

Gönczi Tamás

Piliscsillag, Napcsillag

Egy magyar kultuszhely és titkai

*Fedélen látható kép: Pilisszentléleki naplemente előtérben a pálosromokkal
Foto: Vetráb József*

Gönczi Tamás művei II. kötet

I. Nimród gyűrűje

II. Piliscsillag, Mapcsillag

Tipográfia, tördelés és fedélterv: *Sárosi Krisztián*

Kiadja a *Sárosi Kiadó 2153 Fót, Vörösmarty tér 2. Tel./Fax: 06 727 361-036 E-mail:
tajtajacsak@freemail.hu*

Nyomdai munkálatok: *Sárosi Kft.*

A könyv a Két Hollós Könyvesbolt (Budapest 1081, Kenyérmező u. 3/a támogatásával készült.)

ISBN: 963 86479 8 1

0801:KO - KK Szabadpolc 280.1 G 57 FS00073981
Gönczi Tamás -Gönczi Tamás Piliscsillag, napcsillag

© Minden jog fenntartva! Kézirat lezárva: 2004. november 9.
0210000936098

„Agnosco veteris vestigia flammae” (Vergilius, Aen. 4/23.)

*Vitay Andrásnak egy felejthetetlen Pilisnap emlékére köszönettel és
barátsággal...*

Tartalom

- III. Az elveszett Buda / 15
IV. Egy nemes terv, és ami mögötte van / 19
V. Tüzlátomás / 22
VI. Rejtett magyar út / 25
VII. A test - Insula Pilis / 27
VIII. Arc és sólyom / 36
IX. Szív és kontinuitás / 37
X. Pálos város, a megtalált legenda / 42
XI. Kitértetett helyek és jelentőségük / 46
XII. Időtörés / 49
XIII. A küldetés / 51
XIV. Egy vers üzenete / 52
XV. A Pilis-rendszer és a keleti tradíció / 57
XVI. Fejtető - országtető / 59
XVII. A látás vidéke és a hagyomány szeme / 64
XVIII. Turulsólyom / 66
XIX. Axis Mundi / 76
XX. Ég fölött - föld alatt / 80
XXI. Fekete Madonna / 89
XXII. Hegy és barlang / 98
XXIII. Hét ember és a Szent Kereszt / 109
XXIV. Klastrompuszta, avagy a hely keresése / 112
XXV. Fehér Egyház, fehér kígyó / 116
XXVI. A Tervről kicsit mélyebben / 133
XXVII. A kékesi kolostor legendája / 139
XXVIII. Két holló, egy gondolat / 141
XXIX. Egy elfelejtett beavatás / 144
XXX. Magyar Biblia / 149
XXXI. Pál(osok) földje / 152
XXXII. Mennyeknek fényes köve / 157
XXXIII. Hegek, völgyek, alagutak / 164
XXXIV. Mindenek magja / 168
XXXV. A Mennyei Kőtől a Bölcsek Hegyéig / 172
XXXVI. Különös párhuzamok / 179
XXXVII. A Pantokrátor bizonyít / 181
XXXVIII. A mi jelünket, a mi lelkünket hátrahagyva (Pálos szellemiség a művészetben) / 187
XXXIX. Pálos mondások a magyar Szent Koronáról / 190
XL. A magyar hagyomány a magyar pálosokról / 193
XLI. Két oroszán egy hollóval
(Töredékek, jegyzetek, gondolatok a Pilisről, a magyarok koronájáról és a pálosokról) / 198
XLII. Pálos Vazul és az új „világosság” / 217
XLIII. Ama tüzes keresztes csillag / 223
XLIV. Pilisszántói kereszteskő / 230
XLV. Aranyos vizek között / 238
XLVI. Pomáz fölött, Pilisnek oldalában / 242
XLVII. Dobogókő / 247
XLVIII. Pilis hegyén / 252
XLIX. Chatres és a Pilis / 255
L. Attila fényes palotája / 261
LI. Csodaszarvas és nyilas-sárkány / 264
LII. A megtalált életvirág / 275
LIII. Rováskereszt, körkereszt, szkíta kereszt / 285
LIV. Kun László és az aranyfolyó / 293
LV. A föld szívcsakrája / 295
LVI. Ziribár, a különös pilisi dűlőnév / 298
LVII. Sashegyi, az áldozatos / 300
LVIII. Holtak árnya, Holdnak árka / 304
LIX. Kővön vala sárkánypecsét / 318
LX. Forrástündér és otthona / 331

- LXI. Kehely, mi a nap felét példázza / 335
LXII. Kőhegy és királyi szék / 350
LXIII. Szent kör, szent vidék / 355
LXIV. Farkas-isten, ha tűzbe néz / 358
LXV. Tündérvények / 364
LXVI. Szent Korona és pilismadár / 376
LXVII. Boldogasszony aranyága / 382
LXVIII. Bolondok útja / 386
LXIX. Rézvilág - „szer” világ / 392
LXX. Zsivány-szikla és az elveszett város / 398
LXXI. napisten feltámadása / 402
LXXII. Fény és por / 420
LXXIII. Hol páva száll lélekre / 427
LXXIV. Jóisten keresztje / 437
LXXV. Pogány Krisztus, ősi Krisztus / 443
LXXVI. Piliscsillag, Mapcsillag / 447
LXXVII. Fehér kígyó átváltozásai / 457
LXXVIII. Tejútvilág, Tejútország / 463
LXXIX. Pilis Genius Loci / 470 Utószó / Tóth László / 477 Összefoglalás / Elisabeth von Egressy / 481 Résumé / Bácsi Lajos / 483
Képek jegyzéke/
Térképábrázolások a Pilisről és környékéről/ Bibliográfia/

Ennek a világnak Fehér a virága Fehér az egyháza Fehér a csuhása

Ennek a világnak Itt dobog a szíve Itt van a lelke Itt van a közepe...

(Régi magyar népének)

„Elgondolásom szerint az olvasónak bele kell helyeznie magát az Idő Ősi Rendjébe”.

Gergio de Santillana: Hamlet malmi

Előszó

Ezt a könyvem, amit a kedves olvasó most a kezében fog nyugodtan tekintheti a már korábban megjelent Pilis-könyvem (Gönczi Tamás: Ennek a világnak... /Pilis titkok-Pálos barátok/ bővített és közvetlen folytatásának, annak egy jóval átfogóbb, de szemléletében teljesen hasonló újjászületésének. Ennek a spirituális megegyezésnek a kedvéért gondoltam úgy, hogy az Ennek a világnak c. Pilis-könyvem fülszövegét is beleteszem ebbe az új kötetbe, mégpedig közvetlenül az előszó után, hiszen ezek a sorok adják meg a miértjét annak, hogy valójában miért is születtek meg ezek a „szent Pilisről” szóló gondolatok akkor, amikor meg kellett születniük és napvilágra kellett jönniük. Ez a mostani jóval nagyobb terjedelmű, kibővített kiadás az új írások mellett olyan írásokat is tartalmaz, amelyek ugyan korábban íródtak, de csak most szántam rá magam a publikálásukra. De kerültek bele olyan fejezetek is, amik finoman fogalmazva valahogy, valamiért kihullottak a többiek közül és nem kerültek a napvilágra ott és akkor.

Talál itt az olvasó olyan írásokat is, amelyek azért kerültek bele most ebbe a kötetbe, mert azok igazságát, hiteles valóságát csak most fedte fel az idő. Most jött el az ő idejük. Mindezek ellenére mindkét könyv „egész” mű. Az első könyvben benne van, ott lobog az első könyvek oly mélyről jövő és oly messziről látszódozó spirituális „első tüze”. Vagyis a mindenkori elsők olthatatlan, örökké világító tüze, amint arról a magyar mítosz vagy éppen a korai görög hagyomány oly szépen beszél. Ebben a könyvben már nem ez a tűz az, ami teljessé olvasztja, eggyé kovácsolja a kötet egészét, hanem ama első „tisztá tűz” által megvilágított valóságnak a maga töredékes, mégis a másikkal mérten sokkal teljesebb mitikus-valós világa lett a mű megtartó kovásza. Bizonyítva ezzel a méltánytalanul agyonhallgatott „Pécsi Kemete”, Várkonyi Nándor örök igazságát. Azt, hogy az összetört, elfedett, eldobott, letagadott, átfestett, földbe rejtett „szellemi kehelydarabok” egyszer csak az idő sodrában maguktól összeállnak, és szép aranykehellyé válva felfedik egyre jobban láthatóvá teszik a csodás és ősi mitikus múltat, a valódi, őseinktől kapott elvehetetlen valódi hagyatékunkat.

Ez az a bizonyos napszínű aranykehely, amiben hajdanán a Pilis élővizét, mint a népi mitológia szellemi quintessenciáját tartották, pontosabban fogalmazva őrizték a magyarok ősei. Ők azok, akik a Kárpát-medence egykori jogos birtokosai voltak egykor. Az ő ősi otthonuk volt ez a vidék. Ennek a különös „középföldnek”, vagy ahogy a magyar monda és a magyar mese nyelve beszél erről a vidékről - a Világ Közepének voltak ők az őslakói. Itt laktak hát a magyarok ősei a világ eme rejtett közepének, e mágikus csodaszép és szent helyén. Az európai világ ama rejtélyes közepén, ahol a magyar föld mágikus szíve dobog. E szent hely mágikus szívközepét pedig ott találjuk meg a Pilis hegyén. Ott, ahol a föld kőszíve dobog. Maga a hely is erről a mágikus cselekvésről, e földtest rejtett ereit cirkuláltató, magát e spirituális földtestet örökké éltető kőszívről kapta a nevét, és Dobogókőnek nevezik már emberemlékezet óta...

Valamikor nagyon régen darabjaira hullott szét a régi ember organikus világképe, egyúttal elveszett belőle a szellem és a lélek tündökletes világa is. Az a világ, ami még tudott emlékezni és tisztában volt a maga örök mély, halhatatlan korával is. A név és a kor pedig erő és titok. Ezt a „sötét” középkor tudta, „felvilágosult” világunk pedig elfelejtette. Ez a világ volt az, ami ismerte a Fent és a Lent titokzatos „egészségét”, mégpedig a maga mágikus égi-földi teljességében. Belelátott az egek titkaiba, és egyúttal lelátott a föld mélyének sötét bugyraiba is. A teljes embernek ez az egész világa azonban alámerült, elveszett az anyagba dermedt modern világ számára. S ami mindebből megmaradt az már egyáltalán nem hasonlított a régi világra, a régi emberre, a régi teljességre. Ez a világ elfelejtette a régi önmagát, elfelejtkezett a nevééről és a koráról is. Ez az ember már tartós amnéziája miatt mit sem tud a testébe zárt lélekről és hajdani szellemének világosságáról, a maga régi „egészéről”. Annak csak töredékét „bírja”, annak csak széttört szilánkjeival rendelkezik. Pedig azonkívül úgy tűnik, hogy semmije sincs, ami valóban az övé lenne. Ez a végletekig felgyorsult, elanyagiasodott, „felvilágosult” szemlélet aztán mindent maga alá gyűrt abból, ami még talán megmaradt ama régi fényességéből. Kidobta magából és világából azokat a „dolgot”, amelyek számára úgy mond nem voltak hasznosak.

Így lett hát elveszejtve a népek mitikus történelme, a hajdani asztrológia szellemi részét őrző csillagbölcesség is, hogy sokkal később bulvárlapok színes hazugságaként születhessen újjá, mint modern asztrológia. De így járt maga a szakrális geográfia is. Kiesett hát az ősi világosság az emberi múlt öröknek hitt szellemi emlékei közül. S ennek a mélyen a spirituális valósághoz tartozó bölcességnek még annyi esélye sem volt a jövőt tekintve, mint magának az asztrológiának. Hiszen belőle nem lehetett napi, heti

vagy akár havi prognózist készíteni, és belőle profitot gyártani. Így hát ott kellett, hogy maradjon mintegy lekötözve az emberi emlékezet legmélyén. De hisszük azt, hogy ez a mélység nem marad örök helye ennek a régi tudásnak. Ismerjük a múltból reánk maradt a régi napnépek ősi mitológiájában megőrzött emlékezetet arról, hogy bizonyos idők eltelte után az emberi tudat legmélyére szorított spirituális emlékek újra a felszínre fognak törni.

Újra napvilágra kerül hát majd a régiek tudása „mint a lélek mélyéről születő örök szivárvány” és mutatja majd az ember útját az örök fény felé, a Nap otthona irányába. Hogy ott mindig újraszülethessen és megtisztulhasson. Ennek a mitikus bölcsességnek a bizonyítékként megjelent újra a felszínen az emberi gondolkodás „tetején”, a népek szakrális geográfiájának összetört és oly régóta mélyen a tudat alá nyomott csodálatos, elfelejtett hagyománya.

Mi magyarok ne szégyelljük régi múltunk hagyatékát! Hanem keressük és használjuk azt! Németh László szavaival élve egykor „nagy középkori nemzetként” éltük világunkat itt az istenadta szép magyar hazánkban. Nekünk is meg volt és meg is van a magunk szakrális geográfia szerinti régi magyar szent helyünk, bölcsességünk, örökségünk, ősi magyar hagyományunk. S ma a Pilis kapcsán mindezt látjuk újra a felszínre törni. A történelmi Magyarország szakrális geográfia szerinti „szíve-közepe” ott dobog fenn a Pilis hegyén, Dobogókőn. Mégpedig elvehetetlenül. Ezt ma egyre többen érzik, tudják, látják, és ami talán a legfontosabb meggyőződéssel hiszik is. Való igaz, hogy isteni ajándékként örökre és elvehetetlenül ott dobog ez a misztikus szív a Pilis „Árpád-házi fehér hegyének” megszentelt tetején.

Gondoljunk csak bele, hányszor és milyen tragikusan, szinte a világon egyedülálló módon szabták-marták ezeréves határainkat, és mégis úgy adta a magyar sors, hogy a Pilis és környéke mindig velünk maradt. Itt van velünk, benne a magyar hazában, ott a magyar föld mitikus szív-közepén. Ott az európai világ mitikus közepén. Ama rejtélyes középvilág közepén az örök centrumban.

A szakrális geográfia szerinti „agyban lakó szív” tehát velünk van. Velünk él tovább, mert a „kő és a természet halhatatlan”. Itt a magyar világ szakrális tájegységének e csodálatos helyén újra és egyre többen hallják és értik ennek a furcsa középvilágban lakó mágiikus szívnek a dobbanásait. Vigyáznak rá, hogy ne takarja hegyes-völgyes testét, szemét, ne vágják ki hús lombú fáit. Ne adják el, ne mérjék ki testét, hanem maradjon meg örökre a természet és a magyar múlt örökké titokzatos szép vadonának. Maradjon meg a magyar szellem örök otthonának, ahogy azt Prohászka, a katolikus püspök fogalmazta meg, ráérezve a hely misztikus, a magyar középkort őrző különös szellemére. Ez valahol így igaz, így természetes. Nézzünk csak szét Európában és szerte a világban! Hogyan védik, őrzik és vigyázzák Franciaország, Anglia, Spanyolország, Írország szakrális emlékhelyeit, szent világait. Gondoljunk itt csak többek között a breton menhierekre, dolmenekre, a Dél- Angliában lévő híres Stonehenge-re vagy éppen az ír Newgrange-ra. Lassan elmondhatjuk mi is magyarok, hogy nemcsak a külföld tiszteli és becsüli múltjának az ősi, szent emlékeit, emlékhelyeit, hanem mi magyarok is.

Gondolkozzunk el azon, hogy minket számtalan balsors gyötörte szenvedés ellenére máig megtartott a mi Jóistenünk és a mi Boldogasszonyanyánk. Mint ahogy megtartotta beszédünket, nyelvünket és nem utolsó sorban ősi írásunkat is, azt az ősi rovásírást. S ez nem lehet véletlen..!

Az, hogy mi Nimród gyermekei ma még csak keressük régi önmagunkat, az ne keserítsen el egyikünket sem. Maga a keresés ténye a fontos, az a lényeg. Ma újra a múltunk, a hagyományaink, az eredetünk kutatásának a nagy és nehéz útjára fordultunk. Mapúton vagyunk hát. Csak úgy, mint maga Csontváry, a napút megfestője, a látó és láttató. S ne feledjük, aki ezen a fényes úton halad, annak akkor is világol a Nap, ha olykor-olykor meg is pihen a nagy út közepette...

Budán, 2004. 05. 31-én Gönczi Tamás

Gönczi Tamás: Ennek a világnak... /Pilisi titkok - pálos barátok/ - Bébé Kiadó. Budapest, 2003. c. könyv fülszövege:

Két dolog volt, ami arra inspirált, hogy a pálos könyvet megírjam. Az egyik az a meggyőződésem, hogy a magyar pálos rend igazi megismerése nélkül sem a magyarság középkori szellemiségét sem az abból fakadó és a középkori Európát fénybe borító mély spirituális arcát felfedni nem lehet. A másik meggyőződésem, amiből ez a könyv megszületett, pedig az, hogy a magyar földnek a szakrális geográfia szerinti kitüntetett, központi helyén elterülő „szent” Pilis igazi megismerése és a tradíciók szerinti majdani „működtetése” (ahogyan azt régen az Árpádok tudták és tették) az ősiségből átemelt magyar pálos hagyomány nélkül lehetetlen.

Továbbá abban is biztos vagyok, hogy a magyar szakrális néphagyomány és néprajz által megőrzött mély, de mára töredékes szellemi örökség nagy és elpusztíthatatlan kincs. Ezek a „hivatalos tudomány” által gyakran megkérdőjelezett emlékek, legendák, mesék, imák, balladák és egyéb „apokrif” fragmentumok sokkal, de sokkal többet jelentenek a megismerés számára, mint bármilyen más, a régi tárgyi és spirituális emlékekkel, egyszóval a néplélekkel szembeállított, kreált felfedezések és világképek.

Egyszerűen azért, mert míg az előbbieket a néplélek mélyén, a valós történések fundamentumába ágyazódva őrződtek meg hosszú-hosszú időken keresztül, közel a gyökerekhez, az eredet világosságához, addig az utóbbiak többnyire az örökké változó érdekvilág felszíni hullámveréséhez alkalmazkodtak. Ezért nincs sem mélységük, sem magasságuk. Ebből következőleg hitelük sem.

Gönczi Tamás

A most kiadásra került kötet első részében az 1-39. fejezetig közzétett anyag a korábban az Ennek a világnak... Pilisi titkok, pálos barátok alcímen megjelent könyvnek a teljes „vágatlan”, a szerző által több helyen is kibővített, kiegészített munkáját tartalmazza.

A kötet második része a szerző újabb kutatásait tartalmazza azokkal a fejezetekkel együtt, amelyek az említett kiadásból kényszerűség miatt vagy a szerző akaratából kimaradtak. Egyes esetekben a fejezetek idézeteinél a korábbi rövidített kiadástól eltérően nem monogramot használtuk a szerző megjelölésénél, hanem kiírtuk a szerző teljes nevét. A már korábban a szerző Nimród gyűrűje c. könyvében behírelt A Dobogókő titka, avagy kőben vala mennyei szív című könyv később kerül majd kiadásra. Természetesen e kötethez hasonlóan „vágatlan” teljes formában.

A Kiadó

1. Az elveszett Buda

„Buda nemcsak a magyarok fővárosát jelenti, hanem egy kevesek által ismert, igen magas szellemiséggel bíró tudatállapotot is meghatároz. A szent és nagy folyamatok iránti éberséget jelenti... Ez a név egyben a magyarok fővárosát is jelenti, vagyis a „főt”, a gondolkozó fejet a nemzet misztikus testének tetején, annak mintegy „magasában”. Ez az analógiák őrizte tény igen elgondolkodtató.

Az nem is lehet vita tárgya, hogy ez a „fő” a magyar történelem folyamán nagyon is különböző helyen, más-más formában, de mindig azonos minőségben jelent meg. Egyszerűen azért, mert az egyre romló létformákban csak így tudta megőrizni és tovább adni azt a szellemi éberséget, amit a nemzet az őseitől fényes ajándékként egykor megörökölt...

(Gönczi Tamás: Az örök Buda)

A tradicionális szellemtörténet egyik fundamentumát képezi az a megállapítás, hogy a régi népek, melyeknek múltja a történelem előtti időkbe nyúlik vissza, spirituális tradíciójukat mitológiájukba, nap- és néphagyományaikba rejtették el a jövő számára. A magyarság számára az analógiás gondolkodásmód (aminek eredete a távoli, ősi civilizációkig nyúlik vissza) olyan örökség volt, ami elvehetetlennek tűnt a lassan pusztító világi idő múlásával szemben. Ezt a fajta mélyen spirituális szellemiséget tükröző gondolkodási módszert az iniciatikus, magyar rovásírás is (ami természetesen képírás is volt) megőrizte egészen a kipusztításáig. A történelemből ismert, hogy idegen hódítók és cinkosaik által majdnem sikerült teljesen elpusztítani a magyar rovásírást (ami mint képírás az analógiás gondolkodás számára okkult tökéletességgel bírt). Mindennek ellenére a saját írás elvesztése még nem jelentette egyértelműen az ősi gondolkodás és ismeret teljes elvesztését.

Az ősi napkeletről hozott „fényes” gondolkodásmód, mint ősi örökség még a magyar írás (rovásírás) elvesztése után is sokáig megmaradt és élt a magyar néphagyományban. Sőt, ma kétezren túl is, ha töredékesen is, de fennmaradt, és úgy-ahogy, de „működik” a magyar gondolkodásban. Kevés olyan népet ismerünk a megmaradt, ismert történelemből, amelyik egy tökéletes, mondhatni „élő”, organikus egységet képező hazát örökölt volna az őseitől. A magyar nép ilyen hazát örökölt. A Kárpátokkal koszorúzott, belül termékeny síkságokkal bélelt, országot átívelő folyókkal táplált történelmi Magyarország ilyen organikus egységet képezett. Erről szerencsére már nagyon sokat írtak és minden bizonnyal fognak is írni. Azon viszont már jóval

kevesebben gondolkodtak el és vetették papírra, hogy a világon egyedülálló trianoni országvesztés után a fentebb tárgyalt ősi analógikus-spirituális gondolkodás alapján az ország szellemi közepén elhelyezkedő láthatatlan „összív”, az Ósbuda, ott bent a Pilis rejtekében, a mai Buda fölött, a pálosok birodalmában továbbra is megmaradt az ország elzárt, spirituális szívének, annak ellenére, hogy fizikálisan, Trianon következményeképpen „felcsúszott” északra.

Az is tény, hogy a fénylő, belső, primordiális magot jelentő Ósbudának van egy külső, mondhatni iker megjelenítése - ez a mai Buda szakrális része (centrumában a Nagyboldogasszony-templommal - ismertebb nevén a Mátyás-templommal), még behatároltabban a Várnegyed a Várdombbal és közvetlenül a Várnegyedet körülfutó Vár alatti határrésszel, a Váraljával. Ez a határterület nem más, mint a szakrális és a profán világ találkozásának a helye. A magyar Égnek és a magyar Földnek e sajátos határvidéke. Azt a területet zárja körbe, ahol az elveszett Ósbuda után egy második Buda születhetett meg az első emlékcsontrajból, a nemzet ősi, szakrális világából.

Ennek a „második Budának”, a mag utáni második „buroknak” is van ugyan spirituális töltete, fénylő magja, mint az Ósbudának, de az közel sem olyan mélységben és fényességben leledzik, mint a primordiális „első fény”. Idővel, ahogy haladunk a Kali-yugában, a magyarság számára közel sem pozitív események garmadája következett és sajnos következik, aminek természetesen megvan a maga miértje is. Az Ósbuda szakrális képe egyre halványult, majd elveszett és szerepét lassan átvette mindenben az a bizonyos ismert Buda. Az idők folyamán aztán a szakrális jelentőségűvé érett „második”, közismert Buda maga is több okból, folyamatosan veszített belső fényéből és lehanyatlott.

Így aztán a magyar szellemi centrum a Buda fölé magasodó várból az abszolút profán, „kereskedő” Pest felé sodródott. Át a Duna szakrális, várdombos „királyi” oldaláról a tradíció nélküli, pucér és sík másik oldalára, hogy az idők beteltével, a Parlament épületének elkészültével ez a szimbolikus, de igen

mély gyökerű „másik partra érkezés” végérvényesen legalizálódjon. És ezzel szellemi irányító központtá váljon, minden előzmény, szakrális hitelesség és múlt nélkül. Ezzel a magyarság szellemi központját, az Árpád-házi királyok karizmatikus örökségét és vele a nép „gazdag, régi világát”, patinás múltját is végleg otthagya a túloldalon, azon a bizonyos második Budán. Így önmaga múltját, eredetét, hagyományát, a szakrális geográfia szerinti kitüntetett helyét, szellemi központját másodszor is megtagadta, és úgy tűnik végleg, örökre maga mögött hagyta.

S azóta, mintegy örök vesztesként, önmaga árnyékaként hánykolódik az idő és a történelem útvesztőjében mindaddig, míg múltját megtagadó, nagy hibáját észre nem veszi, s nem korrigálja. Sajnos mindegyre a rohanó idő pillanat-szellemisége egyre kevesebb lehetőséget biztosít számára. A Pilis néven nevezett erdős-hegyes magyar királyi centrum, a szakrális erővonalakkal határolt csodálatos erdős vidék (erről bővebben majd a későbbiekben) a történelem folyamán valóban összefonódott az egyetlen magyar alapítású szerzetesrenddel, a Remete Szent Pál Remete Testvéreinek, röviden és közismerten a pálosok rendjével, amit szinte folyamatosan, még a legkeményebb Rákosi-időkben is, valami különös misztérium lengett körbe. Valami, ami összekapcsolta ezt a rendet a hazával, a történelmi Magyarországgal, a magyarok Nagyboldogasszonyával.

Magának a helynek a múlt őrizte sorsa is olyan bizarr és szokatlan, mint magának a pálos rendnek a története. Nem lehet véletlen, hogy a rend itt született meg, ahol Ósbuda várának köveit rejtje az idő és az emlékezet. A Túrul-dinasztia királyainak, az Árpádok birodalmának szakrális centruma ez a vidék. Azé a dinasztiaé, amely joggal azt mondhatta Németh Lászlóval, hogy egykor a magyar nemzet a középkor egyik legnagyobb nemzete volt, s birodalma (lásd az Árpádokat) kedves volt az Úr előtt, és annyi szentet adott szinte „folyamatosan” a művelt Európának, hogy arra azóta sincs példa.

„A szentek és hősök családjának” nevezte ezt az ősi magyar nemzetséget a francia Montalambert, ami nemcsak megtisztelő, hanem elgondolkasztó bizonyosság is. A szakrális elhivatottságnak egy olyan égő, semmihez sem hasonlítható küldetésstudata töltötte el az Árpádokat, hogy az mai szemmel nézve hihetetlen és meghökkenítő. Ennek a nagy szellemi nyugtalanságnak és isteni felkenésnek a csodálatos kútfője nem más, mint a csodákat csodára halmozó, s mondjuk ki, Európa számára teljesen szokatlan, mély és tiszta hit, ami (és ez nagyon fontos) az ősi magyar hagyományokból táplálkozott. Abból a hagyományból, amit minden igyekezet dacára nem sikerült elpusztítani sem a magyar rovásírás elpusztításával, sem a föld és minden teremtménye iránt érzett buddhisztikus szeretet valló, a Föld, az Ég, a Tűz, a Víz tiszteletét hirdető, panteisztikus hitelvek tűzzel-vassal történő kiirtásával sem. Fűvel-fával orvosló javasasszonyok, a dicső múltat meg- éneklő igricek a múlttá lettek, de az Árpád-ház szentjeivel, tiszta küldetésstudatával, ha keresztény alapokon is, de újra életre keltek és megmaradtak az időkben.

Szent László, Szent Margit és a többiek nem engedték a magyar szellemiséget és Krisztust végleg múlttá lenni. Ahogy Ferdinandy Mihály ihletett szavakkal, őszinte csodálattal mondja: „Megkeresztelkedésüket, megkeresztelkedésünket a magyar létezés legnagyobb titkának tartom...” Ezek a szavak túlmutatnak minden időn és ideológián, és olyan fundamentumot képeznek, amit sem az erőszak, sem az idő nem tudott tegnappá varázsolni. Az Árpádok kereszténysége ma, hosszú-hosszú idő múltával is a középkori kereszténység máig ható, eleven és különös erejét adja.

Mos, maguk a pálosok sem akartak mást tenni, mint az Árpád-ház szakrális örökségét megőrizni, mintegy realizálni és továbbvinni - akkor, amikor a világi és egyházi hatalmak, egyre messzebbre kerültek az Árpád-házi szentek örökségétől. De ez a megközelítés sem egészen pontos, mert így egyfajta „konzerválásra” van szó. Meg akarták őrizni az Árpádok hagyományát arra az időre, amikor a nemzet tudatából mindez kezd majd eltűnedezni, és vele a magyar őshagyomány is veszélybe kerül. A Thébai Szent Pál nevét és szellemiségét felvállaló és azt hordozó pálosok jelenünkig szóló története - úgy is mondhatjuk - maga a magyar nemzet története is, ahogyan azt többen is frappánsan megfogalmazták. Azért, mert születését abból az ősmúltból vette, amelyből az Árpádok annak idején az égi kegyelmet nyerték. Mindebből következik, hogy Boldog Özséb rendje mintegy átveszi, át- örökli azokat a templomokat, szent helyeket, csodatévő barlangokat, amelyeket az Árpád-ház annak előtte használt. Mint tudjuk, az Árpád-ház ősi magyar királyi dinasztia, amit megerősít az ősi magyar totemállatnak, a Turulnak, mint a Turul-dinasztiának való felvállalása és a később Árpád-sávként elhíresült piros-fehér nemzetségszín. Ez eredetileg a vörös és ezüstszín váltakozása volt, s csak az idők folyamán lett belőle piros-fehér. Minden bizonnyal innen ered magának a pálos rendnek a fehér ruhája, s az a bizonyos vörös serleg és öv, ami már a rend különös mitológiájához tartozik.

2. Egy nemes terv, és ami mögötte van

„Van itt egy Terv... Egy régi, ősi hagyaték újra fogalmazása, ami észrevétlenül, de bele lett égetve a magyar történelembe...”

(Kovács László János)

Igen fontos, nem elhanyagolható tény az, hogy a pálos rend alapítója maga sem közember, hanem az arisztokrácia tagja, főnemesi családból származó esztergomi érseki kanonok. Nem utolsósorban a magyar Szent István Lovagrend nagymestere. Ez utóbbi tény is magáért beszél. Özséb egy magyar „lovagrend” magyar nagymestere. Hiába az utókor minden ködösítése, a lovagrend célja az isten felé fordult világ fenntartása és egy valóban jó értelemben vett nemes, nemzeti, vallásos tradíció megőrzése. Mindennek egyértelmű bizonyítéka az, hogy a lovagkor elmúlásával kialudt maga az istenes élet nemes világa a szó legteljesebb értelmében.

A lovagiasság, a hazaszeretet, az istenes élet, a tartás és a becsület „sötét” középkora helyett a „minden megvásárolható” ateista, praktikus világa született meg és lett haladónak és követendőnek elkönyvelve. Ez a születőben lévő durva és anyagiasság nem tudott mit kezdeni a lovagiasság, a hazaszeretet és az istenes élet nemes fogalmaival. Mert mindez pont ellentéte volt neki, és ezért idegen volt tőle. Ebből következik, hogy mint tőle idegen szellemiséget nem tudta és nem is akarta elfogadni. Ellenségnek érezte, ezért mindezt ott rombolta, ahol éppen tudta. Az eredményt mára már nemigen kell kommentálni. Visszatérve a magyar Szent István Lovagrend céljára: az sem volt más, mint a magyar, nemes és nemzeti hagyomány, ősi tradíció megőrzése. Ebből kifolyólag a cél a megőrzés kellett, hogy legyen. Valami, ami veszélyben van. Valami, amit meg kellett őrizni. S ennek a valaminek őseinek, magyarnak s mindenképpen „tisztának” kellett lennie. A lovagi eszmény csak az „egyenest”, a „tisztát” fogadta be. S ez a cél magától értetődően tiszta erkölcsű, nemes honfit kívánt.

Ebben a lovagi tudatállapotban az Istenhez és a nemzethez való ragaszkodást nem lehet megkérdőjelezni. Ezért van az, hogy ez a szellemiség nem ismert külön egyházi és világi embert. E két fogalom számára elválaszthatatlan. Ez a középkori lovagi szellemiség bírta az anyag és szellem organikus egységének tudatát és azok szétválaszthatatlanságát. S legfőképpen tudta azt, hogy mindennek mozgatóját nem a Földön, az anyagi világban kell keresni, hanem ott fenn, ahol a Jóisten lakik. Az egész kora középkor idején, ha bármilyen probléma érte a királyságot, akkor a legelső megkérdezett minden esetben egy testben-lélekben erős, hazáját szerető lelki vezető, egyházi személy volt. És ezt nem szabad elfelejteni. Özséb mintha érezte volna, hogy ezt a tradíciót valami irgalmatlan veszély fenyegeti az idők haladtával. Sőt a magyarság esetében ez a tragédia különös, kirívó súllyal fog bírni. Ha a messziről hozott magyar mítosz, mitológia végleg elvész, az Árpád-házi királyok sora megszakad, ösmúltunkat elfelejtjük (vagy elfelejtetik), és ezáltal gyökeretlenek, manipulálhatóak leszünk, ha nyelvünket hagyjuk a múltba ragadni - mi lesz akkor! Itt van egy nép, amely Európa keresztény védőbástyája, sajátos környezetétől teljesen eltérő nyelvvel, szokásokkal, a régi Keletre vezető mitológiájával, aranyvilágú népmeséivel. S mi lesz, ha e nép a múltba vész!

A nemes és lovagias szerzetes előtt egy terv kezd bontakozni. Gyöngyösi Gergely, a pálos rend történetének megírója maga is nyomatékosan hangsúlyozza, Özsébnek terve van! Terv, aminek fő célja a Turul-nemzetségtől kapott ősi karizma (mely csodálatosan megjelent az Árpádok szentekkel övezett kereszténységében) átmentése. Elfogadtatni ezt a később „fehérbarátosnak” nevezett magyar fehér kereszténységet a hivatalos római egyházzal. Azzal az egyházzal, amely az Árpád-kori kereszténységet igencsak megkülönböztetett figyelemmel, mondhatni gyanakvással kísérte. Egyenesen, szemtől szembe ugyan nem támadta, de az intrikák, mellőzések és direkt félreértések ezer szálával próbálta meg a maga képére formálni. S mivel ez nem sikerült, megpróbálta finoman kirekeszteni, és Európa- szerte előnytelen helyzetbe hozni. Róma jól látta és tudta, hogy az Árpád-házi magyar királyság szellemében nem indoeurópai.

Ez a kereszténység az egyre növekvő anyagi és szellemi súlyát nem egy kifelé ható, világi „birodalmi” hatalom érdekében fókuszálja. Ha harcol, az számára nem a gyilkolást, a mézárást jelenti, hanem egy isteni akarat szükségszerű érvényesülését, Nem gyűlöl és kirekeszt, hanem megismer, és ha mód van rá, elfogad. Ez a hit egy mélyebb erkölcsiségben gyökerezik, mint az ismertebb másik, nemcsak Európán

szokatlan hitük, szaszanida gyökerű művészetük szkíta bölcsőben nyugszik. Özséb úgy gondolja, hogy mindezt a tradíciót sérülés nélkül át kell menteni egy rendi szellemiségbe, hogy a jövőnek megmaradjon. És ez nem kis feladat.

A másik fontos célja a tervnek sem kisebb nemesi feladat. Az ősi örökségként kapott „élő táj” királyi szkíta örökségét megvalósítani és felújítani a Pilisben. Pontosabban ezt az ősrégi beavató hagyományt felismerni a Pilisben, mint beavató helyben. És ott az élő organikus táj segítségével működésbe hozni és ezt a „működést” fenn is tartani. Mindez csak abból az ősi, magyar, nemesi hagyományból bontható ki, aminek eredete az ősi napkeletre visz, oda, ahová Csontváry képei, a nagyszentmiklósi kincs aranymomentumai vagy éppen a magyar Szent Korona ikonográfiája vezet minket, magyarokat.

3. Tűzlátomás

„Látomásról beszélek, tűzlátomásról. Jelről az időben. Amit letakarhatnak, elfedhetnek, de akkor is fentről jött. És mi kaptuk, magyarok...

(H.I. mester)

Özséb a terv megszületését egy látomáshoz köti. Távoli hegyormokon sok apró, szétszórt kis tűzszikrát lát az éjszakában, mintegy felülről tekintve a Pilisre. Ezek a szétszórt kis tűzszikrák egyszer csak egy nagy tűzkörré válnak, majd egyetlenegy hatalmas tűzoszloppá egyesülnek a sötét éjszakában. Özséb ezt a látomást úgy értelmezte, hogy azok a tűzszikrák tűzlelkek, amelyek ott fenn a hegyen egy hatalmas tűzoszloppá egyesültek. Valójában ezek a tűzszikrák azok a lelkek, akiket ő majd összefog és Isten elhívása szerint egy rendbe, egy spirituális „tűzoszlopba” egyesít. Lássuk a közismert változat XX. századi interpretálását:

„Özséb, előzőleg esztergomi kanonok már évek óta élt néhányadmagával a Pilis vadonában. Egy este sűrű és félelmetes sötétség ereszkedett le az égből a lakhelyéül szolgáló barlang környékére. A csillagok az égen kihunytak. A sűrű és szokatlanul fekete fellegek a holdat is teljesen beborították. Majd egyre lejjebb ereszkedve szinte a barlang egész környékét sötétség fedte be. Özséb megdöbben és a szokatlan sötétséget kémlelte. Hirtelen az erdők fái között lángnyelvek lobbantak fel. Egyik a másik után. Egy, kettő, három... - kezdte számolni a szokatlan fényeket. Hirtelen azt vette észre, hogy szinte a semmiből számtalan kis lángocska lebegett körülötte. Csak meg ne perzseljék a ruhámat - villant az agyába. Majd megkönnyeb-bülten felsóhajtott, mivel a lángok kergetőzése egy pillanat alatt abbamaradt, majd ragyogva-villódzva forogni kezdtek. Egyre gyorsabb lett ez a szokatlan fényes forgás. Majd egyetlen nagy lángcsóvába olvadtak össze. A lángok, ameddig futkároztak és forogtak, a tűz sok-sok színárnyalatában pompáztak. Hirtelen az egyetlen lángcsóva töve fehéren felizzott, és az égő vörös fény csak a csóva végén kezdett kissé sárgulni. Özséb éppen szólni akart a társainak, amikor ez a különös sötétség egy pillanat alatt szertefosz-lott, és a lángcsóva nyomtalanul eltűnt.”

A hagyomány azonban több látomásról is tud Özséb esetében. Lássunk ezekből az „apokrif” változatokból egypárat, nem minden cél nélkül. Ugyanis ezek mondanivalója jóval túlmutat a látomás közismert változatán. Virrasztás közben hatalmas égi madarat látott Özséb. Olyan nagy fénye volt, hogy csak rövid ideig lehetett ránézni. E mitikus madár a Pilis legmagasabb hegyére szállt, és onnan az égbe nézett. Ekkor megnyílt a menny. Ebből a nyitott mennyből egy hasonló égi fényű, nagy madár szállott alá. S ekkor az a madár, amelyik a Pilis ormán ült, fényességében hanyatlani kezdett. De ugyanekkor a szikla, amelyen a madár ült, kezdte átvenni a madár égő, fénylő színét. Mígnem lassan a madár fényét elvesztette, de a szikla alatta egyre nagyobb fényben úszott. Ekkor ért oda az a madár, amelyik a nyitott mennyből szállott alá. S odaérve a másik madárhoz teljesen eggyé lett vele. Ekkor újra hatalmas fényvel izzott a madár, de az alatta levő szikla is a madár fényében tündökölt. Ám ekkor hirtelen vége lett a látomásnak. Leleke kirepült testéből, elhagyta azt, és a felhők járásának magasságában elkezdett nagy köröket leírni. Felülről látta az egész ősi tájat, miközben nagy magasságokban, mint egy sólyommadár keringett és róttá az égi köröket. Látta, hogy a Pilis rejtett zugaiban az erdők, a barlangok mélyén apró kis lobogó lángok égnek.

Miközben szemléli ezeket a Pilis területén szétszórva lobogó lángokat, csodálkozik, hogy az apró lángok beborítják az egész Pilist, mintha virágok lennének. A látomás következő pillanatában ezek az apró lángok elkezdnek egymás felé közelíteni. Először csak két lángocska egyesül, aztán kettő egyesül egy harmadikkal, majd az összes láng igyekszik egy közös központ felé. A következő pillanatban azt látja Özséb, hogy a Pilis kellős közepén hatalmas tűzgömb jelenik meg, ami elborítja a hegyeket. Aztán ez a tűzgömb szétterül, és az egész Pilist beborítja. Majd ez a hatalmas láng mindent, ami a Pilis felszínén van, elpusztít.

A csendes éjszakai meditációt hatalmas zaj töri meg. Özséb feláll, és megdöbbenve tapasztalja, hogy ismeretlen helyen van. Hatalmas magasságban találja magát. Lassan felismeri, hogy maga alatt látja a Pilist. Körülötte különösen éles, mégis finom tónusú fény van. Megpróbál megfordulni, de nem sikerül neki. Egyszer csak mindenhol apró, kis fénysziklák szóródnak szét körülötte.

Ez a különös sziporkázás egyre gyorsabb lesz. Egyre több fényszikrát lát maga körül. Majd hirtelen úgy érzi, mintha zuhanna le az égből, oda, ahol a Pilit látta még az előbb. Hirtelen ott találja magát, ahol a látomás előtt a csendes meditációt végezte. Fölötte kergetőznek azok a különös fényszikrák. Majd a zajnak hirtelen vége szakad. A sziporkázó fényszikrák egyetlen hatalmas fényoszlopban egyesülnek és beborítják az egész látóhatárt. Ekkor hirtelen vége szakad a látomásnak. A virrasztásnak egyik percről a másikra vége szakad. Őzsébet egy pillanat alatt elönti a víz. Megpróbálja csuhája szélével megtörölni az izzadt arcát. Miután megtörölte az arcát, hatalmas fényességet észlel maga körül. Szinte minden világít.

De olyan fényel, amelyet még azelőtt a szerzetes soha nem látott. Mintha ez a fény önmagából születne, és egyre erőteljesebb. Ekkor fénykarikákat lát a szeme előtt cikázni, benne kedves ismerőseinek az arcával. Olyannyira éles ez a látomás, hogy megpróbálja behunyni a szemét, de nem sikerül. Hirtelen a fénykarikákból emberi alakok válnak, és egyre közelebb kerülnek hozzá. Közvetlen közelébe érve az alakok millió fényszikrává esnek szét. És ezek a világító kis fénypontok hatalmas gyorsasággal rohannak az ég felé. Majd hirtelen vége a látomásnak. És minden olyanná válik, mint azelőtt.

4. Rejtett magyar út

„Az utak nem azért vannak, hogy egymás mellett elmenjenek, hanem azért, hogy egymást megtalálják...”

(Kovács Nagy Ildikó)

A tatárdúlás után, 1246-ban Özséb, hogy a benne megfogalmazódott, látomással jött tervét teljesíthesse, lemondott egyházi rangjáról és visszavonult a Pilisbe, a Hármás Remete-barlanghoz zárándokolva. Nem egyszerű dolog egy tradíciókkal bírót, középkori társadalomban felállalni azt, hogy rangjáról, társadalmi pozíciójáról lemondva úgymond kivonul a társadalomból. Még akkor sem lehetett ez könnyű cselekedet, ha ez a kivonulás valójában egy rejtett, magyar „látás” megismeréséért történt - és ez a kivonulás korántsem azt jelentette, hogy Özséb kivonul korának magyar társadalmából, hanem ellenkezőleg. Mivel kultikus cselekménye színtere a hely, nemcsak egyszerűen temetkezési hely, sokkal több annál.

Bár a hely funkciójára több teória is létezik. Annyi biztos, hogy az Árpádkorban nagy tisztelet övezte e környéket. Ez a tisztelet ősi tradícióból ered. A kora középkor számtalan talánya közül talán a legnagyobb magát a Pilist övezi. Szakrális erő, mitikus tudás helye a Pilis, ez az égből leköltözött szent magyar birodalom, a spirituális, mégis kézzelfogható táj, aminek sűrű erdeje egy természet szülte, élő, légző, szerves, titkos világ a maga különös, rejtett magyar útjával, aminek a fénye Egyiptomig ér. Ide vonult el a túzlátomás ajándékként kapott tervvel a fejében az a férfi, kit később magyar Boldog Özsébként ismer meg a magyar és keresztény világ. Egy biztos: ide a meg- és felismerés rejtett magyar útja vezet. Megdöbbentő és talán első hallásra hihetetlen az a megállapítás, amire manapság többen is felhívták az érdeklődők figyelmét szóban vagy írásban. Arról van szó, hogy a hely, amiről beszélünk, ma is némán őrzi rejtett természetét, örök titkát. Ebből a tulajdonságából nem enged, bármennyire is ostromolja korunk mammoni világa. Talán nem túlzás azt mondani, hogy Európában azon kevés hely közé tartozik, amely még őrzi ki nem mondott, fel nem tárt titkát. Arról van szó, hogy lehetett volna már itt oly sok minden, hogy eltüntesse azt, amit a magyar nép a Turul-nemzetség által az Égtől kapott. De nem lett. S ennek oka van...

Lehetnének itt hatalmas betonerődök, luxusházak, autópályák, garázdálkodhatna a „Dunaszaurusz”, kitermelhették volna belőle a rejteket adó fákat, az ásványokat, amint az a Rákosi-rendszerben volt napirenden. Elhordhatták volna szikláit, barlangjai mélyét turisták látogathatnák megszabott turnusokban, vagy megannyi más dolog történhetett volna itt, ahol máig a múlt őrzi titkait. De nem, nem történt itt semmi! A szinte folyamatosan napirendre kerülő dolgokat valamilyen megfoghatatlan erő vagy hatalom mindig megbuktatta. Eltűnhetett volna a Pilis, mint a nekünk oly kedves és csodálatos Csallóköz, a hajdani tündérek magyar otthona, mára sajnos csak egykori önmaga árnyéka. De nem ez történt. A dolgok lényege itt más, mint körülöttünk mindenütt. Vajon miért van ez?

A válasz kicsit romantikus, de igaz. Arról van szó, hogy a Pilis „él”. Ahogy a régi magyarok mondták: Él a magyarok Istene. Él, működik minden világi befolyástól mentesen. Egyszerűen azért, mert ezt a „működést” nem ez a világ szabja meg. S ez a lényeg. Ezért örök a Pilis! Ma párhuzamokat kellene keresni ezzel az „élő tájjal” a nagyvilágban, nem lenne nehéz dolgunk. Ilyen a Yukatán-félsziget, a maják birodalma, ahol egy nép tűnt el, vált fénné a legendák szerint. De itt van még a Napkapu környéke és Tiwanaku az Andokban, hogy csak a legérdekesebbeket említsük. Visszatérve Özsébhez, a fénynek és erőnek ezt a helyét Özséb vezetésével a pilisi remeték foglalják el abban a bizonyos a tatárvesz utáni időben. A barlang Hármás elnevezése valószínűleg a test-lélek-szellem együttállásának anyagiasult klauzúráját jelenti. Többek szerint ez a barlang rejti a magyarok első királyának testét. Ide kell visszahúzódnia annak, aki az „időtlen” időbe visszautazva nemzeti múltját megtalálja, s annak szakrális örökségét a jövőbe átmenti. A Hármás-barlang negatív képe annak a hármás hegynek, amin a magyar kettős kereszt életfája nyugszik. Ezért nevezhetjük a barlangot Koronázó Barlangnak, a Teremtés Magyar Barlangjának, az Indulás vagyis a Kezdet Barlangjának stb.

De mindez csak az első lépés... A szakrális barlang ezotériájának a megismeréséhez hozzá tartozik a vele szorosan összefüggő Menny Kövének ősi spirituális hagyománya. De erről majd később lesz szó.

Most térjünk vissza a Pilis testéhez és a rajta lévő „dolgokhoz”, amelyek akkor nyerik el igazi értelmüket, ha megismerjük a Pilisnek, mint élő rendszernek szerves alkotóelemeit és rejtélyes működését.

5. A test - Insula Pilis

„A test nem csupán kiterjedés, hanem otthon is. És ez mindenre vonatkozik, ahol a lélek jól érzi magát...”

(ismeretlen magyar pálos szerzetes)

Aki az európai gondolkodástól eltérő, ősi magyar, analógiás gondolkodást használja, aminek tagadhatatlan bölcsője maga a régi tradicionális Kelet, annak nem nehéz felfognia, hogy ha a természetet, a tájat „meglelkesítjük”, akkor a táj vérének ebben az esetben mindenképpen a vizet kell tekintenünk. Ez a spirituális víz viszont rokonságban van a bizonyos pneumával, amely már a Szentírás fordításánál is komoly problémát okozott.

A Pilis, mint különös, okkult táj és benne az életadó víz legyen most a kiindulás. A pálos iratokban több más különös dolog mellett az Insula Pilis (Pilis-sziget) kifejezéssel többször is találkozunk. Ami megdöbbenő viszont, hogy ezt a kifejezést más kordokumentumokban nemigen találjuk. Ha élünk az említett gondolkodásmóddal, és a keleti ezotériától sem idegenkedünk, akkor kimondhatjuk, hogy a Pilis-szigetet, mint élő organizmust a táj vére, a víz tartja mozgásban, és a levegő-elem tartja életben. A táj itt különös módon kapcsolódik össze a szakralitással. De kezdjük az elején. Vegyük szigorú időrendi sorrendben, hol is létesültek a kezdetben pálos kolostorok:

Pilisszentkereszt - Pilisszentlélek - Pilisszentlászló

Nézzük csak a helynév elhagyásával a három helység tartalmi minőségét - kereszt, lélek, László -, már meg is van a tipikusan magyar lovagi minőség. Ennek a nyomai a magyar népmesétől a székely templomfalakig jól nyomon követhetők. Legeklatásabb példa erre maga Szent László lovagkirály a maga teljes lovagi attribútumával. Ennek a benső, spirituális szemléletnek a tükrében már egyre érthetőbbé válik a „pálosok” hazafias, kardforgató fellépése, tántoríthatatlan harcossága és különös nemzetfélése. Nyilvánvalóvá válik az is, hogy miért is kell egy pálosnak a kezdetekben daliának lenni - hát ezért.

Ezt a lovagi hagyományt kellett kiteljesíteni. Ha az idők úgy kívánják, a nyájas szerzetesből pillanatok alatt harcos lovaggá válik a pálos. Olyanná, aki őrzi a mítoszt, fenntartja a tradíciót, és természetesen megvédi a hazát. De ne szaladjunk nagyon előre. Az eszmeiség kutatása előtt lássuk csak a „testet” magát. Mi is hát a Pilis a maga valójában? Egy organikus táj-háromszög (test vagy tájháromszög); két befogója nem más, mint a Duna a maga óriási kanyarjával, átfogója pedig az a hatalmas mészkőhegyvonulat, amely a Kétágúhegygel indul, és egészen a Nagy-Kevélyig elmegy. Ez a Pilis-háromszög. Még egyszerűbben az a terület, amelyet a Pilis-hegység foglal el. Tulajdonképpen egy sajátos háromszög ez, aminek két befogóját a Duna folyása alkotja Esztergomtól Budapest északi határáig. Átfogóját pedig a Vörösvári-völgy képezi, amit manapság vasútvonal követ Óbudától Esztergomig. A Pilis-hegységet három különálló részre oszthatjuk, és ezek a részek a maguk különös módján geológiai felépítésükben igen különböznek egymástól.

a.)

A hegység déli részét a Vörösvári-völgy fölött húzódó mészkővonulat képezi, ami a völgyvel párhuzamosan, északnyugat-délkeleti irányban helyezkedik el. Határai: délen Ürömtől Kenyérmezőig a Vörösvári-völgy, nyugaton a Dorog-esztergomi út, északon Esztergom déli szegélyétől Pilisszentlélekig a Szentlélek-patak völgye és a szurdok - Csobánkától Pomázig az országút, keleten pedig nem más, mint a Duna folyása. Két hegycsoportra is oszthatjuk: a Kevélyek és a Pilis-tető hegycsoportjára. Mindkét hegycsoport rendelkezik a népi mitológia örökségével. A Kevélyek környékén a hagyomány szerint nemes lovagok laktak, akik védelmezői voltak az eltévedt királykisasszonyoknak. A fogolyszabadító lovagok legendája is ide kötődik. Ez a hegycsoport, a Kevélyek hegycsoportja a hegység délkeleti részén, Buda közvetlen közelében emelkedik.

A csobánkai nyereg osztja két részre ezt a hegycsoportot. A nyeregtől keletre emelkedik a Kis-Kevély, oldalában a bizonyos Mackó-barlanggal, amelyről már oly sok különös dolgot hallottunk. Innen lejt a terep a Kevély-nyeregig, ahol egy turistaház található. Innentől újra emelkedik a táj, és a nagy-Kevéllyel éri el a legnagyobb magasságot. Itt kettéágazik a hegygerinc. Ez a kettéágazás, a nagy Y az „égből a földre szállás helye”. Ezen a helyen egykoron sok tündért láttak „pihenni” eleink. A hegygerinc egyik ága

északnak elnyúlva a Csúcs-hegyet és 329 m magasságban az Oszolyt alkotja. A főág pedig az Ezüst-hegyen át a Csillag-heggyel ér véget. Ez utóbbi beszédes név egy olyan csillagról szóló legendát őriz, amely minden áldott nap a Nap nyugtával a sziklaotthonába tér „vissza”. S itt is álljunk meg egy kicsit. A népi hagyomány nemcsak a Csillag-hegyről hagyott reánk legendát, hanem az Ezüst-hegyről is megemlékezik. Mondván, hogy aki az Ezüst-hegyen alszik, az szerencsés lesz, és örökre gazdag.

Van még egy másik legenda is a Csillag-hegyről; ennek az eredete fölöttébb bizonytalan, és csak annyit tudni róla, hogy a húszas és negyvenes évek elején lett „felmelegítve”. Arról szól, hogy egy bizonyos csillagkomplexumból (többek szerint az Orionból), ahonnan Attila hozta le a népét a csillagos egekből, onnan messziről folyamatosan üzennek fényes rovásjelekkel a távoli utódaiknak a „fényes ősök”. A Szántó-nyeregnél indul a hegycsoport nyugati része. Itt emelkedik a Hosszú-hegy, amelyet egész hosszában követ a Pilis-patak a szurdokkal, míg délnyugati oldalán a csobánkai nyereghez fut le. A Szántó-hegyről annyit, hogy a népi hiedelem Hangos-hegynek nevezi, mert a Mennydörgés ősmagyar hegyének nevezik. A főgerinc dél-keleti irányú, és déli irányban kiágazik a Ziribárra és a Garancs-hegyre. A Garancs-hegyen állítólag több szivárványt látni, mint általában.

Tálán ezért tartja a néphagyomány ezt a hegyet Boldog-hegynek. A Pilistető csoportja északnyugaton a Kétágú-heggyel kezdődik, amely a Kenyérmezőtől emelkedik két patak völgy: a Szentléleki-patak és a Mocsarak-völgye között. A Mocsarak-völgye állítólag a szellemek lakóhelye. Itt úgy tartja a népi hiedelem, hogy ezen a környéken bizony láthatatlan erők működnek, mégpedig nagyon hosszú idők óta. A két patak völgy közül ezen utóbbihoz fűződnek legendák. Míg a Szentléleki-patak neve igencsak beszédes és sokat sejtető. A Fekete-hegy két csúcsával éri el e terület a legnagyobb magasságot. Itt mindig hosszabb az „árnyék” és a hiedelem szerint hamarabb van este. Könnyebben kerül itt az ember a „fekete birodalomba”. A hegy jellegzetes két ágáról nyerte nevét. Egyik ága az Öregszirt, a másik a Fehérszirt. A Kétágú-hegytől széles fennsík választja el a kopár Strázsa-hegyet, melynek tetején jellegzetes, különös bástyaszerű torony áll. A Kétágú-hegyet a Pilis-nyereg kapcsolja össze a Pilis-tetővel, az egész hegység legmagasabb pontjával.

Ez a hatalmas, koporsó alakú hegytető a Pilis-nyeregtől enyhén emelkedik délkeleti irányban a Hagy-és Kis-Szoplakon keresztül a csúcsig, és innen meredeken esik alá a szántói nyeregbe. A koporsó alakú hegytetőről és közvetlen környékéről különös legendák keringenek, amelyek az Árpádházi és a későbbi pálos legendáriummal összevetve meghökkentő értelmet nyernek. Arról van szó, hogy itt azért koporsó alakú a hegytető, mert az egész hegy és környéke a királyi halottak birodalma, akárcsak Egyiptomban a Hekropolis. Itt rejtőzik az a királyi kőkoporsó, ami időtlen idők óta itt pihen. A magyar hiedelem szerint ennek a hatalmas kőkoporsónak (szarkofágnak) a szent lakóját majd a jövő világában a „nemzet ébreszti fel”, ha betelik az idő. A másik ide köthető legenda az, hogy itt a fénynek „ruhatermészete” van. Végigömlik az embereken, mint egy ruha, és sértetlenné teszi a fényruha viselőjét, ha annak benső természetét megegyezik a külső ruha természetével. A hegycsoport déli kiágazását képezi a Szirtes-tető, amit a Csévi-nyereg köt össze. A Csévi-nyereg környéke az „öregasszonyok birodalma”, itt laknak azok, akiken soha nem fog az idő. Megöregsznek ugyan, de valamilyen oknál fogva soha nem halhatnak meg.

Délen, Pilisliget felett a Kopasz-hegy csatlakozik ehhez a földrajzi alakzathoz. Ez az egész mészkőszáv vízben szegény, a vizet gyorsan elnyeli, s a víz barlangokat képez benne. Ezen a helyen található a hiedelem szerint azok a „láthatatlan barlangok”, amiket csak egyes kiválasztottak láthatnak és használhatnak. Mások számára viszont láthatatlanok. Mára a legenda egy jóval későbbi szlovák tradícióval is keveredik. De ennek a népi emlékezetnek a magja mindenképpen egy nagyon korai „esemény” lehet. Északon csupán a Pilis-patak követi Pilisszentkeresztől Pomázig, a Szentléleki-patak Pilisszentlélektől Kenyérmezőig. Délen pedig a Vörösvári-völgyben az Arany-árok található, ami az Északi összekötő vasúti híd mellett ömlik a Dunába. Ez az a bizonyos aranyárok, ahol a legenda szerint a „könnycsepp is arannyá válik, az emlékezés pedig valósággá”.

b.)

A középső hegyvonulat, amely a mészkőhegységtől északkeletre, azzal párhuzamosan húzódik, az andezittufa-vonulat. A Dunától indul el, Esztergomnál. Déli határvonalát Pilisszentlélekig a Szentléleki-patak, innen a Kétfükkfa-nyereg, majd a Hármass-forrás határolja, amely Pilisszentkeresztől a szurdokban folytatódik. Északi oldalán Esztergomtól Dömösig a Duna, innen Siklárosig a Szőkeforrás-völgye, majd a Bükkös-patak völgye határolja ezt a különös tufacsoportot Szentendre városáig. A különös és a szomszédos mészkővonulattól lényegesen eltérő kőzetű vidék, amelynek kőzetei az erupciós terület közvetlen szomszédságának beszédes nyomait viselik magukon. Általában három hegycsoportra szokták osztani ezt a tájegységet:

- Maróti-hegyek csoportja

- Dobogó-kő hegycsoportja
- Csikóvár hegycsoportja

A Maróti-hegyek csoportja Esztergom fölött a Vaskapu-heggyel kezdődik, ezt széles völgy köti össze a tulajdonképpeni Maróti hegyekkel. A Vaskapuhegyről tartja azt a magyar néphagyomány, hogy itt van az a „Nagykapu”, ami „két hasonló, de mégis más világ között magasodik”. E csoport legmagasabb hegyéhez, a Ráróhoz északról a Hirsch-órom, az Alsó-Ecset-hegy és a Felső- Ecset-hegy csatlakozik. Az északnyugati gerinc sziklás végén a Hideglelős- keresztnél van a csoport legszebb, mondhatni csodálatos kilátópontja.

Itt „átlátszó mesekék függöny mögött csodás lények táncát” lehet látni a hagyomány szerint. A gerincek közé szép, hosszú völgyek ékelődnek (Miklós deák-völgy, Bitóczy-völgy). Itt található a Hamvaskői-rét, ahol „soha nem lesz szomjas az ember”. Az egész Pilis-hegység szinte központi részét képező Dobogókő központját a Dobogókői-fennsík alkotja. Leszámítva a dilletáns módon odarondított „üdülszerű kiépítést” a hely maga csodálatos, mitikus arányaival, sajátos tájolásával, semmivel sem hasonlítható panorámájával az egész tájegység koronája.

Az egész táj lüktetését, lélegzését itt érzi legerőteljesebben az ember. Ez a széles hátú főgerinc enyhe ereszkedéssel vezet le a Bükki-pusztá és a Sikáros-völgyébe. Sikáros-völgyében van rabul tartva egy távoli királykisasszony. Azt, hogy honnan van, és vajon kit takar ez a szokatlan legenda, azt máig nem sikerült kideríteni. Nyugat felé rövid gerinc vezet a Kétbükkfa- nyeregbe. A tetőről kiinduló délkeleti irányú gerinc a Peres-hegynél kelet felé fordul, és csatlakozik a Csikóvár csoportjához. Észak felé meredek, vad, sziklás letörések esnek alá (Szerkövek, Thirring-sziklák), páratlanul vad völgyekkel (Rám-szakadék, Lukács-árka).

Ez a hely a népi emlékezet szerint a sárkányok völgye, ahol a jó és a rossz sárkányok laknak. Különös érdekessége az a népi hagyománynak, hogy itt érhető tetten, itt olvad össze legeklatánsabban a két sárkányhagyomány: a keleti és a nyugati, a jó és a rossz sárkánykép. A hely valóban olyan sárkányjárta, vad, merev és emberidegen. Úgy tűnik, mintha ennek a pilisi világnak itt lenne a fel- és alvilága. A csodálatos égi panorámát hordozó „fennsík” után itt következik azonnal a kénkövet fújó sárkányok birodalma. A mitologikus gondolkodás ezt helyénvalónak is tartja. Hiszen ha a Pilit egy egész és teljes világnak tekintjük, akkor annak égi és alvilági birodalmának is lennie kell, hiszen a birodalom nagyobb része e két világ között van, e két világ között él. E középvilág mindig többszöröse a fölötte és alatta elhelyezkedő világoknak.

A további földrajzi folytatást a Csikóvár csoportja képezi, amely a Pereshegyi nyeregtől keletre emelkedik. Főbb pontjai: a Kopasz-hegy, majd a Tornyos-hegy, a Lomb-hegyi-nyereg, a Lomb-hegy, Bölcső-hegy, Magy- Csikóvár, ami a Kis-Csikóváron és a Mesélőn keresztül olvad be a pomázi síkságba. A főgerinc északkeleti ága a Kő hegyet alkotja, ami hatalmas sziklás letöréssel ér véget Pomáz felett. A Kő-hegynél található az a mondabeli piramis, ami kőbe rejtve is messziről látszik, és jobb azt elkerülni. A látavidékhez való közvetlen szomszédsága miatt ennek a hegyvonulatnak a határait északon nem lehet teljes pontossággal megvonni.

Amilyen hasonlóságot mutat a látavidékhez, ugyanolyan szembeűnők az eltérések a mészkővonulat sajátosságaitól. A táj ezért nemcsak a magyar mitológia, a népi emlékezet és történelemben fennmaradt szerepe miatt különös és rejtélyes, hanem földrajzi értelemben is, enyhén szólva különös. Vízben kevésbé szegény, különösek sziklás üregei, meghökkentő szakadécai (Holdvilág-árok, Vasas-szakadék). Egészen meghökkentő, hogy ha a Holdvilág-árok nagy völgyülete fölé tekintünk, három kiemelkedő hegykúpot láthatunk. A Lám, a Magy-Csikóvár (Nagy-Kartal) és a Kis-Csikóvár (Kis- Kartal) hegyek fákkal benőtt körvonalairól van szó. Ezek közül a középső, a Magy-Csikóvár (Hagy-Kartal) jóval kiemelkedőbb a másik kettőnél. Ez a távlati kép a magyar címer hármashalom-ábrázolását juttatja eszünkbe. Minden bizonnyal nem véletlenül.

C.)

Ez az igazi vulkanikus terület a szentendrei, visegrádi andezit hegytömb. Ez a Pilis-hegység háromszögének északkeleti csúcsát foglalja magába. Északon és keleten, Dömöstől Szentendrőig a Duna, nyugaton Dömöstől Sikárosig a Szőke-forrás völgye, Sikaróstól Szentendrőig pedig a Bükkös-patak (Bucsina) völgye képezi a vulkáni terület határát. Az egész terület a Dunához futó patakok, patakvölgyek által szabdalta, dús erdőkkel borított hegyvidék. Ezek a patakok és patakvölgyek a „Pilistest” erei, hajszalerei és vénái itt a szentendrei és visegrádi hegycsoportban. A visegrádi hegycsoport legmagasabb pontja a Prédikálószték, amely a Keserűsben folytatódva esik alá a Szőke-forrás völgyébe. A

Prédikálószékhez fűződő hagyomány talán legérdekesebbje a turulmadaras vén legendája, aki bizonyos idő elteltével mindig „beleül a Prédikálószékbe”.

A Szőke-forrás völgye észak felé számtalan szeszélyes és veszélyes völgyet és mellékgerincet kapcsol magához. A Lepence-patak völgyétől és az Apátikúti-völgytől keletre húzódik a másik észak-déli irányú gerinc, amelynek legmagasabb pontja az Urak asztala. Innen ereszkedik le a Papréti-nyeregbe. E hegycsoport őrzi a régi visegrádi romokat is. A szentendrei hegycsoport két gerincből áll. Az egyik ág a Szent László-heggyel, a Rózsa-heggyel folytatódik, és a Kapitány-heggyel fejeződik be. A gerinc keleti határa az Ókút-völgy, ez választja el a keleti gerinctől, amelyen a Vöröskő-szikla található. Ettől délre található a Nyerges. A gerinc a Pismány „csendes” hullámával ereszkedik le a szentendrei lapályra. Miután alapos földrajzi felderítést végeztünk, utalva az egyes helyekkel kapcsolatos népi hiedelmekre is, térjünk vissza és kutassuk a Pilis arányait a régiek tudása szerint.

Magára a háromszögre, mint mértani formációra érvényes az ezoterikus formula, ami a piramisok rejtélyét adja, és okkult tudásra vezethető vissza. Amennyiben Insula Pilist keresünk, ami ezt az ominózus térséget magába foglalja, akkor feltételeznünk kell, hogy a Pilis-háromszög átfogója is víz volt valamikor. Az utóbbi időben többen is gyanítják, hogy a Vörösári-árokban feltételezhető, hogy egykor a Duna egyik ága folyt, és ez alkothatta a háromszög vizes átfogóját. Megkockáztathatjuk, hogy maga a Vörösári-árok-nak a neve asszociatív a vér-vár-víz analógiás összefonódására is utalhat. Ami megerősít minket abban, hogy a Pilis térségét a pálosok nem egy egyszerű véletlen alapján, hanem egy magasabb, ősi tudás birtokában választották ki. S az sem lehet véletlen, hogy itt a Pilisben található az a bizonyos Árpád-várak: - Dömösi Árpád-vár.

Dömöstől délnyugati irányban, a Rám-szakadék és a Lukács-árok között található. 483 m magas. Különös kúp alakot formáz. Ennek az Árpád-várnak nevezett hegynek a tetején kisméretű Árpád-kori kővár található eléggé sajtós belső toronnyal. Mindennek a maradványait az 1960-as években tárták fel. Amilyen hirtelen kezdtek neki a feltárasnak, olyan hirtelen abba is hagyták. A földdel és rengeteg törmelékkel betemetett romokra elsőként Németh Péter figyelt fel.

Az elnyújtott, ovális alakú tengelyével északkelet-délnyugat irányban álló hegytető peremét sánccszerű, lepusztult falmaradványok övezik. E sáncon kívül máig jól látható eltömődött ároknyomokat lehet látni. A sáncon belül részben mesterségesen kialakított, kb. 4 m magas sziklatömb látható. Ennek a tetején kőfaragvány-maradványok, habarcsos törmelékek jelzik az egykori belső torony sajtós helyét. A szikla hangsúlyos déli oldalán természetes sziklarepedés látható, Nagyon valószínű, hogy az egykori várakók ezt a természetes repedést használhatták vízgyűjtő ciszternának. A Rám- szakadékban folyó viszonylag bő folyó oldhatta meg minden bizonnyal eme várépület vízellátását. Figyelemre méltó, hogy ezen a tájon sok kis forrás volt, amelyek vízhozama minden bizonnyal jóval több lehetett a középkor idején, mint napjainkban.

hogy a vár belső területe is ki volt használva különböző épületekkel, azt mi sem bizonyítja jobban, hogy ez a terület több domborulatnak és különös, alapszerű mélyedéseknek ad otthont. E vár szűkebb területén több faragott követ, csiszolt szikladarabot és XI-XIII. századi tetőcserepet szedtek össze a kutatók. E várhegy oldalában jól kivehetően a várba vezető út nyomvonalát lehet fellelni, amely a hegy déli lábától csigavonalban halad nyugat felé. Ez a nyomvonal aztán a keleti oldalon a már említett sánc közelében - valószínű, hogy a ráakódott törmelékek miatt - végleg elvész. Kitartó régészeti munkával minden bizonnyal a további nyomvonalak is láthatóvá válnának. A múlt században a vár közvetlen környezetéből és a tágabb értelemben vett környékéről sok faragott követ hordtak el.

A hatvanas években itt XII-XV. századi cserepeket, vasszegeket, pántszeget, sarokkővet és egyebet találtak. Előkerült egy XIII-XIV. századi rombusz alakú nyílcsúcs is. A leletek és egyéb kutatási eredmények azt bizonyítják, hogy ez a vár a XI-XV. század között szinte folyamatosan lakott lehetett, és csak ezek után vált lassan-lassan az enyészetté. Bizonyítást nyert, hogy e középkori Árpád-vár előzménye egy bronzkori földvár volt. A várhegy platóján egy nagy kiterjedésű, szabálytalan négyszöget formázó, várplatót körbeölelő sáncrendszer húzódik. Ezek a sánccok 6-20 m szélesek, és 0,5-2 m magasak. Helyi sajtóságra utal, hogy a hegy nyugati oldalánál a sánccot nem építették ki. Egyszerűen azért, mert itt ez a teljesen meredek, szinte függőleges lejtő tökéletes védelmet biztosít. Az Árpád-vár északi lejtőjén találjuk a földvár erdővel borított belső területét. Ezen a helyen több mindent is kiástak a régészek. Találtak itt tál- és csészetöredékeket, arany fülbevaló-töredéket durva agyagtál darabokat stb. Ezeknek a töredékeknek egy részét a késő bronzkori urnasíros kultúra idejére datálják.

Az Árpád-vártól egyenesen északra, Körtvélyes-pusztáról, Pilismarótról, Pilismarót és Dömös között, valamint Dömös közvetlen környékéről számos bronzkori lelet került a régészek kezére. Mindezen tényekből nyugodtan megállapíthatjuk, hogy itt egy kiterjedt bronzkori lelet együttest találunk. Ez a térség régészeti kutatására, az Árpád-várak konkrét és részletes feltárására nagy hatással lehet. Ami a dömösi Árpád-várról szóló magyar írott emlékeket illeti, először Bél Mátyás Esztergom megyét bemutató írásában akadunk nyomára. Ez a nagy tudású felvidéki lelkész-történéíró, a magyar rovásírás felvállalt kutatója, a régi történelmi emlékek vallatója így ír a Dömöst és környékét említvén: - „Ezen kívül semmi látnivaló nincs itt, ha csak az a bizonyos Árpáshegy, melyen a vár romjai is láthatók.”

Lássuk Vályi Andrásról az 1700-as évek végéről: „Esztergom vármegyében, mely a dömösi térségről inkább látszik, mint hogy más hegyek felett emelkedik darabos derekával, tetőjén kőfalakkal alapjai és omladékjai látszanak, mely épület hajdan vár, vagy pedig másféle jeles épület lehetett.” Majd ezt követően jóval később, a XIX. században Fényes Elek, az ismert statisztikus is ír az Árpás-hegyről 1836-43 között kiadott Magyarországot leíró, azt kielemező nagy statisztikai munkájában. Később, az ezernyolcszázhatvanas években Pesty Frigyes kiadatlan Helységnévtárában olvashatjuk először az Árpád-hegy megfogalmazást. Nem szabad elfelejteni, hogy a középkorban Esztergom és a Pilis környéke kitüntetett hely volt.

Esztergom volt a nagy középkori birodalom fővárosa. Itt, ezen a környéken sokkal több mindennel foglalkoztak az emberek, mint szerte a magyar birodalomban. A Rám-hegy alján Nedecky megdöbbenő módon egy bányára bukkant. Itt jegyezzük meg és még ebben a könyvben utalni fogunk rá, hogy a legenda úgy tartja, hogy a pálosok barlangjaik mélyén „bányásztak” is. Ebben a Nedecky-féle kora középkori bányában vassisakokat, különböző kulcsokat, vasszerszámokat, olvasztó- és öntőkanalakat, réz és egyéb (?) fémdarabokat, azonosíthatatlan fém tárgyakat találtak.

Ez a terület a hagyomány szerint az aranyhajú égi lány birodalma. Az a mitikus terület, ahová mindig visszavonul, miután megsiratja az országát. Szintén a hagyomány úgy tartja, hogy itt található a Pénzverő-árok, ahol még az első világháború idején is nagy mennyiségű régi pénzt találtak a környéken lakók. Több kutató is úgy véli, hogy itt hajdanán, az Árpád-korban egy titkos pénzverde létezett. De vannak olyanok is, akik úgy vélik, hogy itt inkább egy középkori pénzhamisító műhely létezett, Nagycserepesi Árpád-vár. A pilisszentléleki pálos monostortól 3 km-re állnak még a Nagy-Cserepes-tetőn a középkori Árpád-vár földvár maradványai. Ennek az Árpád-várnak is igen meredek határai vannak.

Három oldalról nagyon meredek sziklás lejtő határolja. A keleti oldalon a többihez mérten enyhébb lejtőjű nyereggel csatlakozik a Rárói-hegy szigorú tömbjéhez. A viszonylag lapos hegytető keleti részén árok húzódik, azon belül pedig egy tipikus sánc figyelhető meg. Ez az árok a tető északi, északkeleti szélén 150 m hosszan látható. Ami a különösségét adja a helynek, hogy itt egyes helyeken a mesterségesen lefaragott hegyoldalba csatlakozva szalad tovább. A hegy keleti oldalán egy külső, határozottan lepusztult sánc látható kb. 50 méter hosszúságban. Számottevő régészeti leletek itt sajnos nem kerültek elő a földből. De az sincs kizárva, hogy kincsvadászok vagy éppen véletlen kincstalálók már megkaparintották az értékesebb dolgokat. Annál is inkább, mert a II. világháború idején nagy volt itt a sürgés-forgás, mivel katonai védővonalat építettek ki ezen a tájon.

6. Arc és sólyom

„Van szentség, ami a föld felett eggyé lesz. Ezt ugye nem kell, hogy magyarázzam neked, itt a Pilis élő földjén”

(Horváth János)

A Pilis maga az élő föld. Végtelenül érzékeny, szerves rendszer. A legegyszerűbb turistatérképre rápillantva is szembetűnik, hogy a pilisszentlászlói és pilisszentléleki klasszikus völgy gyakorlatilag egy kelet-nyugati tengely két végpontja. A természetben azt szokták mondani, hogy semmi sem zárható ki és minden lehetséges. De mondjuk ki, hogy nagyon kicsi a természetes valószínűsége annak, hogy egy ilyen hegyvidéki rendszerben ilyen mérvű geometriai szabályosság spontán létrejöhesse. Lent, kb. a felező-pontnál találjuk a szentkereszti medencét. Ennek a három medencének és az egész forma geometrikus képének kapcsolatában felsejlik egy arc. Egy arc, amit bárhonnán is nézzünk, mindig ugyanolyannak látszik.

Mintha a tér szokásos tulajdonságai eltűnének itt, és valamilyen különös akarat, az időtlenség és a látás egy sajátos dimenziót kölcsönözne e tájnak. Tüzetesebben megnézve a táj adta összképet egy nagy madár elkent körvonalait pillantjuk meg. Az arc mindig az embert, az önmagába néző, az időből kitakart Embert jelenti. A sólyom már nem az egyén, hanem a nemzetség totemállata. A nagy lélekmadár. Ahol az arc és a sólyom találkozik, ott bizony az ember és a nemzet mindig együtt van. S ez az együvé tartozás bizony nem jelent mást, mint azt, hogy itt egy spirituális központ, egy beavatási hely található.

Az Ember és a Nemzet beavatási helye együtt. Az a hely, ahol sohasem vész el múlt, és mindig lesz „mag” őrizte jövő. Mert a hely és a szellem tulajdonsága mindig örök és változatlan. Ebben a kitételben minden ősi tradíció megegyezik. S ez a gondolat lehetne akár az egész könyv mottója is. A pálosok és a Pilis kapcsolata is ennek az örök és változatlan titoknak a jegyében fogant. A hitnek és a honnak ez a mély spirituális kapcsolata volt a barlanglakó pálosok nagy, mára feledésbe merült titka.

7. Szív és kontinuitás

„A kontinuitás fogalma túl mutat önmagán,
és benne lakik a természetben.”

(Török Mihály)

Talán kevesen tudják, hogy az a bizonyos szívábrázolás, amit a szerelmesek szoktak Ámor nyilával átlőve fák törzsébe vagy parkok padjára vésni, és átvitt értelemben az érzelmeket és az emberi szívet szimbolizálja - valójában nem hasonlít az emberi szívre. Az a bizonyos ábra inkább hasonlít egy krokodilszívre, mint az ember szívére. A dolog külön érdekessége, hogy az egyiptomiak - akik oly megdöbbentő módon egy komplett, kész és a spirituális, szakrális dolgok iránt érzékeny és kifinomult kultúrával jelentek meg a történelem színpadán, minden előzmény nélkül - maguk is megdöbbentően gyakran használták a „krokodilszív” ábrázolást. Ellenben az „Élő Pilis” rendszer közepének számító Dobogó-kő alakja valóban egy emberi szívre hasonlít. S íme a kő szívvé válik, és elkezdi dobogni, élni...

A név magában rejtja a Pilis-rendszer működésének mikéntjét. A szív lüktető mozgása, pulzáló viselkedése hozza mozgásba ezt az „emberien” élő rendszert. Ébred-kiárad-visszahúzódik. Így működik maga a világegyetem is. Ez nem más, mint az örök körforgás anatómiája, aminek a titka az elpusztíthatatlanságban van. Mert a visszahúzódnak nem elmúlás, csupán felkészülés az ébredésre. Mielőtt azonban mélyebben belemegyünk a Pilis sajátos ezoteriájába, különös és egyedülálló szakrális geográfiájába, beszélnünk kell egy már a legrégebb idők óta felismerhető kontinuitásról. Annak a Pilis-háromszögnek a belsejében, amit fentebb már a maga teljes földrajzi megjelenését tekintve az ötödik fejezetben már körbejártunk, van egy történelmi időket nézve is hatalmas intervallumokat átívelő nagy titok, ami nem más, mint az előbb említett sajátos történelmi folytonosság.

Ez az a bizonyos kontinuitás, amiről az elmúlt évtizedekben nem szívesen beszéltek, dacára annak, hogy ezzel a különös ténnyel cirka 100 évet tekintve már háromszor is próbáltak foglalkozni, több-kevesebb sikerrel. Először a monarchia végén, az 1910-es évek elején merült fel az a tény a tudományos életben, hogy a Pilis területén „a lakottság jelei” hihetetlen régmúltba nyúlnak vissza, párhuzamot vonva Franciaország hasonló déli területével. Később 1920-ban, majd 1940-ben került mindez terítékre, hogy aztán a második világháború pokla, majd később az egypárti diktatúra nemzet- és emberidegen vazallus évei feledtessék el ezt a különös pilisi kontinuitást.

Minden feledtetés ellenére még a legkeményebb ötvenes években is, ha szóba került a Pilis szerepe a történelemben, megkerülhetetlenné vált ennek a folytonosságnak a megemlézése. A Mezei-Páli: *Pilisi útikalauz* (Sport Lap- és Könyvkiadó, 1955) így ír minderről: - „Aránylag kicsi, háromszög alakú terület ez, amely Esztergomtól Óbudáig, a váci Duna-könyök és a Vörösvári-völgy között terül el. Az emberiség története valamennyi fejlődési szakaszának nyomait megtaláljuk itt a csiszolatlan kőkorszaktól napjainkig. Barlangjaiban fölásták a jégkorszakbeli ősember nyomait, talajából a réz- és bronzkorszak szerszámai, kelták fegyverei és ékszerei kerültek múzeumainkba. A római világhódítók itt hagyták táborhelyeiket, síremlékeiket, kő- oltárait, vízvezetékeik oszlopait, hadi útjaik kőburkolatát.

A népvándorlás itt felejtette pusztítása nyomait, a szláv népek és a frank birodalom helységneveiket. Az ezeréves magyar történelem legsötétebb és leragyogóbb lapjait írta itt...”

Természetesen azt nem lehetett elvárni ekkoriban, hogy a néphagyomány, a népi és egyetemes mitológia összevetéséből, külön reflektálva a pálosok különös vonzódására e tájat illetően és hozzávéve a magyar történelemben játszott sajátos szerepüket, elinduljon egyfajta mélyebb kutatás a táj és egykori lakóinak nyomában. De még így is, ennyit leírva is ébren tartotta ezt a különös és megdöbbentő folytonosságot. De beszéljünk minderről bővebben. A paleolit (csiszolatlan) kőkorszak lelőhelye itt a Pilisben a Kis-Kevély-hegy, amelynek barlangjában az 1912-ben megkezdett ásatások az utolsó jégkorszakemberének eszközeit hozták napfényre. Több ezer évnél kellett lepörögnie az idő rostáján, amíg ebből a kezdetleges és primitív kultúrából kifejlődött a kő „megmunkálásának”, azaz csiszolásának a művészete.

Ekkor jött el a neolitikum. Itt már a kőből éles fegyvert tudtak készíteni, aminek fából nyelet is tudtak kreálni. Hasonlóképpen az állati csontokból kés, tű és egyéb használati eszköz is készült ebben az időben.

Békásmegyeren a késői neolitikum idejéből, a rézkorba átmenő szakasz idejéből tártak fel környékünkön egyedülálló telepet. Ezek a leletek egyértelműen azt bizonyítják, hogy évezredekkel időszámításunk előtt a Kevély-hegy aljában már nem nomád, hanem letelepedett nép, népcsoport élt. Ez a nép állattenyésztéssel is foglalkozott, földjét faekével szántotta, értett a szövéshez, fonáshoz és elsősorban a bőr feldolgozásához. Égetett agyagból vonaldíszes, gömb alakú edényeket készített.

Lakóhelyét jellegzetes földsáncokkal, szakaszosan vette körül. Itt kell megemlíteni, ha már a neolitikumnál tartunk, hogy Esztergomnál a Borz hegyen már bizonyítottan 3000 évvel időszámításunk előtt sáncokkal körülvett őskori földvár volt. De ilyen földvár romjait sejtik Dömös és a Pilis közvetlen közelében is. Közismert tény, hogy a magyarországi rézkorszakot a tudományos világ „szép rézkornak” nevezi egyszerűen azért, mert itt nálunk, ezen a helyen sokkal hosszabb ideig tartott, mint máshol általában. A kultúrfok egyik meghatározója a halottégetés, ami itt és ekkor határozottan „divatban” volt, ahogyan a hatvanas években fogalmazott erről egy közismert történészünk. A hamvakat díszes edényekbe gyűjtötték, mellé ékszereket, használati tárgyakat helyeztek el.

A Szentgyörgy-mező Duna-parti löszfalában talált tárgyak a kelta őslakók La Tène kultúrájára utalnak. Arany- és ezüstpénzek, kétélű, méteres kardok kerültek elő itt egyszerű, dísztelen markolattal. A római hódítás időszámításunk első századának második felében érte el ezt a vidéket, és a hivatalos történelemtanítás szerint a bennszülött kelta lakosságot fokozatosan romanizálta. Az első császárnév, amellyel feliratos kömlékeinken találkozunk, Domitíané, aki 81-től 96-ig uralkodott. Feliratos emlékek őrzik Hadrián (117-138) és Antonius Pius (138-161) nevét. A római kultúra itt a II. században terjedt el, vert gyökeret. Ebből az időből találtak római mérföldköveket eredeti helyükön, Pilisvörösváron a főút mellett és Pilisszántón a templom kapujánál. A római uralom kb. 400 körül szűnt meg. Ekkor vette kezdetét a tulajdonképpen népvándorlás. Germán népek, gótok, gepidák vonultak keresztül ezen a vidéken, éhség és járvány járt nyomukban.

A lakosság nagy része 1-2 évtized alatt elpusztult. A bejövő hunok nagyrészt feldúlt, kifosztott helyeket találtak. A hunok, úgy tűnt, letelepedni látszanak ezen a vidéken. Az őslakossággal együtt megművelték a földet, és a már meglevő szakrális, királyi központot felújítják. Hitben, jellemben, szellemben és a hagyományok szerint írásban is rokon népet találtak az őslakosok között. És ez a hasonlóság nagyon fontos, mert ha a pálosok a szakrális geográfia és az ősi magyar vallás és tudás hozadékaképpen fennmaradt Pilist akarták újra „működésbe” hozni, akkor maga Attila sem akart más tenni a régi romok úgymond „rendbe hozásával”.

De ez a megállapítás már jóval túllépi a „világi” történetkutatás kereteit és logikáját, attól még azonban megtörténhetett. Attilának 454-ben bekövetkezett erőszakos halála után a hun birodalom széthullott. Attila fia, Ellák már nem rendelkezett apja szellemi és fizikális erejével, beavatott bölcsességével. A hun birodalom népei fellázadtak, és a birodalom megsemmisült. Számos hun sírt találtak a Csolnoki-dombon, ami ma is a „Hunok temetője” nevet viseli. Maga ez a domb a népvándorlások korára jellemző tömegsír, ún. tumulus. A népvándorlások utolsó hullámaként jelentek meg a hunok után az avarok ezen a vidéken, nem lehet véletlen, hogy a Kárpát-medence egyik legnagyobb avar temetője éppen itt, a Pilis határában van.

Az egész pilisi és Pilis környéki történelmi kontinuitásnak talán itt van az alfája és ómegája. Ugyanis a hun-avar-magyar kontinuitásnak megdöbbentő szellemi-anyagi azonosságát bizonyítja az említett avar temető létezése és a helyi régészeti kutatások. S van itt még egy adalék a hun-avar-magyar kontinuitáshoz. Mégpedig az, hogy ez így nem teljesen pontos. Hozzá lehet és kell tenni még valamit: a szkíta-hun-avar-magyar kontinuitást.

Zajti Ferenc *Magyar évezredek* című könyvének Bevezető sorok c. prologusában ezt írja:

- „Ős idők óta köt ide múltunk és fajtánk települési rétegződése! Hisz a sírokból hun és skytha ősi népünk csontjait fordítja ki naponta a mélyebben szántó eke...”.

A legenda úgy tartja, hogy régen, nagyon régen a szkíta királyok ide temetkeztek. Van itt valami hasonlóság, ami talán ezt bizonyítja. Árpád, amikor bejött ide, erre a területre, nagyon régről való romokat talált. És azzal szembesült, amivel jóval korábban maga Attila is. Vajon Attila a hajdani szkíta uralkodók építményeinek romjaival találkozott? Ez nagyon valószínűnek látszik. A történelmi folytonosságot kutatva és elérkezve az Árpádokig egyértelműen kiderül, hogy Esztergom, Visegrád környéke és maga a Pilis milyen fontos szerepet játszott az Árpádok történetében.

Míg a két említett városban és környékén (még ide vehetjük Dömöst is) zajlik a magyar történelem, addig a Pilisről, mint csendes kolostorvilágról és királyi vadászbirodalomról esik szó. Arról, hogy mit takar valójában ez a „csendes kolostorvilág és királyi vadászbirodalom”, majd később szólunk. Most nézzük nagy vonalakban azt a tényt, hogy az egész Árpád-kori történelem és a szélesebben vett Pilis-vidék hogyan és miként kapcsolódik össze. A 972-ben trónra lépő Géza fejedelem Esztergomot választja trónhelyéül. A fejedelmi palota építéséhez felhasználja a régi római erőd köveit és azoknak a régi épületeknek a romjait, amik már „nagyon régről ott valának”.

Itt született 979-ben a fia, Vajk, a későbbi István király, aki fényes udvartartást rendezett be Esztergomban, amely már 990 óta érseki székhely. A hagyomány szerint Esztergom környékét és a tőle délre lévő közvetlen vidéket (a Pilist) a király a királyi család kedvenc tulajdonának, titkos kis birodalmának tartja és erősen vigyázza (!). A Pilist ez a fajta rejtettség és sajátos klauzúra jellemzi végig az Árpádok alatt. A szakrális geográfia örök törvényszerűségének és a régi magyarok ősi tudásának birtokában voltak az Árpádok. Egészen az Árpád-ház kihalásáig érezhető volt az ebből kifolyó megkülönböztetett tisztelet, amiben a Pilist részesítették. Özséb minden bizonnyal tisztában volt azzal, hogy a Pilis maga organikus táj. Kicsiben olyan, mint maga a Kárpát-medence.

Tudta, hogy ez a táj él, lélegzik, ébred, kiárad és visszahúzódik. Özséb „ébredése” a tüzek egyesítésének látomásával, a Tervvel, a pálos rend létrehozásának a gondolatával kezdődött. A kiáradás, vagyis a megvalósítás nem jelentett mást, mint a rend létrehozását, működésének megvalósítását. A Pilissel harmóniába állított magyar szerzetesrend bevonult a Pilisbe, „felkeresték” a régi utakat, épületeket, barlangokat, a megfelelő organikus pontokon kolostorokat emeltek. A visszahúzódás pedig a rend felszámolódását jelenti, aminek két útja volt: egyik a szándékos rejtekezés, visszahúzódás a „mag” megőrzése miatt, a másik út a felszámoláshoz külső volt, és azok okozták, akik az árpádi hagyományok felszámolásán munkálkodtak.

A pilisi, ősi, magyar pálos szellemiség kiáradása után hegyen, erdőn és barlangrendszerekben megvalósította és kiteljesítette az özsébi tervet, majd visszahúzódott. Úgy, hogy a kereső utókor majd a kellő helyen és időben megtalálhassa ott, a Pilis élő rendszerében azt a vonalat, mit Boldog Özséb és szerzetesei hátrahagytak a számunkra.

8. Pálos város, a megtalált legenda

„Hatalmas múltról árulkodik a Pilis, olyan központról amit ma is csak töredékesen ismerünk.”

(Nagy István: A Pilisről)

A két háború között sokáig a felszínen volt és egészen a negyvenes évek végéig tartotta magát az a legenda, hogy nagyon régen létezett Dömös és a Dobogó-kő környékén egy pálos város, amely szakrális centrum volt valamikor. S az volt a feltűnő tulajdonsága, hogy hatalmas kiterjedése dacára csak egészen közletről lehetett észrevenni. A legenda szerint ez a város vár és barlang volt egyszerre. Pontosabban ez a város „fent is volt és lent is volt” és jellege „egyáltalán nem európai és mindenképpen szokatlan”, ahogy azt Horváth Lajos fogalmazta meg. A pálos város maga volt a történelmi Magyarország, csak kicsiben. A város alatt hatalmas barlangrendszer terült el, amely egészen Budapestig elért. Sajátos klímája volt a városnak, ami egyévszakossá tette. A városban mindig lobogott a tűz, és nagy becsben állt a természet. Nos ennyit tudott mondani a legenda kutatója, s most jöjjenek a tények...

1955 szeptemberében a Dömös és Dobogókő közötti területen fekvő Rám-hegyen Németh Péter Pilis-kutató a turisták által Ferenczi-sziklának nevezett helyen egy leomlástól felszabadult sziklafal tövében az emberi lakottság biztos nyomait mutató barlangmaradványnak látszó helyszínt talált. A kutató *A Pilis* címen tökéletesen összefoglalta ez irányú kutatásainak eredményét. A helyszín tüzetesebb vizsgálata után Németh megállapította, hogy itt nem egy barlangmaradványra bukkant rá, hanem egy várbástyának sziklába vésett folyosómaradványára. Ez a sziklacsoport egy erősen omladékos andezittufa dombon áll.

A helyi hagyomány ezen a környéken már régóta barlangrendszert sejt. Ez a ma omladékos domb valamikor egy nagy várrendszer kiszögelő védőbástyájának a része volt. A védőbástya tövében határozottan kivehető egy régi várak maradványa. Miért ne lehetne azt feltételezni, hogy a várrendszer és a barlangrendszer egymás részeként létezhetett éppen úgy, ahogyan a hagyomány tartotta: „lent is volt és fent is volt”. Pontosabban egykor egy nagy összefüggő várrendszert, egy vár-várost rejtett el a Pilis a kíváncsi szemek elől, s ehhez a várrendszerhez hozzá tartozott egy nagy kiterjedésű barlangrendszer is, ahogy azt a legenda tartja. S ez a barlangrendszer miért is ne ért volna el a mai Budához és közvetlen környékéhez, hiszen a dolgok hosszú-hosszú idő óta csak manapság kezdenek újra összeállni mozaikról mozaikra. A bástyamaradványtól északra, tehát Dömös irányában további törmelékdombokot talált a kutató, melyekből égetett cserép- és csiszolt, formázott stukkó-, valamint kődarabokat szedett össze a felszínen.

Itt a törmelékdombokon hosszú, több száz méteres vonalon követhetők Dömös felé, egészen a Rám-szakadék néven ismert mély, különös patakmederig. Az említett törmelékdombok egy védőfal rendszer maradványai. Ami különös, hogy ugyancsak megtalálhatók a védőfal maradványok a bástyától délre, Dobogókő irányában, egészen a Dobogó-kő hegyvonulatának folytatásaként ismeretes sziklafalig, a szerkövekig. A másik oldalon, a nyugati területen a Rám-szakadék védi a területet. Mintha az egész rendszer egy összefüggő birodalom lenne, ami tökéletesen belesimul a környező természetbe, annak ellenére, hogy itt egy hatalmas várbástyákkal határolt város létezett egykor.

Kiterjedésére vall, hogy a most Árpád-várnak, régebben Pád-várnak vagy Pilis-várnak ismert hegy tövében a meghökkentő, terjedelmes védővonal tovább folytatódik a Dömös felé vonuló völgybe torkollóan, fel egészen a Pád-várig. Az Árpád-hegy tetején középkori vármaradvány: majdnem teljesen földig lerombolt várróm található. A várrómánál a felszínen sikerült Némethnek találnia néhány faragott követ, tipikusan román kori faragásokkal. A Pád-várra felvezető védőfal rendszer egyenes vonalai és megerősített törésvonalai tisztán kivehetőek. Ez az emberi alkotás tipikus jeleit magán viselő egész védőfal- és védőárok rendszer, délen a szerkövek magas sziklafalával kiegészítve, egy hatalmas területet foglal magában.

Ennek a területnek belső részét ma erdők borítják, ezt szeli ketté a turisták által ismert Rám-szakadék a Rám-hegy oldalában. Ez a szakadék ősidők óta víz által vágott mély patakmeder, melyből a víz a Szőke-forrás völgyön át Dömös felé folyik le. Felső forrásvidéke a Miklós-forrás hármas forrásának területe. Itt valamikor egy tökéletes vízgyűjtőrendszer létezett, ami további gondolkodásra késztet. Itt egy tökéletes,

szerves, működő rendszer létezett, ami úgy tűnik, hogy természetes, de mivel a természet ritkán alkot ennyire tökéleteset, valamint egyéb közvetett bizonyítékok miatt nehezen képzelhető el mindez természetesnek. Két egymásba folyó forrás ma is van itt, és további összefüggő vízgyűjtő tavak nyoma is látszik. A források mai képe is határozottan igazolja azt, hogy itt valamikor emberi kultúra uralkodott; a tavak egybefüggő kiépítése és a források kiképzése, speciális kialakítása emberi munkálatok nyomát jelzi. A források területei felett déli irányban utak, várfalak, bástyák nyomai, maradványai találhatóak a hegyoldalon. Itt a forrás közelében, egy kis platón nagyméretű, csiszolt kövek hevernek. Németh szerint ezek nagyjában egy típusú, hatszögletre csiszolt félpillér lábzatok. A mohaképződés egyes köveken régi, elkopott faragásokat sejtett.

Ez a falrendszerrel körülzárt nagy terület a Dobogó-kőről letekintve egységes, sík területnek látszik, mintha emberkéz által kialakított hatalmas plató lenne az egész. Ez a lesimított hegy semmiképpen sem illik bele a környező hegyek alkotta táj képébe. Mindenütt kúpos hegyalakulatok környezik ezt a területet. Igen sokfelé (ezen falak által körülzárt területen kívül is!) megtalálta Németh az emberi építőmunka nyomát. Külön kell hangsúlyozni, hogy magán a „lesimított hegy” közvetlen környékén hangsúlyozottan látszanak az emberi beavatkozás nyomai. Igen meghökkentő, hogy a Pilishegy oldalában szintén fellelhető egy nagyon régi, vízduzzasztó tó maradványa és egyéb építési nyom.

A Malom-völgyben ismeretes régi római út néven egy régi műút, ami Esztergomból Dobogókőre vezet. Bár rengeteg követ összeszedtek és szednek az itteni építkezésekhez, Dobogókő területén még ma is látható régi építkezésekből kikerült csiszolt kockakő és más építési maradvány. Ide sorolhatjuk a pilisszentléleki, dömösi, pilisszentkereszti kolostormaradványokat is. Ezek az ismert romok egy szigorúan összefüggő, nagy és ősi város szélének a nyomát jelzik. Rengeteg emberi kultúrnyomot ismerünk ezen a területen, amelyek köztudottak voltak mostanáig. Igen közismert tény az, hogy a Pilis és a vele összefüggő Budai-hegység a legősibb paleolitikortól a neolitik-, réz-, bronz- és vaskoron át korunkig folyamatosan lakott térség és nyilvánvalóan minden korban az akkori kultúra legmagasabb fokán álló emberek lakóhelye volt. S ez a száraz tudományos tény már magában is elgondolkasztató. A terület nagyrészt erdővel borított, hegyes vidék. A leleteket a Dömös-Dobogókő-Pilisszentkereszt- Pilisszentlélek között elterülő területen fedezte fel a kutató. Ebből adódóan feltételezhető, hogy ez a terület valamikor összefüggő, egységes kultúr terület volt. Sőt több annál, mesterséges beavatkozással, egy nagyon régről hozott, de eleven, szakrális tudással megvalósított, tökéletesen „működő”, élő, magyar „világot” valósítottak meg, állítottak helyre itt a Pilisben a pálosok.

A fellelt és egy szorosabb egységet alkotó építkezés romjai, a vár- és várfalmaradványok, a természetbe tökéletesen belesimuló víztárolók, ősi erődítések, máig fel nem tárt barlangrendszerek, a „lesimított hegy” megdőbbentő jelenléte, a szerteszét található, csiszolt és faragott építkezésekből származó kövek, cserepek, barlangkövek, bástyamaradványok sok mindentről tudnának beszélni. De ez a „szerves” táj így is magáért beszél...

Németh Péter maga állapítja meg, hogy épületnek határozott formái nem találhatóak itt, hiszen akkor nem lennének rejtettek ezek a kultúr maradványok. Emberi alkotásuk jellegzetességei azonban kis szemlélődés után könnyen megállapíthatók. A többfelé található csiszolt és faragott kövek és a fellelhető építkezési maradványok bizonyítékai annak, hogy itt valamikor egy sűrűn lakott nagyváros volt. Mi volt ez a város, mikor építették, s miért éppen itt és így? És vajon hogyan semmisült meg? S a legendabeli pálos város föld alatti és föld feletti rejtett világával vajon mit takar a valóságban, mit őriz, és vajon mit jelképez? Vajon ennek az egyetlen magyar rendnek a kiűzetése saját szűkebb (Pilis) és tágabb (Magyarország) magyar világból összefüggésben van-e mindezzel a rejtett tradícióval?

Kérdések, kérdések, amikre nagyon nehéz a választ megtalálni.... De meg kell találni!

9. Kitüntetett helyek és jelentőségük

„A kitüntetett helyeknek az a dolguk, hogy azok helyett is beszéljenek, ahol soha nem volt és nem is lesz történelem.”

(F. fi. Hiels)

Az csak természetes, hogy minden régi nagy nemzetnek (ilyen a magyar is, nem véletlenül nevezte nemzetét Németh László „középkori, nagy nemzetnek”) vannak kitüntetett helyei. Nyugodtan mondhatjuk, hogy évszázadok óta folyik a keresés-kutatás ún. kitüntetett helyek, mágikus erőközpontok, a múlt szakrális erőkomplexumai iránt. Ezek egy részét az idők folyamán valóban meg is találták. S hogy mennyire fontosnak és kikerülhetetlennek vélték ezeket a megtalált szakrális központokat, azt az is bizonyítja, hogy a nemzetek - pénzt, időt és energiát nem kímélve, részben a maguk fantáziája szerint, de - helyreállították őket, és a híresebbeket idegenforgalmi látványosság gyanánt prezentálják.

Bizonyítva a tételt: anyagias korunk még a szakrális tradíció megmaradt tárgyi emlékeiből is pénzt csinál, és még büszke is rá. Az, hogy mindez azonban csak a felszín, arról, tán írnom sem kell. A szakrális geográfia íratlan, de örök és rejtett szabályai szerint ezek a kitüntetett helyek úgymond a Nagy Egész részeként akkor is „működnek”, ha azokat nem fedezik fel. Ha arról csak úgymond „alvó tudással” rendelkezik az egzakt történelem. Többnyire, ha egy nemzetnek a nagyon régi, ismeretlen vagy kevésbé ismert múltja és ennek a múltnak a szellemi essenciája, spirituális öröksége kötődik a nemzet egy sajátos területéhez - pontosabban egy spirituális értelemben vett kitüntetett helyhez akkor addig a nemzet sem pusztulhat el, amíg megvan az a spirituális magja, amit az a bizonyos kitüntetett hely, mágikus erőközpont őriz, dacolva az idő mind szennyesebb zuhatagával.

Ez a nemzet a Pilis és a pálosok függvényében történetesen a magyar nemzet, mely maga is bír kitüntetett hellyel itt Európa szívében - dacára, hogy átélt egy máig példátlan országvesztést (Trianont), több veszített háborút és forradalmat, de máig sem veszett el, annak ellenére, hogy közvetlen környezetében sem nyelvi, sem szellemi rokona nincs. Ahogy a költő mondja: „szegény magyar nemzet, rokonod, barátod szinte sehol, de ellenséged, mint gomba az erdőben”. Valaminek, valamilyen megtartó erőnek ugye lenni kell, kellett, hogy mindez így alakulhasson. A szakrális geográfia szerint a magyaroknak a Pilisben van (a történelmi Magyarországot tekintve) ez a szellemi, spirituális és földrajzi központja. Az erről való tudásról azonban mára csak többnyire töredékes utalások, megsejtések, legendák maradtak. Akárcsak e vidék utolsó magyar szellemi „gazdáinak” valódi történelméről, a Pilisnek csúnya szóval élve „működtetőiről”, a magyar pálosokról.

Ha a rend „száraz”, hivatalos történetét nézzük, akkor is marad nem kevés olyan dolog, ami nem illik bele a hivatalos, konszolidált történelmi képbe. Minden erőltetett, barokkos körbemagyarázás dacára a pálos rend éppen olyan különös és megmagyarázhatatlan rend volt és maradt a maga nemében, mint amilyen maga a magyar nemzet, itt Európa neuralgikus pontján, Európától és a környező népektől teljesen elütő nyelvével, tradíciójával és távoli gyökereit bizonyító analógiás, magszerű gondolkodásmódjával.

De térjünk még vissza egy kicsit a szakrális geográfiára! Ez az okkult tudományok közül azokhoz a beavatottak által művelt tudományokhoz tartozik, amiket mára a „külvilág” szinte teljesen elfeledett. A két háború között Várkonyi Nándor volt az, aki egy kicsit lefújta róla az évszázados port. Hatalmas vallás- és kultúrtörténeti munkáiban a *Szíriát oszlopaiktól Az ötödik emberig* számtalanszor tett utalást erre a szinte agyonhallgatott tudományra. Sőt ennek a tudománynak egyik sarkalatos tételét - az égi-földi analógiát - többször szervesen és igen hatásosan be is építette ebbe az írásciklusba, élete fő munkájába. Mindennek meg is lett úgymond a „világi” gyümölcse. És ez a nagy és világhírű író-polihisztor és tradicionalista, az egykori Sorsunk főszerkesztője a vidéki magyarság szürke íróeminenciásává lett állandó jelleggel lefokozva, mondhatni hivatalból kegyesen agyonhallgatva.

Maga ez az ezoterikus tudomány, amit most mi a pálosok és a Pilis kapcsán fejtegetünk, és felszínre hozunk a háromszorosan beavatott Hermész, Hermes Trismegistos Tabula Smaragdínájának bölcsességét tanítja (Az ami Lent, az azonképpen Fent is) a mindenség, az ember és a Föld viszonylatában. Pontosabban az égi, kozmikus Rend alkotóinak, a csillagképeknek és a bolygóknak itt a Földön hasonlóképpen egy-egy terület felel meg. Az ősi, analogikus-mágikus világkép szerint hiába vált el az Ég a Földtől abban a mítikus

időben, amikor a nemek is megszülettek, valamilyen rejtett azonosság, kapcsolódás mégis megmaradt közöttük. Az égi-földi mitikus hasonlóság megőrzésére, annak fenntartására földrajzi értelemben felfogható erőközpontok, kultikus helyek teremtődtek. Pontosabban arról van szó, hogy ha egy ősi, a Naptól származtatott, nagyon régi nemzet a hajdani aranykorban egy olyan mágikus-analogikus kultúrában élt, ami az Éggel-Földdel mennyei harmóniában volt, akkor uralkodói ennek a tudásnak a birtokában uralkodtak és hozták meg döntéseiket. Ennek az emlékéket a nemzet egy vele analóg spirituális helyen örökre megőrizte. És ami talán a legfontosabb, bizonyos együttállások idején ez a tudás újra megjelenhet az idő napbárákján.

Erről a mitikus hagyományról őriznek töredékes emléket az alábbi mondások: „az idő ismétli magát”, „a nagyon régiek újra eljönnek”, „a régi nemzetek csak az idő köntösébe bújnak, de majd egyszer újra visszajönnek”. A pálosoknak a Pilissel és a magyar nemzetnek a történelmi Magyarországgal való kapcsolata is egymásból adódik, szervesen közös és egymást kiegészítő, mintegy egymásból levezethető. Maga a történelmi Magyarország is organikus egész, szervesen „tökéletes” volt, ahogyan azt már többen is megfogalmazták, hazaiak és külföldiek egyaránt. Ezt nemcsak hazai úgymond elfogultak, hanem számos külföldi történész, kutató is megírta, elmondta, leírta, utalva annak a szétszedésére, szétdarabolásának okaira is. Maga a Pilis is a történelmi Magyarországhoz hasonlóan szervesen egész és sajátos, mint maga a Szent Korona-tan. De most ne menjünk túl messzire!

Annál is inkább, mert sem a történelmi Magyarország, sem a Szent Korona-tan nincs manapság nemzetközében. Már tudjuk, hogy a Pilisben van az az országon belüli ország, az a kitüntetett, kultikus hely, amely az ősi Magyarország szakrális tudását őrizte-őrzi. Minderről az Árpádoknak még világos tudása volt. A gondok az Árpádok kihalásával kezdődtek, amikor ez a tudás halványulni kezdett. A pálosok idejére már elkezdődött az „Egész” széthullása.

Ezt a bizonyos „Egészet” akarták a pálosok megőrizni, a jövőbe átmenteni. Őzséb és társai az időbe előre látva tudták azt, hogy, ami egykor Egész volt, az nem lesz mindig az. Ezért menteni kell, menteni „a földről, a hazáról, az nagy Egészről vallott tudást” mindenáron. Menteni azt a szellemiséget, amiből ez az Egész egykor talán újra megszülehet. Helyet és Rendet kellett hát teremteni ott azon a szakrális helyen, mégpedig olyat, ami időtálló és magyar.

10. Időtörés

„ A szakrális idő felismert valódi természetének az ismerete a hagyományok átadására kötelez...”

(Várkonyi Nándor)

A pálosok tudták hát, hogy itt majdan egyszer törés lesz az időben, ebben a ciklikus örvényben. Ahol a hagyományt bizony gyökerestől próbálják kitépni, és akkor aztán kő-kövön nem marad. S ezt lehet átvitt és szó szerinti értelemben is venni. Ha eltörik nemzetünk aranyágát, elvesz a magyar hagyomány. Ha kihal az ősi Turul-nemzetség, kihal vele együtt az ősi turulerő, amiből ez az Egész valamikor hajdanán megszületett. S mi lesz akkor, ha kihal a turulnak, ennek a csodaszép ősi totemállatnak a népe? Vagy ha még ennél is rosszabb fog történni az időben. Szándékos „lélekcserével” az elvesztett tradíció miatt ez a nép már nem lesz az a nép.

Eredete és múltja meg lesz hamisítva, vagy csak egész egyszerűen elvesz a jövő számára. Jól fogalmaz Várkonyi Nándor, de még lényegretörőbb Szántai Lajos fogalmazása, amikor azt írja, hogy „amire nem tudtak az inkák, az aztékok, a maják felkészülni, arra a magyarság a középkorban fel tudott készülni”. Ez így is van. Csak a felkészülés idejében téved Szántai Lajos.

Minderre a magyarság nem a középkorban készült fel. Ezt a szakrális védelmet és egészen sajátos spirituális pozíciót már jóval az Árpád-kort megelőző időkből hozta magával. Pontosabban ez a védelem annak a szellemiségnek a szakrális fundamentumát képezi, amiből az Árpád-ház kihajtott a maga csodálatos istenes világával. Egészen sokáig működött is ez a mély gyökerű szellemi honvédelem. Azért, mert a természettel, az ősök sámánisztikus világképével és az ezt megőrző, mintegy arra ráépülő magyar kereszténységgel tökéletes szimbiózisban, mintegy egymást kiegészítve maradéktalanul őrizhette meg a régiek hitét a múlt időben.

Mindez akkor hullott darabokra, amikor a Nyugatról jött szellemiség tudatosan átformálta az Árpád-háziak sajátosan magyar kereszténységét és a nemzetre erőltette a tőle idegen szellemiségű kereszténységét. A magyar kereszténység eltüntetése, mint tudjuk, nem sikerült teljesen. Hiszen a Boldogasszony-kultusz megmaradt, ha nem is a maga teljességében. A régi magyar ember boldogasszonyos, máriás lelkilete nem veszett el. Megmaradt az időben a nemzetnek Máriához, a Szűzanyához, a Nagyboldogasszony anyához fűződő sajátosan mély kapcsolata. Mária országával nem tudták elfelejteni a hozzá fűződő erősen spirituális, mély gyökerű kapcsolatot. Ami nem ment, azt nem erőltették tovább. Inkább meghagyták azt, amit amúgy sem tudtak volna elvenni soha. Ősi hitünk Boldogasszonya velünk maradt, beépülve az újonnan jött keresztény hitbe.

A hét boldogasszony hitét (Földtíltó, Gyertyaszentelő, Gyümölcsoltó, Sarlós, Hagy, Kis, Olvasós) megőrizte a magyar kereszténységbe oltott nyugati katolicizmus. Helyette inkább a nagy egészhez kapcsolódó sámánisztikus tradíciókból felejtettek el a nemzettel nem is keveset. A föld, a folyók, a tavak, az erdők, a rétek, a hegyek, a völgyek, a barlangok stb. „természetes”, „istenes” szeretete helyett csak a templom maradt meg immár egyetlen „szentséges” helynek. Ez a gyökereiben nem, de összességét tekintve erősen megnyirbált magyar tradíció már nem volt képes ellátni azt a szakrális honvédelmet, amit a teljes, sérületlen tradíció automatikusan elvégzett. Immár a magyarok számára meghagyott, más idegen hagyományokkal kevert tradíció vált őrizőjévé annak a magnak, amiből egykor a magyar nemzet kihajtott. A múltból átörökített tradíció ettől kezdve lassan, de biztosan elveszett a jövő számára. Múlttá vált, majd azzá sem.

Eltört a hagyomány mindenekelőtt fenntartó varázspálcája. A pálos atyák ezt az eltört aranyághoz vezető utat keresték-kutatták a Pilisben. S minden bizonnyal meg is találták. Eggyé is tették az eltört aranyágot és használták is őseink eme varázspálcáját mindaddig, míg ki nem ebrudalták őket a saját hazájukból. A pálosok felszámolása elérte célját. Őseinknek a tudását, az eltört aranyágot nem sikerült a pálosoknak a magyar hagyomány által tartósan összekötni és átadni a magyar jövőnek. Hiába járták a Pilis hegyeit és mély barlangjait, hiába adtak hitet és hazaszeretetet évszázadokon át a magyarságnak. Bécs döntött, menniük kellett.

11. A küldetés

*„Libera per vacuum pousi uestigia princeps, non aliena meo
pressi pede.”*

(Horatius, Levelek I. L9, 21-22.)

A magyar régmúlt egyik nagy titka az, hogy a Pilis, ez az ősrégi magyar királyi központ hogyan őrizte meg a magyarság múltját és Európává erőszakolásának nagy titkát. Itt az a rejtély, hogy egy minden bizonnyal az akkori európainál sokkal régibb, kifinomultabb szkíta örökségű kultúra hogyan gyökerezett meg egy tőle idegen, jóval fiatalabb és durvább kultúrában. Ez a távoli gyökerű, esszenciális kultúra hagyott nyomot a korai középkor Árpád-kori épületeinek szaszanida jegyeket viselő, griffindás ornamentikáin is. A Pilis és a pálos rend, mint mondtuk, nagyon szorosan összetartozik.

A rend születése és otthona nem más, mint maga a Pilis rejtett élete és ennek a rejtett életnek a földrajzi helye. Miért? Azért, mert a Pilis az ősi, magyar Árpád-házi királyok szent, szakrális „magaslata”. Röviden a Pilis a magyar szakrális hegy. Itt, ebben a királyi központban „működtették” az Árpád-házi királyok koruk magyarul „beszélő” égi-földi birodalmát. Az, ami Egyiptomban Alsó- és Felső-Egyiptomot jelentette, az itt Magyarországon épp a Pilis miatt nem vált Alsó- és Felső-Magyarországgá. S majd csak a pálos Magyarország után jő pár száz évvel, mikor már Pilis szakrális védelme teljesen elveszett - akkor hullott darabokra a történelmi Magyarország.

Az Árpád-ház kihalásával a pálos rend az, aminek az eszmeiségében, működésében, történetében megy tovább a pilisi rejtett hagyomány. Pontosabban arról van szó, hogy a Pilis, ez a szakrális magyar tér a maga szent helyeivel, váraival, barlangjaival és a Pilis egészének a speciális elhelyezésével az Árpádok kihalása után jó sok idő elteltével újra élni kezd, élővé válik a pálosok „utakat tisztító”, újra megtalált és felismert Boldogasszony kultusza által.

12. Egy vers üzenete

*„Ha keveseknek szánod, versben hagyd hátra...
megértik ök..., és ha kell, úgy adják tovább.”*

(Kótai László)

A szentkereszti pálos főkolostor bejárata fölött volt olvasható egy részlet Varsányi István pálos atya hexameteres verséből, amit 1522-ben Gyöngyösi Gergely így ad tovább:

„Egykoron az úttalan erdőt járva-kutatva atyáink...”

Itt mindjárt megüti az ember fülét a mondat meghökkentő járva-kutatva állítása. Aki kutat, az keres valamit, ez egyértelmű. Tehát ennek a magyar rendnek a tagjai valamit kutatnak az erdőben, mégpedig a pilisi erdő „úttalan” belsejében járva. Tehát keresnek valamit ott, ahol már ez ügyben nagyon régen járhattak. Az ősi analógiás gondolkodást magukévá téve keresik az Élő Pilist. A hagyomány szent Pilisét, aminek felszíni teste maga a Pilis hegye-völgye. Vére a patakok forrásvize, haja a dús erdő, s a haj alatt, mint agytekervények tekeregnek a barlangok összefüggő rendszerei. Mi lehet vagy lehetett itt az erdőben? Barlangjáratok, amelyek ősi sírokhoz, régi beavató helyekhez vezetnek?

Miket találhattak a pálosok a Pilis misztikus testének barlang-agytekervényeiben? Mit őriztek ott egykoron és találtak meg ott a kereső pálosok a Pilis rengetegébe rejtetten? Vajon ki vagy kik vezették oda őket? Ki vagy kik fedték fel nekik a hagyomány e rejtett fonálát és a régiek azóta elfelejtett tudását? Sok itt a kérdés, amikre már majdnem elveszett a válasz. Egyet tudhatunk, ami a verssorból is kiviláglik, hogy az a valami, ami ott volt, az nagyon régen van már ott. Hiszen a hozzá vezető utak már úttalanokká váltak az eltelt nagyon hosszú idő alatt. Ez az „úttalan” megfogalmazás viszont kettős jelentésű. Azt jelenti, hogy nagyon régen nem járt azon az úton senki, sem szellemi, sem fizikai jelentését illetően. Tehát pálos atyák egy régi „út” felkutatásán, felélesztésén fáradoztak. Ebben a bizonyos verssorban van még egy nagyon fontos üzenet, mégpedig az, ami magáról a helyről szól. Ami nem más, mint az erdő a maga teljes spirituális és fizikális értelmében. Aminek sok jelentése közül az „átváltoztató” jelentés a legerősebb. Nézzünk egypár a magyar népi műveltségben, hagyományban megbúvó utalást erre a „teljes” erdőre, mint a nagy átváltoztatóra:

*„Erdő, erdő meglátom én igaz ruhám tebenned” „Erdőbe beméne sötét az én lelkem gúnyája,
kijöve azonban fehér-ezüst sugárzik ki belőle” „Erdő, erdő kerek erdő, közepében gyásztemető”
„Erdő, erdő édes földje nem olyan az, mint más földje” „Erdő lelke, tükröm lelke más lettem én
bémenue és belenézve” „Erdő, erdő mit vétettem, mikor rajtad által mentem” „Mit elront a
sötét idő, meg javítja magyar erdő”*

Nos, ennek a magyar mitikus erdőnek a hagyomány szerinti átváltoztató tulajdonsága egyben lélekváltoztató is. Mitológiai értelmét tekintve sokkal mélyebb rétegekhez áll közel, mint azt az első gondolatra hinnénk. Kerényi fogalmazásában Hermes, a lélekvezető több spirituális utat is felfed, míg megérkezik a dolgok eredőjéhez. A magyar mitológia szerinti teljes erdőben utazó viszont nem jár több utat, mert ez az erdő, mint tudjuk „kerek”.

S a létezés hálójában utazó léleknek az önmaga legmélyéhez vezető útja ebben az esetben sohasem többutas és nem lineáris. Mélységét önmagában tárja fel, és nem mások megismerésében keresi. Így kapja vissza az „eredő”, az „erdő” tudását. Ez a felismerés, ez a tudás teszi őt a táltostudás birtokosává. Ennek a felismerésnek a kezdete akkor az, amikor már az „erdőbenjáró” tudja, hogy mit is keressen benne és általa önmagában. S ez a felismerés akkor válik tökéletessé, amikor ráébred arra, hogy ez az erdő „kerek” és ő ennek a végtelen teljességnek, ennek a spirituális, ősköztől megörökölt tudásnak a „közepén” áll.

Ebben a kerektségben az is benne van, hogy ez az erdő nemcsak tudó, értő, őrző, arató, hanem elvivő, büntető, ártó, fegyvelmező is - azért, mert a túlvilág, a máslet megidézője is; hiszen így válik teljessé a megismerés. A pálos Varsányi versének esetében azonban az erdő nem ártó, hanem őrző minőségben tűnik fel. Itt nem arról van szó, hogy halál közegén megy át, aki ebbe az erdőbe eljut, hanem önmagát és nemzete ősi örökségét találja meg újra itt. Az „úttalan” út fénylő úttá válik a megismerés által. Valami olyan tudás örököjének, birtokosa, amit nagyon sokáig el kellett takarni, el kellett fedni a „látható” világ

elől. Hogy majd idővel, „ha lehull az álarc az erdő orcájáról”, újra felszínre kerülhessen az ősi tudás. Az élő természet itt Árpád-házi szimbólumokat, jelképeket sejtet. Olyan hagyaték ez, aminek a kódjait a magyar nyelv, a magyar észjárás és szakrális emlékezet őrzi. „Csak” a helyet kellett megtalálni, ahol őseink elrejtették ezt a halhatatlan örökséget. Menjünk tovább: „sziklafalak mentén néhány kicsi házat emeltek”.

Pálosaink a sziklafalak mentén emelték kicsi „házaikat”. Pontosabban eleve célzatosan betájolva a sziklafalak mentén emelték, építették kolostoraikat, monostoraikat. Vagy a „kicsi házak” nem a kolostorokra utalnak, hanem másra? Ezek a kicsi házak valójában lejáratai lettek volna egy összefüggő barlangrendszernek, amiről kitörölhetetlen makacssággal beszél a helyi hagyomány? A magas és meredek sziklafalakhoz képest a monostorok is kicsiny házakhoz hasonlíthatnak, vagy végleg vessük el ezt a kérdést és maradjunk a másiknál.

Egy biztos: a pálosok tudatosan építkeztek, oda emeltek épületet, ahová azt „kellett építeni”, hogy működésbe hozzák a Pilis szerves, élő rendszerét. Azt a mágikus helyet, ami nyughelye egy ősi tudásnak és talán az ősi magyar királyoknak is. Az a kitüntetett hely, ahol találkozik az árpádi hagyomány, a szkíta tradíció és mindaz, ami ezeket megelőzi. A vers harmadik sora adja a legkonkrétabb utalást a rejtett hagyományt illetően: „Szétszórt barlangok mélyét is jól kikutatták”. E mondat értelmét vehetjük úgy, hogy a barlangrendszerek idővel úttalanná váló járatait újra „összekötötték”, járhatóvá tették, a bennük és általuk nyert tudást felismerték, és magukévá tették. S ezáltal „jól kikutatták” a helyet, hogy vajon hol lehetnek a magyarság, ősi, szent sírjai és a hagyomány emlékei.

Nagyon jól tudjuk, hogy az ősi időktől fogva a természet „méhének” tekintett barlangok nem voltak mások, mint a természet szentélyei. Gondoljunk csak a kora középkor nyugat- és dél-európai remeteburkolataira, dél spanyolországi katar burkolataira - mindmegannyi titokra. Mint ahogy az is talány, hogy a katarokat, ezt a szerencsétlen sorsú, gnosztikus „szektát” milyen hirtelenül és szokatlan kegyetlenséggel törölték le a történelem színpadáról a világi és egyházi hatalmak tökéletes egyetértésben! Erre máig sincs kielégítő felelet. De térjünk vissza a barlangtemplomokhoz! A thébai anakhoréták, pontosabban Thébai Remete Szent Pál közössége is burkolglakó volt. Érdekes magyar vonatkozása ennek a közösségnek, hogy Boldog Özséb a pálosok rendalapítója ezt az egyetlen magyar alapítású szerzetesrendet Thébai Remete Szent Pálról nevezte el - erről majd később még bővebben írunk. Véletlenek ugye nincsenek...

Montuhotep Sankare fáraó templomát néhány évtizeddel felépítése után a Kr. u. IV-V. század idején újra belakták, felhasználták. Erre a felépítés után több mint 2000 év múltával került sor. S a lényeg, hogy ez nem volt más, mint egy elhagyatott, sivatagban lévő hegyi templom, pontosabban hegyoldalába vájt ún. burlangtemplom. Nekünk, magyaroknak a burlang szó maga is sokatmondó, fővárosunk maga is burlangbirodalom, nagy, tágas burlangvilág. Erről ugyan kevés szó esik a sajtóban és a médiában, de attól még ez tény marad. Budapest az a főváros, amely alatt Európa-szerte a legtöbb burlang, burlangrendszer húzódik meg. A helyzet úgy néz ki, hogy erről lassan a nagyvilág többet tud, mint mi, akik e burlangvilág felett élünk. Ez a tény meghökkentő, de igaz. Említsünk meg a fővárosi burlangok közül egyet.

Olyat, amiről ugyan készült egy vaskos könyv jó pár évvel ezelőtt, de azóta „kikopott” a könyvtárakból, és antikváriumokban is csak ritkán bukkan fel. A Báthori-burlangról van szó, amely a János-hegy és a Hárs-hegy oldalában található, s a mai napig el van zárva a nagyközönség elől. A burlangot az 1970-es években tárták fel. Megdöbbenő tény, hogy a burlang egyik legfontosabb lejárata többtonnás ún. „oltárkő” fedte. Ez alatt a kőoltár „alatt” egy sajátos föld alatti világ terül el, aminek válaszoló mezsgyéje maga a szent cselekmény helyéül szolgáló különös és bizarr oltár. Ez a föld alatti világ szinte ontja a talányokat. Rebesgetik, hogy egyik terme szinte tökéletes háromszög, ahol a falakon különös vésetek, rajzok találhatóak, amik csak egy speciális szögből nézve válnak láthatóvá az emberi szem számára.

A piramisnak elnevezett termet egy monumentális, megmunkált piramis tölti ki. S ami talán legkülönösebb az egész Báthori-burlang ügyben: senki nem beszél arról, hogy hová vezet ez burlang valójában. Vagy ha beszélnek is néhanapján a Báthori-burlang kijáratairól, azok valóban addig vezetnek-e ameddig, s nem nyúlnak-e be mélyen Pilis belsejébe? S nincsenek-e benne ősi sírok vagy bármilyen más, múltunkat nagyban érintő tárgyi emlékek?

Hiszen már írtuk, hogy a Pilis maga organikus, szent egész, és az ott található beavató-hegy egyben a szkíta vagy már az azt megelőző uralkodóink temetkezési helye a hagyomány szerint. Attila és az Árpád dinasztia királyi és egyházi központja volt ez a hely. Vajon miért? Egy dinasztia központját, helyét nem szokták csak úgy, spontán kijelölni. A kijelölés helyét, annak mindenkori módját a tradíció határozta meg.

Gyöngyösi Gergelytől, a rend XVI. századi rendfőnökétől és a rend történetírójától tudjuk, hogy: „Őseink ott fekszenek fedetlen kőkoporsóikban, romlatlan holttesttel”. Kapisztrán Szent János, a nagy harcos szerzetes élő szenteknek nevezte ugyanokét. Gyöngyösi Gergely utódjától pedig megtudjuk, hogy a török elől elmenekítették egykor a budaszentlőrinci kolostort teljes berendezésével együtt. Csak az a gond, hogy a kolostor alagsora tele volt nyitott kőkoporsókkal, és ezekben a nyitott kőkoporsókban pedig a szent életű atyák nyugodtak, akik már egyszer éltek - írja Gyöngyösi -, s most romlatlan testtel várják a boldog feltámadást.

Nyilvánvaló, hogy ezeket a holttesteket elrejtették valahová. Valószínűleg be a Pilis belsejébe és úgy elzárták őket, hogy azóta senki sem tudott hozzájuk férközni. Egyik megválaszolatlan talány a másik után?! Tény, hogy Szántai L. vonatkozó könyvében nem közli a teljes verset, csak annak első három sorát és a befejező, utolsó sort. Valójában ez a vers, amelyből a pálos kolostor falára véstek egy részletet, fráter Varsányi István verse, ami a pilisi Szent Kereszt-kolostor alapításáról szól, és teljes terjedelmében így hangzik:

*Egykor az úttalan erdőt járva-kutatva atyáink Sziklafalak mentén kicsi házat emeltek,
Szétszórt barlangok mélyét is jól kikutatták Itt a kegyes remeténk s papi férfi, Őzséb,
alapítja Végre a rend házát, s a keresztnek szent neve, címe. Lassan a testvérek
barlangjukat elhagyogatták, S kezdenek együtt szigorú szent zárdai életet élni. Innen
terjedt szét a világon Pál remetének Rendje: amelyben az erkölcs és ruha folttalan
egyként, így lesz majdan a kis forrásból nagy folyam árja.*

Úgy vélem, hogy a Szántai L. által kihagyott részek is tartalmaznak számunkra érdekes információkat. Először is ezekből a kihagyott verssorokból egy igen fontos tény tudunk meg. Mégpedig azt, hogy idővel a pálosok pilisi barlangjaikat elhagyogatták. Tálán nem tartozott a nagyközönségre azok általuk való „fenntartása”: a mélyben folyó szakrális cselekmények végzése, vagy éppen a fizikális kutatás, régészeti és spirituális feltárás és annak célja. Ezért inkább úgy értesítették a renden kívül lévőket, hogy ők bizony „elhagyogatták” ezeket a bizonyos barlangokat. Ami részben talán igaz is volt. De csak részben!

Azt is jelentheti a versben közölt információ, hogy a Pilis barlangjaiban vállalt feladatot, ha úgy tetszik, keresést befejezték, a feladatot elvégezték. Vagy azt, hogy a vállalt feladat második feléhez érkeztek és a barlangokban szerzett tudást immár elkezdték „kivinni” a városokba, elsősorban Esztergomba, majd szerte az országba. A másik nagyon fontos dolog, amit megtudhatunk a kihagyott sorokból, hogy a rend a lovagrendi morált követi, hiszen „az erkölcs és a ruha folttalan egyként...” van felvállalva. Az viszont kétségtelen, hogy az utolsó mondat az, amiben egyértelműen megtalálható az őzsébi látomás lényege, a rend egyetlen célja. Míg a fénylátomásban a tűz- szikrák állnak össze tűzszloppá, a vers utolsó sorában a kis források válnak egy nagy folyamává.

Az ősiség útját újra megtalálni, az elapadt életforrást, a láthatatlan barlangrendszer „úttalan” útjait újrjárva felfedni - mert ez volt a cél. A föld alatti barlangrendszerek Járatait" összekötni, a misztikus Pilis-test ereiben újra megkeringtetni a szellemi vért és a fentről kapott pneumát a maguk tökéletes elegyítésében, arányaiban. Így az ősök elveszett tudását újra a felszínre lehet hozni. Mert a hagyomány örök dolgait el lehet ugyan veszíteni akár évszázadokra is. De örökre elfelejteni lehetetlen.

13. A Pilis-rendszer és a keleti tradíció

„A gondolkodás és a logika hozzásegíti ugyan az embert a földi ismeretekhez és a tudáshoz. Az igazi tudás - a bölcsesség - alapját azonban a szimbólumok közvetlen meglátása...adja meg.

(Kaczuinszky József)

A keleti rejtett energiaközpontok fényében a Pilis, mint ezoterikus rendszer egész sajátos képet kap. A fejtető neve pilis. Ez nem más, mint a hetedik csakra, a koronacsakra, aminek a neve az óind tradícióban:

Szahaszrára Csakra, vagyis „Ezerszirmú”. - Magszíne: aranyszín.

Ennek síkja nem más, mint a valódi igazság és a valódi valóság síkja. A Szahaszrára csakrában elérhető maga a halhatatlanság. Mielőtt a jógi eljutna ehhez a csakrához, kénytelen elérni a tudattalan tudat állapotát, amelyet asyam-pradnyáta-szamádhinak hívnak. Ebben az állapotban nincs elmetevékenység, nincs megismerő, nincs ismeret, semmi sincs, amit meg lehetne ismerni - az ismeret, a megismerő, a megismert tárgy mind eggyé és felszabadulttá válik. Fénytermészetűvé válik. A szamádhí a teljes tétlenség tiszta boldogsága.

Egészen a hatodik csakráig a jógi olyan transzállapotba léphet, amelyben még marad tevékenység vagy forma a tudatban. A Szahaszrára csakrában a prána felfelé halad, s eléri a legmagasabb pontot. Az elme a súnja-mandala tiszta ürességébe jut, a két agyfélteke közötti térbe. Ekkorra az összes érzés, emóció és vágy, amely az elme tevékenysége, beolvad eredendő okaiba. Az egyesülés ekkor jön létre. A jógi szat-csit-ánanda, igazság-létezés-boldogság. Ő saját valódi énje és mindaddig, amíg fizikai testében létezik, megtartja egységes tudatát, élvezzi a lálá játékát.

Nem zavarja többé az öröm, a bánat, a dicsőség és a megaláztatás. Amikor a kundalini feljut a Szahaszrára, csakrába az egyéni én illúziója szétfoszlik. A jógi megvalósította önmagát, eggyé vált a kozmikus elvekkel, amelyek kormányozzák a teljes univerzumot a testen belül.

Elnyeri az összes sziddhit (képességeket), amikor feljut a szórna csakrába, ahol találkozik Kámadhénuval, a kívánságokat teljesítő tehénnel, saját magában. Ő sziddha, de már felülemelkedett azon, hogy azoknak a kívánságoknak a megvalósítására vágyakozzék. A sásztrák szerint a Szahaszrára az önmagát megvalósító lélek székhelye, vagyis a csitta, a létezés lényege. Itt a csitta olyan hely, ahol a kozmikus önvaló tükröződése látható, és ezen keresztül az isteni lényeg tükröződik. Ez a „hely” a magyar nemzet és a pálosok történetében ugyanaz: a Pilis a maga rejtélyeivel.

14. Fejtető-országvető

*„Ég és föld határára bátran hágj föl, de csak
akkor, ha van is mit vinned oda...”*

(Balogh Endre: Gondolattöredékek)

Ha a Pilis nem más e hazának, mint a magyar korona-csakra, a legfelsőbb központ, akkor ezzel a meghatározással szakrális szempontból már lehet valamit kezdeni. A legfelsőbb fölött ugye már nincs semmi földi. E fölött már csak az ég van. Ha pedig ez így van, akkor a Pilisben van az Ég és a Föld magyar határa. Valami olyasmi, ami Tibetben a Potala („palota”) és környéke, vagy a kambodzsai khmerek esetében Angkorvat, a kőbe faragott misztikus város. Istenek lakhelye, élő táj, maga megtestesülő szakrális harmónia. Mindegyik igaz, akárcsak a Pilis esetében. Erdők mélyén felfedezett szakrális romok, földhalmok, különös építmények, leletek és egyéb titkok az Árpád-korból és persze jóval korábbról...

Ég és Föld határán van az a hely, ahol a földi kilép a földből az Égbe, és fordítva: a földi belép itt az Égbe és megkapja az égi „tudást”. Pontosabban ez az a hely, ahol a beavatás megtörténik. Mint ahogy az emberi test esetében is ez a hely a fejtető, a fej „pilise”, az, ami a fentről jött finom égi energiát befogadja. A magyar Szent Koronán az apostolok fejéből is kitüremkedik a „Pilis”. De ugyanez megtalálható a Teremtő Atyának a feje tetején is, sőt a táltosbot Öregistenének a fejéből is kidudorodik valami, ami nem más, mint az égi befogadó, a koronacsakra. A táltosbot esetében ez a kitüntetett hely a bot „felső” égi vége, markolata, ahonnan a botot irányítják.

Még pontosabban az az égi vége, ahol a táltosbot „feltöltődik” és megfoghatóvá válik az égi program, az ősi égi üzenet. Ezért is van az, hogy a sámánbotot az „életfa-világfa tetejéről szakajtották”, ahogy a Felső-Tisza vidéki néphagyomány tartja. Ahogyan a sámánisztikus szakrális vezetés eszköze a táltosbot, vagy régebben a klasszikus sámánizmus szakrális attribútumai közé tartozott a révületbe hozó dob, a gáncs fej dísz, sámánköpeny, sámánlétra, csengők, révülő ruházat „repülő” csengettyűi stb., addig a keresztény nemzeti tradíció esetében az égi „irányítás” elnyerését, a felkenést, a királlyá tevést a Szent Korona segítségével nyerik el. De maga a korona nem elég, a kiegészítő attribútumok - az országalma, a jogar, a koronázópalást - „működése” is szükséges a teljességhez.

Mos, ami az emberi test esetében a fej tetőrésze, „pilise”, az a hely a király fején, amire rákerül a korona, az a történelmi Magyarország esetében a Pilis szent vidéke. Pontosabban szólva, ha a történelmi Magyarországot egy tökéletes, élő testnek fogjuk fel, ahogyan az a középkorban általánosan elfogadott analógia volt, akkor ennek az „országtestnek” a fejtetője, „pilise”, égi-földi kontaktust tartó része nem más, mint maga a Pilis. Ezért volt a Pilis mindig is szakrális központ, ezért volt és van kitüntetett szerepe. Ezért volt az, hogy már a legkorábbi, szkíta idők óta megelőzően, a töretlen ősmúlt és mitológia ismeretében lévő magyar múlt idején is a nemzet legfelsőbb vezetői uralták, birtokolták a Pilis és a Duna-kanyar „királyi” vidékét. Ezért volt az Árpád-házi királyok idején a legjobban őrzött és féltett királyi birtok.

A legbensőbb részébe - a Pilis pilisébe, a központ központjába - még a királyi család tagjai sem léphettek be felügyelet nélkül. Példa rá Gertrudis királyné és a kevésbé ismert István vitéz esete is. Összefoglalva az itt leírtakat magától értetődik, hogy itt a magyar szakrális központ központjában, ahol a magyar Ég és a magyar Föld találkozik, csak itt és sehol másutt nem történhetett meg a magyar koronázás, a magyar Szent Korona „működésbe hozása”.

S mi sem természetesebb, mint hogy az Árpádok az európai középkor legcsodálatosabb dinasztiája a legszigorúbban őrizte ezt a mitikus, szakrális központot, azt az „országvetőt”, ami nem más, mint a régi magyarok koronázóhelye. Mindezt Özséb és a pálosok nagyon jól tudták. Ezt az élő, ősi magyar kultusz helyet, ezt a magyar szakrális birodalmat akarták újra működésbe hozni. Az ősiség útján egy a történelem folyamán szándékosan elapasztott életforrást újra bővizű magyar folyóvá változtatni.

Ez a pálos rend küldetése. Így nyer értelmet Varsányi páter versének utolsó sora: „így lesz majdan kis forrásból, nagy folyam árja”. Vagy ahogy a hagyomány tartja:

*„Rég elhagyott égi útra lelték,
Pilis erdejében fehér csuhás lelkek.”*

Ha Európát egy allegorikus emberi fejként ábrázolják, akkor a Magyarország-Hungária igen nemes helyen, az emberi fej agyaként jelenítődik meg. Ha allegorikus emberi élőlényként ábrázolják, akkor a „magórző részen”, a teremtő-nemző szervnél találjuk meg. Ha magának ennek az agynak és ennek a nemi szervnek az asztrálmítoszi hátterét kibontanánk (ami egy külön könyvet követelne magának) igen egyértelműen körbejárhatnánk azt a bizonyos Orion-effektust, amiben Nimród királynak és a Pilisnek, mint élő „égi-földi hazának” igen domináns szerep jutna. Itt most elégedjünk meg azzal, hogy Európának, mint allegorikus „agy nagy hazának” a Pilis az a része, ahol a gondolat a világos tűszikraként az agyban felgyulladnak. Az allegorikus embertest-Európának pedig a nemzőrésze, a teremtő része Magyarország és azon belül a Pilis meg az a „jó hely”, ahol a nemzéshez szükséges „fényes mag”, a foganáshoz, a teremtéshez szükséges „sperma” lakozik. Elvégre a fejtető-országterítő Pilisben megőrzött spirituális gondolatok éppen úgy teremtenek, mint az a bizonyos fényes mag a férfiember belsejében...

15. A látás vidéke és a hagyomány szeme

„A harmadik szem az intuitív látás jelképe.”

(Dr. W. Y. Euans-Wentz: Tibeti yoga és titkos tanítások)

„A harmadik szem az „ég szeme”, és mint ilyen a karizmatikus királyságok esetében maga a „vigyázó szem”, ami természetesen a mindenkori szent koronázóhely területére fókuszálódik, ott van otthon, ott van központban, ott van a fej közepén...”

(Gönczi Tamás-Tóth László: Az Árpádok szent királyságáról)

Tehát a Pilis az az ősi magyar koronázó hely, ahol a magyar Szent Korona beavató rítusa által megnyílik a mitikus harmadik szem, az „égi szem”, és segítségével láthatóvá válik mindaz, ami egy jó királyt segíthet komoly, országos döntések meghozatalában. Várkonyi Nándor a mitikus hagyomány avatott spiritus rectora a harmadik szemről Dacque-t említve megjegyzi, hogy az ősi kultúrák emlékezetében, művészetében mitikus típusként tűnik fel az az ősi félisten vagy istenkirály, aki maga is a mágikus mindentudó szem birtokosa. Azé az égi szemé, amivel már az utód maga nem rendelkezik, de még bírja annak az emlékét.

Maga a királyi korona őse, a szalaggal a homlokra erősített diadém, melynek legáltalánosabb, legrégebb formája a gomb- vagy gömbalak. Bizonyító erejű, hogy ennek a gombnak a közepén mindig található egy kisebb gomb, ami nem más, mint a szemgolyó tipizált lencséje, írisze vagy pupillája.

Ez természetesen sokféle formát nyerhet: virág, csillag, rozetta stb. A keresztény gondolkodásmód legtöbbször kis keresztet illesztett rá, de mindig s mindenütt rangjelző, a tömegek fölé emeltség, a vezéri hivatás, a személyes kiválóság jelvénye volt és maradt. A legtöbb régi eredetű királyi fejdísznek, ami a harmadik szem fölé kerül, és annak a megnyitását szolgálja, ez a lényege. Mondjuk ki: „fogadó” s egyben „átváltoztató” rész. Az, ami az égi gondolatot befogadja, és földivé transzformálja. Pontosabban az égi tudást a földön megvalósíthatóvá teszi. Boldogasszonyanyánk világát lehozza, megvalósíttatja Magyarországon.

Ezáltal lesz az ő országa. „Mária országának üzenetét hozza le az égből két angyal között a Szent Korona” rögzíti a szakrális magyar néphagyomány. A királyi fejdísz többi része sem elhanyagolható. Minden részének feladata, szerepe van. (Erről sokat írtak már az utóbbi időkben). Hiszen ez a tradíció lényege, értelme. Itt, a magyar Szent Korona elülső homlokzati részén található a harmadik szem fölé kerülő kékszürkés vagy inkább halvány zöldesszürke színű zafír drágakő. Nem lehet véletlen az, amit Balogh Endre állít, hogy a pálosok ismerték a természet köveinek a titkait és éltek is az alkalmazásukkal. Így minden bizonytalanságot eloszlatva a korona köveinek, ábráinak titkát, azoknak szakrális működését.

Annál is inkább, hogy a rend ismerte a pilisi Öregek által a Pilis igazi arcát, a Pilis barlangjainak titkát, az ércek és kövek birodalmát, a Mennyek Kövének elrejtett tudását.

16. Turulsólyom

„E madár mítoszának ismerete pedig sok mindent megmagyaráz, érthetővé tesz, mert szerves része történelmünknek. A turulmadár - a mítoszbeli és a létező, a valós - Álmos korában a magyarságnak a szentlélek jelölője, de azt figyelembe kell vennünk, hogy az akkori kereszténység még egészen más kellett, hogy legyen, mint a mai római katolikus vallás.”

(Dúcz László: A közöttünk élő turulmadár)

Közelítsünk két legendához, melyek minden bizonnyal a mítosz képlékeny talajában gyökereznek. Kezdjük az ismerttel, a Turulmadárral. A Turul, mint tudjuk, az Árpád-ház totemállata. Ennek a totemállatnak a „születése”, eredete messze visszanyúlik a történelem előtti magyar múltba. Mi is a turulmadár? Legtöbben a kérdés kutatói közül arra a konklúzióra jutottak, hogy a turulmadár nem más, mint a kerecsensólyom. Így hát van egy mítoszi valósága a Turulnak, és van egy valós. Mindkettő a régi magyarság számára is a Szentlélek jelölője, hírnöke volt.

Akárcsak a régi Egyiptomban, ahol a fáraók, pontosabban papkirályok „feje fölött” is ott „lakik”, kiterjesztett szárnyával bizonyítva azt, hogy ott uralkodik, ott él a spirituális turulsólyom. S ennek a „fejmögöttiségnek” mély szakrális jelentése van. Mint ahogy annak is, hogy a „szent” sólyom nemcsak az égi-világi uralkodó feje mögött „világosít”, hanem világra is hoz, égből a földre hív embertestbe zár lelkeket, röviden teremt is. Kopt-keresztény domborműveken (V. sz.) jól láthatóan a szentlélek állataként fekvő női alakot termékenyít meg a sólyom. De a korai ír domborműveken is jól láthatóan fontos szakrális szerepet tölt be a szent sólyom. Ilyen a spirituális nemzés, a nemzet „fölött” levés kitárt karokkal, védő pozícióban. De ott díszleg a szent sólyom a pártus uralkodók „feje mögött” is, ami a spirituális védelem egyik jól ismert pozitúrája.

Amint korábban is említettük, a hatalomnak, pontosabban az isteni küldetés jelképének tekintett kiterjesztett szárnyú turulmadár a szaszanida uralkodó család több pénzén is látható. Ugyanúgy ott „áll” kiterjesztett szárnyal Szanatrauq pártus király fején is a turul, ahogyan azt a pártus király szobrán (I-II. sz.) is látható. Van itt valami a turulsólyommal és a pálosokkal kapcsolatban. A fehér sólyom elnevezés gyakran elhangzik a néphagyományban a pálosokkal kapcsolatban. Vajon miért? Első gondolatra ugyan a sólyom, mint ragadozó madár nem éppen rokonítható a keresztény lelkiülettel.

De jobban megnézve a dolgot a négy evangélista közül az egyiknek a szimbóluma a sas, ami ugye a sólyomhoz hasonlóan ragadozó madár. Magával a fehér színnel és annak szimbolikájával könnyebb a helyzetünk. A fehérnek, mint „színek” szakrális értelemben a világítás (fényesség), a tisztaság, az eredetiség és a spirituális őrzés a meghatározó tulajdonságai. E négy legfontosabb tulajdonság volt az oka annak, hogy a magyar paraszt a ház falát mindig fehérre meszelte. Nos, a „fehér sólyom” megfogalmazás a pálosok esetében itt válik értelmezhetővé. Hiszen a pálos atyák spirituális értelemben véve világítottak, tiszták voltak, a tradíciót, a gyökereket keresve az eredet világosságát keresték, és mindenképpen spirituális őrzést is felvállaltak, ami egyaránt értelmezhető az egyénre éppen úgy, mint magára a magyar nemzetre is. Ezért történt az, hogy amikor kiűzték őket az országból, szabályos pánik tört ki a magyar nemzet nagy részében.

Nagyon sokan úgy érezték, hogy a pálosok távoztával a nemzet „magára maradt minden ellenségével szemben”. Azt bizonyíthatóan tudjuk, hogy a pálosoknak több mindenről más volt a véleményük, mint az ún. hivatalos történetírásnak és a rendek többségének. Minden bizonnyal elmélkedő rendjük a pilisi Öregék által megőrzött egy az ismert magyar történelemnél sokkal, de sokkal mélyebb kútfőkből származó ismeret, magyar hagyományt a történelemtől, a magyarok eredetéről és az ősmagyar világképről, amit sikeresen integrált az akkori keresztény hagyományba, már amennyire az lehetséges volt.

Ebbe a magyar eredetről vallott ismeretbe tökéletesen beleillik a Tárihi Üngürüs által megőrzött történelem éppen úgy, mint a napkeleti napmítosz fémjelezte hagyomány egészen a Csontváry által megfestett, megírt baalbeki fellegráig ívelően. A tatárdúlás utáni időkben van hát egy rend, ami Thébai Remete Szent Pálról neveztetik el, és mindmáig egyetlen magyar alapítású szerzetesrend. Ez az a rend, amely megdöbbentő következetességgel ragaszkodik a Pilishez, annak „úttalan útjainak a bejárásához”,

szokatlan, barlangok övezte monostoraihoz, és fontosnak tartja az ősokról való tudás fenntartását, röviden az őshagyományt. Minden bizonnyal ide illik az ominózus verssor is:

*„Egykor az úttalan erdőt járva-kutatva atyáink
Sziklafalak mentén néhány kicsi házat emeltek...”*

A Pilisben, Dömösnél, a prépostság hajdani területén Árpád-kori oszlopfőket találtak, rajta mitikus állatküzdelmeket megörökítő faragványokkal, ami nem kis meglepetést keltett akkoriban. Hiszen ez a kőbe varázsolt mitikus állatküzdelem nem éppen az európai hagyományt erősíti. A középkori hagyományok arról beszélnek, hogy itt, a Pilisben nagy testű, csodálatos madarak éltek, akik nagyon régi, ősi magyar romokat őriznek. A pálosokat is közvetlenül ezekhez a legendákhoz kötik. Ők azok, akik ezeket a romokat őrzik, ezekkel a szóban forgó nagy testű, a magyar mitológiához erősen kötődő madarakkal együtt.

De ezt a turulnak nevezett, mitikus madarat nemcsak a magyarok ismerték és „használták” (Németh, Dúcz). Ennek a kapcsolatnak erős nyomai vannak a szeldzsük birodalomban is, melynek megalapítói a X. sz. körül sólyomneveket vettek fel (Toghurul, Csakyr). A szeldzsük törökök azok, akikkel a magyarság a régi tradíciók bizonyítékaképpen rokonságban van. Őrökük beszél a magyar-török (testvéri) hagyomány. Ennek a rokonságnak az emléke egészen az 1900-as évek elejéig élénken élt is a köztudatban, amire maga Vámbéry Ármin is többször hivatkozott. Sőt, az egészen az 1930-as évekig hivatalosan is létező budai török muszlimok (a köznyelv magyar törököknek nevezte őket) többször is próbálkoztak, sajnos sikertelenül, ennek a magyar-török őseredetnek, rokonságnak a feltárásával, történelmi bizonyításával. Ma már ez a Tárihi Üngürüş és egyéb, azóta feltárt őstörténelmi, eredetmítoszokkal kapcsolatos adalékok birtokában talán jóval könnyebben menne. Ők voltak azok, akik a budai Gül Baba-türbét, mint muszlim kegyhelyet vallási rituális célra használták, szinte nem is olyan régen. Sajnos ők azok is, akiket az idő eltüntetett a történelem bűvész-színpadáról - mintha nem is lettek volna...

De lépünk vissza a múltba, és állapítsuk meg, hogy az oszmán birodalom alapítóját Ertoghrul néven ismerte meg a világ. Róla álmolta azt Abdul Kumral dervis, hogy a fejére sólyom szállt, és hatalmát bizonyítva szárnyát kiterjesztette. Minderről a mitikus, álombeli cselekedetről, történeusről óhatatlanul a magyar turulmítosz egyik sarkalatos momentuma jut az eszünkbe, amit Emese álmaként őriz a magyar mítosz. S ez az a megegyezési pont és hasonlatosság, amire reflektálva a mitológus író nyugodtan kijelentheti, hogy a magyar és török népek között mitológiai megfelelésekkel bizonyítható, komoly szellemi, spirituális kapcsolat áll fenn.

Erről tudhattak maguk a pálosok is, akik fontosnak tartották az ősokról vallott ismeretet és tudást. Ezzel kapcsolatban őrizték meg és szent helyeik által „lakták be” a nemzet oly fontos spirituális földrajzi központját jelentő Pilist a maga rejtélyes romjaival. De térjünk vissza a régi magyarsághoz, s jegyezzük meg, hogy a szentlélek fogalom más volt Álmos idejében, vagy a korai középkorban, mint amit a mai fogalmán értünk. Sajátos spirituális tűz égett e fogalomban, és mivel még ekkor használták az ókor fogalmi, Keletről hozott gondolkodásmódját, könnyen kapcsolatba tudták hozni a totemállat kapcsán a magyar ősvallással és eredetmítoszzal. Talán mondanom sem kell hogy a Turul-léleksólyommal kapcsolatban a magyar néphagyomány és a turáni ornamentika számtalan kapcsolódást mutat. Annak ellenére, hogy a magyar hagyományból az idők folyamán már rengeteg elfelejtődött vagy rosszabb esetben a jelentés az ellenkezőjére fordult. De itt is találunk üdítő kivételeket, máig megmaradt ősi tradíciót. A Duna-Tisza közti néphagyományban megőrződött pár sor erre remek bizonyíték:

*„Sólyom, sólyom Te nagy madár,
Te szemedet semmi be nem csapja Te szárnyaidat semmi le nem fogja Te viszed a lelkeket messzire
Te viszed az aranyerdő közepibe”*

nézzük a Turul és a sólyom attribútumait!

Turul:

- nagy, hatalmas, égről a földre költöző, oda-visszautazó
- népét kiterjed szárnyával védő, azért bármikor harcra kész

- mitikus kardot „ül" és azt viszi eszközül a harcba
- különböző magyar nemzeti jelképek (hármass halom, kettős kereszt, Árpád-sáv stb.) összefüggésében különböző jelentéstartalommal bír
- mindent látó szemmel rendelkezik, mindent meglát, ami ártana a nemzetnek
- nem bánt senkit, csak akkor támad, ha őt támadják
- mitikus hírhozó, úgy utazik az időben, hogy közben „nincs" idő
- mitikus, nagy területeket kedveli, szárnyával „népeket fed be"
- karma, mint az oroszláné, szeme, mint a zafírkő színe

Sólyom:

- nyílt, tágas, nagy terepet kívánja
- az ég magasságából, hirtelen zuhan az áldozatára, úgy fogja meg
- csak a halott áldozat kell neki, csak azt eszi meg
- magáért az ölésért sohasem öl, csak ha éhes
- harci stílusa nyílt, bátor, eszes, szép, méltóságteljes
- szeme színe zöldes-kékes-szürke

Mitikus jelentésük, szakrális attribútumaik megegyezése miatt nyugodtan beszélhetünk Turulsólyomról. Az emberi történelemben először, mint írtuk is, Egyiptomban tűnik fel, mint szakrális, hatalmi jelkép. A szent aranysólyom eredete Egyiptomban van. Ezt fontos megjegyezni, már csak azért is, hogy amikor arra a csodálkozásra kerül sor, hogy vajon miért is nevezték el a pálos rendet egy egyiptomi, Théba környékén élő remetéről, már maga az a tény is egy adalékot jelenthet többek között. A pálos címer képi jelentése, az országalma egyiptomi eredete, az oroszlánmítosz, a kopt összefüggések, rendi ruha színe stb.

Tehát égi származással rendelkező szakrális uralkodók, fáraók, istenkirályok mögött és feje felett (vagyis rajtuk) ott van a szent napsólyom, a Turul: az égi származást bizonyító totemállat. Menjünk tovább a szent sólyommal az időben. A Pártus Birodalomban (Kr. e. 256-Kr. u. 226) Jézust a „Fény Fiának" tekintették, akit évezredek óta a Szent Sólyom, a Turul jelképezett. Ezért a pártus királyok fejükön viselték a koronájukra illesztett sólymot, annak jeléül, hogy Istentől rendelt hivatásuk a Szent Sólyom által megerősödött, bizonyítást nyert. Az edessai sólyom fotóját gyakran hozza a szakirodalom. Ez a sólyom a „mennyei birodalomba" vezető Jézust ábrázolja, hiszen az ő igéjét az „üdvösség kulcsának" nevezik a gnosztikus evangéliumok. Jézus első jelképe tehát nem a kereszt (a feszület), hanem a Szent Sólyom volt, ami kétségteljesen alátámasztja azt a tézist, hogy az Égből jött származás madara valóban a sólyom. Magának Jeruzsálemnek, az ősi szent városnak a nevében több kutató is benne látja a Hierosolyma elnevezést.

A szentnek és a sólyomnak a szoros kapcsolatára utal az írek erősen nemzeti gyökereken nyugvó katolicizmusában, egyházművészetében csodálatosan jelenlévő dublini Szent Sólyom is. (Kr. u. 7-8. sz.). Mindezek után kimondhatjuk, hogy a magyar Árpád-ház Turul-sólyma nem egy egyszerű népi monda a sok közül, hanem egy nagy jelentőségű tény és mitológiai gyökereket hordozó asztrális-szakrális totemállat. Ami nem bizonyít mást a maga égi sólyom alakjában, mint azt, hogy vele együtt az Ég költözött le a Földre. S akik magukat e totemállat alá rendelték - azok valóban a karizma fogadói, Isten égből jött gyermekei. A Fény Hármasságát hordozók, ahhoz tartozók; János evangéliumának letéteményesei, Jézust, a Világ Világosságának fogadók. A világ sötétségének a fogságában megtettesülő Istenfiú Jézus, aki emberré lett.

Az ősmagyar néphagyomány szerint a turulsólyom az, aki Isten igéjének széthullott fénydarabjait „összegyűjti" és világolva megőrzi éles, mindent Iá- tó szemében. Ettől a hatalmas szakrális fénytől éles hát a mítosz szerint a turulsólyom szeme. És a szem, mint tudjuk, a lélek tükre, az sohasem hazudik. Belenézve az idő parttalanná, időtlenné válik. Egyszerűen azért, mert ez a fentről való, tiszta fény olyan, akár a szeretet: soha el nem fogy, „hanem világol öröktől fogva, soha el nem múlóan". Erről a bölcsességről tesznek tanúságot népi imádságaink és népművészetünk egyes tárgyi emlékei. De menjünk mélyebbre, hogyan is őrizte és őrzi meg az Árpád-ház ősi totemállata, turulja azt a „világosságot", aminek birtokában kellett, hogy legyen „a szentséges és nemes uralkodóház, aminek az fényje bevilágolta e hon birodalmát"?

A felelet nem is olyan nehéz, elég, ha magára a sólyom természetére, fajtulajdonságára gondolunk. A felelet a kérdésre: hűségesen, méltósággal, feladatát soha nem felejtve és - mondjuk ki - ha kell, harcosan. Ezért is hord kardot karmai között. Ezek a turáni tulajdonságok veszték ki leghamarabb a nemzetből. Előbb erőszak útján, mint maga az Árpád-ház. Erre utal közvetve Dümmerth Dezső és később közvetlenül,

száraz és szomorú adatokkal bizonyítva e tragikus tényt Grandpierre K. Endre. Majd később a lassú felejtés-felejtetés évszázadai egyre messzebbre sodorták a turult a magyar nemzettől...

Nézzünk két legendát: az egyik a pálosok otthonába, a Pilis sűrűjébe vezet, a másik a Mátra erdejébe. He feledjük, a legenda nem mese, hanem a valós történetnél is több! Mert az igaz dolgokat ruházza fel az időtlen szakralitás tulajdonságaival, s ez által teszi halhatatlanná, elpusztíthatatlanná a mítoszban rejlő valóságot. A fehér sólyom és a pálosok kapcsolatáról már levezettünk egy vallástörténeti, mitologikus szálát. Most vizsgáljuk meg, hogy a néphagyomány és a magyar legendárium mit mond a fehér sólyom legendájáról és természetesen vele kapcsolatban a fehér csuhás pálosokról. Sajnos azt, hogy mikor veszi kezdetét ez a legenda, azt nem őrizte meg a néphagyomány, a népi emlékezet. Nem tudni, hogy vajon melyik Árpád-házi királyunk alatt történt meg a szóban forgó esemény. Az viszont biztos, hogy a magyar mitológiai hagyomány egy fontos szeletére világít rá ez a hajdani történet. Lássuk hát!

„...az jó Árpád-házi királyunk vadászat közbe látott egy szép fehér vadászmadarat”.

Ott keringett a király fölött a hófehér sólyommadár, de se leszállni, se vadászni nem volt annak kedve, csak ott volt mindig a jó király felett a magasban. Ahogy a király beért az erdő sűrűjébe, már nem láthatta feje felett a fehér madarat. Meg is feledkezett a sólyommadárról, ahogy egyre mélyebbre hatolt az erdőbe, mígnem azt vette észre, hogy nem tudja, hol van. Ott maradt az erdő sűrűjében kevés számú segítőjével együtt. Hiába mentek jobbra és balra, előre és hátra; napot és fényt is csak ritkán látva próbáltak kitörni a hegyekkel szabdalta, sűrű erdővel benőtt vidékről. Mígnem egyszer csak egy különös tisztásra nem értek. Úgy tűnt, mintha egy hegyi tisztásra jutottak volna. De itt, ezen a tisztáson különös virágok és egyéb furcsa növények nőttek. És mintha a nap is nagyon közel lett volna hozzájuk.

És ami a legkülönösebb: a napnak a fénye mintha a szívekbe is behatolt volna, és különös melegséggel töltötte el a királyt. Megálltak hát pihenni egy kicsit ezen a mesés kis tisztáson, mikor egyszer csak felnézett a király, fel a nagy egekre, és amit látott, azt maga sem akarta elhinni. Fölötte volt, éppen fölötte kitért szárnyakkal a sólyommadár. S ami a legkülönösebb volt a király számára: nem vetett árnyékot a szép madár. Hófehér színét valami aranyos ragyogás vette körbe. Csőrében napot tartva nem mozdult a sólyom a király feje fölül. Úgy tűnt a királynak, mintha e sólyomnak emberszemű lennének. De akkora fényvel volt ez a madár, hogy a király nem bírta sokáig rajta tartani a szemét. Ekkor hangot hallott a jó király szívében legbelül, mintha a sólyom beszélne hozzá. „Ne félj, jó király! Többen is megpróbáltak eltéríteni téged az őseid útjáról. De ne félj! Fényem veled lesz örökre.” Mire a király újra felnézett az égre, már seholy sem volt az a sólyommadár. De a tisztás széléről egy fehér barátot látott közeledni.

Csuhája olyan fehér volt, akár a sólyom tolla. Botra nehezdedve közeledett, és ahogy a király elé ért, meghajolt tisztelettel. Kövess jó Uram, hogy visszatálhass a palotádba! A király és kísérete követte a fehér barátot az erdőn a palota felé. Amikor már látszott a királyi palota, megszólalt a király. „Kérj bármit a segítségéért, fehér barát.” „Csak annyit kérek - szólta a fehér barát -, hogy add áldásod ránk, kik az erdőket járjuk, és népünkért, királyunkért imádkozunk. Azóta az a hír járja, ha bajban a magyar király, jön a fehér barát...”

Ebben a legendában szinte együtt van minden: a fényes, fehér sólyom, a „pálos” fehér barát, az ősi útra való visszatérés mítosza. A következő legendában is hasonló a történet. Elvész, majd megkerül a sólyom, ami a mítosz nyelvén hasonló értelmet kap, mint az előző történetben az ősi útra való visszatérés. Megjelenik egy barát is, aki megtalálja az elveszett „totem- állatot” és így tovább... De itt már konkrét utalás van egy rend alapítására is, ami a sólyom megtalálásának ünnepén történik. A Mátra erdejében vadászik II. András Árpád-házi királyunk, III. Béla és Chatillon Anna (Ágnes) királyné gyermeke. A királynak van egy legendásan gyönyörű sólyommadara. A király annyira megszereti madarát, hogy nélküle már nem is vadászik. A király és sólyma között mély, transzcendens kapcsolat alakul ki. A sólyom egyszer, csak úgy elröpül, elszáll a vadászaton, és a király hiába várja vissza. S úgy érzi, mintha a szívéből szakadt volna ki, röptült volna el valami. Várja-várja vissza kedvenc sólymát, de az csak nem talál vissza a királyi udvarba, a „király szívébe”. A visszavárás izgalmaiban csak úgy suhannak a napok.

Egyszer csak követ érkezik Buda várából, hogy jöjjön haza a király, mert fontos udvari ügyek várják. A király azonban nem tér vissza. Nem akarja elhagyni a Mátra erdejét kedvenc sólyommadara nélkül. Látva a király elszánt kétségbeesését, szinte mindenki keresni kezdi a madarat. De senki nem találja, se hír nem jön felöle. Egyszer csak megérkezik egy Gábor nevű szerzetes, András király régi, öreg vitéze. Hallván, hogy mily nagy a király bánata, elhatározza a papvitéz, hogy visszaszerzi az elveszett, elszállt királyi madarat. Megtalálja azt ő, bárhová is szállt az a madár. Gábor atya hat nap és hét éjszaka (itt is, mint a mítoszban, mondában, mesében a számoknak fontos jelentése van!) keresi a madarat, míg végre meg is találja, és

elviszi a királyhoz. A magyar király nagyon jól tudja azt, hogy mit is ér ez a madár. Értéke se aranyban, se földben, a középkor két nagy anyagi értékmérőjében ki nem fejezhető. A királyi sólyom értéke felbecsülhetetlen. Örömmel van hát a magyar birodalomban.

Természetesen a király felajánlja Gábor atyának: kérjen hát bármit, ő azt teljesíteni fogja. Erre elhangzik hát a kérés:

-Sokan vagyunk olyan vitézek, akik már csak a szent élet útján járunk, elmélkedő életet folytatunk. Megkérjük hát a királyt, alapítson hát számunkra egy magyar kolostort és szerzetesrendet! S most jön a dolog elgondolkoztató része: ha a magyar király egy megtalált sólyom ünnepére szerzetesrendet alapít, ez a szerzetesrend vajon milyen vallás útján fog járni? Egy ős- vallás totemisztikus rekvizitumaiból építkező, azt fundamentumába beépítő és megvalló, de tagadhatatlanul a korai kereszténység jegyeit magán viselő szerzetesrend elképzelhető-e a római katolikus vallás keretei között. Valószínű, hogy nem. Ezt a tényt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a rendet Rómában nem jegyzik be.

Minden bizonnyal nagy engedményeket kellett volna tenni Rómának, hogy ezt a magyar hitet a leírt formában valló szerzetesrend létrejöhesse, elfogadást nyerjen. Az csak természetes, hogy templomot azon a helyen építik fel, ahol a sólymot megtalálták. A legenda Gyöngyös környékéről való. De ami egészen megdöbbentő: a Csallóköz déli peremén lévő, magyarok lakta faluban is hasonló legendákat őriznek. Példák rá a *Sólyom lakta templom* és *Á nagy fa sólyomvára* című csallóközi magyar mesék. De hogy maga a Pilis se maradjon ki mindebből, a templomosok magyarországi jelenlétét kutatva, az Esztergomhoz közeli várban lakó sólyomlovagokról szóló legenda is ide illeszthető, hogy a kép a lehető legteljesebb legyen.

De van itt még valami, a név problémája. A névadás szent cselekmény, és ezt nagyon jól tudták, főleg a középkor elején. Hiszen akinek, aminek nincs neve, annak nincs helye az Élet Könyvében. Az nem is létezik. Még pontosabban: név nélkül az élő is halott a szakrális tradíció szerint. Akitől elvették a nevét, az a középkorban az egyik legkomolyabb büntetésnek számított. Akinek nincs neve, az olyan, mint akinek nincsen arca. A tradíció mindig a nevet és a tettet tartja számon. Mos, a II. András által alapított szerzetesrend a Szent Sír Őrzői nevet kapja. Itt el lehet gondolkodni egy kicsit. A Turul-nemzetség, sólyom-nemzetség uralkodóinak vannak szent sírhelyei. Hiszen erről neveztetett el a rejtélyes magyar szerzetesrend. Igaz lenne a legenda a pilisi szent sírokról?

Vagy ez a bizonyos szent sír a távoli Szentföldön leledzik. S ha igen, akkor mi közünk mindehhez nekünk, magyaroknak? És ha már itt tartunk, az őskirályok szentsége vajon milyen karizmából fakadt? S maga a szentség fogalma ekkor, ama bizonyos homályos ősidőkben mit is takarhatott? Hiszen ekkor még nyoma sem volt kereszténységnek. De menjünk tovább. S fogadjuk el, hogy a feltámadásra váró Árpád-házi szent őskirályok sírja egy magyar szerzetesrendet kap őrizőül, amire a nevük is utal: a Szent Sír Őrzőinek Rendje. A legenda, a mitológia, a kora középkori történelem és népi emlékezet őrizte dolgok és események szűk ösvényt hagynak e kutatás számára. Ez az ösvény bizonytalan, indákkal benőtt, tele van szándékos és véletlen hozta vargabetűkkel. De mindettől eltekintve még a valósághoz vezethet minket.

Elvégre itt, a Kárpát-medencében biztos, hogy nem a jeruzsálemi szent sír őrizetét kapták nevükként és feladatukként a szent életű magyar szerzetesek, vagy ha igen, akkor itt a talány még bonyolultabb, mint azt hittük volna.

Van itt egy törékeny nyom, ami minden bizonnyal nem hanyagolható el. Egy töredékes, hiányos legendáról van szó. A néphagyomány ismer egy másik rejtélyes rendet is ebből az időből, aminek a nevét így tudja: A Szent Halom Vigyázóinak Rendje. S ez a rend „a szent Pilis szent halmait vigyázta”. A halom szó mögött pedig szakrális magasságok rejteznek. Gondoljunk csak nemzeti címerünk halmaira, amelyek, ugye, nemcsak földrajzi, hanem szellemi magasságok is. Mindebből egyvalami egyértelműen és biztosan kiderül: a Pilis szent hegy, nem más, mint a magyarok szent hegye, spirituális, de földrajzi értelemben mérhető, körüljárható „Magasság”. Önkéntelenül is felvetődik a kérdés, hogy a pálosoknak, vagyis a magyar fehér barátoknak, a „gábori” Gábor nevű vitéz-szerzetes által alapított, Rómában soha be nem jegyzett Szent Sír Őrzőinek, illetve a Szent Halom Vigyázói nevű régi magyar lovagrendnek milyen szerepe lehetett a magyar történelemben?

Talán egy olyan szent sírt őriztek, ami valamilyen formában kapcsolódik Kelet nagy szent sírjainak valamelyikéhez, netán a legnagyobbhoz, a megváltó Krisztus szent sírjához. Ezt ma még nem lehet tudni. A középkor számtalan talányainak egyike ez. El lehet gondolkodni azon is, hogy ezekről az elvarratlan

kultúrtörténeti szálakról vajon miért tud a lehető legkevesebbet az a bizonyos egzakt történelem? Az, amelyik hideg göggyében oly biztos abban, hogy mindent tud arról, ami már a múlté lett.

Az nyilvánvaló, hogy a nemzet számára fontos szerepük miatt az Árpádház kihalása után következő uralkodók kiejtették őket a magyar történelemből. S hogy ez praxis maradt a jövőre nézve is, arra elég, ha az egyetlen magyar alapítású szerzetesrendnek, a Remete Szent Pál Remete Testvéreinek, ismertebb nevén az ősi magyar pálos rendnek a magyarországi feloszlására gondolunk. Ami ugyan ravasz módon a többi renddel együtt történt, de a cél csak egy rendnek, a pálosoknak a megsemmisítése volt. Erre utal az a közvetett bizonyíték, hogy amíg a többi rendet viszonylag rövid idő múltával visszaengedték az országba, a pálosoknak igen sokat kellett várniuk arra, hogy visszajöhessenek.

S ahogy az Öregek mondták: „...bizony azok, akik hosszú idők eltelte után ide visszajöttek, már nem azok voltak, akiket innen hajdanán oly kegyetlenül elűztek”. Az ősi magyar pálos rend és szellemisége sajnos a múltba veszett. Hogyan is fogalmaz a „sötét” középkor költője: „...a fontos dolgok mindig a mélyben pihennek, de ott meg is őriződnek, mert súlyosabbak és nehezebbek azok minden fémnél”.

17. Axis Mundi

„Ki kell hangsúlyozni, hogy ez a centrum jelzi azt a kimozdíthatatlan pontot, ami valamennyi tradícióban úgy ismeretes szimbolikusan, mint a - pólus- vagy az axis (tengely), ami körül a világ örvénylik.”

(René Guenon: Metafizikai írások II.)

A Világkirály

Na, amikor egyre többen keresik a valóságot, és a természetes gondolkodás segítségével akarják megszabadítani a kultúrát a civilizáció sarától, egyre kikerülhetlenebbé válik a régmúlt, az eredet kutatása. Ez nagyon nehéz, de mindenképpen kikerülhetetlen feladat. Most, amikor a régi kultúrák gyökereinek vallatása, az egyre népszerűbb kultúranropológia, a kultúrák megismerésének és fejlődésének a tudományos vizsgálata állandó témája a tudományos életnek, különösen fontos az eredetkutatás által is megalapozott, elhanyagolhatatlan tényeknek az elemi tudomásul vétele. Mindez sajnos máig várat magára.

Ha az európai kultúra születését, fejlődésének éltető lüktetését kutatjuk, többek között egy megdöbbentő, de nemigen hangoztatott tényre kell, hogy szembesüljünk. Arról van szó, hogy az a szellemi műveltség, ami magát az európai kultúrát megalapozta, és azt spirituális quintesszenciaként a Kárpát-medencében őrizte, és sajátos módon széjjelsugározta - nem máshol, mint az egykori és mai Magyarország területén volt és van. Ez a hely nem más, mint a Dunakanyar és környéke. Pontosabban a Pilis- és a Gerecse-hegység vidéke. Amit egyszerűen csak Pálosvidéknek nevez a magyar néphagyomány...

Ezen kívül még két olyan kitértetett spirituális központ létezett-létezik Európában, amely hasonló a mi pálos vidékünkkel. Az egyik Itália volt etruszk központja és Dél-Franciaország katar vidéke. E könyvben az utóbbi vidékkel való különös magyar kapcsolódásról többször is szó lesz. Összefoglalva három olyan kultikus európai szent helyről tud a szakrális történelem, ahol a szent tér, a beavatás hagyománya és a nemzeti emlékezet sajátosan összeér. Ezek a magyar Pálosvidék, a dél francia katar „megye” és Itáliának az ősi etruszk birodalma. Nem véletlen ennek a három kultikus helynek a hangsúlyozása.

Ez a három szakrális hely többszörösen is kapcsolódik egymáshoz. E három szakrális „világ” közül kettő kapcsolata mélyebb, míg a harmadiknak a kapcsolata a másik kettővel kevésbé mély, de annál tovább tartó. De hogy mindezt megértsük, és hitelesen dokumentálni is tudjuk, több olyan dologgal is tisztában kell lennünk, ami már egyértelműen a vallástörténet és a mitológia határterületére esik. Egy olyan szellemi mezsgyére, aminek a talaja ugyan nagyon ingoványos és mélybe húzó, de ott a mélyben a mítosznak és a régmúltnak oly sok titka vár arra, hogy hosszú-hosszú idő óta a felszínre jöhessen.

Ilyen maga az Axis Mundi, amit oly sokan kerestek és oly kevesen találtak meg. Ez az abszolút spirituális Centrum pedig ott van, ahol a három kozmikus sík: a Föld, az Ég és az Alvilág birodalma találkozik. Ami azt jelenti, hogy itt a múlt, a jelen és a jövő állandóan Jelen” van. Pontosabban a múlt sohasem válik teljesen „múlttá”, a jelen pedig itt mindig egy „tágabb” „jelen” jelent, aminek csak egy kapuja van. Az a kapu, ha kinyílik, meglátjuk benne az élő múlt teljességét hamisítatlanul és a maga tökéletességében. Ennek a kapunak a kulcsa pedig nem más, mint az ősök hagyománya, az ősi elfeledett tudás.

Ennek az elfogadása, tisztelete, valamint a tradíció rituális gyakorlása által annak a teljes felvállalása. Ez a mitikus kulcs pedig azt bizonyítja, hogy vannak népek, amelyeknek ősei a jövő, a megmaradás érdekében úgy építették fel anyagi és szellemi birodalmukat, hogy azt bármikor „élő” testamentumként mitikus „kapukulcsként” hagyhatták hátra az utódaiknak. Ez a hagyomány pedig ott, csakis ott maradhatott meg a maga tökéletességében, ahol a múlt sohasem válik a szó legszorosabb értelmében múlttá. Ott, ahol a három kozmikus sík kiteljesedik, de úgy, hogy egyben találkozik, és metszi az ország spirituális-földrajzi tengelyét is. Erről a szakrális hagyományról az orfikus és a kora keresztény alexandriánus, egyiptomi tradíció is tud. Nem lehet véletlen, hogy a pálosok voltak azok, akik az országtengely e kultikus vidékét, ha úgy tetszik a régi magyar nemzet, a történelmi Magyarország szívbírodalmát (a Pilist) tekintették otthonuknak (és milyen véletlen!?) magukat egy egyiptomi szentről nevezték el.

Az Axis Mundinak az országtengellyel való találkozásáról, és az arról való tudásról kevesen, de azért beszélnek, írnak manapság is. Eliade egy kozmikus oszlopról beszél a világ szakrális központjáról értekezve. Egyértelműnek tartja, hogy a világ szakrális közepén csakis egy kozmikus, égbe érő oszlop lehet. Ez a valami természetesen az Égbe „ér”. Nem véletlen, hogy a vallástörténész így gondolkodik. Ez az az oszlop, ami a mesebeli és kevesek által látható (átlátszó) kristályhegy közepén csúcsosodik. Az alvilágból jön, és a jelenen át az égi jövőbe magasodik. Sokan írtak már arról, hogy több régi kultúrában egy világoszlop köti össze a múltat a jelennel, a jelent a jövővel. Magának a fallikus tradíciónak is hasonló a gyökere.

Erre Indiában láthatunk tökéletes példát. Hiszen a férfi nemzőszer az az „oszlop”, amely éppen a nemzőképessége által köt össze világi „világokat”, hoz le lelkeket a Fény örök otthonából. A világoszlopot az ezoterikus tradíció szoros összefüggésbe hozza az „örök mag” Égi Mennykővével. Tehát ez a világoszlop vezet fel a Mennybe, míg a barlangok útja a föld alá, a Mennyei Kőhöz nyit utat. Eliade egy világoszlopról beszél, aminek egyértelműen magassága van, hiszen felfelé vezet. Azt azonban elfelejti megírni, hogy a mitikus tradíció e kulminált pontjának nemcsak magassága van, hanem „szélessége” is. És ez a szélesség egy mitikus teret alkot. Ez a Fény és a lelkek örök otthona. Pontosabban nemcsak vertikális, hanem horizontális pozíció is létezik ott, az égi magasságban. S ebből a bizonyos mitikus térből, a Fény Otthonából hullott alá a Menny Kőve, amiről még többször is szó lesz e könyv lapjain.

A nordikus és a keleti hagyomány egyaránt úgy tartja, hogy ez a Mennykő az a bizonyos abszolút fundamentum, ami az Ég középpontjából szállott alá. Mi sem természetesebb, hogy az Ég tengelyén ereszkedett le azon a létrán, amely az Eget és a Földet összeköti. De mi történt vele miután alászállott? Két dolog lehetséges. Vagy láthatatlanná vált az emberi szem és észlelés számára (erről a verzióról a tibeti folklór őrzött meg emlékeket), vagy elrejtőzött a föld alá. Az európai és a napkeleti tradíció szerint ez utóbbi történt.

Egy bizonytalan eredetű, nyugatinak elkönyvelt tradíció úgy tartja, hogy ezen elrejtőzésnek nagyon régről megőrzött rítusa is van. Ehhez a rítushoz még hozzá kell vennünk azt is, hogy mint minden szakrális cselekménynek, szigorúan meghatározott helye van. A hely olyan erővel bír, mint a név - ezért elválaszthatatlanok. Ezek együtt adják magát a létezést. Erről a fundamentális kapcsolatról egyaránt tud a keleti és a nyugati tradíció is. A különböző hagyományok a világokat összekötő Égoszlop és a földbe rejtőzött Mennykő kapcsán hasonló „emlékeket” őriznek meg és mondanak el az égi és föld alatti városról és természetesen a népek eredetéről. Maguk az egyiptomiak is tisztában voltak mindezzel.

Ezért tudunk napbárákn utazó fáraókról, akik az égi városba készülnek, és természetesen a föld mélyében lévő Nekropoliszról is, ahol a múmiák álmodnak jövőbeli feltámadásukról. A Pilis lenne tehát az a kitüntetett „magyar föld”, ahol a föld alá ereszkedett a magyar népek égi városából az a mennykő, amelynek az oldalán a székely hagyomány szerint rovásjelek voltak felvéve. Minden bizonnyal ennek az égi „rováskőnek” és a magyar égiség fának szoros kapcsolata van egymással. Földi-világi helyét, szerepét tekintve ez a mitológikus-szakrális nemzeti tradíció a nemzet földtestének köldökén, mintegy égi kapcsolódásának helyszínén válik igazán értelmezhetővé. Ennek az égi-földi magyar titoknak a birtokában volt az Árpád-ház,

egészen a kihalásáig. Ezért volt számukra mindig is oly kedves a Pilis és környéke. S az, hogy olyan rejtélyes és megdöbbentő körülmények között haltak meg e csodálatos magyar királyi házakból való uralkodóink - talán nem lehet véletlen. A tudás és a halál kapuja gyakran találkozik, és nem mindig a maga természetes útján. Minderről Grandpierre K. Endre világosítja fel a megdöbbent olvasót sikeres könyvében.

A fentebb leírt dolgok konklúziójaként nyugodtan leírhatjuk, hogy nem lehet véletlen, hogy a világtengely magyar világoszlopa (az a hely, amely a „magyar” világot összeköti, és egyben meg is különbözteti más világoktól) ott található, ahol a magyar nemzet spirituális országtengelye: a Pilis és közvetlen környéke leledzik. Itt és ezen a helyen magasodik az a bizonyos magyar spirituális világfa. Itt van az a földrajzilag is definiálható szakrális földi magyar birodalom, ami mintegy leképzése egy égi magyar birodalomnak, amiről népmeséink adnak hírt.

Ezzel példázva a Tabula Smaragdina bölcsességét: „ami fent, az lent”. Itt, a földi-égi birodalomban található az a csodás és különös tulajdonságokkal rendelkező fa, mely az égiség és soha el nem pusztítható. Az, amely a szó legszorosabb értelmében végtelen. Az, amelyről annyit és oly sokat beszél a magyar mitológia, a néphagyomány és természetesen a magyar népmesekincs. Ez a spirituális fa ott magasodott és magasodik mindenkinek a lelkében, aki a magyar nemzet gyermekének tekinti és tekintette magát. Ez a szellemi gerinc az, ami akkor sem roppan össze, ha irgalmatlan nagy terhet rónak rá, szinte végveszélybe sodorva annak hordozóját. Ott van Csontváry képein, megjelenik Liszt kottás füzetében,

Széchenyi naplójában, Szent László és Szent Margit imáiban. S sorolhatnám tovább azon nagyjaink nevét, akik megtalálták önmagukban, történelmünkben, országunkban ezt a ritkán meglátható, a mennyekbe vezető égisz éő fát és ragaszkodtak is hozzá a maguk módján. Az ősi, magyar pálos rend felvállalta tehát a régi magyarok pilisi szent örökséget.

A Pilisben fellelték Özséb látomásának útmutatása kapcsán a magyarok égisz éő, fényvilágú örök fáját. Azt, mely egykor az Árpádokat is oly fényessé tette az Úr előtt. Tudták, hogy ők, csakis ők, ott, az országtengely magyar birodalmában tárhatják fel, őrizhetik meg és adhatják át a magyar múltnak azt a megtartó ajándékát, „ami a világ hazug és szennyes örvénylésétől megmentheti a jó magyarokat az ő békességükben”.

18. Ég fölött - föld alatt

„A magyar Ég mindig fölöttünk ég, a magyar föld mindig alattunk porzik, aki ezt elfelejti az nincs már otthon...”

(Kohér László)

A mindenek alapját jelentő mitológia mélyvizéből térjünk vissza most Özséb látomására, amely több szempontból is figyelemre méltó. Özséb, a rendalapító látomást kap, írják a pálosokról ránk maradt feljegyzések. Fényeket, tűzszikrákat lát a nagy magyar északában - mintegy felülről tekintve a Pilisre. Ezek a fénypontok, fénymagok egyszer csak hatalmas, mindent bevilágító tűzoszloppá („épig érő tűzvérű fává változva”) egyesültek. Ez a kívül-belül „megvilágító” tűzoszlop születésétől fogva sohasem szunnyadt el Özséb lelkében, ami a rendalapítást hozta maga után. Ebben a fentről kapott fényességben a pálosok tudták, hogy a Demiorgus anyagba süllyesztő, dermedt világa előbb-utóbb kioltja a „világ világosságát”.

(Erről a tudásról ad hírt a magyar Szent Korona rekeszzománcainak üzenete, a régi magyar körtemplomok alakjába „csomagolt” távoli üzenet, a magyar regös mondások bölcsessége stb.) Tudták, hogy egyszer majd kihal a Turul-nemzetség. Az Árpádok őrizte, égből a földre hozott magyar fények aztán lassan kihunynak majd az idegen uralkodók trónolása közepette. Így veszett el lassan a magyar írás (rovásírás), őseink magyar földje és a nyugati gondolkodástól oly nagyon különböző, sajátos a magyar gondolkodás is.

Gyöngyösi Gergely, a rend történetírója az alábbi gondolattal kezdi munkáját: „Minthogy az idő múlandósága nem engedi meg, hogy emlékeink kincsesládáit sokáig megőrizzük, mert mindnyájunkat elragad a halál, ezért régi szokás az eseményeket az írás tartósságára bízni, nehogy az elmúlt idők történetét nem ismerő kor bizonytalanul tévelyegjen.” Milyen mély és bölcs gondolatok ezek! Az, hogy itt nem egy „egyszerű” szerzetesrend egyszerű rendtörténetéről van szó, az már első olvasatra látszik. Gyöngyösi leírta rendjének történetét, hogy az emberi elmúlás miatt a jövőnek megmaradjon - ez biztos. Mint ahogy az is biztos, hogy a dolgok és események mögött egy mélyebb, rejtett, elfedett szál is fut, ami ugyan ritkán ki-kibukkan az elfedések mögül, hogy aztán sietve, mindegy milyen áron, de újra elfelejtessék a nemzettel. Mindezt több dolog is bizonyítja.

Egyrészt maga az az esemény, hogy ezt az egyetlen magyar alapítású szerzetesrendet - itt Magyarországon, ahol alapították egykoron - egy idegen uralkodóház (a Habsburg-dinasztia) máig kielégítően meg nem magyarázott okok miatt úgymond a többi kontemplatív renddel együtt felszámolta, és a hazából sietve elűzte. Ígéreteivel ellentétben azt soha újra nem élesztette. Ingó és ingatlan vagyonát, valamint hivatalos és a szerzetesrend saját kompetenciájához tartozó iratait elkobozta, és nagy részét megsemmisítette...

A hagyomány szerint „az pálosoknak több furcsa szokásuk volt, mit másokkal bizony meg nem osztanának”. Vajon mik ezek a furcsa szokások, és mi állhat mindezen dolgok mögött!? Vajon mitől fosztották meg a magyar nemzeti emlékezetet a Habsburgok a pálosok és szellemiségük felszámolásával, eltüntetésével? A történelem süllyesztőjébe küldött rendnek talán volt tudása egy olyan múltról, amely bizony nem passzolt a hivatalos uralkodóház, a monarchia eszméivel. Valami régi és fontos dolgot őrizhettek a pálosok ott a Pilisben, ami nem tetszett a világi hatalomnak. Mindezt jól látta és tudta a pálos rend, ott a Pilisben. Ezért keres és kutat ott a Pilis rengetegében, miközben rendházat épít, és egy sajátos klauzúrát alakít ki maga körül. Mindez hol történik? Ott, ahol a magyarok mitikus épig érő fája szökken az Égbe, gyökerével ott, a föld alatt a Mennyek Kövéhez simulva.

Ott, ahol azok a rejtélyes romok találhatóak, amelyek már Attilát is fogadták itt, a Pilis különös birodalmában. Többen leírták már, hogy Attila, amikor elért ide, a Pilisbe, a pálosok majdani szakrális birodalmába, különös romokat talált. Itt érdemes több időt szánni arra, hogy mit is tud minderről a magyar hagyomány, a magyar mesekincs. Még ha töredékes formában is, de adhat valami információt Attilának és a pilisi romoknak a találkozásáról. A magyar mese arról beszél, hogy Attila „egy kanyargó folyó melletti hegyes-erdős vidékre érve nagy kiterjedésű romokat talált.” Ezek a romok a föld fölé és a föld alá egyformán fel- és levezettek (!?) A romok pedig ősei betűivel és jeleivel voltak tele róva.

Azt is tudunkra adja a magyar „mese”, hogy Attila megdöbben, hogy tudja olvasni ezeket a rovásokat. A nagyvezér látta, hogy ezek a romok nagyon régiek lehetnek, és még is olyan írással írtak rájuk, hogy azt ő és népe is olvasni tudja. Ez pedig azt bizonyítja, hogy itt valamilyen közösség, rokonság áll fenn a hajdani építők és Attila hun népe között. Amit minderről a történelem megőrzött, az annyi, hogy Attila újraépíti, mintegy felújítja, ha úgy tetszik, megújítja ezt a rejtélyes szakrális komplexumot. A helynek a nevét is tudjuk: Sicambria. Magáról a helyről már sokat írtak, és többféle feltételezés is született. Nyugodtan nevezhetjük a helyet az ősmagyar birodalom királyi központjának. Hogyan is írja a névtelen jegyző: „átkelnek a réven bemenvén Attila király városába”. S ott ugyanazt találja Árpád, mint azt majdnem fél évezreddel annak előtte Attila - romokat.

Csodálatos, hatalmas birodalom szent romjait. Árpád ugyanazt látja, és ugyanazt teszi tehát, mint annak idején Attila. Rendbe hozatja, felújíttatja a rejtélyes romokat. De figyeljünk csak egy kicsit oda az időre. Az emberi életben éppen úgy, mint az emberi életek összességét magába foglaló történelemben az időnek nagy a súlya. Még az időtlenséget is az emberi idő fogja körbe. Attilának és Árpádnak a pilisi szent birodalomba való eljövetele között majdnem fél évezred telik el. Vajon mennyi idő telhetett el az ősbirodalom alapítása és Attila eljövetele között? Szédítő messzeségben lehetett e szent hely alapítása és Isten Ostorának eljövetele. De az idő rejtélye mögött egy még nagyobb titok lappang. Kik voltak a rejtélyes pilisi épületek első gazdái, a tényleges alapítók? Azok a bizonyos Elsők, akik a legelső birtokba vevők voltak? A környéken gyűjtött mese annyit ad tudunkra, hogy fehérék lakták. Vajon mit is jelent ez a megfogalmazás? Fehérbe öltöztek lakták a Pilist jóval a pálosok előtt is?

A fehér szónak a kora középkorban különös jelentése van. Tiszta, isteni, ártatlan, égi, isteni, fentről való. De mehetünk vissza egészen a honalapítókig. Gondoljunk csak a fehér-ló-áldozatra, a fehér ló magyar legendájára, a fehér lóra a népmesében, vagy akár Fehérvárra és az ottani királýsírokra. Persze gondolhatunk a pálosok fehér reverendájára is, mert ugye ide akartunk kilyukadni, no meg oda, hogy ők, a pálos fehér barátok a magyar néphagyományból ismert egykori pilisi fehérék helyén, az égis éró fa birodalmában éltek, és hasonlóan a régiekhez fehérben jártak. Ez ugye több mint véletlen. Mint ahogy az sem lehetett véletlen, hogy lassan az idők múlásával a hely is gazdát cserélt, nemzetiségieket telepítettek ide, és a hagyomány, a régi tradíció emléke egyre hígult, kopott, eltűnedezett. Persze minderről maguk az idetelepítettek nem is tehettek.

Sőt bizonyos tekintetben a kultúrák és hagyományok közötti természetes elkülönülés folytán egyfajta konzerváció is létrejött, ami ha meg nem is állította, de lassította a néphagyomány kimúlását. Egy biztos: a rejtélyes pilisi romok alapítói ősei voltak az Árpád-háznak, a legendás turul-dinasztiának. S ők, az alapítók ott s akkor lerakták azt a szellemi kvintesszenciát, azt a szellemi minőséget, aminek a látható stigmájából és láthatatlan kegyelméből annyi szentet adott nekünk a nemes magyar királyi ház. Híradásunk van róla, hogy Árpád-házi királyok az ország, a magyar birodalom szigorúan zárt, védett részének tekintették a Pilis-hegységet, és annak egy bizonyos részét hermetikusan elzárták.

Olyannyira, hogy oda még az uralkodóház egyes tagjainak is nehéz volt bejutnia. Minderről több, más-más irányból fennmaradt híradás maradt ránk, az utókorra. A dolog úgy néz ki, mintha a pálos rend ezt az „égis éró fa” által lefedett „fehér vidéket” magáénak tekintette volna. A Pilisnek ez, az Árpádok által különösen kultivált része lett a pálosok birodalma járatlan útjaival, szokatlan, különös romjaival, sajátos területi egységével. Mintha ebben a fehér foltban valami olyan örökség nyomait őrizte volna meg az idő, ami az akkori kor számára nem igazán volt elfogadható.

Térjünk vissza oda egy kicsit, hogy mit is hagyott ránk örökül a magyar mese a Pilis rejtélyes romjaival kapcsolatban. „Ezek a romok a föld föl és a föld alá egyformán fel- és levezettek.” Tehát van ugye egy égis város és egy föld alatti város, ahogy azt a Tabula Smaragdina egyiptomi bölcsessége hagyta ránk. S mi ugye ennek a bölcsességnek a meglétét és „működését” leltük fel a magyar kora középkorban, az Árpádoknál, és egy olyan ezoterikus magyar bölcsesség esetében, aminek szakadozott, gyakran elfeledett szálait, annak történelmi megnyilvánulásait igyekeztünk fellelni és összevarrni.

A különböző hagyományok közel hasonló történetet mondanak el az égis városról és a népek eredetéről is. De a közel hasonló még nem azt jelenti, hogy teljesen azonos! A prekolumbián kultúrák ez irányú hagyományait, valamint a napkeleti népek, különösen a kánaániták (ami számunkra különösen izgalmas) minderről valló kozmológiáját, szakrális geográfiáját még csak töredékesen ismerjük. Az ind-árja tradíció ez irányú gondolatairól viszont meglepően sokat tudunk. Az égis hatyú, a hamszavák Fentről jöttek és először a Fehér-szigeten (Svetadvípa) telepedtek le. Ez a sziget a Méru-hegységtől 32000 jódszana távolságra van. Majd innen északról (s ez nagyon fontos), a Tej-tenger partjáról a Világhegyet átlépve ereszkedtek alá dél felé. Itt van valami nagyon érdekes, mégpedig maga az irányultság. Északon, valahol

az északi pólus környékén a boldog aranykor mitikus világa leledzik. S innen, ebből a földi szakrális centrumból egyenesen dél felé haladva a gyűrű alakú Világhegyen keresztül (a gyűrű, mint a végtelenség, a határtalanság jelképe) jutottak el oda, ahol most is élnek. Tehát a totál északról a totál délre, oda, ahol megint csak fény és boldogság van.

Ez a fajta észak-déli irányultság a köztes tájak halandó világainak felvillantásával megtalálható szinte minden archaikus, ősi nép mitológiájában, kisebb-nagyobb eltérésekkel. Tehát a mitikus hajdani teremtő erő északról délre szállt alá, köztes tájakon áthaladva. Hogy majdan Napját magával vive a föld alá rejtőzzön. S erről a nagy mitikus és minden bizonnyal nem értelem nélküli útról csak kevés népnek maradtak fenn emlékei. Ennek a mitikus útnak a nyomán felfejthető szakrális geográfia tehát tud az északi, az égi várost a földön „leképző” legmagasabban lévő „sarki” városról, ami már az égi városhoz „elér”. Maga a szkíta hagyomány - ami Zajtitól tudva a magyarral rokonítható - ismeri a boldogok északi-égi városát. Az itt lévő Aranyhegy (Fényhegy) csúcsai már az eget érik.

De mi van a Déllel, ami már újra fényes, mégis a „leglentebb van”. Itt van az a mélység, amiben már újra fény és világosság van. Itt egy értelműen két út csillan meg: egy külső és egy belső, nyugat és Kelet útja. Aki más úton keres, az a köztes létben találja magát. Mivel az analogikus gondolkodás szerint minden mindennel szervesen összefügg. Ezért a táj (ami a lenti és a külső világ) és a létező, vagyis az ember (ami a fenti és a belső világ) organikus kapcsolatban van egymással. „Ami fent, az lent”. Mind a két út megvilágosodáshoz vezet és világosságot ad. Ezért ha a szakrális geográfiát térképezzük fel, valójában saját pszichénket járjuk körbe. Menjünk tovább! A földrajzi táj hegyeinek alakja, „magassága” a bennünk is élő bolygóerőknek és a különböző emberi tudatszinteknek feleltethetők meg.

Nézzük csak a „jó páteri”, jupiteri kellemes lankákat, üdítő rétekekkel teli kedves dombokat; a marsi típusú hegyek kettős csúcsúak, meredek, éles sziklatöredékekkel fogazottak; a szaturnusziak gyakran élettelen, kopár fennsíkokat takarnak. De vannak szentföldek, beavatási helyek, olyanok, amelyek hatalmas erővel, „csodás” tulajdonságokkal bírnak. Ahogy minden élőknek (gondolkozóknak), így az embernek is, aki a gondolkodók életlétráján igen előkelő helyet foglal el, van belső világa. S ez a belső világ analógiában van a külsővel. És mindegyik egy külön kozmoszt alkot. Szabatosabb megfogalmazásban az emberi pszichének is vannak kitüntetett erőpontjai, és ezek a már taglalt analógia kapcsán a földön is megjelennek. A Pilisben, amely, mint tudjuk, a pálosok fő birodalma volt. S ebben a birodalomban több „beszédes” hegyet is találunk.

Ez úgy értendő, hogy maga a hegy neve utal a hegy funkciójára, minőségére is. Ilyen a Szent László-hegy, a Pap-hegy, Szentkút, a nagy-Villám hegy stb. Ilyen az a bizonyos nagy jelentőséggel bíró hegy, amit Hatalom-hegy, vagy másként az Ég-hegy néven nevezünk. Ez a hegy egyértelműen a szaturnális erőket gyűjti össze, de úgy, hogy a szaturnális erővonalak mentén megjelenik egy egyértelműen kiválasztó és „felfelé” vezető erőhatás is. Nem titok, hogy a szaturnális gyűjtőerők fizikális-földrajzi megjelenésének helyein gyakran találunk barlangokat. Katarzis nincs katabázis nélkül. Ennek az alászállásnak a helye pedig a barlang. Ez maga is szent tér - szent hely. A lefelé ható erőknek a helye.

De az, hogy a lefelé ható erők gyűjtőhelyén megjelenik egy égi, „felfelé” ható erő is - ez igazán kiváltságossá teszi ezt a helyet. Mert ugye a hegy és a barlang összetartozik. Egészen az osztrák-magyar monarchia elejéig tartotta magát az a felfogás, hogy a pálosok a hegyek-mélyek urai. Ami mind ebben a legkülönösebb, hogy ennek a mondásnak a mélyebb értelmét csak kevesek bírták. Legtöbben csak a Pilis hegyeit hozták kapcsolatba ezzel a gondolattal. Pedig ennek a gondolatnak az érdekessége magában a mélységében leledzik. Mint tudjuk, spirituális értelemben is a hegy és a barlang testvérek. Az egyik és a másik is egy-egy spirituális központ szimbólumának tekinthető. Quenon helyesen érez rá, hogy azon nyilvánvaló okból, ahogyan minden axiális és poláris szimbólum. Mi is a barlang valójában? Olyan központ, amely a hegy mélyében, belsejében van. Mégpedig úgy, hogy egyúttal egy tágabb értelemben vett közös tengelyen foglal helyet.

Természetesen, hogyha a fentet (a hegyet) és a lentet (a barlangot) szimbólumként aposztrofáljuk, akkor a közöttük meglévő komplementer kapcsolat még jobban megerősíti az együttesen a teljességet kiterjesztő kapcsolatukat. Ha azonban az egymással szembeni helyzetüket vesszük figyelembe, akkor egyértelmű, hogy a hegy jellege lesz a primordiálisabb, mivel minden oldalról látható, és ami a legfontosabb: „ható”. Míg a barlangnak a maga rejtettségében a visszavonult, mintegy „őrző-elrejtő” jellege lesz a dominánsabb. Mindebből egyértelműsíthető az, hogy ha a múltból valamilyen ható, élő spiritualitást konzerválni, átmenteni, megőrizni akarunk, mégpedig maradéktalanul, akkor nyilvánvalóan a barlang lesz a segítségünkre. A szakralitás egyik igen fontos átörökítő jellege a teljesség, a ma-

radéktalanság. Ez az a valami, amiből semmi sem veszhet el, ha azt akarjuk, hogy ugyanaz maradjon. Ha a kor maga olyan, hogy nem szorul átmentésre semmi, mert nem kell tartani semmitől - egyszerűen azért, mert minden olyan, amilyennek lennie kell, tehát tökéletes és támadások nélküli akkor mindezt a létezés fölé magasodó hegy szimbolizálja.

Pontosabban a hegy, mint spirituális központ-reprezentáns a földi emberiség eredeti (Csontváry szavával élve hamisítatlan) időszakának felel meg, amikor az árnyék nélküli valóság, az igazság a maga teljességében mindenki számára hozzáférhető volt. Innen a hindu tradíció Satya-Yuga elnevezése. Ennél fogva a hegy csúcsa Satya-Loka - az Igazság Helye. Menjünk tovább. Az idő árnyékba hullása miatt, pontosabban meghatározva: a világ-ciklus deszcenziós szakaszaiban ez a mindenkire és mindenkiben világló Igazság csak egy szűk elit számára volt hozzáférhető. S ez az a pont, ahol a beavatás szükségessé vált. Tehát megszületett. Egyszerűbben fogalmazva a valóság rejtetté vált, és a barlang, mint spirituális központ előtérbe került. De mivel itt a barlang és a hegy összefüggésében egy tágabb értelemben vett közös tengelyről van szó - a bölcsesség centruma nem hagyja el a helyét, csak a „csúcsról” a hegy belsejébe vándorolt.

Egyszerűen elrejtőzött, hogy megmaradhasson. így vált az égi világhoz legközelebb álló, földre leképződött égi világ bizonyos értelemben földalattivá, rejtetté, kevesek által láthatóvá. Ami talán a legfontosabb, hogy itt nem az Igazság változott meg, hanem a külső világ körülményei, s ennél fogva a hozzájuk való magatartás. A szakrális geológia tanítása szerint maga a szaturnuszi jelleg: a bezártság, a szerzetesi klauzúra a sötétség birodalmában, a barlangban van. Ott, ahol vagy újra megszületik a világosság, a Fény, vagy pedig lehatolva a sötétség birodalmába megőrződik, s a fénye erősebb lesz, így várva a Világosság Otthonába való visszaérkezését. Érdekes és minden bizonnyal nem is véletlen, hogy a pálosok itt kutakodtak a történelmi Magyarország szívében.

Ott, ahol a hegy és a barlang Európában szinte egyedülálló módon képviselteti magát. Itt ezek a kitüntetett helyek a régiek bölcsessége szerinti korszakok titkát rejtik. Valamit, ami már régen megszűnt a „felszín” számára, ezért is tűnnek el királyi dinasztiák, s hullanak szét egykori híres birodalmak. Itt az Aevi Arcanát rejti a föld alatti üreg, amit csak egy szoláris bölcsesség, egy szoláris hős szabadíthat fel, hozhat napvilágra az erre vonatkozó mitológiai megfelelések szerint.

Kevesen tudják azt, hogy maga a történelmi Magyarország és a sors fintora szerint maga a trianoni Magyarország is szakrális barlangrendszer föléül terület. A legáltalánosabb, turistáknak szánt útikönyv is megírja, hogy az európai fővárosok között Budapest a listavezető a barlangok, barlangrendszerek számát illetően. A magyarság szakrális fővárosának a szívében Buda vára alatt is találunk barlangbirodalmat. De mivel is kezdtük az elején: ama rejtélyes, eltűnt Ósbuda sem mentes a barlangbirodalomtól. Ez fontos párhuzam. A mozaikok tehát így állnak össze. Térjünk vissza, s álljunk meg a Dobogó-kőtől délre emelkedő Hatalom-hegynél. E hegy alatt többek kutatása szerint is egy összefüggő barlang-labirintus erősen kulminált pontja található. Mint a labirintusnak általában sok-sok egymást átszelő barlangút- ja és több kijárata van, ez a hazánk szívében elhelyezkedő barlangrendszer a maga módján teljesen egyedülálló.

Beszélnek itt embermagasságú hatalmas termekről és teljesen szokatlan formákat mutató, „kisalakos termekről” is. Ez a mesterséges, homokkőbe vájt barlanglabirintus nyilvánvalóan sok titkot őriz. Ennek a labirintusnak a járatai hol embermagasságúak, hol hirtelen összeszűkülnek, s egy mai átlagmagasságú ember számára teljesen járhatatlanok. Beszélnek itt törpelépcsőkről, amiket hatalmas energiával és kitartással a szinte teljesen meredek oldalfalba faragtak. Itt el lehet töprengeni azon, hogy ezeket a mesébe illő, törpéknek szánt lépcsőket kik készítették, kiknek és milyen céllal. A dolog technikai része szinte megmagyarázhatatlan.

Hogyan és milyen eszközzel vágják ki ezeket a lépcsőket? S főleg hová tűnt a sok-sok kitermelt homok - mivel a környéken ennek nyoma sincs? A helyi legenda tud a barlang mélyében helyet foglaló világító trónról, mitológiába illő, különös állatokról és különös, ősi nyelven írt könyvtárról. Hasonló régi, föld alatt lévő, rovásírással írt könyvek gyűjteményéről, ún. rejtett, rovásírással írt könyvtárról beszél egy hajdúsági legenda is, s ezt Debrecen közvetlen közelébe fókuszálja. Állítólag ebben a könyvtárban olvasni lehetett a nagyon régen élt világosság-, fejérség-, tisztaságtisztelő régi magyarokról. Mindenesetre Balkányi Szabó L. Debrecen helyneveiről írt kis könyvében megemlékezik Bálhegyről és Bál tisztásáról:

„Bálhegy és Báltisztása a debreceni nagycserének a Fancsika felőli részén van. E nevezet gyaníthatólag a Bál-tisztelet korából, még Attila idejéből maradhatott fenn, mit bizonyítani látszik:

Először az, hogy őseink, mint általában minden nap- vagy tűzimádók (Bál-Bél-Béla-Bila-Vila-Világosság-fejérség, tisztaság, fény, tűz, nap, úr-erő) az isteni tiszteletet rendszeren halmokon és folyók mellett szokták véghez vinni, és éppen e hegy alatt is van egy folyó..."

Tehát a dolgok egybevágának. Az említett legendán kívül azonban konkrét bizonyíték nincs sem a pilisi, sem a debreceni ősi, magyar rováskönyvtárról. Mindenesetre a „nem zörög a haraszt” népi mondása szerint valamilyen hiányos, töredékes, rég a mesék, legendák „valótlan” világába dobott információ ez, amely a rovásírás elvesztése folytán ilyenképpen rögzült a néplélekben. De ami könyvünk számára talán fontos információ, hogy a két háború között szilárdan tartotta magát az a vélekedés, hogy ennek a máig fel nem tárt hegynek gyomrában egy hatalmas pálos barlangtemplom rejtőzik. Ez minden bizonnyal összefügghet azzal, hogy e barlanglabirintus egyik termében szabályos oltár található, míg melléktermeiben több ún. „szerzetesfülke” található.

A szakrális szimbolika rendszerének megfelelően e hegy tetején is kell lennie valaminek, aminek utalnia kell a lényegére, mintegy belsejét „tartalmazó” bölcsességre, ha úgy tetszik: az égből hozott fényszelencére. S van is! Nem is kell sokat kutakodni, és megtalálja az ember azt a hüpogenumot, ami nem más, mint egy beavatási sziklakamrát jelent. Természetesen kell lennie egy ikerpárjának ennek a kitüntetett helynek. Hiszen csak így lesz teljes a spirituális képlet: a valódi igazság, ami a Fényt őrzi. Nem túl messze ezt is megtalálja a kereső szem. Ennek az ikerhegynek az alakja egy nem éppen szabályos piramist mutat. Már ez a külső jegy is számot tarthat némi érdeklődésre.

De ha hozzá vesszük azt a tényt, hogy ennek a „piramis-hegynek” a belsejében szintén találunk egy barlangot, az oldalában pedig egy olyan sziklafal lelhető fel, amin sajátos vésetek vannak - akkor ez a „piramis-hegy” ki- kerülhetetlenné válik a kutatás szempontjából.

Azt még sajnos nem tudni, hogy a Pilis barlangkomplexumában (ami minden bizonnyal összefügg Buda barlanghálózatával is) milyen helyet foglal el ez a „piramis-hegy” alatti barlang, de minden bizonnyal kitüntetett hely lehet. Az ikerhegy oldalába vájít ún. kaptárkövek minden bizonnyal a késő bronzkori kiaticei (kyjaticei) kultúra maradványai, és funkciójukat tekintve csak tapogatózik a tudomány. Egy biztos: elérkeztünk azon barlangszentélyekhez, amelyek egyértelműen jelzik, hogy itt ősi idők vallásos terében tartózkodunk. Valami nagyon nagy időket áthidaló ősi bölcsesség nyomában járunk.

Olyan titkok nyomában, amiből a pálosok is részt kértek a maguk elképzelései szerint. S ezt a spirituális, ősi bölcsességet a szó legszorosabb értelmében fel akarták hozni a múltból a jövőnek adományozva. Térjünk vissza egy kicsit az Árpádokra, és látni fogjuk, hogy az Árpád-korban Róma nem igazán kedvelte az Árpádokat, az Árpád-ház szentjeit. Vajon miért? Hiszen szentekben, hitbuzgalomban a vallásos elvek gyakorlásában és elfogadásában az Árpádok különösen kitűntek. Vehetjük konkrétan is a dolgot. Szent László „vitéztségét” egyértelműen többször is megszólta, és megpróbálta szent királyunkat egy kicsit az akkori Európához konszolidálni. Teljesen egyértelmű, hogy az európaiktól eltérő, attól mélyebb ősvallás megőrzésén és fenntartásán munkálkodtak Árpád-házi királyaink.

Talán nem állunk messze az igazságtól, hogy az Árpádok elzárt, rejtett, szakrális, „fehér” birodalmát, az egykori Ósbudát és annak közvetlen környezetét birtokba vevő pálosok is ezt akarták egy sajátosan értelmezett katolikus hiten keresztül, mintegy annak a segítségével megvalósítani.

Ezért volt hát az a szokatlanul hosszú és homályos elutasításokkal tarkított huzavona, ami a Róma által való elfogadást és hivatalos bejegyzést illeti. A pálosok barlangtemplomaikkal, erdei ősvény-stációjukkal nem a rideg anyagból emeltek templomot az Úrnak és Szent Anyjának, Máriának, hanem az élő természet birodalmát emelték az Úr templomává. S ez bizony nem Európa indogermán szemlélete, hanem azé a napkeleté, ahol a Csodaszarvas megszületett, hogy az idő vasujjának szorításából az égre és vele együtt a néplélekbe költözhessen.

19. Fekete Madonna

„A Fekete Madonnáról és különös alakjáról oly kevesen beszéltek, oly kevesen írtak... Eltakartak ősi templomai. Ismeretlen az ő fekete testével őrzött fényes istenközelség. A sokáig elfedett, eltitkolt magyar Madonna középkori üzenete a jövő prédája lett.”

(Gönczi Tamás)

„A Notre-Dame du puy-i Fekete Madonna testéből szinte semmit nem látni, alakja ruhája hatására, ami körbefogja a nyakát és aztán egyetlen redő nélkül szélesedik ki a lábáig, egy háromszöget képez.”

(Fulcanelli: A katedrálisok misztériuma)

Az európai vallástörténet és a szintén ehhez a kontinenshez kapcsolódó okkult tradíció úgy tudja, hogy egykor a templomok földalatti termeiben vagy barlangok mélyén helyezték el az Isis-szobrokat. A rejtélyes személyiségű, nagy tudású Fulcanelli azt állítja, hogy belőlük alakult ki a kereszténység elterjedése során Galliában a Fekete Madonnák kultusza, melyeket a szakrális tradíciókhoz ragaszkodók nagy része napjainkban is különleges tisztelettel övez. Ez a kijelentés csak féligazság, még ha szimbolikájuk történetesen azonos is.

Fulcanelli minden bizonnyal tisztában volt azzal, hogy a Fekete Madonnák kultusza nemcsak az egykori Gallia vidékén virágzott, hanem Dél-Franciaországban, Magyarországon és Itália egyes részein is. Szimbolikájuk megértéséhez ismernünk kell a talpazatukon olvasható feliratot és annak jelentését: „Virgini pariturae” - A Szűznek, aki gyermeket szül. Ch. Bigarne több olyan Isis-szobrot is megemlít, melyekre ugyanezeket a szavakat írták. F. Schadiaus felhívja a figyelmet egy hasonló felírra:

„Isidi, seu Virgini ex qua filius proditurus est.”

(Isisnek avagy a Szűznek, akitől a Fiú megszületik.)

Itt válik bizonyossá, hogy a kizárólagosan kereszténynek vélt szimbolika egyértelműen visszavezethető egy régebbi, archaikusabb vallási jelentésre. Isis a fogantatás előtt Bigarne szerint az asztronómiai teogóniában a Szűz jelképe, nyilvánvaló, hogy a kereszténységben több műalkotás a „Virgo paritura” névvel illeti, ami annyit tesz, a Föld megtermékenyülése előtti állapotában, mintegy primordiális létben van, készen állva arra, hogy a nap sugarai hamarosan életre keltsék. Mindezek felett létezik egy Istenek Anyja jelentése is, amit jól példáz egy die-i ima:

„Matri Deum magnaee ideae.”

Fulcanellinek tehát igaza van. Nem lehet ennél jobban megfogalmazni a Fekete Madonnák ezoterikus jelentését. Van tehát egy, az antik vallásból megörökölt Égi Szűz, aki Szűzként Fiút szül. Ez a teremtés egy primordiális létből bukik a világba. A megtermékenyülés előtti létből a nap az, ami életre kelti ezt a világot. A hermetikus szimbolikában a Fekete Madonna a Megművelésre váró földet jelképezi, nagytobb megközelítésben a Megművelésre váró otthont.

Amit, hajói belegondolunk, értelmezhetünk úgy is, hogy annak a Földnek a spirituális egészét kell megművelnie, aminek része az a föld, amit otthonnak, hazának neveznek. Az Égi Édesanya tehát otthon van az Égben, mint spirituális hazában, és otthon van a Földön, mint annak anyagiasult tükörképében. Tehát a hermetikus, ezoterikus tudás megerősít minket abban, hogy egy nép, aminek Égi Édesanyja a Szűzanya (Boldogasszonyanyánk) a patrónusa abban a szent földben, megművelendő „Otthonban” lakik, ahonnan maga a Fekete Madonna teste is származik. Az a test, ami maga a Mennyei Fekete Kőből született meg, abból, ami a Mennyből a föld mélyébe költözött. És aminek örök szellemi tüze tartja mozgásban a spirituális világot.

Úgyis mondhatnánk, világi teste egy elsődleges anyag a maga ásványi formájában, úgy-ahogy a sziklatömbök alatt mélyen eltemetve fekvő ércfeléből kikerül. De ez a test nem pusztán anyag. Fekete, ásványi, de mégis fényes és szellemi, mert égi és fénytermészetű, ahogy az egy Égi Édesanyától elvárható. A különböző feljegyzések egyértelműen azt mondják róla: „súlyos, töredező, morzsolódó fekete anyag, úgy néz ki, mint egy kő”. Kő, ami apró darabokra törhető, de színe, természete, tulajdonsága, súlya szerint soha nem változik.

„Logikus tehát, hogy ásványi, emberi alakot öltött jelképe megtartja annak égi-földi színét, és helye a templomok föld alatti termeiben van”.

Ez, amiről beszélünk, maga a Fekete Madonna teste és színe, és természetesen elsődleges helye nem lehet máshol, mint a föld alatt. Föld feletti, Ég alatti helye pedig nem más, mint egy megszentelt hely a templom testében. Közismert az a hiedelem, hogy a pálosok egy Fekete Madonnához imádkoznak. Arról is tudunk, hogy a pálosok ragaszkodtak a föld alatti helyekhez, barlangokhoz.

A fekete mélységek fehér csuhásai mintha ismernék a szakrális geográfia ősi hagyományát, az ércek és föld alatti telérek fekete tudásának spirituálisjelentését. De nézzük meg, hogy bibliai értelemben mit is jelent a feketeség (sötétség), ami nem más, mint a súlyos megpróbáltatások, a fájdalom jelképe. Mindez a mondanivaló egyértelműen tapasztalható a Máriára alkalmazott Énekek Énekében:

„Fekete vagyok, de szép, Jeruzsálem leányai...”

*„Ne nézzetek engem, hogy feketés vagyok,
mert a nap színtelenített meg engem: az fiai harcoltak ellenem”*

A magyarországi Fekete Madonnák, akárcsak a czestochowai pálos Madonna, maguk is sötét tónusúak, a szenvedés fekete alapszínét sugározzák. Színük pedig mindig olyan, mintha most jöttek volna elő a föld legmélyéről. De itt, a nagy sötétség mellett egyértelműen jelen van a Szűzanya hatalmas világossága, önmagából és önnön szeretetéből és jószágából sugárzó isteni fényessége. Ez a fényesség az égből jött, de a mélyből született újjá. A szakrális hagyomány ezt úgy őrizte meg, hogy van egy föld alatti és van egy föld feletti Fekete Madonna.

A föld alatti Madonna bizonyos időnként „felkerül” a földfelszínre. Általában barlangokból, templomok alagsorából, pincéjéből, föld alatti katakombáiból jön fel a földre. A föld feletti Fekete Madonna viszont, mire a földre jön, már nem fekete. Eddig a töredékes hagyomány, ami egybecseng a Pilis pálos hagyományaival, a föld alatti barlangrendszerek, a föld alatti „Mennyei Kő” és természetesen a pálos Fekete Madonna spirituális emlékeivel. A Fekete Madonna története közös lengyel-magyar történelmi kapcsolatból születik meg. A történet 1382-ben veszi kezdetét.

A Jasna Qóra-i kolostort ugyanis ekkor alapították Márianosztráról kiindulva magyar pálos szerzetesek. Míg a magyar pálos rend az évszázadok alatt kétszer is megsemmisült (török pusztítás, majd később II. József intézkedései miatt), addig a czestochowai kolostor lassan európai hírnévű lett, és a pálosok központjává vált.

Magyarország nádora, Nagy Lajos király rokona, bizonyos Opulai László (aki később Lengyelország helytartója lesz) ajándékozta a Fekete Madonnát ábrázoló ikont a czestochowaiaknak. A kép hátterében kibontakozó Anjouliliomok királyi eredetre utalnak. Lengyelország nyugodtnak éppen nem mondható történelme során a Fekete Madonna ikonja kegyképpé magasztosul, a Lengyelország Királynője (Regina Poloniae) nevet kapja, s ezen a néven válik ismertté és tiszteltté. A Fekete Madonna tisztelete különösen a XVII. század elejétől válik erőssé.

Ennek ellenére különböző egyházi feljegyzések alapján már a XV. század elejétől tudomásunk van zarándoklatokról. A fő búcsúja május 3-án, a Lengyelek nagyasszonya ünnepén van. A Fekete Mária kultusza, és a hozzá vezető gyalogos zarándoklatok, valamint a pálos rend neve elválaszthatatlanná vált. A régi időkben Magyarországról Lengyelországba zarándoklók neveit máig könnyű fellelni. Ugyanis a zarándokok nevét egy kódexben vezették. Tálán mondani sem kell, hogy ez a bizonyos Regina Poloniae - Fekete Madonna a pálosok patrónája is.

Ezen a bizánci Hodigitria-típusú képen (amiről újabban kiderítették, hogy hársfa lapra festett ikon, s egy igen ismert itáliai festő - Simoné Martini - műhelyéhez kapcsolható) Mária bal karján tartja áldást osztó Fiát, a gyermek Jézust, akinek bal kezében az Élet Könyve látható. A szív „oldalán” és annak

„magasságában" tartott Megváltó, akinek szintén a balján, a bal kézben magasodik az Élet Könyve, sajátos értelmet nyert a keleti egyház ikonográfiájában.

Mivel ez a Fekete Mária a pálosok patrónája, ezért másolatát lehetőleg minden pálos rendi templomban elhelyezték. A török hódoltság utáni konszolidáció, folyamatos talpra állás után a czestochowai kegyképről készült több másolat is érkezett az ország egyes részeire. Itt kitüntetett szerep jutott a márianosztrai (itt érdemes a hely etimológiai értelmére külön felfigyelni) és másodsorban a sopronbánfalvai kegyképnek. A márianosztrai pálos kolostort Nagy Lajos alapította a Boldogságos Szűz Mária tiszteletére.

A törökök miatt elnéptelenedett kolostort Széchenyi György érsek építette újjá, aki hatalmas összegű alapítványt tett, és ezért vált lehetővé, hogy 1718 és 1721 között a régi helyén új szent hely épülhessen. S az akkorra már a pálos szerzetesrend bevett szakrális rítusa keretében az újonnan felépített kolostorban elhelyezték a czestochowai kegykép másolatát, azaz beköltöztették a pálosok Fekete Madonnáját új otthonába. Mégpedig azért, hogy a „Mi Máriánk" oltalmazó ereje, a Szent Szűz kegyelme „rajta legyen az Ő szép országán". Mária Országa nagy örömmel és szeretettel fogadta az ő égi édesanyját, amit bizonyít az a sok fogadalmi jegy, felajánlott ajándék, melyet a zarándokok ajánlottak fel hálából az ő eljöttéért.

Az 1749. augusztus 31-én történt ünnepélyes megkoronázás is a magyar népnek a pálos Fekete Madonnához fűződő mély kapcsolatát bizonyítja. Itt kell megemlíteni, hogy a márianosztrai pálos Fekete Madonna legújabb megkoronázása 1983. október 2-án volt. Ezen a napon Lékai László esztergomi érsek a magyar Szent Koronával ékesítette fel a márianosztrai pálos kegyképet. Ennek a ténynek a világi magyar történelmet érintő hatása csak jóval később, de annál hatásosabban jelentkezett, bizonyítva ezzel a pálos rend, a magyar Szent Korona és Magyarország közötti mély összetartozást.

A magyar Fekete Madonna legendáját a magyar néphagyomány, ha töredékesen is, de máig megőrizte. Nem is beszélve arról a szinte számtalan legendáról, ami egészen a késő középkorig ismert volt a magyarok nagy többsége előtt. A legendák között nem minden esetben azok a legendák vezetnek a mélyebb összefüggésekhez, amelyeket viszonylag többen ismernek. A kevésbé ismert legendák felfejtése, a viszonylag ismeretlen, első hallásra vagy olvasatra szokatlan legendák összepárosítása, egy-egy történelmi eseményhez való odaöltése igen megdöbbentő dolgokat fedhet fel. A minket érdeklő legendák helye természetesen az a Pilis, amely otthona lett az ősi magyar pálos rendnek. Itt, a Pilis erdeiben találták azokat a rejtélyes romokat, amelyek az Árpádokat megelőzően is ott voltak, és oly nagy fontosságot tulajdonított nekik később az Árpád-házi dinasztia.

A kérdést újra és újra fel kell tenni: vajon miért éppen itt, e rejtélyes romok és építmények között fekvő, sajátos vonalú sziklával határolt, sűrű erdővel dús hely lett a pálosok birodalma? A realizált történelem és a valóság, úgy tűnik, homlokegyenest különbözik. S ez az ellentmondás a történelem folyamán többeknek is feltűnt. A fáma úgy tartja, hogy az összes akkor még létező „pogány" hagyományt felszámolni jöttek el a pálos atyák ide, a Pilis rengetegébe. Azonban ennek a „feladatnak" semmi konkrét nyoma nem maradt fenn az időben. Vajon ha ez így lett volna, nem üdvözölte volna Róma ezt a kereszténynek vallott cselekedetet akár többször is írásban és szóban, ahogyan ezt több hasonló esetben is haladéktalanul megtette? Minden bizonnyal így tett volna, és ennek mára nyoma is maradt volna - ha így lett volna. A tény azonban az, hogy pápai áldás és jóváhagyás helyett Róma inkább különös hallgatásba burkolódzott, ha a magyar pálos rend dolgai szóba kerültek. Nem inkább pont az ellenkezőjéről volt-e szó?

Mégpedig arról, hogy itt a Pilisben a pálosok egy olyan szakrális kultúra, szellemiség nyomait őrizték és tartották fenn, aminek a fundamentuma ugyan nem egy indoeurópai faragott „péter-i kőszikla", amin a nyugati kereszténység pihen, hanem egy sokkalta finomabb, cizelláltabb, spirituálisabb napkeleti „fényszikla", aminek keresztény megvalósítása az Árpád-házi szentekben öltött testet a világ számára. A vertikális és horizontális gondolkodás alapvető, antagonisztikus ellentéte itt tetten érhető. Az a szellemiség, ami belső fényére figyel és túllát a mindennapok anyagi, hatalmi politikáján, egyszerűen nem reflektál a tőle teljesen idegen szellemiség kihívásaira sem. És mivel az útjuk sem egy, ezért nem is találkozhatnak. Ez a különösség nyilvánul meg a máig szokatlan „Szent Erzsébet-i" szeretetben, ami gyűlöletet sohasem ismert.

Vagy éppen abban a Szent László-i keresztény-lovag ideálban, ami a minden érdek feletti lovagi tisztaság ideálját magasra emelte egy olyan korban, ahol az intrikát és a hazugságot szinte tökéletes eszközként használta fel világi és egyházi hatalom egyaránt. Térjünk vissza az oly sok legendát őrző Pilisre. Próbáljuk itt azokat megemlíteni, amelyek konkrétan a pilisi Fekete Asszonnyal, Fekete Szűzzel kapcsolatosak. A romok között lakó és az ezen romok között eltévedt „utast" e romokból kivezető Fekete Asszony legendája különös egybeesést mutat a láthatatlan vár legendájával. Ez a vár itt található a Pilisben

valahol, de csak az látja meg, akit a Fekete Asszony odakísér. Nem szükségtelen itt megjegyezni, hogy a valódi Buda is itt veszett el az idők „keményre fagyása” miatt. Az a legenda már ismerős, hogy a pálosok a magyarok Fekete Madonnáját őrzik és tisztelik „fenn” a Pilisben. A Fekete Madonna aranyfényűvé válása és a nemzet felemelkedése már sokkal ezoterikusabb háttérrel feltételez. Mindenesetre szinte minden legendában, ami a Fekete Madonnával kapcsolatos, a magyarság, a magyar nemzet megjelenik, Vele jelentőséggel bír és tőle elválaszthatatlan.

Az a hagyomány, hogy a pálosok döntéseik előtt megkérdezik a Fekete Madonnát, nem szokatlan dolog. A középkorra különösen jellemző volt, hogy bizonyos szerzetesrendekhez különböző tradíciók fűződtek. Bizonyos szerzetesrendeket inkább Isten Fiához, Jézushoz vallották közelebbinek, másokat pedig a Szűzanyához tartották közelebb állónak. Voltak különös Szűzanya-kegyképek is. Ismerünk könnyező Szűzanyát, Fiáért vérző Szűzanyát, Fekete és Arany Madonnát, indián Madonnát stb.

A Fekete Madonna földi otthonának a kora középkori szakrális mitológia a „Fényes Erdőt”, ahogy a magyar népmese mondja a „kerek erdőt” tartja. A Fekete Madonna tehát az élő természetben él, ott lelhető fel. Otthona a mitikus, romlatlan erdőben van. A pálosok visszahúzódtak hát a Fekete Madonna világába, a Pilis erdejébe, oda, ahol azok a talányos romok vannak, amiket még Attila is látott annak idején. Mielőtt azonban definiálnánk azt, hogy mit is jelent a magyar szakrális folklór számára ez a bizonyos erdő, ahol a Fekete Madonna birodalma leledzik, meg kell vizsgálnunk, hogy ennek a középkori, pálos Fekete Madonnának milyen kapcsolódása van magával a magyarok nagyasszonyával, Boldogasszonyanyánkkal. Ezzel is közelebb kerülve ahhoz az ősi pálos misztikához, ami érthetetlen volt nyugatról nézve, de annál népszerűbb a néphagyományhoz közel állók számára.

A magyar néphagyomány Boldogasszonya allegorikusan maga az élő magyar Föld, ami össze van kapcsolódva az égi magyar földdel, és amiből folyamatosan megszületik a magyar élet. Ami nem más feltételez, mint egy „növényi” szemléletű, női princípiumot elsődlegesen elfogadó világképet. A Fekete Madonna azért fekete itt, mert maga legbelső fényvilágát ruhaként betakaró, emberi szemmel is látható „világi teste” is fekete, mivel a föld is fekete. „Fekete az Föld... Teremtő nyála és emberek teremtő hamuja ez a fekete föld... A Nagyasszony ruhája ez, mi szüli újra s újra a teremtő életet.” Ez a fekete szín - amit az öreg parasztasszonyok fekete ruhája mutat - beszív minden fényt maga körül, tárolja, és „minden rosszat semlegesít”. Innen a mondás, hogy az öregeket a Boldogasszony fekete ruhája élteti. A hittérítés előtti, magyar Boldogasszony és a kereszténnyé lett Magyarország Szűz Máriája a magyar néplelek által töretlenül ugyanazon szakralitást takarja. Egy-két újonnan felvett attitűd lehántása után ott áll előttünk az a „fekete” Nagyboldogasszony-kép, amihez oly régen a pálosok, mint istenasszonyukhoz ragaszkodtak.

A Boldogasszony természeti és vele kapcsolatos kozmikus istenasszonyi megismeréséhez körbe kell járnunk azt a szerepkört, amit a keresztény térítés átvett, magáévá tett, hogy általa működhessen, tökéletes, azaz népiesen mondva „kerek”, tehát teljes lehessen az új hit. Pontosabban mondva „természetbe illő legyen az Úr hite”. Ez az a működő, kozmikus női (a magyarok esetében nemzeti - lásd Mária Ország, Mária Gyermekai stb.) princípium, amit később a protestantizmus (mivel nem ismerte annak elemi, az ősi magyar hitben nagyon fontos szerepet játszó jelentését) elegánsan kiejtett a fontos, szakrális princípiumok közül. Az antik Istenanyában egyesülő Boldogasszony-szerepkörök, vagyis a természeti változások eseményei, a szakrális kozmosz életének a női princípiumhoz kötődő fontos és bizonyos ciklusokkal újra meg újra megújuló eseményei jól nyomon követhetők:

- február 2.: a gyermeket szült, megtisztult asszony templomi bemutatása
- március 25.: az asszony fiút fogantatása
- július 2.: a mag alak testet öltése, az asszonyban fejlődő magzat megmozdulása
- augusztus 15.: a Nagyboldogasszony, mint királynő
- szeptember 8.: az asszony „szűz” szülése
- november 21.: a megtisztult asszony templomi és újjászületést adó bemutatása
- december 8.: az asszony leányt fogantatása

Ezek a Boldogasszony szerepkörei a szakrális évben. S mivel tudjuk azt a tényt, hogy az ősi Istenasszony-ünnepek száma hét, egyértelműen fogjuk látni a megfelelést a Boldogságos Szűz hét ünnepének megjelenésével, ami tökéletesen végigvezet minket a teljes évkörön:

- Gyertyaszentelő Boldogasszony: február 2.
- Gyümölcsoltó Boldogasszony: március 25.

- Sárkány Boldogasszony: július 2.
- Nagy Boldogasszony: augusztus 15.
- Kisasszony Boldogasszony: szeptember 8.
- Boldogasszony templomba vitele: november 21.,
- Boldogasszony fogantatása: december 8.

A népi hitvilágban a Gyertyaszentelő az, ami „szépen világol”, hogy majd a szakrális ciklus csúcán, a nagy negyedik Boldogasszony ünnepén, a Nagyboldogasszony ünnepén a Nagyboldogasszony minden rosszat és fájdalmat elnyeljen, majd az évkör utolsó Mária-ünnepén a Boldogasszony fogantatásakor újrászületve fénybe boruljon. A pálos Fekete Madonna nem más, mint a fénybe-fogadó, rosszat elnyelő Boldogasszonyanya. Nagy titka pedig az, hogy a fájdalmas jelenben is megőrzi azt az ősfényt, ami a nemzetet az Úrhoz világolva (a Megváltóhoz vezetve) megtartja a múlt dicsőségében és szellemi bölcsességében. A keresztény egyház az elkövetkező évszázadok alatt bővítette a Mária-ünnepeket (Havi, Fájdalmas, Fogolyszabadító, Segítő, Szülő, Földtöltő stb.), de ezek nevében is egyértelműen megtalálhatóak a korábbi ősvallás nyomai.

Az Erdő, amiben a Fekete Szűzanya lakik a néphagyomány szerint, nem más, mint a természet „eredeti”, öntörvényű világának birodalma. Itt minden más, mint az árnyékvilágban. Itt az erdő sűrűjében nincs árnyék, mint az árnyékvilágban. Itt a nap is csak ritkán és csak egyes kitüntetett helyen világol be. „Sűrű erdőbe csak a csillagfény gyűn be, s a fényes Nap is csak királi helyeken tündököl.” Csak természetes, hogy ennek az erdőnek nap jellege van a szakrális néphagyományban ezért a formája is napforma - tehát kerek.

Ez olyan „másvilág”, ahol egy feltétel van csak: elfogadni az erdő mindent megőrző feltételeit. S ezért cserébe tökéletes rejtettséget, védelmet biztosít. Ezért menekültek mindig ide a kiteszítottak, a betyárok, a világi törvényen kívüliek. Az erdő a világból való kilépésnek a helye. Itt, ebben a világban van lehetőség arra, hogy amit az idő megőrzött oly régről, az meg is maradjon. Innen ki lehet nézni abba a világi másik világba. S az úttalan utakat megtisztítva vissza lehet találni a rég elvesztett útra. Ezért ez a hely szent terület, amit a természet újít meg minden évben úgy, hogy igazi arcát csak annak vagy azoknak mutatja meg, akik képesek azokat meglátni.

Ez a hely beavatási hely. Mégpedig erősen súlyozottan is az, mivel az erdő természeti egységébe, láthatatlan, de élő „vonalak” mentén szent helyeket épített, szent barlangokat „köt össze” az az egyetlen magyar alapítású szerzetesrend, akik Remete Szent Pál Remete Testvéreinek nevezték magukat. A magyar nép mindig mély, de nehezen körvonalazható, spirituális vonzódást érzett a pálosok rendjéhez - azokhoz, akiket csak egyszerűen Magyar Atyáknak hívott.

20. Hegy és barlang

„A barlang azért van, hogy a magasba fel tudj érni, a hegy azért van, hogy a mélységbe alá tudj szállni, ezt ne feledd, ha az igaz Úton akarsz maradni jó Vándor...”

(Misztikus írástörredék a középkori Franciaországból)

Azt már tudjuk, hogy a pálosok kerestek valamit, ami nem más, mint egy elveszett magyar őshagyomány, amit ők a Pilisben „egészeben” találtak meg. Itt az „egészen” a Pilis hegyei-völgyei, erdei és legfőképpen barlangjai értendők. Már arról is beszéltünk, hogy erről a rejtett magyar tudásról az Árpádok már tudtak. De arról, hogy Özséb és a többi pálos minderről a szakrális magyar bölcsességről, s ennek a bölcsességnek a „helyéről” hogyan szerzett tudomást, arról keveset tudunk.

Az viszont bizonyos, hogy itt egy valamilyen úton fennmaradt, fenntartott ősi vallás „felkereséséről”, felleléséről van szó. A megtalálás spirituális eszközei között ott kellett lennie a meghökkentő távoli időket összekötő hagyományvilágnak. Ennek a hagyományvilágnak az otthona az erdő. Az erdő, amit túlvilági közegnek tart a néphagyomány. A visszahúzódás világa ez. Itt minden elrejtődik, különösen akkor, ha ez az erdő hegyes-barlangos, központi helyen van. Emlékezzünk csak vissza: a pálosok sajátos katolicizmus-ba csomagolt küldetésüket úgy fogalmazták meg, hogy feltárják az erdőkön átvezető úttalan utakat.

Ez a viszonylag burkolt mondat azt jelenti, hogy egy régen betemetett, elfeledett, úttalan utat kell mintegy „megtisztítani” - hogy visszataláljanak egy elvesztett régi, magyar tradícióhoz. Ez a pálos remeteség lényege. Keresni és keresni, s közben a különböző megtalált utakat szent helyekkel összekötni! Ennek a vallásnak - de nevezhetjük ősbölcsületnek is, amire a pálosok hivatkoznak - négy fontos tulajdonsága van:

- az, hogy egy végtelenül régi múltból, az eredet közelségéből származik;
- az, hogy ez a hit elmerül, elrejtőzik a jövő számára,
 - ha a létezés tökéletessége, a nemes, „fényes” élet bármilyen sérülést szenved;
- az, hogy felszínre csak akkor kerül, ha ennek a „fényes” bölcsességnek a teljes elvesztése pusztulással fenyegeti a makró- s mikrovilágot - a világot és a nemzetet - a nemzetet és az embert;
- 4. - az, hogy ezt a tudást újra életre hívni csak fentről (hegyről) vagy letről (barlang), a két nagy spirituális erőközpontból lehet.

Nyilvánvaló, hogy a hegytető, a hegycsúcs is maga szentély, erre példa a Himalája tetejére felvitt, a dalai láma által megáldott imazászló. A barlang is az, hiszen tudjuk, hogy a barlangszentély minden épített szentély őstípusa. Ehhez a szentély-archetípushoz jutott el a pálos rend, „miután az erdőkön átvezető úttalan utakat feltárták”. Ezek a pálos barlangszentélyek olyan föld alatti erőterek központjában elhelyezkedő magyar szent helyek, amelyek a régi magyar Pilis szakrális királyi centrumának mélyében foglalnak helyet.

Ha a Pilis kicsiben maga a Kárpát-medence, vagyis egy élő, organikus „haza”, akkor a Pilis egyes részei is visszatükrözik az Egésznek a valóságát. Ha nem így lenne, akkor maga az organikus-analogikus ősi világkép is darabokra hullana. A Pilis testébe vágott erdei utak, mint földerek teljesítik ősi feladatukat: szent helyeket kötnek össze. Akárcsak agglutináló, nagyon régi, ragozó (toldalékoló) nyelvünk a ragok (toldalékok) útján segíti megfogalmazni a gondolatokat. A Gyöngyösi Gergely által megírt, s többször is citált kis vers (amit a rend őstemplomának bejárata fölé is felvéstek - minden bizonnyal nem véletlenül) egyértelműen elmondja, hogy a pálosok a Pilis (már) járatlan útjait újra „bejárták” és feltárták.

Nyilván azért, hogy a föld alatti, spirituális ereket újra rendbe hozva működésbe hozzák a régi magyarság szent Pilisét, hogy ezáltal visszaállíthassák a régi magyar karizmatikus királyságot. Ehhez a „bejáráshoz” hozzá tartozik a kutatás-keresésen és az utak összekötésén kívül maguknak a domináns helyeknek a kijelölése. A régi romok helyén új, „élő” kolostorok felépítése. A világ útvesztőjéből való kikerülés, „kimenekvés az romlás setét birodalmából”, hogy a való, fényes világot megújítva újra a régi fény tündököljön a magyar haza felett.

A Pilis hatalmas nagy erdeje (ahová csak vadászni és hetekre eltűnni szoktak a nemes Árpád-ház uralkodói) nem más, mint látszatvilág; és a benne lévő utak, épületek, hegyek, völgyek, barlangok egymásra hatásai és rejtett összefüggései képessé teszik a felébredt embert arra, hogy átlásson azon sötét ködön, ami az idők során elborította a szép Magyarországot. De megtalálni valamit csak az tud, aki keres. És csak az keres, aki tudja, hogy elvesztett valamit. A Pilis esetében mondjuk úgy, hogy elfelejtődött. A

pálosok pedig tudták azt, hogy itt a Pilisben valamit szándékosan hagytak elfelejtődni. S ez a felejtés nagyon sokba került Magyarországnak, kis túlzással mondhatjuk: mindenbe!

Ezért kell hát itt mindent fellelni s megtalálni addig, amíg nem késő!

Az első lépések meg is történnek. Magyar nemes emberek Özséb vezetésével rendet alapítanak, mégpedig a korszellemnek látszólag megfelelőt. Laza szervezettség, sajátos jelleggel bíró magyar szerzetesrend születik meg. Születésének apropója egy elfelejtett magyar titok. A Pilis titka. Valami van hát a Pilisben, aminek fellelése, megtalálása a szó legszorosabb értelmében országos fontosságú, hiszen rávilágíthat a magyar múlt egyelőre homályos történéseire. A barlangszentélyekben, a természet templomaiban a rítus maga is azzal az őserővel lép örök kapcsolatba, ami magát a természetet szülte. Egyszerűen azért, mert ez a barlangokban kialakított szent hely minden épített, tehát másodlagos szentély östípusa.

Nem hiába vetette papírra Csontváry, a magyar festőseni, hogy minden nem eredeti, másolt dolog lényegét tekintve másodlagos, nem eredeti, és nem bírja el az elsőnek, az eredetinek a primordiális erejét. Energiája is csak „vett” energia és nem őserő, amiből minden eredeti vétetett. A barlang spirituális és fizikális értelemben is fényörző. Egy olyan természetes képződmény, ami nem más, mint egy fénygyűjtő energia kőbe zárt katalizátora, amihez Egyiptomban, Dél-Franciaországban, Írországban, Mezopotámiában és nem utolsósorban Indiában sajátos legendák fűződnek. Ezek a legendák számunkra, most a Pilis és a pálosok kapcsán, külön jelentőséggel bírnak. Ebben a kőtemplomban belül nagyrészt sötét van (nincs világítóeszköz, pláne nincs mesterséges fény - hiszen a másodlagos fény megöli a lényegét, a szakralitást). Csak egy-két természetes fényablakon át (akárcsak az emberi test esetében a szemeken keresztül) jut be fény a barlangtestbe, hogy ott megőrződjön, akkumulálódjon.

Az ebben a természetes közegben akkumulált fény spirituális megvilágosító erővel rendelkezik. S ha azt mondjuk, hogy a Pilis egy régi, feltehetően déli, pártus, szkíta eredetű ősmagyarország (ez látszik a kora Árpád-kori szaszanida-indás templomi művészetben is) szakrális királyi központja volt, akkor nyugodtan kijelenthetjük, hogy a magyar őskirályok beavató helye sem lehetett (lehet) máshol. Ezért és nem másért lett a Pilis a pálosok birodalma. Itt kellett „felújítaniuk” azokat az utakat, amelyeknek a bejárása, felújítása, összekötése újra működésbe hozhatja a magyarok szent Pilis-birodalnát. Itt, ahol minden lényeges dolog egybeesik, és egyik a másikat működteti. A hegy a völgyet, a völgy a barlangot, a barlang a barlang alatti világot és így tovább.

Adva van egy szakrális, „élő” föld, ami a szakrális geográfia okkult tradíciója szerint őrizte (őrzi) a szkíta-hun-magyar ősi tudást. Az ősi bölcsesség a beavatott tudás megfelelő szintjének a birtokában működésbe hozható - életre varázsolható. Több bizonyíték is van arra, hogy minderről az ősi tudásról (a Pilis szerepéről a nemzet életében) Árpád-házi királyaink tudtak, és éltek is vele. Innen a Pilisből és a Dunakanyar környékéről több olyan mitológiai és a kérdés tárgykörébe vágó, a magyar szakrális néprajz fundamentumát képező tradíció maradt fenn, ami minden hiányossága ellenére perdöntő értékkel bír az ez irányú kutatásokat illetően.

A Pilis rejti magát az első Budát egy olyan szent központ térségében, ami a maga vallásos centruma mellett egy ősi birodalom magvaként aposztrofálható. Olyan centrumként, ami földi romjai ellenére égi magasságai és földi mélységei miatt idegenek számára soha el nem pusztítható - adja tudunkra a hagyomány, Németh Péterről és áldozatos pilisi kutatásairól már többször is említést tettünk e könyv lapjain. De most itt, ezen a helyen elkerülhetetlen idéznünk egy az MTA-nak benyújtott hosszabb tanulmányából:

„...a Pilisben a honfoglalás utáni Magyarország királyi központjának maradványait találtam meg, annak a városnak a romjait, amely a krónikák szerint a rómaiak lierculiának, majd Sicambriának, a hunok, avarok idejében Attila városának, majd a germánok Etselburgnak, a magyarok pedig Vetus Budának neveztek.”

Itt, a Pilisben olyan barlangok, feltárt és feltáratlan barlangok, barlangrendszerek húzódnak meg, amelyek a szó legteljesebb értelmében is szervesen illeszkednek bele a Pilis élő, organikus-szakrális rendszerébe. S konkrét, adott helyük jelentéséről és tulajdonságuk hatásairól, azoknak a Pilis egészét értett komplex jelentőségükről sajnos még ma, a XXI. század elején sincs megfelelő ismeretünk. Az ország területét nézve a Pilis az a hely, amely rendelkezik azzal a fénygyűjtő, megvilágosító erővel, ami a magyar Szent Koronán (az egyedülálló nemzeti ereklyén, mint szakrális égi „királyi műszeren”) keresztül az arra kiválasztottat a magyarok királyává avathatja.

Röviden: a Pilis beavató hely. Az erről való tudást hosszú-hosszú időn át elmosta az a „másik” idő, „másik” Hold és legfőképpen „másik” Nap, ami a nemzetre ereszkedve az egykori, méltán híres középkori nemzetet a múltjától elszakította. De menjünk tovább. A barlangszentélybe (nyugodtan nevezhetjük így a Pilis ősi királyi beavató helyét) a két ablakszemen behatoló fény az évkör kitüntetett napján a „beeső-felszabadító” fény megvilágosító tulajdonságaival bír. Csontváry szavaival élve: „az égi világfejlesztő energia kiadásának és befogadásának a helyén” felszabadul az elsődleges, megvilágosító Fény. Az a bizonyos Királyi Fény, amiről a mítosz és az okkultizmus egyaránt tud. Csakis ebben a Királyi Fényben orvosolható a mindenkori jelen minden problémája.

Itt van az a kitüntetett hely, ahol „az égi világosságot befogadja a föld bölcsessége”. Nem valamilyen ideig-óráig, talán évekig tartó Lucidum Intervallum ez, hanem az örökké tartó világosság birodalma.

Az itt megszülető, felszabaduló ősi tudás szüli majd meg azokat a gondolatokat, amik újra régi fényébe emelik vissza az elsüllyedt hazát. Az Árpádok mindezzel tisztában is voltak, ezért kezelték tiltott területként a Pilis nagy részét. Elvégre, ha van egy ősi királyi dinasztia, akkor nyilván lennie kell egy Királyi Fénynek is, ami azt megvilágosítja és megtartja. Ez a nép által „királyi vadászterületnek” ismert és részben annak is használt, de egyes részeit tekintve szigorúan őrzött terület még a királyi család számára is csak bizonyos időben és csak válogatott kísérettel látogatott terület volt. Teljes uralmat a Pilis egésze felett csak a mindenkori, a magyar Szent Koronával felkent, beavatott magyar király és természetesen egy beavatott főpap bírta.

Az egyetlen magyar alapítású szerzetesrend tagjai, a pálosok Esztergomban, az akkori magyar világ fővárosában sokat kérdezték a pilisi barlangok mélyét kutató „hegyi öregeket”, akik minden bizonnyal őrizték a fentebb felvázolt ősi tudást, és azt átadták az őket kérdező pálosoknak. S csak ennek a tudásnak a birtokában határozták el azt, hogy itt a Pilisben, a primordiális erő magyar szakrális központjában újra összekötik azokat az ősi spirituális utakat, amiket már régóta szétvágott, elfűjt az új idők új szele. Itt, a világfejlesztő energia föld alatti központjaiban, a barlangszentélyekben és azok föld feletti, kulminált csomópontjain építették fel egyedülálló, ám kívülről szerény, de annál jóval többet tudó monostoraikat.

Ha elfogadjuk az e könyv vezérelvűl választott ősi analógiás-kozmosz- szakrális világképet, akkor egyértelműnek tűnik, hogy a nemzetet fenntartó-világfejlesztő spirituális energiaközpont az a szakrális hely, ahol a nemzet éppen úgy, mint az egyes ember a világgal teljes, azzal tökéletes harmóniában lévő létezését nyer. Mivel megkapja a Mindenhatótól a valódi létezéshez szükséges szakrális energiaforrást. Ma a mágikus organikus- analogikus-kozmosz világkép „működéséből” kifolyólag az egyén, az egyes ember teljes életet nyer, valódi életet kap, akkor ugyanez történik meg nemcsak az egyes ember esetében, hanem a család és tágabb értelemben a nemzet összefüggésében is.

A nemzet életének az irányítása, annak „átlátása”, és valódi, eredendően Istentől való irányítása is megtörténik az ezen szent helyen felkent magyar uralkodó által - tanítja a régiek hagyománya. Mert ez a hely mások által elvehetetlen („működésbe” nem hozható), csak azok „használhatják”, akik mindennek az örökösei, azok, akik hazának vallják e földet, aminek a spirituális közepén van ez a kitüntetett hely (maga a Pilis), ott, ahol a földtestben az a különös „dobogó” szív helyezkedik el, ami az egész országotestnek a spirituális motorját képezi.

Hiába volt hát minden igyekezet a történelem hosszú és viharos évszázadai alatt. Szétszabdalthatták a hon testét, idegen királyok uralkodhattak idegen szokásokkal és kegyetlenül a nép felett. A haza szívéét soha ki nem téphették, el nem mozdíthatták, el nem lophatták - mert hegyből, völgyből, erdőből, barlangból, ősi földből álló teste szétszedhetetlen. Térjünk vissza a barlangokhoz, s nézzük meg, vajon milyen barlangokról is van szó itt a Pilisben, miket is kutattak, őriztek azok a bizonyos „hegyi Öregek”, s az ő tudásukat átvett pálosok. Tudnunk kell, hogy a Dunakanyar és a Pilisvörösvári-árok által határolt hegyvidéket a földrajztudomány két különálló részre osztja. Egy üledékes, túlnyomóan karsztosodó kőzetekből felépülő Pilisre és egy vulkanikus (andezitből és andezittufából álló) Visegrádi-hegységre. Az említett kőzetanyagokból következőleg a Pilis és vidéke egyedülálló módon bővelkedik barlangokban és egyéb karsztjelenségekben.

Kezdjük a Kis Kevély-hegy északi oldalánál található, 400 m magasságban a tengerszint felett nyíló Mackó-barlanggal. 11 m széles, 3-5 m magas nyílásán át tágas csarnokba lehet jutni, amely kb. 10 m után két szűkebb járatban folytatódik, ezek egyike a felszínig nyúlik. Teljes hossza 59 m. A barlangban már a múlt század eleje óta végeztek különböző ásatásokat. Tényleges feltárása 1912-ben kezdődött el. A barlang lerakódásai régészeti, de nyugodtan mondhatjuk, geológiai tekintetben is egymástól elütő rétegeket alkotnak. Őstörténeti szempontból minden bizonnyal ez a barlang a legjelentékenyebb. 1912-ben a tudós Hillebrand Jenő a jégkorszak emberének különböző eszközeit hozta a napfényre. Itt került felszínre a ma-

mutagaryból készült különös amulett, amelyet a jégkorszak végi kor, a magdalénien művésze bekarcolt mértani vonalakkal, pontozással díszített.

És milyen érdekes, hogy ez a pontozott és vonalakkal betájolt mértani forma az Árpád-kori pénzeinket is díszíti - vajon ez csak a véletlen műve volna? Erről a helyről került elő a Magyar Nemzeti Múzeumban található ősi síp, ami csontból készült, közepén kis kerek lyukkal. Több egymásnak ellentmondó hír is kering arról, hogy a Mackó-barlang a kuruc kor idején különös magyar vallási kultusz helye volt. De ez a tény máig nincs bizonyítva. Jó volna minderről több információhoz jutni. A Mackó-barlang közelében több kisebb barlang is található. A gerincen található az Aranylyuk-zsomboly kürtője. Hogy miért is nevezték Aranylyuknak, arra több teória is van. Most elég annyit megemlíteni, hogy a népi hiedelem szerint az Aranylyuk egy kis napot őriz, ami nem tud az égbe visszaszállni. A Kevély-nyergi volt turistaház közelében van a nehéz munkával feltárt Természetbarát-zsomboly, ami már régen beomlott. Hirtelen beomlásának okát máig nem tudják, nincs rá kielégítő magyarázat.

Továbbá a solymári falhoz vezető út mellett és a Nagy-Kevély északi lejtőjén vezető oldalút közelében is találunk egy-egy kisebb barlangot. Ezek sajátossága az a részben összefüggő mohalerekódás, ami miatt zoldbarlangoknak is nevezik őket.

Az ürömi víznyelőbarlang Üröm község délkeleti szélétől kb. 300-350 m-re egy távolról is jól látható zárt és lefolyástalan mélyedés fenekén trónol.

Pontosabban egy félbehagyott, nagy amfiteátrumszerű Kőfejtő fenekén kb. 20m hosszú, valószínűleg hévizes eredetű, erősen pusztuló barlang nyílik. A barlangjáratok hossza 25 méter. Ezek egymás alatt több emeletet alkotva ágaznak széjjel a föld alatt. A különböző szinteket többméteres függőleges aknák kapcsolják össze. Itt találunk két igen beszédes nevűt: a névtelent és a Kutyaszorítót.

Két nagyobb tanteremre emlékeztető terem is található itt. Igen különös e barlang víznyelője. Több mint 10 m mély és kb. 30 m átmérőjű zárt mélyedés fenekén két kis hasadékot találunk, amin át bámulatos gyorsasággal tűnik el a lezúduló csapadékvíz valahová le, az irdatlan mélységbe. Pilisszántó mellett a Pilis grandiózus délkeleti sziklaoldalában nyílik az északkeletre néző nagy nyílású szántói kőfülke. E kőfülke lerakódásai sok apró csonttöredéket, madarak, kisebb emlősök csontjait rejtegetik, amit ragadozó madarak vittek be a barlangba. Az itteni legenda arról beszél, hogy ez a környék a nagy turulmadarak lakóhelye, akik azért vannak itt, mert őrzik a barlang titkát.

Hogy mi ez a titok, arról nem szól a fáma. Viszont az valóban érdekes, hogy nagy ragadozó madarak által elejtett állatok csontjait őrzi ez a bizonyos szántói kőfülke. Az sem hagyható figyelmen kívül, hogy az itteni ásások alapján próbálták rekonstruálni a Pilis-hegység jégkorszak utáni viszonyait. Sőt e kőfülke környékén az 1910-es években bizonyos faragott köveket is találtak a környékeliek. Ezeknek mára már nyoma veszett.

A Ziribár délkeleti gerince alatt, a hegybe vájt egykori Tavaszkunyhó mellett, pontosabban közvetlen közelében található a Macska-barlang. A barlang nyílása a hegyet fedő homokkőréteget töri át. A barlang hossza 36 méter. A barlangbejárattól induló folyosó gyakran összeszűkül, és vízmosta, mészlerakódásoktól síkos kövek borítják. Ez a bizonyos folyosó egy padszerű letörésnél megdöbbenő módon teremmé szélesedik, melynek fenekét egykor cseppkőréteg fedte be. Ebből a teremből egy különös folyosó nyúlik előre, majd két ágra szakadva összeszűkül.

A Cseresznyés-tető oldalában, Pilisszántó közelében nyílik a Klotild-barlang. A barlangnyíláson belépve egy lejtős előcsarnokot találunk, majd egy szűkebb nyíláson átbújva egy cikkcakkos, kanyargós, de jóval tágasabb impozáns csarnokba jutunk. Az Ördöglyuk-barlangot a hármas forrás felső szakaszán találjuk. Ez a barlang az, aminek előcsarnoka lefelé egyre inkább kitágul. Nagyon nehezen járható be. Mennyezetét a mélyebben fekvő részeken hosszú cseppkőcsapok díszítik. S most jön a barlang legkülönösebb része.

A bejárattól mintegy 50 m-rel mélyebben hatalmas terembe jutunk. Ennek a teremnek az akusztikája és impozáns mérete lenyűgöző. A Csévi-szirtek oldalában, Klastrompuszta felett (Klastrompusztáról e könyvben majd külön beszélünk) kb. 420 m magasságban egymás közvetlen közelében van (!) a Legény- és a Leány-barlang. Nevük és a speciális elhelyezkedésük magukért beszél. A Legény-barlang széles nyílása a teljesen száraz és világos Nagyterembe vezet. Ebben a helyiségben akár száz ember is elfér. A helyiség klímája is egészen speciális. Ennek a teremnek a végében egy folyamatosan szűkülő folyosón jutunk el ahhoz a kétméteres vízszintes „szorítóhoz”, amin csak hason csúszva juthatunk keresztül.

Ezután egy sziklahasadékban kötéllel leereszkedve jutunk be a középső terembe, ahol kisebb cseppkövekben és egy magas mésztufa párkányban gyönyörködhetünk. Ebből a teremből nyílik a Betyárluk nevű 4 m hosszú, lejtős szorító, ami után a legendás Vörös terembe érünk. Ezt a termet a Lel-

kek termének tartja a hagyomány. Itt a cseppköveket a vasvegyületeken átszivárgó víz vörös színűre festette. Itt a cseppkövek képződése, növekedése ma is tart. Ebből a „lélekőrző” vörös teremből különféle járatok ágaznak szét, amelyek további cseppköves részekben folytatódnak. A barlang egyik legszebb képződménye a 4 m magas cseppkövizesés. Ha elfogadjuk a Vörös termet Lélekőrző teremnek, akkor ezt a vízesést bátran nevezhetjük a Léleköntés helyének, s mindjárt megjelenítődik az orfikus tradíció. A Legény-barlang mellett észak felé 50 m-re nyílik, mintegy ikerként (!) a Leánybarlang a Legény-barlang kicsinyített másaként. A két barlang együtt már a nevében is a tökéletes egység (legény és leány), a teljes, mitikus Egész.

A Valódi, az Eredeti földre szállt valósága. A Leány-barlang bejáratú terme egy ferde hasadék mentén képződött. Ebben a hasadékban kalcitkristályokat találunk. A belső részek itt is sajátos járatokkal, szorítókkal, kisebb- nagyobb termekkel és természetesen cseppkövekkel vannak tele. A kb. 6 m-es cseppköfalon csak kötélszál segítségével ereszkedhetünk le a nedvesebb alsó részekbe. A járatok hossza kb. 110 m, 25 m-es szintkülönbséggel. A két barlang különös hasonlóságban van egymással. Mintegy egymást kiegészítve válnak hasonlónak, egésszé. Mintha egyik a másik nélkül nem is létezne. Egyik a másik sajátos árnyéka. Nem egyformák, de valahogy mégis azok. Egyfajta megmagyarázhatatlan közösséget, köteléket, ikerséget képeznek. Úgy állnak egymás „árnyékában”, egymás mellett, mint két testvér, akiket a földi létezés választott csak ketté, és ők tudják nagyon jól, hogy valójában egyek. Csak ez az Egy maga a titok, a földi nagy misztérium, ami a magyar nemzet földjén őrzi a magyar nemzet titkát.

Csév és Klastrompuszta között találjuk a Csévi-barlangot. Ez a barlang nem áll másból, mint egy-egy előcsarnokból és egy jól járható tágas ágból, ami a tetőre vezet ki. Többek szerint a barlangban ősemberi, majd későbbi kora középkori használatra mutató nyomok is találhatóak. A Dobogó-kőtől délre nyílik a Hideglyuk szűk nyílása, erről a néphit azt vallja, hogy „örök” jég van a belsejében ezért áraszt állandóan hideg fuvallatot. Azt is mondják, hogy benne egy egész „más világ” van, olyan, ahol még a nap is hidegen „melegít”. Ennek közelében van a Zsivány-barlang, ami valójában nem is barlang, hanem két irdatlan méretű, párhuzamos sziklahasadék. A népi hagyomány úgy tartja, hogy az égi magyar királyok ebbe a feneketlen hasadékba dobják bele az ellenségeiket, ahonnan azok megváltozva térnek vissza. Ez a 25-30 m magas, sötét andezit sziklafalak közé szorult két 120-130 m hosszú hasadék egy északi és egy déli sikátort képez.

Az előbbi átlagosan 20 m, az utóbbi csak 4 m széles. Elmondhatjuk, hogy mindkét hasadék nagyszerűségében, monumentalitását tekintve lenyűgöző hatású. Egy haránthasadékon keresztül lehet egyikből a másikba eljutni. A Szentendrétől északnyugatra fekvő Saskövi-barlang több kisebb barlangfolyosót tartalmaz. A hagyomány szerint itt tartottak fogva egy rejtélyes sorsú királykisasszonyt. De hogy ez mikor lehetett, s kiről is van szó valójában, arról nem beszél a megőrzött néphagyomány.

A Holdvilág-árokra, erről az ősmagyar kultikus sziklakatlanról már sokan írtak és beszéltek. Két kb. 20 m hosszú mesterséges barlangfolyosót találunk itt. Van egy bizonyos harmadik barlangfolyosó is, de ez már nagyon régtől fogva beomlott állapotban van, és egyáltalán nem is látszik. A barlangnyílások egyikéből, amely közvetlenül a vízesés alatt nyílik, igen érdekes látványt nyújt a lezúduló vízfüggöny. Ez a természetes vízfüggöny tökéletesen álcázza a barlangbejáratot. Egészen fent, a szakadék nyugati peremén egy nagy sziklafal tövében is található egy barlangnyílás.

Ez a nyílás egy függőleges aknába vezet. Lent egy vízszintes, mesterségesen kivájt folyosóba jutunk, ami hirtelen töréssel bekanyarodva egy többemeletnyi magas kürtőben végződik. Ez nem más, mint a Weislich-barlang, más néven Őr-barlang. A népmonda szerint ez egy Weislich nevű rablóvezér rejtékhelye volt, más verzió szerint ez a barlang, mivel Őrbarlang, őrzi a további még nem ismert barlangvilágot a „felsővilág” betolakodóitól. Az ásatások feltárása szerint a hatalmas sziklafal tövében nyíló barlangot a népvándorlás korában áldozati helynek, szakrális cselekmények színhelyének használták. A XIX. század végén többen is itt keresték Árpád sírját - eredménytelenül. A Kő-hegy északi oldalában egy különös sziklahasadék nyílik. Ez a Vasas-szakadék. Megtekintésekor az az érzetünk támad, mintha egy hatalmas mitológiai óriás egy éles késsel kettévágta volna a hegy meredekét, ügyesen eltolva egymástól a két hatalmas sziklafalat.

A szakadékot két hatalmas sziklafal alkotja, aljában egy rézsútosan mélyen bevágott, meredeken lejtő barlangfolyosóval. *Az esztergomi Strázsa-hegyen található az 1946-ban felfedezett Sátorkő-pusztai-barlang. A barlang tekervényes járataiban csodás szépségű fehér gipszkristályok, hófehér aragonit- és csodás lublinitoszlopok találhatóak.

A Pilis- és a Visegrádi-hegység (eddig feltárt) barlangjainak jegyzéke:

*Ajándék-barlang
Amfiteátrum-barlang
Apátkút-uölgyi-barlang
Arany-lyuk
pilisi Bivak-barlang
budakalászi Ezüst-hegy barlangjai
Csévi-barlang
Csontos-barlang
Csúcs-hegy barlangjai
Delago-barlang
Deneuéres-barlang
Dino-rejtek
Excelcior-sziklaiüreg
Ezüst-hegyi dolomitüreges
Ezüst-hegyi kőfejtő barlangjai
Fehér-szirt barlangjai
Fekete-hegy üregei
Qyopár-barlang
Gyula pihenője-barlang
liarapouácsi-víznyelőbarlang
Háromlyukú-zsomboly
Háromszáz-garádics üregei
Oszolyi-hasadék-barlang
Házudvari-barlang
Hideg-lyuk
Hosszú-hegyi-barlang
Juuentus-barlang
Karolina-árok üregei
Kápolna-barlang
Kétbejáratú-barlang
Kevély-nyergi-zsomboly
Kevély-nyergi-rókalyuk
Kis-Kevélyi-barlang
Kis-Somlyói-barlang
Kis-Strázsa-barlang
Klotild-barlang
Kristály -barlang
Lapos-barlang
Legény-barlang
Lom-hegyi-barlang
Mackó-barlang
Macska-barlang
Majdán-fennsík üregei
Margitligeti-átjáró
Nagy-Kevélyi-kőfülke
Óra-barlang Oszoly barlangjai
Oszolyi odúsor
Ördöglépcső-barlangja
Ördöglyuk
Ördög-szirt-barlangja
Papp Ferenc-barlang
Péter-hegyi üregek
Pilis-barlang
Pilis-nyergi víznyelőbarlang
Pilisszántói kőfülkék
Pomázi kőfejtő üregei
Róka-hegyi-barlang*

Róka-lyuk
Saskövi-barlang
Sátorkőpusztai-barlang
Strázsa-barlang
Szabó József-barlang
Szop laki-barlang
Szoplaki Ördöglyuk
Szoplaki Rókalyuk
Szurdok-völgyi-barlang
Természetbarát-zsomboly
Tinnyei-barlang
Tündér-szakadék üregei
Ürömi-víznyelőbarlang
Vasas-szakadék
Vaskapu
Vaskapu-völgyi barlangok
Wislich-barlang
Ziribári-barlang
Ziribári-zsomboly
Zöld-barlang
Zsivány-barlang

21. Hét ember és a Szent Kereszt

„Hét ember egy Kereszt számban a titok mi el nem ereszt.”

(Kovács Tamás)

A számoknak és embereknek az örök bölcsesség szerint mindig jelentésük és feladatuk van itt a földön. S ez a bölcsesség folyamatosan öröklődik, s máig nagy jelentőséggel bír. Özséb, ez a magányszerető, nemes magyar barát Esztergom közelében, IV. Béla uralkodása idején a Szent Kereszt jegye alatt klastromot épít. 1250-et írunk. A Hármás-barlang közelében vagyunk, a Pilis szívében. Adva van hat jó magyar nemesember, és persze a hetedik, a Rendálmódó, a Fénylátó.

Persze kell egy forrás is. Enélkül nincs élet. Tehát így megvan a szent szám. S ez a szám megfeleltethető a hét kozmikus „jó” csillaggal, ami mintegy lefedi azt a szintén 7 árnyékcillagot, ami a hét fénylőnek a negatívja, ellenfénye, ha úgy tetszik, árnyéka. De ez a hetes szám természetesen összefüggésbe hozható az alapító hét östörzzsel is. De térjünk vissza a helyhez, a barlanghoz és a forráshoz. Ezen a helyen épül a rend főmonostora, mégpedig a Szent Kereszt tiszteletére. S ez sem lehet véletlen. Gyöngyösi Gergely, a rend történetírója azon a helyen, ahol megemlíti, hogy ez a fő-monostor a Szent Kereszt tiszteletére épül, egy sokatmondó zárójeles megjegyzést tesz: „amelynek erejével az emberiség ősi ellenségének minden cselszövése meghíúsul”. Vagyis a pálos rend alapítói ismerik (és vallják) a Szent Kereszt ellenség-távoltartó, fényörző, ördögűző hatalmát.

Ez egyértelműen rokonítható a katar tradícióval, ami máig megőrződött Oxitániában és környékén. De ennek a szakrális hagyománynak a töredékes gyökereit felleljük sokkal-sokkal később, a keleti kereszténység népi vallásosságában is. Összefoglalhatjuk, hogy az „egyesített, hatalmas belső és külső Fény”-en kívül a Szent Kereszt gonoszirtó-fényörző erejében is nagy bizodalma volt a pálos rendnek - nagyobb, mint a kor általában vett keresztény hitének. Felépül hát a Szent Kereszt tiszteletére épített pálos templom, amely, nyugodtan mondhatjuk, hogy az Árpád-ház kihalásáig, s még azt követően is egy rövid ideig a rend fő bázisát, spirituális központját jelentette. A pontos helyet ma már nem ismerjük.

Egy biztos: Gyöngyösi Gergely, aki látta és imádkozott is benne, annyit ír, hogy Esztergom mellé, hegyek orma fölé épült a templom. Spirituális síkon vizsgálva a templomépítés kérdését annyit tudhatunk, hogy „közel az éghez”, tehát hegytetőn kellett lennie. Erről a hegytetőről minden bizonnal látni lehetett az ország központját jelentő fővárost, azaz Esztergomot. Látni kellett a Dunát is. Hiszen a középkorban vagyunk, ekkor még élő volt az a régi tudás, hogy:

- „az folyó, ami az ország testén üdítve cikázik olyan, mint az ember testében a vér, s ha az nincs jelen kiszárad a test és vele együtt az lélek is”.

Tehát a hely, ahol a pálos templomot a lélek sugallatára felépítették a magyar fehér testvérek (azaz a pálosok), mindenképpen a Pilis egy testi-lelki neuralgikus pontján kellett, hogy legyen. Pontosabban kifejtve: magán az élő Pilisen belül egy olyan központban kellett felépíteni a templomot, ami az ég és a föld, átvitt értelemben a test és a lélek határán van, és rendelkezik a Felső és az Alsó világ, a lélek és a test minden tudásával. Ma használjuk a mágikus földrajz és az emberi test okkult birodalmának megfelelőit, két ilyen helyet találunk: a köldökpontot, amely az „új ember születését kapcsolja össze a régi emberrel a lélekkel teremtés által”, valamint a fejtető legmagasabb pontját, amely a tibeti buddhizmus szerint a legfelső csakrának a birodalma.

Ez a birodalom konkrét kapcsolatban van szinte folyamatosan a felső mindenséggel, s az okkult tudás szerint mintegy az ember felső kapuja, a közvetlen kapcsolattartás helye. Ha Pilis-szinten keressük a köldökpontot, akkor az egyértelműen a Dobogó-kő és közvetlen környéke. Olyannyira, hogy itt a köldökpont és a „szívmélység” (lásd magát a Dobogó-kőt, mint beszélő nevet) megdöbentő, de egybeesik. De van itt más is. És ez a más egyértelműen egy olyan csodálatos dologhoz kötődik, amit a magyarok Szent Koronájának neveznek, nézzük csak meg, hol is van a kereszt a magyar Szent Koronán.

Nem másutt, mint a teremtő köldökén, köldökpontján. Mondjuk ki nyugodtan, hogy a pálosok pilisi temploma azért volt olyan jelentős, mert ezen az adott mitikus-földrajzi egységen belül ezt a kulminált

pontot célozta meg. Mint fentebb írtuk is, hogy a köldök nem más, mint „az új embert a régivel összekötő” életet adó égi csatorna vagy ahogy a régiek nevezték: az ember „aranyhídja”. Amiben mindig benne rejlik egy új élet lehetősége. Azért aranyhíd, mert minden, amit az új ember kap a létezésétől, azt ezen a köldökön át - ezen az aranyhídon - keresztül kapja meg. A megdöbbentő misztérium akkor következik be, amikor a Szent Korona a fejre kerül. Ugyanis a fejen lévő koronán az a bizonyos köldökpontra, ami a Teremtő Úr köldökéből kettős keresztként szakrális uralmat adva nő ki, pontosan a fej tetejét, „pilisét” fedi be, takarja, vagy még pontosabban mondva „fölé kerül”.

Hogy ez a „fölé kerülés” mit jelent, arról maga a Szent Korona beszél a maga módján. Itt egy olyan rejtett misztériummal állunk szemben, amit a Pilis urai - a magyar pálosok - tudtak és gyakoroltak. A középkori magyar birodalom földrajzi koronája nem más, mint a Pilis maga. Hogy ezt az Árpádok tudták, az szinte egyértelmű, de hogy a pálosok is bírtak ezzel a tudással, az több mint érdekes.

Itt egyértelműen szakrális védelemről van szó. A Szent Korona a köldökfejtető okkult kapcsolatával védi-óvja az uralkodót, a királyt, és vele a király népét, mégpedig úgy, hogy megvilágosítja az uralkodót, Fényt ad neki a világ sötétségében. A pálosok is a világ sötétségében, a magyar birodalom szörnyű nagy romlásában keresték azt a világosságot, ami mintha az Árpádok 300 éve után eltűnt volna erről a vidékről. Pontosabban a föld alá húzódott. De maga a fénykibocsátó hely megmaradt s ezért próbálták meg újra működésbe hozni a pálosok a magyarok világosító birodalmát, hogy újra „fényes” legyen Árpád birodalma.

Látták, tudták, vagy ami a legmegdöbbentőbb - az idő örvényébe belelátva a jövőt is konstatálta Özséb és azok a bizonyos kiválasztott hatok, és léptek. Egyesítették a fényszikrákat, és a magyar birodalom rejtett birodalmának magasságában, a magyarság szent hegyén hajlékot emeltek az Úrnak a Szent Kereszt tiszteletére. S miért? Mert azt akarták, hogy ez a magyar birodalom, amely a bölcsesség hármasság hegyén, mint fundamentumon pihent, és amelyet a kettős kereszt védelme alatt egy karizmatikus királydinasztia (Árpádok) egykor égi vezetéssel országolt, örökre el ne vesszen.

22. Klastrompuszta, avagy a hely keresése

„Rom és sír dicső emlék tünékeny varázs”

(Sír kő felirat,

IX. sz., Magyarország, Dunántúl)

Térjünk vissza a templom helyének a földrajzi meghatározásához, ami nem könnyű feladat ma, a huszonegyedik század elején. Több verzió is létezik; az egyik az, hogy a Szentkereszt falucska mellett, közvetlenül a Pilis már lejtővé szelídült vonulatánál fellelhető romok a pálosok eltűnt Szent Kereszt-templomával azonosak.

Keresték a pálosok szóban forgó anyakolostorát az Esztergom megyei Péliföld-Szentkereszten is, de eredménytelenül. Van olyan hipotézis is, mely a Pilis túldoldalán, Kesztölc térségében, a sokat vitatott Klastrompusztán található romokat fogadja el a Szent Kereszt-templom helyének. De van olyan verzió is, és talán ez a legromantikusabb, hogy a Szent Kereszt-temploma még ma is áll, csak megfelelő tudatállapot kell, hogy azt valaki megláthassa.

Megvallom, ezt tartom a legkevésbé elfogadható variánsnak, de ennek a teóriának a teljes elutasítását nem merem vállalni. Annál is inkább, mert maga ez a könyv is arról szól, hogy a Pilis és közvetlen környéke a nemzeti szellemnek és a spirituális erőknél egy olyan kitüntetett helye, ahol maga az egzakt gondolkodás és rekvizitumai bizonyítottan használhatatlanok. A klastrompusztai teória tűnik a legmegalapozottabbnak.

De itt is vigyázni kell, és nem szabad elhamarkodott véleményt mondani. Járjuk hát körbe ezt a kérdést. A menedékház közeléből, közvetlenül az itt található domboldalból 1995 óta folyamatosan kerültek elő régészeti leletek. Ami a legfeltűnőbb, hogy itt egy hatalmas intervallumot találunk, már ami a leletek korát illeti. Találtak itt késő kelta, kora római cserepeket, X-XVI. századi bizánci, magyar, osztrák, német stb. pénzeket, román kori és még nem datált oszlopfőket, XII-XVI. századi kerámiákat, vasszerszámokat, késeket, patkókat, bronz- és ezüstdíszeket, üvegtöredékeket, padlóteglat, sajátos kőfaragványokat stb. S ami talán a legérdekesebb: Magyarország Régészeti Topográfiájának 5. kötete szerint (234. old.):

„A leletek közé azonban jelentős számú újkori és bizonytalan származású anyag is keveredett, ami történeti értéküket kérdésessé teszi.” Itt el lehet gondolkozni azon, hogy mit is értsünk bizonytalan származású régészeti leleteken, és persze azon is, hogy mit jelentsen ezek történeti értékének kérdésessége. Egy biztos: a klastrompusztai leletek azt bizonyítják, hogy ezt a környéket szinte folyamatosan lakták. A keltáktól kezdve ismert és kedvelt kultusz hely lehetett. 1959-ben, majd 1961-ben Méri István végzett itt kutatásokat. „Az ásatás során egy 80 x 80 m-es, eredetileg kőfallal körülhatárolt lejtős hegyoldalon egy 8 m széles, 26 m hosszú, nyújtott szentélyű, gótikus szerzetes templom, a templom északi falánál kolostorépület falmaradványai, kápolnájának szentélye került elő”.

A XIV. sz. végén vagy a XV. sz. elején épített templom alatt és mellett korábbi falmaradványokat (!), illetve XIII-XVI. századi sírokat is találtak. A kerítésfalhoz mindkét oldalon csatlakozó kisebb épületekben feltárt kemencékből faszén- és vassalakmaradványokból műhelyekre lehetett következtetni. Az ásatásból bronzkori cserepek, II. századi római sírkő töredékei, illetve X-XIV. századi leletanyag, edénytöredékek, díszes kőfaragványok, harangdarabok, sima és díszes padlóteglat, keresztelőmedence, festett üvegek, kódexveretek, terrakotta Szt. Kristóf-szobor stb.... került elő”.

Itt igen figyelemreméltó, hogy a feltárt templom mellett és alatt korábbi falmaradványokat találtak a folyamatos bizonyítékeként. Ezt a klastrompusztai romot a néphagyomány és nyugodtan mondhatjuk, hogy a történetírás is a környéken egykor megtelepült szerzetesrend kolostorával azonosítja. Nagyon érdekes, hogy a néphagyomány egészen a XIX. század elejéig úgy tudta, hogy itt olyan templomos szerzetesek éltek, akik a világtól és a többi szerzetesrendtől elvonulva (!), sajátos hitelveket vallva, szinte mindentől elzárva éltek itt a Pilis mélyén.

Voltak olyanok is, akik ezeket a romokat a bencések monostorának hitték. De a legtöbb kutató, így Reiszig Ede, Fényes Elek, Hunfalvy János, Qerecze Péter, Osváth Andor, Genthon István stb. egyértelműen pálos rendház romjainak tartották a klastrompusztai rom együttest. Többen is úgy vélték,

hogy itt temették el II. András király feleségét, merániai Gertrúdot. Holott hiteles történelmi források szerint II. András feleségét a ciszterciták pilisi apátságának templomában temették el. Ennek a félreértésnek az oka a Kesztlőc környékén ismeretes újabb kori néphagyomány, ami a ciszterciták pilisi apátságával azonosítja Klastrompuszta romjait. De ezt a felfogást, amit Sinka István és Szepessy Géza is képviselt, Méri István a templom és a kolostor részleges feltárása után hitelt érdemlően megcáfolta. Sőt felvetette, hogy ezek a romok johanita eredetűek is lehetnek, akiknek Szent Györgyről elnevezett kesztölci templomát már 1215-ben megemlítik.

Johanita eredetűnek tartotta a romot Zolnay László is. Összefoglalva a tényeket: a környék középkori topográfiájának, birtokviszonyainak a függvényében sem cisztercita, sem bencés, sem templomos birtoklásra nincsenek közvetlen adatok. A johaniták és pálosok Kesztlőc-Klastrompuszta-Piliscsaba és környéki jelenlétére viszont vannak. Itt viszont egyből izgalmassá válik a templomos lovagok pilisi jelenléte és kapcsolatuk a pálosokkal. A helyi néphagyomány hosszú-hosszú időn keresztül valami olyat őrzött meg és adott át generációról-generációra, aminek konkrét nyomait mára már lassan elfújta a felejtés szele. Vagy ha voltak is nyomai a templomosok pilisi jelenlétének, azok nem őrződtek meg a jövő számára. Itt újabb kérdéssel állunk szemben: vagy egy szerencsétlen véletlen folytán következett be ez a felejtés, vagy egy tudatos „törlés” következett. Ezt ma még nem látni világosan.

Ha a templomos jelenlét nehezen is, de a pálos könnyen dokumentálható. 1274-ben a pilisi királyi erdő (a Pilisnek az a része, amely az Árpádok alatt zárt, szakrális hely volt) egy bizonyos részét IV. László király a pálosok Szent Keresztről elnevezett kolostorának adja. Itt az évszám éppolyan érdekes és sokatmondó, mint maga a hely, aminek a neve Királyi erdő. Továbbá több információ is maradt fenn arról a tényről, hogy IV. László királyunk 1289-ben szintén a szóban forgó kolostornak adományozza Üllőkő földjét (ami feltételezhető, hogy szintén Kesztlőc környékén volt).

A néphagyomány Üllő-követ Alapkőnek, a Királyok Kövének, Mindenek Alapjának nevezi, ami már maga is fölöttébb érdekes. Annál is inkább, hogy ez a hely egy hegyen van. A XVIII-XIX. századi források egy Kesztlőc fölé emelkedő hegyen nevezik meg Üllőkő, vagyis a Királyok Köve pontos helyét. További adalék, hogy Gyöngyösi Gergely pálos generális írásban hagyta az utókorra (Inventarium), hogy a már IV. Béla király által adományozott Ilewkew-Üllőkő (néphagyomány szerint a Királyok Köve) nevű helyet IV. László király a pálosok Szent Kereszt-anyakolostorának adományozta, és ezt az adományt 1291-ben III. András király is megerősíti. Összefoglalva erről a bizonyos üllőkői adományozásról az utókor több helyről is tudomást szerezhet. Nem utolsó sorban magától Gyöngyösi Gergely tollából is, aki a rend kimagasló generálisa volt. Mindez azt bizonyítja, hogy ez az adományozás kulcsfontosságú lehetett. Tehát a Mindenek Alapja, A Királyok Köve, az Üllőkő alapja, megszentelt helye a fölé épülő pálos anyakolostornak.

Mindenesetre a beszédes nevek magukért beszélnek, hiszen akkor még a név és a név mögötti tartalom többnyire egybecsengett és önmagát határozta meg. Beszélünk kell még Pilisszentlélek romterületéről is, ami nem más, mint egy középkori pálos kolostor romja. Ezen a romterületen 1928 és 1933 között Erdőssy Ferenc pilisszentléleki plébános és Reviczky Elemér főszolgabíró végeztek ásatásokat. A kutatás során sok minden előkerült a föld mélyéről. Találtak edényeket, könyvvereteket, könyvsarkakat, kályhaszemeket, kétélű kardot, övcsatot stb. A kiásott kolostor romjait Erdőssy Ferenc nagy kitartással felmérte és leírást készített róla. Ebből az alapos leírásból több különös dolog is kitűnik.

A zárda alapja viszonylag jól kivehető volt, de a sok törmelék az épület beosztását, helyiségeit és azok funkcióját nehezen engedte meghatározni. Különös, hogy egy méternél vastagabb falakat talált a kutató, ami emeletes épületet feltételez. De még különösebb a zárdaépülettől 10-11 méternyire, északnyugatra feltárt 42 méter hosszú és 11 méter széles épület. Vajon mi volt ez az épület? Az erre vonatkozó hipotézisek rendre megbuktak. Elgondolkoztató tény az is, hogy itt egy viszonylag hatalmas épület komplexum romjai hevernek. „Habár az évek hosszú során át hordták a lakók a zárda köveit a község házainak felépítésére és az utak kitöltésére, mégis rengeteg kő borítja az épület területét”. S ez a megállapítás többször is előfordul a kutatások feljegyzéseiben. Elképzelhetetlen mennyiségű szétszórt építőanyagról, hatalmas kövekről van itt szó. A kutatás során Erdőssy a bejáratokat is megtalálta.

A zárda déli falán egy 2 m-es falnyílást talált, ami nem lehetett más, mint egy hajdani kapu. Hasonló bejáratra lelt a kutató az épület észak-nyugati oldalán is egy kb. 5 m-es falmegszakításnál. Lassan összeáll a kép, ami egy megdöbbentően nagy, szokatlan méretű kolostor romjait mutatja. A rendi hagyomány és az egyháztörténeti kutatások összecsengenek. IV. Béla királynak a Dömöshöz közeli Benedek-völgyben egy vadászkastélya állt, amit 1263-ban (Pázmány szerint 1265-ben) a pálosoknak adott. 1287-ben IV. László király a Pilis tisztásán lévő Benedek-völgy (Bendwelgye) helyet Hévízi Péter pálos fráternek és társainak adományozza, hogy ott kápolnát és kolostort építsenek.

23. Fehér Egyház, fehér kígyó

„Alba Ecclesia S. Mariae prope Veterem Budám...”

(IX. Bonifác Pápa) - Krisztus után az 1400. évben -

Adva van a magyar legenda, hogy a Szűz Máriáról elnevezett Fehér Egyház temploma Árpád sírja fölé épült, és ami nekünk itt a legfontosabb, hogy a pálos barátok „használatában” volt, ahogy azt a korabeli dokumentumokban fogalmazták. A használatban kifejezés azt jelenti, hogy korábban épült, és nem a pálosok építették csak azok használatában volt. Mit is tudunk minderről bővebben? Béla királyunk névtelen jegyzője az alábbiakat írja (Anonymus/52 fej.)

„Anno dominicae incarnationis 907. Dux Árpád migravit de hoc seculo, qui honorífice sepultus est supra caput unius parvi fluminis, qui descendit per alveum lapideum in civitatem Attylae regis, ubi etiam post conversionem Mungarorum aedificata est Ecclesia quae vocatur alba, sub honore Beatae Mariae Virginis...”

Tehát nem lehet kétség ezek után a latinul leírt örökbecsű feljegyzés után: Árpád sírja fölé épült a legendás Szűz Máriáról elnevezett Fehér Egyház temploma! E templom tényleges helye máig vitatott, és ami igazán szomorú ebben a kutatásban, hogy a valóban megtörtént tényeket és az ezeket hírül adó Árpád-házi „legendáriumot” a meg nem történt mesék birodalmába illesztették, és ezzel sokak számára hiteltelenné is tették. De a tények azért tények maradnak. Nagy Lajos király 1355-ben, amikor Új-Budát Ó-Budától hivatalosan széjjelválasztja, és egyben Új-Buda határait kijelöli, szó szerint megemlíti e templomot.

Később IX. Bonifác pápa 1400-ban szintén konkrétan említi a Fehér Egyház templomát: „Alba Ecclesia S. Mariae prope Veterem Budám...” Borbála királyné 21 évvel később (1421-ben) az óbudai apácáknak adományozza a Fehér Egyházat, a magyarok e régi templomát:

„...molendinum nostrum prope Albam Ecclesiam eiusdem B. Mariae V. in rivulo calidea aquae situm et deccurens...”

Ami talán perdöntő lehet ez ügyben, Zsigmond király mindezt megerősítve így szól a Fehér Egyház templomáról:

„...cuiusdam molendini ante fores Albae Ecclesiae in promontorio civitatis Budensis in comitatu Pilis.”

S itt már el is érkeztünk konkrétan a Pilishez, a pálosok rejtett, szent birodalmához. Tegyük egy rövid kis kitérőt, már ami az idézeteket illeti, hogy jobban meghatározhassuk, hol is feküdt igazán az a bizonyos magyar Fehér Egyház, ami a pálosokkal és persze a Pilissel oly sok mindenben összefügg. Ha ezeket a különféle idézeteket összevetjük, egyértelművé válik, hogy a Fehér Egyház melletti kis folyó, amit Anonymus is megemlít („supra caput unius parvi fluminis”), a méltatlanul elfeledett Borbála királyné szerint malmot hajtó hévíz („molendinum... in rivulo calidea aquae”) volt.

S ha Anonymus szavait („qui descendit per alveum lapideum”) összevetjük Hagy Lajos 1355-ben elhangzott szavaival („per murum dirutum cuius lapides, usque ad finalem lapidem, sunt pro metis assignati...”), könnyen egyértelművé válik, hogy az „elveus lapideus” és a „murus dirutus” nem más, mint a hajdani rómaiaktól ránk maradt római vízvezeték (alveus lapideus), aminek düledékei (murus dirutus) az Árpád-völgyben egészen a löpormalmokig egyenes vonalban fekszenek manapság is. Innen már viszonylag könnyebb a dolgunk. Ugyanis a szóban forgó római vízvezeték mellett, az Esztergom felé vezető országút irányában található ez a bizonyos magyar Fehér Egyház.

Azt is tudjuk, mégpedig szavahihető forrásból (Anonymustól), hogy a magyarok fehéregyháza „post conversionem Hungarorum”, tehát Szent István alatt épült. A fennmaradt hagyomány szerint Szent István egy magyar „fehér” keresztény templomot emelt magyar (pogány) hitű elődének, Árpádnak a hamvai fölé, hogy a középkori misztika szerint égi „fehérben” találkozzon, béküljön meg a két hit: a krisztusi hit és a hegyek, patakok, források, fák élő vallásának ősmagyar hite. S hogy miért éppen „fehér” lett ez az egyház és miért éppen „égi fehérben” akarták megvalósítani ezt az igen nagy horderejű kibékülést, ahhoz

foglalkoznunk kell itt e fejezetben a fehér színnek a számunkra nagyon fontos analogikus és hierarchikus jelentésével.

Nem felejtve el azt, hogy ez a bizonyos „fehér kereszténység” spiritualitását, szellemi vázát tekintve nem állt messze őseink panteisztikus természet- és vallásfogásától. Az embernek már nagyon régóta tudomása van a jelenségek analogikus és hierarchikus rendjéről. Az ősi régi vallások szinte mindegyike fundamentumába is beleépítette az erről a „rendről” való tudást. Már a Csontváryról szóló könyvemben is foglalkoztam a fémek ún. szellemtörténetével és magának az aranyak, mint elsődleges fémnek a jelentésével. Ahogy az arany a fémek között az első, úgy a számok között ugyanezt a helyet foglalja el az egy, a bolygók között a nap és nem utolsó sorban a színek között a fehér.

A fehér nem más, mint az a világító „összetett szín”, ami a mindenség fényét rejt magában. Ő maga az isteni fény, az örök világosság, az archaikus magyar imádságok „tisza tisztasága”, a szent-imrei és érintetlenség ideáljának, az őszinte, tiszta szüzességnek a jelzőszíne. Természetesen ez a szín, ami magával a szent körrel, mint az eredendő teljességgel van belső kapcsolatban. Ő maga az elsődleges szentségi színi

Ezzel a világos, vagyis „fehér színű” tartalommal az alábbi spirituális fogalmakban van jelen önmaga fehér színét adva nekik: összefüggésbe hozható „színbeli” megnyilvánulások:

Szellemi ébredés színe Isteni valóság színe
Isteni igazságosság színe (soha el nem relativizálható tulajdonságával)
Méltóság színe (hierarchikus fokon „tartott” beavató közegével) Nemesség színe Királyi erő színe
Elsődlegesség színe (kozmosz-karizmatikus megnyilvánulásaival) Isteni erővel való találkozás színe A kegyelem, elfogadás és a megadás színe (a „fehér zászló” színe)
Az „utolsó szín” (az egyik létformából a másikba való átvándorlás segítő fényszíne,
Lásd.: a magyar paraszttemetés színeit, sajátosan buddhiztikus vonásait)
Az őslégenda eredetszíne
A verbális hagyományátadás „ünnepi” színe
A halhatatlanság színe
A kozmikus eggyéválás színe
Az abszolút „fentről” kapott tisztaság színe
(Ami szellemi szinten az örök szüzességben, világi, a természetben fellelhető analógiájában pedig a „fentről” lehullott hó képében jelent meg az analógiák nyelvét értő ember előtt)
A „jó halál” boldog színe
A középkori ezotériában a szellemi világosság „tisza ruhája”
Az önmagát maradéktalanul felajánló szüzesség színe
A ki nem bontott, meg nem nyilvánult, rejtve maradt belső erők színe

Egyáltalán nem véletlen, hogy a hagyomány, a legendák, a mese, a népművészetben, népköltészetben, a népi műveltség archaikus gyökerű továbbadásának színmisztikájában milyen erősen és dominánsan jelen van a fehér szín. Ezt még csak megerősíti az életbukásnál és a távozásnál, a temetésnél való mitológikus eredetre visszavezethető jelenléte, (az újszülött fehér gyolcsba „emelése” - a halott fehér gyolcsba takarása) Ez a fehérség úgymond mindenkinek kijárt, aki a hagyományban élt.

De a fehér azért „királyi” attribútumokkal rendelkező „isteni szín”, mert nemcsak a hagyomány „mindenkije” részesülhetett benne, hanem maga a legfelsőbbnek, a királyi uralkodásnak és magának a királynak, mint uralkodónak, mint vezérnek, mint fejedelemnek a színe is. Ennek bemutatására bőven elég, ha a régi magyar vallás nyomán haladva utalunk arra az ősi hagyományra, hogy hajdanán csak a fejedelem járhatott fehér pontosabban „hóka” vagy „hók” lovon, lakhatott fehér „otthonban” vagyis sátorban, viselhetett fehér sisakot, mint ahogy csak a szent táltos, a szellemlátó pap viselhetett fehér ruhát, vagy foghatta kezében a belső látás-külső vakság tulajdonságát régen jelképező fehér botot.

S ha valaki azt hiszi, hogy ez a fehér hagyomány a történelem folyamán elsüllyedt, vagy elsüllyesztették, az bizony téved. Emlékezzünk csak Horthy Miklós fehér lovára vagy arra a figyelmen kívül egyáltalán nem hagyható tényre, hogy még az első világháborút követő esztendőkből is, ha valaki Budapestről „fel akart menni” pihenni a pilisi hegyekbe, azt a látszólag értelmetlen kijelentést tette

„felmegyek pihenni a Fehér Vidékre”. Ha már az előbb a magyar fejedelem fehér lovára tettünk utalást ne feledkezzünk meg arról sem, hogy Árpád magyarjai az ismert legenda szerint egy szép fehér lóért cserébe hazát kaptak Szvatopluk szláv fejedelemtől:

„Közös elhatározással visszaküldték követüket a vezérhez, és földjéért küldtek neki egy nagy fehér mént aranyozott nyereggel és aranyfékkel”.

Ha egy kicsit jobban odafigyelünk erre (nyugodtan mondhatjuk, hogy mitologikus talajon álló) „cserére”, akkor láthatjuk, hogy a fehér színű ló „rajta” a nyereggel milyen szépen összehozza a mitikus fehérét a „rajta” lévő mitikus arannyal. Ugyanilyen cseréről van híradásunk Zalán bolgár fejedelemmel kapcsolatban, akitől a Duna-Tisza közét kaptuk, valamint Ménrót- Marót esetében Biharral kapcsolatban. Mindezek után a fehérnek, mint Fehér Egyháznak, mint ama legelső keresztény templomnak a megjelenése a magyar történelemben nem is olyan véletlen és számtalan mitológia megerősítéssel van a magyar őshagyományhoz „odakötvé”. Szépen kifejezve a magyar hagyomány útjára állítva.

Már utaltunk rá, hogy a magyarok szent Fehér Hegye itt van a Pilisben. A szent fehérség tisztaságával, belső fénye által a világosság mintegy az égiekhez vándorol, hazamegy. A fehérvilág tehát alkalmas olyan ősi napszertartásra, aminek alkalmával a fehérben lévő lélek, mintegy önmaga világossága által a fénytisztelet tökéletes része lesz. Régi magyarjaink azért áldoztak fehér mént is a fenti fehér világnak, hogy annak erejét felküldhessék az „égi otthonba”.

Az állat feláldozása a fénytisztelet szimbolikus rituáléján keresztül azért történt meg, mert így mintegy az égi fény növelésével, az örök égi erejű teremtőerőket lehívhatták úgy a földre, hogy maga a fehér állat fényéből ők maguk is kaphattak pozitív erőt és szellemi világosságot, nyilván nem lehetett véletlen a pilisi eredettel bíró misztikus magyar szerzetesrendnek, a pálosoknak a fehér rendi ruhája sem. Elvégre a napkultusz fehér „otthonában”, a szent Pilisben mi mást is viselhettek volna. De járjuk végig magát a fehér színnek a földi, rejtetten teremtő különös megnyilvánulásait.

Említsük meg az anyatej „világos” erőiben, „anyai” energiákban oly gazdag életet adó minőségét. Itt van maga a kenyér, ami a fehér lisztből, népies nevén „fínyes”, vagyis fényt tartalmazó gabonából készül. A magyar Fehérló c. klasszikus magyar ősmesében a naphóst, a férfi energiájú napfiút jeleníti meg, aki a fehér kanca tejéből nyert emberfeletti „isteni” erőt és így volt képes a sötétség világát jelképező gonosz sárkányokat legyőzni.

Ismerünk olyan mesét, ahol egy asszony fehér virágot nyel le és ebből születik meg majd a táltosfia, vagyis a Virág Péter. Ott van a sötét gonosz kígyóból jóságos, segítő fehér kígyóvá változó jó kígyókirály meséje. Ismerjük a fehér hajú halhatatlan öregasszonyt, aki ott áll ma is a halhatatlanság kapujában és oda beinvitálja az arra érdemeseket. A magyarság szellemi birtokában van az a bizonyosság, hogy szent helyeink abszolút centrális központjában ott áll a hol látható, hol láthatatlan „Fejérvár”, Fehérvár, hol szent királyaink égi márványból és napszínű aranyból készített koporsóban pihennek, mégpedig „halhatatlanul halott”, éber és látó álomban. A fehér haj mindig a bölcs öregség, a megtapasztalt világosság, a bölcsesség, a tudás egyetemes szimbóluma. A fehér király mindig a szövetséges, a megvédő, a befogadó, az igazságos. A pilisi mitológiai hagyomány igen határozott kulcspontjában ott találjuk a fehér „nagy madarat”.

Azt a mitikus turult, amit régebben oly sokat emlegettek, majd a vesztt háborúk ajándékeként - oly sokat hallgattak. A fehér testű nagy madár szárnyvégein kissé sötét tónusokkal a hagyomány szerint Fehérországnak lakik. Ahol mint értesülünk róla a hagyományok az idők letelejétől megőrződtek, mert az emberek tudata ott „fehéren tiszta és napsárgán világos”.

Ennek a Fehérországnak a birodalmát sohasem lehetett legyőzni. Ennek az országnak a királyának a nagyon féltett, bátor és talpraesett lányát sem lehet elrabolni, megölni vagy becsapni - csak ahhoz ment hozzá, akihez ő akart. Vagy ha „pártában maradt”, akkor annak is megvolt a maga „fehér oka”. Kétségünk sem lehet afelől, hogy a fehér, mint szín a színek hierarchiájában a napszín világossága mellett, sőt bizonyos tekintetben a fölött trónol. Beigazolódik ez a megállapításunk akkor is, ha a magyar fehér szavunkat a legszorosabban vett etimológiai elemzés tárgyául választjuk. A fehér szónak van a magyar nyelvben egy archaikus, mondhatjuk úgy is, hogy ősi, régi megnevezése, mégpedig a - f e j é r - .

Ez a valóban régi magyar szó mindenképpen összefüggésben lehet a fej szavunkkal. Nem véletlenül mondta Magy Mihály, hogy a Fehéregyház, mint ama „első temploma a magyaroknak”, a Pilis-test szellemi fejét, a Pilisvilág magyar keresztény spirituális központját jelenti. Az új vallás, a kereszténység itt még „fejér”. Úgy szellemiséget hordoz, ami még a régi hit fundamentumát nem ásta alá. Magyar fejjel, magyar hittel is befogadható. Abban a ritka konstellációnak a magszerű állapotában van, amikor a két val-

lás egymást kiegészítve, mintegy „egymásba csúszva” létezett. Ez a létezés az analógiák birodalmában a „fejvel bíró” vagyis a gondolat útját és a hitet egyaránt követő megnyilvánulás.

Tudjuk jól, hogy a fej maga a gondolkodás, a tudatosság és egyben az intuíció, a magasabb szintű emlékezés, a spirituális világosság emberi testben lévő központja, mondhatjuk úgy is, hogy annak az otthona. Ez a „fej- ség”, „fejérség” aztán megjelent az uralkodás szintjén is. Ez a valós, mintegy „fentről lehozott” uralkodás a maga következetes és természetes formájában egyszerre nyilvánult meg szellemi és történelmi szinten. Gondoljunk itt csak arra, hogy a magyar uralkodó hatalom földrajzi otthona, uralkodásának központja hol volt?

Ezek a királylakta, uralkodó vagy uralkodók által lakott települések, földrajzi helyek spirituális szinten a „fejérség”, a „fehérség” uralta várak voltak. Ilyen „égiektől kapott” fehérvár volt egykor Székesfehérvár, Nándorfehérvár, Gyulafehérvár és nem utolsósorban maga a Pilis, a magyarok szent Fehér Vidéke.

Arról különösen sem szabad megfeledkeznünk, hogy maga a fehérség egyben az „abszolút tisztaság” színe. Nem véletlenül tettük a fentebb közölt felsorolás utolsó helyére. A népi álomfejtés szintjén ez az analógialánc csodálatosan megjelenik. Ennek az álomfejtésnek az eredményeképpen megbizonyosodhatunk afelől, hogyha a régi ember álomlátása közben téllal vagy havas tájjal találkozik, akkor az benne olyan képzetet okoz, ami egyértelműen a tisztaság, az érintetlenség fogalmához kötődik. Maga a fehér szín, mint az ősi antagonisztikus „világhajtó erők” pozitív vagy jó és világos erőihez kapcsolódik - egyben a spirituális védelem színe. Erről már írtam a Nimród Gyűrűje c. könyvemben. Ott mindezt a magyar népviseletről vett példával is bizonyítottam.

A magyar néphagyományban a fehér ruha viselete ugyancsak a szellemi értelemben vett jónak mintegy a szellemi rögzítését, „magára vevését” bizonyítja, elvégre a Jóistenben hívő, emberi testben lévő lelkek, magát a Jóisten színét öltik magukra, hogy ez által is egyek legyenek Vele. A fehér bot, a fehér seprű, a fehérre festett ágak mind ennek a fehérség mellett való elkötelezettségnek a népi vallásosságban fellelhető bizonyítékai. A már említett sötét emanációk, démoni hatalmak, fekete ördögök távoltage végett - mint az az inkvizíciós perekben is szerepel - többféle „fehér praktikát” is bevetettek.

A fehér szín megjelenése és „használata” a magyar népi vallásosságban:

Küszöbre, kapuk elé fehér színű anyagot szórtak (pl. liszt, mészpor, tej stb.)

Ismeretes a „fehér híd”, mint a tejútnak a megjelenítése a halottkultuszban.

Fehér takaró, mint gyógyító eszköz használata.

Fehér madár meglesése és elriasztása, mint a gonosz erők „égbe szállítása”.

Fehér füst „készítése”, majd a füstölés rituális végrehajtása az ördögűzésnél.

Fehér utak kijelölése, mint a beavató rítus része (pl. a Pilisben is). Fehér eszközök használata, „bemutatása” (fehérbot, fehér ruha stb.). Fehér kör, mint a fehér magány az istenes elmélkedés eszköze. Fehér Úrra, mint a magyarok „Ős-Úrára” való „fehér” megemlékezés. „Rossz tárgyakkal” fehér gyolccsal való betekerése, „fehérré tévése”. „Fehér csuháshoz”, fehér ruhás paphoz, mint a Jóisten papjaihoz. A magyarok papjaihoz való „fordulás”. „Kik feketében járnak. Jóistent nem látnak” - mondás gyakorlatba ültetése. Fehéregyházhoz való tartozás megvallása. A népi vallásosság sokáig megőrizte a „Fehéregyházhoz tartozást”. A népi hagyomány szerint élők azt „vallották”, hogy ők bizony nem vallásosak, hanem „hitesek”. Ama Jóisten szíves szeretetében élő hitesek-hitvesek, akik szerelmetes szívvel szeretik a Jóistent és az ő fehéregyházát. Fehér (szőke) és fekete bikák vagy ilyen felhővé vált erőknek, mint két egymással kibékíthetetlen erőknek a küzdelmében való „paraszti hit”.

Fehér hegyhez, annak közeli „birtokához” való tartozás mitikus emléke.

Szent László királyunk fehér „világos” harcában, mint az örök jóért való végtelen földi harc iránti „örök elkötelezettség és bizodalom”.

- Nimródnek a föld első királyának, a magyarok „királyi ősapjának”, ama legendás őskirálynak a feltámadásában való hit.

Amikor „fehérséget” kap minden hazugság, minden igazságtalanság! az „áldott erdők” örökre megőrzik „tisztán tartják” a boldogság

Fehér Világát, a menyasszonyok fehér ruhájának spirituális tisztítóereje

Nem feledkezhetünk meg a „fehérvilágból” való fehércseléd, fehérnép kifejezésről. Ezek a megnevezések a gyermeket világrahozó nőkre, asszonyokra vonatkoznak. Akik „, a Boldogasszony fehérvilágához tartoznak és ők a fenntartás, a világbamaradás zálogai ebben a folyton változó és az embert is idővel a „földbe húzó” világnak. A magyar néphagyományok számos szereplője fehér ruhát ölt magára. Itt van mindjárt a tavasszal megjelenő gergelyjárók vagy a tél által hozzánk eljövő betlehemesek, az igen mély tradíciókkal rendelkező őstudást mondó - őstudást rejtő magyar regösök „érintetlen” tiszta fehér ruhája.

A lucanapi fehérleplesek, a Luca-alakoskodók, Luca-szellemek, akik az év égi-földi értelmében is legsötétebb napján Lucakor fejüket befedik fehér ruhával, arcukat belisztezik. A házakat látogatva tollseprűkkel, „mészfejú” meszelőkkel némán „sepergélnek” és a gyermekeket megimádkoztatják. A születés utáni első „ruha” a fehér pólya, majd az emberi élet következő nagy eseményének számító esküvő fehér ruhája, majd a halott fehér gyolcsa mind a fehér színnek a misztikus „tiszta jegyében” áll. A fehér szín túlvilági kapcsolata többszörösen is bizonyított. Fehér útnak hívják magát azt a bizonyos csillagos utat - a tejutat, amely az égen a Világ Fáját, a lelkek misztikus útját jeleníti meg.

Ez a fehér út az, amin a holtak lelke visszatér az égbe. A népi hagyomány halott látója, amit a Fehéregyházban a „fehér pap” állít a halott után tudakozó mellé (aki már meghallotta, hogy következő útja során merre megy majd ama a fényes lelke) fehér ruhában van és fehér gyolccsal leterített nagyasztal mellett (a nagyasztal lába akár a négy világtáj négy „sarka”) ülve igyekszik kapcsolatba kerülni az adott halott lelkével, annak földöntúli életével. Maga a halálnak a kapuja is a nagy küzdelem a világosság és a sötétség jegyében áll. Egyik oldala „halott sötét”, a másik oldala „hallott világos”. Ez valahol érthető is, hiszen a halott lelke a túlvilági fényességben „megmosdatik és kivilágosodik”.

A halál nagy és kétszínű kapuján átkelve az ember „örök élő része” a lelke megkapja a fehér színt, mint ajándékot, mivel a túlvilági fényben a szellem-lelék kifehéredik. A régi magyar hagyomány úgy tartja, hogy a halott lelke azon a bizonyos „lélek-úton” fehér ruhát kap, mert a fehérenél „nincs jóságosabb és segítőbb szín”:

*„Édesanyám, édesanyám Keresd ki a fehér ruhám Mert
most menek olyan útra Honnét többé ne vár' vissza”*

Énekli azt a halálba induló lány. Vagy a földi „szellemvilágban” való életére, az ősi égi-földi karizmatikus központi Fehérvilágban (lásd. - a Pilist) leélt életre való utalásként:

*„Jó hazám fejér világában, Jó királok rég' nagy lakában Éltem ottan
fejér nagy családban”*

A fekete földnek és a fehér földöntúlinak antagonisztikus hatású, igen karakteres, rövid, de hangsúlyos érzékeltetése, fehér tündérek lányokra, valamint a Jóisten fehér ruhájára való utalás:

*„Míg élek feketébe járok
Ha meghalok fejrben sétálok...”
„...néznek ott bizon utánam
Tündérfehér jányok...”
„Jóisten fejrjit rám osztva hordom
Míg őrája várok bizon szép fénybe állok.”*

Többször említettük már, hogy az égi, égből jött istenközeli lények „fényes fehérségű szép” tündérek, „fényel, mint a halhatatlanság „örök ételével” élő angyalok, mind-mind fehér ruhát viselnek. A középkori inkvizíciós perek remek példáit adják a „régí vallás” mágusainak a fejr-hagyománnyal való kapcsolatának, így például Holdu látomásaiban is a Szent Bába „ragyogó fehér ruhában jelenik meg”. Vagy emlékezzünk Kelen táltos fehér ruhájának, majd magának Kelen táltosnak a testének is a rituális szétszaggatására. Így akarták annak „ördögtől való régi nagy erejét” végleg elvenni az új szeretetvallást hirdető-térítő „az magyarul csak oly kevesen beszélő” papok túlbuzgó hazai szolgálói. Igen érdekes az a megjegyzés is, amit a törökök országdúlása után terjesztettek a magyar hazában:

„A török hatalmas csapásként zúdult Magyarországra, de legalább a konok magyarok fehérboszorkánységát ott Buda felett végleg összezúzta.”

Hogy mi is volt az a bizonyos fehérboszorkánység, ami „konok magyarok” oly nagy bűne volt, hogy hozzá viszonyítva még a törökök pusztításai is hasznosnak bizonyultak - azt csak sejteni lehet. A Pilis Fehérvilágának (fehér hegyeiben, fehér barlangjaiban) milyen ősi kultuszok éltek egykor, ezt ma már igen

nehéz rekonstruálni. De azért semmi sem lehetetlen. Itt van mindjárt a Fehér Egyházat körülvevő „rengeteg”, amiről azt mondták oly sokáig, hogy láthatatlanná teszi magát a kultusz központjának nevezett Fehér Követ. A helyi legenda szerint ez az „égiektől tiszta” nagy mágikus kő jelölte ki „a magyarok nagy királyának a földi sírját”. Később aztán erre emelték rá a magyarok „első fehér templomát, a Fehér Egyházat.

Ez a hely, mint tudjuk, oly nagy központja lett a magyarországi Szűzanya tiszteletnek, hogy a korabeli tudósítások szerint bizonyos „túlkapások” léptek fel a Szűzanya tiszteletének a gyakorlása közben. A magyarok nagy része ugyanis a Megváltó Édesanyját a magyar haza Édesanyjának tartván ezt hitet (mármint a korai magyar kereszténységnek ezt a bizonyos „fehérkereszténységét”, amiben még igen tartósan jelen voltak a magyar ősvallás - Boldogasszonyos, Jóistenes - hitének számtalan elemei. Amik aztán lassan finoman szólva kikoptak a kereszténységből. így vált katolikussá, egyetemessé, nemzetközivé, csúnya szóval hivatalossá Róma kereszténysége) egyfajta sajátos folytatásaként élte meg az ő régi magyar hitéhez. Ezért itt a Szűzanya kultusz erős magyar ősvallási jelleget, panteisztikus vallási megjelenést is kapott. A kozmosznak és a földi világ világos oldalának magyar Jóistene túlnötte a Jézus Krisztusi hit „római oldalának” újonnan megszabott kereteit.

Tehát magyarnak, a magyarok ősi szent királyainak a vallásának tartotta és hitte, nem látott éles ellentétet közte és a korábbi, később pogánynak nevezett magyar ősvallás között. Oly annyira nem, hogy a korábbi ősvallás gyógyítói rendszeresen „gyógyíthattak és beszélhettek” a fehérkereszténység körtemplomában és a természetet nem hagyták a templom falain kívül, ahogy arról Horváth Mihály oly frappánsan fogalmazott.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy magának a fehérnek, mint szellemi tartalomnak van egy ellenpontozott ún. negatív jelentése is a magyar hagyományban. Ami úgy keletkezett, hogy a „szép fehéret magára vette ama rút sötétség”. Ebből kifolyólag nemcsak a túlvilágnak a Jóisten és a Boldogasszony alá rendelt „jóságai” viselik ezt a színt, hanem ezek ellenfelei is. Mint pl. a Boldogasszony örök ellenségének tartott „kikapós” Szépasszony a gonosz asszonydémon, aki bizony szívnelküli, fehérmájú, megigéző szemű, férfi- és gyermekrontó egyszerre. Ennek a Szépasszonynak több neve is van. Ismerjük úgy, hogy Lucaasszony vagy Lucané, ismerjük úgy is, hogy Fehérasasszony, Fehér Úrnő vagy egyszerűen és félelmetesen ő a Lepra- fehérnő.

Ez utóbbi a lehető legszörnyűbb helyeken jelenik meg, és olyan helyeken lakik, ami soha nem kedves a Boldogasszonynak és gyermekeinek (a magyaroknak). „Habár őt magát Fehérasasszonynak is nevezik, mégis a Fehérvilágtól a lehető legtávolabb lakik”. S ha mégis odaviszik, lehull róla minden látszat és szépasszonysága egy pillanat alatt rút banyává változik. Erre remek megfelelés az alábbi magyar hagyományból vett példa:

*„Vidd, vidd a Pilisbe oda fel Meglátott rájta lesz a jel
Úgy tündöklől akár a fehérlő
S ha szépsége csak talmi csaló Lehull róla, mi oda nem
való.”*

A hagyomány úgy tartja, hogy a Fehér Egyház Temploma a Boldogságos Szűzanya legcsodálatosabb magyar temploma. Itt a magyarok Égi Édesanyja kapott otthont „kis fényes házat e gonosz sárgolyón”. Itt a Magyarok Nagyasszonya egyben a földön való eligazodásról is tanítást ad. Kékszínű csillagos ruháját levéve tündöklő fehérbe öltözik akkor, amikor ő bizony „kimegy a templomból és bemegegy a szívekbe”. A gyertyát tartó hívő egyszer csak úgy érzi, hogy a gyertya kis lángja „annyira kezd égni, hogy már fehéren izzik” és egyszer csak a Nagyasszony hatalmas fehér fénnel Boldogasszonnyá lesz, és a kinyitja a szív kapuját a szemeken keresztül. Ekkor történik az a boldog pillanat, amikor mennyei tanítást ad a kiválasztottnak. Ekkor a hívő egy csodálatos fehér világba száll, ahonnan a hangokat belülről, önnön belsejéből hallja.

Már írtunk arról, hogy a túlvilági tudás, a földöntúli tanítás, mint egy segítő színe a „legtisztább fehérség, amivel csak az isteni jóság és tisztaság rendelkezik”. Ebben a transzcendens és lelki mélységben és égi magasságban lakó fehérségnek isteni segítő ereje van. A népmese fehérszakállú öreg embere, a „csengő-bongó” életfán lakozó égfehér madár, a fehér szirmú virágban, mint fehér világban lakozó, örökké csak jóttevő méhecske, a fehér jó szakállú király, a fehérlóvag, a fehér kertész és így tovább. De nemcsak lelkes lény rendelkezik fehér tulajdonságokkal, hanem bizonyos „jó” tárgyak is. Ilyenek a népmese fehér tarisznyája, a csodatévő fehér boríték, a láthatatlanná tevő fehér házikó, a jó boszorka fehér seprűje, ami egy pillanat alatt átpenderít egy boldog, árnyéktalan, fehér világba, a fehér malom, ami a rosszat jóvá, pontosabban fehérré őrli és így tovább.

Már meg sem döbbenünk azon, hogy a hagyomány szerint a Fehér Egyház formára nézve „nem nagy, de magas”, hogy díszítések között helyet kapott „a természetben található és nem található sok virág”, sőt némely állatábrázolás is, mint egy nagyon nagy madár képe, ami „úgy látszik, mintha a Boldogasszony népét kísérné útjain. Bár „némelyek azt mondják, hogy a kereszt, mint hatalmas fa tündökölt ott, bár erre nincs semmi bizonyosság”. Ezenkívül szól arról is, hogy a fehér kereszténység templomaiban egyszerre imádták a kígyót és a keresztet és a minden rosszat elégető tüzet. Hogy ennek a kígyónak milyen színe is lehetett, arról semmilyen információ sincs. Egyedül Lakatos Ferenc kockáztatta meg azt a fölöttébb logikus kijelentést, hogy ez a különös kígyókultusz, ha volt egyáltalán, akkor a fehér kígyó kultusza volt, hiszen maga a vallás és maga a templom is a fehér szín jegyében áll.

Ennek a fehér kígyónak a világfával, kozmoszfával, mint a fényörző hatalmas világosságfával nagyon közeli kapcsolata van. Ez a „fényesfa” valójában a paradicsomnak az a fája, amin a tudás almája született meg. A fa kultuszáról a magyar hagyomány igen sokat megőrzött, mint ahogy arról is tudunk, hogy a Pilis titkait fák őrzik, fák védik, mintegy azok takarják el. Nem véletlen, hogy a magyar Boldogasszony vesszeje is itt rügyezik. Mégpedig azon a hatalmas égigérő fán, ami a hagyomány szerint itt „a Pilis közepén rejtekezik”. Ezt a fát egy fehér kígyó őrzi. Ennek a kígyónak a hatalmas fehér kőtojásai őrzik a fát. (Majd később a Mitrász-kultusz pilisi jelenlétéről írottaknál látni fogjuk, hogy ennek a kőtojásnak milyen fontos szerepe van a korai Mitrász-kultusz, mint napkultusz a rítusában. Képet is közlünk a tojásból „kiszülető” Mitrász-napistenről). Ez a bizonyos óriásfa itt a Pilis közepén mintegy fenn- és megtartja az égből jött magyar „napszentséget” és a fehér kígyó nem másra, mint erre a szentségre vigyáz „öröktől fogva”. Ennek a fának a gyökere a hagyomány szerint lenyúlik a végtelen mélybe, le az ősök szent vidékére. Oda, ahol azok ma is élnek, figyelnek és segítenek minket. A megérdemelt élők pedig ne felejtsek el, hogy a csodafának a világosító ágai, „mint szent aranyvessző úgy segíti őket földi útjukon”.

A fehér kígyót a magyar hagyomány a kiválasztott helyek kígyójának, illetve házi kígyónak ismeri. Minket az előbbi érdekel, vagyis a hely kígyója. Konkrétan pedig a Pilisnek, mint „fehér helynek” a fehér kígyója az, amire a figyelmünk most ráirányul. A Pilisben lévő Fehéregyház, mint a magyarok első keresztény temploma is ismeri a fehér kígyót. Már nem is mondunk újat azzal, hogy ezt a „fehér helyet” is fehér kígyó keríti körbe. Csak itt a fehér kígyó minden bizonnyal nem véletlenül, de koronát kap. Ez nem is megdöbbenető, ha belegondolunk abba, hogy a Pilis maga egy „élő koronája”, élő szent kultuszhelye a magyar földnek.

*„Koronás kígyó az, aki fehér testével
őrzi első koronás egyházát a magyarnak”*

Több mint bizonyos, hogy ez az „első koronás egyháza a magyarnak”, amire Nagy Endre tesz említést nem más, mint az a bizonyos Alba Ecclesia, a magyarok valóban első „szüzanyás” keresztény temploma. Ez a templom az első temploma annak a magyar fehér kereszténységnek, amiről ebben a könyvben oly sok szó esik. Azonban ahhoz, hogy a megfelelő kapcsolódásokat megtaláljuk a fehér kígyó és a fehér egyház között, körül kell egy kicsit néznünk a népi vallásosság hagyatékában, és meg kell tudnunk, hogy az mit is tud, mit is mond nekünk a fehér kígyóról, illetve a koronás kígyóról. Annál is inkább, mert ez az igen archaikus gyökerű hagyománylánc úgy tudja, hogy az a kígyókirály, aminek koronája van, az bizony fehér kígyó. Így áll össze a kép arról a fehér hagyományról, mit most fehér kígyó alakjában mutat fel nekünk ama „nagy emlékezet”.

Erdész Sándor a magyar kígyókultuszról írt könyvében (Kígyókultusz a magyar néphagyományban) egyértelműen azt írja, hogy a „A kígyókirály is fehér kígyó, akárcsak a házi kígyó és a kincsörző kígyó. Az igazi kígyókirály azonban kizárólag csak erdőkben él. És a házi kígyónál jóval nagyobb méretű aranykoronát visel, és piros taraja van. Mos a hagyomány szerint az általunk oly nagyon keresett Fehér Egyház temploma sűrű erdőkkel határolt vidéken épült, mint egy benne ama „nemes természetbe”, amit a Jóisten a magyaroknak egykor „lakni átadott”. Tehát a fehér testű koronás kígyókirály, aki erdőkben lakik, ezen erdőhöz közeli szent helyet vigyázza. Számunkra most ez volt az érdekes. De nem szabad elfelejtenünk, hogy a régi magyar műveltségben többször és több helyen is találkozunk ezzel a szakralitással oly szoros kapcsolatban lévő fehér állattal.

Hiszen ő az, aki:

az elapadt tehén tejét visszahozza, a kívánós szűz tisztaságát megőrzi, a fekete rontást leveszi, az idő múlását megtöri, meghozza az állatok emberi beszédét, kivezet a legsötétebb erdőből is, minden régi rom titkát tudja, s ha kell bármelyik romhoz oda is vezet, előre ismeri az események történéseit, és mindig figyelmeztet is rájuk, érti és vigyázza a bolondokat, szereti és vigyázza a tüzeket, együtt él a tündérekkel az erdőben vagy olyan helyen, ahol azelőtt tündérek laktak, a fehér kígyó, gyógyító kígyó visszahozza az egészséget és a boldogságot (fehér hasú, fehér „mellényű” kígyóval, vagy ha kígyó nem volt, akkor gyíkkal kengették a torokfájóst, fehér kígyó tekintetével „kezelték” a némat és a szélütöttet).

A népi gyógyításban a fehér színű állatoknak igen nagy szerepe volt, „világosító”, gonoszelhárító, gyógyító erőt véltek benne „lakni”. A különböző mágikus gyakorlatok részévé váltak a fehér színű állatok. Az egyik boszorkányperben a tanú azt mondja a vádlott boszorkányról: - „hogya ha a feje kígyót megfőznék, megadnák enni valakinek, mindenféle füvek megszólalnának, s ki vesztésre, ki gyógyításra való megtudhatnék s kinyilatkoztatnék”.

Már írtuk, hogy ez a fehér kígyó őrzi a Fehér Egyházat és környékét. Akinek „világos” és „tisza” gondolatai vannak, azokat „bé engedi”, akinek meg „sötét a gondolatja támad azokba bé mar vagy elzavarja”. Talán nem volt felesleges megjegyezni, hogy mindezek a fehér kultuszhoz kapcsolható történetek nem tartoznak a ma kereszténység néven nevezett vallás rekvizitumai közé. A korai magyar kereszténység, a Fehér Kereszténység spirituális hagyományát képezték egykor. Ennek a vallásos hagyománynak a központjában pedig egy igen régi dualista tradíció lapul. Mégpedig a világosságnak és a sötétségnek egyfajta antagonisztikus ellentéte feszül, mint szellemi fundamentum. Hogy következtetéseinkben nem járunk rossz nyomon, abban megerősít minket Erdélyi Zsuzsanna, aki a szakrális magyar néphagyomány elismert, kiváló ismerői közé tartozik:

„Minden időben, minden művelődésben a fehér-fekete a jó és a rossz ellentéte, esetleg párhuzama. A fehérnek elsődleges jellege apotropeikus volta, ezért válhatott a gyász színévé is. Bajelhárító erőt éreztek benne, hitték, hogy a gonosz ártó szemét viselőjéről magára húzza. Sok nyelvben a fehér jelentése: fény, ragyogó, nemcsak a kultusznak fehér a színe, hanem a fehér színnek is van kultusza. (!) A fehér „kultusz”, a fény, a ragyogás kultusza tulajdonképpen a napkultusz változata. (!) A szoláris kultúrákban a fehér állatoknak, viseleti daraboknak, használati tárgyakkal különleges szerepük és ragjuk van. Rendszerint a fejedelmet illetik, ki felfogásuk szerint a Nap leszármazottja és csak egyedül ő fordulhat a naphoz. A fejedelem lova fehér, akárcsak lova takarója, süvegének prémje vagy sátrának nemez posztó bevonata. Árpád országunk megszerzését szimbolikus birtokbavétellel előzte meg, melyben a fehér ló szerepe mutatja, hogy a pusztai népeknél mily nagy kultusza volt ennek az állatnak:

„Földedet adtad feje lován, és füvedet aranyos féken, Duna vizét aranyos nyergen Akkort való nagy szükségedben”

(Erd. I. 324. 1. 339. vers, 28. szak.)

Abban a tényben, hogy ennek a bizonyos ősi fehér kultusznak az eredetét még csak véletlenül se keressük a kereszténységben vagy annak szellemi előzményeiben, Erdélyi Zsuzsanna is megerősít bennünket, mégpedig minden kétséget kizáróan:

„Tévedés volna a kereszténységben keresni a fehér kultusz eredetét. Ellenkezőleg. A kereszténység, mely olyan sok ősi pogány szokást „keresztelt meg”, az őshitek fehér kultuszát vette át. Krisztus a világosság, és elűzi a sötét gonoszt, az ördögöt. Minden jelentést, amelyet a mai hagyomány a fehér színnek tulajdonít, régi kultúrák már ismerték.”

Ez igen világos fogalmazás különösen akkor, ha tisztában vagyunk azzal, hogy van a magyarságnak egy „fehér vidéke egy szívként dobogó kővel, amit a természet élő temploma vesz körül”. Ennek a mélyen szakrális Pilisnek nevezett élő tájnak a hajdani spirituális „fehér közepe” maga a hajdani és máig keresettvitatott Fehér Egyház. Ugye már a neve is igen sokatmondó számunkra, hiszen a hagyományok, az analógiák és szimbólumok néma beszédét kezdjük érteni:

„...quae vulgo Alba Ecclesia vocatur, cum earum parochiis contulimis praefatio monesterio, in quibus sacerdotis, ab Abbate constituti, praedicto populo plenariam exhibeant servitutem...”

Mindebből a legfontosabb az, hogy a szövegből kiviláglik az a nagyon fontos tény, hogy ez a templom királyi kápolna volt! Egyházi vonatkozásban az esztergomi érsek hatósága alatt állott, és mint ilyet említi IX. Bonifác pápa 1400-ban az alábbiak szerint:

„Alba Ecclesia S. Mariae prope Veterem Budám...”

Ez tiszta és egyértelmű fogalmazás. A fennmaradt feljegyzések szerint itt országos hírű, hatalmas Mária-ünnepeket tartottak. S amit nem hagyhatunk ki: itt ebben a templomban olyan ünnepeket is megültek, amelyeknek a gyökerei a magyar népi vallásosságba nyúltak vissza és egyértelműen az ősmagyar vallásosság alappillérei voltak. Azt is meg kell itt jegyeznünk, hogy ezt a bizonyos Fehér Egyházat a templomosok eddig még teljesen fel nem tárt magyarországi jelenlétével is összefüggésbe hozták. Erről később bővebben szólnunk. Térjünk hát vissza ezekre a hatalmas Máriaünnepekre, amelyek a középkori Magyarországnak ebben a templomában folytak. A középkori magyar birodalom szinte minden részéről jöttek ide ünnepelni az új hitet és emlékezni a régiekre, hiszen a katolikus Mária-ünnepek a régi vallásosság, a Boldogasszony-kultusz kulminált pontjaira lettek „ráültetve”.

Nem minden célzat nélkül. Hiszen ha ez a spirituális kapcsolódás nem lett volna, a magyarság sem vált volna ilyen „gördülékenyen” kereszténnyé, nem lehetett véletlen, hogy ez a Szűzanyának felajánlott magyar Fehér Egyház temploma a nép szinte minden rétege által oly nagyon kedvelt pálos rendre lett ráruházva, és hogy ezt a királyi aktust nem más, mint a magyarok jó királya, az a bizonyos igazságos Mátyás cselekedte meg. S nézzük csak, hogy az írásos hagyomány minderről hogyan is beszél. 1472 nyarán, pontosan június 21-én a pápától levél útján ebben az ügyben felhatalmazást kért a magyar király (Mátyás) e templomot illetőleg:

„...Sita est prope hanc meam civitatem Budensem una Ecclesia sub honore et vocabulo Dei Genitricis, in Campo, vix milliari uno a Regia distans quae vetustatis ope celebris (prima enim ante omnes alias, in ipso conversionis exortu, fundata traditur) et ob frequentiam, devotionemque fidelium, in omnibus festis Dei matris ad eam concurrentium, venerabilis et magnae Religionis habetur, et olim parochia erat; nunc longa de promptitudine mutata locorum facie, in Campo, sub montibus, sola enim est; retinuit tamen plebanie nomen et destituta praechianorum copia, fere deserta iacet, nisi quod concursus ad illam frequens ex devotione habetur; raro tamen ibi celebrantur divina; quoniam plebanus qui Budensis Ecclesiae Praeposituram et alia plura beneficia tenet, Ecclesia illa, tamquam modica et inutili, contempta, neque residentiam in eius dote facit, neque Capellanos, nisi dous, vei eo minus, retinet, qui vicem eius supplere et confluentibus ad illam populis divina celebrare possent.

Hi vero, qui ibi resident, multa plerumque scandala committunt, quae confluentes populi devotionem et Ecclesiae illius auctoritatem plurimum diminuunt. Ob eam vero causam ipsa Ecclesia ad hanc depromptitudinem et negligentiam devenit, quod plures annos semper ad alia beneficia maiora possessa est; propter quod deliberavi, si Sanctitatis vestrae consensus accedat, Ecclesiae illius defectui succurrere, et negligentiam cultus divini, ob honorem eius Sacrae Virginis, cui dedicata est, ad excitandam ampliorem populi devotionem erga S. Virginem, quae alioquin patrona huius Regni existit locatis ibi Religiosis personis, opportuna provisione supplere. Suplico itaque - -, dignetur consentire et admittare, ut in eam Ecclesiam Fratres Eremitarum sancti Pauli, quorum reguláris observantia et integritas vitae ab omnibus diligitur, collocare valeam.

- Ego autem ultra eos redditus, qui ad eam pertinent, sic eius Ecclesiae dotem ampliabo, ut plures religiosae personae in ea degere - - valeant”

Nem a latin szövegek iránti szimpátia miatt közöljük ezt a viszonylag hosszú latin szöveget. Ez a latin szöveg könyvünk szempontjából több mint érdekes, és rávilágít a király, a nemzet és a pálos rend sajátos kapcsolatára. Mindenesetre talán a legfontosabb mindebből a középkori írásból az, hogy a jó Mátyás király tudta, hogy ez a templom (ez a Fehér Egyház) a legrégebbinek tartatik a magyar hazában. A király számára szokatlanul fontosnak tűnt ez az ügy: a római követet is megkérte, hogy sürgesse meg a dolgot. Sajátos módon titoktartást is ígért és kért is ebben az ügyben, ami igazán különös és látszólag értelmetlen. De csak látszólag!

A pápai engedély megjöttével Mátyás királyunk a Fehér Egyház templomát teljes jogkörrel átadta a pálosoknak. Sőt Oláh Miklóstól tudjuk, hogy zárdát is építtetett hozzá. 1511-ben több minden is történt. Pesti Nagy Péter (Petrus Magnus de Pesth) e pálos templomnak adományozta Zolghaiur nevű birtokát. Szintén ebben az évben bizonytalan forrásokra hivatkozva, de fennmaradt a hír, hogy lovagok esküdtek fel

(!) és adományoztak birtokokat a templomnak. Ez a hír maga több mint érdekes, ha figyelembe vesszük, hogy bizonyos értelemben a pálosok maguk is kardforgató magyar „lovagok” voltak. Kik voltak vajon azok az adományozó, felesküdt lovagok? 1512-ben a híres pálos kőfaragó mester, akit Vincze mesternek neveztek, mesterműveivel ékesíti e templomot.

Vincze atya múltba látó szemeivel sárkányok, tündérek, jó és rossz erők harcát faragta kőbe. Ismerte a magyar nemzet „tündérfői múltját”, pontosabban mitológiáját, mitikus eredetét, elpusztíthatatlan örökségét - tartja a legenda. 1517-ben halt meg a zárda Tamás nevű priorja. A fáknek, forrásoknak, hegyeknek-völgyeknek a hírek szerinti nagy tisztelője itt lett eltemetve, ebben az ősi magyar templom alatti sírboltban.

A magyar föld mélye máig őrzi ezt a bizonyos pálos sírboltot, amelynek a megtalálásával, feltárásával biztosan közelebb jutnánk az ősi magyar pálos rend múltjának és a magyar középkornak a megismeréséhez. Nota bene a rend elpusztításának és a hazából való kiebrudalásának miéértjéhez, a nemzetudatból való szándékos kiirtásához.

24. A tervről kicsit mélyebben

„Tervet az, csak az szó, kinek gondolata múltat és jövőt egyszerre érint.”

(Lajos Endre)

Már beszéltünk Özsébnek, a rendalapító, magyar nemes származású papnak a különös tervéről, amiből később megszületett a pálos regula. Arról is írtunk már, hogy Esztergomban, az akkori világ királyi magyar fővárosában élve igen megkedvelte a Pilis „mélyéről”, a közeli hegyekből, erdőkből, völgyekből a városba néha-néha betérő remetéket. Nem tévesztette meg őt a szakadt, kopott, fekete gúnya, a gondozatlannak tűnő külső.

Beszédbe elegyedett velük. Meg akarta ismerni életüket, felfogásukat. S ahogy egyre jobban megismerte őket, egyre nagyobb lett a tisztelet és az érdeklődés is irántuk. Özséb elkezdte lejegyezni azokat a dolgokat, amiket ezek a remeték neki mondtak, vele közöltek. Lassan megismerte szenvedéseiket és lelki nagyságukat. Megfogták őt a remeték gondolatai. Érdeklődéssel hallgatta a fekete és a fehér szín mitikus kultuszáról, „harcáról” vallott elveiket.

A magyar mitológiával, a magyar szakrális népi hagyománnyal és a korai katolicizmussal összevarrt gondolatok mélyen megfogták. Ezek a remeték csak egyetlenegy világos pontot láttak földi életük sötét egén: ez a megismerés fénye és a halál tudata volt. Nem a félelmetes és a gonosz, hanem a megváltó és szép halál. A természet gyönyörű szépsége mögött meglátták az idő csapdájába került, testbe zárt lélek vergődését.

Ragaszkodtak ahhoz a tudáshoz, ami a nemzet régmúltjához, az ősök bölcsességéhez nyúlik vissza. Ragaszkodtak ahhoz a magyar nyelv metafizikájában rejlő bölcsességhez, ami az anyagi világ feletti győzelemhez segítette őket. Özsébet megrendítették azok a gondolatok, melyek arról beszéltek, hogy a természet minden dolga mögött a fentről jött lelket lehet sejteni. Élet, lélek van a fában, fűben, vízben, forrásban, a természet minden dolgában, ami fölött népünk Nagyasszonyának, a Nagyboldogasszonynak csillagos palástja terül el, védve gyermekeit, a magyarokat. Özséb és a pilisi remeték kapcsolata egyre bensőségesebbé vált.

Mindentudni akart róluk, ezért jegyezte le gondolataikat. Mígnem az a gondolat érlelődött meg benne, hogy a tőlük hallott és számára csodálatosnak tűnő dolgokat, tömérdek lelki nagyságot a Hitnek és az Egyháznak a szolgálatába állítja. Az akkori idők divatja szerint külön szerzetben egyesíti majd azokat a kiválasztottakat, akiknek ezek a remetéktől vett gondolatok vezérelvül szolgálhatnak egy új, magyar fundamentumú és szellemiségű szerzetesrend megalapításához. Külön szabályzat kell hát. Hiszen a meglevő szerzetesrendek egyike sem nyújtja azt, amit ez a szellemiség adhat a nemzetnek és a hitnek. Özséb remete-szerzeteseinek, az ősi magyar pálos rend tagjainak kötelező volt Isten irgalmába vetett bizalommal készülniük a nagy útra: a halálra. Tudatosítani kell azt, hogy az élet mitikus-spirituális út, amelynek a vége egy újabb útnak a kezdete. És a gondolkodó, istenes ember, aki már találkozott a Világossággal, tudja, hogy mindig csak jövevény, átutazó lehet ebben a világban.

Mint tudjuk, 1246-ra datálható a pálos rend tulajdonképpen létrejötte, mikor a bizonyos 7 szerzetessel (bizonyos okok miatt mondhatjuk úgy is, hogy lovagszerzetesek) Özséb a Pilisbe vonul. 1250-ben egy „soha el nem apadó forrás” közelében lerakták a Szent Kereszt templomának az alapjait. Ezt követően egyre többet hallani a többszörös értelemmel is bíró latin mondást: „In Cruce salus” - keresztben az üdvösség. Azok, akik azt hiszik, hogy maga a kereszt, mint misztikus szimbólum a kereszténységgel veszi kezdetét, nagyon tévednek. Krisztus csak megerősítette, megvallotta keresztalálával a keresztnek a mélyebb, üdvözítő jelentését, értelmét. Gyöngyösi Gergely így írt a Szent Kereszt néven ismert rendről:

„Szent a Kereszt, melyről eme testvérek neve ismert, mert a Kereszt házát lakta először a Rend.”

A Kereszt házát lakta a rend először. Vajon még a Szent Kereszt templomának megépítése előtt lakta már a rend a Kereszt házát? Es ha igen, ki építette azt, ha nem a pálosok? Vagy ez a kereszt-hit egy sokkal régebbi hagyomány megmaradt szála, amit a pálosok kötöttek össze egy új hit új tradíciójával? Tehát a „Kereszt házát lakta” kifejezés is többértelmű. Utal a Szent Kereszt templomára és magára a Szent

Keresztre is. Mert aki hisz a Szent Keresztben, az benne is lakik abban a bizonyos spirituális Szent Keresztben, ami nem más, mint maga a Krisztus által megváltott, lelkileg megújult világ.

Azt követően, hogy a Szent Kereszt templomát a pálosok életre hívták, egyre-másra jelentek meg a Pilis különböző helyein (nyilván a beavatott, szakrális geológia kitüntetett pontjain) a pálosok különböző keresztjei. Ez így is van rendjén, hiszen magától Gyöngyösi Gergely szerzetes testvértől tudjuk, hogy a rend, legalábbis a kora időket tekintve, a Szent Keresztről neveztetett el, és hozzá nagyon-nagyon ragaszkodott. Olyannyira, hogy annak emlékét hosszú évszázadok múltával is megőrizte. Mos, ezek a szerzetesek szívből, őszintén vallották, hogy az imádság az emberi léleknek természetes és legmélyebb szükséglete. Tudták és vallották, hogy az imádságot Istentől és a nemzettől elszakítani nem lehet.

Szent volt nekik az a nyelv, amellyel Istenre gondoltak. Szent volt nekik az a föld, ahová születtek. A természet szabadságában élve érezték meg a nemzet szabadságát is, mint éltető közeget. Özséb lázasan készítette el azt a mára már elveszett tervezetet, amelyet az általa életre hívott szerzetesrend regulájának szánt. Ez a tervezet, ami a pilisi remeték lelkivilágából született meg, nem marad rá az utókorra. Krónikáink (már ami fennmaradt belőlük) nem tartalmazzák e tervezetet a maga részletes teljességében. Ez a tény maga is meglepő, hiszen itt nem egy „szimpla” szerzetesrend regulájáról van szó, hanem egy olyanról, amelyik igencsak kötődik a múlthoz és a nemzethez. Özséb, mint tudjuk, 1262-ben, a templom teljes elkészülte után nem késlekedik Rómába zarándokolni, hiszen minden új szerzetesrend csak Róma áldásával lehet legális. De Rómában nem látták olyan sietősnek a dolgot. Egy nemzethez erősen kötődő új szerzetesrend, ami ráadásul a halálban, az „elmúlásban” nem lát olyan véges elmúlást és ködös fogalmak alá bújtatott feltámadás-frázist, mint azt Róma hirdette a maga szigorú hivatalosságával - nemigen volt a Szentszék kedvére.

A halálra való csendes, erdő magányában való felkészülést és az anyagi világ csapdájából való radikális kilépést hirdető rend születése egyértelműen kényelmetlen volt világi hierarchiáját folyamatosan kiépítő, azt erősítő, arra folyamatosan támaszkodó Róma számára. Itt ki kell emelni azt a tényt, hogy az Özséb által életre hívott ősi magyar pálos rend lelkiségének része volt egy ősz-szkíta tradíció, ami minden bizonnyal az ősmagyar lelkiség fontos része volt.

Ez a szakrális nemzeti tradíció és ősmagyar lelkiség akármennyire is volt része a pálos lelkiségnek, minden bizonnyal csak a szemét szűrta a hivatalos katolikus klérusnak. A halálnak, mint elpusztíthatatlan és végérvényes (át)változásnak az imás várakozása egy istenes lelkületben nem új Róma számára. Újnak csak a nemzeti ősvallásból átemelt szakrális alapelvek beemelése számított a római katolicizmus akkori keretei közé. A karthauzi rend is nagyjából hasonló hitelveket vallott, leszámítva magyar ősvallás pilléreit. S most íme, születőben van egy magyar rend, amely hasonló a karthauzihoz, ráadásul erősen nemzeti jelleget hordoz. Mégpedig a nemzet ősvallásának szakrális jellegéből merít, ami igen nehezen illeszthető be az indogermán Európa lelkiségébe, vallásába.

Mire való hát egy újabb „magyaros karthausi rend” ráadásul Magyarországon, ahol az Árpád-ház a maga sajátos katolicizmusával kilóg az európai birodalmak királyi házai közül? Már említettük, hogy Özséb minden követ megmozgatott, hogy a lelkében feltámadt erősen tradicionális, ősiségét tisztelő magyar rend számára Róma áldását elnyerje. Talált is egy ismert közbenjárót, akit az utókor Aquinói Szent Tamásnak, más néven az Angyali Dokornak hív. A protekció eredménye az lett, hogy a veszprémi püspökhöz hivatalos utasítás ment, hogy vizsgálja felül, mit is akar ez az új magyar rend valójában. A régi Pilis vármegye teljes területe a veszprémi egyházmegye területéhez tartozott, s majd csak jóval később, a XVIII. sz. második felében létesült a teljes egyházi jogkörrel bíró székesfehérvári püspökség.

Róma számára nagyon fontos volt, hogy tudja azt, miből és hogyan akar megélni ebben a teremtett világban ez a bizonyos magyar rend. S ami a legfontosabb: milyen hitelveket is vall magáénak? A szigorú egyházi meghallgatáson és kivizsgáláson átment új magyar rend „csak a meglévő szerzetek valamelyikének szellemében és szabályai szerint létezhet”. Pontosabban arról van itt szó, hogy Özséb új rendje egy már meglévő szerzetesrend keretében, annak életébe beleilleszkedve létezhet csak. Mert ha ez nem így történik, könnyen eretneknek bélyegezhetnék volna őket, és a bevált tortúrák után úgy járhattak volna, mint a többi, a hivatalos egyház által elszigetelt kirekesztettek (katarok, albigensek, bogumilok stb.) Térjünk vissza Özséb tervére, amiről sajnos oly keveset tudunk.

A kevés számú és egymásnak ellentmondó információ, ami az időben fennmaradt erről a tervről, nagyon megnehezíti a dolog lényegi megértését. Annál is inkább, hogy a róla fennmaradt írott emlék nagyon kevés, sőt megtörténhet az is, hogy szándékos félreinformáltság is lapulhat a sorok között, ami ennyi idő távlatából már nehezen deríthető ki. Baigent-Leigh-Lincoln a katar rejtélyéről szóló bestsellerükben szellemesen írják:

„Profán példával élve az egyházi források alapján pontos képet alkotni a katharokról körülbelül olyan jellegű próbálkozás, mintha a Gestapo vagy az SS információi alapján akarnánk tájékozódni a francia ellenállásról.”

A gondolat frappáns, és vonatkoztatható Özséb tervére is. Ha voltak olyan hitelvek és gondolatok (márpedig a rend szellemiségét nézve minden bizonnyal voltak), amelyek nem voltak beilleszthetők a Szentszék tanításaiba, azok nem is lettek Róma által megőrizve, vagy ha igen, máig nem publikusak. Vagy ha mégis fellelhetővé válna a Szentszék dokumentációjában egy-két gondolatmorzsa a régi ősvallási nyomok közül, amit a pálosok megőrkíteni szándékoztak a regulájuk által - annak körülbelül annyi a hitelessége, amennyi a fentebb említett idézetből egyenesen következik. Tehát Özsébnek a látomása után megfogalmazott eredeti tervéről, mint rendi reguláról vajmi keveset tudunk.

Csak jóval később, a már hivatalosan engedélyezett új rendi szabályzat egyes elemeit megismerve következtethetünk a terv súlypontjára, lényegére. Ez a szellemi esszencia jóval túlmutat önmagán, és a történelem mélyébe vezet. Arról van szó, hogy aki a szerzet tagjává válik, spirituális értelemben a világ számára „halott”. Ez eddig még nem újdonság, ha frázisként, általánosságban beszélünk erről a világ számára való meghalásról. Hiszen egy katolikus pap a papszenteléstől fogva már nem világi ember, hanem isteni szolgálatot vállalva lesz tiszteletes. A pálosok esetében a dolog nem ilyen egyszerű. Tóth László kutató szerint itt a pálosok esetében a világi emberek, a közvetlen hozzátartozók is és a pálossá váló maga is „halott” lesz. S minden világi kompromisszumtól mentesen itt egy új istenes ember születik meg.

Aki maga is egy csillag lesz azok közül a fényesek közül, amiket-akiket Özséb látott látomásaként hatalmas fényes világossággá egyesülni ott a magyarok szent hegyén. A kiválasztott a beavatás által „halott” lett. Itt nem lehet észre nem venni a magyar nyelv mély metafizikáját: a halott már „meghallott” valamit, és ettől fogva nemcsak fizikálisan, hanem spirituálisán sem lehet már olyan, mint azelőtt, amikor még nem volt „halott”. Özséb tervét felvállalva a kiválasztott tehát meghalt a világnak, hogy Istennek és a nemzetnek élhessen tovább. Őrzővé és virrasztóvá válik. Erről az utóbbiról igen sokat hallunk a rend történetében, maga a népi nyelv is igen gyakran Virrasztóknak nevezi őket. A számtalan legendából még mára is maradt. A népi vallásosság is megőrizte a szüntelenül a népért és az országért imádkozó pálosok legendáját.

A legendák szerint Özsébnek és kiválasztottjainak nem volt szükségük alvásra, s ha kellett, még álmaikban is láttak, behunyt szemmel is virrasztottak. Számukra nem volt idő, se múlt, se jelen, se jövő. Ennyit a virrasztásról, de vajon mit őriztek, ez már nehezebben felderíthető, de roppant lényeges dolog. Egy a magyarok számára „meghalt”, de fontos tudást őriztek. Tálán a regula, a Terv, az eszmeiség eláruul valamit...

A rendben eltöltött esztendő csak a virrasztás, a felkészülés évei voltak. Felkészülés egy olyan lelki és testi halálra, ami nem a pusztulás és az elenyésztés útja, hanem ellenkezőleg. „Halottá” válva „meghallják” majd azt, amiről az egész szerzetesi élet szól. Az ősök lelkét továbbvivő krisztusi lélek születik meg ott a „hallás” pillanatában. Mindehhez a virrasztások által megedzett erős lélek és erős test is szükségeltetik. Meg még valami: a Terv ismerete, azé a tervé, ami az ősi múlttól szóló világos „fényes” tudásról árulkodik. Tehát virrasztani és őrizni. Virrasztani, hogy a lélek tudja, hogy mi lesz az útja, és állandó készütségben legyen. S tudták, hogy őrizni is kell az ősi tudást, mégpedig nem akárhogy, hanem maradéktalanul.

Őrizni a régiek titkos tudását a múlttól és jelenről, jelenről és jövőről, hogy az általuk „meghallott” és meglátott jövő elkerülhető legyen. Az Árpádok fénye ki ne aludjon soha! A terv már kész. Az őshagyomány és Krisztus evangéliuma mutatja az utat. Nem hiába jöttek ki a Pilis erdejéből a bölcs remeték. Özséb, a nemes és bölcs magyar „vette az adást”, felfogta és elfogadta azt a magyar bölcsességet, amit neki átadtak. Sőt nemcsak elfogadta, hanem megőrizni és továbbadni is szerette volna ezt a magyar beavató hagyományt.

A többektől hallott tudást egy lánggá egyesítette a látomás. Özséb kiválasztott volt, mint ahogyan kiválasztottak voltak az őáltala kiválasztottak is. Többen, főleg a kérdés XIX-XX. századi kutatói közül, megegyeznek abban, hogy a négy evangéliumból a pálosok János evangéliumát részesítették előnyben. Nem lehet véletlen, hogy másik három evangéliumtól eltérően a pálos rend azt az evangéliumot tartotta magához legközelebbinek, amelynek az elején le volt írva, hogy a világosság a sötétségben fénylett, de a sötétség nem fogadta be. Az igazi világosság eljött volt már a világba, amely megvilágosít...

De ennek az ősrégi világosságnak a fényét Krisztus hozta vissza az emberek közé, hogy felszabadítsa a bennük lévő világosságot. De a világ folyamatosan el akarja oltani ezt a szellemi fényt. A magyar fehér

atyák (a pálosok) a teremtés elnehezült sötét másának tartották a földi létet, és a halált Krisztus-közeli felszabadulásként fogták fel. S ezzel a gnoszticizmusba hajló világgéppel, ami minden bizonnyal az ősmagyar vallási hagyomány (pontosabban fogalmazva az ősi tudás) része volt, Özsébet minden bizonnyal a pilisi magyar remeték ismertették meg.

Özséb tervének központi magva erről a tudásról beszél. Ezért nagy súlyt fektetett arra, hogy az általa alapított rend „tervében”, regulájában ez legyen az „élő” mag. Az a mag, amit virrasztással, őrzéssel, de életben kell tartani, hogy az ősi magyar tradíció el ne vesszen soha. Róma nemigen lelkesedik a nemzeti ideálokért. Ezt Özséb jól tudja. A magyaroknak sem volt szerencséje, ami az őshit átmentését illeti.

Mindezek dacára megszületett ott, a Pilis rengetegében egy férfiakból álló magyar szerzetesrend, aminek a célja maga az özsébi terv volt: az ősi magyar hagyomány fényével, az ősök tudásának a segítségével és Krisztus világosságával megmenteni és felemelni Magyarországot, a magyar lelkeket.

25. A kékesi kolostor legendája

„Ha a kolostorok meghalnak oda a hitnek ”,

(F. S. O.S.B.)

nincs magyar pálos, nincs magyar haza" (Balogh Imre, 1910)

Az írásos feljegyzések és krónikák többször is egymásnak ellentmondó híradásai egyszer csak a semmibe hullnak. Ez igencsak megnehezíti a kutatást mivel az események menetében túl nagy hézag támad. Közel két évtized telik el, amiről szinte semmit sem tud az utókor. S utána, utána jön a csoda. Egy virágzó, a magyar nemzet által szeretve tisztelt szerzetesrendről jön a híradás. Őzsébet, mint tartományfőnököt látjuk viszont. Annak a rendnek a főnökét tisztelhetjük benne, akiről még a külföld is úgy beszél, mint a „magyarok szerzetesrendje”.

A nép rajong értük, a pálosok Mária-kultusza összefonódik a Boldogasszonyanyánk ősmagyar mítoszával, és teljesen lefedi a magyar szakrális néphagyomány istenes arcát. Tegyük fel hát újra a kikerülhetetlen kérdést. Hol volt hát a szerzetesrend otthona a kezdetek idején és hogyan váltta rend ilyen hatalmassá? Megszületett a kékesi kolostor legendája. Visegrádtól délre egy Kékes nevű hegy lábánál állott. E kolostort Szent László kékesi kolostorának nevezik. Eredete, építője, alapítója, alapításának éve ismeretlen.

Csak két dolog biztos: az, hogy a néphagyomány e kolostort a Szent László-mítosszal köti össze és az, hogy ez a kolostor a magyar tradíció szerint a fehér barátoké volt. Magának a helynek a neve az ég kékségét juttatja eszünkbe. Egy biztos: a kolostor alapításáról információ nem maradt hátra. Méreteit tekintve a kékesi kolostor hatalmas lehetett. Minderről onnan lehet következtetni, hogy két hatalmas halastó tartozott hozzá. Ezek nagyrészt beomlott állapotban, árokszerűen, de fellelhetők. Sajnos a sokáig meglévő falmaradványok mára már eltűntek. Köveit, tégláit, oszlopait, szaszanida-indás faragványait felhasználták a későbbi római katolikus templom építéséhez. Az egykori temetőn kívül eső falaknak még a fundamentumát is kiásták és elvitték. A kolostor főépülete ott állt a mai templomtól keletre. Az alapfalak feltárását többször is megpróbálták, de sikertelenül.

A nehézség abban állt, hogy később egy temető épült a romok fölé. A környék régi lakói még emlékeztek a kolostor több szép és érdekes épületmaradványára. De mára már nagyon kevés maradt mindebből. A lényeg az, hogy maga a kolostor, még ha rom vagy épületmaradvány formájában is, de üzenhet a jövőnek. A kolostor keleti ízlésvilágú főportáiját a későbbi pilisszentlászlói templom ajtókeretébe építették be ötletes építészeti eljárással. Ami a faragásokat illeti, azok mesteri kézre vallanak és a kora középkor díszítőművészetének keleti gyökerű finom stílusát őrzik. A régi híradások beszélnek még gyönyörű „madaras-árpásávós” sűrű indás díszítményekről, amelyek az idő sodrában elvesztek.

Az 1900-as évek elején több híradás is szólt a környék kallódó köveiről, különös sárkányos faragványokról, földbe süllyedt kolostormaradványokról. Hírek maradtak fenn a kőkoporsóba zárt romlatlan halottakról. De a lassan elfelejtett legendák és az egyre gyorsabbá váló, a múltat nem tisztelő élet sajnos megtette a hatását. A kékesi kolostor legendája egyre kopik, de teljesen azért nem vész el. A legendákból sok minden reánk marad. Tudjuk, hogy a pálos atyák az „ég kékségét”, a szellemi élet tisztaságát és a honszeretet örökifjú tüzét őrizték. A halálra készülve gyúrték le a halált. Azt is tudjuk, hogy a virrasztás és a helytállás olyan erények voltak, amiket ők „soha le nem vettek” magukról.

A néphagyomány, akárcsak a pálos barlangok esetében, a pálos kolostorokról is úgy emlékezik meg, hogy azokat csak az láthatja meg, akiknek tiszta és magyar szíve van. A fehér szín misztikája pálos szemmel külön értelmet kap. A fehér, mint a fizikai világ legbonyolultabb, összetett színe, maga a mindenség színe. Fehérnek kell lennie minden „tisztának” kívül-be- lül. Sőt fehérnek kell lennie minden szent helynek; a szent barlangok fehér sziklája és a kolostorfalak tündöklő fehérje ugyanarról a mondanivalóról beszél. A legenda úgy tartja, hogy a fehéret csak az ég kékje oldja. S ami annak legnagyobb ellensége és egyben kozmikus kiegészítő párja, az a fekete, ami a sötétből, az ördögtől születik. Az égtájak fogságában lévő színek közül is a legfehérebb, a legtisztább a dél őrizte fehér szín. S természetesen a legsötétebb fehér az északi és a nyugati égtáj őrizte fehér. Minden bizonnyal nem lehet véletlen, hogy a kékesi kolostor Visegrádtól délre, a Kékes nevű hegy déli lábánál állott.

Ez a kettős déli kulmináltság nyilván egy régi tradíció része. Ezt a pálos kolostort a néphagyomány Szent László kékesi kolostorának nevezi. Arról a Szent Lászlóról van szó, akinek nemzetmentő, „déli” palástja csillagként emelkedett fel a nemzet szakraális egére. Ő az a Boldogasszony lovagja, akinek a magyar néphagyomány szerint sohasem „fordul meg a csillaga”, s természetesen mindig délen csillog.

26. Két holló, egy gondolat

„A holló többet tud az életről mint azt az ember gondolná.”

(Nagy Miklós: Poe verseiről)

A hollóról egyből három dolog jut az eszébe a középkori magyar történelem mitikus hagyományát kutató íróknak. Ez a három dolog a pálos rend, Mátyás, az igazságos király és az ő fekete serege. Lássuk a holló ezoterikus jelentését. Mint tudjuk, a hollómadár „égi” állat, és mint ilyen a felső régiókhöz tartozik. Onnan hoz üzenetet és oda is tér vissza.

Azt is tudjuk, hogy „fekete” állat. Ebből következik, hogy minden rosszat és sötétet elnyel. Testének sötétje elnyeli a fényt, míg a benne lévő szellem fehérén „örzi” a világosságot. Ahogy a hagyomány tartja: „testi ruhája akár a papok reverendája, lelke akár a fehér hegyek magassága”. Magában a holló szóban a magyarul gondolkodó számára két fogalom rejlik. Mégpedig a „hulló” és a „hulla”. Maga a holló tehát maga a „hulla” fogalom miatt sem lehet más, mint a szárnyas változás, pontosabban az átváltozás madara. Ez a „fénynyelő” madár a halál utáni „más” világot köti össze az e világgal. Aki ismeri a holló titkát, az ismeri a feltámadás misztériumát is. A holló csukott szája a titokörzés ősi okkult aspektusára utal. „Magas” kora az idő végtelen hosszára, az öröklétre emlékeztet. Szimbolikus jelentésénél fontos figyelembe venni, hogy valójában mit is tart a csőrében (mit mutat fel, mit őriz). A pálosok esetében (lásd a rend ősi címerét) kenyeret, „fentről” hozott földi táplálékot tart a csőrében. Ez a kenyér pedig a földi élet legfontosabbjának, a fizikai létezésnek és átvitt értelemben a szellemi aspektusnak a fenntartója. A halhatatlanságba csak a testté lett kenyér, az örök kenyér befogadása vezet.

Mint tudjuk, Mátyás címerében a holló csőrében gyűrűt tart. A gyűrű pedig a végtelenséget, a középkor nyelvén az „összeért világokat”, az örökkévalóságot szimbolizálja. S most jön valami, ami nagyon érdekes! A pálos rend, mint tudjuk, olyan kiválasztott, magyar szerzetesek rendje, akik hosszú időn keresztül gyűjtötték össze azokat a magyar régműltből még megmaradt spirituális tanításokat, amelyek (és ez nagyon fontos) egy nemzet spirituális tudását, életerejét fenntartják, és ami a legfontosabb: megőrzik. S ezt az egyre múltba vesző, ősidőktől fogva a kiválasztottak által megőrzött hagyományt, ha éltetni, működtetni akarják, akkor bizony meg kell mutatni a legnagyobbknak. Át kell adni az ország legfőbb, a szakrális és profán világot a hatalom útján egyesítő uralkodójának, a magyar királynak. A hollós pálosok címerükben az „élelmes” (a magyar szó kétértelműsége itt minden bizonnyal súlyozott jelentéssel bír), élelmet, égi-földi kenyeret tartó hollóval együtt megosztják a gyűjtött és megőrzött tudásukat avval a hollós Mátyással, akinek a címerében a csőrében gyűrűt tartó holló található.

Itt az ezoterikus tudás rejtett jelenvalósága és annak értelmezése viszonylag egyszerű. Maga a gyűrű a végtelenségnek és egyben - mint mondtuk is - a mindent körbefolyó és mindig ugyanoda visszatérő időnek a jelképe. Hogy a holló mindezt a csőrében tartja, az két dolgot jelent. Egyrészt azt, hogy a leghatározottabban őrizi ezt a bizonyos gnosztikus evidenciákból és fénybölcsségből álló magyar tudást. A másik igen lényeges dolog pedig az, hogy ezt a végtelen és bölcs körforgást példázó gyűrűt a fekete madár valahonnan hozta. Emlékezzünk csak Mátyás ragadványnevére, az igazságosra, vagy éppen Vitéz Hollóra.

Való igaz, hogy egy „oroszlánpillantású” Vitéz Holló tudja csak a régiek bölcsességét folyamatosan „úton tartani” és úgy megőrizni, hogy ez a tudás ugyan titokban maradjon, de egyben működjön is. És működésének az eredménye, az igazságosság magától az uralkodótól elválaszthatatlan lehessen. Mátyás, az igazságos - erre a nevéből is következtethetünk - tökéletesen megoldotta ezt a nehéz, többek által megoldhatatlannak tartott problémát. Minden bizonnyal az sem lehet véletlen, hogy a pálosok védelmezőiként ismert fekete sereg (az igazságos Mátyás híres serege) magának a hollónak a fekete „ruháját” viseli magán, mellén a hollós címerrel. A népi hiedelem szerint a pálosok azért választották címerüknek a hollós életfát, mert a holló nem más, mint az élet és a halál ura. Azért, mert tudja, hogy mi van a halál mögött és az élet előtt. Nem más, mint egy újabb élet. Ezért nem féltek a pálos atyák a haláltól, mert tudták mi van mögötte. És akik már egy kegyelemmel teljes életet maguk mögött hagyva birtokában vannak an-

nak, ami a halál után következik, azok egy romlatlan élet ajándékeként romlatlan testet kapnak, míg fel nem támadnak azon a bizonyos napon.

Itt el is érkeztünk oda, hogy miért is várják a pálos atyák romlatlan testtel ama feltámadást. Honnan jött és miért is maradt meg máig ez a több száza is felfűzhető néphagyomány, hogy a mára elfeledett, valahol a Pilisben rejtőző pálos kripták rég elhunyt pálos szerzetesek romlatlan testét őrzik.

A középkori hagyomány szerint ezek a romlatlan testtel a feltámadást váró fehér atyák, míg éltek ebben a világban, addig állandóan virrasztottak, S ezen virrasztásuk közben nyitott szemmel látták a múltat és a jövőt egyaránt. S ami igen fontos, hogy vezérlő állatuk, ama fekete holló sohasem hagyta cserben őket. A Pilisben járva velük volt, a fejük felett őrizte az eget. A hollóra visszatérve igen érdekes tény az, hogy maga a holló „H” betűje (ami minden bizonnyal nem véletlenül Magyarország betűjele is) magának a léleknek a testből való kiáradását is jelenti. Mikor megformáljuk és kiejtjük magát a h betűt (itt a holló név esetében egyértelműen) a testből a benne lévő lélek egy része elhagyja a testet, pontosabban fogalmazva kilehelődik. A magyar szakrális néphagyomány igen bölcsen ezt a testet elhagyó lélekrészt „élő szuszznak, testlevegőnek, leheletnek” nevezi.

Mit is mondtak azokról a Pilisben élő Öregekről, akikről oly keveset tudunk, de azt mindenképpen, hogy Özséb nagy érdeklődéssel hallgatta őket, és hogy nagy szerepük volt abban, hogy a gazdag esztergomi egyházból pilisi szerzetes legyen, nos, úgy szólt róluk a fáma, hogy bizony ezeket az Öregeket fekete madarak kísérik, ahogy azok az erdő rengetegét járják. Nyilván ez sem véletlen összefüggés. Mint ahogy az sem, hogy az általános hagyomány azt tudja e madarakról, hogy azok bizony kitartóak, éberek és igénytelenek. Mit is írnak a nagy Hollóról, Özsébről?

Igénytelen az evésben, kitartó a virrasztásban. Ezek bizony hollótulajdonságok. Ezek a tulajdonságok viszont rámutatnak egy mély és máig fel nem tárt mitológiai párhuzamra. Míg Mátyásnak, az igazságosnak a hollója igazságkereső és igazságfenntartó, csőrében az örökkévalóság és az igazság gyűrűjével, addig Özséb hollója hasonló, de mélyebb beavatásról ad hírt. Özséb és a pálosok esetében a virrasztó madár nem az égi-földi igazságot keresi, hanem a túlvilági bizonyosságot.

Mégpedig ott az életfán ülve kenyérrel a csőrében olyan bizonyosságot hirdet, amiről a nemzeti emlékezet soha, egy pillanatra sem feledkezhet meg. De a róla való tudást mindig csak egy szűk kiválasztott réteg és természetesen a király birtokolhatta.

27. Egy elfelejtett beavatás

„A beavatás pedig nagy titok. Titok még akkor is, ha arról az emberek mindenfélét fecsegnének. Az igazi titokhoz pedig az áll legközelebb, aki tagadhatatlanul szentségben áll...”

(Z. T.)

Az előkészület befejeztével, a világi ruha rituális levételével veszi kezdetét a tulajdonképpeni beavatási rítus.

A három fő szerzetesi fogadalom:

- szegénységi fogadalom
- engedelmisségi fogadalom
- szigorú cölibátus

Ezzel a három fő ismert szerzetesi fogadalomhoz a különböző töredékes információk szerint még két plusz fogadalom is járult:

- a magyar ősi tradíciók katolicizált fenntartása
- a magyar érdekek feltételek nélküli elfogadása
(„a haza mindenképp előtt” tudatának rendi keretek közötti érvényesítése)

Ne feledjük: a pálosok maguk harcos szerzetesek voltak. Ha szükség volt a hazának kardforgatókra, ők egyből ott termettek. Erre számtalan példát találunk a magyar történelemből. Innen is van az egyik legismertebb ragadványnevük: „hazás papok”. A pálos rítusban a világi halál és a spirituális felébredés központba állítása volt érezhető. Lássuk a feljegyzést a rítusról, hogyan is zajlott a világi élet „eltüntetése” és a spirituális „magyar” életbe, magyar rendbe való újjászületés rítusa. A rend főnöke (pl. Özséb) a kolostor alsó részében, az alagsorban ravatalt állított fel.

A felszentelendő szerzetesjelöltek mindegyikének (akik az egyévnvi próbaidőt kiállták) szép sorban be kellett feküdni a ravatal közepén felállított kőkoporsóba. Mielőtt befeküdtek volna a mennyei látást ígérő kőkoporsóba, fehér halotti lepelbe burkolták a beavatandó neofitát. Az élő test lassú gyolcsba tekerésének, elfedésének, ha úgy tetszik testi „eltüntetésének” komoly jelentősége van. A szem és a fejtető egy része többek szerint fedetlen maradt.

Talán azért, mert a szem a régiek bölcselete szerint a test ablaka és a lélek fényességes tükre. A koporsóba fekvő a lélek fehér ruhájába, tiszta, fehér gyolcsba lett öltöztetve. A szerzetesjelölt fölött a rendfőnök a szertartás által előírt különböző kéztartásokat (áldást kérő, áldó, elfogadó, felajánló, elbocsátó, befogadó, könyörgő) végzett.

E közben a „De Profundis”-nak nevezett (többek szerint csak ahhoz hasonló) halotti éneket éneklő atya és a körülötte lévő neofiták. Majd miután szentelt vízzel beszentelte a „halottat”, rákiáltott a kőkoporsóban lévőre:

„Testvérem, te meghaltál a világra nézve!
Te ezentúl már csak Istennek élsz!”

Az északi buddhizmus egyes beavatásaiban, ahol még jelen vannak egy korábbi sámánisztikus ősvallás egyes elemei, a beavatandót három napra kőkoporsóba zárják. S ha a jelölt testében lakozó szellem áttört a kőkoporsón, a barlangon, a hegyeken át az égig, és onnan látóként, beavatottként szállt vissza az égből a testbe, akkor felvették a rend kötelékébe. Mindezt hogyan is fogalmazta meg Gyöngyösi Gergely:

„Ezek az atyák egész életük folyamán azt próbálták megvalósítani, amit odafönn az égből, az angyalok szférájában láttak.”

A beavatás útján az Égből a Földre leköltöztetett égi tudást a pálosok egyesítették az ősi vallás hasonló tanításaival. Ebből a beavatásból, az égi energiák spirituális kihasználásából következik az a tény, hogy nagyon sokáig tudtak böjtölni, virrasztani. A hagyomány szerint a testet csodálatos módon tudták fegyelmezni, náluk a test „tudása” maximálisan a lélek által volt irányítva. Ami nem volt más, mint egy „fentről” jött ajándék, ahogy a derék szerzetesek fogalmaztak.

Az égi erők energiájából táplálkoztak. Abból a spirituális energiából, ami által a Pilis is, mint „élő” rendszer működött és a maga módján ma is működik. Valamint az esszéneusokhoz hasonlóan nagyon fontosnak vélték a biotáplálkozást. Ma úgy mondanánk, hogy a reformkonyha, a természetgyógyászat és egyfajta biodinamikus mezőgazdaság hívei voltak.

Továbbá híresen jó botanikusok voltak. Ahogy a hagyomány tartja: tudtak a növényekkel beszélgetni és megértették csendes szavukat. A halál testvéreinek, a Szent Kereszt csuhásainak nevezett pálosok az anyagi világ tagadását, a világ sajátos panteizmusba burkolt szeretetét (fáknak, virágoknak, hegyeknek, völgyeknek, forrásoknak, barlangoknak tiszteletét) vallották, és olyan hazafiságról tettek tanúbizonyságot, ami a jelen számára már felfoghatatlan. A rend tagjai a mennyei harmónia segítségével sikeresen ötvözték az égi és földi erőket, és ezeket az édes haza érdekében a legjobb célra fordították. A koronás királyt mindenkor és minden helyzetben támogatták, mert tudták, hogy a magyar korona egyben égi korona, az égi világosság spirituális „akkumulátora”.

A haza érdeke és a hit megélése - erre a két dologra épül rá a pálos gondolkodás. Ezen utóbbi dologgal lehetett kapcsolatos az a néphagyomány által megőrzött felfogás, hogy a pálosok a hazát

„a földre tükröződött Égként képzeltek el és ezért ragaszkodtak is hozzá oly nagyon”.

S ez a földre tükröződött Ég nem más, mint Mária országa az isteni Pantokrátor védelme, uralma alatt. Ennek tipizált szakrális ereklyéje maga a magyarok Szent Koronája. Tehát ennek az égi-földi tudásnak birodalma maga a történelmi Magyarország, aminek mintegy a kozmikus pecsétje maga a Szent Korona. Az égi és a földi hazának a „tükröztetése” minden bizonnyal egy nagyon régi tradícióból átemelt spiritualitás része lehetett.

Ennek a szellemiségnek a birtokában már nem is olyan megdöbbentő, hogy Özséb és a legendás „hatok” keltették újra életre a magyar nemzet szellemiségét, értékeit, hagyományát, legendáriumát a legerőteljesebben védő és minden helyzetben azt képviselő pálos rendet. Éppen ezért a magyar történelmet és a hazát bármilyen aspektusban is támadó ellenségnek a legfontosabb dolga volt a pálos rend térdre kényszerítése, elhallgattatása, felszámolása. A teljes felszámolás - mint tudjuk - nem járt sikerrel, a rend új hazába való patriálása viszont igen. Ezzel szűnt meg aztán a magyar tradíciókat felvállaló és a hazát szolgáló ősi magyar pálos rend, hogy ezzel egy időben megszülethessen idegenben a gyökereitől elszakadt, és attól lassan de folyamatosan távol kerülő, új, immár lengyel pálos rendtartomány.

Térjünk vissza ahhoz a dologhoz, hogy az ősi magyar pálos rend a régi, nemzeti tradíciók mélységéből is beemelt a regulájába. Ez szokatlan és egyedi dolog lehetett a hagyományos katolicizmus szemszögéből. A napnak és a Holdnak, mint kozmikus rendezőelvnek a hangsúlyozása és korszakokhoz kötése egyértelműen a keleti hagyományt erősíti. A források és barlangok sajátos tisztelete az ősmagyar juttatja eszünkbe.

Milyen szigorúan tiltották egykor, hogy „az ősvallás követői sem erdőket, sem hegyeket, sem forrásokat, sem barlangokat nem tisztelhetek vallásos szívvvel, csak az új vallás egy Atyaistenét”. A barlangokhoz, mint teremtett templomokhoz való vonzódás a katarokkal hozza a magyar pálosokat összefüggésbe. A források tiszta vize nem más, mint a föld „tiszta vére”. Ez az evangélium tiszta „Élő Vize”. Az az Örök Víz, amit csak a női, férfi és égi princípium megvallása tarthat meg tisztán s romlatlanul. A barlang pedig nem más, mint a természet által épített természetes és elpusztíthatatlan élő szentély, ami a föld alatt van, vagy oda, a föld alá vezet.

Ezt a „föld alatt” fogalmat úgy kell érteni, hogy az anyagi világ alatt egy másikvilág létezik. Vagyis a föld teste alatt egy másik test él azzal mintegy teremtő szimbiózisban. Az a másik világ az, ahová a fény, mint a Világosság legnagyobb ajándéka rejtőzött el. Ez az a szent hely, ahol a fény sokkal, de sokkal jobban megbecsült „élő bölcsesség”, mint „fent” az anyagi világ Demiurgos teremtette földi alvilágában. Térjünk vissza a száraz történelemhez.

Az akkori veszprémi püspöknek igencsak nem tetszett a magyar régmúlt bölcséletét, a pilisi Öregek tanítását és a nemzetet felvállaló új rend. Ráadásul ez az új rend a magyar nyelvet szeretné választani a rend nyelvének, ami már maga is botránykőnek számít az egyház latin világában. De nem tehettek semmit a rosszálláson kívül, mert ezek a különös pilisi remeték a királyné védelme alatt álltak. Ami ugyan így első

hallásra különösnek tűnt az idegen birodalom számára, de mivel ez tény volt, el kellett hát fogadni. Ráadásul a latinul kevésbé vagy egyáltalán nem beszélő köznép ragaszkodása ezekhez a furcsa magyar remeteszerzetesekhez látványos és egyértelmű volt. Egyszóval a magyar nemzet más véleményen volt a pilisi remetét illetően, mint a veszprémi püspök. Alig ment híre annak, hogy megszületett az első magyar szerzetesrend, hatalmas visszhangja támadt országszerte.

Különösen a magyar nemzetnek az archaikus, ősi tradíciókhoz közel álló része (azok, akik még a régi ősvallás egyes elemeit elfogadták és minden további nélkül beépítették azokat az új vallásba) örömmel vette, hogy magyar szellemiségű papjaikhoz immár magyarul szólhattak minden retorzió, megkötés és megtorlás nélkül. Ráadásul ez a rend nem megtagadta, hanem hitelveibe beépítette azokat a magyarság ősmúltjából hozott szakrális tanításokat, emlékeket, amelyekről eddig beszélni sem lehetett. Egyre- másra épültek hát a pálos kolostorok, rendházak. A rend, ha nem is teljesen hivatalosan, de funkcionált, működött, nyugodtan mondhatjuk azt is, hogy megerősödött. Az idő múltával, harminc év elteltével a rend újra kérvényezi a rend elfogadtatását Rómától. Természetesen a Szentszék újra elutasítja a kérelmet, dacára annak, hogy jól tudja, hogy Magyarországon a rend, ha nem is hivatalos jóváhagyással, de él és virágzik.

Több mint négy hosszú évtizednek kellett eltelnie, hogy Gentilis bíbornok, pápai legátus a feltűnően hosszú huzavona után átnyújtja a rend képviselőjének a pápa jóváhagyását. A rend saját magyar özsébi regulájának az elutasítása után kéri, hogy a rend a Szent Ágoston-i regula alapján működhessen. Itt nem árt megjegyezni, hogy Szent Ágoston korábban maga is manicheista volt, mielőtt az egyházhoz csatlakozott volna. S ez a lelkiesség korábbi hitének a megtagadása után is érezhető az írásain, annak ellenére, hogy ő maga azt többször is megtagadja, és hevesen támadja.

Visszatérve a magyar történelemhez: majdnem száz évnek kellett eltelnie, amikor Nagy Lajos királyunk erős és hathatós támogatásával, valamint a nemzet nagy részének a pálosok iránti érezhetően erős szimpátiája miatt a Szentszék elfogadta az Ágostoni regula alapján szerveződő magyar szerzetesrendet, látszólag minden fenntartás nélkül.

28. Magyar Biblia

„Magyar Biblia! Már hogyné lenne! Az írás mindig az ősi népeknek üzen azok nyelvén és azokhoz szól...”

(Asztalos Ferencz)

Kezdjük azzal, hogy ismerünk egy bizonyos Báthory László nevű budaszentlőrinci pálos szerzetest, aki megírta a maga magyar nyelvű Bibliáját. Gyöngyösi Gergely így ír erről: „Nem mellőzhetjük azt sem, hogy a nevezett László testvér az egész Bibliát és sok szentnek az életét megírta magyarul.”

Nem azt írta a szerzetes, hogy lefordította deák nyelvből magyarra a Bibliát, hanem azt, hogy „megírta” magyarul. Ez jelenthet fordítást is, de azt is, hogy itt egy Magyar Biblia készült el a pálos szerzetes keze alatt. Ez a dolog többeknek is feltűnt: Horváth Endrének, Tóth Lászlónak és újabban Szántai Lajosnak is, hogy többeket ne is említsek. Arról van hát szó, hogy ez a Báthori László nevű derék szerzetes atya ír a magyar nemzetnek magyarul egy magyar Bibliát...Az sincs tisztázva teljesen, hogy mit is értsünk „egész” Biblián.

Az Ó- és Újszövetségnek a teljes anyagát, sajátos magyar vonatkozásokkal kibővítve, vagy csak egy egyszerű hasonmás fordítást? Vagy értsünk itt az „egész Biblia” fogalmán egy olyan teljességet, ami nemcsak az Ó- és Újszövetséget tartalmazza a maga közismert módján, hanem mást is, ami az idők folyamán nem minden ok nélkül, de sajnos elveszett. Itt meg kell jegyeznünk, hogy ebben az időben magyarul, tehát a nép nyelvén csak azt írták meg, amit valóban a népnek is szántak. S ez általában nagyon kevés és summás volt.

Amit hivatalból (pontosabban az egyház világi és egyházi dolgait illetően) írtak, azt ebben az időben szigorúan „deákul”, tehát latinul írták. Úgy, mint azt sokkal később a monarchia idején, mikor a német volt a hivatalos nyelv, de az utca nyelve magyar volt és az is maradt. Nos, az említett Magyar Biblia, vagy ahogy később utaltak rá Pálos írás ezt követően valószínűleg bekerült Mátyás híres Corvinái közé, hogy aztán az idő múlásával elveszen az időben.

Jogos hát a kérdés: hová lett az idők folyamán ez a bizonyos Magyar Biblia. De mi nemcsak ezt a „Pálos Bibliát” keressük, tartalmazzon az bármit is, hanem a pálos irodalom nagy részét kitevő, szintén eltűnt, „elkeveredett” állítólagos történelmi, vallástörténeti és nem utolsósorban helytörténeti munkákat, amikről nagyjából már csak a néphagyomány tud. Maga a Magyar Biblia fogalma többszörösen is összefügg a pálosokkal, belőle bizonyára jóval közelebb kerülhetnénk a korabeli, ősi magyar pálos lelkiséghez. A Biblia magyar értelmezéséből következtethetnénk magára a néplélekre is. A pálosok magyar nyelvű Bibliájának az eltűnése talán nem lehet véletlen. Annál is inkább, hogy a néphagyomány tud egy másik Esztergom környékén írt olyan magyar írásról, amely magyar mitológiával és a régi magyarok dolgaival foglalkozik, de sajnos ennek sincs mára nyoma sem egy-két töredékes utaláson kívül.

Ahogy Nagy László fogalmaz erről a magyar Bibliáról: „csak annyit tudunk, hogy nem a klasszikus, hagyományos értelemben vett Bibliáról van szó, és hogy magyarul írták”. A két világháború közötti időben gyakran hírt adtak egy bizonyos föld alatti, rovásírással írt régi magyar könyvtár legendájáról. Ez az idők folyamán elfelejtődött, és csak kevesek hallottak erről a könyvtárról és annak tartalmáról. Ennek a legendás könyvtárnak az ékessége egy bizonyos ősi magyar hagyományról szóló legendagyűjtemény, ami jóval az Árpád-ház korát megelőző időkről maradt ránk. Ezek a legendák nagyon sokáig apáról fiúra szálltak, mígnem egyszer csak a legendák „elfelejtődtek”, történelmi mércével mérve gyanúsán rövid idő alatt. Nem hagyta őket a felszínen sem a leírás, sem az íratlan néphagyomány. Ez a tény már maga is nagyon különös, de tény, és el kell, hogy fogadjuk.

A népi tradíció szerint a régiek Bibliája arról beszél, hogy a „külső és belső, a test és a testbe zárt lélek mindig önmagát adja”. Vagyis a jó az mindig jó, a szép az mindig szép. Az önmagától erős az sohasem erőszakos. Aki igaz, az nem lesz soha hazug. A jó mindig elnyeri célját és így tovább. Mintha ezennel a magyar népmese területére léptünk volna. Pedig ez nem mese, vagy pontosabban olyan mese, ami nem kitaláció! Aki Isten fényével él, azt őrzi és „működteti”, az nem lehet gonosz. Ellenben a gonosz mindig és törvényszerűen el szeretné nyelni a Fényt, mert lételeme a sötétség. Fényben és vitézségben, igazságban és

bölcsességben nem létezhet. Fényből él, de úgy, hogy azt maradéktalanul elnyeli. S ha nincs más mód, hát harcolni kell a fényelnyelő hatalom ellen a királyért, a hazáért, az Istenért. Ezen utóbbi gondolatok kísérteties hasonlóságot mutatnak a bogumil-katar lelkiséggel. De egyben summázatát adják az ősi magyar pálos rend quintessenciájának, középkori harcos, istenes, lovagi világgképének.

Emlékezzünk csak! Tudjuk, hogy a pálosok többnyire kardforgató, harcos szerzetesek voltak, akik sajátos módon ötvözték a klauzúras elmélkedést a haza „istenes” kiségtésével, vagy ha éppen úgy követelte meg a sors, akkor kardot kötöttek és harcoltak Istenért és a hazáért. Őrizték a belső világosságot, és ennek a spirituális világosságnak volt az eredménye az, hogy „ők bizony látva-láttak és tudva-tudtak”.

Egészen széles körben, körülbelül az első világháborúig tartotta magát az a mítosz, hogy a magyarságnak volt egy Magyar Bibliája, amit a beavatás magyar betűivel, a képirás magyar nyelvén, rovásírással írtak meg az őseink. Az erről szóló hagyomány területileg kétfelé ágazott. Az egyik „Buda fölé”, a pálos Pilis rengetegébe vezetett a pálosok Magyar Bibliájának a nyomában (ez a bizonyos latin betűs változat), a másik nyom (a rovásírással készült változaté) pedig Erdélybe vezetett a székelyekhez, akik talán a legtovább őrizték meg a rovásírás, a kopjafák és a székelykapuk titkát. Egészen sajátos tűztisztelet és panteisztikus természetismeret uralta még az 1890-es években is Erdély egyes székely falvait, ahol állítólag még gyakran felolvastak ebből a bizonyos rovásírással írt Magyar Bibliából.

Az 1900-as években aztán egyre ritkábban került szóba ez a bizonyos Magyar Biblia, hogy aztán szinte teljesen elfelejtődjön. Ezek a földrajzilag is egymástól nagyon messze lévő híradások és nyomok, már ami a Magyar Bibliára való utalásokat illeti, ahogy telt az idő, egyre ritkábban kerültek a köztudatba, a mindennapi élet felszínére, s ha igen, akkor mindenképpen a népi vallásosság volt az a megtartó és felszívó erő, ami a néplélekben kitörölhetetlenül rögzítette azt a tényt, hogy egykor volt egy nemzeti Bibliánk.

Vagyis létezett egykor egy magyaroknak szóló latin betűs és egy ősi magyar nyelven (a rovás nyelvén, azaz rovásírással) írt Biblia, ami ugyan elveszett az időben, de emléke megmaradt a néphagyományban. Az arannyal együtt az arany „napos” szellemisége is elveszett, akár a Bibliánk - fogalmaz frappánsan a magyar néphagyomány.

29. Pál(osok) földje

„Emlékezz hát meg a Pálosok földjéről, magyaroknak régi vidékéről, honszerető magyar atyák istenes, szép földjéről...”

(Szalay Lajos)

Manapság igen ritkán emlegetjük Bonfinit, az igazságos Mátyás történetíróját. A könnyed latin szellem és a lényeglátó Kelet bölcsessége tökéletesen ötvöződött az írásaiban. Sorai között igen gyakran találkozunk a történelem egy-egy rejtett vonulatának a bizonyítékával. Ezeket a bizonyítékokat igen nehéz lenne beilleszteni az egzakt történelem pillanatfelvételei közé. Bonfini szerint Pannónia nevét Pál földjének kell értelmezni.

A szakirányú kutatás ugyan többször is nekirugaszkodott a Pál-földelmélet megcáfolásának, ami többé-kevésbé sikerült is. De tökéletesen, mondjuk úgy, hogy minden problémát kizáróan a kérdést máig nem sikerült tisztázni. A történelem mélyebb vonulatának kutatása közben rá kellett jönnünk, hogy semmi sem lehetett véletlen. Bonfini nem valamifajta úri passzióból írt le, talált ki több olyan dolgot köztük a Pál(os)-föld elméletét, ami sehogyan sem illett bele az ismert történelembe. Sokkal inkább arról van szó, hogy tudott valamit. De ezt a valamit csak sejtetni engedte. Valamit, ami egyszerűen mára már teljesen elveszett, vagy az idők során úgymond direkt felejtették el a nemzetel, bizonyára nem minden ok nélkül. Ami nagyon valószínű, hogy ez a fajta ezoterikus tudás sohasem volt publikus, sem akkor, sem most. De ettől függetlenül még létezik.

Arról van szó, hogy akik birtokában voltak ennek a nagy egészről vallott okkult tudásnak (benne Magyarországnak a szakrális geográfia szerinti kitüntetett helyével), ezt a tudást csak ritkán adták közre. „Árnyékban” működtették - ahogyan a kora középkor fogalmazott a maga mély szimbólumokkal és talányokkal teli nyelvezetén, akkor, amikor a kevesek által ismert rejtett tudás el búj tatásáról volt szó. Amit az Özséb által „felfedezett” pilisi Öregekről tudunk, az nagyon kevés. Ezt a keveset is többnyire a néphagyomány őrizte meg a maga ellentmondásos, de mély „tudása” által.

Mindössze arról van szó, hogy ezek az „erdei, hegyi Öregek” sokat tudtak a régiek dolgairól, arról, hogy hajdanán kik is lakták ezt a földet, milyen hiedelmek uralták őket, kihez, vagy kikhez imádkoztak. No persze tudtak beszélni az ég madaraival, a föld növényeivel, a hegyek forrásaival, de mindezek már a legendárium részei.

Az, hogy Magyarország ezen területét kik, mikor és hogyan lakták a római hódítás előtt, abban még most sem tiszta a képzet. A régészeti leletek egyértelműen a kelta (keleti) népek itt lakását bizonyítják. Ezek a kelta népek egy Silvanus nevű istenséget imádtak. Ez a Silvanus-fogalom többé-kevésbé megegyezik a görög-római Pánnal. Ő volt maga a természet nagy istensége. Ezt az istenséget a későbbiek folyamán a Pánból származó többféle néven is nevezték (Pái?, Pát stb.), de legismertebb formája a Pán maradt. Kiteljesedésére, megjelenési formájára, hatalmára a hármasság volt a jellemző.

A háromdimenziós ember három megjelenését ismerte fel benne úgy, ahogyan azt Indiában is ismerték: Teremtő - Megtartó (fenntartó) - Pusztító istenség személyében. Silvanus utolsó római nevének jelentése: a Természet Nagy Öregje; a természet (hegyek, erdők, barlangok, tavak, források) életerős istene, maga a Pán (Pál, Pát). Pánt Faunnal is azonosítják, de ebben a megjelenésében a hármasság tulajdonság nincs meg benne maradéktalanul. Itt két érdekes dolgot is meg kell említenünk. Az egyik az, hogy a pálosok (akik Özséb tűzlátomása és nem utolsósorban Özsébnek a pilisi Öregek iránti érdeklődése kapcsán „születtek meg”) maguk is rajongva szerették a természetet, a hegyeket, völgyeket, barlangokat. A másik pedig az, hogy Szent Jeromos az Egyiptomból zarándokként érkezett remetéktől, szerzetesektől hallotta mindazt, amit a legelső remetéről írásban rögzített. Tehát mintegy első kézből kapta az információt, és ami nagyon érdekes, az őáltala megírt népszerű Thébai Remete Szent Pál-életrajzban egy faun is szerepel.

Ezt a későbbi megjelentetésekből hol kivették, hol benne hagyták. Egyszerűen Szent Jeromos olvasatában Thébai Remete Szent Pál élete nem volt mentes a faunnal való találkozástól. Hogy is szokták mondani: semmi sem véletlen az életében. Minden bizonnyal még a faunnal való találkozás sem.

Vizsgáljuk csak meg a Silvanus fogalmát, az erdők, hegyek, völgyek, barlangok Nagy Öregjének mondott istenség három arcát. Takarjuk hát ki azokat a kozmikus dimenziókat, amelyek egy kozmikus-mitikus-analógiás régi világlátás tartópillérei. A három emanáció közül mindjárt az első a teremtő aspektus, a mindenek nemzője, a Nagy Alkotó, a Kozmosz Kifeszítője, a Pan Genitor. A második aspektus maga a pusztító. Ami nem más, mint az egyik világból a másikba „átemelő”. A világ felfalója, megemésztője a Pan Phage. S egy fenntartó, neutrális, mindkét szélső pólust (teremtő-pusztító) átölelő aspektus. Ez az, ami az Égi Teremtő pólus és a pusztító, a föld alá, az alvilágba, a „másvilágba” temető, démonikus aspektus (aminek van egy az anyagi világtól való megszabadító jelentése is) közé ékelődik.

Ez a három megnyilvánulás magát a teremtett világot, a természetet jelenti a maga teljességében. A teremtésnek ez a mitikus, de valódi arca az, aminek a tudata és égi szellemi indíttatású spiritualitása, szakrális geográfiájának beavatott ismerete fennmaradt itt, a magyar Pilisben. Ez őrződött meg a Pál(osok) szűkebb birodalmában. Ezt a szellemi hagyományt maga a Pál(os) föld szakrális geográfiájának az „istenes” ismerete segítette megőrizni és „működtetni”. Talán nem állunk messze attól az igazságtól, hogy amit a pálosok át akartak menteni a jövőnek abból a bizonyos régi magyar világból, annak a szellemiségnek egy nagyon régi magyar régmúltban van az eredője. S az sem lehet véletlen, hogy a természet Nagy Öregjének tisztelt Pán (Pát, Pál) természetismerete és szeretete ragyogta körbe a Pál(os)okat. A rend névadójaként tisztelt Thébai Remete Szent Pál lelkisége és az özsébi kívánalmak szerinti ősi magyar pálos rend lelkisége között is komoly párhuzamok vonhatók. Egyiptom műveltsége és a korabeli Magyarország szellemi arca között nagyon régről felsejlő párhuzamokat találunk. Ezzel kapcsolatban elég, ha Baráth Tibor háromkötetes, monumentális östörténeti munkájára utalunk, ahol a nyilvánvaló tévedések mellett nyilvánvaló alapigazságokat is találunk.

Olyanokat, amelyek eddig meghökkenítő módon, de hiányoztak a nemzet kollektív emlékezetéből. S ennek a kollektív amnéziának az eredményét tökéletesen produkálja a magyar östörténeti kutatásban állandósított összevisszaság. Térjünk vissza a pálosok által választott egyiptomi szenthez. Thébai Remete Szent Pál élettörténetét a IV. század végén Szent Jeromos írta meg. Ő volt az, aki a Betlehem melletti pusztaságban remeteszkedve hallott Thébai Remete Szent Pálról, azoktól a remetektől, akik Egyiptomból az Úr szülőföldjére zarándokoltak. Az ismert görög változat ennek az egykorú fordítása. Mindez azért fontos, mert ez a Szent Jeromos által megfogalmazott szóban forgó szent élettörténet az egyik legolvasottabb legenda volt az egész középkorban. Tehát a pálosok által választott szent nem tartozott a kevésbé ismertekhez, mint azt manapság szokták emlegetni.

Abban az időben született Pál, amikor Rómában Cornelius, Karthágóban pedig Cyprianus szenvedett boldog vértanúhalált, és Decius, Valerianus császárok voltak azok, akik üldözték a keresztényeket. Szülei halála után nagy gazdagságot örökölt a nála nagyobb, már férjnél lévő lánytestvérével együtt. 16 évesen tökéletesen beszélt a görög és egyiptomi nyelvet. Istenfélő és Istent mindenképp fölött szerető lélek volt. A keresztényüldözés vihara elől először testvéréhez menekült, de onnan sógora feljelentése miatt a thébai pusztaságba menekült. A sziklás sivatagban egy hegyre bukkant, baminek tövében nagy barlangot talált. Innen kezdődött az ő remetesége, ott a Nílus nyugati partján.

A szent folyónak ez a partja a Halottak (Hallottak) és az Öröklét Birodalma. Nyilvánvaló, hogy ez a két dolog összetartozik, és a földi lét legfontosabb mértékét és hogyanját hordozza. A thébai és a héliopoliszi papok beavatott tudásáról Mereskovszkij is megemlékezik, és egy nagyon fontos egyiptomi mítoszban erősíti meg minket. Ozirisz nem más, mint az „Elrejtett Nap”, a „Föld Alatti Ég Ura”, az „Elszülött A Holtak Közt”. A thébai tanítás szerint Amon-Rá nem más, mint Ozirisz egyik neve, az „Elrejtett Nap”. Isten a Napban rejtőzik el, és benne nyilatkoztatja ki magát.

„Fényed a Te ismeretlen arcodtól jó, Uram!”

„A nap titka és a világosság titka Egyiptom vallásának a titka. Amon- Rában és Oziriszben, az egy Istennek a két hiposztázisában a világosság szellemi eredete van kinyilatkoztatva: A lélek, amely a nap szeméből világít.” Ozirisz fő neveit már említettük az előbb, a számtalan többi megnevezésből csak egyet említsünk most, az Usz-iri-t, ami annyit tesz, mint a „szem ereje”, ami átvittent azt jelenti: „a Nap ereje”. Ez még valóban nem a teljes név, csupán vágya Egyiptomnak a Napba való „visszakerüléshez”. Ez a földi létben valóban egy kielégíthetetlen örök vágyakozás. De ehhez a vágyakozásnak itt, a Nílus nyugati partján, a királysírok misztikus völgyében adtak beavatást és vallási megnyilvánulást.

Itt, ennek a legendás Necropolisnak a közelében remeteszkedett hatvan teljes éven át a Szent Pál, akinek a nevét kapta a pálosok egyetlen magyar szerzetesrendje. Mivel a remeteség maga beavatás, így ami ezen

belül történik, annak belső, rejtett értelme van. Így maga a remetesség hatvan éve sem lehet véletlen. Ez a szám a szent hármasság tízszeresének a duplája. Nyugodtan mondhatjuk, hogy Thébai Remete Szent Pál által egy fáraókorai eszmeiség, az emberiségnek egy nagyon régi szellemi öröksége került bele a kereszténységbe. Aminek a klasszikus példája maga a kopt kereszténység. Ebben a keresztény egyházban a régi Egyiptom vallásainak a szimbólumai tovább élnek. Gondoljunk csak a Nílus Kulcsra, egyiptomi nevén az Ankhra, ami egyaránt megjelenik a régi Egyiptom képein éppúgy, mint a kopt kereszténység rituáléjában. A kopt kereszténység szellemisége több ponton is megegyezik a magyar pálosok szellemiségével a múltra épített a jövő ősisége kapcsán.

Nagyon jól tudta azt Remete Szent Pál is, és az a nemes magyar férfi is, akit Özsébnek kereszteltek meg az Úr nevében, hogy a múlt spirituális gyökereit nem elszakítani kell, hanem ellenkezőleg: fundamentumként felhasználni a jövő számára. Ez őseink íratlan testamentuma. Ezáltal őseink lelke mindig velünk marad, ahogyan azt a régiek vallása is tanította.

Milyen párhuzam található még az egyiptomi szent és a pálosok között? Hát az, hogy a pálosok is a Pilisbe, egy hajdani királyi központba fészkeltek be magukat, akárcsak Thébai Remete Szent Pál, akinek barlangja a régi fáraók halotti központjához oly közel volt. Azt, hogy a Pilis őriz-e vajon egy régi magyar necropolist, s ott megtaláljuk-e régi, szkíta honi vagy korábbi nagy királyaink halotti birodalmát, azt csak a jövő fogja megmondani. Egyelőre az is nagyon jó lenne, ha megtalálnák a környéken azokat a kőkoporsókat, amelyekben a pálos atyák várják romlatlan testtel a boldog feltámadást.

30. Mennyeknek fényes köve

„A világos szent kövek felett szent épületek vannak.”

(fi. F).

„Minden szent térhez valamilyen hierophánia kapcsolódik: benne tör át a szentség, amely kozmikus környezetéből meghatározott területet kiemel és minőségileg megváltoztat.”

(Mircea Eliade: A szent és a profán)

Nemcsak a Pál(os) fogalomnak van meg a maga rejtett mondanivalója, hanem a többi magyar helységnévnek is, különös tekintettel a fővárosra. A főváros Budáját a pálosok azokhoz a helyekhez sorolták, ahol „az Ég a legközelebb van a Mennyekhez”. A régiek analogikus-szagrális bölcsellete szerint ez a hely maga a fej és a gyomor, ha az emberi testre kivetített bölcselettel élünk. Mint tudjuk, mindkettőben a „tűz” honol. Az egyikben égi, a másikban pedig földi.

A fejben a gondolat égi tüzét lelhetjük fel, a gyomorban pedig a test, mint élő egész (mint élő kozmosz) fenntartásához szükséges szüntelenül tüzelő, égő földi kohó leledzik, amelynek kihunyta az egész ember-kozmosz belső - tüzes - működését veszélyezteti. Maguk a pálosok, ismervé a dolgok rejtett, ősi magyar bölcsélet szerinti működését, szívesen laktak a kozmikus-misztikus „országfejben” és az országgyomor közelében. Vagy mint azt a pilisi ténykedésük is bizonyítja, egyszerre lakták „a fej és a gyomor” birodalmát. A nagy pálos költőnek tulajdonított mondás mindenesetre két dologra rávilágít. Az egyik az, hogy tisztában voltak a dolgok mögötti ezoterikus tudással. A másik pedig az, amit a néphagyomány is megerősít, hogy fontosnak is tartották ennek a tudásnak a megőrzését és áthagyományozását.

Térjünk vissza a főváros sokatmondó nevére, Budára és Pestre. Mindenekelőtt azt tudnunk kell, hogy Budapest egész Európát tekintve kitüntetett helyén áll, már ami a barlangokat, barlangrendszereket illeti. Ezt bizonyára sokan tudják is. Elég, ha egy turistáknak szánt Budapesttel foglalkozó könyvet a kezünkbe veszünk, ott is megemlítik. Azt azonban már kevésbé tudják, hogy régen, az egészen korai időkben Buda egy igen jól körülhatárolt részét Pestnek nevezték, és a mai Pestet inkább Kispestnek nevezték. Ez a meglehetősen tény, hogy a Duna mindkét partján volt egy Pest, a történelem folyamán többször is problémákat okozott.

Egyes délszláv dialektusokban és óbolgár nyelven a Pest szó annyit jelent, mint barlang vagy tágabb értelemben kemence. Mindkettő valami föld alatti helyet, egy jelen világunk alatti birodalmat jelöl. Már korábban beszéltünk a pálos barlangok kapcsán arról, hogy a barlang az a kultikus hely, ahol a Fény maradéktalanul megőrződik. Ereje érintetlen marad, és önmagától válik egyre erősebbé.

Ez a megállapítás azonban csak a fentről jött „égi” eredetű fényre utalt. Őriz azonban egy másik Fényt is a föld gyomra. Ez nem égi eredetű, hanem ellenkezőleg: mélyből jött, alvilági. A teremtő erőnek a „lenti” fényéről van szó. Ott, a kénes, alvilági vizek felett van a sötétben ébredő Fény otthona. Ez az a Fény, amelyik a mennyből aláhullott követ örökre fénybe borítja. Mégpedig azért, hogy annak ereje örökre megmaradhasson. A Menny Kövének legendája szerint a kő a föld tüzes méhében őrződik mindaddig, míg „az alsó világ helyet nem cserél a felsővel”.

A föld méhében, barlangok hideg termei alatt található a föld alá bújt teremtő erő, ami energiáját tehát a Menny Kövétől kapja. S ha a szent helyek leköltöznek a föld alá, le a barlangok mélyére, akkor a lehető legközelebb kerülnek ahhoz a föld alatti kemencéhez, amely a teremtő erőt melegen, a Fényben és életben tartja. Ez az a hely, amit a magyar és dél francia népmese tüzes kővel fűtött föld alatti kemencének nevez. Íme: a rejtett tudás és a népmesék őrizte hagyomány között nincs is olyan nagy távolság. Az alkímiában a kemence a dolgok elindítóját, létrehozóját jelenti. S mindig benne van az a „kicsi” mikrokozmosz, ami éppen most születik. A kemencéről, mint élőlényről a „sötét középkor” óta ritkán történik említés. De az élő gondolat útját járva ő is, mint annyi más, kikerülhetetlen.

Anatómiájához tartozik, hogy gyomrának alsó részén, közismertebb nevén a tűztérben alvilági párhuzamokkal rendelkeznek. S ehhez az alvilági függőséghez hozzá tartozik egy égi „magas” kapcsolat is. A hagyomány szerint az Alsó Égnek valamilyen szinten egyesülnie kell a Felső Éggel. Az Alsó Tűznek a Felső Tűzzel - ahogyan a kora középkor beszélt erről.

Visszatérve a nevek mágiájára, igen különös tény az, hogy a német nyelv (itt nem szabad elfelejteni, hogy Magyarország hivatalos nyelve volt sokáig) Buda régi elnevezését megtartotta és Budát Ofennek nevezi, ami nem jelent mást, mint kályhát, illetve kemencét. Ez is bizonyítja, hogy a dolgok milyen szépen összefüggnek. Ennek a földrajzi és szimbolikus „kemencének” a közelében (a pilisi barlangtemplomokat tekintve fogalmazhatunk úgy is, hogy sziklakemencébe) telepedett le az a magyar szerzetesrend, amelyet pálosoknak (Pál-földieknek, Pál-követőknek) neveztek. Ők azok, akikről megdöbbentő módon igen kevés, de annál érdekesebb információ maradt fenn. Ha az ősi gondolkodás és az alkímiai tradíció szemüvegén át vizsgáljuk meg a főváros és környéke szakrális geográfiáját, megállapíthatjuk, hogy a budai föld alatti hévizeket (a néphagyomány szerinti „fényes vizeket”) a mágikus folyamatok elindítója, az Élő Tűz hevíti.

Nem lehet véletlen, hogy számos szellemi közösség figyelme ide összpontosult. Az egzakt történelmi felület alá nyúlva különös dolgokra leszünk figyelmesek a IX. század idején. E század közepe táján több elszórt említés történik a Pesten élő iszlám szerinti síita vallású kereskedőkről: a böszörményekről. Ez az iszlámon belüli síita felfogás az ezoterikus tradíciót követi, és a beavatási vonal fenntartója, a szufizmus nyílt felvállalója. Itt feltétlenül meg kell említeni azt a tényt, hogy a pálosokhoz több tekintetben is hasonló, szintén a klauzúras beavatási vonalhoz tartozó Templomosok Rendje is bejön a képbe. Ők azok, akik a régi mitikus legendákhoz visszanyúlhatnak, és köztudottan jó szufi kapcsolatokkal rendelkeztek.

Jó kapcsolatokat tartottak fenn a magyarországi és az Irán területén lévő böszörményekkel és azok legendás lovagrendjével, az asszaszinokkal, a Hegy Öregjének Harcosaival. A pálosokat a korai időkben a templomosokhoz hasonlóan több vád is érte, amikor azzal vádolták őket, hogy:

„szoros kötelékben vannak a néphagyomány mitikus vonalával és túl nagy szimpátiával viseltetnek a keleti vallások iránt”.

Ismerjük tehát a muszlim böszörményeket, a sajátos sorsú templomosokat és a szintén sajátos sorsot megjárt, felszámolt és idegenbe taszított pálosokat. Mindhárom szellemi közösség a keresők beavatás centrikus útját járta. Mind a három szerzet számára fontos volt az ősiség és ennek esszenciáját tartalmazó tradíció. S nem utolsósorban mindhárom spirituális közösségnek az igazi útját az egzakt történelem falanszterén hiába keressük. De rajtuk kívül vannak mások is. Van egy vallási közösség, szekta, ha úgy tesszük „rend”, ami sajátos szellemiségét tekintve ide tartozik. Ez a gnosztikus bogumilok szektája.

Tálán nem árulunk el titkot azzal, hogy a fentebb említett három szellemi közösség valamilyen úton-módon (fény és szabadság, világosság és sötétség, tűz és látomás, anyagi világ, mint siralomvölgy, a halálra készülési rítusa, mint felszabadulás) a gnózis világképét tükrözi vissza. Vagy árnyalt formában, mint a pálosok esetében, vagy direkt megközelítésben, mint azt látni lógjuk a bogumilok esetében. Ez a szláv szekta a X. században először (rák földön és Bulgária bukása után (1018-ban) tűnik fel. Hogy aztán szellemiségük érezhető legyen a korai pálos időkben éppúgy, mint a Dózsa-féle parasztfelkelés idején.

Tanításuk tisztán dualista és manicheus hatásokat hordoz, és ha gyengített formában is, de a templárius és pálos tradícióban is megjelenik. A szellemi tűz egyesítő és megvilágosító ereje (lásd az Őzséb látomását) sorsdöntő hatással van az emberi lélekre. A bogumilista szimbolikában a Fény és a Sötétség antagonistikus harcának küzdőtere maga a földi létezés. Ennek a létezésnek a meghatározója, eredője emberfölötti és a szellemek világába vezet. Nagyon fontos, hogy a bogumil manicheista tradíció szerint a sötétség alsó világában világló fénynek nagyobb ereje és értéke van, mint a felső világban világlónak. Aki közel kerül az alsó világ világosságához, az közelebb kerül az égi világhoz. Itt válik érthetővé a középkori beavatásból a szakrális tradícióba beszivárgó gondolat:

„Minél mélyebben van a világosság, annál fentebb van a világossága.”

Itt válik érthetővé a pálosok barlangok utáni nagy kultiváltsága. Arról a bizonyos „kemence-effektusról” van itt szó, amiről már korábban beszéltünk. Pontosabban a régiek tudása: a spirituális tűznek a föld méhében való fenntartása szent helyek által a pálos szerzetesek által ismert dolog volt. Visszatérve a radikális gnózist valló bogumilekhez: a kutatások szerint két nagy hullámban érkeztek Magyarországra.

A hírek arról szólnak, hogy Kun László idején köztisztelőben és háborítatlanul éltek itt, Magyarországon. Sőt, hatásuk a köznépre nem volt jelentéktelen. Később délre húzódtak, aminek az okát máig nem tudjuk. Kevesen a Balkánon maradtak, míg egy jelentékeny részük Dél-Franciaországban, Provence-ban, Oxitániában és környékén talált végleges hazát. Ez a vándorlás igen számottevő mozzanat a későbbi katar kapcsolatok miatt. Ennek a Magyarországtól távoli, de szép és érdekes vidéknek is megvannak a maga kevésbé ismert magyar kapcsolatai. III. Béla király francia felesége, az ellentmondásairól híres, sajátos szépségű Chattillon Anna, később pedig Capet Margit az akkori időknek megfelelően kisebb udvartartással érkeztek a magyar földre.

Így kerültek Magyarországra a Franciaország déli részéről származó Aynardok. Róluk igazán keveset hallani, dacára annak, hogy a krónikákban is fontos szerepet játszottak. Annyi biztos, hogy komoly kapcsolatokkal rendelkeztek a magyar királyi udvart illetően. Igen kivételes módon saját birtokot kaptak III. Bélától. Mégpedig nem akárhol terült el az Aynardok magyarországi birtoka. Ez a birtok az ország szívében - umbilicus Regni - volt található. Ezen a megkülönböztetett területen kizárólag csak az Aynardok rendelkeztek lovagvással. Ők voltak azok, akiről a legenda úgy tartotta, hogy nagyon érdekelte őket a régiek tudománya, vallása, különösen „a föld alatti és az ég feletti dolgok”, mert szerintük e két világ valaha egy volt, és most is az, ezért olyan szoros közöttük a kapcsolat. A pálosokat is az Aynardokhoz hasonlóan a föld alatti és az ég feletti dolgok érdekelték.

Hogy is fogalmazzuk a hagyomány: „Templomot emeltek a föld alatti barlangokban, miközben szeméiket az ég fölé emelték és úgy virrasztottak”. Mi is van hát ezekben a szent barlangokban? Ott van a szent Tűz és a Kő, mégpedig kétszeresen is. Először is ott a szent kő, ami mindennek a fundamentuma Mekkától a jeruzsálemi templomig. S a fundamentum fölött is ott a kő, a barlang köve, a természet köve, amibe bele van helyezve az a bizonyos Első Kő, ama Szent Kő. Ott van aztán a Szent Kereszt is, amit e kettőre helyez rá a középkori misztika. Mert ahogyan a középkori tanítás tartja: Az Égből és a föld mélyéből jött Fénynek, a föld gyomrában felélesztett spirituális tűznek nem szabad kihunynia. A megszentelt barlangtemplommal és az istenes klauzúrával mindezt fenntartották Özséb szerzetesei.

A beavatott szerzeteseknek, a fehér csuhás virrasztóknak azonban a föld azon része, ahol éltek, nem volt más, mint a sötétség és a világosság harctere. Az a hely, ahol istenes léttel és a Magyarok Nagyasszonyának, Nagyboldogasszony anyáknak kegyelme által vigyázták a hont, ha kellett fegyverrel is. A szent hely és a szent cél szent feladattal ajándékozta meg a pálosokat. A szüntelen virrasztás és a „Pilis járatlan útjainak bejárásával” a szakrális geográfia kitüntetett helyeinek a rejtett tudás szerinti „felszabadítása” tudatos, tervszerűen vállalt feladat. Ez volt a magyar pálos rend isteni küldetése a magyar hazában, az Ég Urának, az Istenszüllő Szűznek és Remete Szent Pálnak a legnagyobb dicsőségére.

A Fénynek fontos szerepe van az iszlám ezotériában, a bogumil misztikában, a katar világképben (amit itt a középkori Magyarországon az Aynard-fiak reprezentáltak), a Templomos és a Pálos misztikában egyaránt. Gondoljunk csak az Özséb látomásában tűzoszloppá egyesülő fényszikrákra. Özséb értelmezésében ezek a fényszikrák, maguk a pilisi remeték voltak az erdei Öregek tanítványai. Valljuk meg: e kontemplatív rend a keresztény misztika fegyvertárával ugyanazokat a célokat tűzte ki maga elé, mint amelyeket a sokat bíralt gnosztikus szekták, vagy éppen a középkor rajongott alkimistái. Az egy és oszthatatlan Istenséghez vezető út mindig csak egy irányba vezethet, legfeljebb az odavezető út lehet hosszabb vagy rövidebb. A külvilágtól való elzárkózás, a klauzúrának, mint egy anyaméhszerű kezdeti állapotban való visszavonulás a szaturnuszi barlangba, az égi tűzhöz és kőhöz a legközelebb.

Ehhez tartozik még a természet teljes felvállalásának a misztikája (az állatok és növények nyelvének megértése), a szent geográfia szerinti teljes önzonosulás. Foglaljuk össze az e könyvben már elmondottakat a pálosok pilisi jelenlétéről. Az első kolostort a Pilis-hegy oldalában hozták létre. Jóval később Budán születik meg a magyar Escorial (erről lesz még a későbbiekben szó) a csodás anyakolostor. De az első kolostor megépítése és a magyar Escorial megszületése között a Legény- és Leány-barlangban is „laktak”, amiről már beszéltünk. Igen érdekes a többi pálosok által lakott helyekről megadott felsorolás, amit maga Gyöngyösi Gergely testvér közöl alapművében a Szent Ágoston szerinti regulára térés kapcsán, ahol azt írja, hogy a pálosok „lakóhelyeik számát nem növelhetik” (!). Ennek a meghökkentő kijelentésnek az apropóját az olvasóra bízom.

Íme a helynevek felsorolása szigorú sorrendben:

„Pilip-sziget, Szent Ilona, Szent Mária Magdolna Kőkúton, Szent Jakab a Bakonyban, Szent Erzsébet Ideg-szigeten, Szent Imre Badacsonyban, Szent Mária Magdolna az Örményes melletti szigeten, Eleken,

Szent Domonkos Szakácsiban. Az említett testvéreknek egyházmegyénkben máshol található kolostoraik mostantól fogva kiközösítés alá esnek.

Kelt az Úrnak 1263-ik évében."

Ebből a felsorolásból három igen fontos dolog szűrhető le:

Az első az, hogy a felsorolt helyek nagy része olyan helyen terül el, ahol sok a „kő”, vagyis hegyes-barlangos vidéken van. Ott, ahol a föld mélye „mennyei követ és égi tüzet őriz”.

A második az, hogy a helységek között igen nagy számban van sziget, ami a szakrális geográfia nyelvén igen sokat mond. Mivel „ha élő víz folyja körbe a vidéket (ami nem más, mint a föld testének éltető vére) a természet nagy Alkotója azt sohasem hagyja kiszáradni”.

A harmadik igen érdekes dolog, hogy e rövid helynévfelsorolásban kétszer is feltűnik Mária Magdolna neve, mint helységnév. Mária Magdolna máig vitatott alakja a kereszténységnek. A középkorban több keresztény szekta is úgy „tudta”, hogy Mária Magdolna Jézus Urunk felesége volt. A katar hagyományban külön kiemelt szerepe és jelentősége van Mária Magdolnának. Baigent-Leigh-Lincoln könyvében is igen figyelemreméltó annak a bizonyos Magdalena-toronynak a szerepe.

S hogy ne menjünk nagyon messzire: az Árpádok szűkebb szent földjén is találunk egy „Magdalena-tornyot” Magdolna torony néven, mégpedig a budai várban. Minden bizonnyal ez sem lehet véletlen. Ide kívánczik egy régi mondás. „Toronyak kút mélyen van a titka”.

31. Hegyek, völgyek, alagutak

*„ A hegyek, völgyek fölött és alatt benne és rajta van a táj,
amit nagyon kevesen ismernek pedig benne élnek.”*

(Balogh Endre: Amit a tájról tudni kell)

Van egy régi magyar hagyomány, amit a magyar középkor elejétől kelteznek, pontosabban azóta vált ismertté. Ami persze nem azt jelenti, hogy akkor is keletkezett. Arról van benne szó, hogy a világot megismerni óhajtó embernek végig kell mennie egy alagúton, ami barlang is egyben (!). Ennek az alagútnak van egy spirituális és fizikális jelenléte, valósága is. Ha a megismerni vágyó lélek végigmegy ezen a bizonyos alagúton elérte a célját. Ettől kezdve a „tükör általi homályosság” eltűnik, az anyagi világ mögötti örök világot látja meg a maga örök törvényeivel. Egyszóval „színről színre” fogja látni.

Ehhez a látáshoz nem kell más, „csak” isteni kegyelem és az alagút végigjárása. Persze ezt az „alagutat” vagy „barlangot” a testben is végig lehet járni a lélek segítségével, hagyja ránk ezt a megismerést a hagyomány. Sőt, eddig már sokan végig is járták, és ezután még sokan végig is fogják járni eme „alagút” testbe zárt útját. De ezt az utat megjáró lélek ez után az út után a földi „alagút” iránt nem mutat majd semmilyen érdeklődést.

Ellenben az a lélek, aki egyszerre járta meg az ég és föld, a test és lélek, a mélység és magasság misztikus útját, az mindkettőhöz egyformán fog ragaszkodni. Isten arcát meglátja majd ott fenn a mennyben és itt lenn a földön is. Felismeri és látja Őt a testében a lélek ruhájában, felismeri és látja Őt a természetben, felismeri és látja Őt a hazájában, ott, ahol a rá kiszabott földi életét leéli. Íme itt, a szakrális hagyománynak ebben a fellebbentett bugyrában ismerünk rá annak a kötődésnek a spirituális szükségszerűségére, ami a pálosokat az alagutakhoz, barlangokhoz fűzi. Így válnak a látszólag értelmetlen dolgok mély értelmű valóságokká. Nos, ezeknek a spirituális, rejtett mélységeknek az ismeretében, mondhatjuk úgy is magasságában, ereszkedjünk le a dolgoknak a pálos mélységéig. Az a Báthori László nevű pálos szerzetes testvér, akit már említettünk az első magyar Biblia kapcsán, és akiről Gyöngyösi Gergely azt írja, hogy:

„...boldogan élt a világban, majd felsőbb szándéktól indítatva határozta el, hogy elhagyja a világ hiábavalóságát és nehéz szolgátságát, hogy könnyebben szolgáljon Istennek. Ekkor hát otthagya a világ madárfogó-hálóját. A remete testvérek hírének hallatára elhagyják Alexander, Donatus és Hispániai Péter szabályait és belépnek az égi gyakorlatoknak házába...”

(Mielőtt folytatnánk gondolatmenetünket és rátérnénk a világ hiábavalóságát felismerő és azt ott is hagyó Báthori László történetére, egy rövid kitéréssel érdemes ráterelni figyelmünket magára az idézet szellemiségére. Ebben a pár mondatos idézetben is érezhető az ősi magyar pálos rend szellemiségének mélysége, ami a böszörményekkel, templomosokkal, bogumilokkal, manicheusokkal, albigensekkel stb. hozza párhuzamba őket. Ilyenek az alábbi megfogalmazások, mint: az anyagi világ nehéz szolgátsága, e világ hiábavalósága és a világ „madárfogó-hálója”. Az égi gyakorlatokról csak annyit, hogy a délszláv néphagyomány szerint a bogumilok „rendszeresen égi gyakorlatokat végeztek, hogy hitük szerint a gonosz anyagi világ süllyesztőjében végleg el ne vesszenek”.)

Mos, ez a bizonyos Báthori László nem más, mint ama bizonyos Hárshegy-i remete, akiből, mint azt tudjuk, pálos szerzetes lett az Úr akaratából. Róla úgy tartja a néphagyomány, hogy lakóürege titkos alagútrendszerrel volt összekötve. S ennek a bizonyos alagútrendszernek az egyik alagútja (merthogy több is létezett) nem máshova, mint a pálos kolostorba vezetett. S ez még nem minden. Mikor a kutatóknak sikerült bejutniuk az üregből a barlangba, elképedve tapasztalták, hogy ott egy hatalmas, megművelt ércbánya leledzik. Meghökkenő, hogy a szerzetesek a jellegzetesen hévízes eredetű, gömb alakú fülkékben egy-egy vasércpiramis-félét építettek fel.

Legyünk óvatosak a megfogalmazással. De ennek ellenére nem kerülhetjük meg a kérdést: a pálosok egyfajta „ezoterikus” bányászkodást folytattak eddig még fel nem tárt spirituális céllal? A dolog szokatlan és mindenképpen megdöbbentő. S milyen érdekes: a Pireneusok spanyol oldaláról, közvetlenül a francia határ környékéről származó „legenda” úgy tartja, hogy a túloldalon (tehát a francia vidéken) egyes

keresztény szekták föld alatti barlangokban bányászkodtak. A legenda így első hallásra érthetetlen, de bizonyos összefüggések figyelembevételével már kevésbé absztrakt. Ugyanis megint egy sajátos, már többször is említett vidékre kerültünk, ami nem más, mint a dél francia vidék, amelyet katar földnek neveztek egykor. De ne menjünk ilyen messzire, térjünk vissza Magyarországhoz, azon belül is a budai hegyekhez.

Közismert tény az, hogy a Budai-hegység üledékes kőzetekből áll. S aki egy kicsit is ért a kőzetek tudományához, az tudja, hogy itt elvileg nem létezhetnek fémek. De az a speciális, erős föld alatti hőtevékenység (ami a már említett kemence-effektus létrejöttének ad lehetőséget) nyomán hévizek törtek fel és lerakták, létrehozták ezeket a nagyon nagy tisztaságú érceket. Régebbi, de eddig még nem bizonyított beszámolók szerint itt nemcsak vasat, hanem tekintélyes mennyiségben ezüstöt és aranyat is találtak.

Itt elég annyit megjegyezni, hogy mindennek a minerológiai, alkímiai és az ősi vallások által megőrzött tudáskincs szerinti jelentősége hatalmas, máig ható és szerteágazó. Az aranyhoz, ezüsthöz, vashoz a történelem előtti időkből áthagyományozódott tudás korokat, az alkímiai tradíció más-más „embert”, az okkult hagyomány pedig különböző tudatszinteket határoz meg.

Annak idején, amikor a török sereg megszállta a magyarok Budáját, lerombolta a pálos kolostort. Ennyit tudunk az ismert történelemből. A néphagyomány viszont úgy tartja, hogy itt nem pusztán valami megszállók általi rombolás, pusztítás történt. Gondoljunk csak bele, hogy a török testvérnépnek tartotta és tartja a mai napig is a magyart. He feledjük, hogy ott nem volt tragikus országvesztés (Trianon), sem többféle megszállás sem. Ebből következően finnugorizmus sem. Mítoszaik, múltból való emlékezésük nem irányított és nem hamis. Több mint valószínű, hogy a törökök kerestek itt valamit, és ennek a keresésnek a hevében rombolták le a pálos kolostort. Hogyan is fogalmaz minderről Nagy László?

„Mindent felforgattak, mintha tudatosan kerestek volna valamit. Valamit, amiről, úgy tűnik, keveseknek volt tudomása”.

Arról, hogy mit is kerestek és hogy ezt a valamit megtalálták-e vagy sem, arról nem tudunk semmit még a hagyomány szintjén sem. Sokkal később, a barokk idők derekán egy budai polgár és az osztrák városparancsnok egy misztikus látomás nyomán néhány föld alatti bánya bejáratát fellelte. Ez az eredménnyel járó kutatás még magukat a kutatókat is meglepte.

E bejárat feltárásáról és az itt fellelt alagutakról, barlangrendszerekről még maradt is fenn egy-egy elszórt híradás, de hogy ott mit találtak, arról már sajnos semmi információ sem. Illetve egy közvetett információval rendelkezünk. Azzal, hogy ezek a bányafeltárók, nevezzük őket keresőknek, e feltárást követően igen gyorsan meggazdagodtak, és Budáról gyorsan el is tűntek. Ha már itt a pálos barlangokról és azok mélyéről beszélgetünk, nem kerülhetjük meg, hogy ne szóljunk a Gellért-hegy oldalában található közismert pálos barlangkápolnáról. Ez az a bizonyos Pest Barlangja, amiről úgy tartották a régiek, hogy különös fényeket őriz, és a hagyomány szerint a Föld közepébe vezet.

Itt, ebben a barlangban a magyar pálosok sziklakápolnát alakítottak ki. Ezt az egypárti diktatúra idején befalazták, s majd csak a demokrácia jöttével bontották ki újra. Ennek a kibontásnak, mondjuk úgy, hogy „újrafeltárásnak” a szimbolikus jelentőségét - a pálosok magyar földön való újbóli megjelenésével együtt - kár lenne tagadni. Mindezek ellenére a régi magyar pálos rend szellemisége sajnos a messzi múltban maradt.

32. Mindenek magja

„...Hol a hely nemcsak otthon, hanem szellemi központ, spirituális mag is egyúttal. Nem lehet kétségünk afelől, hogy a tradíció gyökere is ott van elfedve, elrejtve. Akár hogyan is tagadják azt oda nem illő, hamis bizonyítékokat felmutatva...

(Gönczi Tamás)

Gyakran idézik a pálos mondást: „...készítsétek föl szíveteket a küzdelemre, és mindenben jövevénynek tekintsetek magatokat a földön.”

A küzdelem minden bizonyára az istenes életet jelenti, úgy, hogy sohasem távol a nemzettől, még egyszerűbben: az Istenért, Hazáért, Királyért élni. De úgy, hogy itt az anyagi világban mindig csak jövevénynek tekintse magát a szerzetes, mivel a földi idő „állandóan változik, nem örök benne semmi sem, a világ meg bizonytalan”.

Ezek a gondolatok a régiek gondolatai, azoké, akik még tudták, hogy mi is a mag ősi népének szellemi hagyománya, nyelvének bölcsessége és feladata itt a földön. Ezért a pálosok szellemi gyökerei jóval az özsébi látomást megelőző időkre nyúlnak vissza. A pálos szellemi hagyomány a „pilisi Öregek” szellemi hagyatéka.

Az az ősmagyar hit, amit karizmatikusnak, égi eredetűnek, minden anyagi lehúzó erőtől mentesnek, érdek nélkülinek és - ami az Árpád-házi szentek esetében tökéletesen megmutatkozik - szeretet-vallásnak kell tekinteni. Itt követhető az a nagy ívű spirituális vonal, ami a sumér világtól Mani hitén keresztül a jézusi lelkiségig követhető sajátosan érezhető egymásra rakódásával, egymásba forrásával.

De maga a konkrét szellemi hagyomány nem ilyen plasztikus és egyértelmű, és főleg nem ilyen egyenes. Még messzebbre, a dolgok legelejeire kell menni, egészen a spirituális fundamentumig. Keresni és keresni kell azt a legkisebb kis nyomot is, amiből „ezek a nem indogermán népek” a világra jöhettek. Keresni kell Suméria földjében és Egyiptom forró homokjától betemetett romjai között. Figyelni kell a kultúra minden megmaradt nyomát. Követni annak a szaszanida-indás kultúrának az útját, ami megöröklődött a kora Árpád-kori templomok díszítésein. S így tovább! Minél többet meg kell tudnia arról az Árpádról - illetve népéről - akiről a csodálatos magyar Árpád-ház a nevét kapta, és szentjeit oly bőkezűen a világnak adta.

Annál is inkább, mert Árpádnak és népének a vallása nem kezdetleges, primitív vallás volt. Ellenkezőleg, vallásuk a világosság, a Fény Szüze tiszteletén alapult, mint azt mai napig őrzi a katolicizmusba áttemelt Nagyboldogasszony-tisztelet annak hét lányával, ami egy ősi káldeus vallásból megöröklött manicheus tradícióval tart fenn szoros, spirituális kapcsolatot. Továbbá látni és siettetni kell az oly sok munkával a világba elhintett „kutyafejű” barbár Attila-kép porba hullását. Ma, a XXI. században már láthatóvá vált a Rómát megkímélő, egyértelműen nem barbár, hanem nemes lelkű és a karizmatikus ősvallás talaján álló, gyalázatos gyilkosság áldozatává lett hun hadvezér képe. S ha ez a barbár arcot mutató, hamis kép végleg a ködbe vész, akkor megtörténik az, amire oly sokáig vártak apáink, nagyapáink, szépapáink és ezek a negatív jelzők visszahullnak azokra, akik azt terjesztették.

A legcsodálatosabb, nyugodtan mondhatjuk, örök támpont ebben az ügyben maga az Árpád-ház, amit annyit sároztak, gyaláztak. Áll még az Árpádok Budája Nagyboldogasszony templomával a szíve közepén. Ennek a történelmi mondatnak manapság nagyobb a súlya, mint valaha. Az Árpád-házi királyok által megvallott magyar kereszténységen és a pilisi Öregek rejteki „erdei tudásán” keresztül kapta meg a pálos rend ezt az ősi hitet, a „mindenek magjának” tekinthető magyar spiritualitást. Amint már írtuk is, ezt az ősi hitet Róma számára elfogadható formába kellett öltöztetni. Egyszerűbben fogalmazva: el kellett fogadtatni a keleti szellemiséget, napkeleti kereszténységet a nyugatival. Ami nem volt egyszerű feladat, hiszen itt két külön lelkiség összeforrasztásáról volt szó.

A felszín és a mélység számára közös gyökeret kellett keresni. Jó érzéssel Thébai Remete Szent Pálra esett a rend választása. Itt megtalálható az egyiptomi gyökér és lelkiség, és a Pál néven keresztül, ezoterikus értelemben a Pálosz, mint szkíta királyfi, valamint Pánnak, mint természetistenségnek egy a görögnel jóval archaikusabb, idősebb és tisztább aspektusa. Ami nem más, mint a megfélemlített isteni természet egyáltalán nem „pogány” nagy istensége, Nagy Öregje. A pilisi erdők rejtekében, a nagy

Természetben élő pilisi Öregek Öreg Istene. Vagy mondjuk ki: a magyar ősvallás Öreg Istene. Az a Nagy Isten, akit a magyarok ősei az élő források mellett, a hűvös barlangokban, öreg fák árnyékában, harmatos rétek és tiszta források birodalmában mindig megtaláltak.

Hogy kik is voltak a barlanglakó első szerzetesek, arról keveset tudunk. A világtól elvonulva minden bizonnyal az erdei Öregek régi tudását tanulták. Hogy kik is voltak ezek az Öregek: talán a régi táltosok, mágusok, sámánok, a magyar ősvallás beavatottai. Kérdés az, hogy ők ott, a Pilis mélyén, hogyan örökítették át egymásnak és a jövőnek ezt az ott talált ősi hitet. Első és legbiztosabb hagyományozási technika a beszéd útján való verbális átadás. Emlékezzünk csak a nagy vallásalapítókra (Buddha, Jézus): ők sem írtak le egy betűt sem. Majd a követőik cselekedték meg ezt helyettük, hogy tanításaikat rendszerbe fogják és megőrizték az időben.

Több mint valószínű, hogy volt szent iratok. Az elszórt bizonyítékok csokorba fogása és ezek beillesztése az emberiség kultúr- és vallástörténeti hagyományába nem egyszerű feladat. Mindenesetre ezeknek a már említett bizonyítékoknak az összessége (a magyar Szent Korona rekeszzománcaira írt fényfelszabadítási program, a nagyszentmiklósi kincs égbé ragadási jelenetének és Csontváry fő képének, a Baalbeknek a mondanivalója, a számtalan rovásírás-töredék, a népi vallásosság dokumentumai stb.) feltételezi egy magyar írással (rovásírással) írt gnosztikus szellemiségű manicheista Biblia létezését. A későbbiekben pedig a Szentírásnak egy sajátos szellemiségű magyar változatát. Az is lehet, hogy a Báthori-féle „magyarul írt Biblia” ebből kapta az ismert Szentírástól eltérő vagy azzal vegyülő sajátos szellemi táplálékát.

Talán nem járunk messze az igazságtól, ha azt feltételezzük, hogy éppen ezért is kellett neki elvesznie az utókor szemei elől, mivel nem illett bele az új világ új környezetébe. Kísérjük csak tovább az ősi világból hozott „mag” útját. A bogumil hatás itt több szempontból is a vezetőnk lehet, mivel gyökerét tekintve minden bizonnyal sokban hasonlított az ősi magyar hitelvekre. Továbbá az Aynard-fiakról sem szabad megfeledkezni. Itt voltak hát az ország Umbilicus Regnijében azok az erősen katar szimpatizáns franciák (mondjuk ki nyugodtan, hogy katarok) a maguk különös lovagvárával Magyarország szellemi közepén, az ország szívében. S itt voltak persze azok a nyugatról ide menekült katarok, akik a szabadságukért cserébe magyarokká lettek. Köztudomású, hogy a rendbe való belépéstől fogva a világ minden pálos szerzetese, függetlenül attól, hogy honnan jött és ki is volt valójában, magyarnak neveztetett.

De a „mag” útjának ezek csak kisebb, külföldről jött állomásai. A bogumil, katar felfogás tézisei minden bizonnyal sokkal archaikusabb, letisztultabb formában megvoltak már a magyar ősvallásban is.

Térjünk vissza a pilisi Öregekre. Özséb, mikor az erdők rengetegéből bementek a városba, sokat beszélgetett velük. Ezeket a beszélgetéseket követte az a látomás, ami magát a rendet a gondolatból a világra szülte. S ezután vonultak be az Özséb által kiválasztottak a rengetegbe, a pilisi Öregek birodalmába. Ami, és ez sem lehet véletlen, az Árpádok alatt, és azt jóval megelőzően is a magyarok titkos kultuszhelye volt. A szakrális geográfia nyelvén egy olyan „mindenek központi magja”, ami önmaga árnyékát elnyeli, és egy más, egy istenes „fehér” világot alkot az anyag sötét birodalmában. Ennek az égi, kiegyenlített, teremtő és fenntartó rendnek a feltétele az a fentről és lentől jövő és itt találkozó isteni energia, ami a Pilis különös magyar világát itt megteremtette.

33. A Mennyei Kötől a Bölcsek Hegyéig

....az Égnek találkozni kell a földdel, hogy történjen valami maradandó. Csontváry Baalbekjét sem értjük meg a fiánaánita mítosz nélkül. A Pilis sem érthető a két világ (az ég és a föld) ezen a hegyes-völgyes vidéken való találkozásának a felismerése nélkül.."

(II. I.)

Már beszéltünk e könyvben a Mennyi Kövéről, ami Fentről jött és most a Mélyben pihen. Ez a Fix Mundi minden szent hely spirituális és fizikális fundamentuma, mivel az Éggel és a Földdel (mint annak anyagi „tükröződése”) teljes összefüggésben van. Idéztük már a Mennyi Kövének legendáját, ami a föld tüzes méhében őrződik mindaddig, míg az alsó világ helyet nem cserél a felső világgal. Arról is írtunk, hogy a föld méhében, barlangok alatt található a föld alá bújt Teremtő Erő, ami az energiáját a Mennyei Kövétől kapja.

(Ennek a teremtő erőnek a föld felszínén színekben újjászületett erejét, energiáját ismerte fel és alkalmazta a festészetében oly csodálatos meglátással a magyar festőzséni, a múltlátó látnók Csontváry.) Ezért van az, hogy ha a szent helyek leköltöznek a föld alá, a barlangok méhébe, akkor a lehető legközelebb kerülnek ahhoz a föld alatti kemencéhez, ami a teremtő erőt melegen és fényben tartja.

Többször is utaltunk arra, hogy ennek az ősi, rejtett tudásnak az ismeretében kerültek a barlangokba a pálos szent helyek, éppúgy, mint Franciaország déli részén, a hegyek mélyébe rejtett katar szent helyek is. Önként adódik a kérdés, hogy ennek a bizonyos Mennyei Kőnek van-e kapcsolata egyrészt a magyar ősvallással, másrészt a rejtett, okkult tudomány fejedelmével, a sokat vitatott és a középkorban virágzó alkímiával. Hiszen azt fejtegettük, hogy a pálosok az árpádi, fogalmazzunk úgy, hogy a régi hittel „toleráns”, az ősi hagyományokat a kereszténységbe beolvasztó, illetve azokat a jézusi tanításokban felismerő vallást követték. E tanítások a pilisi Öregek tanításaiban és látomásokban, virrasztások kegyelmi ajándékként kerültek a pálosok birtokába. Lássuk előbb a magyar őshagyománnyal kapcsolatos párhuzamokat. Kezdjük a néphagyomány által megőrzött magyar népmesekincsel. A Várad környéki néphagyományban megőrzött két igen érdekes és sokatmondó magyar népmesét találtunk.

Lássuk hát először az Igazszemű legkisebb gyermek meséjét.

A parasztember legkisebb gyermeke a tágas magyar legelőn egy nagy lyukat talált az állatok legeltetése közben. Lenézve e hatalmas mélységbe tündöklő nagy világosságot látott. Nagyon kíváncsi lett ám ez a kis emberke arra, hogy mi is lehet ott a föld mélyében. Keresgélni is kezdett, hogy mit is találhatna, amivel lejutna a föld gyomrába. Ahogy a fák ágait nézegette, igen hamar rájött, hogy olyan hosszú ágat nemigen talál, amivel lejutna abba a hatalmas mélységbe. Vissza is fordult, és elkezdte keresgélni az időközben elkóborogott állatokat.

Mígnem egyszer csak rá nem lépett egy tüskés gallyra, ami megszúrta a lábát. Gyorsan fel is emelte ám a talpát és nézegetni kezdte, hogy bizony hol szúrta meg az ág a talpát, mert az bizony fáj neki nagyon. De akárhogy is nézegette a talpát, nem látott rajta sérülést sehol. Már éppen el akarta a gallyat dobni, mikor észrevette, hogy a gally, amit a kezében tart, egyszerre csak elkezdt nőni és nőni. Hirtelen maga se tudta, hogy miért, fogta a gallyat, és beledobta abba az iszonyatos nagy gödörbe. Közben a gally egyre csak nőtt és nőtt, mígnem nagy zajjal az üreg mélyére nem ért. Lenézett ám a fiú abba az irtózatos nagy mélységbe és azt látta, hogy az imént még kicsi gally most létraként vezet lefelé. A gally megnőtt, és létrafokokká váltak a tüskéi.

Nem sokat gondolkodott ám ama legkisebb fiú, hanem sebesen haladt lefelé a föld mélyébe. Ment ám lefelé, miközben kétszer is lett nappal és éjszaka, mígnem a következő napra virradóra leérkezett.

Látott ám lent ott a mélyben egy hatalmas nagy követ, ami olyan hatalmas volt, mint egy hegy, és úgy világított, hogy a szem alig bírta nézni. Ahogy nézte a fiú ezt a hatalmas nagy föld alatti, fényes hegyet, egyszer csak azon vette észre magát, hogy átlát a kővön. Bizony ez a nagy kő nem más, mint ama üveghegy, amiről oly sokat mesélt nagyapó, gondolta egyből a fiú. De hogy kerül ez a föld alá, amikor

nagyapó azt mondta róla, hogy ez bizony a lehető legmesszebb van manapság az emberektől. Ma mindegy, gondolta, nézte hát egy darabig ezt az üveghegyet, aztán visszamászott, nehogy szétszédjenek az állatok. Mert ha nem tudja majd összefogdosni őket, abból bizony nagy baj történhet. Már éppen menni készült, mikor egy csodaszép, jó világot látott ott az üveghegyen túl. Selymes füvet, csodaszép várakat, emberekkel beszélgető növényeket, állatokat.

Akármerre nézett ott az üveghegyen túl, bizony hamisságot, rosszat meg nem látott. Még egyszer jól körülnézett, és úgy döntött, hogy visszamászik. Vissza is mászott ripsz-ropsz nagyon hamar. Bizony egy nap sem ment le, és felérkezett. Fent azon vette észre magát, hogy érti, amit fölötte a madarak beszélgetnek. Először megijedt, hogy ő bizony érti az állatok beszédjét, de aztán megnyugodott. Hazaérve tapasztalta, hogy ő bizony belelát az emberek gondolataiba, és mindig tudja, mi az igazság, bármiről legyen is szó. Ettől fogva aztán igazszeműnek hívták őt a faluban. Mert előtte ugyan most már nem lehetett mást mondani, csak bizony az igazságot.

Következzen hát a második mese:.

Egyszer bizony nagyon régen egy igen messzi faluban élt egy öregember, akit Kutasinak hívtak. Nem volt senkije, se rokonsága, se kutyája, se macskája, csak egy kis szegényes portája. A porta közepén egy nagy kút állott, amit szokatlan módon nagy becsben tartott az öreg. A faluban az a hír járta, hogy halhatatlan, merthogy már a nagyapák nagyapjáról is tudott történeteket mesélni. És amit bizony nagyon különösnek tartottak a faluban, hogy Kutasi arcán bizony nem fogott az idő. A legöregebbek is úgy emlékeztek, hogy mikor ők fiatalok voltak, Kutasinak akkor is olyan volt az arca, mint manapság.

Jólelkűnek jólelkű volt, merthogy mindenki számára volt egy jó tanácsa. Ő volt a faluja nagy öregje, a régiek nagy ismerője. Tlidta és ismerte ősapáink messziről hozott, régi írását is, amit már csak ő ismert a faluban. Nos, ehhez a Kutasihoz ment hát el mindenki, akinek tanácsra és segítségre volt szüksége. De ő maga nem kért soha, senkitől semmit. Egyszer aztán a falu kötekedő és irigy bírójá, aki messzi városból jött ide, igencsak kíváncsi lett az öregre. Vajon miért nem kell ennek soha semmi? Nincsenek állatai, de nem is veszi őket. Vajon mit eszik, miből él hát Kutasi? Egyszer elment hát hozzá, hogy tanácsot kérjen. De az öreggel való beszélgetés után nem ment haza, hanem ahogy kilépett a kis házból, elbújt gyorsan az udvaron. Majd ő meglesi, hogy mit is csinál ez az öregember.

Sokáig nem is történt semmi, mígnem úgy éjfél körül megjelent az öreg az udvaron, szépen felöltözve a régiek ruhájában. Fején tollas kalap, testén zsinóros mente. Odasétált lassan az udvar közepén álló nagy kúthoz, és a bíró legnagyobb megdöbbenésére belemászott. Majd úgy egy fertályóra múlva jött ki az öreg a kútból, és bement a kisházba. A falu messziről jött bírójá gondolt egyet és utána mászott. Lent a kút nem volt feneketlen, mint azt ijedtségébe gondolta, hanem egy barlangba vezetett. A barlang közepén egy irdatlan nagy kő állott, ami előtt térdelt az öreg Kutasi. Majd hátra se fordult, úgy szólt rá a falu bírójára: „Látja azt, amit én látok?” A bíró ugyan semmit sem látott az irdatlan nagy kövön kívül.

Csak annyit látott, amit különösnek vélt, hogy a nagy kő szépen világított. „Hát én nem látok semmit” - szólt megszeppenve. „Hát ez az - szólt hozzá az öreg -, ha nem lát, ne ítéljen. És érdekelni is csak az érdekelje, ami magára tartozik.” A bíró gyorsan morgott valami köszönésfélét és gyorsan elkezdett kimászni az öreg kútjából. Ettől a perctől kezdve megváltozott a természete. Nem volt többet irigy és kötekedő, hanem csendes és segítőkész. Beszélnek is azóta a faluban, hogy mióta a bíró az öreg kútjából ivott, nagyon megváltozott.

E két magyar mese mélységéhez és e könyv szellemiségével, gondolataival való párhuzamához nemigen kell különösebb kommentár. A turáni legendárium beszél egy jóságos, égi fénykígyóról (gnosztikus szimbólum), aki az égből a földre hozott le a szájában egy Mennykövet, ami olyan nehéz volt, hogy mikor a földre ejtette, egyenesen lezuhant a föld mélyébe. S csak évszázadokkal (?) később derült ki, hogy a fénykígyó oda is kívánta helyezni, ahová végül is került, a föld gyomrába. De a jó kígyó minden baj ellenszereként megőrzött belőle egy kis darabot. S ha megfelelő módon hívják, akkor megjelenik és gyógyít is vele.

Minden bizonnyal ennek a mitikus legendának egy kései emléke bukkan fel a zsadányi néphitben, ahol az összesereglett, fejüket összedugó kígyók kígyókövet fújnak. „Csomóba verődnek, oszt fújják-fújják. De micsoda sziszegést csinálnak!” E lány köpécsomó kővé keményedik és gyógyítanak vele. Ugyanúgy a zsadányi néphitben találunk nyomot arra, hogy a „mennykő a földbe megy”. Az ősmagyarok is követ állítanak „ama nagy égi kő tiszteletére, ami most a Földanya méhében pihen”. Ezt az Égi Követ az alkímia

világának Bölcsék Kövével, a Lapis Philosophorummal összehozni nem oktalanság, mivel ez a bizonyos föld alatt található Mennykő maga a szellemi-fizikális síkon értendő „ősanyag”.

Az alkímiai hagyományban a Prima Materiából (ősanyagból) hét fokozat, három állatszimbólum során előállított Ultima Matéria újra az első és tökéletes tulajdonságokkal bíró ősanyag. Ami nem más, mint az Ősanya fizikális „teste”. Az alkímiai irodalom képlékeny, de mégis törekeny, porítható, világos piros színű, nehéz fajsúlyú anyagnak írja le (Paracelsus: *De Signatura rerum naturalium*). A Bölcsék Köve az elixír készítésének, illetve az ólom vagy higany arannyá nemesítésének segédeszköze, ős- vagy alapeleme.

Előállításának folyamatát allegorikus képekkel jellemezték. Az egyes fokozatoknak megfelelően állatok szimbolikus képeivel demonstrálták. A kezdeti, „negrido” vagy „nigredo” (első vagy ős-) állapotot gyakran fekete hollóval szimbolizálták. Milyen érdekes, hogy ez a fekete holló jelenítődik meg az ősi pálos rend címerében az élet kenyérével a szájában, vagy Mátyás esetében a végtelenség ezoterikus szimbólumával, a gyűrűvel a csőrében. S itt a konjukció első, kezdeti fokozatánál állunk meg egy kicsit, hogy megfejtessük a pálos holló egyik igen sarkalatos titkát. Maga a nigredo hollója fog oda vezetni minket, ahol a pálos szellemiség a maga teljességében el lett rejtőztetve. A teljesség arca mindig takarva van és csak kevesek számára látható. Ez így is van rendjén.

Jung és Kerényi lesznek azok, akik segítenek közelebb hozni, megismerni ezt a lélek mélyén rejtőzködő Fényt, tiszta spiritualitást, ami feléget maga körül mindent, ami nem tiszta és eredeti. Ehhez persze ismerni kell a régi embert és természetesen magát az alkímiát is.

Dorneus gyakran beszél a lélek testi bilincseiből való felszabadulásról, akárcsak Albertus Magnus, amikor az Argentum Vivum nagy művészetét kívánó átalakításról, vagy az előkészítésről, a szimbólum nyelvén a sáfrányos király kettéválásáról szól. Mondhatjuk mindezt a nép nyelvén is. Ekkor jutunk el a nagy kerek és sötét erdő közepébe. Oda, ahonnan minden egyformán mesze van. Ebben az első, de igen fontos fázisban jutunk be a sötétség birodalmának közepébe, a nigredóba. Minthogy az arcanum, a beavatás területe mindig sötét. Hiszen mi a fényt keressük most. És a fény csak a sötétben világlik.

Ha Jung útján Dorneus megvilágosító célzásait figyelembe vesszük és alkalmazzuk, a lélek megszabadításának egy végtelenül régi, szinte időtlen, ősi praxisa nyílik meg előttünk. A mélyről felhozott önismeret egyesül egy „fentről” kapott lelki tudomány bölcsességével. Ez a lélek mélyéről felhozott önismeret váratlan messzeségbe és mélységbe vezet. Az a mélységbe vezető út azonban a csendes szomorúság birodalmán keresztül éri el célját. Ez a düre- ri vagy még pontosabban a Burton-féle melankólia spirituális birodalma. Az ide való eljutás ezen az úton kikerülhetetlen. Itt értjük meg, hogy az alkímisták miért nevezték nigredójukat „melankóliának”, „nigrum nigrus nigro”-nak, „nox”-nak, „afflictio animae”-nek, „confusio”-nak vagy a középkori szimbolika nyelvén oly sokatmondóan „Fekete Hollónak”. Íme a holló melankóliájának a titka, amennyiben a művészetben jelenítődik meg, és ez a titokörző hatalmának a kulcsa is, ami többnyire az okkult tudományokban lepleződik le.

Most ide akartunk elérkezni, mielőtt folytatnánk a mennyei alkímia útját és vele a pálosok titkát is.

Ez a holló az, amelyik a pálosok ősi címerében, ott fenn a klasszikus napkeleti stílusú négygyökerű fán pihen, miközben a két oroslán fogja a fa törzsét. A két oroslán úgy fogja a fa törzsét, hogy egyik mancsuk „fenn”, a másik természetesen „lenn” pozícionálódik. Pontosabban egyik „kezik” lefelé, a föld alá mutat, a másik pedig felfelé, az Égbe, míg lábuk a négygyökerű bölcsesség két „szélső” gyökerét, „igazságát” támasztja, hogy a Bölcsesség Fája soha fel ne borulhasson. A tökéletes egyensúly biztosítva legyen, a mennyei harmónia megszülethessen. Mindez hibátlan és tökéletes szimbolikát takar.

Ennek a hibátlan és tökéletes ezoterikus bölcsességnek a megismeréséhez meg kell ismernünk magát a hollót is. Azt a hollót, amely tökéletesen otthon van mindkét birodalomban. A holló valóban meglehetősen furcsa szimbólum a mai ember szemével nézve. De a középkor beavatottja számára ez egy jól ismert *allegória diaboli*. Itt érdemes Jungot szó szerint idézni:

„...nagyon fontos volt számukra, hogy segítségükre legyen egy alkalmas familiaris (szolgáló szellem), és ebből a szempontból az imádkozás szorgalmas gyakorlása is jó szolgálatot tett. Mindezek a praktikák azt a célt szolgálták, hogy a beavatott eredményesen nézhessen szembe azokkal a következményekkel, amelyek a tudattalan és az árnyék sötét mélyével való konfrontációból származtak.”

Mindez tökéletesen megvilágítja az „első lépésnek”, mélyebb szempontból nézve az „eredet fekete hollójának” a spirituális értékét és egy ősi, mára elfelejtett tudáskincsben vállalt szimbolikus jelentését. Mos, az eredet, a kezdet fekete hollója válik fehér galambbá a következő lépésben. Így érzük el az „albedo” állapotot. Ez a fehér galamb nem más, mint maga a tisztaság és a szent lélek „galambja”. A pálos

misztikában ez a fehér galamb nem más, mint a világi testet elfedő fehér rendi ruha. Itt a csuha, ami az Éghez legközelebb álló testrészt, a fejet elfedi, külön értelmet nyer. A következőkben viszont ez a „mennyei” fehér galamb a bölcsesség beavató tudása folytán vörös sárkánnyá változik.

Ez lesz a „sulphur” állapot. Összefoglalva az anyag okkult transz- mutációit állati szimbólumokban:

Fekete Holló - Fehér Galamb - Vörös Sárkány

Az alkímia eszméje természetesen nem merül ki pusztán „aranycsinálásban”, sokkal többről van szó itt: a test által fogva tartott szellemnek, a legbelső léleknek kell „arannyá”, tökéletessé válnia. Az alkímia lépcsőit az analogikus gondolkodás összefüggésbe hozza a bolygókkal és azok hatásával, az emberi életkorokkal, ideákkal, ideológiákkal és mindennel, ami a megismerés fokozatai által „arannyá” válhat. Az alkímiai rejtett tudásnak a Bölcsék Köve segítségével való „aranycsináláson” kívül van egy másik útja, és ez a Bölcsék Hegyének, a Mons Philosophorumnak a tetejére vezető szimbolikus út megtétele.

Mos ennek a spirituális hegynek a tetején egy a tökéletességet jelképező gömb van a kereszttel, mondhatjuk országalmának is. E fölött trónol a teljességet, tökéletességet és hatalmat szimbolizáló Szent Korona. Mielőtt azonban a tökéletesség teljességét elérnénk a bejáratától az országalmáig, számtalan szimbólumokban ábrázolt megvilágosodáson, spirituális segítségen és akadályon, útvesztőn kell átjutni. S most jön az, ami most minket érdekel.

Ezek a szimbólumok, amik a Bölcsék Megyére vezetnek minket, szinte egytől egyig megfeleltethetők a pálosok által használt középkori szimbólumokkal:

a hegyvel, barlanggal, sziklával, boltíves bejárat, remetével, sziklán nőtt virággal, forrással, hollóval, oroszlánnal, menedékházzal, és ott van még a fa látható gyökérrel, nap a holddal egy magasságban (mint a virrasztásnak, mint a nappalnak és éjnek „egyformaságára” való utalás), domb, várfok, országalma, korona.

Mindez csak azt erősíti és bizonyítja, hogy a magyar pálosok értették és használták is a szimbólumokba való beavatás ősi magyar bölcsességét. Gondoljunk csak az ősi pálos címerre. Az életfát tartó, nyelvüket kiötlő oroszlánra, akinek mancsai között a négygyökerű életfa található, dús lombú ágain pihenve a mindenek ősállapotát és a más világot szimbolizáló hollóval, csőrében az élet kenyerével, ami egy sötét napot formál.

Summázva a dolgokat. Az ősi címeren lévő szimbólumok egyike sem keresztény szimbólum, de összességüket tekintve benne van az a krisztusi gondolat, ami a pálosok lelkiségét és az Árpád-házi szentek isteni lelkületét, szellemiségét egyformán sugározta és sugározza ma is.

34. Különös párhuzamok

„A párhuzamosok találkozása nélkül elképzelhetetlen maga a párhuzamos”

(Horváth Lajos: Matematika ráció nélkül)

A pálos rend vezetőinek halála és az Árpád-házi királyaink elvesztése között rejtélyes párhuzam húzódik meg. A régiek mondása látszik itt is beigazolódni, miszerint akik egyként gondolkoznak, egyként is távoznak. Pontosabban arról van szó, hogy akik hasonlóak testben és lélekben, azok egyszerre is halnak meg és mennek tovább a végtelenbe.

Nos, nagyjából ez látszik itt beigazolódni. Árpád-házi királyaink között akadt egy király, IV. Béla, aki szokatlanul magas kort ért meg, mármint a többi Árpád-házi magyar királyhoz hasonlítva. Ő volt az, aki hétéves, amikor anyját, Gertrudist a pilisi erdőben a felbőszült főurak meggyilkolják. Uralkodói pályáját hatalmas törés szeli ketté, ami nem más, mint a szörnyű tatárjárás. Nem sok hiányzik, hogy Magyarország teljesen elvesszen. Béla a tatárjárás másfél éve alatt sokszor kerül halálos veszedelembé. Olyan szituációból menekül meg, amilyenekből ép bőrrel nehezen szabadul az ember. Mindezek után hosszú és küzdelmes élet következik, ami 1270-ben szakad meg a király halálával.

A rendalapító Boldog Özséb két évvel később tisztes öregségben, szentségekkel megerősítve imádkozó szerzetes testvérei körében, 1272-ben távozott el a földi siralomvölgyből.

IV. László, más néven Kun László az, akit a pápa kiátkozott és törvényen kívül helyezett, mert az ősök hagyományát többre tartotta, mint Róma ígéreteit. Nos, ez a „pogány” király többször is birtokot ajándékozott a „jó pálos testvéreknek”. Nos, ezt a jellemes királyt megölik kedvenc kumánjai. Olvassuk csak erről a Képes Krónika híradását: - „Röviddel ezután (mármint a pápai követ látogatását követően), az Úr ezerkétszázkilencvenedik évében, a Szűz Szent Margit vértanú ünnepét közvetlenül megelőző hétfői napon, Kereszeg várának közelében a királyt éppen azok a kumánok ölték meg, akikhez úgy ragaszkodott.” IV. László halálának az évében, 1290-ben választották meg Istvánt Benedek utódját rendfőnöknek, mert IV. Lászlót követte az égi honba Benedek testvér, Özséb utódja. Mit is ír Gyöngyösi Gergely:

„Az Úr 1271-ik évében koronázták meg V. Istvánt, IV. Béla fiát, s két évig uralkodott. Az Úrnak 1272-ik évében halt meg boldog halállal Fülöp, esztergomi érsek úr. Hasonlóképpen ugyanakkor hunyt el Havas Boldogasszony ünnepén Dávid testvérünk. Az előbb említett István király, IV. Béla fia, 1273-ban halt meg. IV. László, V. István fia, kit Kun Lászlónak nevez a krónika, tizenhét évig uralkodott és kun alattvalói ölték meg 1290-ben a hét testvér ünnepén, Csanádon temették el.”

Hasonló közeli halálidőpontot találunk István testvér és III. András halála között. Most térjünk át a legendákhoz és Mátyásnak és a pálosoknak a kapcsolatához, ahol bőségesen találunk sajátos megfeleléseket. Itt most elég, ha egy pár esetet említünk a rend és az igazságos király spirituális, a világi dolgokon túlra mutató kapcsolatáról. A pálosok Gergely nevű perjelének a halála időpontjában Mátyás a vár úr. Nagy Zászlóján egy fej alakú árnyékot látott.

Ami pár percig a zászlón időzött, majd teljesen eltűnt. Mátyás maga se tudta, hogy minek a jele volt ez a fej alakú, fekete árnyék. De érezte, hogy jó barát fog távozni a környezetéből. Majd másnap, a megterített ebédlőasztal mellett, főurakkal körülvéve értesült Gergely perjel haláláról. Mikor közölték vele, hogy mikor halt meg a főpap, Mátyás egyből tudta, hogy kiről is szólt az a bizonyos tegnapi megérzés. Minden szégyenérzet nélkül elsírta magát. Mikor a nagyurak megkérdezték, hogy miért is sír a király, Mátyás közölte: - „Meghalt országomban egy főpap, és úgy tűnik, hogy erről senki sem tud a környezetemben.”

Jeles Báthori László atyával (avval, aki azt a legendás magyar Bibliát megírta) esett meg az alábbi dolog.

A szerzetes elhatározta, hogy különböző céllal ugyan, de körül szeretne nézni Mátyás híres Corvinái között. Maga sem tudta, hogy miért, de minden előzetes bejelentkezés nélkül felkereste Mátyás nagy könyvtárát, bár tudta jól, hogy a király engedélye nélkül semmire sem fog menni. De csodák csodája

Mátyás ott állt a nagykönyvtár ajtajában és kedvesen megszólította a szerzetest: „Már vártalak kedves testvér, nézzél szét nyugodtan.”

Máskor a Fekete Sereget meglátogató királyhoz így szólt a vezérek egyike: „Jó királyunk, itt volt tegnap egy pálos szerzetes, és arra kért minket, legyünk nagyon éberek, mert igen rossz álmot látott”. „Nem azt álmodta-e, derék jó vitézem, ama szerzetes, hogy az égből számtalan vörös ruhás lovas hullik alá és támadja meg Magyarországot?” A vitéz elképedve nézett a nagy királyra, míg az csak ennyit mondott neki: „Készüljete a harcra, mert én is ezt álmodtam!”

35. A Pantokrátor bizonyít

„...A Thot-hegyi Pantokrátor Krisztus hiába emelte ítélkező jobbát a magasba az arcát kivésték!”

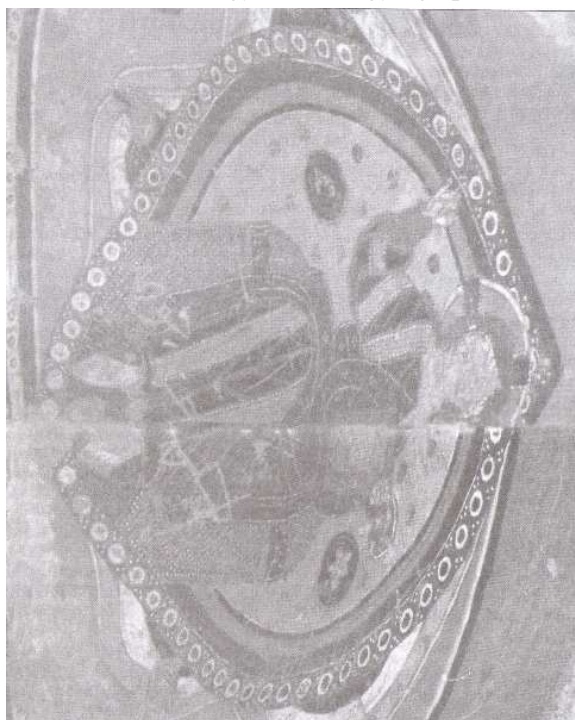
(Vörös Győző: Templom Théba koronáján)

Sors vezérelte különös érdekesség az, hogy az időben távol lévő, de összetartozó dolgok hosszú idő elteltével újra és miként találkoznak. Ilyen Thébai Remete Szent Pál, a magyar Szent Korona, a kusita tradíció, a korai kereszténység „eretnek” gondolatai és természetesen a fehér barátok lelkeségének az összetartozása.

Az 1990-es években egy fiatal és tehetséges egyiptológus engedélyt kapott az egyiptomi kormánytól, hogy a Királyok Völgyében lévő Toth-hegyen feltáró ásatásokat végezzen, ahol Montuhotep fáraó négyezer éves téglatemplomát tárták fel. Minderről 1997 őszén a londoni szaklap, az *Egyptian Archeology* korrekten be is számolt. Vörös Győző, mert ő az a fiatal egyiptológus, különböző, itt nem taglalható észrevételekből arra a következtetésre jutott, hogy itt ez a Toth-hegy nem más, mint egy természetes piramis, ahol minden bizonnyal egy fáraósírnak is lennie kell. Meg is találta a keresett bejáratot egy több mint 30 m magas sziklafalon.

Amikor feljutottak abba a magasságba, hatalmas föld alatti termeket találtak a hegy gyomrában. Az egyik föld alatti teremben egy hatalmas, kifosztott szarkofágot találtak. Mivel a termet a sírfosztogatók már tökéletesen kifosztották és Vörös Győző kutatási engedélye sem erre a területre szólt, kénytelen volt azzal megelégedni, hogy a termeket bejárták és fényképeket készítettek.

A dolog itt nekünk, magyaroknak különösen érdekes kezd lenni. Az egyik teremben egy korai keresztény szentélyt fedeztek fel, ahol a falon egy ember nagyságú pantokrátor-képet találtak.

2. kép Kopt Szentély apszisa a Pantokrátor Krisztus-ábrázolással, a négy evangélista apokaliptikus szimbólumaival, a nap és a Hold perszonifikált képével.

Forráshely: Vörös Győző: Templom Théba koronáján, Százszorszép Nyomda Kiadó és Kft. é.n. 72-73 oldal, kétoldalas kép

A problémák ekkor kezdődtek. Ugyanis a fiatal egyiptológus a megtalált pantokrátor-kép és a pilisi fehér csuhás pálosok között összefüggést talált. Akik ugye a Pilisben „születtek”, és hatásuk a nemzetre több mint 500 éven keresztül felmérhetetlen volt. Hosszú idő óta ez volt az a kulminált pont a nemzet életében, amikor a nemzet figyelmét felhívták arra, hogy igenis köze van az ősi Egyiptomhoz, és nem az északi népek gyűjtögető életét élte a hajdani hőskorban.

A „hivatalos tudomány” ezért a pantokrátor-párhuzamért szinte egyszerre, kórusban szisszent fel, és bemutatta a lejártás, a kirekesztés és negligálás magasiskoláját. A részletekbe ne menjünk bele. Nem ér annyit, hogy foglalkozzunk vele. A lényeg az, hogy a fellelt pantokrátor-ábrázolás helye mintegy 1600 éves kultuszhely. Ezek a korai keresztények, akiket általában koptoknak neveznek, valójában anakoréták voltak. Vezetőjük állítólag Thébai Remete Szent Pál, aki az egyiptomi barlanglakó, üldözött keresztények „fehér” rendjét megalapította. S most jön az, ami számunkra különösen érdekes! Aligha lehet véletlen az a tény, hogy erről a Remete Szent Pálról nevezte el Boldog Özséb azt a bizonyos pilisi pálos rendet.

Ezek a bizonyos thébai anakoréták az Apa-Anya-Fiú háromszentségét hirdették. És tagadták a római kereszténység erősen ószövetségi paulinikus tanait. Kereszténynek mondott hitelveikben az ősi napistenhit és a korai kereszténység eklektikus, a korábbi vallásokkal határozottan toleráns és fúziós világképe lüktetett. A katolikus egyház V. századi stabilizálódása után Európa- és Ázsia-szerre üldözte ezeket az eretneknek kikiáltott - mondjuk úgy - kiségyházakat. Ezért azok a városokból kimenekültek a sivatagba, a kő- rengetegekbe és a magas hegyek barlangjainak gyomrába. Ezért gyakori ragadványneveük a barlangi remeték volt. Meglepő párhuzam, hiszen ugyanígy hívták egykor a Pilisben a magyar földre „született” a pálosokat. Nem elhanyagolható tény, hogy ebben az időben semmisítették meg a régről megmaradt, ősi könyvtárakat. Ekkor vesztek el a nem latin betűs korai keresztény iratok. Ez az oka annak, hogy a Krisztussal kapcsolatos egyiptomi és arámi nyelven írt dokumentumok feltűnően kevés száma maradt így rá a múlttól oly keveset tudó hálátlan utókorra.

De térjünk vissza ehhez a bizonyos megtalált pantokrátor-ábrázoláshoz. Ez az uralkodó Krisztus-ábrázolás sajátos jelképrendszere a pártus-avar keleti ornamentikának. De nyomai megtalálhatók a korai Árpád-kor templomi díszítőművészetében is. Miért is botránkyó ez a thébai pantokrátor- ábrázolás? Vajon miért?! Azért, mert első ránézésre is hasonlatos a magyar Szent Korona felső, uralkodó részén, közvetlenül a dőlt kereszt alatt lévő pantokrátor-ábrázoláshoz. Mind a két ábrázoláson az uralkodó Krisztus egy díszes trónuson ül, mégpedig hasonló kultikus pózban. A jobb kéz a keleti egyház áldást adó pozícióját mutatja.

De fogalmazhatunk úgy is, hogy a pártus birodalom üdvözlő pozícióját mutatja e kéz, mivel a két „mudra” közel hasonló. A szív felőli bal kéz csukott könyvet tart. Ami nem más, mint a hit és a törvény már becsukott, „kész” Könyve. Fejük fölött a szentek glóriája mutatja a dicsőséget, ami az uralkodó szent Krisztust jellemzi. A hármasság sugáryaláb a szent földi hármasság kiterjedésére utal. A Krisztus-isten jobb és bal oldalán kozmikus jelképek találhatók. A Nap és a Hold ott világol. A két égitest pontokkal teleszórt kozmoszban foglalt helyet.

Ezt a kozmikus hátteret csak hangsúlyozza a négyes határolytság. Az első egy vékony fekete sáv csak, a második már egy széles homoksárga, míg a harmadik egy hasonlóan vastag sötétebb barna sáv. Míg a legszélső és legvastagabb sávot egy negyedik kozmikus körlánc díszíti, amit e körök elválasztásaként kis „hármasságok” határolynak. Külön figyelmet érdemel az ülőszármoly mintája. Ez a négy égtáymotívum (a lent és fent, valamint „jobbra és balra” uralkodó Égi Király szimbóluma) igen ismert a keleti ornamentikában. Sőt ez a motívum megjelenik Árpád-kori pénzeinken, sőt bizonyos módosítással Erdély címerében is jelen van. A keleti-déli dominanciát hangsúlyozva a tekintélyt sugáryzó főalak alatt két sajátos egyenlő karú kereszt található, ami egyértelműen egy kereszténység előtti, keleti-déli tradíció jelenlétéről tanúskodik.

De térjünk vissza ahhoz a kozmikus östérhez, amiben a két domináns égitest megrajzoloztatott, és aminek a közepén a Világuralkodó Pantokrátor Krisztus található. Nos, ez az östér sajátos formájú a vallástörténetben és az ókori hagyományban igen nagy bizonyító súllyal esik a latba. Mégpedig azért, mert ez a tér nem kerek, mint azt az indogermán népek vallási hagyományában és az azt megöröklő görög és római tradíciókban oly eklatánsán nyomon követhető. De nem is a klasszikus „lapos kör” formát örzi, ami egyes móraráb, illetve török térképeken és vallási hagyományban látható, megfigyelhető.

Ennek az östérnek a formája, ami a thébai Pantokrátort körbeveszi, az alsó és felső részén kicsúcsosodó, kihegyesedő sajátos forma. És ami különös ezen az ábrázoláson az az, hogy a Pantokrátor nem benne, hanem mintegy előtte van. Pontosabban fogalmazva: az östér előtt „uralkodik”, mintegy spirituális kapujává válik ennek a szent térnek. A Pantokrátor szármolya és természetesen az uralkodó lába,

valamint a szent jelet mutató jobb kéz kilép a hármasság köréből és a szent tér határáig, a körláncokig ér, jelezve, hogy uralja az egész látható és láthatatlan birodalmakat.

A szent teret tartó négyes szimbólum ikonográfiai és karakterisztikus magyarázata külön tanulmányt igényelne. Itt elég annyit megemlíteni, hogy ezek állandó mozgásban, mintegy életben tartják a kozmoszt a benne uralkodó Világuralkodóval együtt. Ennek az élő és a lelkektől fénylő kozmosznak az ideája pedig egyértelműen a kopt gnosztikus világkép része. Ebben az aranybarna Fény-vízben található meg a lelkes kozmosz, amit a Mindenható fénye tart életben és világosságban. Mert itt az Élet és a Világosság egyet jelent. S itt elérkeztünk a szakrális kozmoszt fenntartó négy Fényhez, amit négy angyal testesít meg.

Ők azok, akik a János Apokrifonja szerinti fénytermészetű élővízben, minden örökké élő dolgok otthonában tartják fent a szent egyensúlyt, Isten akaratát teljesítve. De térjünk vissza arra, hogy miért is botránykő Vörös Győző felfedezése. Egyrészt, mert bizonyítja azt a tényt, hogy az emberiség lelki-szellemi spirituális öröksége nem egy utólag kijelölt nyomvonal leegyszerűsített képét tükrözi vissza.

És főleg nem egyfajta lineáris fejlődést mutat, hanem éppen az ellenkezőjét. Erre jó példa Egyiptom történelme, ami egy minden előzmény nélküli kész kultúráként jelenik meg az ismert történelem színpadán, hogy aztán spirituális és fizikális értelemben is egyre fogyatékosabb, egyre kevesebb tudást és szellemi hagyományt felmutató birodalmak után végleg a sivatag porába vesszen. De ezt a fordított fejlődést alkalmazhatjuk a magyar történelemre is, ha nem is olyan plasztikus és egyértelmű formában, mint azt Egyiptom esete mutatta. Az István király előtti magyar vallási tradíció még ismerte a földdel és a világ szellemével való, ha úgy tetszik panteisztikus kapcsolatot.

Tudta, hogy Isten a fák otthonában, az erdőkben, a természet „vérénél”, a források és a természet alkotta barlangokban mindig otthon van, és felkereshető, hiszen mindezt ő teremtette. Mint az emberkéz építette épületekben. A régi magyar tudta, hogy ha gyógyítani kell, akkor a gyógyítanivalót (az embert) olyan gyógyszerrel kell kezelnie, ami az Isten teremtette természetből származik. Ezért régi javasaink, gyógyító asszonyaink ismerték és mindig a jövőre, utódaikra hagyományozták a gyógynövények, gyógyfüvek, gyógyító fák és gyógyító források titkát. Saját írásukban megőrizve mindezt az őseiktől tanult tudás titkát. Így volt ez mindaddig, míg:

„az idegen papok idegen tudása el nem égettette a régiek összes írását (a rovásírást) és máglyára nem küldte javasainkat, gyógyító asszonyainkat, régi írást tudó regőseinket és természetesen az ősi vallás papjait, táltosokat és a jövőlátó mágusbölcseket is, kik ismerték a múltat és féltették az új Istentől a népet”.

Valójában, mint azt tudjuk, nincsen új vagy régi Isten csak egy. Krisztus szeretetét gyilkolással és a régiek máglyára rakott tudásával terjeszteni nem lehet. Csak úgy, ahogy a pálosok tették: a múlt keresésével, annak feltárásával és a Nagyboldogasszony tiszteletével. Ezért szerették őket a többi rendnél sokkal jobban a hívő magyarok. Mos, itt az egyiptomi, pálos és a magyar Szent Koronán megtalálható Pantokrátor Krisztus az, ami egyesítette magában a régi tudást és azt a hitet, amit az özsébi ősi magyar pálos rend képviselt.

Itt az eddig fel nem tárt titok és a hivatalos felháborodás apropója. Vajon miért baj az, ha a nemzet észrevette, pontosabban felismerte, hogy köze van a régi és csodálatos Egyiptomhoz? Vajon miért probléma az, hogy egy magyar középkori rend spirituális tudása, szakrális emlékezete egyiptomi gyökerekkel rendelkezik és szellemisége Európától idegen? Vajon miért baj az, hogy a pálosokat erős „Boldogasszonyos” Mária-tiszteletük és legendás hazaszeretetük a nép széles rétegében a többi rend fölé emelte? Vajon miért olyan felháborító, ha egy Egyiptomban frissen fellelt anakoréta, feltehetően manicheus-gnosztikus kapcsolódású Világuralkodó Pantokrátor megegyezik a pálosok Atyaistenével és a magyar Szent Korona uralkodó pantokrátorával, ami a Szent Korona fizikális és mitikus tetején trónolva uralkodik ugyanazon ősi kozmosz felett?

Vajon miért olyan megdöbbentő és lehetetlen az a tény, hogy a magyar Szent Korona, ez a sajátos jegyeket magán viselő avar-hun keleti keresztény Szent Korona egyiptomi szakrális megfelelésekkel rendelkezik?

A vajonokból és a miértekből legyen itt most elég ennyi. A lényeg az, hogy itt az egyiptomi pantokrátor felfedezésével, a pálosok és a magyar Szent Korona kapcsolódásával a vallási tradíciónak egy a hagyományosnál jóval mélyebb rétegről hullott le a lepel és az idők sara. Itt már felsejlik az eredet útja. S lassan összeáll a kép...

Miért is vagyunk mi magyarok „közelebb” a keleti keresztényéghez, és még közelebb egy mára „összetört” harmadik, nevezzük azt szkíta vagy fehér kereszténységnek, mint a világhoz manapság oly közel álló nyugatihoz, és; az etruszkokhoz közelebb, mint a rómaiakhoz? Miért is vagyunk mi messzi, de mégis oly közel Egyiptomhoz, a kusitaákhoz, az „elveszett” szittyákhoz vagy éppen a kultúráteremtő sumérokhoz. A történelem egyik legnagyobb titka ez. De büszkén mondhatjuk, hogy ez a titok a mi titkunk is, az elvesztett múltú magyaroké..

36. A mi jelünket, a mi lelkünket hátrahagyva...

„A magyar művészetben a Pálos szellem olyan, mint forrásvíz az álló patakban”

(Nagy Ferenc)

Pámer László, a kiváló jezsuita szakíró és polihisztor többször is utal arra a kényelmetlen tényre, hogy milyen keveset is tudunk valójában Remete Szent Pál szerzeteseinek a művészetéről, művészeti alkotásairól és az ezeket világra teremtő szellemiségéről. Történelmi adatok sora bizonyítja, hogy ebben a rendben feltűnően sok volt a kiváló művész, zenész, festő, költő, kőfaragó és nem utolsósorban különös tehetségű építőmester.

Kezdjük mindjárt az utóbbiakkal. A korai korszakban emelt monostorok, kolostorok igen sajátos jelleggel bírtak. Legtöbbször a „természet kellős közepén”, meredek hegyek alatt, eldugott erdőben, hirtelen forduló völgykanyarulatokban lettek felépítve. Igen sajátos tulajdonságuk, hogy szinte csak akkor vette észre őket észre az arra járó, ha már ott volt a közvetlen közelükben. Különös halottkultuszra utal az, hogy a sík vidékre emelt szent helyeknél mindig kiválasztották a viszonylag legmagasabb helyeket, hogy a nagy kriptával ellátott templom mindig a legszárazabb helyre essen. A halottak iránti nagy tisztelet és a hatalmas kripták a pálos szellemiség meghatározó jelei voltak. A hegyi kolostorok esetében viszont ellenkezőleg: az akkori hegyi várak tulajdonságaival nem a hegyormokon, hanem egyes védett, eltakart, mindenképpen jól fedett természeti képződményeknél épültek fel a pálos templomok.

Szabályként elfogadhatjuk, hogy mindig források, patakok, folyók övezték ezeket a pálos szent helyeket. A barlangokat különösen kedvelték. Híresek voltak arról, hogy nem nagyon örültek, ha a „világból” valaki meglátogatta őket. Ezek a korai építmények úgy tűntek, mintha a természet egy sajátos részei lennének, minél kevésbé elütve a természetes közegetől. Később igen gyakran a várak bástyái alá „építkeztek”. A középkorban igen elterjedt volt az a hiedelem, hogy a pálosok a „föld alatti Magyarország” jó ismerői voltak. Pontosabban ismertek minden föld alatti labirintust, várakat, barlangokat összekötő labirintusrendszereket.

Nagyon fontos azt tudni, hogy a pálosok sajátos halottkultusza mellett az ősök tisztelete is dívott. Híresek voltak arról, hogy a legtöbb kolostorukban a rendet támogató nemesi családoknak, a főnemességnek külön kultikus kegyhelye volt. Sőt igen meglepő módon igen ősi, a kereszténységet megelőző időkből való nemzetségszászlókat is gyakran láttak a korai időkben emelt pálos szent helyeken. Később aztán, ahogy az idő telt, egyre kevésbé lehetett látni ilyen a magyar ősiségre utaló jelképeket, zászlókat. Igen sok pálos templom valóságos sírtemploma volt az alapító nemzetségnek, amelyet a pálos atyák és az utódok különös gondozásban részesítettek, dacára annak, hogy az idővel egyre erősödő Róma igen rosszállóan nézte ezt az ősi nemzetségkultuszt, aminek a gyökerei igen nyilvánvalóan az ősi múltig nyúlnak vissza. Középkori magyar pálos műemlékeink szinte mindegyike a csúcsíves gótika jegyeit viseli magán.

Bizonyára nem lehet véletlen, hogy híres középkori pálos templomaink (Máriavölgy, Márianosztra, Elefánt, Bondorf, Csáktornya, Porva stb.) ebből az építészeti stílusból maradtak fenn, hogy szoros kapcsolódást mutatnak a nyilvánvalóan keleti elemekből építkező nyugati ezoteriával, annak is az alkímiai hagyományával. A pálos épületek tervezésével kapcsolatban Ádám Iván a következő megjegyzéseket teszi. Maga a pálos tervezés igen különös módon nélkülözi a torony alaprajzát, és túl sokat foglalkozik az épület alagsorával, föld alatti részeivel. Az embernek az az érzése, mintha a pálosok a föld alá és nem fölé építkeznének.

Egyetlenegy ismert kivétel a baichi torony, mely a XVIII. században még állott, de nagyon úgy tűnik, hogy ennek a toronynak sem toronyfunkciója volt. A későbbi századokban már tornyot emeltek, többnyire a nyugati zárfalhoz (pl. Tüskevár, Máriavölgy). A pálos templomok esetében a körívű vagy lapos záródás a szentély végén igen ritka, annak ellenére, hogy a katolikus templomokat mi sem jellemzi ennél jobban. Igen feltűnő jelenség, hogy a templomhajó tagozódása mindig elmarad a pálos templomok esetében, ami sajátos formai elrendezést teremt. Többhajós megoldással csak nagyon ritkán találkozunk. S ha igen, azok több szempontból is elütnek a szokásostól. Igen meglepő az a tény, hogy a pálos kolostorok közül egyik sem karolja át a templomot magát.

A legismertebb kolostoraik esetében, Budaszentlőrincen, Máriavölgyben, Elefánton az ősi elrendezést követték. Pontosabban a kolostor déli oldalát a templom rekeszti be. A szerzetesépületek ismert négyszöge, amelyben a templom és a kolostor általában megépült, a pálosok esetében csak a legkésőbbi építkezéseknél fordul elő. A pálosoknál a kolostor maga, mint befejezett egész szerepel, melynek déli oldalán helyezték el a templomot, de úgy, hogy az ritkán képez vele szerves egységet. Legtöbbször hosszúságban sem felelnek meg egymásnak.

Mintha ezekben a szakrális épületekben másfajta arányérzék működne, mint a többi katolikus templomban. A szokásos négyszög, a kolostor udvara csak nagyon ritkán négyzet, és a szokásos egész keresztfolyosóra csak ritka és kirívó példák vannak (pl. Csáktornya). A pálos templomok építészetét kutatva: a keresztfolyosó összefogó negyedik ága rendszerint hiányzik. Úgy tűnik, mintha a pálosok szent tere más dimenziókkal bírna, mint a szokásos katolikus templomok által megformázott szent tér. Itt egy régről hozott tudást őriztek meg és faragtak kőbe. nyugodtan mondhatjuk Eliade-vel, a zseniális vallástörténésszel, hogy a szent tér „kitöltése” nem jelent mást, mint egy adott szellemiség megőrzését. S természetesen annak „alakjáról”, mintegy ruhájáról következtethetünk annak jó vagy rossz tulajdonságára is.

37. Pálos mondások a magyar Szent Koronáról

„A mondás mindig a lényegét őrzi és azt hagyja az utókorra. Nagy ereje van nagyon nagy...”

(Tóth Rozália)

A Szent Koronát a Magyarok Égi Édesanyjától, a Szűzanyától két vakítóan fehér ruhába öltözött angyal hozta le az Égből.

Ama angyalok fehér ruhája a mi fehér csuhás pálosaink rendi ruhája.

Angyali fehér ruhánk (a Pálosrend rendi ruhája) tündökletes, mint a magyar Szentkorona és soha be nem piszkolódik. Angyali világossága eltaszít magától minden sötétséget, és a hazát mindig fényben tartja.

Bölcsességgel és hazaszeretettel ajándékoz meg minket, magyarokat a magyarok Szentkoronája. Azt a magyar soha ne hagyja el. Legyen vele az otthonában. Legyen benne és vele a szíve közepén szerettei mellett. Legyen ott a haza minden rendelkezésében.

A Szentkorona legyen a haza spirituális országháza.

A mi fehér ruhánk a Korona megvilágosító isteni kegyelmét sugározza.

A Szent Korona maga az Ország.

fia a Szent Korona sérül, az ország sérül. Ha az ország sérül, akkor a Szent Korona veszít a fényéből.

A Szent Korona végleg csak akkor vész el, ha a fejből távozik, nem az országból.

A Szent Koronának ereje van. Annak ereje az ország ereje. Ha ez az erő nincs a királlyal, a király nem király. Ha ez az erő nincs a pappal, a pap nem pap, ha ez az erő nincs a magyarral, a magyar nem magyar.

Ha az ország nagybeteg a Szent Korona mindig meggyógyítja, miként, ha atyát hívnak a nagy beteghez.

De a hitnek az ereje csak akkor segít, ha valóban hisznek is benne. A Szent Koronában is hinni kell, mint ahogy bennünk (pálosokban) is hiszel, és a Korona segít az országban, mint mi a te lelkedben.

A Szent Korona szentség. Megáld, és gondodat viseli. Csak maradj hű hozzá és Isten csodája nem hagy el!

Míg a világ teste az anyag börtöne, a nemzet korona nélkül a nemzet börtöne.

A pénzimádó, koronát nem ismerő ember maga sem tudja, de börtönben éli életét.

A természet Isten ruhája, a Korona a nemzet ruhája.

A Szűzanya tisztelete a haza szeretetében és a Korona tiszteletében nyilvánul meg.

Aki Istent és nemzetét őszintén szereti, az tiszteli a Koronát és építi a hazát.

A lelket az istenszeretet, a hazaszeretet és a Korona iránti tisztelet tartja tisztán.

A Szentlélek ereje erős és hatalmas, mindezt megláthatod a természetben, a hívő emberben és a magyar Szent Koronában egyaránt.

Két törvényt őrzi a Szent Korona: Istenét és a hazáét,
ezért vagyunk mi is (pálosok) a földön.

Isteni szerződés köti a Szent Koronát a magyarok hazájához.

A magyar pálosokat ugyan „elküldték” a hazából. De a Szent Korona örökre itt tartja őket magyarnak és papnak egyaránt.

Az ország balsorsában osztozunk mi is (pálosok) és nemzetük Szent Koronája is.

Pilis-hegyi fehér papok nemcsak Isten igéjét hordozzák magukban, hanem a Magyar Szent Korona világosságát is.

Pálos áldásban ott az Isten, ott a haza, ott a Korona.

Sokféle szerzet van, sokféle imádás - pálos rend csak egy van hegyvel és Koronával, magyar hittel és örök kincessel.

Miként a Koronát is őrzik ama magyar angyalok. Úgy őrizd a pálosokat Te is, mert magyar és pálos egy. S ha elvész az egyik, elvész a másik is.

38. A magyar hagyomány a magyar pálosokról

„Ország, nyelv, hagyomány - Pálos adomány” Ismeretlen Pálos atya

testamentuma, szellemi hagyatéka

A barlanglakó szerzetesek (pálosok) nagyon keveset esznek. A Korona ereje, a Szűzanya szeretete tartja meg e világban őket.

Mikor nagy fekete fellegek gyülekeznek az ország felett, a Szűzanya irgalma és a pálosok imája mindig megmenti a nemzetet.

Egyben mindig biztos lehet a máriás magyar! Abban, hogy a pálosok szüntelenül imádkoznak Mária országáért.

A nagy háborúban (I. világháború) gyakran mondták, hogy mindig azoknak kell hát itt hagyni az országot, akik azt a leginkább szeretik. Úgy, ahogy az a fehér csuhásokkal (pálosokkal) történt.

Az ország nem pusztán az ott lakóké, hanem azoké is, akik már elmentek. Ezt gyakran mondták a pálosok a hívő magyaroknak.

Egy ország, egy nyelv, egy hagyomány, ez bizony a pálosok őrizte örökség és adomány.

nagy hit országot emel. Figyeld csak a pálosokat!

Az elment csuhás ereje nagyobb az itthon maradottaknál.

Úgy tartották a pálosok, hogy a haza a magyarok örök öröksége. Az örökséget pedig csak a rossz ember szokta elvesztegetni.

Kis ország a hazában a Pilis. Nagyon szerették azt a Fehér Barátok.

Fehér csuhásnál nem siratta jobban senki Mátyás szép országát.

Fehér Barátok nélkül nincs az jó Hungária.

Ha pálos monostorba lépsz, a hazádba lépsz.

Akik Magyarországot ellenségnek tekintették, a pálosokat sohasem szerették.

A fehér csuha, korona, kettős kereszt - ez az ország el nem ereszt!

Haza pálosok nélkül, akár ima Isten nélkül.

Ha elmegy Magyarországra, s nem beszéltél ott egy pálossal az Úr, a Szűzanya és az ország dolgairól, olyan, mintha vakon és némán utaztál volna át egy ismeretlen vidéken.

A pálosok csendes emberek és kerülik a feltűnést, a hangos beszédet.

Legszívesebben Égi Édesanyánkról és drága jó magyar hazánkról beszélnek. Erről sem sokat, de mindig lényegeset.

Felesleges kérdezni a pálosokat magukról és címerükről (úgysem válaszolnak), inkább e gyönyörű hazáról és történelméről kérdezd őket. S meglásd, örömöd lesz a beszélgetésben.

Fényes kard és fehér csuha, a magyaroknak áldott, harcos csoda.

Emlékkönyvedbe ezt írd, magyar! Szívbe zárt szép emléket feledni nem lehet, fehér barátokat száműzni nem lehet.

Ami az országnak segítség, az a pálosoknak mindig reménység.

Míg Buda áll, a pálos vár.

Az angyalok a pálosok fehér köntösében hozták le nekünk a Szűzanya ajándékát, a magyarok Szent Koronáját.

Istent szeretni, hazát védeni! Ne hagyjátok a pálosokat elmenni!

Sokáig azt mondták a régiek, ha nagy gödröket találtak a Pilis erdeiben: „Ezt bizony a pálosok tették! Magyar földet vittek magukkal a messze idegenbe. De visszajönnek ők az utolsó emberig, akár a magyar föld az utolsó porszemig.”

Üzend meg Bécsbe! A halott pálosokat nem űzhetik el! Itt vannak a haza földjében és vigyázzák az ország sorsát, Szűzanyánk országában népe boldogulását.

Nincs Magyarország pálosok nélkül. Elűzték hát őket, hogy haza se legyen!

A pálosok barlangjában mindig megtisztul a szív és felemelkedik a lélek.

A pálosokat inkább hallod az Isten teremtette szép magyar hazáról, virágairól, növényeiről, azok orvoslásosságban való hasznáról, zöld erdők, illatos mezők titkairól beszélni, mint őket szemforgatva ájtatoskodni.

Vannak, akik bírálják őket és igen boldogok az ő felszámolásukkal. Pedig oly gyakran törölték le ők a fájdalmat az országról, gyermekről, asszonyról és férfiről.

Sokat beszélnek ők a Világosság Otthonáról, a Szűz Anya csodálatos országáról, ahonnan Ő figyeli földi gyermekeit. Ezért aztán a magyarok egy része úgy tudja, hogy a pálosok soha sem hagyják itt őket, hanem a Nagy Világosságból vigyázzák a lépéseiket.

A pálosok mindig nagyon féltek az ország ellenségeitől, mintha ők lennének a fehér csuhás, két lábon járó Magyarország.

A pálosokat két helyen lehet megtalálni: a természetben és a templomban.

Gyakran mondogatták: az ima ezen a két helyen jut el a leggyorsabban az Égbe.

A pálosok szent helyeken laknak, a haza szent helyein.

Pálosok nélkül nincs magyar szabadság!

Ha itt születted, a pálosok gyermeke lettél!

Magyar rend a pálos miként magyar a hegy, ahol megszületett.

Hazán kívül hazátlan vagy miként minden pálos. Erről ne feledkezz meg, és írd a szívedbe már most!

Fehér atya, fehér hite visz téged a magyar mennybe!

Akár a természet a pálosok sem öregszenek.

Ha sok a terhed tedd azt a nemzet asztalára, miként azt a pálos teszi.

A nyelvhez melyet anyád adott ragaszkodj hittel és szépen miként azt a pálosok teszik már oly régen.

Erdő és csend páloskincs, ezt ne feledd!

Sok hegy, sok erdő, sok vár és sok temető van e hazában. Szeresd mindegyiket, de hozzád oly közel csak egy hegy, egy erdő, egy, egy temető legyen. Lásd a pálosok is ezt teszik, ezért van helyük és erejük e kerek magyar világon.

Két szín őrzi az embert. A fehér és a fekete. A te hited fehér legyen hát papod is fehér!

Addig szép a haza, míg lelkesen pálos a gazda.

E hon pálosai nélkül néma, de nézd a' hogy múlik beszédje tavasza.

Pálost látni szerencse, lelkesbe kinyíló aranyszelence.

E gyönyörű virágoskert Magyarország szép fehér virágit ama pálosok öntözik.

Pálosok nélkül e hon gond és temető, velük a nemzet örök istenkereső.

Fehérbe láss, mint a pálos, hited megtalárod János!

Ott a pálos, itt a pálos! Messze a gonosz, messze az ártó, messze a káros!

Özséb atyánk, fehér apánk...

Pilist járva, pálost kiáltva leld meg hát régi hazádat, te magyar, te árva!

Nincs más papja a magyarnak csak a fehér, csak a pálos, aki a hazának soha volt káros.

A hazával beszél, ki fehér baráttal beszél.

Ki a fehér csuhást bántja a hazát a földre rántja.

Fehérrel nem bír a gonosz, hívd a pálost, de most!

A magyarok Jóistene segíti a magyar pálost.

Magyar Rend, Magyar pálos! A magyar hazának nem lehet semmi káros!

A Jóisten templomában magyar pálosok szolgálnak.

A pálosok az Árpádok örökségét őrzik. Azért fehérek, azért remélnek. Özséb atyát és Jóistenét ne feledd, ha hazát akarsz és kenyeret!

Beteg hazához magyar pálost, fehér csuhást, de már most!

Fehér csuha, kettős kereszt, Magyar hazánk el nem ereszt!

magyar néphagyományból

„...Már régen tudom, hogy a Pilis az árpádi régi magyar vallásosság hagyományát őrzi. Ennek a magyar szent hagyománynak az örökségét a pálosok vitték tovább az időben a maguk sajátos magyar kereszténységével. Ebben semmi kétségem sincs. Vítették és virágoztatták ezt az ősi magyar szentségi hagyományt mind addig, amíg azt csak tehették...

Nézzenek szét a történelmi Magyarország területén! Látni fogják az elpusztított, magára hagyott pálos templomromokat szerte a Kárpát-medencében. Olvassák csak el Guzsik Tamás hatalmas fáradsággal szinte egy életen át írt könyvét a magyar pálos templomokról. Látni fogják, hogy mi is lett, mi is maradt e csodálatos alkotásokból a századok során! Mivé szégyenültek a hajdani pálosok templomai itt a Kárpát-medencében a rohanó idő kíméletlen sodrában. Többnyire máló romok, pusztuló kőhalmaz, elhagyatottság, magány, gyom és pusztító aljnövényzet. Ezzé lettek. Míg más rendek szent épületei máig megbecsült templomok vagy gondosan ápoltságok. Ezek után el lehet gondolkozni azon, mi lett volna velünk magyarokkal, ha még ma is állnának ezek a hajdani büszke templomok.

A magyar lélek e gyönyörű alkotásai. De ezek a templomok ma nem állnak, hanem pusztuló, néma romok. A rendet elűzték, szellemiségét eltemették, templomaikat elpusztították. Rommá, gazos kőtemetővé tették a pálosok alkotásait. Ahonnan a faragott köveket is széthordta, eltüntette a múlt iránt érzéketlen, de fölöttébb praktikus utókor. A Pilis azonban él! Megmaradt nekünk a kései hálátlan utódoknak. Próbáljuk meg tisztelni és vigyázzunk rá! Legyen fülünk arra, hogy meghalljuk e táj néma, de megtartó beszédét ma is és holnap is. Adjunk esélyt a jövőnek is..."

Gönczi Tamás: Romok és emlékezet

(részlet)

39. Két oroszlán egy hollóval

(Töredékek, jegyzetek, gondolatok a Pilisről, a magyarok koronájáról és a pálosokról)

„A töredék igen gyakran nagyobb az egésznél.” (Az idősebb Bolyai

testvérnek tulajdonított mondás)

A Magyarok Csillagáról is hallani, ami valamilyen úton-módon kötődik a Szent Koronához. De ennek a szakrális kapcsolódásnak a fennmaradt emléke nagyon töredékes és csonka. Az Esztergom fölötti néphagyomány minderről ennyit tud:

A Magyarok Nagy Csillaga, ahonnan az angyalok a Szent Koronát lehozták, nem más, mint a pálosok Virrasztó Csillaga.

A Szent Korona madaráról is hallani lehetett, amit pálos madárnak hívnak egyes vidékeken. Ezért aztán, ha erről a madaras országról beszélnek, igen gyakran azt mondják csak, hogy a Korona Otthonában. Mert ez az otthon nemcsak a Boldogasszony Népének az otthona, hanem a Boldogasszony Madarának is a fészke.

A Legény-barlang a Magyar Régészeti Topográfiában (V. kötet 301. old.):

„A barlang Árpád-kori használatát a történeti forrásokban többször előbukkanó pilisi remetékkel - a Legény-, Leány-, és Bivak-barlang esetében a pálos rend őstörténetével (1. még: 9/6. sz. lh.) - hozzuk kapcsolatba.

Az esztergomi származású Özséb már esztergomi kanonok korában kapcsolatba került a Pilisben lakó remetékkel... Lakóhelyéül a remeték által már lakott „hármass barlangot” választotta. E hármass-barlangot a Legény-, Leány- (18/6. sz. lh.) és a felettük elhelyezkedő Bivak-barlanggal (18/7. sz. lh.) azonosíthatjuk.”

A pilisi Szent Kereszt-monostor a középkori régi magyar nyelv szerinti Keresztúr Monostora = Kereszt-Ur Monostora.

Fratres heremitae Sanctae Crucis: Kereszt-Uri remeték. Ősi bölcsessége a magyar nyelvnek.

A Keresztnek és a távolról hozott Ur-i, Uruk-i lelkiségnek összeolvasztása.

Az 1263-as veszprémi püspöki rendelet hét remeteséget említ és engedélyez:

Keresztúr
Badacsony
Elekszigete
Köveskút
Szakácsi
Szentjakab
Idegséd

íme a hetes szám jelentősége és a helynevek jelentése!

Barlangtemplomok a Szent Tűz és a Szent Kő fölé emelt Szent Kereszt védelme alatt.

Monostorok kőből, sziklából, téglából a templom északi oldalán.

Az északi oldal a déli nap-oldal ellentéte, bizonyos tekintetben a kiegészítője.

A koldulórendi templomok építészeti hatása a Pálos templomokra többek által is kétségbevonhatatlan tény. Ezek sajátossága az a különös tény, hogy a szentélyt az épülethajótól elválasztó diadalív feltűnően keskeny nyílással rendelkezik.

Az embernek az az érzése, mintha a két teret csak egy nagyobb ajtónyílás kötné össze. A szokatlanul szerény, egyhajós, torony nélküli templom hosszúsága általában 20-32 m között mozgott és ezt a magasságot nem nagyon lépte túl. S milyen csodálatos dolog! A szentélyek a nyolcszög három oldalával zárultak. Ez egy olyan tudásról tesz tanúságot, amit már igencsak elfeledtek vagy elfeledtettek velünk. A szent tér tökéletes „szentséges” éteri kitöltésének bölcsessége. A spirituális energia megőrzésének tökéletes építészeti remekműve. A szerkezeti elemek, oszlopok, ajtó- és ablakkeretek faragott kőből készültek, abból az őanyagból, ami a Mennyből zuhant a föld alá és a finom energiát jobban őrzi, mint bármilyen más természetes anyag.

A lélek az, ami éltet és a test nem számít semmit. (János 6.63.)

Szent István felajánlotta országát Szűz Máriának, létrejött a Regnum Marianum. Ennek a világnak a hatalmát, a Felső Világ akaratát Szűz Mária gyakorolja a Szent Korona által. Ennek a birodalomnak a földre zuhant mennyei világát tartották egyensúlyban a pálosok barlang-birodalmukkal, ott a Pilisben. Így a Fent és a Lent ugyanaz, ahogyan azt a hermesi bölcsesség is tanította egykor.

Több történelem rakódik az egyetlen történelemre. Mint ahogy a nagy vallások mögött is ott vannak az igazságkeresők. A spirituális tér mindig nyitott. Van, akit elnyel a mélység és van, akit megvilágít. Olyanok is akadnak, akiket nemcsak egy pillanatnyi időre világít meg a tradíció, hanem örökre megvilágosít. Vajon hol húzódik meg a pálos történelem?

A haza „legmélyén”, ahová a felszíni mocsok nem ér el és a világosság tisztasága fehéren tartja azt a bizonyos fehér csuhát.

Van egy pont ott a nagyon magasban és a vele parallel mélységben, ahol a hazának már nincs árnyéka. A pálosok megtalálták ezt a transzcendens pontot, ahol ez az érzékeny égi mérleg található. Itt az Isten és haza, a föld és az ember mennyei egyensúlyban van.

A pálosoknál nincsen nappal és éjszaka, csak fény van és sötétség.

A pálosok úgy tartották, hogy a hazát „alulról” fűti a hazaszeretet, de a hozzá való fűtőanyagot fentről, az Égből kapjuk. Az ő feladatuk pedig nem más, mint hogy őrizzék ezt a hazaszeretetet, hogy soha ne hűljön ki a haza szíve.

A dolgok mögé látva:

*„Et tu Hungaria, mi dulcis Patria, cum Paulinis crescis,
et cum iditem decrescis”*

*„Te is, Magyarország, édes hazám a pálosokkal fogsz
növekedni és ugyanazokkal fogsz hanyatlani.”*

(P.P.)

Ez a bölcsesség igazolódott be, mikor a rendet felszámolták. A pálosok idegenben lettek idegenek, a magyarok meg a saját hazájukban lettek ugyanazok.

A pilisi remeteség esszenciája:

- régi bölcsesség megtalálása
- az „erdő régi útjainak a bejárása”: a természet rejtettségében élni
- az istenes lélek testbe helyezése (a konkrét beavatás)
- a hazához való mély lelki kötődés
- ima
- magány
- vezeklés
- virrasztás (nappal és éjjelnek egybeolvasztása a kegyelem által)

Az égből aláhullott eső a pálosok szerint a Mennyei Követ hűti ott a föld alatt, hogy az ország el ne égjen. Maradjon meg a magyarok „hőfokán”, és ne idegen tűzben égjen el.

A pilisi barlangok pálos hagyomány szerint éppen úgy összetartoznak, mint a magyar családok. Egyik barlang követi a másikat, egyik lélek segíti a másikat.

Sokféle testet ad a lélek ruhájaként az Isten. Minden ruhát alázattal és szeretettel kell viselned. Ha magyarnak születted, légy hát magyar!

A virrasztás látást ad. A látás pedig bölcsességet.

Pálos misztika és a látomások:

- tűzben látni a hazát vagy a Koronát közeli fegyveres veszélyt jelent
- vízben látni a hazát vagy a Koronát azt jelenti, hogy gyenge törvények születnek
- felhőben látni a hazát vagy a Koronát azt jelenti, hogy idegenek fognak uralkodni felettünk
- elásva látni a hazát vagy a Koronát azt jelenti, hogy veszélyben vannak a hagyományaink
- kövek alatt látni a hazát vagy a koronát azt jelenti, hogy rabságban van az ország és annak népe
- szivárványt látni a haza és a Korona fölött azt jelenti, hogy testileg-lelkileg gyarapszik majd az ország
- nagy viharban látni a hazát vagy a Koronát azt jelenti, hogy veszélyben a múlt és a nemzeti emlékezet

„Őseitek nyomában járva soha ne hagyjátok el azokat, sem a bölcsességet, sem a magányt, aminek az útján megtaláltátok őket.”

(Horváth László)

Van egy régi, Esztergom Környéki legenda: A hegyben egy hegy van, s abban egy barlang, és ez a barlang vezet még egy barlangba és így tovább. Talán a pálosok ismerték ezeket az összefüggő barlangrendszereket ezért tudtak viszonylag nagy távolságokat megtenni a föld alatt, ahogy azt a róluk szóló legenda hagyta ránk.

A fehér barátok úgy tartották, hogy a fák gyökerei a föld fényéből élnek. Az idők folyamán a föld mélyének tüze (világossága) egyre nagyobb lett. Ezért aztán, ahol több vizet kapnak a fák, ott szebbek és egészségesebbek. Egyszerűen azért, mert a víz hűti a föld alatti tüzet.

A pálosok gyakran mesélték, hogy a világ népei a tudásuk szerint örökölték egykor a földet. Az idők folyamán azonban egyes népek nem a tudásuk és helyük szerint akarták lakni a földet, és ellenségei lettek azoknak, akiknek a helyét és örökségét megirigyelték. Elfoglalták hát azok országait, elvették nyelvüket, szokásaikat, hagyományukat, legendájukat, vallásukat, és uralkodni akartak felettük. Így történt a magyarokkal is.

Úgy tartják, a fehérben minden más szín, minden fentről jött erő megtalálható. Ezért olyan tiszták és világosak a fehér csuhások gondolatai.

A pálosok azt mondták, hogy őket lehetetlen elküldeni az országból. Mert ez olyan lenne, mintha azt mondanánk a Pilis rengetegének vagy a budai Várnak, hogy hagyja ott a helyét és menjen az országon kívülre.

„Monostoraink többsége egy-egy szentélye a Szűzanyának, s Konstitúciónk a pálos szónokok részére előírja az Istenanya tiszteletének terjesztését és elmélyítését.”

P. M. P OSPPE

Dobogó-kő:

Föld közepe - Föld szíve - ország közepe - szív-centrum - Tiferet - szív szefirája

A Dobogókőtől délre (délen van mindig a legtöbb fény):

Hatalom-hegy - központi erő - spirituális tető előtti magasság
Kelipot - sötétséget lefedő pecsét

fent - fény, világosság, fényerő, lent - tűz, lelkek, korok, fémek titka
gyengítetlenség - fizikális tető - A Világ Világossága a központból, a magból délre, az Örök Boldogságba
tér vissza, onnan, ahonnan kiszakították.

Özséb - Szent István Lovagrend
Esztergom: Szent István, Szent Kereszt-templom
stefanita ispotályosok
Szent Kereszt - pálos rend

Boldog emlékü Bálint Sándor, a magyar szakrális néprajz kiváló kutatója, ha a Pilisben (dacára a hajdani szlovák betelepítésnek) vagy Budán elvégezte volna azt a csodálatos munkát, amit az Ünnepi Kalendárium kapcsán, vagy Szeged környékén megtett, most könnyebb lenne a helyzetünk, már ami a pálosokról maradt néphagyományt illeti. Sajnos mindenütt ő sem lehetett.

„Ha szenteket akartok látni menjetek Fiosztrára (a pálosokhoz)”

Kapisztrán Szent János

A mélységnek és magasságnak egy a helye. így lesz a szent helyből börtön. S a börtönből újra a szenvedők szent helye, ha igaz lélek kerül oda.

A holló misztikájához:
„Az Úr még a hollófiakat is táplálja, ha felsírnak” (146. zsoltár 9. vers)

Fekete Madonna - Márianosztra
Fényes hegy - Jasna Gora
A lényeg soha nem változik. Isten nagy titka is ez.

A pálos rend iránti érdeklődés, úgy tűnik, hogy lassan állandósul.
Ez jó is és rossz is.

Vannak hát divatból érdeklődők, akik a felszínen csipegetnek, az éppen aktuális hivatalos divat szerint turkálgatnak, és azokat az „evidenciákat” szajkózzák, amit a mindenkori hatalom a hivatalosság prése alatt nagy nehezen kiizzad, és történelmi bizonyítékként a nemzet asztalára tesz.

No meg vannak a „szív mélyében, őszintén keresők”. Persze ezek vannak kevesebben. Ez így is van „rendjén”. De a hivatalos aktualitásnak, a mesterséges érdeklődésnek a rendje nem ez a rend, hanem a hivatal „főnökének”, a hatalomnak a rendje. Ez örök igazság. Bár ezt sokan elfelejtik, és fizetnek is érte rendszeren.

A hivatalos aktualitás és irányított érdeklődés fogalma mögött ott lapul a mindenkori hatalom érdeke. Ez nem más, mint a muszájból lett kötelesség sötét arca. Ez az, amit az egyre „felvilágosultabb” kor tanított meg oly rafináltan mindazokkal, akik fölött oly kényelmesen uralkodott. S ez az elv egyre csak tökéletesedett és csiszolódott az idő sodrában. Ahol a szabad szellemnek, a nemzeti érzésnek, a népek szabadságának már csak emléke sem maradt.

Míg ez a - hivatalos aktualitás - és érdeklődés ott a felszínen pont az ellenkezőjéről beszélt. Valójában népek elemi érdekeit, ezeréves határait, szokásait, nemzeti arculatát törték össze, tüntették el oly embertelenül, történelmi mércével mérve nagyon rövid idő alatt.

Ez a „fejlődés” oda juttatta hát az embert, hogy legjobban a gondolkodástól, szabadságától kellett tartania. Mereskovszkij mindezt megélte, és nagyon jól tudja, hogy ebből a sötétségből csak a mélység világosság keresztül vezet kiút. Ez az út azonban hosszú és nehéz. De ez az egyetlen útja az igazságnak. Jó hír viszont az, hogy ehhez az úthoz mindig a Nap vezet minket. Amit meglátni, megtalálni nagyon könnyű, csak végigmenni rajta nagyon nehéz...

S íme, a magyar pálos rend „eltüntetése” a hivatalosság jegyében, a fentiek szellemében történt. Bécs érdeke, „hivatalos aktualitása” ellentétes volt a pálos szellemiséggel, ezért hát annak el kellett tűnnie az országból. A Habsburg hatalom, hivatal érdeke, a felszínen tartott aktuális divat és érdeklődés célja nem a honszerető vallásosság propagálása volt, hanem mindezek szöges ellentéte.

Mindez Hamvas remek esszéjének a „Szellem és hatalomnak” a summázatát, örök valóságát példázza. Sőt magának az esszé írójának az életét is példázza. Hiszen hányatott sorsa is ennek az igazságnak a fényében állt. A hivatal mindig a hatalom végrehajtója. Ez tény. Bécsnek ezért sikerült hát „hivatalosan” eltüntetnie Magyarországról az azzal sajátos „spirituális kapcsolatban” álló magyar rendet. De facto. Hamvas Bélát is azért helyezték a szellemi életben jogosan elfoglalt helyétől egy idegen szellemi közegbe, mert a hatalom, a hivatal érdeke ellentétes volt a hamvasi szellemiséggel. De ehhez hasonló példáknak százaival szolgáltak a „haladás és fejlődés útját járó” hazug és pökhendi századok. Hogy aztán ez a szellemiség hatalma csúcsán két véres, iszonyatban és emberhalálban mindeddig utolérhetetlen háborúval írja be magát a történelembe.

S most jön a magva az egész meglátásnak. A *Szellem és hatalom* c. esszé arról értesíti olvasóját, hogy a tradíció fényében minden hatalom gonosz. S ez már nagyon régóta, a Világosságból való kihullásunk óta így van.

Hamvas idézi Jákob Burckhardt tömör megfogalmazását: „Macht ist böse.” - A hatalom gonosz.

Ehhez nem sok minden hozzátenni való van. Esetleg csak annyi, hogy itt sincs kivétel. Ezt bizonyítja a pálosok magyarországi története. Az, hogy más rendeket is felszámoltak vele együtt, ne zavarjon meg bennünket. Mindez csak a hatalom trükkje és a tömeg felé való porhintés csupán. A cél a pálosok megsemmisítése, kiebrudalása az általuk hön szeretett hazából. Hiába háborodtak fel a pálosokhoz hű arisztokraták, főpapok, jó hírű orvosok és persze a nép nagy része. Az ok éppolyan sötét és mocskos, mint az eszköz, amivel végrehajtották. Ami nem más, mint a gátlástalan magyargyűlölet és kitalált, hazug kifogások sorozata.

Hiába tartotta 500 évig a vallásnak, a műveltségnek, az erős nemzeti szellemnek a fáklyáját Magyarországon a pálos rend. Nem volt mentség a kitalált bűnökre. Hiába volt minden. Hiába volt az országos megdöbbenés. Nem történt semmi. A hatalom nem engedett. A pálma derékba tört... A pálosok magyar rendjét, az egyetlen magyar alapítású szerzetesrendet felszámolták.

„...Pálosaink barátai többször kimondották, hogy a rendnek hazafias szelleme volt főrugója fölőslátásának és hogy újból való fölőlesztését is ez akadályozza. Abban a korban, amely viharként akart mindent elpusztítani, ami magyar, el kellett bukniuk és nem volt szabad újra feltűnniük a magyarság törhetetlen apostolainak, a pálosoknak...”

...Ugyancsak feltűnő eset, hogy annyi, amennyi külföldi szerzet visszakérült hazánkba, a pálosok buzgó tagjainak és barátainak kétségbeesett könyörgése pedig mindenkor süket fülekre talált, amióta a magyart gyűlölő, az egyház és haza törvényeit lábbal taposó önkény kimetszette magyar szülőföldjéből Remete Szent Pál fáját, amely századokon át gazdag édes gyümölcsöket termelt apáinknak.”

Pámer László S. J.

(Katholikus Szemle, 1906)

Egy 1717-es pálos káptalani határozatból:

„Tekintet nélkül anyanyelvünkre, senki se merje közülünk magát másnak, mint magyarnak nevezni, mert mindnyájan az édes, jó magyar hazának vagyunk a fiai...”

„Jó szerzetesek - úgymond - többször felemlítették előttem, hogy dicsőségüknek tartják, hogy ők magyar eredetű rendnek tagjai s örömeiket nyilváníták azon, hogy meglátogattam őket, azon mint káptalannak tagja, amelyből való igen tisztelt alapítójuk Boldog Özséb. Többen nyilváníták azon vágyukat, vajha szerzetük visszajöhetne Magyarországba, vajha legalább csak egy zárdát kaphatnának itt. Még akkor is, midőn kikísérének a zárda küszöbéig, e vágyukat ismételték.

Zalka: A pálosok jelen állapota

(Magyar Sión, 1863)

„Ha valaki kíváncsi Magyarország állapotára, nézze meg a pálos kolostorokat.
Ha a Pálos Rendet hanyatlani vagy veszélyben látja, tudja meg, hogy az ország végveszélybe került...”
(Pázmány Péter)

„A tisztakezű nem nyerheti el a hatalmat, aki pedig elnyeri, annak keze nem lehet tiszta.”
(Werner Bergengruenen, költő)

Ebből logikusan következik a pálosok ösztönös távolmaradása a hivatalos hatalomtól.

A Fráter György alapítvány Varia Paulina néven egy szép és tartalmas könyvsorozatot jelentetett meg a pálosokról, benne értékes tanulmányokkal és Gyöngyösinek a pálosokról írt összefoglaló élettörténetével. A mű fordítója maga is pálos szerzetes.

Lássunk a Varia Paulina III. kötetének hátlapján található életrajzi ismertetőjéből egy rövid kiemelést:

„...1990-től rövid ideig a (Pálos) Sziklatemplom vezetője. Ez időtől kezdve a Pálos rend országos gondnoka. 1994-ben számúzni próbálták a Pálos rendből, bár (ezt) a Római Szent Kongregáció nem hagyta jóvá, de a Pálos renden kívüli életet javasol. Ettől kezdve különböző helyeken lelkipásztori szolgálatot lát el.

Levéltári kutatásai közben fedezi fel, hogy nem az Ősi Boldog Özséb által alapított Pálos rendben van. Istentől kapott küldetésből a Boldog Özséb alapította ősi Pálos rend újjászervezését tartja élete céljának.”

Árva Vince pálos szerzetes atyáról van szó.

Ugye megdöbbenő?

Tágad hatatlan, hogy a pálos rend sajátos spirituális kapcsolatban van a magyar nemzettel, annak lelkiségével és hagyományával. Szent helyeinek, templomainak, monostorainak nagy része a Szűzanyának, Nagyboldogasszony anyánknak van szentelve.

Piros tollal beírt gondolat a *Fehér Barát* egy háborút átvészelt szakadt példányában:

„A Magyarok Királynője soha nem hagyja el szerzeteseit, mint ahogy a magyar nemzet sem hagyja cserben pálosait.”

A mag, ami az égi fényességből hullott alá és a mélységben őrződött meg, az mindig „jó mag” és „a jó mag pedig mindig kikel és nem hal meg sohasem”. Lásd: pálos rend.

1866-ban négy (!) pálos rendi szerzetes tér vissza a hazába, akiket így üdvözlnek:

„Salve amatum decus charae Patriae! Inclyta Legio Pauliadum! Sacer Phoenix, quem sibi Diva (Virgo Maria) suscitavit, ad servitium suum, nunc inter Clerum et populum reflorescens, extendendum utolim fűit ad Principes, Primores et Proceres. Certum pignus Cultus Mariae in praedilecta sua Pannónia. In omni plenitudine salve”

Balogh,

B.V. Mariae qua R. et P liung.

Özséb nem érhetette meg az 1308-ban kapott szentszéki engedélyt az Ágoston-rendi regulák használatához. Ekkor folyt Európában a nagy eretneküldözés. Ekkor folytak Franciaországban a példátlan templomos-perek. Az egész Európában üldözött és halálra ítélt templomos lovagok egy szóránya ekkor érkezett a Pilis védelmet adó barlangtemplomaiba, a magyar nemzet közkedvelt pálosaihoz, akik őket nagyon kedvesen fogadták. Többen úgy vélik, hogy ezek érkezése mintegy megújítólag hatott a bogumil, katar tanokat, valamint a manicheus tételeket és a reinkarnációt illetőleg.

Az lehetséges, hogy ekkor érkezett a templomos lovagok egy kisebb csoportja. De hogy ez időt megelőzőleg is jelen voltak Esztergom és a Pilis térségében, az dokumentált tény. Sőt az önálló magyar templomos provinciát illetően ismerjük a magyarországi templárius nagymesterek (ha nem is teljes) névjegyzékét 1194-től 1280-ig, azaz Guilhelmus magisterrel bezárólag.

*fehér barátok ott a Pilisben vigyázzák
nemzetiünk az nagy veszélyiben*

(régí magyar népének)

Béla király névtelen jegyzőjénél (Anonymusnál) olvassuk, hogy Árpád 907-ben, mikor meghalt, egy kavicsos patak forrásánál lett eltemetve, ahol később a magyarok keresztény hitre való térítése után egyház is épült (Inchoffer szerint már 803-ban, Hagy Károly alatt), S. Alba Maria tiszteletére. Ezen Alba Maria alatt Pesty szerint az óbudai Fejéregyház értetik. Ezt a vidéket egészen az 1800-as évek végéig Árpád-völgynek nevezték. Ifj. gróf Nádasdy Ferenc és Thaly Kálmán, mikor az 1800-as évek közepén ezen a vidéken keresték Árpád sírját, arra a megállapításra jutottak, hogy ez a bizonyos Fejéregyház őszvérünk és honalapítónk sírja felett állt.

Mindez azért érdekes, mert azt már tudjuk a régről megmaradt dokumentumokból, hogy a Fejéregyház pálos kézen volt. De azt már csak kevesen tudják, hogy Turóczy László (Descriptio Hungáriáé occidentalis) és Kolinovich Gábor (Chronicon Templar) ezt a helyet egyértelműen templomosok által lakott helynek tartják. De az a tény, hogy ki vagy kik által, s melyik esztendőben jöttek ide, Magyarországra a templomosok és hogy kerültek egy Fejéregyházba a pálosokkal, még ma sincs tisztázva.

Ismert dolog, hogy a régi népek közül többen is a tölgyfát szentnek tartották. A kelta legendák arról beszélnek, hogy a tölgyfa lát, emberi és isteni tulajdonságokkal rendelkezik egyszerre. Ugyanakkor Jordánszky a magyar Szűz Mária kegyképekről szóló művében említi, hogy a jelenleg Brozow mellett, Lengyelországban tisztelt Szűz Mária kegykép, amely a Boldogságos Szűz halálát ábrázolja, ősi időkben Magyarországon egy tölgyfán függött.

Horváth említi, hogy a tölgyfa egyik fontos szakrális tulajdonsága a szentek védelmezése volt. Tehát a hagyomány tud egy fáról, ami szent és azzal a különös tulajdonsággal bír, hogy védelmezi a szenteket. A pilisi hagyomány szerint a pálos szerzetesek a Szűzanya védelme alatt álltak, de az erdők rengetegében járva „nagy szeretetben és tiszteletben részesítették azokat a fákat, amiket hajdan az őseik is tiszteltek”.

A holló, csőrében a Gyűrűvel, a Kővel, a Kenyérrel és az egy Csepp Vízvel jelképezi a Végtelenséget, a végtelenből született örökkévalóságot, magát az életet és a létezés feltételét. Ez a holló mindig a Tudás fáján, az Életfa tetején ül, mert onnan lát a legmesszebb.

Nem véletlen az sem, hogy Szent Benedeknek is ő visz táplálékot. És az sem véletlen, hogy Szent Benedek napját március 21-én ünneplik, amikor a Fény győzedelmeskedik a sötétség felett. Az asztronómia nyelvén ezt tavaszi napfordulónak nevezik. Íme egy kozmikus ősvallás, aminek a gyökereihez a pálosok hollója vezetett el.

Köztudomású, hogy Pázmány egy jezsuita központú egyházi szervezetet erőltetett rá a pálos rendre. Arra a rendre, amiről tudjuk, hogy egyáltalán nem volt hasonlatos a többi szerzetesrendhez. Az 1800-as évek végén a rendről publikált írások nagy része arról tudósít, hogy a pálosok az országot mintegy „maguknak érezvén” a haza dolgaiban éppúgy véleményt nyilvánítottak, mint az „istenes elveket érintően”. Magyarországhoz, a hazához való ragaszkodásuk szokatlanul erős volt. Nem kérdés az, hogy egy jezsuita központú szervezetnek a rendre való ráerőszakolása ezt a sajátos, az országhoz, a hazához mélyen ragaszkodó hitvallást meggyengítette és a hozzájuk oly nagyon ragaszkodó magyarságtól távolabb vetette. Talán ez is lehetett a rend illetően való központosításának a célja. Annál is inkább, mert Pázmány előtt ismert volt a pálos rendnek és a magyarságnak a szokatlan, szakrális szimbiozison alapuló kapcsolata, amit híressé vált mondaságában meg is fogalmazott:

„Ha számukat fogyni látod, tudd meg, hogy az országnak is rosszul áll szénája, de ha őket növekedni látod, tudnod kell, hogy az ország is felemelkedőben van.”

Hosszú idők óta tartja magát az a szóbeszéd, hogy Törökországban, a Top-Kapi Múzeum pincéjében hatládányi pálos anyag található. Az embernek hasonló az érzése, mint a Stein Aurél londoni hagyatékával kapcsolatban. Van, de még sincs, mert nem publikus.

1404-ben 12 (a számoknak külön jelentése van!) pálos szerzetes indult Rómába. A pápa Santo Stefano Rotondo templomát jelölte ki számukra. Majd később, 44 év múlva nekik is ajándékozta azt. A Rotondo a templomosoknál és a Szentföldön ismert kör alakú szentéllyel rendelkezik. Arányai, belső kihasználtsága, az ablakok elhelyezése egyáltalán nem hasonlít a tipikus római katolikus keresztény templomokhoz. Vajon miért nem?

Itt egy ősi, Krisztus előtti szakrális tradíció ölelkezik a keresztény Kelet korai hagyományával.

Jelekről. - Nem is olyan régvolt, hogy 2000-ben a pilisszántói régi temető földjéből kifordult az a bizonyos Keresztes Kő, aminek állítólag mérhető ereje van. A rajta lévő vésetről már nem egyeznek a vélemények. Többen a bogumil szimbólumokhoz sorolják a rajta lévő rajzolatot. Érdekes lenne összevetni a Keresztes Kő vésetét a bogumil sírkövek véseteivel és szimbolikájával. Különösen a Balkánon még mindig fellelhető bogumil sírok rajzolataival.

A kopt vonal is szolgálhat meglepetéssel. Példa rá Vörös Győző felfedezése: az a bizonyos thébai sziklasír. Az egyiptomi Pantokrátor Krisztus falfestménye a Gellért-hegyi Pálos Sziklakápolnában látható.

Vajon miért? Honnan ez a párhuzam, ez a rejtélyes hasonlóság?

3. kép:

Gellérthegyi pálos sziklatemplom thébai remetekápolna (IV.- V. század)
méretarányos másolat

Forráshely: Horváth Balázs színes fotója képeplapon

A magyar Szent Korona keresztje alatt is hasonló ilyen Pantokrátor- ábrázolást találunk. El lehet gondolkozni, és meg lehet döbbsenni a távoli és oly közeli összefüggéseken. A történelem lassan megmutatja az igazi arcát...

Özseb, a rend életre hívója hat társával remeteskedik a Hármass-barlang mellett. Micsoda égi arányok, rejtett számmissztika (1-3-6)! Ráadásul ez a „hármasság” a kódex szerint triplexnek neveztetett. Tehát nem három külön barlangról van szó, hanem egyről, amiből még kettő nyílik.

A pálosok Pilisben való jelenlétéről, barlangjaikról, a Pilisben való általános jelenlétükről, valamint az itt végzett fizikális és spirituális hatásukkal kapcsolatban nem lehet kétség. Vannak még ma is, akik ezeket a pusztasági tényeket kétségbe vonják és megmosolyogják. Álljon itt Noszlopi Péter Pálnak, annak az embernek két mondata, akinek a fáradságot nem ismerő és érdemtelenül nehéz körülmények között végzett munkássága nélkül ma oly keveset tudnánk arról a csodálatos helyről, amit Pilisnek hívnak:

„Különösen figyelemre méltó azonban az az általánosan ismert tény, hogy ezek a helységnevezések (Pilisszentlélek, Pilisszentkereszt) azért alakultak ki, mert itt valamikor ilyen nevű pálos kolostorok voltak. A Pilis hegyei között tényleg meg is voltak ezek a kolostorok, hiszen mindkét helyen láthatók a közismert romok, és általánosan tudott dolog az is, hogy ezek az elpusztult kolostorok a pálos barátokéi voltak.”

Itt megjegyezendő az a tény, hogy maga a kiváló kutató is „közismert, általánosan tudott dologként”, konkrét tényként utal a pálosok pilisi jelenlétére. Tehát nincs mit kétségbe vonni, és a romantikusok ábrándjaként mindezt elvetni. A Pilis és a pálosok története eggyé vált a magyarok történetében.

A néphagyomány által ismert pálos időciklusok:

-200 éves negatív periódus vagy időhullám:

a hagyomány, a nemzet alámerülésének, süllyedésének kezdete

-300 éves negatív periódus vagy időhullám:

a hagyomány, a nemzet alámerülésének, süllyedésének mélypontja

-500 éves pozitív periódus vagy időhullám:

a hagyomány, a nemzet felemelkedésének kezdete,

a nemzeti tradíciók iránti erőteljes érdeklődés állandósulása,

a hagyomány, a néprajz fokozott előtérbe kerülése,

a világi és vallási dolgok misztikus egyensúlyba kerülése,

a jólét, a társadalmi felemelkedés, a „bölcesség és az igazság” megtalálásának az ideje -

Nagyboldogasszony kora

Ahogy a pálosokat nevezték a történelem folyamán és a hagyományban:

Fehér barátok

Fehér Lelkek Rendje

Az Úr szürkeruhásai Hollók

Fehér remeték

Magyar Remeték

Vigyázók Özsébiták

Erdős atyák

Mária vitézei

Csendesek

Messzenézők

Remete Szent Pál Remete Testvérek

Harcos Atyák

Szent Vitézek

Pilisi Atyák

Magyar Atyák

Csuhások

Virrasztók

Magyar Madonnások

Erdőlakók

Mieink

Kereső atyák

Fehér csillagosok

Hegyi atyák

Hollós atyák

Fehér testvérek

A Kereszt testvérei

Napfiak

Pálosok

Özséb testvérei

Gyógyító atyák

Az Úr nemesei

Özséb gyermekei

Remetés atyák
Magyar testvérek
Nap papok
Hazás papok

v

Fehér atyák

Nagy katasztrófákkal járó járványok esetén sokan azt hitték, hogy azért oly nagy a baj, mert „idegen papot” hívtak és nem magyar fehér csuhást (pálost).

A pálosokat a régi magyar hagyomány örökösének tartották. Ebből a meggyőződésből alakult ki az a hiedelem, hogy a nagyon régi magyar dolgokról csak a „fehér papok”, a pálosok tudnak. De ők nagyon megválogatják azt, hogy kikkel beszélgetnek minderről. Ezért igen nagy megtisztelés érte azt, akiről azt mondták, hogy „pálosokkal beszélget régi dolgokról”.

A vér legendája:

A magyar hagyomány úgy tudja, hogy fényes vére van a magyar királynak, akit a megfelelő rítus folytán a magyar koronával megkoronáznak. Fényes vére volt az összes Árpád-házi királynak, szentnek. Fényes vére van a magyar pálos atyáknak. A fényes vér istenközelség és nagy feladatokra való kijelölés biztos jele. A szakrális „fényesség” látszólag nem változtatja meg a vér vérvörös színét. Csak más tulajdonságot ad neki, ami egyértelműen meglátszik az emberi viselkedésben.

A vér útja:

A koraközépkor okkult tudása szerint a vérnek a hagyományostól eltérő két útja létezik; - vizes vagy fényes. A magyar pálosokról azt tartották a „haza papjai”. A vérük „fényes”, mert a hazához és a lelkekhez egyforma közelségben vannak.

Hon és hit, Hon és hit, Hon és hit! - a népi hagyomány szerint ezt hagyták ránk a pálos atyák.

magyar népi hagyomány

„Ezek a fehér csuhások a hitet az egyszerű nép vallásosságában, annak hazaszeretetében és a zöld természetben találták meg. Isten rendjét követve lettek Isten szolgálói. Nehéz, de hiteles út...”

Bodnár Attila

„A régiek örökségét csak az őrizheti meg, aki benne él és ismeri törvényeit.”

ismeretlen pálos atya

„A pálos művészetben benne van a régi magyarok művészete. Erő és szépség hatja át és nincs benne semmilyen kompromisszum. Innen jön a tisztasága”.

Nagy Zoltán

„Nagy Lajostól Mátyásig a magyar szellemiség és a magyar közrendű nép gyámolítását szolgáló rendet királyaink kivételesen támogatták. Rendre, s az országot sűrűn behálózva épültek kolostoraik, működésüket főúri adományok is segítették, sőt más rendek kolostorait is átvehették.”

Istvánfi Gyula

„Van ebbe az építészetbe (pálos rendi építészetben) valami, ami szokatlan és igen nehezen megfogalmazható, nyugodtan mondhatjuk, hogy a pálosok előtt sem volt jelen az egyházművészetben, és a pálos művészet lehanyaglása után sincs jelen Európa szakrális építészetében. Ez a látásmód, illetve különös építészeti kialakítás nagyon valószínű, hogy a kereszténység előtti magyar vallásosság látásmódjának egyfajta továbbélése, mondhatjuk úgy is, hogy ez egyfajta magyar kereszténység megjelenése az egyházművészetben. Mindenképpen a Pilis lelkeségét, sajátos szellemiségét tükrözi vissza.”

Tóth Ferenc

„A helyet és a teret úgy kell a maga szakralitásában megőrizni, ahogy azt a magyar pálosok tették egykor a Pilisben és a környékén. A hely és a tér minél tökéletesebb megismerésén keresztül kell szembesíteni annak kisugárzását annak a valódi, a természetben élő önmagával. Semmit sem elvenni, semmit sem elvonni a szakrális tértől, magától a Nagy Természettől, hanem annak szent sugárzását az emberi lelkek szolgálatába kell állítani. Így ismeri meg az ember Istent a tájban, a tájat a földben, a földet a hazában, s hazában a nemzetet. Egyik sincs a másik nélkül....”

Horváth János

Úgy tartják, hogy a Kárpát-medencének és a magyarok koronájának a fénye egy helyről származik.

Addig nem jön az országra sötétség, tartották a pálosok, amíg a Magyar Szent Korona tisztelete ott van a nép szívében.

Törvény csak egy van, a Korona törvénye. - Nincs törvény Korona. Ha van, akkor az nem a magyarok törvénye, prédikálta egy pálos atya 1948 forró márciusának napjaiban.

Erre még sok-sok év múltával is emlékezett a londoni magyar emigráció kis közössége.

A magyar hagyomány úgy tartotta, hogy a labancok más „korona alatt” vannak, mint a magyarok. A fekete csuhások is mások, mint a fehér csuhások. A szív és a nyelv különbözősége más koronát, más ruhát ad az embernek.

A magyar atyák magyar szívet kaptak a Magyarok nagyasszonyától. A Nagyasszony meg égi koronát kapott a földi hazával együtt.

Azt mondja a legenda, hogy a magyarok koronáját már többször elrejtették a magyarok elől. De mindig hazajött.

Sokáig beszéltek Ipolyi Magyar Mitológiájával kapcsolatban azt a máig nem tisztázott dolgot, hogy mivel Ipolyi katolikus papként a magyarok ősvallását monoteizmusnak képzelte el, sok minden akkor még meglévő vallástörténeti adalékot kihagyott a nagy művéből, ami a politeizmust támasztotta volna alá. És erősen monoteizálta a magyarok régi nagy vallását. Többek között igen keveset vagy egyáltalán nem beszélt a „testek folyamatos és érdem szerinti újjászületésének” vagyis a reinkarnációnak a tanáról.

A különböző színekhez (így a fehér színhez is!) kötődő vallási hiedelmeket, elképzeléseket sem tárgyalta alaposan és körültekintően. Sőt a sokak által hitt felfogást, hogy a régi magyarok már a régi-régi időkben is vallották azt, hogy egy égből kapott szent tárgy (korona), egy égi karizmát bizonyító és azt sugárzó égi ajándék kiválasztott birtokosai - erről sem beszél, noha állítólag tud róla. Minderre rímel a Csengery által kezdeményezett vita, miszerint: - „Ipolyi úr megfordította azon rendet, melyet az emberi szellem fejlődésében tapasztalunk. Mivel: „...az Ipolyi úr által felhozott okoskodások és adatok egyaránt alaptalanok lévén, a magyar ősvallás sem lehetett monotheizmus.”

Mindezek tudatában is nagy és hatalmas szellemi kincsestár Ipolyi magyar mitológiája és valóban hatalmas és dicséretes az a munka, amit ő elvégzett. Mindezek ellenére van a dologban valami elgondolkodtató, bizalmatlanság ébresztő. Lehet, hogy abban az időben még emlékeztünk a régi hagyományból fennmaradt sok olyan dolgokra, amikről manapság már fogalmunk sincs, nem őrződtek meg, nem maradtak fenn az utókor számára.

Az akkor még fellelhető hagyomány egésze talán mégsem került papírra, megőrzésre a maga teljességében. Egész egyszerűen azért, mert egyes dolgok, események és azok emlékezete nem passzolt bele a keresztény monoteizmusba, mintegy nem alapozta meg azt. S ezért egész egyszerűen nem is került megőrzésre, nem került a derék egyházi tolla alá. Nem maradt meg a jövőnek. Ami bizony igen nagy kár. Így hiába írja Tóth Ferencz azt, hogy: „angyalos koronánk, te drága kincs - nálad régibb semmi sincs”.

Az erő a koronában, az anyában, a hazában és a földben van.

A koronának és a hazának szent helye van minden hazafi szívében.

A magyar mondás úgy tartja, hogy az: „elfelejtett korona a haza ellenségeinek nagy aduja.”

40. Pálos Vazul és az új „világosság”

„A Vazulnak nevezték ezt a pálost... Valami titkos tűz lakta az ő lelkét, ami azt mondta neki: - Maradjon e világ úgy ahogy van! Maradjon meg a honfűi szeretet Isten békességében s annak szeretetében és az ősök tiszteletében! A világ pedig eltaposta a hazaszeretetet, megtagadta Istent és az ősokeket. A derék pálos így magára maradt, akár a haza, aminek a gyermekeként született egykor erre a földre...”

(FI agy házi László)

Alexovics Vazul (1742-1796) pálos szerzetes a Pilisnek, mint magyar szakrális helynek a nagy tisztelője és híres szerzetes-szónok és prédikátor, közismerten a magyar felvilágosodás egyik legnagyobb támadója és haláláig ádáz ellensége. Róla írta Közi-Horváth József: Alexovics Vazul, a legnagyobb pálos szónok című sokáig vitatott monográfiáját, amit 1930-ban Győrött jelentetett meg. „Alexovics alakja volt Pest-Budán a reakció szimbóluma, s a szabadgondolkodók szemében ő képviselte a fanatizmust, a sötétséget és az elmaradottságot” - írta róla Echardt Sándor közismert könyvében, ami „A francia forradalom eszméi Magyarországon” címet viselte. Való igaz, hogy a lánglelkű, hazáját, hitét mindentől és mindenkitől szenvedélyesen és kíméletlenül védelmező pálos szerzetes, ahol csak tehetett szinte folyamatosan támadta a Franciaországból származó „sötét világosságot”, „ármányos pusztítást”, ahogy a konzervatív nézőpontból, a régiek hagyománya mellé állva ő nevezte ezt az új tant, ezt az új világgépet.

Úgy gondolta, hogy mindaz a felfogás, ami a hit és hazaszeretet tökéletes egységét igyekszik immár nyíltan és teljesen homályba borítani, az Magyarország számára csak romlást és pusztítást hozhat. Ő volt az, aki gyakran mondogatta, hogy ő bizony csak a pálosok szent templomában, a magyarok szent hegyén (a Pilisben), a természet istenadta ölében érzi jól magát. Csak itt marad a lelke, „fehéren” magyar és szabad.

Ezek a helyek vannak legközelebb a „Magyar Teremtőhöz”. Minden olyan tradíciót elutasított, ami, ahogyan ő fogalmazott „Az Egyház és az Ország ellen támad”. Híres kortársának Martinovics Ignácnak a véleménye szerint Alexovics Vazul pálos szerzetes testvér nem más, mint a „tudatlanság és a vallásos butaság legsötétebbje”. Mély nemzeti gyökerekkel rendelkező tántoríthatatlan vallásosság és a hazához való nagyon szoros kötődését Martinovics folyamatosan és keményen bírálta. Discussio Oratoria című röpiratában Martinovics Istenhez fohászodik, hogy a Magasságos szabadítsa meg az emberiséget az ilyen rossztól, ami nem más, mint Alexovics Vazul pálos szerzetes.

Vazul pálos atya, aki az Isten-Haza-Király sajátosan „magyarul” értelmezett pálos eszméjének a legkeményebb képviselője két nevezetes munkát hagyott hátra, amikben a toll erejével harcolt a felvilágosodás, ahogy ő fogalmazott „sötét és pusztító virága” ellen. E két könyv közül az egyik mai napig kéziratban van. A másik mű sorsa sem hétköznapi, hiszen teljes elfeledettségben van már nagyon-nagyon régóta.

E két könyv címe:

Alexovics Vazul: A könyvek szabados olvasásáról.
Pest, 1792.

Alexovics Vazul: Az Egyenlőségről és a Szabadságról Frantziák és a Frantziázók
ellen a mostani időkre, kiadatlan

Fontos megjegyeznünk, hogy mindkét munkáját magyarul írta, ami nem lehet véletlen. A latin helyett a szerző sokkal fontosabbnak találta a magyar nyelvet mondandója megörökítése céljából. Mindkét könyve a magyar felvilágosodás-ellenes magyar irodalom vitathatatlanul legjelentősebb korai darabjaihoz tartozik.

Mikor könyve (A könyvek szabados olvasásáról) nyomtatásban megjelent, az akkori időket tekintve szokatlanul széles körben vált ismertté és nyugodtan mondhatjuk azt, hogy nagy vihart kavart. E műre

nagy hatással volt Molnár Jánosnak az a könyve, ami „De ratione critica legendi libros moderni temporis sine jactura religionis et veritas” címen publikálódott 1776-ban. Vazul atya, a markáns világnézetű pálos szerzetes nem rejtette véka alá, hogy művét azok számára írta, akiket a „semmi-hitű szabadlelkek a legjobban megfertőztek”. Legyenek azok férfiak vagy éppen nők, egyik nemnek sem ajánlja Vazul atya azt az új eszmét, ami fenekestől felforgat mindent, ami a múltnak „Istentől kapott szép öröksége”.

Rousseau természet-közelségét és őszinte gondolatait ugyan elismeri, és ha enyhébb elbánásban is részesíti, mint Bayle-t vagy Voltaire-t, de őt sem kíméli. Még erősen felbolydult korát is őszintén meglepte, hogy Gvadányi Világhistóriájának olvasásától is óvja a „jó magyarokat”. Éles szeme és szigorú elvei még Gvadányi művében is megtalálja és felismeri Voltaire profán történet-szemléletének a számára oly bomlasztó hatását. S ennyi elég is volt számára ahhoz, hogy a legveszedelmesebb könyvek közé sorolja a szóban forgó, a többség számára egyáltalán nem bomlasztónak vélt irodalmi alkotást.

Kéziratban maradt munkája egyike azoknak a kéziratoknak, amelyek legendásan sokáig maradtak kiadatlanul dacára annak, hogy ez a munka már jóval összeszedettebb és rendszerezettebb, mint a már tárgyalt és nyomtatásban megjelent írása. Címének megfelelően a munka két részre oszlik. Egyik részben a sokat hangoztatott egyenlőségről vallja meg az elveit, a mű másik részében a szabadságról fejti ki igen határozott és sajátos véleményét. Szóképekben festi meg, hogy az egykori boldog és békés Franciaország most milyen „...szörnyű szerencsétlenségben leledzik. Ott, ahol most sem Isten, sem király, sem békesség nincsen.” Csak félelem és káosz uralkodik. Arra a végső következtetésre jut, hogy mindezt az egyenlőség és a szabadság nemes eszméinek gyökeres félreértése és téves általánosítása okozta.

Ezért hangsúlyozottan óvja a magyarokat attól, hogy a franciák útjára tévedjenek. Mert ha ezt az utat választják, akkor itt a szép Magyarországon is megismétlődnek a Franciaországban tapasztalt forradalom borzalmi. S e forradalom nyomában ott liheg a nyomorúság, a félelem és a szegénység kegyetlen királya. Az Istentől és a fenséges természettől kapott örök tekintély elvesztésével porba hull a Magyar Korona. Elfelejtődik a Szent Korona csodás dicsősége és beköszönt a hideg és nemzettelen ateizmus. A hazaszeretet nemes eszménye végleg a porba hull. Prédikációinak visszatérő és nagyon gyakori témája az új tan, a felvilágosodás eszméje. Ilyenkor tüzes szavakkal ostromozta a magyarság lelkületétől oly idegen újonnan született hitetlen ideológiát. Korának hirtelen támadt vallástalanságának és hazafiatlanságának a gyökerét a felvilágosodás elveiben találta meg:.

„...Ma minden ember szájában a felvilágosodás hamis jelszavai vannak - panaszkodik egy pünkösdi hétfőjén elmondott beszédében - pedig most inkább szeretik az emberek a setétséget, hogy sem a világosságot, a hitetlenséget, hogy sem a hitet és a religiót ,,

(Vasárnapi Prédikációk, nemzeti Múzeum Kézirattára)

- Quart./ Hung./332./ -

Felvilágosodás elleni gyűlölete az idők múlásával sem kopott meg. Versegly Ferenc rendtársát is bevádolta a modern szellemiségtől áthatott Miliót fordítása miatt. Akit Alexandrovics Vazul kemény bírálata és egyházi feljelentése miatt szigorú egyházi penitenciára ítélték. A. Vazul pálos szerzetes munkásságában direkt nyomát nem leljük a régiek tudásának, illetve annak a rejtett világképnek és istenismeretnek, aminek az útján haladva feltárhatnák a magyar pálosok és a magyar Pilis ezoterikus titkait. De a róla szóló emlékezet, a róla megmaradt hagyomány minderről bőven beszél.

Mi már tudjuk, hogy ott a Pilis mélyében a pálosok a „szétszórt barlangok mélyét jól kikutatták” és a „titkos erdei utakat, föld mélyében lévő rejtélyes barlangokat összekötötték”. Ott a magyarok szent hegyénél, ott a magyar Pilis organikus testében újra megkeringtették az út-erek mentén (ley-vonalaknál) azt a bizonyos nimródi fényes magerőt, aminek a jelenléte adja a Pilis földfeletti és földalatti világának azt a bizonyos magyar karizmát, amit oly sokáig elfeledtek a nemzettel.

Tóth László úgy véli, hogy a Vazul az „arany szavú és kemény hangú” pálos szerzetes tudott valamit ezekről a sokáig elfeledettségben lévő magyar titkokról. A Pilisnek és rendjén a magyar pálosoknak a különös, rejtett titkairól. Erről, ha direktben is de az analógiák nyelvén számtalan utalást találunk az atya szentbeszédeiben. Minek alapján arra következtethetünk, hogy Alexovics Vazul pálos szerzetes egy sajátos magyar (fehér) keresztény religióba csomagolt magyar őshitnek, a szakrális magyar karizmatikus királyságnak és a magyar hazának egyfajta szimbiotikus egységét hitte és vallotta. S ebben a karizmatikus-organikus egységben találta meg a kemény szavú szerzetes mindazt, amit a haza és a magyarság javára van. Tóth L. kutatásai szerint a magyar hagyomány megőrizte a Vazul pálos szerzetessel kapcsolatban azt,

hogy Ő a Pilist és közvetlen környékét a pálosok magyar szent birodalmának, a magyarok Fehér Birodalmának nevezte.

Gyakran beszélt arról, hogy a magyar nemzethez legközelebb a pálos lelkiség áll. Ez a lelkiség pedig Magyarországtól nagyon-nagyon messze találja meg lelki párját. Sokak megdöbbenésére a Régi Kelet népeit a magyarokkal „nagy rokonságban” hitte és tartotta. Az egyiptomiakat, a perzsákat, a föníciaiakat és legfőképpen a filiszteusokat a magyarokkal nagyon közeli rokonnépnek tartotta. A magyar Pilist a „szerte nagyvilág közepének” mondta. Olyan középnek, ami egyúttal a magyar szent királyság „lelki” közepe is.

A magyar nyelvet a világon egyedülállónak és más népek számára igen nehezen beszélhetőnek tartotta. Népét, a magyart olyan népnek tartotta, aminek „eltérítették” a múltját és csodás ősi régiségét. Fülbe forró öntöttek, hogy ne hallja meg rokonnépeinek hívó szavát, látását pedig úgy tűnik „örökre elvevén”, hogy múltját és eredetét soha ne láthassa meg. Magyar hazáját, népének ősvallását és magyar pálos keresztény istenhitét oly közel érezte egymáshoz, hogy azt vallotta, bármelyiknek az elvesztése egyúttal a másik teljes elvesztését is eredményezi. A Pilis erdeit, barlangjait Isten teremtette ide a magyar világ Közepibe. Ezért olyan ez a kiválasztott hely, hogy a mély dolgok itt összeérnek, összefüggnek:

„még akkor is, ha azt a szem csak ritkán látja meg, azt a fül csak ritkán hallja meg”.

Többen úgy vélik Alexovics Vazul pálos szerzetessel kapcsolatban, hogy gyakori heveségében, első hallásra végig nem gondolt radikális bírálati és azok szóképei mögött egy különös szellemiség, egy archaikus magyar analógiás gondolkodásmód húzódik meg. A világ fejlődéséről, a történelmi haladásról vallott igen sajátos világgépe mellett ott sorakoznak azok a meglepő analógiák és utalások, amik egy mély és ősi fundamentumra utalnak.

Ennek az ősi világgépnek és istenhitnek a lassú majd egyre felgyorsuló elvesztése miatt hadakozik oly hevesen az új világgépével szemben oly kíméletlen elszántsággal. Gyakran jegyzi meg írásaiban, hogy ma az emberek jobban szeretik a világosságnak nevezett sötétséget, a mély hit helyett a felszínes vallásosságot, mint a régiek igazi világosságát. Azt vallotta, hogy Isten és a Nemzet a hitben összetartozik, amit egy a Mindenhatótól jött szeretet tart isteni egységben, e kettő nélkül elveszti az ember a helyét a világban. Hiszen Isten az, aki mindent irányít, és otthont ad a léleknek a testben, a haza meg otthont biztosít az egy nyelvű, egy lelkű testek összességének, a „nagy testnek”, a nemzetnek.

Azt is vallotta, hogy a természet megbecstelenítésével és a lélekre alapozott tekintély aláhullásával elmúlik, elsötétül az ősfény, és a káosz sötétje takarja be a földet. Vagyis zavar és összevisszaság fogja uralni a földet, ami csak rosszat és gonoszt hozhat az emberekre. Ami még ennél is rosszabb hamis fény, hamis tekintély születik a világra, ami könnyen elpusztítja a számára hön szeretett magyar hazát, és könnyen a Jóisten ellen kerekedhet. Mindezen elvei mellett szilárdan és következetesen kitartott még akkor is, amikor élete alkonyán gúny és megvetések közepette kellett leélnie pálos szerzeteshez méltó, megalkuvások nélküli nehéz életét.

A Pilis természetvilágának arányaiban egy olyan arany metszés köszön vissza, amit csak az láthat, aki már magán érezte a „lelkes kozmosz” örökké teremtő, nem egy világi világosságát.

Az ősi szakrális kultuszhelyeket - így a magyar Pilist is - két fogalom a panteizmus és a politeizmus teljes devalválása, kiherélése juttatta oda, ahol most van. A természet, amihez ezek a fogalmak oly szorosan kötődnek azonban soha nem lehet halott, sem impotens, mert élete, „természete” ellen van. Éppen ezért ezek az ősi szent helyek sem lehetnek végleg halottak, legfeljebb csak tetszhalottak. Ébren álmódók....

Elvégre a Nagy Pán halála az ember halálát is jelentené. Hiszen az élő természet halálával az ember is halottá válna. Ezt a tényt a modern világ lassan kezdi észrevenni. A súlyos környezetvédelmi katasztrófák erre a bölcsességre figyelmeztetik a „teremtés koronáját”. A természet ellen vívott ádáz és komoly küzdelmét lassan megnyeri az ember. De ennek a harcnak az első áldozata ő maga lesz.

Minden templomnál a legszebb templomot a természet emelte. Csak meg keli nézni egy napfelkeltét vagy egy naplementét a Pilisben. A mai embernek, tisztelet a kivételnek a naplementét ajánlom. Gondolom, hogy nem kell az okokat különösen kommentálnom. Bár egyre többen érzik és tudják, hogy maga a Pilis egy ősi templom, amit a természetből emeltek „törekenyül halhatatlanná” a természet titkait oly jól ismerő eleink. E pogány bölcsességet igen keserű szájjal fogadják azok, akik már jó ideje emelik a falat a természet és az ember közé. Bár itt jegyzem meg, hogy ezek a falak soha nem érhetnek fel az égig,

hiszen maga az ember is a természet része. Soha nem is érintheti ez a fal Boldogasszony anyánk csillagos palástjának még csak a szélét sem...

Az „istenes természet” ellen nem lehet hadat viselni még az embernél nagyobb hatalmaknak sem, nemhogy az embernek. Legyen az ateista vagy éppen olyan hívő, aki a természetet az ember alá rendeli, holott ő maga is a természet parányi részeként éli az életét...

41. Ama tüzes keresztes csillag

„A jelben, ha fényes, ha tiszta mindig bízhat. A hamis jelektől óvakodj! Az egyik a világosságból jön, a másik meg a sötétségből születik és azt is hoz magával...”

(Horváth Sándor)

Sokan és nem ok nélkül vélik úgy, hogy a Pilis kis települései sok titkot őriznek a régi magyar múltból, és persze megvan a maguk különös hangulata. Így van ez Pilisszentkereszt és Pilisszentlélek esetében is. Ezt az észrevételt csak megerősíti az a bizonyosság, amiben akkor részesülünk, amikor ott járunk e kis helységek utcáin, ott sétálunk azok közvetlen környékén.

A környék valóban magával ragadó. Nem tévedünk akkor, ha azt mondjuk, hogy itt a csendes, de nyitott lélek számára „beszél az erdő és megmozdulnak a hegynek kövei” ahogy a költő fogalmazott. A nevük is sokatmondó beszélőnév. Arról ad hírt, hogy itt a régmúlt magyar lelke, koraközépkor magyar kereszténysége dacol az idővel a maga rejtetten megnyilatkozó formájában. Annak a magyar kereszténységnek a „fehér lelkét” hagyta itt az idő, amiről Horváth Endre azt írja, hogy:

„...van itt egy súlyos varázs. Egy láthatatlanul is nyomot hagyó csodás lélek, egy csodás kereszténység. Valami különös, ami lejött ide, hogy itt maradhasson immár örökre. Valami, aminek a jelenlétét a fák, a hegyek, a völgyek tovább megőrzik, és tovább örökítik. De a világ hivatalos története nem szereti ezt a sajátos örökséget. Ahol csak teheti, elfedi azt. S ha nem tehet másként, ha már nincs mit tenni, rossz mostohaként másoknak ajándékozza, vagy inkább oda löki. Hiszen az ajándéknak rítusa van, és szeretet munkál benne. Itt pedig szó sincs egyikről sem. Ezt a régi magyar kort és magyar időt eltaszítja magától a hálátlan utókor. Egyszerűen azért, mert ha nem ezt tenné, akkor az a tüzes-fényes természeténél fogva megvilágítaná őt. És akkor mindenki szembesülne annak múlttalan és gyökértelen valóságával. Ezért kell hát azt agyonhallgatni, lefedni...”

Ahogy már korábban is említettük Dobogókőnél a szíve dobog ennek a „fehér szentséget” őrző magyar szakrális helynek. Pilisszentléleknél ennek a csodás szívű kultuszhelynek a lelkét rejtették el valamikor. Pilisszentkeresztnél meg ennek a helynek sajátos keresztiségét rejtették el az avatatlanok elől. Hol is van hát Pilisszentlélek? A Pilisnek egy kis szűk kis völgyében fekszik. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy félúton van Esztergom és Dobogókő között. Ehhez a helyhez közel fekszik Pilisszentkereszt. A források arról beszélnek, hogy egykor itt ezen a szép környéken gyakran és örömmel vadászatott IV. Béla királyunk.

4. kép:

Béla királyról

készített korabeli kép

Forráshely:

Grandpierre K. Endre: Magyarok titkos története
Bp. Titokfejtő Könyvkiadó, 1991. 129. oldal.

S ha már erre járt, igen sokszor megpihent itt a pálosok pilisszentkeresztzi kis zárdájában. De mit is mond a hagyomány minderről? Hogyan született ide a magyar pálosoknak ez a kicsiny, de a szentlélek

keresztjétől tüzes, különös zárdája. Hagyjuk hát most a hagyományt „beszélni”. A néphagyomány szerint úgy lett itt egykor a magyar fehér csuhásoknak zárdája, hogy:

„...onnan fentről a magyar egekből egykor tüzes kereszt-csillag költözött le ide a magyaroknak a Boldogasszony anyja által oly kedves földjére. Itt is lakott és világított még egy jó darabig ez a „tüzes szentkereszt” a magyarok és egyéb hívő lelkek nagy öröme. Később aztán ezen a csillagos kereszt által megjelölt helyet az Úr fehér papjai megjelölték, hogy ott szent helyet építsenek ama tüzes szentlélek számára - ami mint mondatik tüzes kereszt világosságaként jött el az Úr gyermekeinek ennek a vidékére.”

Ezért, erre emlékezve mondogatták a régiek oly sokáig, hosszú-hosszú generációkon keresztül azt, hogy itt a Pilisnek ezen vidékén bizony a szentlélek keresztje hagyott örök nyomot. Tüzes kereszttel jelölve meg ezt a megszentelt földet. *Ez* a csodás fentről jött világosság több mint valószínű, hogy ama pilisi barátok által lett megjelölve és „meglátva test és lélek bizonyosága által”. Ők jelölték meg először azt a bizonyos helyet, a „tüzes csillag” földre érkezésének ama kiválasztott helyét.

S ők voltak azok is, akiknek a hatására Özséb a pálos rend alapításának az ötletét vette vagy jobb, ha úgy fogalmazunk, hogy kapta. Természetesen ennek a feltevésnek nincs egyházi nyoma (vagy ha van, az még nem került napvilágra), csak annyit tudunk, amit már e könyvben többször is említettünk, hogy Özséb gyakran találkozott és beszélgetett a Pilisben lakó, ott élő, oda elvonult remetékkel, „erdei magyarokkal”, „erdei szentekkel”, „hegyi öregekkel”, „ősi hitű vénekkel” teljesen mindegy hogyan nevezzük őket. Itt és most maga a találkozás ténye a fontos, mégpedig őszintén nagyon fontos.

Nos ezek a valakik, azok, akik ennek a bizonyos tüzes-csillagos keresztnek a fényútját észrevették. Követték, majd annak az égből való lehullásának a helyét megjelölték. Ez a megjelölés pedig nem történt máshol, mint ott a Pilis rengetegében, a mai Pilisszentkeresztnek nevezett helység közvetlen környékén. Nevezzük meg pontosan a helyet. Az a hely az, ahová a pilisszentkereszt zárdája épült egykor. Ahogy mondtuk, ebbe a zárdába tért be oly gyakran IV. Béla király kedvenc időtöltése, a pilisi vadászatok közepette.

Ne feledjük, a magyar fehér kereszténység jegyében álló Árpád-ház királyainak a vadászat nem volt más, mint rítus. Olyan rítus, aminek a helye magától értetődően szenthely. A Pilis szent fehér hegyének környékén található rengeteg, mint „királyi erdő”, mint zárt vadászterület az Árpád-házi királyok örökös birtoka volt. Ennek okáért maga IV. Béla király is „otthon” volt itt. E viszonylag hosszú életű Árpád-házi királynak (1235-1270) nemcsak felnőtt korában játszott fontos szerepet a szent Pilis és környéke. Forgassuk csak vissza egy kicsit az idő kerekét. IV. Béla király 7 éves. Ekkor anyját Gertrudiszt felbőszült főurak a Pilisben megölik. Ahogy Grandpierre K. Endre fogalmazott „kardéltre hányták”. Nem sok híja, hogy a leendő királlyal is végeznek. De a családhoz hű emberek, szolgák és cselédek megmentik az életét. Anyja tragikus halálát követően is gyakran felbukkan a Pilisben. Úgy tűnik, hogy számára Magyarország nem volt más, mint a Pilis a maga vadregényes tájaival, titokzatos építményeivel, nagyszerű vadászpáradicsomával.

Az 1260-as években ennek a különös, tüzes csillag által megjelölt helyen felépített kolostornak illusztris lakója volt. Aki nem volt más, mint a szentéletű Benedek testvér. Tudjuk jól, hogy ő sem kisebb személyisége a rendnek Özsébnél, hiszen 1270-ben ő lesz az, aki Boldog Özséb utódként átveszi a pálos rend vezetését és egészen 1290-ig lesz ebben az igen magas kitüntetett pozícióban. Milyen érdekes véletlen, hogy ekkor az 1270-es évben hal meg IV. Béla király, és ugyanebben az évben lesz a pálos rend főnöke Benedek testvér. Igen sok az ilyen véletlen egybeesés a pálos rend és az Árpád-házi királyok életében. Mint tudjuk a sok véletlen a gyanakvás szülőanyja és minden bizonnyal nem véletlenül...

Visszatérve azokra az időkre, amikor még Benedek testvér abban a tüzes kereszt-csillag által kijelölt különös zárdában élt, gyakran és hosszan beszélgetett IV. Bélával. Hogy miről is beszélgettek akkor és ott, arról nem sokat tudunk. Valószínű, hogy Benedek testvér beszélt a királynak a hely különös szelleméről, a tüzes csillag-kereszt lélek középkori misztériumáról. És minden bizonnyal a Pilis mára már múlté lett elveszett titkairól, különös fehér világárról is tett említést a királynak. Lehetetlen, hogy ne beszélt volna a királynak arról a tüzes kereszt-csillagról, ami „szentlélekként jöve” kijelölte a kis zárdája helyét és egyben utalt annak spirituális feladatára is. Mint fentebb említettük sajnos nem tudjuk miről folyt a szó a szerzetes és a király között. Csak következtetni tudunk. Ahogy Gyéressy Béla meg is írta:

„Benedek testvér szavain felbuzdulva a király elhatározta, hogy a mai Pilisszentlélek helyén állott vadászkastélyát átadja a pálosoknak, hogy ott egy új kolostort alapíthasson a rend.”

A „fényes fény”, a „tüzes keresztes-csillag” nem véletlenül jelölte ki ott és akkor a középkori magyar birodalomnak azon szegletében azt a bizonyos szent helyet. Nem bizony. Ahogy a középkorban mondták a helynek és a világának (a természetnek), valamint az ott lakó embereknek egy szívvé kellett válnia ahhoz, hogy az Isten megjelölhesse az „ember és föld” homlokát és ott örök és szent jelet hagyhasson hátra annak misztikus testén.

Vajon mi győzte meg a királyt ott abban a zárdában, hogy lemondva kedvenc vadászkastélyáról szent kolostorrá alakíttassa át azt. Több sajnos mára elveszett titok és talány lappang itt. nemcsak azt nem tudjuk, hogy ott egykor a király és Benedek testvér mit is beszélt egymással, aminek következménye lett a király nagylelkű 1265-ben tett ígérete, hanem azt is homály fedi, hogy ez a bizonyos felajánlás miért is váratott magára oly szokatlan sokáig. Mert ezt az ígéretet csak nagy sokára követte a megvalósítás.

Az új szentléleki pálos kolostor alapítása csak akkor valósult meg amikor IV. László király (Kun László) 1287-ben végrehajtja nagyatyja rendelkezését, és az egész Benedek-völgyet a pilisszentkereszti pálosoknak adományozza. Tudnunk kell, hogy ekkorra már Benedek testvér nem a „tüzes lélektől” kiválasztott kicsiny zárda pálos szerzetese, hanem az egész magyarországi pálos rend nagyfőnöke. Az akkora már nagy tekintélynek örvendő Benedek atya szokatlanul nagy érdeklődést tanúsított eme a kolostorépítés iránt.

Oly annyira, hogy annak szinte minden fázisát nyomon követte. Az sem lehet véletlen, hogy a hozzá igen közel álló Hévízi Péter (Petrus de calidis aquis) testvért bízta meg, hogy a szentléleki kolostort megszervezze, és ott kápolnát építsen. S itt jön egy újabb máig megválaszolatlan rejtély. Erről hagyjuk Tóth Jenőt beszélni: „...ott valami máig nem tisztázott dolog történhetett, Valami, ami miatt ennek a nép által oly hön szeretett rendnek a szerzetesei oly hirtelen elhagyták az új otthonukat. S arról sem tudni semmit, hogy a korábbi szenthellyel, a szentkereszti különös pálos zárdával mi is történt akkoriban. Onnan is elmentek a szerzetesek oly nagy hirtelen valamilyen máig meg nem magyarázott oknál fogva, mint azt tették az új pilis- szentléleki kápolna esetében. A kérdés adott, de a válasz elveszett az időben.” A már korábban is említett Gyéressy Béla minderről így ír:

„A fiatal települést - úgy látszik - nemsokára valami veszedelem érte, aminek következtében a szerzeteseknek el kellett hagyniuk új otthonukat. Azokat majd jóval később Károly Róbert király telepíti vissza a szentléleki kolostorba gazdagon megajándékozva őket. Erre utal Hagy Lajos királynak 1378. április 22-én kelt oklevele is. Ez az egyetlen a szentléleki kolostor oklevelei közül, amely - bár csak másolatban - de teljes szövegében fennmaradt a pesti rendház iratai között. Megtudjuk ebből az oklevélből, hogy Lajos király az 1378. év nagyhetét a pilisszentléleki kolostorban töltötte.”

A történelem a szentléleki kolostorról jóval többet megőrzött, mint a szentkeresztiről. Valamilyen rejtélyes és különös okból kifolyólag a pilisszentléleki kápolnából hirtelen elment pálosokat Károly Róbert visszatelepíti, mégpedig gazdagon megajándékozva őket. Vajon miért ez a hirtelen eltávozás és miért ez a „gazdag megajándékozás”?

És ami talán a legkülönösebb a szentlélek tüzes keresztes-csillaga által megjelölt kis zárdáról hallgat a fáma. Vajon miért ez a hallgatás arról a helyről, ami ennek a bizonyos kápolnának, ha úgy tetszik a szülőhelye? Hiszen a király az ott történt beszélgetések következményeként döntött úgy, hogy abból az igen gyakran használt vadászházból pálos kápolnát készíttet. Arról a hirtelen jött veszedelemről se feledkezzünk meg, ami oly hirtelen és gyors távozásra bírta a rendet ebből a vadászházból lett kápolnából? Túl sok a kérdés a Pilis és az Árpád-ház körül. A múlt kérdései pedig soha nem lehetnek érdektelenek a jelen számára. Mert otthon csak ott van, ahol a múlt emlékét ismeri és őrzi a mindenkori jelen. A magyar néphagyomány úgy tartja, hogy a pálos rend a tüzes égből jött „magyar keresztes-csillag jelének” volt a birtokában. E különös égből jött jel emlékét elfedte az idő, akár csak a magyar pálosokét. De mint tudjuk, az idő örökre nem temet el semmit.

Csak megőriz és jelre vár. E jel jöhet „földből, égből, temetőből, újabb születésből” - ahogy a hagyomány tartja. Talán ilyen jel az a különös kereszt is, ami a földből bukkant elő ott Pilisszántón. Az idő majd választ ad kérdésünkre.

42. Pilisszántói kereszteskő

„Ez a kereszt első látásra, annyira szokatlan, annyira „más”, hogy őszintén megdöbbenett. Sem a nyugatinak mondott kereszténységhez nem kapcsolódik, sem a keletihez. Van benne valami fény- és lángszerű, tüzes lelket őrző. Mélyen archaikus...nem is beszélve arról, hogy „dombon” áll és ez a tüzes, életfás megjelenítés egy „elveszett” kereszténységet idéz... A mára eltaposott régi gnosztikus eretnekhitek fénykeresztjeihez hasonlatos. Örülök, hogy erről te is így vélekedsz...”

(Levélrészlet Elizabeth von Egressy-nek a szerzőhöz írt leveléből)

Megtalálás:

A Pest megyei Pilisszántón 2000-ben méltóságteljes, ünnepi misére készültek. A falu polgármestere, Szőnyi József és vele együtt a falu apraja- nagyja Boldog Özsébre akart emlékezni. Arra a különös férfiúra akartak emlékezni, aki az egyetlen magyar alapítású szerzetesrend a pálos rend megalapítója, létrehozója volt egykor. Már régóta úgy hírlik, arról beszélnek, hogy Özséb sírja itt van valahol a Pilisnek ebben a csodaszép zugában. A falu rendhagyó módon nem a templomban és környékén akart emlékezni, és misét hallgatni, hanem egész máshol. Ott a régi temetőben, ahol azok a máig nem datált különös romok találhatóak.

Már korábban is kutattak, nézelődtek, vallatták a régi temetőnek e néma emlékeit. S most úgy gondolták, hogy nem máshol, mint itt a régiék e különös romjainál, itt a temetőben legyen megtartva a szentmise. Az már az első ránézésre látszott, hogy ez a kultikus hely nem lesz megfelelő arra, hogy viszonylag nagyobb tömeg részt vehessen az ott megtartandó misén. Ezért a helyet árokásó géppel kezdték el egyengetni. A munkagép egyszer csak egy a földből alig kiálló kőbe ütközött bele. Ezen a különös kővön aztán gondos megtisztítás után valóban egy egyedi, szokatlan szimbolikával rendelkező keresztábrázolás jelent meg. Ahogy az ilyenkor lenni szokott szakemberek és érdeklődők sokasága töprengett el a kereszt mibenlétén, megdöbbenő ábrázolásán.

Többen is úgy vélték, hogy ennek a különös kőnek különös kisugárzása van. Megdöbbenő energiatarományok fölött rendelkezik. A település polgármestere a magyar múlt nagy tisztelője és nagy energiával és lelkesültséggel kutatja a Kárpát-medence e különös szakrális tájegységének, a Pilisnek a titkait. Hajói megnézzük való igaz az, hogy Pilisszántónak a Pilisben elfoglalt sajátos elhelyezkedéséből kifolyólag nyugodtan mondhatjuk azt, hogy a Pilis kapuja. A település különös „magyar régiségének” a bizonyítéka az a tény, hogy régészeti leletekben oly gazdag településről van szó.

Visszatérve erre a különös keresztre, annak végső helyét a templomban jelölték ki. Mégpedig a település katolikus templomában. Ott, ahol 2002-ben beomlott a padló a templom közepén. A nem kis munkával kiemelt hordalékföld eltávolítása után nagy volt a megdöbbenés. Ugyanis egy mesterséges üregrendszer nyomaira bukkantak. Ami minden bizonnyal már a templom felépítése előtt is ott volt, ahol az most van. A dolog különösségét csak növeli az a tény, hogy ezt az üregvilágot nem betemették, hanem nagy és precíz munkával aláfalazták. Azt már gondolom felesleges is megemlítenem, hogy itt Pilisszántón a település több helyén is találtak árok- vagy pinceásáskor üregeket, földalatti lejárásokat. Többen is úgy vélik, hogy ez a falu egyike azon településeknek itt a Pilisben, ahol a Pilis földalatti világa találkozik. Vagyis egy olyan centrum, gyűjtőhely itt a Pilisben, ahol ezek a titokzatos eredetű, még titokzatosabb rendeltetésű földalatti folyosók, labirintusok találkoznak.

Az a bizonyos templomban kijelölt hely, ahová elhelyezték ezt a pilisszántói tuskés keresztet, ott van a templom közepén lévő üregben, mégpedig üveglap alatt, méltó helyen és megvilágításban. Minden bizonnyal egyre többen keresik fel ezt a különös keresztet, amiről a tudomány olyan óvatosan vagy sehogy sem nyilatkozik.

A Dobogó című újságban megjelent publikáció a kereszteskőről:

„Föld megmozdul, Kő kifordul,
Ég megnyílik, Menny kirnyílik”

(rég Magyar mondóka)

„A kemény kőbe vésett szimbólumok üzenete halhatatlanná teszi a halottakat és megismerővé az élőket...”

(Qönczi Tamás: Sárkányoskő)

(1992)

A rómaiak minden bizonnyal az etruszoktól örökölték azt a nem kis értékű felismerést, hogy a múlt kövei mindig értékesebbek a jelen építményeinél. Ma már ezt a felismerést elmosta az idő. Egyszerűen nem örökítették tovább. Az emléktelenné kasztrált Európa számára a múlt kövei túl nehezzé váltak ahhoz, hogy magával cipelje őket a nagyon is változó korokon keresztül.

Ma nyugodtan mondhatjuk, hogy ez az eltűnt bölcsesség kényelmetlenebb a jelennek, mint az valaha bármikor is lehetett. Ebben az önismeret nélküli nyugtalan és abnormálisan felgyorsított „Való Világunkban”, ahol az egyes emberek abszolút intim szférájába való show-jellegű bele „kukkolás” ösztönei méreteket öltött, valóban feleslegessé vált a régmúlt ismerete. Sőt, mank élő világunk tökéletes látéletét adja ez a bizonyos múltvakság, ami úgy tűnik kikerülhetetlen. Kikerülhetetlen, mégpedig mindazok számára, akik múlttalan, emléktelen, mindent összemosó korunkkal mindenáron azonosulni akarnak.

Miről is van szó? Hát arról, hogy a múlt már annyira régmúlt a jelen számára, hogy az már szinte nem is létezik. S itt már a célnál is vagyunk. Egyszerűen azért, mert ahol bizony „nincs” múlt, ott minden bizonnyal jövő sincs. Ez olyan kikerülhetetlen bölcsesség, hogy tud róla az andalúziái és a székely népmese egyaránt. De ez a tudás benne van a maja, az egyiptomi, a zsidó, az etrusk és még számtalan más nép spirituális örökségében is.

De miért is írunk minderről? Mert egyszerűen csak, ennek a nyugtalan, semmit sem kímélő világnak a folyamatosan megerőszkolt, feldúlt, felbolygatott földje - ahol még a régiek temetője sem számít kivételnek - kivet magából valami olyasmit, aminek nem kellene ott lennie. Ez a valami a nagybetűs Tudomány híradása, legyünk pontosak szerint egyszerűen nem létezik. Besorolhatatlan, ismeretlen, hasonlíthatatlan, datálatlan, készítőjéről, nyilvánvaló szakrális hasznáról nem tudni semmit. Ez sajnos valóban így van, ha a száraz tényeket nézzük. A tudomány hallgat, a múlt pedig úgy tűnik, nem adja ki a titkát. A baj csak az, hogy nem is nagyon faggatják. Mert az ismert múltnál úgy tűnik jobb az ismeretlen.

Ez korunk szemüvegét feltéve így is van rendjén... Hiszen jelenünk minden energiáját a mank, a jelennek szenteli. Minek is zavarná meg a jelenbe hajszolt ámokfutását a múlt megismerésével. Elvégre az nem szűlné pénzt, nem hozna profitot csak zűrzavart, amiből persze így is van elég...

Korunknak abban igaza van, hogy a múlt ebben a pillanatban ismeretlen. De van valami, ami az ismeretlenséget könnyen feloldhatja. S ez a valami, ha tudomásul vesszük, ha nem, akkor is létező tény. Mégpedig arról van szó, hogy a múlt lehet, hogy momentán most ismeretlen, de ami nagyon fontos - nem emléktelen. És ha az emlékek egyszer beszélni fognak attól a pillanattól kezdve a múlt már nem lesz ismeretlen, nem lesz sötét, hanem világos lesz, mint a Nap, ahogy a székely mese beszél minderről. De miről is van szó, mit is vetett ki magából a föld, hogy ne legyünk emléktelenek a pilisi magyar múltat illetően. Gondolom többen is sokan sejtik, már mire gondolok. Pilisszántón a régi temető bolygatásakor kifordult a földből egy nagy vésett kő....

5. kép: A pilisszántói kereszteskő
Forráshely: Táltos menhír, Ősi fény a hagyaték őrzőiben,
2001/1 (III. évf. 1)
Címlapon a pilisszántói kereszteskő fotója

Erre a bizonyos kőre egy különös szakrális szimbólum van rávésve. A föld méhe tehát kivetett magából valamit. Egy kővön egy olyan keresztábrázolást, amit mi itt errefelé soha nem láttunk. Ez a bizonyos kő rajta a különös kereszttel nagy port vert fel. S a hír - legyen hát hír - ahogy mondani szokták, bejárta a tv-t, rádiót és persze a sajtót is. Ez a rejtélyes „szántói kereszteskő” valóban unikum, valóban bizonyíték, valóban létező emlék. Szakrális emléke a régi Pilisnek, a magyarok szakrális, szent hegyének. Egy kőre vésett jel, a régi, de elfelejtett magyar múltból, ami válaszra vár. Vizsgáljuk meg hát magát a követ, rajta a rejtélyes vésettél.

A kő alsó és felső részén sajátos illeszték található, amihez hasonlót inka épületeken látunk a jobb illesztés és a statikus tartás végett. Minden bizonnyal olyan helyről származik a kő, ahol ez a sajátos illesztés segítette a kőből készült épületfalba való tökéletes beépítését. Maga a kereszt nem pusztán kereszt. Nem lebeg a térben, mint általában a szokásos kereszt-ábrázolások, hanem szent fa jelleget adva a dolognak egy sajátos klauzúrából, „földből” nő ki. Ebben a klauzúrában egy stilizált emberalak felső része látható mondjuk mellmagasságig. Az egész szakrális keresztábrázolás „alapját” képező klauzúra (és majd a későbbiekben tárgyalt lángocskák) benne a sajátos emberalakkal az, ami egyértelműen köthető valamilyen hithez, vallási csoportosuláshoz.

Pontosabban arról van szó, hogy ez a klauzúra benne a stilizált emberalakkal bogumil sírokon látható, ha nem is a szóban forgó „hegyskereszt” talpazataként.

Az a tény külön figyelemre méltó, hogy a kereszt nincs „magában”. Hanem a kereszt alsó és felső részének két oldalán két kisebb, jellegében a nagyhoz hasonlatos kereszt található. Mégpedig a baloldali, térben elhelyezett, ún. száras-kereszt egy sajátos hármasságban mutatkozik meg. Talán az emberi lét szakrális hármasságára utal (szellem, test, lélek), amire minden valószínűség szerint a nagy, középen álló kereszt, a főmotívum is utal. Az alsó létformát jelképező két egymással ellentétes irányt (ami a fő kereszten is hasonló) követi a középen lévő immár az alsó-felső irányt metsző, jobbra és balra is három irányba mutató szimbólum.

Ezt követi a legfelső, alulról az utolsó, immár csak három irányba mutató szakrális kiterjedés, aminek a felső, Égbe mutató háromszög-csúcsát jobbra és balra is egy-egy hasonló iránymutatás tart középen. Mint látjuk ez a baloldali kereszt-ábrázolás hasonló a középső kereszthez azzal a különbséggel, hogy ennek a keresztnek nincs talpazata, vagyis hiányzik az aljáról az a bizonyos klauzúrába zárt stilizált emberalak. A főábra jobb oldalán lévő kereszt viszont nem hármas tagoltságú. Hanem egyszerűen a négyesség jegyében megszületett egyenes szárú kereszt. A négy keresztvégen lévő sajátos háromirányú kereszt-lezárás már közel sem annyira ismeretlen, mint az előbb elemzett baloldali. Lássuk hát magát a főábrát. Ezt a keresztet is a baloldali kis kereszt-ábrázoláshoz hasonlóan egy kozmikus spiritualitás ural.

Aminek domináns megjelenítője egy hármas irányultságú térbe elhelyezett spirituális kapcsolódás. A kereszt három irányban mintegy önmagából születő újabb három irányt szül meg. S ami a legérdekesebb az egészben, ezt a szakrális erővel töltött spirituális „háromságot” sajátos, befelé irányuló lángocskák határolják. Ezek a befelé ívelő, a belső világosságot őrző fénylángok egyértelműen bogumil kapcsolatra utalnak. Oly annyira, hogy a töredékesen fennmaradt szakrális néprajzban való megnevezésük is ismert.

Ezek a kicsi „angyalszárnyak” segítik mintegy megőrizni, akkumulálni a kereszt által „felébresztett”, önmagából születő, megvilágosító fényerőt. Ennek a kereszt által „begyűjtött” fényerőnek, isteni világosságnak az ismerete jóval a bogumil hit után kiteljesedő ortodox keresztény vallásban is jelen van. Hiszen a keresztnek csodás, az ó-hitű keresztényt megvilágosító, meggyógyító, „önmaga lelkében is örökre igazul világító”, a hívőt megsegítő tulajdonsága ismert része az ortodox kereszténységnek.

Oly annyira, hogy az emberi élet nagy fordulópontjain a keresztcsókolás, mint az isteni fényzimbólummal való közvetlen testi-lelki kapcsolódás kikerülhetetlen része a rituálnak.

Mindezek ellenére magán a pilisszántói keresztiskövön található kereszt-ábrázolás nem található meg a mindaddig dokumentált, könyvekben publikált, máig megmaradt bogumil ábrázolásokon, sírokon, sírmaradványokon. De tagadhatatlan, hogy a kövön található kereszt talpazatát jelentő, klauzúrába zárt, stilizált emberalak és azok a bizonyos fényörző, befelé ívelő lángocskák vagy „angyalszárnyak” iránymutatóak lehetnek a további kutatásokat illetően.

Talán egy késői bogumil rekvizitumokat felvonultató templomos keresztéről van itt szó. Mindenesetre izgalmas titka fog lepleződni a magyar múltnak, amikor ez a bizonyos pilisszántói kereszt elkezd majd „beszélni”. Addig is a legtöbb, amit tehetünk „csak ” annyi, amit e kis település derék szlovák származású polgármestere tesz. Tisztelni kell a múltat, az ősök ránk maradt emlékeit. Tiszteletbe tartva ezzel azt a kezet és azt a hitet, ami által ez a kereszt azon a bizonyos kövön megjelenhetett és a történelmi múltunk részévé lehetett. Csak ekkor remélhetjük azt, hogy majdan a minket követő utókor a mi kezünk munkáját, a mi gondolataink emlékeit nem fogja felesleges kacatként, mint ismeretlen tárgyakat a szemétre hányni, vagy egy majdani „Való Világért” örökre elfelejteni...

Ha tiszteljük a múltat, a múlt megszólal, jelt ad. Ha máshogy nem, hát úgy, hogy beomlik egy régi templom padlózata. De ez már egy másik történet...

(Dobogó II. évf. 1. szám: Gönczi Tamás: Kő kifordul...)

43. Aranyos vizek között

---aranyvizek felett a Nap vigyázkodik
e csodás magyar vidék fölött ottan óvakodik"

(Tóth Menyhért) 1910

Az aranyos folyó legendájáról már kevesen tudnak, de ez a legenda is Pilis-legenda. Hevében utal magára az „aranyvilágra”, a régi hajdan volt aranykorra, mint a nagy hatalmú időre. Ő azaz, aki, mindenkin és mindenen uralkodik pontosabban nyomot hagy. Kivéve a halhatatlanság birodalmába tartozó lényeket és azok dolgait...

A legenda nagyon régről veszi kezdetét. Akkor még nagyon más világ volt ezen a vidéken. Más volt az éghajlat és mások voltak az emberek is. Ekkor még értette az ember a növények és az állatok beszédét. Beszélni is keveset beszéltek, mivel ők szavak nélkül is megértették egymást. Az emberek ekkoriban nem voltak egyformán olyan kicsik, mint manapság. Sokan jóval többet is éltek 100 esztendőnél. Voltak közöttük olyanok, akik 300 évnél is többet éltek itt ebben a testben ezen a földgolyón.

Ezek között az emberek között óriások is éltek itt a Pilisnek a mainál jóval melegebb klímája alatt. Ezeket a hatalmas, az emberhez hasonlító, de nagyon-nagyon magas lényeket az emberek ősapjuk (Nimród) rokonaiként tisztelték és tartották számon. Számuk jóval kevesebb volt az emberek számánál. Barlangokban laktak, és növényekkel táplálkoztak. Hallásuk olyan kifinomult volt, hogy még azoknak az embereknek a lépteit, vagy beszédét is meghallották, akik olyan messze voltak tőlük, hogy még nem is látták őket. Ők jó óriások voltak. Nem akadt közülük egy sem, akik az embereknek nem akartak jót. A rossz óriások nem itt születtek és nem is itt éltek a Pilisben.

Ettől a vidéktől jóval messzebb, távolabb éltek. Néha meglátogatták ezt a vidéket. Ilyenkor szent köveket loptak, lányokat raboltak, vagy éppen enni adtak azoknak a sárkányoknak, akiknek egy évben csak egyszer lehetett enni adni, és akkor is csak a megadott időben a megfelelő táplálékot. Mert ha nem, akkor gonosz lángnyelvükkel erdőket gyújtottak fel, barlangokat omlasztottak be és az emberek otthonait dúlták fel. Ezeket az idegen óriásokat e vidék óriásai mindig és sikeresen elzavarták a Pilisről és környékéről.

Ekkoriban sokkal közelebb volt a Nap a földhöz, mint manapság és nem egy hold jött fel esténként az égre, hanem kettő. Telet nem ismertek az emberek és a hó is idegen volt a számunkra. Békességben éltek egymással. Tisztelték a napot, a fényt, az azokban lakozó tiszta erőket. Este illatos magokat szórtak a tűzre megszentelve azt velük. A megszentelt tűz tiszta, nyugodt fénye által tették esti dolgaikat. A folyókat és a kis csermelyeket is tisztelték, abba a szent fákról tépett tüzet dobtak, hogy az is legyen tiszta és világos, mint az esti tűz, amit körül álltak. A „mozgó vizekről”, a folyókról, patakokról, csermelyekről azt tartották, hogy bennük a két nagy világító természete van beleköltözve.

Nappal a Nap fényét vették magukba, még annak „elmentével” a sötétség lehullásával a holdnak az ereje költözött bele ama élő vízbe. (A magyar ősvallás is ismerte a vizek mellett való áldozás ősi szertartását). A két erő szent természettel áldotta meg a vizeket és életük mozgását harmonikussá, a csillagok életéhez hasonlatossá tette. A nappali „mozgó vizekről” úgy beszéltek ők, mint a napfolyóról, ami a Nap hűsítő véreként jött a földre, míg az esti „mozgó vizekről” azt mondták, hogy az nem más, mint holdfolyó, ami a holdnak a véreből született. Ez utóbbi azonban holtfolyó, mert nem őrzi a Napnak a fényes világosságát. Amit Ő a Nap azért engedett a földre, mint élő, meglelkesített égitest, hogy a szemeinek forró sugarai ne szárítsák ki a földeket.

Lejött hát nagyon közel a földre, a földnek is az arca közepére. Annak is a pilisi szegletébe, a föld arcának csodás közepébe. Ekkor előbb utakat olvasztott a kövekbe. Ezekből lettek aztán a barlangok, amik nagy számban terültek szét a Pilis alatt. De ezeknek a kőbe vajt utaknak több lejárata is volt a földnek a leges-legmélyére. Oda, ahol a szent tűz tűzfolyóként cikázik a szörnyű nagy mélységben forró vizeket szülve és tolva maga felett. Miután utat csinált a kövekben a föld alatt, elbújva a felhői mögé hatalmas vizet zúdított a vidékre. E vizek ereje nem volt egyforma, mint ahogy a Nap ereje sem egyforma sohasem. Az „erős vizek” a földre hullva hatalmas utakat csináltak maguknak a földön.

Ezek a hatalmas utak soha sem voltak egyenesek, mint ahogy az emberek sorsa, életútja sem egyenes sohasem. Miután a Nap és a Hold vére a földre folyt megszülettek hát a „mozgó vizek”.

Az emberek a fehér hegyek környékén, a föld arcának közepén a világos „mozgó vizet”, a nappali folyót, az aranyfolyót, mint élőlényt, mint lélekkel bírót tisztelték. Ő mosta meg gondolataikat. Ő mosta meg a magukon hordott gúnyát. Ő vérért vették (belőle ittak). És Ő volt az, aki a földi útja során kijelölte a családok, a közösségek közötti határokat is. Vizek, fák, hegyek mellett éltek. Ahol nem volt közel Ő, a víz, azt a helyet nehezen lakták be. Mikor eljött az este és lenyugodott a Nap, a vizek zavarossá váltak. Különböző szörnyek léptek ki belőle, akik megöltek, megették minden élőlényt, ami az útjukba került.

Különös fények villantak meg ilyenkor a vizek mentén. A Pilis legmagasabb részén meleg folyó tört fel, amiben mindenféle kis lények, bogarak, halak éltek szem nélkül szörnyű kinézettel. Ezek is csak holdfolyás-holtfolyás idején, késő este voltak láthatók a vízben, míg nappal ez a meleg víz kellemes volt és gyógyító hatású.

Történt egyszer, hogy az emberek hírről kapták, hogy egy idegenek jöttek a földjükre. Nagyobbak voltak az embereknél, de kisebbek az óriásoknál. Éjszakajöttek, és ami az útjukba került, azt mind feldúlták, megették, elpusztították. Ezek a valakik legszívesebben a vizek melletti dús növényzet környékén szerettek lenni. Mikor már a pusztítás szinte emberfeletti méreteket öltött, az emberek összeültek, hogy mit is tegyenek. Ekkor döntöttek úgy az Ős-pilis emberei, hogy az egeken át a bölcs napot hívják segítségül.

A naplelkű táltosember tolmácsolta is a választ a kérésre. Az éjszakai vizeket tegyék világossá, a sötét zavaros vizeket tisztává. Ettől a naptól kezdve, mintegy naptanácsra a lenyugvó nap idején a hegyek, a völgyek, a barlangok vizeinél kérték az aranyos vizeket, hogy a Hold feljöttével is őrizze meg naptermészetét, aranyos tulajdonságát. Az emberek kérése aztán meghallgatásra talált. A vizek oly szépen ezüstösen világolta a Hold birodalma idején is, akár nappal. A sem nem ember, sem nem óriás idegenek amilyen hirtelen itt teremtek, oly hirtelen távoztak is.

Az „élő vizek” ezek után éppolyan tisztán csörgedeztek ott este, mint nappal. Benne arany- és ezüstpikkelyes szép halakkal. A sötét vizek árjából előbukkanó szörnyeket pedig az örökké szeretetet és melegséget sugárzó nap visszaparancsolta oda, ahol valójában az ő birodalmuk van. Ezek után az emberek úgy éltek ott a világnak magyar közepén, mint azelőtt: - kortalanul, örömben, boldogságban. Az állatok, növények, emberek, óriások közös birodalma világos és éghez hasonlatos.

Eddig a mese vagy inkább mítosz, ami több szempontból is nagyon érdekes és sokatmondó lehet a figyelmes olvasó számára. Először is azért, mert dominánsan jelen van benne, még pedig igen hangsúlyosan az aranykor. Annak az aranykornak a konkrét jelenléte és emléke, amiből nagyon de nagyon kevés jutott a jelennek. Abban az aranyról elnevezett napkorban az emberek, állatok, növények jóval közelebb álltak egymáshoz, mint manapság. Ezt érthető is, hiszen értették egymás nyelvét. Életkoruk és kinézetük sem olyan volt, mint most. Nagyobbak voltak és tovább is éltek jóval, mint a mai emberiség tagjai.

Jelennek vannak itt az óriások és a sárkányok. Az itteni jó óriások és az idegen rossz óriások említése is igen sokatmondó. Akárcsak az éghajlatra és a sajátos napkultuszra való hivatkozás. Aztán ott vannak a mítoszban gyakran megjelenő kozmologikus jegyek. A két hold megjelenése az égen óhatatlanul eszünkbe juttatja a Hörbiger-elméletet és természetesen Várkonyi Nándort, aki hosszú-hosszú évek kitartó munkája által minderre a népek mítoszaiban talált visszaigazolást. Nem is beszélve az élő, vagyis „mozgó vizekről”, ami ugye itt nem mások, mint a napnak a felhőkben őrzött „vére”. A földalatti „meleg vizek” megemlézése is egy igen érdekes dolog és minden bizonnyal egy nagyon régen tapasztalat vagy arra való emlékezés bizonyítéka.

De mindenképpen a legérdekesebb a nappali és az éjszakai vizek egyfajta antagonisztikus dualista felfogása. A nappali Jó vizek és az éjszakai, a sötét „rossz vizek” hangsúlyos szembeállítás mindenképpen gnosztikus fundamentumot takar. Az éjszakai vizek aranyos vizekké, vagyis világos természetűvé való varázslása megint csak magáért beszél, és egy nagyon ősi vallás mágikus-misztikus rítusát mutatja fel. Ez a vallás pedig egy nagyon ősi napkultusz, ami ott a „világ közepének közepén”, a magyar Pilisben a maga erősen dualisztikus tulajdonságával jelenik meg.

Mégpedig egy az „élő vizeken” végrehajtott természet-mágia „aranyos” szertartása folytán. Mindezt a mese, az elbeszélte és megőrzött mítosz a Pilishez, a magyarok szent vidékéhez köti, minden bizonnyal nem véletlenül. Rámutatva a helyre, ami őrzi a csodát...

44. Pomáz fölött. Pilisnek oldalában

„...fákat láttam, jeles fákat emlékéit egy régi szép világnak.”

(Zoványi E.: Fák Könyve)

Pomáz fölött, a Pilis oldalában egykor ott állott egymagában egy hatalmas nagy fa. Már messziről lehetett látni. Törzse olyan hatalmasan nagy volt, hogy több ember sem tudta átérni és a gyerekekből is kellett egy tucat, hogy át tudják azt ölelni. Természetesen ennek a fának is, mint mindennek e világon neve is van: - úgy hívták, hogy Magányosfa...

Tudjuk jól, hogy a néphit nagyon-nagyon régóta számon tart különböző Jeles fákat", amik körül vagy éppen közvetlen közelében különös megmagyarázhatatlan események történnek. Ennek talán a festészetünkben a leghíresebb dokumentuma maga Csontvárynak a híres Magányos cédrusa. De tudunk nem evilági, de e világban megjelenő, égis éró fákról.

Nemzetünk mitológiájában is kitüntetett szerepe van a fának. Oly annyira, hogy a magyar mitikus fa otthon, út és világokat összekötő élőlény is egyszerre. A történelmi Magyarország területén több olyan fa is élt vagy él még manapság is, amit a nemzet képzelete ismert politikusokhoz kötött. Tudunk Deák-fájáról, Rákóczi-fájáról, Nimród-fájáról. Sőt sokáig élt a legenda a Visegrád környékén élt és mára sajnos már fellelhetetlen Mátyás-fáról is, ami állítólag sohasem hullajtotta el a leveleit. Egész évben zöldellt és kívánságokat is teljesített, mint egykor az az igazságos király, akitől ő a nevét kapta.

A hagyománynak ezek a bizonyos jeles fái többnyire kiemelkednek a környezetükből, és igen sajátos alkattal bírnak. Többnyire óriások és igen gyakran „magányosak” is, mint ez a bizonyos pilisi Magányosfa. Ezek a legendás fák nagyidejű, öreg fák. Az idő nem fog ki rajtuk. Csak kinézetük fa. Emberi és nemzeti sorssal bírnak, illetve azzal rendelkeznek. Ők azok, akiket az élő emlékezet és a sárgult könyvek, illetve régi térképek is számon tartanak. Ott állnak ők az utak kereszteződéseiben, a völgyek közepén, meredek hegyoldalon, pusztákon, vízpartokon, mocsarak szélén örök vigyázóként, embert segítőként. A hagyomány úgy tartja, hogy a nagy emberek lelke hasonlatos az öreg fák lelkéhez. Mindent megjegyeznek, ami fontos, ami sorsdöntő, amit elvárnak tőlük.

Visszatérve a pilisi Magányosfához, tegyük fel a kérdést, vajon honnan is kapta ő ezt a nevet. Minderről már az 1900-as évek elején is több feltevésjárt. Ez a fa ott áll a maga hatalmas magányosságával a domboldalon és csodálatos nagy lombkoronájában ott van eldugva, elrejtve a dicső magyar régmúlt „és annak minden titka”, ahogy arról a környék népe beszélt egykor. Hogy miért is ez a hatalmas magányosság?

íme a fenn maradt legenda-verziók csokorba szedve:

- A nemzet is magányos maradt, mégpedig nagyon magányos a „magyar Szent Királyi Család, vagyis az Árpád-ház nélkül.

- A magyarság nyelve olyan akár egy hatalmas fa, amin a gallyak jelentik a ragokat, a gyökerek pedig az igen régi ősmúlttal való kapcsolódását. A magányosság természetesen itt is domináns szerepet kap. Hiszen a magyar nyelv valóban „magányos óriás” itt Európában. Az hogy itt él és megmaradt Európa mitikus közepén körülvéve a vele semmilyen rokonságban, kapcsolatban nem álló nyelvek közé szorulva, valóban csoda. Magányos csoda.

-E nagy fa alatt temettek el egy a törökök ellen vitéziül harcolt „páloskatonát”. A legenda szerint még halála után sok száz évvel is gyakran látták ott a fa alatt imádkozni. Nehéz kardját ilyenkor a fának támasztotta. Tette ezt olyan sokszor, hogy a fának támasztott kard nyomott hagyott a fa törzsén. Ezt a bekoptatott nyomot a környékbeliek még a második világháború idején is látni vélték.

- Ennek a fának a hatalmas lombkoronája mentette meg azokat a 48-as honvédeket, akik a Pilisbe menekültek a császári sereg elől. Azt mondják, hogy miután a honvédek lovaikkal együtt a nagy fa alá érkeztek ott a pilisi domboldalon, akkor a fa úgy bújtatta el őket, hogy a fakoronája lehajlott a földre és

teljesen betakarta őket dús, zöld lombjaival. Oly annyira sikeres volt ez a rejtekezés, hogy az éppen odaérő császári lovagság ellovagolt mellettük, mert semmit sem látott belőlük a lehajlott lombkorona miatt. Mikor az osztrák katonák eltűntek a szem elől, a fa lombkoronája lassan és méltóságteljesen felemelkedett és kitakarta a világnak újra a csodálkozó honvédeket.

- A múlt század harmincas éveiben az a hír járta, hogy itt a fa körül egy évben egyszer az éjnek közepén boszorkányok és manók gyülekeznek. Különös fényeket és hangokat lehet itt akkor a környéken hallani. Az, aki meglesi őket igen gyakran eszét veszti és olyan dolgokról ad hírt, ami több mint hihetetlen. Ez az ember láthatatlan lényekkel tud ezután beszélgetni. Érti a fák és a vizek beszédét. Nem fog rajta az idő vagy éppen egy éjszaka alatt annyit öregedni, mint más 10-20 év alatt. Úgy hírlik egyszer fiatal lányok lestek meg ott a fánál a boszorkányok táncát. S mind egytől-egyig „fehérmájú” lett és nem tudott betelni a férfiakkal. Oly annyira, hogy rossz híruk miatt mindegyik elköltözött lassan erről a vidékről. De olyan is akadt a szóbeszéd szerint, akit elvittek magukkal a pilisi boszorkányok és csak akkor hozták vissza, amikor már annak az unokái is öregek voltak.

- Volt egyszer, hogy hatalmas hideg tört rá a vidékre, mégpedig nyárnak a legközepén. Hatalmas, fákat kitépő, gallyakat leszaggató szelekkel érkezett. Az emberek csodálkoztak, mert úgy tűnt nekik, hogy a hirtelen támadt szél és az azt követő hideg csak foltokban, egyes térségeket lefedve uralta a vidéket. Az egyik leghidegebb rész e magányos fa és környéke volt. De csodák csodája, a fa közvetlen környékén sem hideg, sem szél sem volt. Sőt egy sejtelmes, sárgás fény uralta a fa közvetlen környékét. És ha sikerült valakinek a hatalmas szelén és a hirtelen támadt hidegen keresztül verekednie magát és eljutni e hatalmas fához, akkor egy különös, napos és meleg kis világba jutott.

Arról már többször is beszéltünk, hogy a Pilis világa egyben a barlangok világa is. Tudjuk, hogy ez különös birodalom a régi magyar történelemből megörökölt szerepe szerint egy szellemi központ, egy spirituális „középvilág”. Ez a hely az, ahol a magyar „szent királyság”, az Árpád-házi dinasztia őskirálya Nimród, az óriás és a „nagy vadász az Úr előtt” a lenti is a fenti világokat egy aranykori naphagyomány karizmatikus öröksége által összekötötte. Ennek az eget a földdel összekötött karizmatikus örökségnek az alsóvilághoz vezető útjai egy különös és szerterágzó barlangvilágon keresztül vezetnek le a mélybe. Nem lehet véletlen, hogy ennek a különös pilisi Magányosfának a „mitológiájában” is helyet kap ez a sajátos barlangvilág. Nézzük csak hogy hogyan:

- A régiek úgy tudják, hogy a „fehér hegy és rengetege”, vagyis a Pilis és környéke a föld alatt is él, ott is folytatódik. Vagyis ez a világ a föld alatt is világ marad. Ez benne a különleges, ez adja többek között a kiválasztottságát is. Ott „maga alatt” is vannak hegyei, völgyei, vizei, fái, sőt régi emberek által épített különös tornyai, várai, egyesek szerint piramisai is. S az, hogy itt és most már valóban a fantázia vagy egy régi tudás mitológikus emlékei között kutatunk, azt mindenki döntse el saját tudása, meggyőződése és hite szerint. Ennek az itt most megírt földalatti világnak minden bizonnyal egy igen sajátos barlangvilág adott helyet itt a Pilis alatt...

Ennek a barlangnak az egyik nagy és mai szóval úgy mondanánk központi bejárata felett egy hatalmas nagy fa áll őrt. Ez a fa úgy áll ott akár az „örökkévalóság”. Örökzölden és mindig fiatalon. A hagyomány úgy tartja, hogy ennek a bizonyos fának a hosszú-hosszú évszázadai alatt egyetlen egy gallya sem száradt el, egyetlen egy levele sem sárgult meg. Gyökerei lenőttek egészen a föld közepéig, ahol a nagy forrásától olyan színük lett, mint a szénnek és olyan tulajdonságai lettek, mint azoknak a köveknek, amikből a sziklák születtek egykor. Ezek a gyökerek a „lenti tűz” erejét szívják magukba.

Ettől az örök tűztől lett az a hatalmas és egyedülálló Magányosfa, mint az örök és élő halhatatlan kapuőr. Ez a tüzerő hatol végig a gyökerektől kezdve a hatalmas nagy törzsön keresztül fel a legmagasabb gallyakig. Ott, ahol a nap fényével, mint „szelíd fenti tüsszel” találkozáva egyesülhet önmagával. Lám így találkozik egymással a lenti és a fenti tűz annak a nagy magányos óriásfának a segítségével, ami ott áll őrt a Pilis titkos barlangvilágának a kapujában. Itt ennek a nagy fának a tövében futnak össze a világ útjai.

Azok a szerelmesek, akik e világ elől el akartak menekülni, el akartak bujdosolni - felkeresték e Magányosfát, aki egyes egyedül hatalmas élő óriásként őrzi minden utak lejáratait - és az segített rajtuk. Leengedte őket oda, abba a világba, ahonnan csak ritkán vezetett út vissza ebbe a világba, de annál több út ágazott ott szét e földalatti világ számtalan helyére, birodalmába. Arról is gyakran beszéltek a régiek, hogy azokat, akiket oda leengedett a „fa” néha látták itt meg itt, ezen világunk más-más helyein boldogan élni. Ezekről mondogatták, segített rajtuk a Pilis, a pilisi Magányosfa titka.

- Utolsó történetnek hagytam, megvallom nem véletlenül a számomra talán legérdekesebbet. Ami egész egyszerűen úgy szól, hogy ez a hatalmas fa nem más, mint egy óriás, aki akkor változott át hatalmas, időtlen fává, amikor „az idő összeesküdött ellene”. Ez akkor történt, amikor a mindig melegítő és mindig fényt adó nap ellen új égítést jelent meg az égen. Ekkor megváltozott magának a napnak is a melege. Az addig jótékonyan melegítő, gyógyító és magát a természetet fenntartó meleg fény helyett mintegy védekezésből harcos, gyilkos fényt kezdett el sugározni a Nap. Hátha ezzel a nagyon erős, fénnel eltudja úzni az újonnan jött égítést, az új vallás égi kozmikus jelképét. De a harc a nap alábukásával ért véget. S földi papjai, a napóriások elvesztették a harcot a sötét és hideg égítést új hódolóival szemben.

Aki tudta, és módja volt rá, az az égbe menekült. Fel egészen a Nap hatalma alá tartozó csillagokig. Voltak, akik a föld alá menekültek. Le egészen a föld legmélyében lévő Nap birodalmáig. S voltak, akik a hagyomány szerint égig érő, időtlen fává válva itt maradtak közöttünk a földön, hogy emlékeztessék az embereket arra az időre, mikor az év minden napján kellemes melege, jótékony fénye világította be a földet, és a nap soha sem hunyta le teljesen a szemét. Csak éppen annyira vett vissza a fényéből, hogy az emberek rövid, de mély és testet-lelket pihentető álomba szenderüljenek. Ez a világ akkor olyan volt, hogy állatokkal, növényekkel tudott beszélgetni az ember. Látott és ismert testetlen lényeket, akikkel kapcsolatban volt. Mára ez a látás szinte teljesen elveszett.

A hagyomány úgy tartja, hogy ezek a fává lett napóriások, vagyis ezek a halhatatlan és világokat összekötő fák csak kevés vidéken találhatók. Oly nagyon szerették a Jóistent és minden jó embert, hogy nem tudták ott hagyni azt a vidéket. Amikor menniük kellett inkább fává változva őrizték azt tovább. Ilyen vidék a magyarok Pilis-tája, legendás fehér birodalma, ahol a magasban ott dobog az ország kőbe zárt szíve. Az, ami elvehetetlen és az országot örökké élteni.

45. Dobogókő

„ Ennek a világnak Fehér a virága Fehér az egyháza Fehér a csuhása

Ennek a világnak Itt dobog a szíve Itt van a lelke Itt van a közepe „

(Régi magyar népének)

Több, mint két évtizede, hogy mitológiával és a népek hagyományával foglalkozom, tudom azt, hogy a színekért, a helyekért, a nyelvekért milyen ádáz és csendes háború folyik mióta az ember feleszmélt, mióta nemzetben él, mióta a nemzet nyelven beszél, mióta identitása van. Természetesen az sem mindegy, hogy egy nemzet milyen idős, az sem, hogy hogyan és miként emeli fel a múltját, mert ezáltal tartja meg magát az időben.

A színeknek is koruk, idejük és persze hatalmuk van. Erről igen könnyű meggyőződni, ha az ember figyelmesen átrágja magát Csontváry életén, annak festészetén és ránk maradt írásain, mint a nemzet örökzöld hagyatékán. De aki erre sajnálja az időt annak elég, ha csak elgondolkozik a nemzeti lobogók jelentésén, azoknak a színein és azok „helyén" a világban. Ugye egy nemzet sincs, akinek ne legyen zászlaja. Olyan is van, ami a sajátja. Olyan is van, amit másoktól vett el, vagy éppen megörökölt elhalt népektől.

Olyanról is tudunk, amit csak úgy hirtelen raktak össze, hogy legyen, mert lennie kell. Mert a zászló maga a nemzet. S a zászló színeiből van a nemzet örökös és elkophatatlan ruhája. Ebből következik az, hogy ha egy nemzetre nem a saját ruháját adják, akkor nem az lesz, aki. Ha nem az, amivé őt akarják tenni. Ezért minden nemzet számára nagyon fontos a saját ruhája, annak ősi színei és színvilága. Mert abban van ő otthon. Az a sajátja. S most el is érkezünk mondandónk céljához...

Lassan száz éve lesz annak, hogy egy öreg, Dunántúlról származó D. S. monogramot használó hagyománykutató azt merete nyilatkozni a Pilisről, hogy ez a hely Magyarország ősothona. S ennek az ősothonnak a „magas kapuja" nincs máshol, mint Dobogókőn. Ez az akkor még újdonságnak számító kijelentés manapság már nem is olyan megdöbbentő. Tehát ennek a furcsa magyar középvilágnak, mint ősothonnak a magas kapuja ott nyílik Dobogókőn. Ott, ezen a beszédes nevet viselő különös helyen. Valljuk meg, már a név is igen sokatmondó.

A dobogás szívtulajdonság. A kőről meg már egy kötetnyi információnk van, mint szakrális jelentésű elsődleges dologról. A szív állandó mozgásának látszólag ellent mond a kő mozdulatlan, nehéz „nyugalma". De így e kettő egy névbe zárva bizony több, mint izgalmas. A kőbe zárt szív valóban támadhatatlan, hozzáférhetetlen. És ami nagyon fontos így ebben az együttesben átveszi a kő is a szív tulajdonságát, és dobogni kezd. S ha azt mondjuk az analógiák mentén haladva, hogy ez a „dobogó kő" történetesen egy ország szíve, akkor a dolog bizony már több mint megdöbbentő. Ugyanis a szív, ami kőbe rejtetik el, az örökre megmarad. Részévé válik magának az örökkévalóságnak, az időtlenség különös és csodás birodalmának.

Úgy is mondhatjuk, hogy a kő örökkévalóságot ad a benne élő szívnek, és a szív életet ad az őt őrző kőnek. S ha tovább követjük ezt a sajátos archaikus lelkiségű, analogikus gondolkodást valóban eljutunk vele és általa ehhez a bizonyos „magas kapuhoz", ami nem más, mint maga az egész Dobogókő. A magas kapu egyben égi kapu is. Gondoljunk csak a fizikailag oly távoli, de az archaikus magyar gondolkodás számára oly közeli ősi Peru szellemiségére és ott a „kő", a kövek jelentőségére. A kő ott nem elfed, nem lezár valamit, hanem mindenképpen megőriz, magába rejt. A magasságnak ott is meg van a maga sajátos és spirituális jelentése és itt is, a hozzá képest látszólag törpe, de lelkiségében hasonló pilisi Dobogókőn. Itt elég most utalnunk a Dalai Láma Őszentsége pilisi látogatására.

Azok a vallások, amiken nem fog a világi idő, azok őrzik azt a tudást, hogy a „szent" magasság egyben kapu is. Kapu és bejárat a fizikai léten túlra. S ha ez a „szent kijelölés", vagyis mondhatjuk úgy is „szent magasság" egy Dobogókő nevű helyen nyilvánul meg, mégpedig Európa úgymond „szentközepén", akkor azt bizony meg kell látogatni. Egy a régi tudás birtokában lévő magas rangú egyházi vezető azt nem kerülheti. S nem is kerülte ki. Ezzel, mint legfőbb buddhista vallási vezető megerősítette önmaga

hitelességét, nem e világról való hiteles tudását. S persze ezzel újra kijelölte, megmutatta a helyet, ahol a magyar magas kapu elvezet az Ég Kapujához.

Természetesen színe is van ennek a „Magas Kapunak”. Mégpedig fehér. A fehér pedig nem „szín” a régiek szerint, hanem több szín együtteséből lett. Annak, ahogy a középkorban mondták, arányából született tisztaság.

Ebből a „született tisztaságból” van az a bizonyos Magas Kapu ott a Pilisben, Dobogókőnél. Ennek a mitikus fehérnek a jegyében áll a magyarok „Szent Királyok Nemzetsége”, ahogy őket ismeri a világ, a Magyar Árpádok, az Árpádok Háza, a magyar Árpád-ház. S maguk az Árpád-házi szentek ennek a magyar Fehér Egyháznak a szentjei. A magyar fehérkereszténység szentjei.

Azé az elfelejtett és agyonhallgatott kereszténységé, aminek a spirituális központja itt volt és van a magyarok szent Fehérhegyén és annak környékén, vagyis a Pilisben, annak föld feletti és föld alatti birodalmában, Nimród őskirály-ősapa által kiválasztott szent vidéken. Ezt az égi-földi átjárót a hagyomány szerint egy kőbe zárt szív őrizi. Annak a misztériumnak a helye, amit, mint hely a maga a Dobogókő jelöl ki a földi Magyarország különös helyén, ebben a tönkretett és oly sokáig eltitkolt, erdős-hegyes „pálosvilágban”.

Természetesen a fehér szín sem véletlen választás. Fehér vidék, fehér hegy, fehér ember, fehér kapu, fehér barlangvilág, fehér kapu, fehér fa, fehér vitéz, fehér világ, fehér kút, fehér oldal, fehér fény, fehér óriás, fehér víz, fehér meder, fehér forrás, fehér rom, fehér romok, fehér tető, fehér kő, fehér rét, fehér erdő, fehér lyuk és természetesen a legfontosabb a fehér egyház és papja, a fehér csuhás. Számtalan kapcsolódás, rejtett, mindeddig fel nem tárt összetartozás, amit ez a hely és maga a Dobogókő és környéke máig őriz.

Röviden, ahogy a mondás tartja - ami fehér az fehér, ami nem, az annak csak színe van. A kőnek, mint kapunak számtalan megfeleltetését találjuk magán a hagyományon belül és kívül. A mitológia jóval szorosabbra veszi ezt a párhuzamot, mint a tágabban értelmezett néphagyomány. Kapunak lennie kell. Az is természetes, hogy be lehet lépni és be is kell lépni ezen a kapun. Mindegy, hogy mikor történik meg ez a rítus, de meg kell, hogy történjen. Egyszerűen azért, mert a kapu csak addig kapu, amíg lehetőség van arra, hogy rajta keresztül „valahova” beléphessünk. Ez a belépés sohasem történhet meg a profán időben.

Mindig csak ott, ahol a szakrális idő belép a profán időben és átváltoztatja annak a struktúráját. Erről a rejtetten jelenlévő „időváltozásról” kevesen tudnak, kevesen beszélnek. Annak ellenére, hogy a mitológia mélyének egyik nagy titkára, magára a mitikus-ösgnosztikus átváltozásra, pontosabban átváltoztatásra ad lehetőséget. Emlékezzünk csak a magyar őskirályra, Nimródra és annak a magyar mitológia által megőrzött átváltoztatásaira. Látni fogjuk, hogy ott milyen fontos a hely és az idő szerepe. A hely meglepően nagyon gyakran egy kapu által jelöltetik ki. S az idő, ahol mindez megtörténik egyértelműen nem a profán idő, hanem a mitikus idő legmélye. Sőt ha tovább kutatjuk magának ennek a mitikus kőnek, mint kapunak a szerepét elérkezünk a régi népek ősváros-hagyományához, amit már említettünk is.

Arról van szó, hogy minden ősvárosnak szakrális hely (templom, áldozati hely, napvárta stb.) a közepé. Úgy is mondhatjuk, hogy „van a közepén”. És ez alatt a szakrális hely alatt, ami egyben egy hely, egy vidék mitikus közepé - egy szent követ találunk. Ez a kő meg egyértelműen egy kapu (kőkapu), ami mintegy kijelöli azt a helyet, ahol a fenti világból le lehet jutni a lenti világba. Ennek a kapunak pedig nehéznek és élőnek kell lenni. Nehéznek, mert aki ezt a kaput meg akarja találni és azon be is akar jutni, annak spirituális értelemben vett „lélektől nehéz” embernek kell lenni. Hiszen tudjuk, hogy az emberben a szellem tüzetől fűtött lélek a legnehezebb. Ez a teher pedig a fejben tárolódik, és a szívre nehezedik. Minderről könnyen meggyőződhetünk, ha elmélyedünk a magyar ősmesék világában vagy éppen alaposabban szemügyre vesszük az egyiptomi mitológia kövekre festett különös képeit. Az csak természetes, hogy élőnek kell lenni ahhoz, hogy ehhez az őskapuhoz eljuthassunk. Ismerjük és tudjuk az ősi tanítást:

- csak élő mehet át az élet kapuján,
- csak az élő léphet át a halottak kapuján élve,
- csak élő tudósíthatja az élőket a nem élőkrol,
- az élők és a halottak kapuját egyaránt az élők őrzik,
- a halál is élet, egy másik élet, ami már egy másik világban realizálódik.

Az ősmitológiák megmaradt emlékei szerint a halálnál is van egy sokkal, de sokkal „rosszabb” állapot, amit nem nevez meg, mert olyan szörnyű és kimondhatatlan. Ennek a szörnyű és kimondhatatlan valaminek a helye az a hely „ahová már nem vezetnek kapuk”, ahol már nincsenek jelen az elemek.

Ahová nem jut el soha semmi emlék. Ahol azt az ősmítoszokban megőrzött kilenc plusz egy kaput már nem találja meg a kereső lélek. Ahol a létezés egyetlen egy lehetősége sem valósulhat meg sohasem. Visszatérve a kőhöz, mint mítikus kapuhoz tudjuk azt, hogy a fizikai világ legnehezebbjének szinte minden tradíció egységesen a követ tartja. Ennek a kőnek a természete az, hogy kemény és változtathatatlan. A kora pedig minden esetben időtlen. A kőnél öregebbnek csak az időt tartják, azt az időt, ami magát a követ „életre keményítette”. A kő azontúl, hogy mindig „kemény”, mindig „őrző” is. Emlékezzünk csak a világokat őrző aranydió magyar meséjére és annak örök refrénjére:

*„kemény dió, arany dió mit őrző te örök dió kapu
benned, világ benned”*

A Pilisben, a történelmi Magyarország „agyvilágának” különös közepén, ott benn a magyar mese aranydiójának legközepén, ott találhatjuk magyar világunk mítikus dobogó kapuját, dobogó követ. Ott, ahol a név is őt magát szólítja, nevéen nevezi, és úgy hívja - Dobogókő. Ez a kő bizony fizikális és spirituális értelemben véve is - „fenn van, és benn van”. Ott áll, ott dobog elvehetetlenül, rendíthetetlenül. Mert ő maga az ország szíve és a magyar világ mítikus kapuja is egyben.

Ennek a kőszívnek, mondhatjuk úgy is ennek a magyar világban fókuszált természet-szívnek a ritmusa, a dobogása magyar. Ezt a dobogást érezte meg Kodály Zoltán, erről a mágikus ritmikáról beszélt Várkonyi Nándor, ennek a lélek legmélyén érezhető lüktetésnek az apropóján vett vándorbotot a kezébe Körösi Csorna Sándor. A nemzet e Pilisben dobogó mágikus szíve épp olyan érzékeny terület, mint az ember fizikai testében dobogó szív és annak közvetlen környéke. Nélküle nincs élet. S ha van is, az már nem természetes, nem eredeti, nem az ősoktól, hanem másoktól való szív. Mi csak ragaszkodjunk a saját szívünkhöz, ahhoz, ami bennük és a hazában a magyar hagyomány szerint „egyszerre született meg”. Dobogókő dobbanása legyen szívünk dobbanása.

Ez a ragaszkodás legyen egy olyan elvehetetlen örökség megvallása, ami tiszteli a más szívek dobbanását, de magasra emeli a sajátját. Mert tudja, hogy az a dobogás ott Dobogókőn az ő szívének a dobogása. Mert tudja, hogy annak a helynek a „szívdobogása” az ő szívének a dobogása. Annak a helynek a múltja az ő múltja, annak a helynek a jelene az ő jelene. És ami talán a legfontosabb, annak a jövője az ő jövője is.

46. Pilis hegyén...

„...s miféle szellemi áramlatok mormolását hallom én meg a Pilisben?”

(Prohászka Ottokár)

A nagyhírű magyar püspök, akitől e fejezet címét és mottóját vettük azt írta a Pilisről elmélkedve, hogy az „szent berke volt a XII. századbeli misztikának, mely a szeretet fölényét hirdette az ész és a tudás fölött”. A szent berkekkel és a mindent tisztára, „fehérre” égető, őszinte, tüzes szeretettel minden rendben van, de a tudással itt sántít valami. Az a bizonyos testvérpár, vagyis a „meg nem bolygatott realizmusnak és a misztikának a szelleme” valahogy megköveteli a tudást is. Nem hagyja a tudást felégetni a szeretet oltárán.

Hanem úgy tűnik, mintha maga ez a rejtélyes, a Pilisben tetten érhető, kora középkori „fehértudás” kiegészíti, mintegy spirituálisán megerősíti azt a sajátos magyar misztikával rendelkező fehér kereszténységet, aminek itt a bölcsője a Pilis fehér hegyén és közvetlen környékén van. Ez a sajátos magyar kereszténység volt az erjesztő kovásza magának az itt született pálos misztikának is. Furcsa ezt ma így kétezren túl kijelenti, amikor már ez az egyetlen magyar alapítású, a Pilisben született férfi szerzetesrend a történelem furcsa kanyargása közepette elveszett magyarnak lenni.

Hajdanában a Pilis barlangjaiban élő pálos remeték Prohászka szavaival élve „valamiféle fehér mágiával riasztották vissza a pogány erdők haramiáit és pásztorait”. A probléma csak ott van, hogy Őzséb a derék esztergomi egyházi éppen e „pogány erdők” remetéitől, pásztoraitól kapott inspirációt arra, hogy a hivatalos katolicizmusban elfoglalt nem kis rangú egyházi posztját elhagyva e pogány erdők-hegyek-barlangok részese, egyszerűbben szólva lakója legyen.

E pogány erdőkben élő pogány remeték, hegyi emberek, pásztorok, későbbi egyházi megfogalmazás szerint haramiák fehér mágiáját megismerve egy tűzlátomás reveláló ereje által elvonuljon és egy igen sajátos, magyar rendet alapítson. S ennek a különös magyar rendnek az otthonául a Pilist válassza. A választás nem lehetett véletlen, erről már többször is szoltunk.

Ez a különös természet lakta háromszög a Buda-Esztergom-Visegrád városokkal, mint misztikus sarokpontokkal kijelölve minden bizonnyal sokkal, de sokkal többet mondott az akkori embernek, mint a mainak. Sajnos. Hogy szent hegy van itt, az nem kétséges. Azt is tudjuk, hogy a szent hegyek tetején az ember a Mindenhatóval találkozhat. Mi sem természetesebb annál, hogy egy magyar szent hegy tetején a magyar ember a magyarok Jóistenét ismerheti meg. Ez a Jóisten ott van a magyar mítoszban, ott van a magyar mesében, a magyar életben, de otthon csak itt a szent hegyen van. Milyen érdekes, hogy a szakkönyvek, tankönyvek, vallásos hagyományokról szóló nagy képes albumok a népek számtalan szent hegyéről beszámolnak, illusztrációkat, fényképeket közölnek róluk, de a magyarok szent hegyéről hallgatnak.

Hallunk és olvasunk az Olümposzról, a Fudziámáról, ismerjük Monserrat titkát. Aztán meg ott van Camaldoli, Monté Cassino, Assisi a napfényes Itáliából, a kimondhatatlan nevű cseh szent hegy, a Strnhov. Nem is beszélve Jasna Goráról, aminek külön titkot rejt a neve, ha értjük, hogy mit is jelent a név a lengyelek nyelvén. A legnyugatibb szlávok több mint 600 éves pálos monostora a maga felbecsülhetetlen értékű ereklyegyűjteményével, máig körbe nem járt magyar vonatkozásaival oly becsesek számunkra. De nem, a Pilisről nem olvashatunk semmit. Valóban és szó szerint is fehér folt.

De ami nagyon fáj az az, hogy következetesen agyonhallgatják e szent magyar tájat. Úgy tesznek, mintha nem is létezne. Mintha ennek a vidéknek és az itt található szent fehér hegynek nem lenne múltja, nem lenne történelme, nem lenne szakrális ereje. Mintha nem is lenne a térképen. Pedig aki egy kicsit is foglalkozott a Pilissel az tudja, hogy ez a vidék szent vidék. A magyarok szakrális szent vidéke. S a körülötte lévő némaság még óriásabbá, még megközelíthetetlené tette. Azt a titokzatos erőt, a csend, az agyonhallgatás profán művészete csak még nagyobbá tette.

Egyet kell értsünk Szabó Zoltánnal, Prohászka Ottokárral és a kevésbé ismert többiekkel, hogy a magyar sors valóban szentté rendelte azt a magyar földet, amit Pilisnek neveznek. A magyar kereszténység kevésbé ismert kezdeteinek az idején valóban egyre másra épültek testén a monostorok, zárdák, szentegyházak, apátságok. Ennek a sokat emlegetett magyar kereszténységnek a megerősödése idején a hegy maga lett az Engesztelés Hegye. Ott a pilisi apátság Nagyboldogasszony Templomában az új hit ke-

resztségének Nagyasszonya egyben a régi magyarok Boldogasszonya is. A régi hit itt „békességben” található az újjal és annak egy sajátos magyar változatát, fehér hitét teremti meg.

Itt ezen a vidéken alapította III. Béla Árpád-házi királyunk a pilisi ciszterci monostort. Prohászka azt írja, hogy e nagy királyunk mintegy Konstantinápolyból jövet hozta magával az élet és a szellemi áramlatok iránti érdeklődését, mintegy szembefordulva ezáltal Bizánc merev gondolatvilágától. A nagy püspök nem is akarja, de nem is tudná kikerülni a tényt. A pilisi fehér pálosok és a velük oly közeli szellemiségű fehér ciszterciek - „fehérbe öltözött fehérek” voltak egy semmihez sem hasonlítható „fehér” szellemiséggel, aminek sajátos magyarságát egy korábbi hit erős és világos szentségi ereje tartotta össze. Ezért ez a kereszténység láthatóan és érezhetően magyar kereszténység volt. Róma és Bizánc számára egyformán idegen. Túl mély és túl finom. Túl természet-közeli és túl misztikus.

Ezek a jelzők jellemezték magát a magyar Árpád-házat, a magukat Szent Királyok Családjának nevezett magyar királyi dinasztiát, azt a Nimród-tól származtatott különös turul-szülte szent dinasztiát. Ezért is integrálta a pálosokat oly nehezen a római Szentszék...

S itt van még a Pilistől oly távolinak tűnő Pannonhalma, mint valami rejtélyes ellenpólus. Tudjuk, hogy Pannonhalma a fekete barátoké volt, tudjuk, hogy a Pilis a fehér barátok birodalma. Pilis és Pannonhalma mindkettő szent hegy, magyar szent hegy. Az egyik, a fehér az „magasabb”. Azért teszem idézőjelbe ezt a jelzőt, mert itt többféle értelemben is értendő az, hogy magas.

A másik, a fekete is szent, de az „alacsonyabb”. Ha a színek, a betűk, a szavak, a tettek, az élő múlt mögötti mélységek-magasságok láthatóvá válhatnának, akkor igen könnyen megismerhetővé válna ez a két szent vidék. A szívekben és a lelkekben a megfelelő helyeken, a megfelelő magasságban volnának láthatók. Erre a lassan lamentásra forduló gondolatsorra jelenünk egyenes választ ad, mivel a Pilisről egyre több szó esik, egyre jobban a helyére kerül ott a fejekben és a szívekben. Egyre többen elgondolkoznak azon, hogy vajon mit is adott és mit is ad nekünk magyaroknak ez a különös vidék. Az a hely, ahol meráni Gertrúd alusza örök álmát, ahol Nagy Lajos lova nyomát őrzi a föld, ahol a pálos remeték imáit őrzi az idő.

47. Chartres és a Pilis

„...Chartres-nek igen fontos üzenete van a jövő számára, ami az emberi lélek legmélyéről köszön vissza. Ez a lelki mélység ad neki hitelt és tiszteletet. Kétkem, hogy van hozzá hasonló szellemiségű hely a földön. De ha van, akkor az nagyon értékes és kiválasztott hely lehet...”

(Török S. Endre)

„...Chartres-i labirintus a hajó kövezetére rajzolt koncentrikus körök sorozatából áll, melyek végtelen számú variációban fonódnak egymásba. Az alakzatnak a középpontjában egykor Théseus és Minótauros harca volt látható. Ez újfent bizonyíték arra, hogy a pogány témák átszivárogtak a keresztény ikonográfiába, következésképp arra is, hogy nyilvánvaló mitikus-hermetikus jelentésük volt...”

(Fulcanelli: A katedrálisok misztériuma)

Többen is feltették már azt a fontos kérdést a piliskutatók közül, hogy vajon miért esik az erdő Gerevich László szóhasználatával „közelebbi vagy távolabbi vonzásába a XI. században alapított püspökségek, egyházi intézmények oly nagy része. Úgy tűnik, mintha a korai magyar keresztény egyház az erdők-hegyek vadregényes vidékét közelebb érezte volna magához és a hithez, mint a városokat.

Eretnek gondolatnak tűnik ez a kérdésfeltevés különösen akkor, ha belegondolunk, hogy az a másik „elhagyott” nemzeti vallás a „pogány” magyarok ősvallása sajátos panteisztikus jegyeket viselt magán. Ez a máig teljesen fel nem tárt őshit különös természetmágiában élt. Együtt lélegzet, együtt élt a természettel, nem tudjuk biztosan, de talán a kereszténységnek ez a korai „magyar kereszténysége” ezért is született meg a magyar világ szakrális „fehér helyén” és ezért is emelte főbb egyházi centrumait a szent erdők és hegyek közelségébe.

Ilyen a pilisi szent hegy, a szent erdő közvetlen közelében megépített pilisi ciszterci apátság is. Itt találták meg teljesen összetört, szétzúzott (?) romok között Meráni Gertrúd királynő földre mélyesztett síremlékét. Valakik egykor nagyon jó munkát végeztek, mert finoman szólva Jól megbolygatott” állapotban találták ezt a síremléket. Így is írt róla a 20 évvel ezelőtt publikálódott szakirodalom. Én inkább úgy fogalmaznék, hogy itt egy szándékosan kifosztott, kirabolt és az ott hagyott köemlékeket is szintén szándékosan összeforgatott, összetört, valamikori gyalázatnak a nyomaít találjuk meg itt. Még így a megbolygatott állapotában is sok érdekes dolog maradt itt hátra.

A négyzet alakú főszentély egykori oltárához impozáns lépcsőfokok vezettek egykor. A valóban nagyméretű és szokatlanul széles főoltáron a templom védőszentjének Szűz Máriának az égi koronázásáról szóló szoborcsoport emelkedhetett. A főoltárral szemben, a templom főhajójának mintegy a tengelyében kőlapokból kialakított, kirabolt, szédült sírgödörben találták meg Máriának, a Magyarok Nagyasszonyának és a lebegő, imádkozó angyaloknak homokkőből készült töredékét. Meglepő, hogy itt ebben a sírgödörben talált néhány kisebb szobortöredék „beszél” arról, hogy milyen lehetett főoltár ábrázolata valójában. Itt említsünk meg egy néhányat az itt talált töredékekből: - tipikus koronátöredéket tartó angyalkéz, finom ívű, kecses, imára kulcsolt női kéz, - különös ülőalak drapériái.

Ezeknél a szobortöredékeknél maga a téma, a faragás technikája, a főbb stílusjegyek, nem beszélve magáról a faragványok anyagának azonosságáról (homokkő) arról árulkodnak, hogy a közelben és ugyenezen sírgödörben talált szarkofág faragványaival együtt azonos műhelyből, talán azonos kéz által született meg. Mindent összevetve nem volt véletlen az a már kissé korainak vélt feltételezés, hogy itt egy komoly síremlék darabjainak összetört, szédült darabjaival állunk szemben. E helytől nem sokkal távolabb közvetlenül az egykori szinten találták meg a szinte teljesen szétzúzott, összetört vakárkados szarkofág többi darabjait. E kifosztott sírban a szarkofág tizenvalahány töredéke keveredett a közeli sírok csontjaival, valamint a többi pusztulási törmelékkel. A szakemberek által a töredékekből kisserkesztett sírkő méretei viszont megegyeztek a földben talált kő sírhely méreteivel. Figyelembe véve azt a tényt, hogy a közelben hasonló kő sírgödör nincs, és ez a kitüntetett hely a templom építőjéhez „illik”, mindezt Gertrúd királynő földre mélyesztett síremlékének csúnyán feldúlt és összetört maradványainak lehet tekinteni.

Igen figyelemre méltó az a tény is, hogy az itt talált ülőfigurák töredékei között több olyat is találtak, ami koronás királyfejet ábrázol. Így jogos az a feltételezés, hogy ide egy királyi személyt temettek, vagyis ez a síremlék egy királyi személy sírja lehetett, akit nem véletlenül temettek el ide. A környékkel és magával az apátsággal szoros kapcsolatban csak egyetlen egy ilyen személyről tudunk. És ez II. Endre első felesége. Ennek az építkezésnek legfőbb támogatója, legfőbb adományozója maga Meráni Gertrúd. A közhiedelem, a krónikák híradásai és legautentikusabb bizonyítékként fiának IV. Bélának hiteles oklevele szerint itt helyezték őt örök nyugalomra. Békefi R. : A pilisi apátság története címmel írt alapkönyve, amit az 1800-as évek végén adott közre (1891) erről az oly fontos latin forrásból is idéz bizonyítva a leírtak igazságát, hitelességét:

„...in qua (Plys) eciam corpus matris nostre honorabiliter requiescit...”

Többen próbálták már Chartres szakrális művészetét párhuzamba hozni a magyarországi „istenes művészettel”, ami sokak számára merő fikciónak számított és számít. Chartres művészetében valóban van valami olyan spirituális mélység, ami sem azelőtt, sem azután nem volt része az európai templom-művészetnek olyan esszenciális formában - ahogyan ott és akkor megjelent. A finoman ábrázolt és több szinten is értelmezhető szimbólumok, a színek és az arányok egyfajta teremtő varázsa úgy tűnik valóban egyedülálló és kivételes alkotott ott és akkor.

Vajon valóban csak felkapott és gyökértelen feltevés az, hogy mindez összehozható a középkori magyar templom-művészettel vagy a széles körben értelmezhető vallásos szimbolikával? Vajon igaza lehetett annak a mára elfelejtett és emigrációban meghalt régész-történésznek, aki egykor azt a feltevést kockáztatta meg, hogy a fizikálisan ugyan egymástól távol lévő, távol „élt” szent művészet valójában egy közös gyökérből született meg valamikor. Az egyikről a hazai régi magyar keresztényművészet eme irányáról, az oly régi szimbolikát és a vele „érkezett” színmisztikát, sajátos arányrendszert, az emberi mozdulatoknak, arcoknak ezt a különös mély gyökerű megörökítését finoman szólva elfedte a jövő művészete, a jövő vallása. Elfedte, mert a művészet is és a kereszténység is más arculatot vett. Ledobta magáról a régi látást. Hagyta elveszni azt a bizonyos fehér hagyományt, aminek a jegyében állt maga az egész Árpád-ház. Az a magyar ősi dinasztia, aminek a lelegején Nimród, az ősi kultúrvilág egynyelvét beszélő mitikus óriáskirály, a nagy égi vadász állt.

Ami a francia világnak eme szent művészetét illeti, úgy tűnik mintha valami spirituális megnemérés, valami gyökernek, eredetnek a felejtése okozta volna e stílus feloldódását „elfolyását” az európai művészet olyan fontos helyén, mint maga Franciaország. Mintha Chartres valami szent üzenetnek a csúcsa, az esszenciája lett volna, ami már a jövő számára egyrészt megérthetetlen, másrészt megalkothatatlan. A léleknek ez a mélysége, a szellemnek ez a magassága már elérhetetlennek bizonyult az utókor számára. Már csak egyes részeket tudott értelmezni és a legtöbbször azt sem a maga „helyén” a maga birodalmában. Hogy magáról az egésze ne is beszéljünk. Vizsgáljuk meg most ennek a Pilisben eltemetett magyar királynőnek a feldúlt, meggyalázott sírját Chartres és az elvesztett magyar „fehér művészet” összefüggésében. Vajon van e kapcsolat a korai magyar vallásos művészet és Chartres között?

Mindenek előtt erősítsük meg, hogy nincs semmi forrásunk arra nézve, hogy a királyi család bármely más tagját itt ebben a pilisi ciszterci apátságban temették volna el. A sírban és a sír körül talált töredékek stílusa a temetés időpontjánál nem sokkal későbbi. Ami csak megerősíti a tényt, hogy ebben a bizonyos homokkőből faragott sírban valóban egy a Pilisben található ciszterci apátságban eltemetett magyar királynő, Meráni Gertrúd nyugszik. Milyen színek találhatók ezek között a töredékek között dominánsan, oly annyira meghatározóan? Itt van például ez a furcsa testszín, ami ugyan egy kissé barnább a megszokottnál, aminek több oka is lehet, de mindenképpen az emberi test színe. Ezt ne hagyjuk figyelmen kívül. Aztán itt találunk pirossal, kézzel festett és érdekesen aranyozott alaktöredékeket. S jön a dolgok érdekes része. Horváth és Gerevich is megerősít minket a megsejtésünkben. Gerevich szó szerint ezt írja:

... ez a királynő homokkőből faragott síremlékének, testszínnel, pirossal, kézzel festett és aranyozott alakjai, ruhái lehettek csak, amelynek szobrászata részletekbe menő összefüggést mutat, éppen a Chartres déli kapujával, különösen az előcsarnok pilléreivel, ugyanakkor Villard d'Honnecourt Albumának ábrázolási stílusával és motívumaival, így az Album bejegyzései konkrétan értelmezhetők.”

Horváth Lajos sem nyilatkozik másképpen mondván, hogy:

„...Meráni Gertrúd megtalált pilisi nyughelyén talált ábrázolás-töredékek és azoknak sajátos stílusjegyei és színvilága Chartres-t idézi akár. Akár beszélünk erről, akár nem, ez a hasonlóság megdöbbentő és igaz”.

Mikor ezek a művészeti alkotások készültek IV. Béla már herceg. Hatalommal rendelkezik, és ezt a hatalmat gyakorolja is. Magyon valószínűnek látszik, hogy ő maga vagy éppen II. Endre egy Európában, így Magyarországon is ismert francia művészt, pontosabban szobrász mestert kért fel erre a munkára. Itt a mester megnevezés alatt a szónak több jelentését kell értenünk.

Ebben az időben a szobrász mester kifejezés alatt nemcsak a „szobrászt” kell értenünk, hanem sokkal többet. A régiek tudták azt jól, hogy ha valaki egy lelketlen követ úgy lelkesít meg, hogy abból egy testbe zárt lelket, egy „lelkes embert farag”, akkor annak a lélek és a szellem mélyebb titkaival is tisztában kellett lennie. Ez abból a tényből is adódik, hogy abban a manapság sötétnek nevezett középkorban az emberi lelket, az emberi szellemet és a „világlelket”, azt a bizonyos örökké teremtő szellemi szférát sokkal jobban ismerték, mint manapság. Ez nem is megdöbbentő, hiszen ma csak abban hiszünk, amit látunk és sajnos abban sem mindig. S itt a baj, minden huszonegyedik századi problémánk gyökere.

Arról sem szabad megfeledkezni, hogy ezekben az időkben Magyarország helye az európai palettán egy nagy és viruló nemzetet jelent. Ebből következik, hogy nem voltunk eldugott, ismeretlen hely, kultúrától távol lévő barbár vidék. Ha valaki ismert személyiség volt az akkori francia vidéken, akkor az minden további nélkül ismert lehetett itt a Kárpát-medencében, a történelmi Magyarország királyságában is. Egyszerűen azért, mert ez a vidék, ez a királyság a középkorban valóban „középvidek” volt. Röviden nagy és ismert, szentekkel teli istenes virágoskert. Boldogasszony „boldog” vidéke. Magának a Szűzanyának felajánlott szent föld. Ezt soha ne feledjük...

Tehát akkor régen eljött ide hozzánk a Pilis szent vidékére franciahonból egy olyan szobrász mester, akinek minden bizonnyal szoros kapcsolata lehetett Chartres-vel. Ebben a megállapításunkban nem lehet kétségünk. A megformálás sajátos arányai, a mozdulatok kecses, szakrális íve, a jellegzetes, belső fényekről uralkodó arcok mind-mind erről beszélnek. Nem is beszélve arról, hogy ott az apátság előcsarnokának egyik pillérén oda álmodták a lováról lezuhanó „gög”-öt. Erről írja Gerevich, hogy: „...talán éppen megelőző tervét vagy variációját, de nem egy másik szobrász után készült másolatát találjuk Villard mester vázlatkönyvében”. Ez a megállapítás igen jó megérezséről és mesterségbeli tudásról árulkodik.

Mintha ez a mára szinte ismeretlenné, elfeledetté vált Pilisben lévő, magyar ciszterci apátságban talált szobrok, szobor-romok Chartres-t magát idéznék. Itt van mindjárt e pilisi apátságban eltemetett királynő síremlékének ívmezőjében található timpanonos, különös épület és még különösebb torony ábrázolása és a Chartres-i déli kapunál található előcsarnokpillérénel található fülke, ahol igazán különös egyezéseket találhatunk. Földrajzi távolság ide vagy oda, ami tény, az tény.

Külön beszélnünk kell magának a szakrális „egésznek” a makro-mikrokozmosz teljességéről. A középkori keresztény miszticizmusnak arról a mára már igen csak elveszett képiségről, ami e két egymástól igen távol álló szent építmény tereit, belső világát uralta, uralhatta. Külön nehézséget okoz az, hogy az egyik épület áll, a másik meg már rom. De még így is beszélnek minderről az arányok, a szobrok stílusjegyei, maga a hely és annak kisugárzása. Mindennek ellenére nem szabad a két tény mellett csak úgy „elsétálnunk”. Tegyük fel a kérdést minden misztifikálás nélkül. Vajon miért áll még ma is az egyik és miért rom a másik?

De ezt a kérdést követi a másik ugyancsak ide kívánczó kérdés. Az egyik helyen úgy tűnik nem fog az idő, a másik hely esetében ami a magyar Pilis, úgy tűnik minden épület rom. Rom és enyészet. Vajon miért? Itt most mi találtunk egy, úgy vélem fontos egyezést az ide nagyon távoli szakrális építménnyel kapcsolatban. S ez a tény újabb és újabb kérdéseket vett fel. De mindennek ellenére az alapkérdés változatlan marad. A Pilisben hajdanán felépített szent helyek miért romok mára? Miért rom mindegyik szinte kivétel nélkül? S a további nagy kérdés, azok a romok ott bent az erdők sűrűjében milyen célt szolgáltak hajdanán?

A legkönnyebb mindazokra csak annyit mondani: „nem mesterséges romok, hanem természet alkotta különösségek”. Hát ezt bizony lehet mondani mindazon romokra, amiket még nem azonosítottak és az állapotuk is olyan, hogy több kétség is merülhet fel velük kapcsolatban. De azokra a templomromokra, amik egyértelműen azoknak is látszanak már ez a felelet nem elégséges, sőt hamis. Itt van mindjárt maga az, amiről most beszélünk, a pilisi ciszterci apátsági templom. Vajon miért pusztítják el oly galádul? Visszatérve újra a kérdéshez, vajon miért vált romhalmazzá szinte minden építmény a Pilisben? Erre a válasz máig késik...

Sőt most azt a bizarr dolgot cselekedjük, hogy a romok között kotorászva megpróbáljuk szóra bírni a széttört szobrokat, síremlékeket, templomdíszeket. Mégpedig úgy, hogy a stílusjegyekből, az azonosságokból megpróbáljuk megkeresni a hozzá hasonló, még álló épületeket, hogy ezzel is közelebb kerüljünk annak szellemiségéhez, annak igazi múltjához. Ami egyben a mi történelmünk, a mi elveszett múltunk. Így érkeztünk el a gyönyörű és máig rejtélyes Chartres-i kőbe faragott csodához, ami bármilyen furcsa, de arról a magyar középkorról, arról a magyar „fehér” kereszténységről őriz emléket, amiről mára szinte semmi sem marad, csak rom és néhány kőbe vésett, a jelen számára értelmezhetetlen szimbólum.

Eddig nem írtam le azt a feltételezést, ami talán soraim közül már ki-kivillant. Mi van akkor, ha azt a bizonyos szobrász mestert nem franciahonból hozták ide, hanem egyszerűen ő ment innen oda. Ez a megállapítás egyelőre még csak feltételezés. De megkerülhetetlen feltételezés. Olyan kérdés, amit nem moshat el sem a földrajzi távolság, sem a pilisi romok kényszerű hallgatása.

48. Attila fényes palotája

„A Nap szeretetével az Istent imádtuk, de lelkiünk mélyéből Attilát sirattuk...”

(Csontváry Kosztka Tivadar)

„Attila palotáját már régóta elrejtí az idő, ahogy elrejtí régi vallásunkat és nyelvünk ősi múltját, igaz eredetét is...”

(Zsigmond László)

Igen keveset beszélnek arról manapság, hogy Attila a Duna mellett, a nagyon régi Sicambria romjai felett épített, Sashegyi Sándor fogalmazásában „fényes” palotában lakott. Vajon mit őrzött meg minderről a népi emlékezet és vajon miért beszél erről az utókor olyan keveset.

Ezt a manapság oly keveset emlegetett helyet, ha egyáltalán szóba került oly sok helyre „rakták”, hogy valóban zavaró lehet az utókor számára erről a helyről beszélni, erre a helyre hivatkozni. De Sicambria fontos helye a múlt magyar történelmének. Kutatni kell utána. Keresni kell a nyomait, hogy fellelhető, megtalálható legyen. Sokáig Aquincum területén vélték felfedezni. Majd nem sokkal később a mai Buda helyét találták meg a régi Sicambria számára. De ez a feltételezés sem állta ki az idők próbáját. Gondoljunk csak bele, jelenünk Budája csak a tatárjárás-tatárdúlás után a XIII. században kezd a mai helyén megszületni. Sokan perdöntőnek tekintik a Kézai Krónikájában olvasottakat, ahol Sicambria Óbuda területén van. Ami többek szerint nem máshol, mint a valamikori Óbudán lehetett.

Leegyszerűsítve a dolgot, Óbuda az a valamikori Aquincum területe. A kutatások viszont azt a meggyőződést támasztották alá, hogy késői római és hun leletanyagot a föld Pomáz község területén vetett ki legsűrűbben. Ami azt látszik bizonyítani, hogy itt a hajdani Pomáz területén, annak közvetlen környékén állott a valamikori Sicambria, majd Attila városa, az a bizonyos Etselburg. Sajnos Attila halálával a csodálatos hun birodalom széthullott, s nyomában az avarok, akiknek az uralma kb. 200 évre datálódik. De ez az idő, mármint az avarok „ideje” történelmi szempontból roppant ingoványos.

Már többen ki is fejtették abbéli nézeteiket, hogy az avarokkal valami nincsen rendben, akár csak a Pilissel. Nagyon keveset tudunk róluk, és amit tudunk az is finoman szólva eléggé képlékeny. Követve a megmaradt vékony történelmi szálakat, annyit tudunk, hogy Nagy Károly, az avar kincsek nagy „rablója” már Krisztus után 800-ban kezébe kaparintja frank légiói segítségével Pannóniát. Mégpedig az oly sokszor leírt, meghatározott Duna vonaláig. Ami a Dunától keletre, ott a túloldalon van, az maradt „barbár” kézen.

Azt viszont tudjuk, hogy az a sokat emlegetett „nagy csata”, ami a hunavar sereg és Nagy Károly frank légiói között lezajlott Pannóniában, az is Duna észak-keleti „könyökénél” történt. Azon a kitüntetett helyen, ahol Attila nagykirály fényes palotája állott. Ez a palota pedig nem állt máshol, mint Attila „népes városában”, ami nem volt más, mint Etselburg, az avarok fővárosa. Ennek a csatának a számunkra oly tragikus végkimenetele abból állt, hogy a „nyugatról jött” harcosok ledöntötték a hun-avar seregek által emelt erődítményeket, felgyújtották a nem kis munkával és nagy szakértelemmel emelt sáncrendszert. S ami a letragikusabb aprólékos módszerességgel körbe kutatták e hegyes-völgyes-erdős vidéket és az ott talált ősi templomokat meggyalázták, bepiszkolták, földdel egyenlővé tették.

Ami valljuk meg, nem lehetett egy kis munka. Minden biztonnyal céljuk volt mindezzel és ez a bizonyos cél megérte nekik ezt a nagy munkát. Azt már talán felesleges is megemlítenem, hogy az itt talált „szent vizeket”, folyókat, patakokat, barlangokból e világra csörgedező „tisza vizeket” sziklával, kövekkel eltereltették, bepiszkolták, és ügyes technikákkal kiszárították. E vizek mellett, az áldozó helyeken talált pogány szobrokat módszeresen összegyűjtötték, máglyára hordták és felgyújtották. A pogánynak nevezett papokat nyelvük kitépésével, megvakításával, karletépéssel, ujjak le-szagatásával akarták hitükről lebeszélni és az új hitnek megnyerni. S akiknél nem sikerült célt érni „érveléseikkel”, azokat élve elásták, máglyára dobták, halálra éhezttették, karóba húzták. Leleményességük e tekintetben úgy tűnik nem ismert határokat.

Természetesen nem feledkeztek meg az aranyból és ezüstből készült kegytárgyakról sem. Azokat elraborták, ellopták „művelt” nyugati világukba.

A magyar körtemplomok kapcsán a Nimród gyűrüje c. könyvemben már kitértem az ősi magyar nimródi tűztemplomokra és azok szimbolikájára. Külön fontosnak tartottam megemlíteni magát a fehér színt, amire azokat festették és azt az isteni teljességet, magának a természetnek a tökéletes „kör”-forgását megidéző köralakot, amire azokat egykor készítették. Nos ezek a „pogány templomok” voltak azok a bizonyos templomok, amiket a Nagy Károly megkeresztetett, és módszeresen elpusztított. S a győzelem eme helyére, a Duna közelébe, ahogy a boldog emlékü Sashegyi Sándor fogalmazott:

a nagy hegyek aljába, egy jelentéktelen dombon” keresztény templomot építtetett. A krónikák és egyes jóval később készült történelmi feljegyzések szerint ezen templomot nevezték későbbi idők folyamán Fehéregyház templomának. Nagy Ferenc megemlíti, hogy ez a templom sem csak úgy spontán született meg ott, ahol megszületett. Ugyanis ott épült meg, ahol annak előtte is egy templom állott, mégpedig „Árpád nagy temploma”.

Itt ebben a könyvben is említettük a Fehér Egyház c. fejezetben, hogy ez a bizonyos Szűz Máriáról elnevezett templom Árpád sírja fölé épült egykor. Maga Anonymus írja, hogy amikor a nagy Árpád elköltözött az élők sorából nagy tisztelettel temették el. Mégpedig oda került lélek nélkül maradt teste egy kis folyónak forrása fölé, amely egy kőmederben folyik alá Attila király városában, ahol a magyarok megtérése után egyház épült, melyet Fejérnek hívtak...

Sokan írtak és beszéltek már a magyarok Fejér- vagy Fehéregyházáról, ahol egykor Attila fényes nagy palotája állt egykor. A hagyomány úgy tudja, hogy ebben a bizonyos palotában minden „fehér volt, akár csak az itteni hegyek oldala”. A középkor magyar világából reánk maradt középkori okmányok is arról beszélnek, hogy az a legendás Fehéregyház temploma Sicambria területén állt, ott, ahol az a legendás fehér palota, amiben maga Attila lakott.

Ne feledkezzünk meg a manapság oly agyonhallgatott XVIII. századi magyar íróról, Bél Mátyásról sem. Az ő munkássága több szempontból is perdöntő lehet ebben a számunkra oly fontos Pilis-ügyben. Ő volt az, aki egyértelműen Fehéregyház helyét a Kalász és Pomáz „romemlékei” között kereste. Való igaz, hogy ebben a térségben több olyan kevésbé bolygatott romegyüttes található, ami Bél Mátyás teóriáját már maga a puszta ottlétével alátámasztja. Annak ellenére, hogy ez a kérdés nem ilyen egyszerű még sem szabad Bél vélekedését kidobni az ablakon. Annál is inkább, mert itt valójában magát a magyarok Ósbudáját kell keresnünk.

Sashegyi jó érzékkel tapint rá arra, hogy a tatárjárás utáni Ó-Budára vonatkozó okleveleink nagy része tulajdonképpen a mai Pomáz területére, vagyis az Ósbudára vonatkozik. Nem beszélve arról, hogy ez a bizonyos „fehér palota” lett a magyarok megtérésének híres kultikus temploma. Természetesen ez a - fehéregyházi - magyar kereszténység az, amit maga a Szent Királyok Nemzetsége, a magyar Árpád-ház vitt tovább az időben igen sok szentet adva Európának.

Ez a fehér hegy fehér dombján épült „fehér-egyház” a hagyomány szerint ott épült hát azon a helyen, ahol egyszer a „nagy időkben” Attila fehér palotája állt. A hagyományt pedig mélyebbnek tartják, mint azt a feneketlen kutatókat, amibe az idő hullik bele, amikor már történelem lesz belőle.

49. Csodaszarvas és nyilas-sárkány

„...minden erőltetés, kiagyalt ráfogás nélkül végigmehetünk a Csodaszarvas-rege fennmaradt elemeinek napmíthosz-kapcsolatain...”

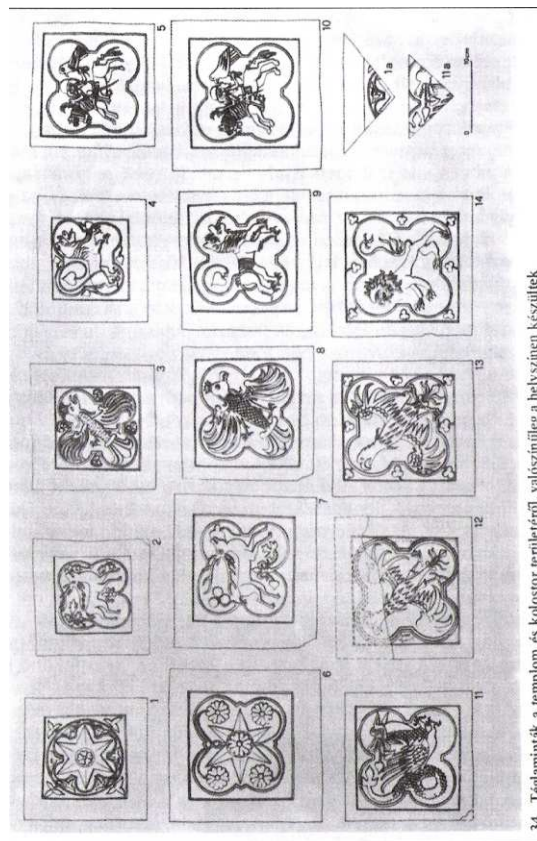
(Baktay Ervin: A csillagfejtés könyve)

*„Nem lehet kétségünk! A Pilis a
magyarság szakrális
kultuszhelye. Itt megtalálhatunk
minden nyomot, ami
a mi magyar mítoszainkhoz tartozik.
Legyen az a nyom
hegyen, völgyön, templomban vagy
akár mélyen a föld alatt...”*

(Soós Ferenc)

Többször és több fontos összefüggés kapcsán említettük már a pilisi ciszterci apátságot. Számomra a legizgalmasabb dologgal azonban csak most hozakodom elő. E „templom és kolostor terület” (maga Gerevich László, az ásató régész fogalmazott így) különös téglamintáiról van szó. Azokról, amikről még azt sem tudják, hogy hol készültek. „Valószínűleg a helyszínen”, de az is lehet, hogy e helyszíntől nagyon messzire egy távoli országban lettek elkészítve.

Mindenesetre amint azt majd látni fogjuk, az ábrák ősmagyar mitologikus tudásról árulkodnak. Arról az archaikus-analogikus gyökerű mondanivalóról, sajátos asztrálmítoszi fundamentummal rendelkező képmegjelenítő képességről, aminek a gyökerei itt vannak az Óseurópában, a Kárpát medencében. Annak is azon a mitikus helyén, amiről úgy regélt a régi népének, hogy „Itt van a lelke, itt van a közepe”. Sokáig kerestem, hogy hol találom meg a legtöbb téglamintát bemutató képanyagot, amíg azt Gerevichnek a pilisi apátságot bemutató Szentendrén, 1984-ben kiadott munkájában találtam meg. Itt a 34. számú képmelléklet 14 db téglamintát sorakoztat fel nagyon jól látható ábraanyaggal.

6. kép: Téglaminták a pilisi ciszterci templom és kolostor területéről

Forráshely: Gerevich László: A pilisi Ciszterci apátság. Szentendre, 1984. Képmelléklet: 34. kép

Mindjárt az első téglamintában ráismerünk egy a régi magyar népében megénekelt ötszirmú „szerencsevirágra”, ami egy hatágú csillagban lakik. Csak itt ebben a megfogalmazásban mindkettő egy körben „lakik”, ahol azoknak a bizonyos csillaglángoknak meg van a maguk köríves kisugárzása.

S az, hogy e kisugárzások találkozásánál egy sajátos háromágú indázat nő bele, már meg sem lep bennünket. Hiszen ilyen indázattal, ilyen képi szimbolikus növényvilággal igen gyakran találkozunk a kora Árpád-kori magyar templomok díszítőművészeténél. Ez a sajátosan finom díszítés és a dolgok egybehelyezésének és azok rejtett, de mégis látható forgásának megvalósítása már egyértelműen és bizonyítottan kozmologikus háttérről, asztrálmítoszi tudásról vall. S az, hogy a körön kívül lévő, dominánsan háromirányú növényi megjelenítés miért nem égtáj pozicionáltságú? S miért sugall így az egész körön-kívülség egyfajta körtartó szerepet, annak minden bizonnyal meg van a maga sajátos oka.

A második ábra a magyar mitológia egyik központi, mondhatjuk úgy is fényvezető-fénymutató állata, a szarvas. Itt ebben a megjelenítésben nem néz hátra és igen feltűnő módon az arányai is a helyén vannak. Nincs túlhangsúlyozva maga az agancs sem. Mindkét agancsszár egyenlő méretű és egyik sincs takarva. Sőt nincsenek takart állapotban a lábak, sőt igen jól láthatóak, amik egyfajta stabil, álló állapotot tükröznek vissza. Az állat fejtartása olyan, hogy az egyik agancsszár „fent van”, a másik meg igen jól hangsúlyozottan „lent van”. Az állat a négyesség hatását mutató indavilágban van benne. Az sem egy elhanyagolható mozzanat, hogy ez a szarvas eszik. Mégpedig nem mást, mint annak az indavilágnak a kis leveleit fogyasztja, amiben ő momentán benne „él”.

A képet keretbe fogó indázathoz hozzá ér a szarvas felső „szarvasvilága”, vagyis a szarvasnak a felső agancsszára, míg a másik agancsszár láthatóan nem ér hozzá sem a testhez, sem a kerethez. Igen feltűnő mozzanat, hogy a szarvas legelől lévő lába előtt éppen két indalevél kereszteződik. Az állat négy lábát pedig kettő-kettőre osztva, pontosabban azokat első és hátsó lábakra különíti egy különös szimbolikus ábra.

Ez a szarvas testének alsó zónájának közepére mutatva egy különös szimbolikus virágot formáz, aminek rügye-virága minden bizonnyal nem véletlenül az égre mutat, az égre néz.

Ezt a valóban különös, de Európában egyáltalán nem ismeretlen szimbolikus „virág-világot” ott fogjuk majd találni a másik szarvas ábrázolásnál is. Itt már egyértelműen nem áll, hanem fut ez a bizonyos mágikus csodaszarvas és nem kis leveleket „eszik”, hanem egyetlen egy nagyot. Beszelnünk kell még a szarvas „hátlójánál”, hátsó részénél a farka felett található indalevelekről is. Itt jól látható, hogy az öt indalevélből a legnagyobb szépen „belefördül” a szarvas agancsainak a kellős közepébe. Itt is igen sokat mondó az, hogy a „rügyes-levél” nem az ég felé, tehát felfelé mutat és nem is a föld irányába, az alvilág felé - hanem mintegy alulról kinőve - kelet felé a világosság hona felé mutat.

Magának a szarvasnak a feje, az analógiás gondolkodás szerinti szellemi része itt egyértelműen előre mutat. S nem hátra az „elmúltba”, amint azzal a szkíta aranykincsek leletanyagában oly sokszor találkozhattunk.

A harmadik ábrán első látásra egy bizonyára nem véletlenül „keresztbe” elhelyezett madár képét láthatjuk. Ennek a különös madárnak a szárnyai lángszárnyak, és ami nagyon fontos fején koronaszerű „valami” látható. Ha jobban odafigyelünk, akkor észrevesszük, hogy ez az igazán furcsa fejdísz valósággal belesimul abba a négyességet dominánsan felmutató keretnek a jobb felső részébe. Ennek a madárnak láthatóan nyitva van a szája és jól látható a nyelve is, ami egyértelműen lefelé, képletesen mondva a „föld” felé mutat. Azok a bizonyos lángokból álló szárnytollak lefelé simulnak, és rendezettséget mutatnak.

Ennek a szárnyas lénynek jól láthatóan két furcsa lebernyege van, ami a fej és a testtörzs találkozásánál láthatóak. A farktollak egyértelműen jól stilizáltak és jól harmonizáltak „befejezést” sugallnak. Itt is meg kell említenünk, hogy remekül illeszkednek magához a „körös kerethez”. Mégpedig annak a bal alsó részéhez. Ezeknek a bizonyos körös kereteknek a találkozásakor nem egyszerű egymásba olvadást találunk. Hanem ott mind a négy esetben egy rövid egyenes pálya ötlük a szemünkbe. Ami nem véletlenül van úgy, ahogy van. Ez a rövid egyenes rész azért született meg, hogy lehetősége legyen megtartani azt a három körből álló négy kis kompozíciót. Ezeknek az ún. „háromköre” jelképezhet akár két szemet is alatta egy nyitott szájjal. De egyszerűen utalhat magának az emberi létnek a hármasságára, földi létezésünk igen domináns hármasságára is.

Negyedik rajzolatunk valljuk meg igen különös. Első látásra nehezen kivehető állatot, egyfajta „kutyaoroszlánt” formáz. Ez a lény egy igen furcsa keverékállat. Már az állatnak az igen megdöbbentő pozitúrája, az a bizonyos ágaskodó pozíció is nagyon sokatmondó. A test csupasznak mondható. A testen a csapzott sörényen kívül nincs más szőrzet. A fülek kicsi kutyafülek. S e kutyafülek és a furcsa méretű, nagy orrlyukú orr között ott találunk valamit, ami már első látásra is valamilyen szarvnak a benyomását kelti. Az igen különös recés szájból nyelv lóg ki. A csupasz testen, hajói megvizsgáljuk, ott találunk három kis vonást, kis „rovást”, ha úgy tetszik apró üzenetet.

Tóth László szavaival élve három „kaparást”. A lábak végződése és az igen hangsúlyos ragadozó karmok egyértelműen ragadozó állat képét vetítik elénk. A keret esetében találunk itt valamit, amit az eddigi képeknél nem találtunk. A keretkörök találkozásánál ugyan itt is megtaláljuk azokat a rövid kis egyenes részeket, de ami a pluszt jelenti az az, hogy itt a keretnek egyértelműen egy szív alakú virága, vagy ha úgy tetszik levele van. Sőt az állatnak a hátsó combja alól jól láthatóan egy belső indaág tekeredik felfelé. Ami a keret baloldali hátsó körívét belül megkerüli, majd mintegy alulról felfelé mozdulva „beléáll” a keret felső baloldali részének a közepébe. Ez a furcsa mitikus állat egyértelműen a koraközépkor elhagyott vagy inkább mondjuk úgy, hogy hátrahagyott mitikus világához tartozik. Mégpedig azokhoz a mitikus lényekhez, akik már nem értek bele a nyugati kereszténység Magyarországon egyre megerősödő világába. Ezért maradtak abból kívül, de a népi hagyományon belül. Elveszhetetlenül és emlékeztetőül.

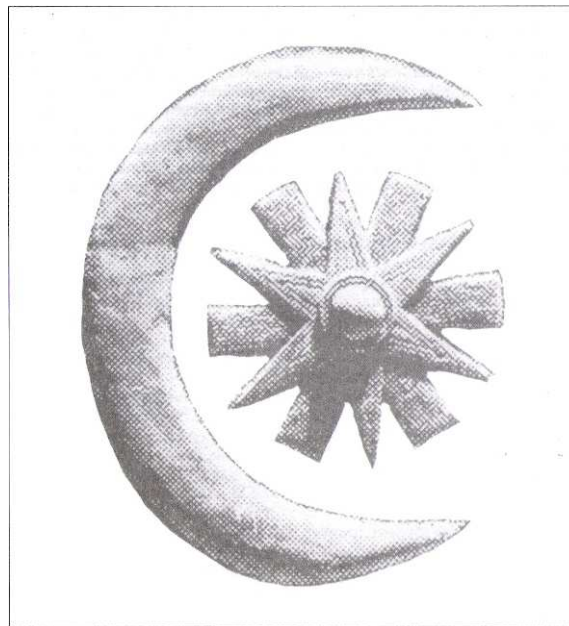
Ötödik képünk egy lovast ábrázol egy madárral a bal kezében, karddal az oldalán és egy különös sisakkal a fején, lábán sarkantyúval. Jobb kezével kapaszkodik, mégpedig úgy tűnik, mintha éppen a ló sörényébe. Maga az arc igen karakteres. Először a mélyen ülő sajátos szemekre leszünk figyelmesek. Aztán az orra, majd a kétfelé elágazó bizarr szakállra. S ha már a szakállnál tartunk, vegyük észre a félkör alakú, jelöletlen sisakból két oldalra lelógó, viszonylag nagy haját is.

A ló láthatóan „haladó”, tehát nem álló, pihenő állapotban van. Szemei karakteresen kiemelve, fülei előre állnak. Ami igen érdekes a ló farka be van fonva, de nem teljesen. A farkrész felénél „megáll” a fonás és a fark első látásra is széthullott állapotban lóg lefelé. A képen minden bizonnyal egy harcos látható. De

ez a harcos nyugodt. Nyoma sincs a rajzolon semmilyen vehemenciának, pedig a harchoz mindenképpen egyfajta túlfűtöttség, erőtöbblet, kimutatott bátorság kell.

Ez a harcos bátor, de bátorsága egy nyugodt, mélyről jövő szakrális erőből táplálkozik. „Eszközeit” a kardot, a lovat, a madarat úgy használja, hogy tudja és ismeri bennük és magában a szakrális erő útját. Ez a fajta szakrális megjelenítés az, ami az idők folyamán kihullik a középkor képi világából. Nem véletlenül. Ugyanaz a sorsa, mint az előbbi kép mitikus állatának vagy a magyar fehér kereszténység többi tartópillérének. Mászt hoznak helyettük, más honnan, más tartalommal. Rájuk már nincs szükség. Ezért is ragadtak ott a magyar koraközépkorban. Abban az időben és korban, ami még ismerte és tudta a múltját, megnevezte őseit és ragaszkodott is hozzájuk.

Itt az „öt virág” képe előtt igen nehéz megszólalni. Sokat beszéltek már arról, hogy a régi magyarok világképe „növényi” világ, de még mindig nem eleget. A régi magyar világkép valóban érzékeny és „növényképekben” előadott analógiákkal magyaráz. Világnézetét igen gyakran csomagolja növényi indákba, fejt ki „tulipános” és ami talán a legfontosabb, rügyekben, virágokban beszél, ha a Jóisten csodálatos teremtéséről kell beszélni, vagy arról szolgál híradással. A kép kerete itt is egyértelműen a négyesség világáról beszél, arról ad nekünk hírt. A kép tökéletes közepén ott trónol egy hatszirmú, a szirmokon belül két osztással rendelkező csodaszép magyar virág. Természetesen a szirmok egy „kerek világból” nőnek ki, amit csak megerősít, hangsúlyoz az, amibe mintegy belerakták ezt a szép virágot. Ezen a „virágkörön” mintegy rajta van, pontosabban abból kinőve ott találjuk a maga tökéletes szimmetriájával azt a bizonyos „hatáscsillagot”, nevezhetjük azt sumircsillagnak is, hiszen ez a hatágú a magyar népmesékben is fellelhető „szép csillag” ott található Ur-Mamu sumir király oszlopán, mint homlokdísz, ami minden bizonnyal nem lehet véletlen azonosság.

7. kép: Ur-Namu sumir király (Kr.e. 2060) oszlopának homlokdísz.
A „hatágú” sumircsillag - az Egy Isten kettős szentháromságával - a Hold fényében és a Nap sugárejeével - az ÖRÖKKÉVALÓSÁG és a Mindenható legrégebb szimbóluma. (Az oszlop a Pennsylvanai Egyetem Múzeumában van.)

Forráshely: Badinyi Jós Ferenc: Káldeától Ister-Gamig I. A sumir őstörténet
Ősi Örökségünk Alapítvány, Budapest, 2002. 14. oldal

Ezek az arányos csillagkarok közepén a csúcsközéptől lefelé szimmetrikusan vonallal megosztottak. Ami még igazán különös ezen a „virágos” képen az, hogy ez a csillagvirág egy kis kör által fel van akasztva arra az indázatra, amiből ott fent jobbra és balra is egy teljes virág hajlik bele ebbe a „világba”. S hogy teljes legyen ez a virág-világ ezen csillag alsó részének közepéből is ugyanúgy egy-egy indázat hajt ki és ezek végein is ott találjuk azokat a bizonyos „virág-végeket”.

Ez a virág-világ kompozíció a maga tökéletességében mutatja meg azt a világot, amiről már szó szerint csak képünk van, de fogalmunk vajmi kevés. Itt a „virágba hajló” teremtés titkánál érezhetjük meg azt a roppant Finom és valóban „növényi” teremtésvilágot, ami érzékenységében és finomságában már valóban fényvévekre van korunk technokrata pillanatvilágától.

Elérkeztünk újra egy szarvas-képhez. Itt a kép struktúrája, mondanivalója látszólag megegyezik a második kép rajzolatával. A szarvas mindkét esetben „csupasz”. De a képek megegyezése csak látszólagos. A képekbe írt mondanivaló nem azonos. Más. Ez a szarvas nem eszik, mint a második kép szarvasa. Jól látható, hogy maga a szarvasarc előtte van annak a bizonyos nagy egy levélnek. S ez a mozzanat nagyon fontos. Rejtett és sűrített információt hordoz. Minden bizonytalansággal itt ez az „egy levél” egy fogalmat jelent, egy fogalmat takar. Úgy tűnik, hogy az agancsok pozitívumai hasonlóak. De maga az agancsok mérete, azok aránya nem ugyanaz. Az első kép esetében az agancsok alig elállóak. Szinte egybeolvadnak. Itt pedig igen karakteresen külön-külön állnak, számlálhatóan sorakoznak, ahogy az öreg székelő mondaná.

Azt is mondhatjuk létraszerűek. S ezzel azt hiszem már sokat is mondtam, hiszen a vízszintes és függőleges világokba való belépés e fényállat létráján, ama szarvaslétrán történik. Maga a keret-indázat hátsó része itt nem virágzik ki, mint azon második kép esetében, hanem igen meglehetősen három „körtermést”, három körvilágot mutat fel. A keret alsó részénél lévő felfelé hatoló szimbólumvirág itt nem áll egymagában, hanem két oldalon egy-egy különböző levelet hajt ki igen sokatmondóan.

Lám újra találkozunk a bizonyos „keresztmadárral”. Azzal a furcsán keresztbe elhelyezett lángszármű, mitikus madárral. Ennek a két képnek az esetében csak felületi és látszólagos a megegyezés. Az elhelyezés valóban megegyező. Maga a forma is nagyjából hasonló. De csak nagyjából. Az egyik legfontosabb és első látásra is látható különbség az, hogy ez a bizonyos hetedik madár jóval nagyobb, mint ama harmadik. Bár testi adottságai valóban megegyezők. A harmadik képen látható madár teste világosabb, a nyolcadik képen látható madár teste pedig jóval sötétebb, pikkevesebbnek tűnő. Sőt ez a pikkelyesség még az alsó szárny egy részénél, pontosabban a szárnytöveknél is jól látható.

S végül de nem utolsó sorban igen figyelemre méltó a madarak „koronája”, vagyis az a bizonyos taréj. A harmadik képen látható madárnál ez a fejtető díszének nevezett valami belesimul magába a keretbe. Röviden eléri a keretet és mintegy követi annak az ívét, a nyolcadik rajzolat madaránál viszont ez a „fejék” távolabb van a kerettől és jóval dominánsabban látható.

Kilencedik képünk mitikus állata az a bizonyos 'kutyaoroszlán, amihez már többé-kevésbé hasonlót már láthattunk a negyedik képen. Csak ez a valóban meglehetősen lény itt nem ágaskodik, bár való igaz, hogy a nyelv kinn van a szájából itt is. A sörény ennek a képnek az esetében jóval dúsabb. Ugyanígy a lábak esetében is megfigyelhető ez a fajta túlzott szőrösség. Az eltakart szem rész előtt is láthatóan dús szőrzet van jelen. Maguk a lábak itt is egyértelműen ragadozó-lábak. Határozott karakter-jelleggel megrajzolva. A fark mintegy a lábak között indaként felkúszik a testre. Ott a test nagy részét mintegy szépen befonja majd a keret bal felső részénél a keret félkörívét követve betekeredik és látványosan egy „levelet” szül az inda végén. Ami nem hagyható figyelmen kívül, ennek a mitikus állatnak a szabadon hagyott testfelületén, sem máshol nem találunk „rovásjelet”, ún. vésett pontot, akár a legkisebb ilyen módon hátrahagyott üzenetet sem. Ellentétben a negyedik kép hasonló mágikus figurájával szemben, ahogy azt meg is állapítottuk, ott találjuk azt a bizonyos három rövid jelet, apró vonalat, kis rovást (ki minek nevezi).

A tizedik képhez elérkezve azt a különös lovast, ha úgy tetszik harcost találjuk, amit már az ötödik rajzolon láttunk. Szinte minden vonal, az ábra szinte minden összetevője megegyezik. Ugyanúgy fogja a harcos a madarat itt is. Ugyanúgy van öltöztetve. A ló is teljesen hasonló a két képen. Még a lovak farkának fonása is hasonlatos egymáshoz. Hasonlóak az arányok, hasonló az irány is. Hasonlatos a két lovas fegyverzete is. A „nap-sarkantyú” teljesen megegyezik. A kard viszont nem. A tizedik kép lovasának kardja „kereszt-kard”, míg az ötödik kép lovasának a kardja nem ábrázol keresztformát.

Egy valami azonban sarkalatosán különbözik a két képen. S ez a valami maga a madár. Már arányában sem hasonló, hiszen a tizedik kép madara jóval nagyobb. Az ötödik kép madarának a szeme szinte óriási és egyértelműen kihangsúlyozott. Ennek a szárnya is nagyobb és a csőr kidolgozatlanabb. Sőt itt az ötödik kép

madaránál megjegyezhetjük azt is, hogy ez a madár igen csak hasonlatos a magyar népművészet „magyar madarához”, míg a tizedik képen látható madárról ez nem mondható el.

A tizenegyedik képen az igen ritkán megörökített „nyilas-sárkánnyal” találkozhatunk. Ez a sárkány már első látásra is sárkány. Ezt láthatjuk már csak a képen látható lény pozíciójából is. A testet majd csak befedő pikkelyzet, valamint a furcsán ágaskodó, mintegy megtekeredett nagy farkok is erről beszél. Igen érdemes figyelmet szentelni arra a dologra, hogy a nyakrészen egy nem éppen életszerű különös dolgot találunk. A pikkelyek átlós pozícióban, de szabadon hagyják a test egy bizonyos felületét, annak ellenére, hogy a fejet viszont láthatóan pikkelyek borítják.

A nyitott és félelmetes szájából farkasfogak türemkednek ki és e félelmetes fogak közül bújjik ki az állat nyelve. Ami viszont levélszerű végben végződik ott a túl keskeny nyelv legvégén. Az embernek az a benyomása, mintha egy levélben végződő inda nőnek ki e sárkány szájából. E szörnyálat szárnyának tollazata sem valami dús. A kissé balra hajló nagy szárnytollak oly annyira elkülönülnek egymástól, hogy szinte megszámlálhatók. Öt szárnytollat olvashatunk ott meg. nem beszéltünk még a sárkány viszonylag kis lábáról, ami egyértelműen ragadozó körmökben végződik. Az erős és nagy farkok egyetlen egy nagy kört formázva emelkedik fel és hajlik a kinyitott száj felé a fej irányába. A farkok vége már nem pikkelyes. S e csupasz farkvég három „levelű” különös farkvégben fejeződik be. A magyar mese nyilas-sárkányának farka „egy nagy kört ír le és S-betűt formáz”, a „nagy farkának vége pedig mindig három ágú és világos”. Azt hiszem ezeknek a kritériumoknak tökéletesen megfelel ez a pilis ciszterci apátság téglakövein fellelt különös sárkányfigura. S hogy miért éppen „nyilas” ez a sárkány, az bizony jó kérdés és minden bizonnyal meg is lesz rá a jó felelet.

Tizenkettedik képünk egy restaurált, javított ábrát mutat. Egy keresztben elhelyezett különös mitikus madarat találunk itt. A szárnytollak és maga a testtollazat is lángszerű és roppant karakteres. Magát a két vékony lábat szinte alig vesszük észre, annyira uralja a képet maga a tollazat. Mintha az lenne az egész kép fókuszában. A fejrész restaurált, utánpótolta. Oda egy nyitott szájú madárfejet rajzoltak azzal a bizonyos fejéssel vagy fejkoronával. Ez a madár is láthatóan repül, mégpedig láthatóan ugyanúgy, ahogy azt a hármas vagy a nyolcas kép madara teszi. A mindhárom rajzolon megegyező keresztbe és láthatóan „nyitott” pozíció erről árulkodik.

Ez az égbe szálló madár különös arányaival, tüzes szárnyaival egyértelműen a nap madara. Egy mitikus tűzmadár. A tűzmadarak titkával pedig mindig az egyéni sorsok megfelelő élethelyzetei ajándékozzák meg az embert. Erről a titokról sokat, nagyon sokat őrzött meg az a magyar verbális hagyomány, amiről oly sokáig hallani sem akart a magára oly büszke világ világ.

Tizenharmadik képünk is egy ilyen „repülő” csodamadár. Ez már nem restaurált kép. Sőt ezen a képen van egy kis „többlet” is a tizenkettedik képhez képest. Mégpedig arról van szó, hogy ennél a képnél a kereten kívül is van „valami”. A keretet mintegy kívülről nyolc dús lombozatú „kis fa” szegélyezi. De azt is mondhatjuk ezekről, hogy nem nyolc kis fa, hanem éppen kis levelek. Egy biztos a kereten kívül növényi világot jelenített meg az alkotó minden bizonnyal nem ok és cél nélkül. Maga a madár megegyezik az előző kép madarával. A különbség pusztán annyi, hogy ennek nincs fejéke, taréja, ahogy tetszik. És a madár csőre görbültebb „ragadozóbb”, mint az előző madaré. A tollazat éppen olyan tűztollazat és a szárnyak kiterjedésre is teljesen megegyeznek egymással.

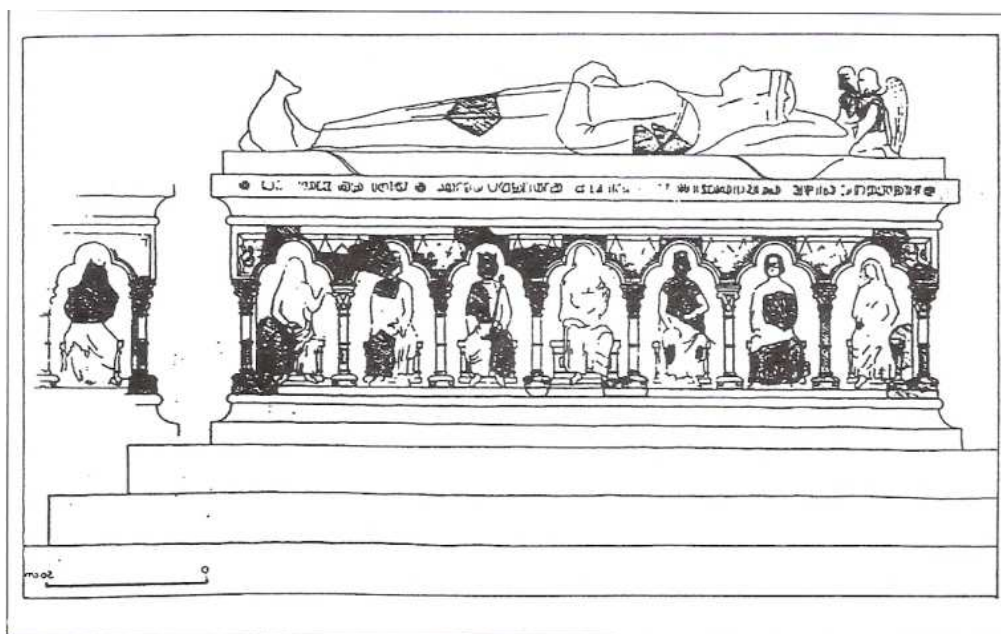
A tizenegyedik és egyben utolsó képünkön egy oroszlánt látunk. Oroszlánt, mégpedig ugyanabban a keretvilágban és ugyanabban a keretvilágon „túli” növényi világgal határolva. Ha úgy tetszik kijelölve. Az oroszlán pozícióját tekintve ágaskodik. Pontosabban a két hátsó lábára áll és előre néz. Hatalmas farka felfelé az égnek áll és annak alsó harmadából három egyre nagyobbodó láng hatol felfelé az ég felé. A farkvég itt „háromlángú”, de ezek nem felfelé, hanem az éggel ellentétesen lefelé néznek. A test csupasz, mintegy látványosan csupasz. Ez a test szinte csinosan karcsú. Arányai tökéletesek. Ezen a testen nincs semmilyen jel, szimbólum vagy bármilyen üzenet. A ragadozó karmok a testhez képest nagyok és látványosak. A nagy sörényű fejen található száj szinten hatalmasra van nyitva. Ebből a szájából a nyelv szinte természetellenes egyenességgel nő ki, ami a végén kissé lefelé hajlik. Az állat kimért határozottsággal uralja a teret és csak a legszükségesebbet mondja el magáról és szándékairól. A lény egésze egyfajta spirituális némaságról és hatalmas belső tűzről árulkodik. Nem hiába...

50. A megtalált életvirág

*„Az élet virág a föld mélyében rejlik
és nem más, mint a tudat tiszta lángja”*

(D. Melchizedek: Az élet virágának ősi titka I.)

Nem véletlenül említettük már ebben a könyvben Villard de Honnecourt-nak, ennek a különös középkori franciának, többek szerint beavatottnak a nevét. Azét a különös emberét, aki itt hagyta, mondjuk úgy, hogy szellemi nyomát a középkor Pilis magyar földjén. Vagy ahogy azt többen mondják, itt a régi Magyarországon talált valami olyasmit, amit ő magával vitt távoli hazájába. A lényeg magában a kapcsolatban van. Már említettük, hogy a Pilisben eltemetett Meráni Gertrúd királynő homokkőből szépen kifaragott síremlékének „testszínnel, pirossal, kézzel festett és aranyozott” alakjai milyen meghökkentő azonosságot mutatnak egyrészt Chartres déli kapujával, másrészt és most ez a fontos nekünk Villard de Honnecourt Albumával.

8. kép: Gertrúd királyné pilisszentkereszti töredékekből valószínűsíthető síremlék-tervrajza (Egyed E.) Igen figyelemre méltó itt a fej fölé került két térdelő angyalka megjelenítése, valamint a fekvő alak alatt elhelyezett különböző rituális testtartású királyi alakok sora. Különös tekintettel azok számára, a számok jelentésére és az alakok elhelyezésére. (G. T.)

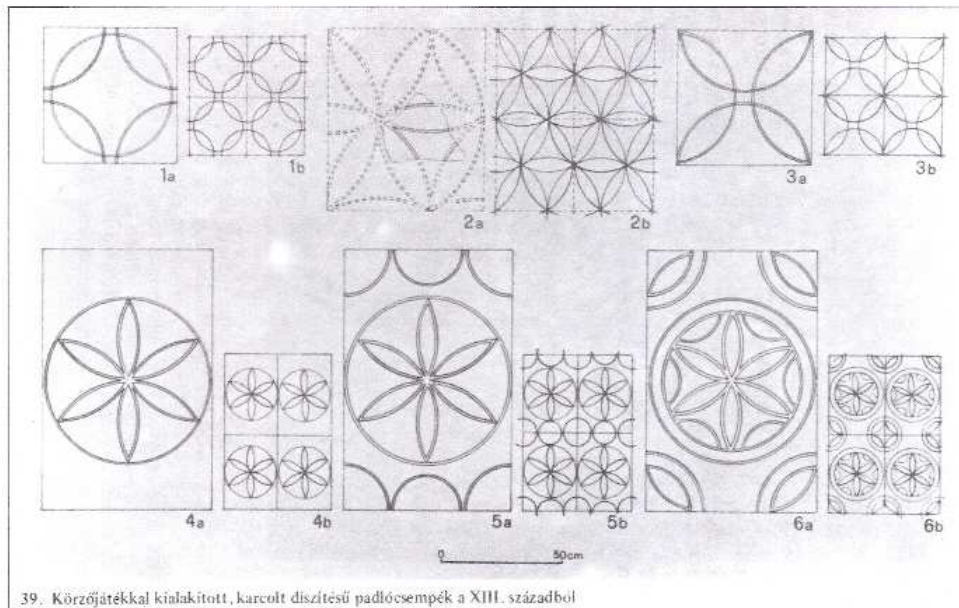
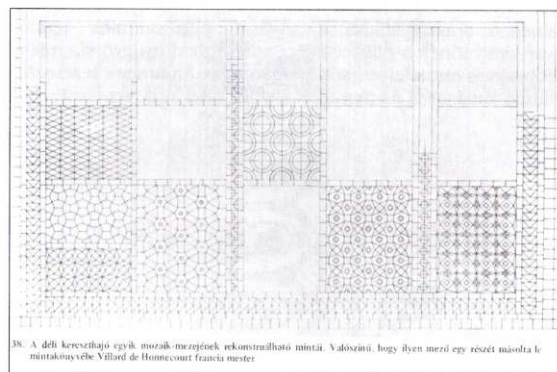
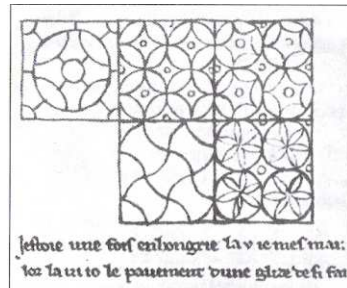
Forráshely: A Pilis Napmadár Füzetek - tematikus szám kiadási év megjelölése nélkül 34. oldal

Tagadhatatlan, hogy Chartres a Pilis és a francia mester megdöbbentő rajzait tartalmazó híres album azonos spirituális közegre utal. Röviden egyazon szellemiségből táplálkoznak.

Ez a forrásközösség nem kis dolog. Valamilyen szinten rá is mutat, meg is határozza és talán ki is jelöli ennek a két helynek és a francia mester Albumában található ábraanyagnak az eredetét, annak szellemi gyökerét. Tóth László, Gerevich László és többen mások is ráfigyeltek már erre a közösségre. Gerevich ezt írja:

„Chartres, Pilis és az Album művészetének összehasonlítása nem hagy kétséget afelől, hogy nemcsak azonos klasszicizáló tendenciáról, az iskola azonos formajegyeiről, sőt motívumairól van szó, hanem

azonos mesterkézzel van dolgunk, mint ahogyan a pilisi padlótégláknak motívumok szerint mezőkre bontott díszítőrendszere és mintái megegyeznek Villard rajzaival. Úgy függ össze a chatres-i déli kapu rézsűjének és előcsarnoka pilléireinek szobrászati stílusa, ábrázolásai a pilisi síremlék (Meráni Gertrúd magyar királynőnek a pilis ciszterci apátságban nyugvó síremlékéről van szó) szobrainak részleteivel, sőt, magának az Albumnak jellemző, egyéniséget eláruló vonásaival és nemcsak a stílus általános jegyeivel"

9. kép:

9/A : Villard de Honnecourt padlórajza egy magyarországi templomból

9/B : A déli kereszthajó egyik mozaik-mezejének rekonstruálható mintái. Valószínű, hogy ilyen mező egy részét másolta le mintakönyvébe a francia mester.

9/C: Körzőjátékkal kialakított, karcolt díszítésű padlócsempék a XIII. századból

Forráshely: Gerevich László: A pilisi ciszterci apátság Képmelléklet: 37., 38., 39. ábra

S most nézzük meg, hogy ezen utóbbi a 39. képtábla 2/B ábráján mit is látunk magunk előtt. Nos itt nem mást látunk, mint Péli Zoltán Gábor szóhasználatával élve a „teremtés köreiből született” Élet Magot, vagyis az Élet Virágát, a mindent átható Teremtés-ábrát.

Az csak természetes, hogy ennek a mágikus hatszirmú, körbe zárt teremtés-csillagnak milyen szoros és „természetes” kapcsolódása van az Ur-Mammu domborművön található sumér jócsillaggal, mondhatjuk úgy is teremtő Isten-szimbolikával. Az említett szerző bele is helyezi ezt az egyetemes teremtő életvirágokkal teli „életcsillag-univerzumba” ezt a bizonyos ősi csillagot.

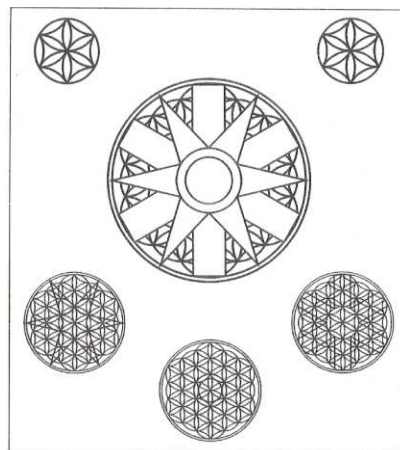
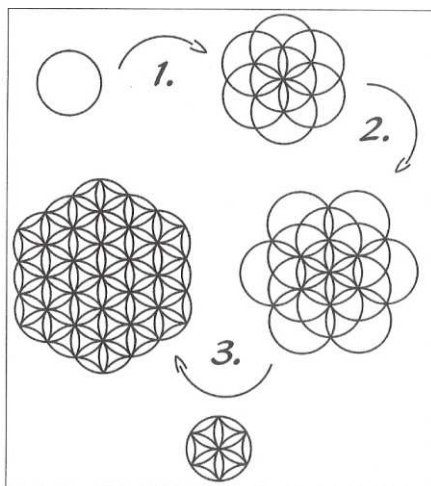
Ami így valóban megdöbbentő asztrálmítoszi valóságokra és az ősi csillagbölcseességben megőrzött tudásról rántja le a leplet. Ennek a felismerésnek a bizonyos Pilisben fellelt, ott megtalált karcolt padlócsempén megőrzött különös geometriai motívum a magyar tárgyi kultúrában sok fontos helyen megtalálható. Magyar parasztházak „felső” égi részének „tető alatti” díszítéseként. Ősi magyar kopjafákon. De ott találjuk a magyar népművészet számos kellékein. Faragott széktámlákon, naiv „parasztfestők” alkotásain, sőt ami talán a legmeglepőbb a maga leegyszerűsített formájában ott találjuk az életvirág „jócsillagát” a gyermekrajzokon is.

10. kép

- 7/A: D.M.A. által faragott régi kopjafa Telkibányán.
(Felső részén két életvirág jól látható ábrájával. G.T.)
- 7/B: A teremtés körei
- 7/C: A sumir 'Isten'-szimbolika és az életvirág kapcsolata
- 7/D: A magamra találás pillanatának egyike
(Egy magyar parasztház felső részének „csúcsalatti”, egyenlő szárú „térkereszt” alatti életvirága. G.T.)

Forráshely: Pelzo: Az igazhit útja az életfa által Péli Zoltán és Társa Bt. 2003. Képmelléklet: 21., 22., 25., 26. képe

Milyen érdekes tény az, hogy a középkori Magyarország „Pilisében”, Európa közepén (itt a közép fogalomnak a mágikus-analogikus jelentését is értsük e földrajzi fogalom alatt) és a gótika máig kísértő titkait őrző középkori Franciaországnak közös titkai vannak. Többen is úgy vélik, hogy e mágikus életvirág születését és hatását (spirituális és fizikális értelemben vett teremtő sugárzását) egyfajta okkult mágneses „delej” okozza. S ha a kozmosz, föld, az ember különös mágneses egymásra hatása alatt (amit az emberben az agy mér meg, fog fel és őriz meg) nyílik ki ez a bizonyos életvirág, akkor mondjuk ki, hogy már nem is csodálkozunk egyes Pilisben tapasztalható anomáliák fölött.

Már a múlt század húszas éveinek a derekán is felröppent a hír, hogy itt a magyar Pilis világában bizony máshogy telik az idő. S a hír igaz. Az elmúlt évtizedek csak megerősítik ezt a feltételezésnek hitt tapasztalást. A szent helyeknek más az ideje, mint a profán világnak. Nem lassabb vagy gyorsabb ez az idő. Egyszerűen más. Az idő lüktetése, vagy ahogy mondani szoktuk az idő „verése” nem azonos a profán idő által „vert” világgal. De hogy a szent és a profán idő között valamilyen szimbiotikus kapcsolat létezik, azt maga a Pilis-világ bizonyítja.

Arról van szó, hogy a mágikus erőkből kinyílt és bizonyos kitüntetett helyeken megrajzolt életvirágot, mint a szakrális idő „élővilágát-élővirágát” a profán idő elrejtí. Csak ott és azok számára mutatja meg, akik ismerik annak analógiákba, szimbólumokba zárt valóságát. Ennek a felfedésnek, ennek a megmutatásnak pedig ideje és helye van. Mivel e két dolognak, a helynek és az időnek nagyon is sok köze van egymáshoz. Mondhatjuk azt is, hogy „ikerként” működnek ott fenn az égen és lenn a földön. Éppen ezért, ha a helyet tudjuk, akkor biztosak lehetünk abban, hogy a helynek az „idejét”, annak teljes és valós megjelenését is tudni fogjuk. Mégpedig itt ebben a háromdimenziós földi világban.

Ennek a helynek a magyarok világában, a magyarok országában pedig Pilis a neve. Ez a név pedig nem véletlenül mutat szoros és mély összefüggést a katolikus szerzetesek fején körbe borotvált, tonzúrának nevezett résszel. Ez az emberi fejnek azon része, ami a középkor okkult tudása szerint az égi mágikus-mágneses erőket, mint információkat fogadja be onnan fentről a Nap és a csillagok világából. Az Élet Csillaga, az életvirága pedig az emberi testben a régiek hagyománya szerint csak két helyen, az agyban és a szívben „világol”, és van otthon. A föld testét tekintve sincs ez máshogy.

Csak a föld szívében vagy a föld agyában van otthon az a bizonyos Életcsillag vagy Életvirág. A magyar Pilisben pedig otthon van. Ott bizony, Európa mágikus szent „közepén”, a magyar föld testének ama szíve közepén.

51. Rováskereszt, körkereszt, szkítakereszt

„Idegen nyelvek szeretik halmazni a mássalhangzókat, mint amilyen a szláv, a görög, germán stb. nyelvek, így a kereszt, kreszt, kriszt, kreutz, kriszta, krestos, krux, cross alakot vett fel. Ezek évezredek alatt eltorzult változatai az - ősi magyar köroszt - kereszt szónak. Az átvevés nyilvánvaló és egyértelmű: a világ nyelvei vették át...”

(Forray Zoltán Tamás: Köröszt a mágus kereszt)

Az, hogy hegyes-völgyes régi vidékeken többféle sziklarajzot, bevéselt jelet találunk az többnyire megszokott dolog. Az viszont valljuk be egy kicsit nyugtalanító, hogy olyan jelekről beszélnek különböző hagyományokba kapaszkodva, azokat recitálva, amelyeket az idő legyünk jó indulatúak, eltüntetett. Arról van szó, hogy a jelek, amikről egyes hajdani emberek mondjuk úgy, hogy a „századfordulós emlékezet” beszélt egyszerűen az idő múlásával elveszett.

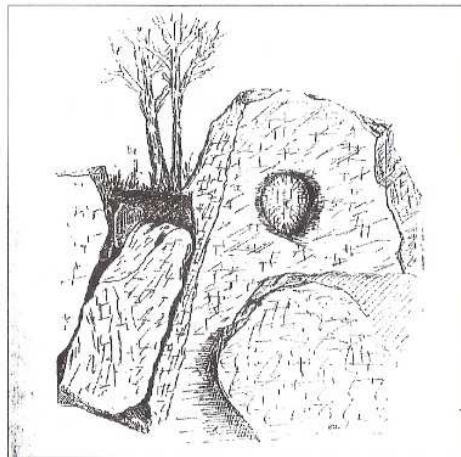
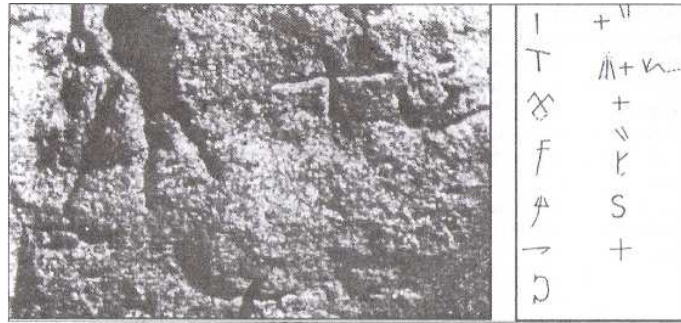
A manapság ismert Pilis-kutatók ezekről nem beszélnek, vagy ha igen, akkor egy-két elkent hivatkozáson kívül más információt nem tudunk begyűjteni.

A számomra legérdekesebb a szóba került jelek közül az egyenlő szárú kereszt, a körbe zárt négy pontos kereszt, valamint az egyenlő szárú „lángoló kereszt” középen a nappal és a négy kis lángocskával a kereszt szárnyak között. Egyértelműen csak az első, a legegyszerűbb változat található meg mind a mai napig (2004) is.

A másik két viszonylag összetett és szimbólum szinten igen érdekes jelképiséggel rendelkező ábrának egyszerűen „nyoma sincs” a mai Pilisben. Persze ez nem azt jelenti, hogy nem léteztek, vagy nem léteznek a Pilisben a mai napig is. Az is lehet, hogy csak a hozzájuk vezető nyomokat vesztettük el. Az is elképzelhető, hogy az idők folyamán e jeleket egyszerűen az enyészetté tette az idő. Elmosta, elkoptatta az időjárás vagy egyszerűen olyan helyen voltak, ahol azok a kövek, amikbe be voltak vésve letöredeztek az idők folyamán vagy benőtte őket a természet. Ez utóbbi variáns esetében igazat kell adni a népi bölcsességnek „...ha gaz is növi be a követ, a gaz lesz az, ami egyszer majd kitakarja azt.” Természetesen azt a verziót is számításba kell venni, hogy amit nem találunk azt azért nem találjuk, mert valójában nincs is. Bár ennek a verzióknak van számomra a legkisebb esélye.

Kezdjük mindjárt a megtalált jelnél. Horváth Lajos említette valamikor az első világháború idején, hogy jelírásként kis egyenlőszárú keresztet találtak a Pilisben sziklavészetek formájában. Az hogy mit is értett Horváth jel és írás szerinti megkülönböztetés alatt arra, manapság csak következtetni tudunk. Így hát értsük ezt a dolgot a maga legegyszerűbb módján! Vagyis abban az esetben, ha „önmagában áll” a kereszt, akkor az szimbólum szinten értelmezhető, ha pedig egy írásban van „benne” az a kereszt betű és írás szinten magyarázható. Bár ha úgy nézzük, maga a betű is lehet szimbólum. Tehát jel és írás egyszerre. Mindenesetre Sashegyi Sándor a Holdvilágárok-Holtvilágárok c. könyvének (ami a szerző 1955. végén írt tanulmányának egy szerkesztett változataként jelent meg ezzel a címmel) 32. lapján közölt pilisi sziklavészetet, mint ősi íráson háromszor is feltűnik az a bizonyos kis egyenlőszárú kereszt - mégpedig betű formájában.

Sashegyi Sándor írja, hogy „...Dr. Mészáros Gyula 1941. augusztus 1-jén a Hagy Budapest hasábjain „Fejedelmi temetkező hely a Holdvilágárok sziklasírjában” címmel beszámol az ott látottakról és rámutat komoly történeti jelentőségére. „Ebből idézek:”...a belső kamra nyílásnak falán egy módfelett érdekes rövid felirat került elő. Az írásjegyek típusa, megállapításom szerint a népvándorlási korszak egyik legnagyobb jelentőségű kultúrköréből valók. Az egy szóból álló szöveg megfejtése máris eredménnyel járt. Vizsgálatom eredménye szerint...egy fejedelmi sír volt. A felírás erre utal.” Tudnunk kell azt, hogy Dr. Mészáros Gyula egyetemi tanár többször is végzett igen komoly kutatásokat, feltárásokat a Pilisben ameddig lehetett a második világháborút közvetlenül megelőző időkhöz. Majd a háború után emigrált és törökországi Ankarai Egyetem elismert és tiszteletbeli tanáraként, a keleti ismeretek kiváló egyénisége volt egészen 1953-ban bekövetkezett haláláig.

11. kép

11/A : Rovásfeliratok a szikla, illetve a labirintus falán

11/B : A halál és a feltámadás szimbóluma (Sashegyi Sándor eredeti rajza)

Forráshely: Sashegyi Sándor : Holdvilágárok-Holtvilágárok

Sashegyi Sándor 1955 év végén készített tanulmányának szerkesztett változata. Design & Quality, Bp. 1998. 23. és 32. oldal.

Tehát a Pilisben fellelhető, megtalálható az egyenlő szárú kereszt, mint rovásbetű, pontosabban rováskereszt. Erről, mint ahogy láthatjuk is, van fotó és rajz is. De vajon hol volt és hová lett az a bizonyos másik két jel? És mit is jelentenek vagy jelentettek ezek a jelek?

A körbe zárt, négyponthoz, egyenlő szárú kereszt mond talán a legtöbbet nekünk. Erről úgy tartották és tartják ma is, hogy a Budai Vár régi tégláin ez a jel, mint „téglajel” igen gyakori volt. Nagy Ferenc szerint a középkori magyar Árpád-kori templomok kriptáiban falba vésett jelek formájában lehet ezzel a négy ponttal megjelölt körkereszttel találkozni. Horváth Miklós közvetlenül a második világháború után a Pilisben sétálgatva, ahogy ő mondta:

„...fent a Vadálló-köveknél nem is egyszer találkoztam ezzel a furcsa jellel. Egy körrel benne elhelyezett egyenlő szárú kereszttel, a keresztek osztásaiban pontokkal vagy kis nyilakkal...Sajnos sokkal később a hatvanas évek elején már hiába kerestem a régen több helyen is ott talált különös jeleket. Viszont észrevettem más olyan jeleket, amiket akkor ott azon a háború utáni ősön nem vettem észre. Furcsálltam a dolgot. Egy ideig foglalkoztatott is a dolog, de később aztán megfelejtkeztem erről az egésztől...”

Sajnos Horváth Miklós nem tulajdonította dolognak akkora fontosságot, amit az megkövetelt volna. Elégedjünk meg itt azzal a ténnyel, hogy a korábban ott talált jeleket hosszas keresgélés után sem találta meg. Vajon miért? Hiszen teljes meggyőződéssel állította azt, hogy ott és akkor látta azokat a bizonyos jeleket.

Nézzük csak meg, hogy mi is valójában ez a „négypontos körkereszt”, ami a magyar történelem oly sok különös helyén felbukkan, és újra eltűnik. Ez a jel minden bizonnyal nem véletlenül van „jel”-en itt a Kárpát-medencében. Ez a szimbólum egy a Kárpát-medencében talált bronzkori amuletten is ott található. Ami ie. kb. 3000-4000 körül készülhetett, és ott találjuk Zsombori Sándor összefoglaló kis írásában is, ami Árpád-házi királyaink pénzein található ősi jelképeinkről íródott.

S itt álljunk meg egy kicsit. Nem lehet véletlen, hogy ez a körkereszt ott van az Árpádok, vagyis „Nimródi ház szent nemzetségének” a pénzein. II. Géza (1141-1162) és II. László (1162-1163) pénzerméin a körbe zárt kereszt négyes osztásaiban ott található négy ponttal, ahogy az a több ezeréves Kárpát-medencei amuletten is ott található. De ott van a körbe zárt kereszt a négy osztásban lévő „négy ékkel” számtalan Árpád-házi király pénzerméjén Szent István (997-1038.), Péter (1038-1041., 1044-1046.), Aba Sámuel (1041-1044.), I. András (1046-1061.), I. Béla (1061-1063.), Salamon 1063-1074.), I. Géza (1074-1077.), Szent László (1077-1095.), Könyves

Kálmán (1095-1116.), II. István (1116- 1131.), II. Béla (1131-1141.), II. Géza (1141-1162.) II. László (1162-1163.) is. Mindez nem lehet véletlen. Mint ahogy az sem, hogy ezt a különös ősi jelképet felfedezni vélték magában a „szent” Pilisben is.

12. kép:

12/A: A Kárpát-medencében talált bronzkori amulett (ie. kb. 3000-4000 év) körül. A rajta látható négyes osztás és a pontszerű bejelölések megtalálhatók szerte a világon, mindazon kultúrákban, amelyek kapcsolatba kerültek a Kárpát-medencében megtelepült ősi kultúrákkal.

(Zs. S.)

12/B: Római katolikussá vált királyaink pénzein ezt az ábrázolást folyamatosan megtaláljuk, s használatban is maradt évszázadokon keresztül jelentősebb változás nélkül...

(Zs. S.)

Ezek a pénzek a mitikus négyes osztás, ez a világ- és kozmoszkereszt osztásaiban a „berendezett kozmosz” (ahogyan M. Eliade fogalmazott) többnyire négy elkülönített, de igen sokatmondó ékjellé válik és „forogni” kezd. Ez utóbbi annyit jelent, hogy az ékhei hegye (iránya) Árpád-házi pénzerméinken igen csak különbözik. Hol erre - hol arra mutat, hol kifelé irányul, hol befelé. Erre a tényre remek példa I. András és Szent László által veretett pénzérme. Míg I. András pénzein az ékhei iránya egyértelműen kifelé mutat, arra Jelez”, addig a lovagkirály pénzein ugyanez ékhei hegye egyértelműen befelé irányul erőteljes spiritualitást „befelé-nézést” sugallva.

Mindez nem lehet véletlen. A szimbólumok nem ismerik a véletlen és a tartalom-nélküliség fogalmát.

(G.T.)

Forráshely: Zsombori Sándor: *Ősi jelképek Árpád-házi királyaink pénzein* Magánkiadás, Pécel, 2003. 6. és 16. oldal

A harmadik jel, amiről beszélnünk kell az a bizonyos szkítakereszt. Ez °9Y egyenlő szárú „lángoló” kereszt közepén, mintegy központban a nappal és négy lángocskával a kereszt szárnyak között. Ezt a szkíta vagy „szaka” keresztet állítólag több helyen is látták „fent a Pilis hegyeiben és pálos atyák kegytárgyain”. A dolog szépség hibája az, hogy ez a megállapítás máig sincs bizonyítva.

Nagy László az 1920-as évek elején megpróbált a dolognak utánajárni. De fáradozása sikertelen volt. Illetve annyit ért el, hogy fáradozásai nyomán bebizonyosodott az a tény, hogy a Pilis környéki falvakban tudnak arról, hogy régen több jelet is láttak, illetve találtak a Pilis különböző részein a sziklába vésvé. De a fel-felbukkanó szóbeszédnél többre ez a kutató sem jutott. Mindenesetre közöljük ezt a kereszt-jelet is mintegy gondolatébresztőnek. Háttha valaki vagy valakik egyszer rábukkannak majd vagy éppen e jelnek a Pilissel valamilyen összefüggésére akadnak a kutatásaik folytán. Ennek a jelnek a rajzát is Zsombori művéből vesszük, ahol I. András dénárja kapcsán mutatja be azt. Ez a dénár egy újabb rejtélyt emel ki a magyar múltból. Annak a napkeresztnek a titkát, aminek közepében a nap „világol” és e keresztnek a szárai a Nap négyszer hármassugarából állnak össze. Mégpedig úgy, hogy a négy égtáj irányát jelölik ki egy szent kör négy küllőjeként.

Ebben a külső „mindent átfogó” szent körben is a Napra ismerünk rá. Arra a Napra, ami „kívül és belül lélekként világol bennünk, magyarokban”. E napkereszt tehát a magyarság legősibb szimbóluma. Ezért ne is csodálkozunk azon, hogy a Szent Királyok Nemzetsége más néven az Árpád-háziak pénzeikre is ráverették a régiek körbe zárt keresztjét benne a világ „ékes” négy tartományával együtt. S végezetül e fejezet bezárásaként, mintegy unikumként bemutatjuk a szkíták keresztjét, azt a bizonyos szakakeresztet. Ennél a keresztnél a kereszt szárak között felbukkanni látjuk a négy elem közül azt, ami a szkíta-hun-avar-magyar lelkiséghez a legközelebb áll, vagyis a tüzet. Azt a „fényes elemet”, amiből maga a Nap is van. Elvégre a lélek fényes tüze világlik ki a Napból, hogy fényt és világosságot, meleget és szeretetet adjon azoknak, akik ebben a naptűzben lelkük otthonára ismernek.

52. Kun László és az aranyfolyó

„Kun László a magyarok királya volt. Szokásai és tettei is ezt mutatták. Nem csak a szájával a haza királya. Ellentétben más királyok, más szokásaival, más tetteivel...”

(Horváth Elemér)

IV. László, az a bizonyos Kun László köztudomású, hogy számos Pilis környéki birtokot adományozott a történelemkönyvek szerint „egyházi célra”. Arról viszont kevesen tudnak, és még kevesebben beszélnek, hogy az a bizonyos akkori magyar egyház számos különös „magyar szokással” volt tele. Többek között, ahogy mondták akkoriban túlságosan is tisztelték Istennek Szent Anyját oly annyira, hogy már talán Szent Fiánál is nagyobb volt Annak az Ő Anyjuknak a tisztelete.

Igen gyakori volt a magyar „istenes” embereknél a természetbe való elvonulás és a természetnek, vagyis Isten keze által épített „égi-földi bútorainak” a nagy tisztelete. Az olyan helyeket szeretik ezek a magyar keresztények, amiket „ama pogányok szerettek és szeretnek vala. Vagyis a sűrű erdőket, hegyes-völgyes, emberek által meg nem rontott vidékeket. S persze a forrásokat is igen gyakran felkeresik a maguk keresztjeivel, és ottan sokat imádkoznak.

Itt igen érdekes oda figyelni a „maguk keresztje” kifejezésre, mivel ebben a megfogalmazásban ez azt is jelenti, hogy ezek a kereszték különböznek az általánosságban ismert keresztektől. Igen nagyon ragaszkodnak az ilyen, szerintük „megrontatlan helyekhez”. Az egyik legfőbb ilyen szent vidék volt, már gondolom mondanom sem kell, a Pilis vidéke. A régi magyar keresztények itt gyakran emeltek az Úrnak hajlékot, az Úr Anyjának pedig hatalmas „dicsőséget”. Itt ezeken a kietlen, emberektől távoli helyeken gyakran estek különböző „Iátományba” ezek az „árpádi” kereszténységet valló magyarok.

IV. László maga is nagyon szerette ezeket a keresztény hitüket oly furcsán megvalló magyarokat. Igen nagyon szerette a Pilist Kun László. Oly annyira, hogy tőle kapták a nyulakszigeti (Margit-szigeti) apácák Piliscsaba határát és a pomázi erdőséget. Ez utóbbihoz számtalan legenda fűződik. Többek szerint itt volt hajdanán a legendás Sicambria városa is. Nem szabad elfelejteni, hogy ő volt az, aki befejezte a pálosok pilisszentlélek fölötti kolostorának az építését, valamint Békásmegyer határát az esztergomi káptalannak adományozta. Kun László sajátos viszonyban állt egy sajátos magyar kereszténységgel és igen bensőséges viszonyban magával a Pilissel. Valójában az egyházi vezetők és világi főurak nagy része nem szerette, és ahol csak tehették intrikáltak is ellene.

Tudjuk róla, hogy 1281-ben „tisztos” fogságba vetették, amiről igen ellentmondásos tudósításai vannak az utókornak. Melléje adták a „magasztos érényekben és csendes tisztességben” jeleskedő hitvesét, mégpedig abból a célból, hogy a kolostor megszentelt falai között végre valahára örökös nemzeten az ország javára.

Kun László igen sokat töltött a pilisi erdőségben, annak szentelt helyein. Több legenda is őrzi ennek emlékeit. Kun Lászlót mikor eltévedt a Pilis rengetegében Sárgán csillogó aranyfolyó vezet ki a nagy erdőségből. Gyakran látogatta e térség pálosrendi kolostorait. Az elmélyült magányban gyakran szólt a „magasság nyelvén, és ha kellett az állatok beszédén” is. A nagy és szabad fák e király szerint a „nagy és szabad” égi világ néma gyermekei. Az istenhitében, öltözködésében, viselkedésében, hazaszeretetésében is oly külön „kun király” szent épületek Pilisben való építésével hagyott örök nyomott a magyar vallásosságban. Tiszteletben tartva annak ősi gyökereit és elpusztíthatatlan, a nemzet lelkialkatára szabott hagyományát.

53. A föld szívcsakrája

„A buddhista tanításban a tudat jelenti a kiindulópontot, a gyújtópontot, s mint a szent felszabadult és megtisztított tudata, a tetőpontot is.

(fíyanaponika: A buddhista meditáció szíve)

A tibeti buddhizmus a buddhizmust megelőző sámánisztikus bön vallás, valamint a nagyon régi néphiedelmek örökségeként nagyon komoly analogikus gondolkodással bír. Az ősi elemeket így a földet is nagyon komoly analógiás rendbe illeszti be és ezt az analógiás „rendet” különböző tudatállapotokkal hozza összefüggésbe. Hogy ezt most miért is mondjuk el egy a Pilis titkaival kapcsolatos kötetben, az roppant egyszerű. Azért, mert a legfőbb buddhista egyházfő, a Dalai Láma Őszentsége nyugodtan mondhatjuk sokak megdöbbenésére, a magyarországi látogatásakor elsőként a föld szívcsakrájának nevezett Pilis-hegységbe látogatott el. Vajon miért?

A magas rangú buddhista egyházi vezető minden bizonnyal sok mindennel, használjuk ezt a szép magyar szót - tisztában van-. Maga a vallás jellege, a vallásos megismerés kifinomult és régről megőrzött tudása a biztosítéka ennek a tisztánlátásnak. Tudjuk jól, hogy ennek a bölcsességnek nem holmi modern „megvilágosodás” az oka, ami régi vallások és a felszínes ezotéria koktélijából született meg és lett a modern világ modern arcára szabva. Mint azt láthatjuk nap, mint nap a televízió különböző csatornáin és a könyvesboltok színes, de egyben üres kínálatában. Itt másról van szó.

Mindezek teljes ellentétéről. A régi ember régi és tiszta tudásáról. Arról a tudásról, ami szó szerint emlékezik, és ezért nem lehet eltéríteni egyenes és őszinte útról. A másik nagyon fontos jellemzője ennek a buddhista bölcsületnek, hogy őrzi, használja, és vallásos szinten közvetíti is azt a buddhista bölcsületben evidenciaként elfogadott valóságot, amit én a Nimród gyűrüje c. könyvem elején - A mítoszról és a hagyományról egy kicsit másképpen - c. fejezet utolsó soraként papírra vettem életünk nem egy gyökértelen, egyszeri létezés csupán, hanem örök és végtelen folytatás..."

S aki tudja, hogy mit is jelent mindez, az tudja azt is, hogy miről is szól, miről is „beszél” nekünk a magyar Pilis. A buddhista ember a felismerések folyamatában, a reinkarnáció elfogadása által nem lelketlen talajnak, véletlen szülte anyagnak tekinti és „használja” a földet, hanem egy szakrális térbe tett, a magasabb világok által ajándékba kapott csodának. Olyan titokteljes szentségnek, ami ugyan némának tűnik, de ha belül elcsendesedünk, akkor meghalljuk beszédét, és tudni fogjuk, hogy mit is kezdünk vele. Minden helynek, a föld minden részének meg van a maga helye, a maga feladata. Különösen megvan a maga feladata a „szent térbe tett szent helyeknek”, hogy M. Eliade-t idézzük.

Mert ezek a nagyon finom rezgésű, nagyon nagy spirituális erővel rendelkező helyek nem mással, mint a legnagyobb, a teremtő energiával vannak közvetlen összefüggésben. Ezt érezte meg Csontváry is a legnagyobb és központi „motívumának” tartott Baalbekben. Ott a régiek naptemplomának a romjainál. És ezt érezhetjük meg mi is ott a Pilis tetején, a Dobogókőnél, ha van rá fülünk és van rá szemünk. Ha bekapcsolódunk szelíden a szakrális teremtés csendes nagy művébe. Mindennek a ritkán közölt és még ritkábban hangoztatott bölcsességnek maga a Dalai Láma is a birtokában van.

Ezért is ment el oda a Pilis kitüntetett helyére. A csend és természet és a szent magyar múlt oly annyira agyonhallgatott birodalmába. Nem a megszokott protokollt választotta. Nem Budapest zajos és poros belvárosi kavalkádjá közepette hallgatta a hivatalosak még hivatalosabb beszédeit az egyre dinamikusabban fejlődő és egyre lakhatatlanabb fővárosunkról. Ezzel a cselekedettel a magas rangú egyházi vezető nem csak magát hitelesítette az arra érdemesek előtt, hanem magát a szakrális földrajz valóságát is visszahozta egyre profánabb és értékét veszített világunkba.

nem nehéz elképzelni, hogy a nagyon régi időkben a Dunakanyar fenséges íve és a Duna folyó elágazásai az egész Pilis-hegységet egy nagy szív alakjában vették körbe. Mondhatjuk úgy is, szívvé formázták ezt a különös vidéket. Ahogyan az emberi szervezet központja, éltető motorja a szív - ami az életet folyamatosan újratemtő, azt megújító energiákat, az „életvért” keringtet, hagyja folyamatosan körbe és körbe a szervezetben. Úgy a „szent Pilis” ez a bizonyos magyarországi szívcsakra a „földi véráramban” tölti be ugyanezt a szerepet. Mindezt nem nehéz elképzelni annak, aki valóban az analógiák

szintjén gondolkodik, és a régi ember bölcsesség-kulcsának van a birtokában. Nincs okunk kételkedni abba, hogy itt e földi világunkban a Dalai Láma ilyen személy.

Mindezt bizonyítja maga az a tény is, hogy Ő felkereste a Pilist. Járt a földjén, szívta annak levegőjét. Mondhatjuk úgy is együtt lélegzet vele. Ez a rítus is jóga. Csak magasabb szintje annak a régi indiai bölcsességnek, amit jobb szó híján jógának nevezünk. A Pilis a rejtett magyar szakrális világ szív-birodalma. Egy olyan élő szívcsakra, ami vagy inkább aki akkor hatott a maga spirituális hatásával magyar világra, amikor a szellemről, a spiritualitásról, a lélekről még beszélni sem lehetett. Amikor a hivatalos irány a durva anyag világát hirdette mindenek felett. A Pilis a maga titokzatosságával mégis túl élt mindent. A természet újra és újra kizöldült, újraszületett benne és általa.

Nem is csodálkozunk azon, hogy a Pilis újabb és újabb titkokkal lep meg minket. Mondjuk, kifordul egy furcsa keresztet a testén viselő kő egy régi temető megszentelt földjéből. Újra felfigyelünk az eddig észre sem vett szív alakú régi fejfákra, kopott szívkeresztekre. Ezek mind-mind az ősi magyar Pilis régen elfelejtett, agyonhallgatott magyar fehér kereszténységének ősi elpusztíthatatlan szimbólumai.

54. Ziribár, a különös pilisi dülönév

*„A név, ha név mindent elmond arról, aki azt
jogosan megkapta...”*

(Honti Lajos)

Ez a bizonyos címszó egy igen érdekes adalék Pilisszántói újonnan felfedezett talányaihoz. Arról van szó, hogy ilyen névvel, mint Ziribár ott a kedves kis pilisi faluban egy dülöt neveztek el, mégpedig nem tegnap, hanem minden bizonnyal már igen régen. Ez a név pedig így ahogy van, a nagyon távoli sumér világba vezet el minket, mivel ennek a pilisszántói dülönévnek sumér nyelven értelme van. S ha ez így van, akkor ez egy direkt nyom abban az irányban, hogy mégis van nekünk magyaroknak valamilyen közünk ehhez a nagyon ősi kultúrnéphez.

Ez a szó, hogy Ziribár sumér nyelven újjászületést jelent. Ezt a nyelvi tényt több egymástól független szakember is megerősítette. Mivel ez a vidék beletartozik abba az igen különös régészeti területbe, ahol a régészeti bizonyítékok szerint az ember folyamatos jelenléte már nagyon régtől bizonyított. A dolog igen érdekes kicsengést kap. Vajon mit is jelenthet nekünk ez a távoli sumérföldhöz kötődő bizonyosság. Vagy csak egy teljesen véletlen megegyezés űz velünk tréfát itt ebben a furcsa esetben, ami valóban egy nagyon távoli világhoz kapcsolja a Pilis különös birodalmát. Már csak annál is inkább el lehet ejteni a véletlen megegyezés teóriáját, mert itt ezen a helyen, ennek a dülönék a kapcsán van egy újabb furcsaság. Egy olyan kapcsolódásra gondolok a sumér újjászületés (Ziribár) szóval, ami talán nem lehet véletlen. Egyszerűen azért, mert a túl sok véletlen elgondolkoztatja az embert.

Arról van szó, hogy a december 21-ei napjé-forduló idején itt a Ziribár hegyszorosából ébred az éltető, az „újjászülető” nap a Pilis felől nézve. Az idők folyamán több kutató a természetet, mint az Alkotó örök és mindig és mindig makacsul újjászülető birodalmát a végtelenség teremtő ujjának tartja. Annak a misztikus ujjnak, ami örök fényével napot mintegy végig kíséri a földi vándorútján.

Ez a vándorút pedig mindig újjászületéssel kezdődik és azzal is végződik. Úgy, ahogy az ott a Pilisben, a ziribári hegyszorosnál is megtörténik a napjé-forduló napján. Újraszülve így a teremtő fényt és a világ világosságát. S ha itt a pilisi kis falu határában rábukkanunk az újjászületés sumér nevére az éppen úgy nem véletlen, mint ahogy nem véletlen az sem, hogy rábukkantunk az esztergomi várkapolnában talált festett oroslán testén arra a különös ékjeire, ami nem más, mint Ea-nak a sumir tudás-istennek az ék-jele, ahogy arról Oláh Imre győzött meg bennünket. Milyen igaza van az ókori bölcsnek: „A tudás és a bizonyosság könnyen győz az idővel és a távolsággal szemben”. S ez így igaz.

55. Sashegyi, az áldozatos

„Ő az egy és megismételhetetlenek közé tartozott, akik számára léteztek magasabb rendű célok, és akik képesek voltak azért valódi áldozatokat hozni.”

(Csathó Pál: A kiadó előszava Sashegyi Sándor: Holdvilágárok-holtvilágárok c.

könyvéhez)

Az utókor ritkán hálás. Ezt a késő római mondást tökéletesen igazolta az, ahogy Sashegyi Sándor hagyatékával és természetesen az által hően szeretett Pilissel és annak „faggatásával” történt. A Sashegyi Sándorról való hallgatásnak nagyon egyszerű titka van. Arról van szó, hogy magát az ő hően szeretett Pilisvilágát is agyonhallgatták. S arról, „nem szól a fáma”, akkor nyilvánvaló, hogy nem szólhat arról sem, aki ennek a világnak a csendes és áldozatos feltárója volt. Az 1930-as évek végétől kezdve egészen a haláláig szerelmese volt a Pilisnek Sashegyi.

Ő volt az, aki ha csak tehette járta, kutatta a vidéket. Sokat írt és gondolkodott felőle. Mindez ismerősei, barátai előtt sem volt titok. Tudták róla, hogy a tél beálltával, ha nem volt otthon, akkor másutt nem lehetett, mint a könyvtárakban. Idejét a lehető legjobban beosztva valóban hasznos és pótolhatatlan munkát végzett a piliskutatást illetően. Gyakran idézi az 1936-ban keltezett kéziratából ezeket a sorokat:

anyagiak nélkül, szabadidőm felhasználásával dolgoztam azon igyekezettel, hogy hazámnak, ha mással nem is, ezzel szolgáljak." Egyszerű és nemes szavak ezek. Főleg a jelen távlatából nézve, ahonnan ez a szellemiség lassan ismeretlen lesz. Akkor még értékesebbé válnak ezek a szavak, ha belegondolunk, hogy a hely, amiért dolgozott és küzdött ez az ember a magyarság egy olyan szakrális tájegysége, ami a régi nemzeti múltnak a vallásos világához, az oly kevésbé ismert magyar hitvilághoz erősen kötődik.

Nem titok, hogy több évtizedes munkásságának gyümölcse képpen több régészetileg nagyon fontos lelőhelyet tartott számon. Fáradhatatlanul és lelkesen járta a Pilist, figyelte a kutatási munkákat, megrajzolta a leletanyagot. Vette a fáradságot és mondhatjuk úgy is, hogy rendszeresen küldte be kutatási eredményeit a Nemzeti Múzeumnak és a vármegyei levéltárnak. A II. világháború nem igazán kedvezett a kutatásoknak.

Ekkor lett ő vármegyei díjnok. Kutatásának elismerése képpen egészen a Szentendrei Múzeum felállításáig járási régészeti megbízottként járhatta a kedvenc vidéket. Munkásságáról nagyon sokat lehetne írni és beszélni. Pilisi érdeklődésének egyik meghatározó és gyakran kutatott területe volt a Holdvilágárok. Számtalanszor járt a területen. Újabb és újabb érdekes dolgokra figyelt fel a helyszínen. Többször is kitartó, fáradhatatlan lelkesedéssel próbálta e különös kultuszhelyre felhívni a „hivatalosak” vagyis a tudományos kutatók figyelmét. Ami végül 1941-ben azt a sikert hozta, hogy a vármegye pénzén megindult itt az ásatás Sashegyi nagy örömeire. A kutató öröme sajnos nem tarthatott sokáig, mert alispáni utasításra hirtelen megszakították a kutatást, a Holdvilágárok tudományos feltárását. 1940-ben az ő kezdeményezésére indultak ásatások a pomázi kőhegyen, a hallstattkori erőd területén.

Meg kell említenünk azt a viszonylag nagy területet, ami a pomáz-klisszai középkori romterületként vált ismertté, mivel az ő nevéhez fűződik ennek a területnek a felfedezése. Ezen a kutatási területen aktívan vett részt a feltárásban és számos meglátással vitte előre a kutatómunkát. Itt kell megemlítenünk, hogy több olyan teóriával állt elő, amit a szaktudomány figyelmen kívül hagyott. Ezek a feltételezések, ahogy Nagy László fogalmazott minderről:

.... máig lógnak a levegőben és nem cáfolta meg őket senki hitelt érdemlően, megnyugtatóan".

Többek között ezért is helye van Sashegyi Sándornak ebben a könyvben, ami a Pilis titkairól kíván összeszedni minél több teóriát, információt, legendát, mesét és minden mást is, ami ennek a magyar szent helynek a különös világáról elfedett, elveszett, elrejtett, elhallgatott titkairól szól...

Visszatérve a pomáz-klisszai középkori romterülethez Sashegyinek meggyőződése volt, hogy itt ebben a magyar romvilágban hajdanán egy gyönyörű királynői kastély és annak régi világa világolt egykor, hogy fogalmazzunk egy kicsit líraian. Ehhez az állításához mindvégig ragaszkodott és következetesen azt

vallotta, hogy itt ezen a helyen egy királynői kastély maradványait sikerült feltárni. Sok furcsaság történt itt ennek a furcsa „pomázi királynőnek” a kutatása közben. Mindenek előtt kezdjük azzal, hogy ennek a kutatási területnek a leletanyaga elpusztult. Ez a tény már maga is érdekes. De van ennél érdekesebb is.

Mégpedig az, hogy a leletanyag megmaradt része máig sincs közzé téve. Erről a két valóban érdekes és azt a világerő sem állítom, hogy egymással összefüggő tényről maga Dr. Erdélyi János régész, egyetemi tanár igen tömören és frappánsan így fogalmazza Sashegyi Sándor: Holdvilágárok-

Holtvilágárok, Sashegyi Sándor 1955. év végén készített tanulmányának szerkesztett változata - alcímet viselő könyv (Szerkesztette: Csathó Pál, Szörényi Levente, Design & Quality, Bp., 1998) hátlapján a szerzőt bemutató írásában:

„A leletanyag egy része elpusztult, de a megmaradt rész sincsen még közzétéve”

Ez a megállapítás tényszerű és korrekt. Csak valljuk be, igen szomorú és kétszeresen is sajnálatos. Már csak azért is az, mert ugye először a leletanyag egy része, mint olvashatjuk a mondat első részében - elpusztult. Már maga ez a meztelen tény is furcsa, mehökkentő és elgondolkoztató egyszerre.

Ugyanis igen ritka szokása a feltárt régészeti leletanyagoknak az „elpusztulás”. A mondat második része is igen figyelemre méltó. Már ami azt illeti, hogy ami megmaradt számunkra ebből az igen fontos leletanyagból az is úgy tűnik, mintha elveszett lenne - mivel nincs közzé téve, nincs publikálva. Nem tudunk róla semmit csak, azt hogy van. Az is igaz, hogy Erdélyi közlésében van jó hír is. Arról a bizonyos „még” köztöről beszélek. Ami által meg van a remény arra, hogy egyszer majd valamikor megláthatjuk, megtudhatjuk, hogy mit is fedezett fel egykor a Pilis nagy szerelmese. Hogy valójában mit is takar az a romterület, ami pomáz-klisszai középkori romterület néven neveztetik.

Sashegyi áldozatos munkája mindezen furcsaságok ellenére nem volt hiábavaló, hanem bátran mondhatjuk, hogy nélküle e különös világról jóval kevesebbet tudnánk. A pomáz-klisszai királynő feltárt és újra elvesztett („elpusztult”) rejtélyes világa csak egy az ő hosszú és áldozatos munkájának eredményeiből. De minden bizonnyal a legkedvesebbek közül való.

Erre bizonyíték az is, hogy az Archeológiai Értesítőben 1943-ban Pomáz-Klissza történeti földrajzáról publikált egy nagyon érdekes, tudományos alaposággal megírt tanulmányt. Ezt a dolgozatot olvasva nehéz lett volna nem észre venni azt a tényt, hogy a szerző, ahogy mondani szokták „a helyet és a témát” oly nagyon szerette. A kutató-felfedező Sashegyi Sándornak az összegyűjtött anyagai és az évek során át hosszasan és kitartóan összegyűjtögetett adatok Pomáz és környéke régészeti topográfiájának vi-tathatatlanul az alapját képezik.

Sashegyi munkásságát természetesen nem csak „Pomáz-Klissza” fémjelzi. Ott van még a Holdvilágárok, amiről többször írok ennek a könyvnek a lapjain, valamint a sok „néma” lelőhely, amit ő ugyan felfedezett, meg is említett egyszer-egyszer, de az utókor ezekről némán hallgatott és hallgat ma is. A nagy piliskutató a halála előtt egy évvel a sors különös fintoraként helyet kapott a szentendrei múzeumban, de ez a későn jött örömteli esemény már nem segíthetett rajta. A hosszú évek áldozatos, egészségét nem kímélő kemény munkája megtette a hatását.

Sashegyi Sándor szervezete belefáradt a nagy és többnyire magára hagyott munkában. Itt kellett hagynia a hálátlan utókor számára az ő annyira szeretett Pilisvilágát és útnak kellett indulnia egy másik ismeretlen világ felé áldozatos életének tapasztalataival a tarisznyájában. Gyűjteménye a Magyar Nemzeti Múzeumban és a Szentendrei Ferenczi Károly Múzeumban található. Sajnos nagy mennyiségű kézirat hagyatékából csak egy kis töredék jelent meg mind a mai napig. Az életmű e pár oldalnyi mondjuk úgy, hogy lehetőség szerinti kerekké tételéhez a fontos megemlítenünk a Belitzky Jánossal együtt írt Pomáz c. könyvecskét, ami 1939-ben látott napvilágot. A Pilis iránti örök szerelméből született kitartó és sikeres munkája legyen örök példaképe mindazoknak, akiknek e szakrális táj nem „csak” föld, amin járnak-kelnek, élnek és halnak, hanem egy magasabb valóság élő üzenete.

Egy ősi, égi-földi karizmával megszentelt magyar múlt élő és mai napig ható birodalma, ahol mindennek helye, oka és következménye van. Mert ez a megszentelt földtest nem más, mint a Pilis, maga a rejtett Magyarország.

56. Holtak árnya, holdnak árka

*„Holtak árnya holdnak árka
főtámadásnak néma sziklavára”*

(Balogh Endre hagyatékából)

Boldog emlékü Sashegyit, az elfeledett piliskutatót-felfedezőt hívjuk segítségül és elindulunk a „hármashalom” mély völgye felé egy embert próbáló, kanyargós erdei úton. Be, pontosabban fel valamerre azokhoz a különös sziklákhöz. Oda, ahol az a bizonyos „Holdvilág” világol. Az út való igaz, hogy kimosott sziklaalap és a Klanác-hegy oldalába van bevájva, mégpedig nem kis munkával. Jobb oldalon mély szakadék szegélyezi az utat. Nagyon mély, kitudja mióta elapadt vízesség felett kanyarog az út majd hirtelen elfordul.

Itt baloldalon egy különös dolgot találunk. Két méter átmérőjű és egy méter mélységű mesterséges kőmedencére bukkanunk, amit a hegy sziklájából alakítottak ki, mégpedig ügyes megoldással. Úgy hogy az árok felső szakaszából hirtelen lezúduló vízköpeny a maga vájta csatornán keresztül rohan le, hogy folyékony életével megtöltse azt. Furcsa világ ez. Valami olyasmi érez itt az ember, mintha megszűnne az idő és a természet valamilyen titkos csoda segítségével megőrizte volna hajdani önmagát itt ezen a szent vidéken. Önkéntelenül is arra gondolunk, hogy vajon milyen világ lehet ez itt hajdanán, ami szánt szándékkal a legkeményebb követ és a természet zöldjét olyan titokzatos módon össze tudta ötvözni.

Hajdani őseink az Isten tudja milyen régen, a bábéli templomig az emberiség közös ősnyelvének a birtokában vajon mit is hozhattak itt létre. S ami talán még ennél is érdekesebb, vajon mit akartak hátra hagyni az utódaik számára ebből a természet segítségével csodálatos szakrális birodalommal. Itt ennek a titokzatos kőmedencének a közvetlen környezetében döbbenünk rá arra, hogy itt ebben a „vad természetben” valami mesterséges, tehát értelmes emberi elmével, mégpedig nem akármilyen tudással, különös arányokkal kialakított épített birodalomba lépünk.

Csak ez az isteni arányokkal kimért szakrális szent hely nem különül el a természettől, sőt nem is pusztítja el azt, mint ahogy azt már megszoktuk az emberi építésben. Hanem, és ez nagyon fontos, magával a természettel lesz teljes, lesz egész ez a különös szent világ, amit a régi magyarok itt létrehoztak az emberi agy által kigondolva és az emberi kéz által megalkotva. A kőmedence és környéke az a helye a Holdvilágároknak, ahol Sasvári egyszerű fogalmazásával élve „a holdvilágárokai kultikus tér kapuja előtt állunk”. Itt a kultikus tér megszentelt bejárata előtt található a „rituális” fürdőmedence, a megtisztulás helye. Ennél a különös fürdőmedencénél még nem értelmezett mesterséges sziklafaragásokat is találunk. Ez a tény még véletlenül sem enged lehetőséget arra, hogy itt a természet véletlen világával találkozzunk kizárva minden olyan tényezőt, ami a „mesterséges világra” utalnak.

Mondjuk ki nyugodtan ez a világ egy olyan természetes, de ember alkotta világ, amit a régi ember az azóta elveszett-elveszejtett ősi tudásával alkotott meg, tett azzá, ami. Ez a teremtettség pedig azért természetes, mert amit az ember egy isteni tudás által, annak sugallatára alkot meg, az nem lehet más - mint természetes. Az ősi Kárpát-medence Jóistene nem pusztító és önimádó Isten, hanem Teremtő és alkotó. Az ember, a fa, a kő egyértelműen az ő gyermeke. Nem emel ki senki és semmit a természet örök körforgásába, hanem ott hagyja, vagy oda teszi, ahol annak a helye és értelme van. A Pilis, mint szakrális egység erről szól, erről beszél. S itt a Hold világároknak, annak kultikus helyén a helyére tett kő, a maga helyén a sziklából kinőtt zöld, a keskeny de felfelé vezető út mind erről a bölcsességről tanúskodik.

Sashegyi a háború alatt (1942-ben) feltárásokat végzett a helyszínen. Ennek a munkának az eredményeképpen nyilvánvalóvá vált, hogy itt a III. és IV. században nagyarányú bányászat folyt. A feltáró különböző római edénytöredékek mellett munkaeszközöket, mégpedig kőfejtővéssőket is talált. Nagy és folyamatos munkával eltakarította az erdei földet, ami különböző helyeken magától értetődően különböző vastagságban borította a talajt.

Az erdei talaj letakarítása után egy igen érdekes tényre derült fényt. Arról van szó, hogy itt a hegy sziklaanyaga megmunkált! Vagyis lépcsőszerű-en van lefaragva. Itt megállapítható volt, hogy különböző nagyságú sziklatömböket, kvadrátköveket szállítottak el erről a területről, aminek során ez a különös

kőmedence nagy része megsemmisült. Mindebből kikövetkeztethető, hogy ennek a kőből készült rituális fürdőmedencének a készítési ideje a római megszállás előtti időkre tehető.

Ha haladunk az eddigi úton, az út hirtelen irányt változtat és egyszer csak azt vesszük észre, hogy utunk a Lám-hegy keleti oldalánál halad tovább. A Klanác-hegy immár mögöttünk magasodik. Sashegyi azt írja, hogy pár lépés után egy különös sziklatömbre akadunk. Ez a hatalmas szikladarab ott hevert a hegy oldalában, közvetlenül az út mellett. A sziklaútra néző felén egy „tojáshoz hasonló faragvány látható”. A kutató egyből észreveszi, hogy a felső résznél roncsolódás nyomait viseli. Sashegyi rövid vizsgálódás után észreveszi, hogy ez a különös köemlék nincs az eredeti helyén. Nincs ott a számára kijelölt helyen.

A köemlék közvetlen közelében az ún. anyaszikla felső területén ugyanolyan törésnyomokat találhatók, mint a megvésett szikla alsó lapján. Nos, vagy lelökték a helyéről ezt a köemléket vagy az idő tette meg a maga rombolását, kéretlen pusztítását ezen a helyen. Számunkra most ez a tény nem annyira fontos. Sokkal izgalmasabb az, hogy mit is akart jelképezni itt a Holdvilág e kultikus helyén ez a kőbe faragott tojás. A tojás valóban a születés és a halál szimbóluma, ahogy Sashegyi is írja. De van itt még valami nagyon fontos dolog a tojással, mint szimbólummal kapcsolatban.

A régi keleti kultúra-teremtő népek a két kozmikus égitest a Nap és a Hold „megrajzolását”, megszemélyesítését nagyon fontosnak és a vallási hagyomány feljegyzését tekintve elkerülhetetlennek tartották. A napot legtöbb esetben egy körrel jelölték, rajzolták meg. A nap otthonát is egy égi „kör-otthonnak” vélték és tartották. A hold esetében mivel az változékony volt, alakjához mérten rajzolták meg. De most jön számunkra érdekes dolog a Hold otthonát, a Hold-otthont egy „tojáskörrel”, vagyis egy tojás-alakú formával jelölték. Ebben a „tojáskörben” született, pihen és van otthon a „Hold is a Nap után”.

13. kép: Mithrász Napisten megszületik a tojásból

II. Századi dombormű (Museum of Newcastle –on-Tyne)

Forráshely: Bohumil Wurm : Európa titkos története – Atlantisztól a virágzó középkorig

Sziget kiadó 2002. 170. oldal fekete fehér kép

Nem lehel véletlen ennek a kőtojásnak a jelenléte az ősi magyar naparcú vallási hagyomány „Holdvilágárok-Holtvilágárok” birodalmában. Gondoljunk csak arra, hogy a mithrász-kultusznak egy igen archaikus formájában ¹¹ ■¹ éppen egy tojásból kel ki, mutatkozik meg a világnak. Ott, ahol a Nap és a Hold, a fény és a sötétség, az élet és a halál szakrális egységben a maga égiektől „kimért” helyén van jelen. Vagyis a szent „Pilisben trónol”. Elvégre akár Boldogasszony anyánk égi-földi angyalos-hazás koronájának

a helyét a szent Pilist vesszük, akár a magyar királyi fej „pilisén” lévő koronahelyet nézzük - mindkettő helye szent hely, mégpedig az uralkodás helye. Úgy a kiválasztott földön, mint a kiválasztott fejben. Ez a „holdtojás” valójában igaz, hogy a születés és a halál jele. De hangsúlyozottan a Holdé is. A „tündöklő ezüst-sötétség” égi birodalmának az ura hangsúlyozottan annak a világnak az ura is, ahová az ember földi élete végén elmegy, mint egy sötét világba, hogy annak a világnak a végén egy új fény, egy új születés részesévé lehessen. Eliade épp úgy tudja, mint Cambell, hogy az ősi temetők kapuja tilos terület a be nem avatottak előtt. Az igazi temető „élete és csendje” nem evilági. De igazi, a „maga helyén lévő temető” csak kevés van a földön, mint ahogy valóban megszentelt föld is csak nagyon kevés van.

Jól érzékeli Sashegyi, hogy ez a bizonyos szakrális tojást magán viselő szikla a Pilis világának Holdvilágárok részének „nagy kultikus terének egyetlen bejárájánál” emelkedett. Mintegy figyelmeztetve az erre véletlenül tévedteket, hogy ez itt egy ősi, a régi világ mélyéből való nép valóban ősi temetőjének a kapuja. Ahová csak az léphet be, aki arra kiválasztott. Ezért van az ott, ahol van és nem máshol. „Ennek, az erdőnek a kapuja a halál” - idézi a kutató H. Fielding Hallt. Fekete völgy, a Dera völgye. Cuweazoa, a Holtak Birodalma volt e bejáraton belül és az élők földi világa azon kívül.

De itt megemlíthetjük a prekolumbián Amerika hegyek-völgyek-sziklák őrizte nagy halottas birodalmait is, mert való igaz, hogy azok is akár a magyar Pilis időtlenül öregnek tűnnek. Sziklakorúak. Fehérlők, itt-ott zöldellők, de valamilyen kimondhatatlan szakrális némaság veszi őket körül és ebben közösek. A hivatalos tudomány, ha néha-néha erre téved láthatóan bizonytalan és várakozó álláspontra helyezkedik. Már-már szinte rutinból teszi mindezt, hiszen van benne gyakorlata bőven. Az ember alkotta „sziklakorú” kultúrák datálása, megfejtése nem könnyű dolog a számára. Ennek a nehézségnek az oka pedig roppant egyszerű. A hivatalos tudomány mindig más időben van, mint ezen ősrégi alkotások. Az ősi kultúrák számára az idő kígyója a farkába harap így végtelenítve önmagát.

Míg a „hivatalosak” tudománya mindig újabb és újabb időpontokat nevez meg és ejt el a számára ismeretlen kultúrák kapcsán, hogy ezzel behatárolhassa, „sorba állíthassa” és ezzel életteleenné tegye őket. A dolog pedig élet-halál kérdése. Mégpedig szó szerint az. Az ősi kultúra azért mert olyan ősi, hogy az már kortalannak tűnik - még él és „működik”. Csak nem úgy és olyan dimenziókban, ahogy azt a mai tudomány elvárja tőle. Ez a hely, amit most mi itt vallatóra fogtunk a szent Pilis élő és organikus világának a holdas-halottas része. Ez az a hely, amit meglátott a földi világtól elválasztó nagy sziklaajtó (?) kerek részén át a magyar népmese öreg tudósbojtárja, miközben a sziklán kopogva azt kérdezte tisztelettel, hogy:

„Héj, ugye hallottak ott már mindent, amire szüksége van ott az odajutott emberfiának. Hallottak (halottak) lakják-e ugye ezt a vidéket, kérem tisztelettel... ?”

A Pilisnek e csendes vadregényes fás-sziklás helyén vajon kik lehetnek eltemetve, arról kevesen beszélnek. A gesta írók, Anonymus és Kézai mester ugyan említik ezt a vidéket, de ami nagyon fontos és meghatározó jelentőségű lehetne az utókor számára, arról hallgat a történelem. Ahogy Sashegyi fogalmaz erről:

„De a krónikások mélyen hallgatnak e terület lényeges voltáról, korábbi életéről.”

Ez így igaz. Itt a Halottak Birodalmának Pilisben lévő székhelyénél álljunk meg még egy kicsit. Nem véletlenül használtam ezt a szót. ugyanis e könyvben külön fejezetben írok arról a „székhelyről”, ahonnan a monda szerint a magyar király megláthatta az egész világot és e „látás” folytán hozhatott döntéseket „ország-világ” felett. Ez a bizonyos tojáshoz hasonlatos faragott köemléket vagy köfejet, illetve kődudort, ahogyan többen is emlegették, többen stilizált vagy szakállas emberi fejnek vélték. Volt, aki a mithras, illetve a dionysos kultusszal hozta összefüggésbe ezt a különös helyet, nem minden ok nélkül.

Nem titok az sem, hogy voltak olyanok is, akik már látni vélték rajta a szemek, az orr, a száj elmosódott vonalait egyfajta „őseurópai” stílusjegyekkel bevésve. Voltak olyanok is, akik úgy gondolták, hogy bizonyos ünnepek alkalmával arany vagy ezüst lemezből készült maszkot húztak rá. Sashegyi, Horváth, Gál egyaránt említik, hogy e „szent berkekben” az Olympos isteneinek vallási mítoszainak rítusait gyakorolták.

Sashegyi kifejezetten erre utal, amikor a pilisi Hold világárok feletti hegyvilág középkorra datált elnevezéseként a Thebeurahegye elnevezést adja meg. Abba most ne menjünk bele, hogy a már korábban megnevezett őseurópai szellemiségnek milyen fontos spirituális tartópilléreit találjuk meg a prehellén vallási hagyomány azon töredékeiben, ami fontos alapját képezi görög mitológiának. Mert ezeknek az összefüggéseknek a körbejárása egy külön könyvet igényelne, ami már nem csak a Pilis dolgairól íródna,

hanem arról a tűzzel-vassal irtott magyar őshagyományról - aminek egyetlen máig megtartó menedéke a magyar folklór archaikuma.

S ha e felismeréshez még hozzá vesszük Magyar Adorján szellemi örökségét, akkor az már majdnem telitalálat. Vagyis egy ősi Európa szellemi hagyományának a megtalálása. S ez már a sok munkával, rengeteg energiával és hatalmi eszközökkel lefedett, letakart európai hagyomány felfedése, kitakarása. Kadmos Thebe-jéről önkéntelenül is eszünkbe jut Théba ősi városa vagy a már oly régen elveszett Theb vagy görögül Thebas mitikus ős-városa. Egy Thebe-ről tudjuk, hogy Kadmos király uralkodott felette. De vajon egy ilyen város volt-e, vagy több? És az azokról való tudás az idők folyamán a hagyományok és a mítoszok elvesztése, felejtése, töredékes öröklése által összekeveredett.

Maga Sashegyi említi meg azt a Thebe várost, aminek az ura Kadmos volt, akinek a Semele nevű lányától Zeus szerelme folytán maga Dionysos született meg. Ez az isten pedig nem volt más, mint a vágyak, az extázis, a szenvedélyek nagy istene. Éppen Dionysos miatt utasítja el ennek a Thébének az azonosságát Thebe-Ura-heggyel. Tény az, hogy ennek vagy ezeknek a „kőtojásnak” vagy kőtojásoknak vagy tojásköröknek, tojásfejeknek nevezzük bárhogyan is ezeket a furcsa köemlékeket a magyar középkor számára már nem bírtak ismert vallási jelentéssel. És itt a lényeg magán az „ismert” szón van.

Mert a magyar középkor nagy titkaihoz tartozik az a kétarcúság, ami egyben őrzi és az új hitbe integrálja a magyar ősiség szakrális fundamentumait, de egyben teret enged a Róma által diktált hivatalos kereszténységnek is. Az előbbi az a bizonyos mára már több okból ismeretlen magyar fehér kereszténység, ami minduntalan megvillan a magyar középkor kereszténységében a magyar hagyomány megtartó kovászának bizonyult. A belőle a világba jött fény, ez a furcsa spirituális világosság nem másból, mint abból a nimródí, álmos szülte „szent királyi dinasztiaiból” született erre a magyar földre, amit Árpád-háznak nevez a történelem. Nem lehet véletlen, hogy ennek a magyar karizmatikus királyi háznak mindig is oly fontos helynek számított a Pilis. Egyszerűen azért, mert ők tudták, hogy ez a hely az Ősök Szent Helye volt.

A Kárpát-medence régi népei az elhunytak lakóhelyét a „Nagy Nyugaton” a Lenyugvó Napnak szentelt területen a mindenkori település nyugati részén helyezték el. Ez a tény igen nagy segítőnk lehet a Pilis Holdországának a felderítésében. Annál is inkább, mert igen érdekes párhuzamok találhatóak ezt a „halottországi”, mondhatjuk úgy is nekropoliszi megegyezést illetően a Régi Kelet népeinek vallási hagyományára kapcsán, amire majd reflektálunk is azon a helyen, ahol a Nagy Kozmikus Ciklus égi-földi világát vizsgáljuk meg.

Mégpedig egy olyan asztrálmítoszi keretben, ami által a régi hagyományok egyértelműen helyet kérnek magukban az új vallás, vagy az új vallások hiedelemvilágában. Bizonyítva azt a tényt, hogy az alap, a mindenkori fundamentum egyértelműen az ősi asztrálmítoszi hagyomány élő nagy „világkereke” által mozgatja az ismert és még nem ismert világunkat. Röviden az égi-földi kozmoszt éppen úgy, mint az anyagban megjelent világmindenséget égi tükörképét. Az élők és a holtak birodalma pedig szent terület, ahogy az előbb fogalmaztunk ezek együttessége adja azt a bizonyos teljes világot, amit a fentebb említett csillagbölcesség folytán örök mozgásban van, vagyis a „Jóisten erejéből születik mindiglen újjá”, amint azt a magyar pásztorhagyomány hagyta örökölni. S ha szent az „életre ébredés”, a kelet, a világosság birodalma, amint arról beszéltünk is, akkor szent az „elnyugvása”, az elpihenés, az eltávozás nyugati sötét világa is.

Ez a hely pedig a Pilis ősi szakrális világában nem más, mint a Holdvilágárok birodalmának pilisi Holtak Világa. Az útnak engedő világosság kozmikus istenének szószerint értendő - természetes-kapcsolata van az elengedő sötétséggel. Ezt itt ezen a szent helyen nem csak megsejthetjük, de tapasztalhatjuk is. Az itt lévő sziklasíroknak úgy kellett létre jönnie, hogy azok a befogadó fényt mintegy a sötétségben „elaltatva” újra képessé tehessék azt egy valamikori „felébredésre”, vagyis újjászületésre.

Itt mindennek, de mindennek a spiritualitás és a szakrális hierarchia szerinti helyén kell lennie, mert ha nem, akkor meghal a fény. Vagyis nem lesz lehetősége az életszikrának arra, hogy a fény benne olyan otthont kaphasson, hogy az újra a maga fényében megjelenhessen, életet kapjon. A holtak ezen pilisi birodalmában ez a szakrális szigorúság, ami a rituális fegyelem biztosítását adja éppen úgy jelen van, mint Egyiptomban, Baalbeknél vagy éppen annál a máig rejtélyes vallási kultusznál, amiből az etruszkok ősi hite jött e világba, hogy aztán a római vallásba átlopva mindez szépen a sírba szálljon.

Nézzük hát meg ennek a különös pilisi nekropolisznak a struktúráját. Maga a hely hármasság tagoltsága egyértelműen észrevehető.

Egyet kell értenünk Horváth Jánossal és Sashegyi Sándorral, hogy ez a természetben elrejtett és azáltal is működtetett „halottvilág” szentélye három fő részből áll. Az első rész, vagyis az előcsarnok, ami a

tulajdonképpen belépés helye, egyúttal az a „hely és tér” kitüntetett centruma. Az igazi rítushely. Itt található az élet világának a lángja, annak spirituális fénye annak a „másik” birodalomnak az elnyelő, útnak indító és átváltoztató „sötét világosságával”. Ennek a másik birodalomnak a nappal ellentétes fénye az élet világosságából nézve nem látható. De ha belépünk ide ebbe a másvilági, mondjuk úgy, hogy nekropoliszi csarnokba, és annak a sajátos aurájába felkészült lélekkel és szívvel válunk eggyé magával az „úttal”, ennek a szent térnek a segítségével, akkor itt ebben a köztes világra nyíló mindenségben már felsejlik ama „sötét világosság” célja. Sashegyi idézi Medve Mária: Az egyiptomiak halott tisztelete c. művét, ahol ezzel a hellyel kapcsolatban az alábbi sajátos sűrítéssel találkozunk:

..... teljes mitológiai élet és a kozmikus istennek valamennyi cselekedetének központja volt."

Ennek a szent térnek ez a fokozottan rítus centrikus tulajdonsága onnan adódik, hogy itt, ha csak röpké pillanatokra, de eggyé válik az élet és a halál. Nagyon rövid ideig de együtt van, eggyé válik a fény a sötétséggel. Ennek a misztikus fényrítusnak az idején az egymással soha nem keveredő, tökéletesen ellentétes, de egymást kiegészítő világok úgy találkoztak itt, hogy eggyé is váltak. Ennek a misztikus eggyéválásnak a feltétele a felajánlás és az azt követő áldozat volt. A másik jóval kisebb hely, ami az „előcsarnok” után következett már egyértelműen el volt zárva a halandók elől. Az élők világának lelkei ide már csak egy rövid kis időre kaptak bebocsátást.

Éppen annyira, hogy elhelyezhették a nagy útra szánt lélek, vagyis a halott ruháit. Maga a ruhaletétel rítusa egyben azt is jelentette, hogy az útnak indult lélek a földi-anyagi testét is ott hagyja, mint egy hátra hagyja, és úgy indul el a hely harmadik részébe. Egy titkos folyosón keresztül le a halottak mély és titkos világába, a sírkamra fizikális és spirituális értelemben is legmélyebben lévő részébe. Oda, ahol már a földi fény nem ér le. Oda, ahol már a misztikus transzfiguráción túl jutott lélek leteszi az elhasznált földi testet.

Megdöbbenő, hogy a történelem előtti, máig alig ismert nagy kultúrák letéteményesei a halottak birodalmával való találkozást, a halottak útra indulásának rítusát hasonlóképpen képzelték el. Tehát itt a pilisi Holdvilágárokban egy egyetemes szakrális emlékezés „rítushelyét”, szent terét találtuk meg. Horváth János egyértelműen egyiptomi párhuzamokat hoz, mégpedig a korai dinasztiák idejéből. A régi Egyiptomot maga Sashegyi sem kerüli meg hiszen nem mással, mint az egyiptomi Thébával kezdi azt a különös felsorolást, ami a régi birodalmak szent helyeit hozza összefüggésbe a Holdvilágárok szakrális terével. Pontosabban fogalmazva a Pilis ezen ősi helyének szent kialakításával:

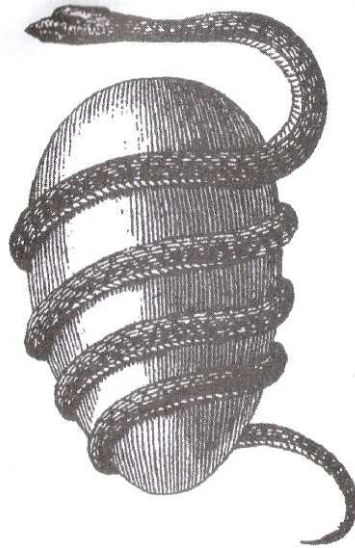
„...a hasonlóság több mint feltűnő, hiszen Thébában, a várostól északnyugatra a líbiai hegyekben, a Biban el Moluk völgyben így találjuk a királysírokat. És így találjuk Buddha barlangtemplomait - Van Fu Hssia - a Si Paocseng patak jobb partján, vagy a thébai Dan-dan Moluk sírjait. De ott látjuk Perzsiában a Bordy világhegyet, Arméniában az Ararát hegyét, melynek az ősi vallástörténet kimagasló szent helyei. És itt látjuk szomszédságunkban a bulgáriai Madara szentélyét, melynek régészeti feltárását magyar régész Dr. Fehér Géza végezte, rendkívül értékes történeti adatoknak jutva birtokába."

Természetesen ez a felsorolás közel sem teljes, de már így is érzékelteti a régi emberiség szakrális bölcsességének egyetemességét itt a földön. Pedig itt ebben az idézett mondatsorban még szó sincs a dél-amerikai magas kultúrák örökségéről, a Balkánon, de még Magyarországon itt a Pilisben is nyomot hagyott bogumil örökségről vagy éppen arról a „fehértudásról”, aminek a kereszténységbe oltott örökségét itt a Pilis szent vidékén őrizte az a bizonyos pálos rend. Az ősi örökség ismeretért és annak átörökítésért, mint egy jutalmul száműzték is pilisi magyar „fehér atyákat” a Kárpát-medencéből, hogy aztán sokkal-sokkal később, mint lengyel rend idegenként térhessen vissza szülőhazájába.

A természet e különös szakrális magyar paradicsomában végrehajtott ősi rítus nyomainak kutatása fontosabb, mint azt bárki így első hallásra gondolná. A „teljes térnek” a természetben elhelyezett szakrális birodalmával mi a Pilis örökösei a régi ember bölcsességét kaptuk meg olyan örökségként, ami hiteles ablakot nyithat számunkra ősi múltunk megismeréséhez. Fentebb hosszasan írtunk arról, hogy az a bizonyos „faragott, tojás alakú köemlék” mennyi mindenről beszél annak, akinek módjában van felnyitni a régi titkok idő és hatalom által lepecsételt borítékát. Az ebben a borítékban talált szellemi üzenet legfontosabb tulajdonsága az, hogy minden, ami benne van örök. Örök és elpusztíthatatlan.

Maga a forma nem más, mint egy szent jelkép, a teremtés különös formája. Ez a teremtő, vagyis „tojáskör”, mint írtuk sok jelentéssel bír. Benne születik meg az élet. Belőle világlik ki a teremtő fény. Ez a „hely” maga a Hold otthona is. Benne őrződik meg az a különös tulajdonságokkal bíró ezüsthaj, ami itt a Kárpát-

medencében lévő archaikus hagyományokat is magába olvasztó ősmesékben őrződött meg. A korai orfikus hagyomány valóságos őrzője és kelesztője is a régi misztériumoknak. Az élő és az elhunyt, régiesen kifejezve a kihunyt egyaránt „ott ragyog a rejtélyek országának tojásában”. Kerényi több aspektusban is utal az Aristophanes által megírt orfikus tojásra, mint minden ciklikus változás (születés és meghalás) örök birodalmára. Arra a szimbólumra, ami a tojásra, mint ősförmára felkészítő, pontosabban az azt körkörösén körbekerítő időtlen-időkígyó együttese szimbolizál.

14. kép : Az Orphikus tojás

Forrshely: Bohumii Vurm: Európa titkos története - Atlantisztól a virágzó középkorig -Sziget Kiadó, 2002 113. oldal

Éppen ezért, ennek a ciklikus és „körkörösén időtlen” kígyómozgásnak az apropóján van ott a kozmikus tojás akár tűztojás, akár kőtojás alakjában minden felismert létezés kezdetén vagy éppen a dionysosi és más misztériumok elején. Az csak természetes is, hogy ezekben a „világosságokban” a földi világnak ezt a könehéz kőtojását megszentelték és jelentését, mint a „mindenek fundamentumát” spirituálisán rögzítették is. A Pilist éppen ez a spirituális rögzítés avatta örök kultuszshellyé.

Az csak természetes, hogy Mindennek a legtökéletesebb rögzítése, földi tovább örökítése a természetben valósulhatott meg maradéktalanul az élet és halál ciklikus körforgásában. Ennek a felismert körforgásnak a magyaros-hagyomány szerinti tovább örökítésére őseink a Pilist választották. Ezt a kiválasztott és megszentelt helyet választották ki és hagyták reánk. Ez a hely a kozmikus fény világba hullásának európai középvilága, vagy ahogy a régi magyar archaikumban erre rálelünk, ez a hely „magosán világa, magvas birodalma az magyarnak”. Itt reflektáljunk rá és fogadjunk is el Fáy Elek remek meglátását a magyar szót illető, amiben úgymond benne is van a mag minden élő központi csírája, örök új rátérem tője. Isten láthatatlan fényessége. Természetesen a természet barlangjai az analógiás gondolkodás szerint a Mindenség Anyjának kőből kirakott és a természetbe elrejtett vulvája. Az anyaméh többszörös átfedésben lévő jelképeit többnyire mindenki ismeri, aki él az analógiás gondolkodással és érdeklődik a múltnak a titkai és vallásai iránt. Ha elfogadjuk azt a tételt, hogy a mi magyar hagyományaink gyökere Nimród apánkon, a kusita hagyományokon és a kánaánita tradíciókon keresztül öröklődött tovább és közvetlen kapcsolatban van az egyiptomi őshagyománnyal, akkor itt a mítosz és a történelem nagyon ősi vonulatával állunk szemben.

Erre utal a magyar történelemben oly sokszor megjelenő, sőt látványosan megnyilvánuló Seth (Szét) misztériuma, amire már többször is utaltam könyveimben és tanulmányaimban. Akkor nem fogunk azon megdöbenni, hogy itt Pilis „Holdvilág-mélyén” milyen érdekes kapcsolódásra leltünk a halál és a

feltámadás szimbóluma kapcsán az orfikus kőtojás, az anyaméhet szimbolizáló barlangszentély és e szenthely formájában szimbolikusan megjelenő T-vel vagyis tauista tradícióval. Maga Sashegyi is minden bizonnyal nem véletlenül utal e helyről szóló írásában arra, hogy a

„T=Tau viszont a nemzésből eredő születésnek és életnek volt a jelképe”.

Nos mindez, hogy kerül ide, miért jelenik meg itt a pilisi nekropolisz oly jól és sokáig elrejtett különös világában? Egyszerűen azért mert a másvilág küszöbe sem más, mint maga az átváltoztatás helye. És ez az átváltoztatás is nemzessel történik. Ehhez a misztériumbeli nemzéshez viszont a világos és a sötét fénynek egyfajta „szent nemzés” folytán találkoznia kell.

Ez a hely a sötétség és a hold birodalma azt tudjuk. De ennek a helynek is meg van a maga meg- és átváltoztató tulajdonsága. Éppen úgy, mint ama szakrális fehér fénynek, ami a magyar Árpád-házi kereszténység lényegét adta egykor. És ami később botrányköve is változott a hivatalos hit szemében. Hiszen nem dobta el a régi hagyományt, hanem azt beépítette abba az új hitbe, ami később hivatalossá válva és a hazán kívülről irányítva már nem tűrte meg azt a régi és magyar világosság-hitet, Jóisten-hagyományt és száműzte azt.

Ha végig nézünk a világ és főleg Európa ismert kozmogóniáin bele értve azokat is, amikből mára csak töredékes mitológiai emlékek maradtak, akkor azt fogjuk látni, hogy ezeknek teremtő, első megnyilvánulásai nagyrészt „teremtő, élő körről”, csodás, elmozdíthatatlan tojásról vagy éppen kőtojásból kikelt égi lényekről szólnak. Ezzel az elsődleges, mint egy képszerű megnyilvánuláshoz szorosan összetartozik maga a fekete Ég, a fekete sötét, de lélegző Úr, mint a teremtés helyszíne. Ha mindezt lehozzuk onnan fentről ide a földre, akkor ez az égi sötétség-képzet a földi természet nyelvén fekete völgyként, sötét erdőként, fekete vizekként vagy éppen a sötétség madaraiként (fekete sas, fekete holló stb.) fog megjelenni. Ez a lenti „hely” egyértelműen a fenti égi sötétnek a földi sötétségét szimbolizálja.

Itt a pusztítás-teremtés különös birodalma van jelen. Itt a feladat az, hogy ennek az átváltoztató sötétségnek előbb el kell pusztítani az élet, hogy az a másvilága által új életbe részesíthesse a kiválasztottat, nem véletlenül nevezik Agninak, és Neki a tűz indiai istenének hetedik nyelvét Kálinak, vagyis feketének, mert a tűz istenének e hetedik nyelve nem más, mint egy nagyon fekete, pislogó sötét láng. A régi magyar tűzkultusból megőrzött hagyomány szerint a tűz leggonoszabb nyelve egy nagyon sötét és nagyon alacsony égő élő láng - aminek az otthona a földfelszín alatt van.

Visszatérve a hold-holt birodalom világtojást szimbolizáló kőfejéhez ki kell jelentenünk, hogy minden, ami a hold otthonát és a világ tojását jelentő különös kör előtt van - az minden más a sötétség manifesztációja. Az okkult teremtő erő, az önmagába harapó sárkánykígyó „tojása” figyelmezteti az erre járó lelket az ő maga saját lelkére és arra a nagyszerű felismerésre, hogy legtökéletesebben csak a sötétség rejtheti el teremtés, az átváltoztatás a csodálatos világosságát. A Hold világároktól alig két mérföldre Budakalász és Pomáz határában a Duna partján az i.e. II. évezred elejére datált sírokat tártak fel. És csodák csodája ezek a sírok olyan halottakat rejtettek, akik tojásszerű formában, az anyaméh tojásalakjához hasonlatos formában összezsugorítva lettek eltemetve.

Ami a holdvilágárookban egy rítus által a természet „anyaölen” lett kialakítva és kőből kifaragva az itt hasonló formát öltve sírként is megmutatkozott. A Holdvilágárok különös kultusz helyen megtalált, ott fellelt kőtojás a teremtés-pusztulás, pusztulva teremtés nagy misztériumát őrzi. Ez a misztérium az élet örök visszatérését szimbolizálja itt a természet ölen. Ami talán a legnagyobb bizonyíték minderre, hiszen a természet itt a földön a legnagyobb visszatérő. Ő az, aki a létezés az élet újra és újra megújuló zöld természet-kezeléssel halhatatlanná teszi. Itt a Holtak birodalmának Fekete-völgyében járva döbbenünk rá arra a tényre, hogy mi gondolkodó emberek is az élet minden napjaiban is végig járjuk ezt a bizonyos hármastációt. A mindennapi áldozatok előcsarnok-világát, azt a szűk kis egyszemélyes magántermünket, ahol csak a mi személyes dolgaink, ruháink, emlékeink hevernek szerte szét, ahol csak mi vagyunk igazán otthon. És valljuk meg életünk folyamán többször is fel-felvillan előttünk annak a titkos folyosónak a tűzkörben álló képe, ahová majd elindulunk, ha annak eljön az ideje. Mindezek tudatában már könnyűszerrel lépdelünk visszafelé az idefelé oly nehéznek hitt erdei utakon. Tudva azt, hogy nem jöttünk hiába ide. Valami kimondhatatlan, láthatatlan tapasztalattal lettünk gazdagabbak. Megláttuk a természetben elrejtett titkos csodát.

Megtapasztaltuk azt, hogy milyen is lehet az élet és a halál mezsgyéjén járni. Kövek, barlangok, sziklasírok, szakadékok között szembesülni a régiek hitével, egy szent hely kitakart varázsával.

57. Kövön vala sárkánypecsét

„Kövön vala sárkánypecsét körbe azon
néma beszéd...”

(Oláh Endre István)

Tudomásunk van arról, hogy a történelmi Magyarországon több olyan hely is volt, ahol bizony ott volt az a bizonyos „kövön vala sárkánypecsét”. Úgy hírlett, hogy a Retyezát hegyeiben éppen úgy megtalálható volt ez az ősrégi kőbe vésett sárkányos jel, mint a Kárpátok lejtőin, a Mátra eldugott zugaiban és ki tudja miért, a Pilisben is. Mégpedig annak több helyén is jelenvolt ez a különös sárkánypecsét.

Ahogy fentebb idéztük Oláh Endre Istvánt, kövön azaz sziklába vésett, kör alakú, pecsét formájú jelként volt Jelen" az ősi sárkánymotívum. S az, hogy „körbe azon néma beszéd" volt, az nem jelentett mást, mint minden bizonnyal ősi írást. Ma mindennek nem találjuk nyomát, mint megannyi másnak „ami bizony volt, csak nem lett a múlté". Az is lehet, hogy most is ott van, vagy ott vannak, ahol azelőtt voltak, csak mi nem látjuk, mi nem találjuk azokat. Felfoghatjuk úgy is, hogy ez a nem találás afféle mitikus büntetés mindazért, amit a múlt ellen elkövetett a modern jelen. Bár számtalanszor bebizonyosodott és továbbra is be fog bizonyosodni, hogy a „múltat végleg eltörölni" egyszerűen lehetetlen.

Mert ezt a felettébb nem pozitív kívánást csak akkor lehet beteljesíteni a maga tökéletességében, ha az embert és vele a körülötte lévő világot teljesen megsemmisítik. De bennem van a kétely, hogy még akkor sem lehet maradéktalanul eltüntetni a múltat, mert még akkor marad hátra jel és emlék egy jövőendő új emberiség számára. S ezek a jelek és emlékek majd jelezni és emlékeztetni fogják majd az akkori új jövőendő emberiséget arra, hogy itt bizony már valamikor régen, nagyon-nagyon régen emberek éltek, gondolkoztak, és mindebből következően alkottak is.

Ezeket a sárkányokat újra megtalálni, felfedezni csak úgy lehet, hajómagunk is elkezdünk a „sárkányok útján járni". Azok nyelvén gondolkozni, azok szemével látni. S akkor talán megértjük és rájövünk arra, hogy mit is akartak ők jelenteni a régi ember számára és hogy az a bizonyos régi magyar ember miért is használta őket „pecsétként". Azaz körbe zárva, jellé formázva, mintegy örök üzenetként elküldve a jövő magyarjainak. S majd ha mindezeket eltűnődtünk, akkor majd lesz értelme azon is eltűnődni, hogy ez a „sárkányos üzenet" vajon miért nem érkezett el a jövő emberéhez, vagyis „jel"-en esetben hozzánk, a huszonegyedik század elején élő magyar emberekhez. Igen kevés a fogódzó, már ami ezt a bizonyos „sárkány-úton" járást illeti. Nagy Ferenc közvetlenül az első világháború előtt igen érdekes kijelentést tett ezzel a különös sárkányjellel és a Pilissel kapcsolatban.

Azt állította, hogy a Zsványszikláknál található sárkányjelek hasonlatosak a Báthoriak címerében való sárkányokhoz. Ha ez így van, akkor nem árt, ha körbe járjuk ezt a bizonyos Báthori sárkányos címet. Annak eredetét, szimbólum szerinti értelmezését, sorsát stb.

Magáról a Báthoriakról igen sokat tudunk. Ők voltak a késő-középkori Magyarország egyik leghíresebb és nyugodtan mondhatjuk igen sokfelé elágazó családja. Családfájukat vizsgálva több igen érdekes nyomra is bukkanunk, már ha a középkori miszticizmus fényében egy-két családi legendát alaposan szemügyre veszünk. Még érdekesebb dolgokba ütközünk, ha a család nagyon korai dolgait boncolgatjuk. Arról van szó, hogy ezen ősi magyar család két igen ősi ó-felnémet (északnémet) nyelvet beszélő családdal mondjuk inkább úgy, hogy nemzetséggel a - Qutkeled, Cledgud, Cledguth - nemzetséggel állt, ahogy régen mondták vérségi kapcsolatban. Ennek a különös családi kapcsolatnak a legelején két ógermán harcos Qut és Keled állt. Ezt a két mitikussá vált nemzetségi harcos nevet két igen kétes és egyáltalán nem bizonyított kapcsolódású, a hitelesség kérdését is felvető, de mindenképpen érdekes magyar szóval hozták névetimológiailag kapcsolatba.

Ezek a „Jó" és a „Kelet" magyar szavak, illetve fogalmak. E két hős állítólag a tizenegyedik század közepén jött Magyarországra. Ezek a kor a Szent István halálát követő idők igen zavaros és áttekinthetetlen korszaka. Hogy honnan jöttek azt igen nehéz mostanság definiálni. Az igen bizonytalan gyökerű hagyomány arról beszél, hogy ők már nagyon régen úton voltak és már akkor elindultak, amikor még „nyugat kelet volt és a kelet volt maga a nyugat". Mos ez a misztikus ködösítés sok mindenre utalhat, de

történetileg sajnos meg nem fogható. De ne adjuk fel a dolgot. Van olyan hiteles, komoly kutató, aki szerint:

„bizonytalan források úgy tudják, hogy vagy a Svábföldön található Hohenstaufból vagy Svédországból érkeztek”.

Több legenda is beszél arról, hogy e nemzetség fiai Opos, vagy más néven Bátor Opos és a más okok miatt híressé vált Vid együtt ölték meg az Ecsedi-láp csodálatos természetvilágában élő, ott tanyázó sárkányt. Egyes legendák úgy tudják, hogy ott valójában két sárkány tanyázott egy jó és egy rossz. A jót „felöltöztették” a rosszat pedig igen nagy áldozatok árán, de megölték. A vérét szétfolyatták és vele határokat jelöltek ki. A szárnyát menedékként használták az égi rosszak ellen. A testét pedig odaadták a lápnek, hogy az lehúzza azt a feneketlen bűzös mélybe. Oda a lápvidék sötét legaljára, ahonnan forró és bűdös víz tör fel, ami egyszerre gyógyítja és pusztítja is az embert.

Azt a bizonyos másik „jó sárkányt” pedig úgy tartja a hagyomány, hogy „felöltöztették” (azt, hogy ezen a bizonyos mitikus -felöltöztetésen- mit kell érteni az, máig nem tisztázott) és egy olyan vidékre vitték, ahol őrizni, védeni kellett egy, az ország számára már nagyon régtől igen nagy fontosságú vidéket. Ez a vidék többek között lehet-lehetett akár a Pilis és környéke is.

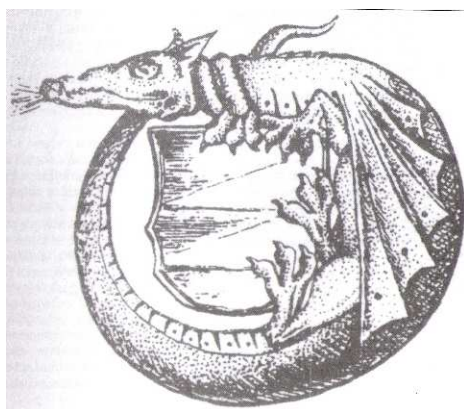
Nos, ez a sárkányos történet remekül illeszkedik a Báthori család részleteiben több, eddig még teljesen a felszínre nem hozott mitikus összefüggést sejtető ősmondájához. Nagy valószínűséggel összefügghet ez a legenda a híres magyar család címerében található sárkányfigurával. Annál is inkább, mert több ilyen különös sárkánylegendát őrzött meg az idő és az emlékezet. Rövidesen szó lesz a „három sárkányfog” legendájáról, ami mindenképpen ezt a már előbb említett feltételezést erősíti meg. Erről a saját farkába harapó, különös szárnyú és igen karakteres arcú sárkányképről beszélek, ami ott díszelg a Báthori család címerében már ősidőktől fogva. A régi hagyomány egyik feltehetően igen régi variánsa szerint a sárkányokra kétszeresen rátekeredő sárkányfarok a régi tudásról való örök hallgatást jelenti. Egyfajta sajátos, a néphagyomány által megőrzött hermetizmusra utal, arról ad hírt. Sajnos a címer-szimbólika kapcsán ez a népi emlékezetben megőrzött „tudásörzés”, a „dolgokról való hallgatás” nem kerül említésre. Így a Báthoriak különös címerállatával sem került összefüggésbe.

Makkay János történész az igen érdekes, hiánypótló és sajnos nehezen hozzá férhető Tractata Minúscula könyvsorozat életre hívója a sorozat 11. kötetében már a kötet legelején, az 5. oldalon utal a Báthoriak címerállatára írván, hogy:

„...a család címerében egy saját farkába harapó éles fogú sárkány látható”.

Ezt követően utal a kötet 10. táblájának 4. képeire, ahol ez a bizonyos sárkány látható. A hivatkozott képen valóban egy sárkányfigurát látunk, de ennek a sárkánynak a szája össze van szorítva, és nem kapja be a farkát, hanem a fark mintegy kétszeresen az állat nyakára tekeredik, majd a farkvég láthatóan eláll a testtől. Annak ellenére, hogy ez a sárkány nem kapja be a saját farkát, minden bizonnyal nem véletlenül került e kötet képei közé, különösen nem a Báthoriak címerállatával kapcsolatos bemutatásra. Számunkra a képen több olyan momentum is található (a nyakra kétszeresen is rátekeredő farok, a pontozott sárkányszárnyak, a sárkányszárnyból kialakított címerpajzs), ami miatt azt bemutatjuk és elemezzük is.

Majd ezt követően a három sárkányfogról szóló pilisi magyar legenda közreadása után bemutatjuk Nagy Iván alapkönyvét, amit a magyar nemesi családokról írt. Itt közli a Báthoriak családi címerét és magáról a család történetéről egy igen érdekes és rövid bemutatást is közöl.

15. kép: Makkay János könyvében található Báthori-sárkány, mint a Báthori család címerállata

Forráshely: Makkay János: A sárkány meg a kincsek Tractata Minúscula 11. A szerző kiadása, Budapest, 1998. 167. oldal, 4. kép, valamint a hátlapon.

Álljunk meg itt egy kicsit és időzzünk el az itt bemutatott különös sárkány-ábrázolással kapcsolatban, ami mögött nyilvánvalóan egy mindeddig fel nem fedett, meg nem írt szimbolikus jelentés lapul. S ez a furcsa sárkány „teljesen véletlenül” egy körbe, vagyis a régiek szerint egy „végtelenített vonalba” zárva volt jelen a magyar szent hegy, a Pilis szikláján is. Mégpedig mint kőbe vésett pecsétjel, ami számunkra kései utódok számára igencsak érdekes lehet. Hiszen Nagy Ferenc maga mondja, hogy a Pilis térségében olyan „körös sárkánypecsét” volt látható, ami a Báthoriék címerállatához volt hasonlatos. Nos ez a Báthory-sárkány egy furcsa teremtmény.

Azt mindenképpen tudni kell róla, hogy „funkciója” van, ahogy azt manapság mondjuk az ezotéria, a rejtett dolgok és események szintjén. Tudjuk, illetve látjuk azt, hogy ez a sárkány még így körbetekeredve, mintegy körre válva is „fúj”. Nem lehel nyitott szájából tüzes természetű lángoló okádékot, mint ahogy azzal a hagyomány kapcsán többször is találkoztunk. Hanem láthatóan fúj, kifúj valamit magából. Az is lehetséges, sőt nagyon valószínű, hogy amolyan „kénköves búzt” ereget ki magából ez a derék sárkány, amiről már többször is értesülhettünk, ha figyelmesen olvastuk a magyar népmeséinket.

S persze nem ültünk fel mindenféle „meseátírásnak”, különböző külhoni mesék történeteinek a régi magyar mesékkel való különös keverésének, amit új korok, új divatjaként honosítottak meg mifelénk ki tudja kik, és ki tudja miért. Ha a régi magyar hagyomány tudására felfűzött jó öreg magyar népmeséket a kezünkbe vesszük, akkor bizony számtalanul „világos csodával” találkozunk. Olyanokkal, amik ott a szent hegyünk, a magyar Pilis oldalában is ott világítottak egykor okulásként és annak a bizonyítására, hogy a hagyomány igen is „élte és használta” is azokat az ősi szimbólumokat, amiket aztán ki tudja miért, de úgy tűnik, hogy elmosott az idő. De mindezek ellenére az ősi jelek, az ősi szimbólumok és nem különben az ősi írások egy máig megmagyarázhatatlan tulajdonsággal bírnak. S ez a különös szellemi erővel rendelkező tulajdonság ott mutatkozik meg, hogy amikor már-már valóban elveszni készülnek, mikor már tényleg úgy tűnik a dolog, hogy az idő megemészti őket, akkor fönixmadár módjára újraélednek, újraszületnek. Tehát halhatatlanok. Erre legjobb példa maga az ősi magyar írás - a rovásírás. Már szinte teljesen elfelejtették és ma újra reneszánszát éli.

De most térjünk vissza ahhoz a bizonyos körbe zárt Báthory-sárkányhoz, ami úgy tűnik, hogy „fúj a világra”. Maga ez a cselekedet is fölöttébb érdekes funkciót takar. Különösen akkor, ha ez a „magyar sárkány” bizony kénkövet fúj... Hiszen tudjuk jól, hogy a kénnek, a „kénkönek” milyen fontos jelentése, feladata van az alkímiai folyamatokban, ama különös „elemi nászban” ott az aranysínálók különös világában. Ennek a máig fel nem fedett különös okkult tudománynak a birodalma pedig az analógiás gondolkodás agyával és szemével nézve maga a földi-égi létezés folyamatának miértjére ad tökéletes válaszokat azoknak, akik azokat értik. Mert akik értik azok ismerik, és akik ismerik, azok uralják is a benne elrejtett tudást. Itt ennél a sárkányábrázolásnál a sárkány szája láthatóan csukva van és a szem szerepe sem domináns.

Ami egy nagyon-nagyon fontos spirituális tényre utal az, hogy ennek a sárkánynak a farka kétszeresen is a saját nyakára tekeredik. Maga az egyre vékonyodó sárkányfarok vége pedig nem simul szorosan a testhez. A szárnyak helyzete igen karakteres. Az „elülső” szárny lazán összehúzott helyzetben van. Minden egyes szárnyredőben egy-egy központosán elhelyezett pontot találunk. Az így összehúzott szárnyak miatt

remekül látszanak az állat igen „karmos” ragadozó lábai, mégpedig igen furcsán szétnyitott helyzetben. Az a bizonyos „hátulsó” szárny már nyitott és jól láthatóan egy címerpajzsot formáz.

Itt ezen a sárkányrajzolon nyoma sincs annak a bizonyos sárkányfognak, ami a Báthoriék sárkányos címerében „többek szerint” ott kell, hogy legyen. Ennek legtökéletesebb bemutatását közli Nagy Iván híres könyvében a „Magyarország családai címerekkel és nemzékrendi táblákkal”. A szerző itt arra hivatkozik, hogy e családi címer: „Báthory István nádornak pecsétéről közöltetik”. A teljes Báthori családot bemutató rész így hangzik:

„Báthori család. (Ecsedi és somlyói). Kihalt családaink egyik legnevezetesebbike, a mely tudniillik századokon keresztül történelmi szerepet vitt. Származásáról sokféleképp vélekednek a történetírók. Eredzetek a sz. István alatt bejött Venczellintől; a Salamon király alatt élt híres bátor Opostól. Lengyel írók lengyel eredetűnek állíták stb.

Legbizonyosabb az, hogy Quthkeled svéd származatú nemből veszik eredetüket. A Quthkeled nemzetség tagjai, a Németországba futott Péter király segélyére mentek Stoph várából (3) Turóczy Chronic. XVI. fej.) és vele jöttek hazánkba. Salamon, László és Gejza királyok idejében emelkedtek föl. A Quthkeled nemzetségből idővel azután a több ágra oszlott Báthoriákon kívül szakadt a Zeleméri, Szokoli és Butkai család is.

Salamon király idejében élt a Quthkeled nemzetségből Wyd a fondorlatosságáról ismeretes tanácsos, ki 1055-ben Bács megyei főispán volt, némelyek szerint nádor is. Elestett a Salamon és Gejza közötti harczban 1074-ben. - Ezen Vidről mesélik hagyományképen, hogy egy az ecsedi lópban tartózkodó sárkánnyal harczra kelt, és azt megölte. Erre vonatkozóan állítatik a czimerben a farkát szájában tartó, kört képező sárkány, és három sárkányfog:

1) Buday Fer. épen annyira megy (lex.III-751.) hogy az ecsedi sárkány megölőjéül egy másik sz. István idejében élő Vid-et emleget. Ezt tartja a család törzsének. Hibásnak állítja a Quthkeledtől származtatást, és ama Vide-et e szerint nem a Báthori család őseiből valónak. Szabolcs megyei Vid pusztát is azon szent István kori Vid nevéül hiszi nevezettnek, tán azért, mert ez a mese nála: „szájruul szájra, - mint írja - és könyvről könyvre általadott hagyomány.” Hogy e tan hibás, és a Báthoriak a Quthkeled nemből erednek, meg fogjuk látni a következőkből.

Mit azonban némelyek farkasfognak írnak. Ez volt czimere a Quthkeled nemzetségből származott B u t k a y , S z o k o l y és Z e l e m é r i családoknak is.

Itt a család czimere Báthori István nádornak pecsétjéről közöltetik. A sárkány miatt körded alakúvá képzett vért fölött szárnyas nemtő látszik, mint több azon időbeli (p.Szapolyai) czimereinken. A család szakadatlan leszármaztatása A n d r á snál kezdődik, kitől így támad a családfa.

2) A Báthoriak e családfája, mely itt és a következőkben közöltetik, fölülmúl minden eddigi (p. Lehotczky, Kőváry, Buday által stb.) leirt vagy kiadottat, sőt Wagner (deci.) közleményét is terjedelemre nézve; - hitelessége pedig merően okmányokra van alapítva, mint azt Wagner Mss, LXX. tom.I. s köv. lapjain kidolgozá. Az igazoló okmányok nagy része a leleszi Conventben van.

16. kép: „Itt a család címere Báthory István nádornak pecsétéről közöltetik. A sárkány körded alakúvá képzett vért fölött szárnyas nemtő látszik mint több azon időbeli (p. Szapolyai) címereinken.”

Forráshely: Nagy Iván: Magyarország családai címerekkel és nemzekrendi táblákkal
Pest, 1857, Nyomatott Beiméi J. és Kozma Vazulnál, Kiadja Freibeisz István, Első kötet A-B.

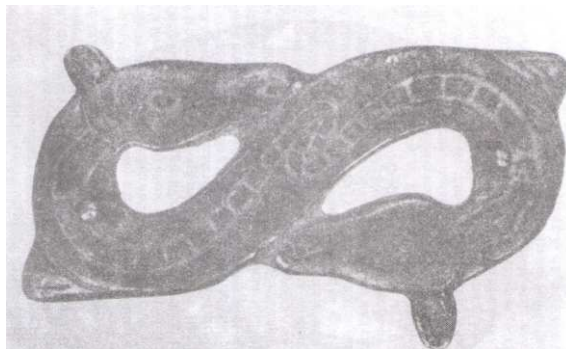
A címerképen is jól látható három különös sárkányfog azért érdekes számunkra, mert a pilisi legendákat, történeteket gyűjtve találoztunk egy olyannal, ami ugyancsak ide illik, ide kapcsolódik. Arról van szó, hogy egykor régen, nagyon-nagyon régen, amikor még a Pilis vidékét hatalmas és összefüggő erdő és vad szakadékok, mély barlangok uralták, akkor, abban az időben jó és rossz sárkányok uralták ezt az igencsak vad romantikus vidéket. A jó és rossz sárkányok egyaránt barlangokban laktak. A jó sárkányok szolgálták az embert, őrizték a vidéket. És néha-néha összecsaptak a rossz sárkányokkal, ilyenkor aztán volt, úgy hogy kigyulladt az erdő egy része, elsötétült az ég, hogy aztán csak napok múlva térjen vissza a világosság, a fény erre a különös kegyelmekkel megáldott vidékre. A jó sárkányok tehát őriztek, a rosszak meg pusztítottak. Hogy mit is őriztek? Hát a régiak kincseit, a régiak égi, földi és föld alatti útjait, a szent hegyet, a szent vizet, a szent tüzet, amit a tiszta levegő szított fel az égig, a régiak sziklákból körbe rakott szent templomait, azok körkapuit, azok körablakait, azoknak a tetején lévő a Nagyistent, a Nagyasszonyt és a Kisisteneket, égen-földön kereső, azokat Figyelő szent „magasan látó” helyeiket. A rossz sárkányok meg ezek pusztítására, ezek megszenteltetésére törtek. Emberek öltek, szüzeket raboltak és azok véréit itták. Ezen rossz sárkányoknak három foga beleért a három világba, a test, a testben otthont találó „lilék” világába és ama harmadikba is, ami az istenek világa volt. A rossz sárkányokból sokat megöltek, még többet fogságba ejtettek és kihúzták azok erejét tartalmazó három hatalmas fogat.

Még egy részük pedig messze menekült azon vidékre, ahol bizony lápos, ingoványos a föld és a bűz pedig igen hatalmas. Hát így tették őket, a rossz sárkányokat ártalmatlanná, ezzel a foghúzással mintegy „hamar jóvá és segítővé nem teheték őket”. Ahol mindezt megtették pedig jelet tettek a sziklára, ama sárkánynak körjelét. A népek pedig még jó ideig a sárkányfog sziklának nevezték azt a helyt ott a Pilisben, ahol mindez oly régen megtörtént.

S hogy a Bethlen famíliának milyen erős mítoszi kötődése van a sárkányokkal, ahhoz egy igen érdekes adalék az, amit Gondos Béla Árpád-kori templomaink kutatója ajánlott a Figyelmembe tudva azt, hogy én a mítosz és a mitológiai magyar örökségét keresem-kutatom. Teljesen véletlenül Ferenczi Géza Erdélyben kiadott könyvét az Utazások Udvarszéken. C. könyvet lapozgatta szokás szerint régi templomaink nyomában járva, amikor az alábbiakat olvasta a Kiskend nevű falu kapcsán.

„A népmese szerint a falu melletti nagy mocsárban sárkány tanyázott valamikor. A hegyoldalban felbuzgó forrás alatti mészkősziklát a sárkány rakta össze lapuból s ráfújván kővé változtatta azt. (Ebből egyébként szép levélkövyületek kerülnek elől) A sárkány emberhússal élt. Hogy az arra járó embereket föl ne falja, minden esztendőben a vidék legszebb lányát kellett neki adóba adni. A közeli (nagy)búni Bethlenek egyik őse viadalban megölte a sárkányt, és ekkor, e cselekedetért kapták a Bethlenek a grófi címet, címerükben pedig a koronás kígyót.”

Ez a hagyomány annál is érdekesebb, mivel a pilisi tradíció szerint a pilis sárkányok mészkősziklába vájt otthonokban laktak egykor. Ezeket a sziklákat pedig az ősök nagy gyógy levelekből készítették. Mégpedig úgy, hogy azt nyálaikkal ragasztották össze, majd rájuk fújtak és azokból szép fehér sziklák lettek. Milyen különös bizonyossága a hagyománynak az, hogy ez a két egymástól oly nagy földrajzi távolságban lévő hely pont a Báthoriak és a velük kapcsolatos sárkány-tradíció kapcsán mutat fel megdöbbentő egyezéseket. A Báthoriak ezen „sárkányos emblémája” ama fölöttébb sokatmondó „koronás kígyóval” igen mély szimbolikával rendelkezik és végtelen formájával magát a szent teret, a szent helyet jelképezi. Ez a kígyó lesz az, ami magát a Pilist is, mint szent helyet védelmezőn körbekeríti. De ne menjünk a dolgok elébe. E könyv erről a „kígyóírításról” külön fejezetben számol be. Azt se felejtjük el, hogy a magyarság teljes mitikus és egzakt történelmében egyaránt nagy fontossággal bíró állatának, a lónak (ami a pilisi hagyományban a fehér kígyó kísérőállata és a sárkánynak „szelíd patása”), a sárkánynak, és a kígyónak a magyar spirituális hagyomány igen összetett együttes szerepet vindikál. Mégpedig nem más helyen, mint a magyar táltos hagyományban. A három állatnak ezt a közös és mélyen szakrális szerepét a magyar táltos kultuszban remekül tudjuk érzékeltetni azon a képen, ahol a sárkány a kígyó testét veszi magára miközben löfejet kap. Itt a kígyótest mozgása a végtelenség nyolcas ábráját ölti magára. Ezáltal a végtelenségnek, mint időtlenségének a földön ciklikus vissza-visszatérő hagyományára utal. Ahol a „fejek egymás felé néznek, de egymást soha sem láthatják”, mert tulajdon testük akadályozza meg őket abban.

17 kép: Lófej sárkány: a táltos

Forráshely: Kiszely István: Honnan jöttünk?

Hatodik Síp Alapítvány, Új Mandátum Könyvkiadó, 1992, 253. oldal, alsó kép

Visszatérve a pilisi Sárkányfog-sziklára, annak az azonosítása a Pilis manapság megmaradt birodalmában még éppen úgy várat magára, mint ama sárkánypecséteknek megtalálása. Ne feledjük, hogy a mítosz és a hagyomány soha nem beszél feleslegesen, és nem talál ki semmit. Csak megőrzi a hagyatékot, örökségünket az elmúló időben! Fontos útmutató bizonyosságunk van ez ügyben. S ez a bizonyosság reánk maradt a múltból, abból, ami az emberi történelem kezdetéhez vezet vissza minket. Arról a spirituális tényről beszélek, hogy a hagyomány a mítoszból táplálkozik akár a hiteles ősi címerek szimbólumai. Egyszerűen azért, mert egy az otthonuk, egy a fényük. S ez a fény minden sötétség ellenére elpusztíthatatlan, mint maga a Pilis. S eljön az idő, amikor a magyar mítosz felfedi földi titkait és megtaláljuk azokat a helyeket, amikről a régi mítoszok beszélnek. Mert a világi idő mindig csak a föld mulékony látszat világát festi át. A föld szent világait őrző arc mindig változatlan marad. Azért, mert az más világhoz, más időhöz tartozik, mint a mindenkori jelen. S ez így van Stonehenge, Borobodur vagy éppen a Pilis esetében is. Erről beszél a Báthori sárkány a maga végtelen körré, örök és időtlen nappá váló „pecsét teste” is. És nem hiába, ebben biztosak lehetünk...

58. Forrástündér és otthona

„A tündér az emberek fölötti létben él, akár az angyalok, fia földre jön, olyan helyet választ magának, ami égi otthonához vala hasonlatos...”

(Molnár István: Mesékről)

Igen érdekes mitológiai hagyományt vett fel a különböző elemeken áthaladó rejtett vízforrások pilisi legendájában megjelenő „forrástündér” szerepe és jelentősége. A pilisi erdőrengetegen áthaladó forrásvizek különböző rejtett ereken, ismeretlen barlangokon haladnak át behálózva szinte az egész vidéket. A legenda arról is beszél, hogy nemcsak kis forrásokon, rejtett ereken halad át az éltető víz, hanem magas sziklákról is aláfolyik, mintegy „életet adva” a mohás szikláknak ott a természet e különös magyar táján. Tudjuk, hogy a víz a mitológiában női tulajdonságokkal bír. Nem véletlenül tartották az ősmagyarok és a kelták is a vizet örökké fiatal és szép nőnek. A mítosz és a mese világán szólva nyugodtan mondhatjuk örökké fiatal és szép tündérnek.

Egyértelmű az analógia. Hiszen a víz, a víz-tulajdonság elsődlegesen a tisztító, fiatalító, széppé tevő, szellemi értelemben véve a világosító hatással rendelkező. Ezzel mintegy örök párban, rejtélyes és elválaszthatatlan kapcsolatban van az a mitikus „formaöltő”, ha úgy tetszik átváltoztató, újraformáló tulajdonság, ami a vizet a mítoszban jellemzi. A víz szinte ráfolyik, elönt mindent és átadja annak a valaminek az ő saját tulajdonságait mindaddig, míg az meg nem „szárad”, el nem ejti, el nem veszti „vizes” tulajdonságát. Tehát ez a bizonyos forrás-tündér itt a maga pilisi rejtettségében igen ritkán látható elemet választott otthonául.

Ez a víz-tiszta tulajdonságokkal rendelkező örökké fiatal és szép tündér a Pilisnek, mint szent területnek a tisztántartója, megőrzője. Természetes, hogy a víz, mint az egyik legfőbb befogadó elem lehetőséget ad neki a rejtettségre, az ott lakásra és abba az ún. kezdőállapotba való visszahúzóódásra, ami mindenképpen a tisztasággal és a rejtettséggel, mint alaptulajdonságokkal rendelkezik. Ezzel kapcsolatban Cerinotti idézi M. Eliade-t, aki igen lényeglátón és frappánsan fogalmazva így ír minderről:

„A víz nem képes kilépni a virtuális meghatározottságból, a kezdő állapotból és a rejtettségéből. Minden „forma” a víz fölött manifesztálódik, mi-
közben eltávolodik a víztől, de ha az elválás megtörténik...minden forma visszahanyatlik az idő és az élet törvényei alá, behatárolt lesz, és résztvevője az egyetemes változásoknak, hacsak újjá nem születik periodikus vízbe-
merülések által

Nem kell külön utalnunk rá, hogy a természet tiszta vize egyfajta szűz állapot fenntartója. E mitikus, szakrális vidék forrás-tündére a mellett, hogy szűzies jelenlétével mintegy szűzen, érintetlen állapotban tartja e szakrális helyet egyúttal, mint szakrális vezető is megmutatkozik. A legenda arról beszél, hogy a tündér csak nagyon ritkán távolodik el a „vizes helyekről” és csak akkor teszi ezt, ha tisztátalan lények hatolnak be az erdők-hegyek e felsőbb hatalmaktól kiválasztott birodalmába. A véletlenül ide tévedt embert „felvilágosítja”, kivezeti innen.

A rossz embert pedig olyan utakra vezet, aminek itt nincsen vége. És csak egy újabb újraszületés hozhat számára megoldást, megvilágosodást. Az angyal hajára igen gyakran és szokatlan helyzetekben kerül utalás. Leggyakrabban zöld lombhaja van. Mégpedig olyan, ami soha nem veszti el üde zöld színét. A hajkorona viszonylag kicsi, az arc érzékeny, finomvonalú, kissé sápadt. A tündér szemének sugárzó „világos” fénye van. E lény méretéről többnyire megegyező utalások vannak. Kicsi, kb. 1 m magas. Ami még külön említésre méltó és a mitológiában igen nagy súllyal esik a latba: - ez a különös tündér soha nem hagy nyomot maga után és mindig gyorsan, szinte suhanva közlekedik, hogy az „emberfia soha nem érheti el, bárhogy is törekszik rá”.

Otthonául a víz földalatti birodalmát nevezik meg. De igen gyakran úgy esik róla említés, hogy ő a „nedves barlangok” lakója. Ő az, aki csak „vízből él” és nem eszik sohasem. A tündér közvetlen világa kívül áll minden olyan világi birodalmon, ahol az idő és az általa megszülető történések fizikai változásokat hoznak. Ebből következik, hogy a „szent hely” emberi viszonylatban egy nemzet, egy nép olyan birodalmát

jelenti, ahol a világon „túl” lévő dolgok megnyilvánulnak, értelmet kapnak, vallási jelentőséggel bírnak. Ahol az időn túli „örök világ” jelenítődik meg.

Itt a Pilisben is, ebben a magyar „örök világban”, itt ezen a magyar szent helyen a világi erőknek nincs hatalma. Az itt való „szent töltekezés”, a szentségi erő magához vétele hatalmas erőt ad. Gondoljunk csak magára az Árpád-házra és annak hatalmas szentségi erejére. Ennek a csodálatos magyar királyi dinasztiának is mennyire kedves volt ez a vidék, mennyire féltette és elzárta azt másoktól. Zárt „vadászterületnek” vagy éppen „klauzúrás királyi birtoknak”, csak a kiváltságosak számára nyitott szentségi erővel rendelkező „elmélkedő helynek” nevezve azt. S az, hogy az Árpádok „szent háza” milyen nagy spirituális erővel, csodás karizmával bírt, arra elég bizonyítékot szolgáltatnak az Árpád-házi szentek. Ferninándy Mihály és Dümmerth Dezső kutatásai szépen feltárják ezt a valóban „csodás”ényt.

Mos, ez a bizonyos pilisi forrás-tündér is itt élt a hagyomány szerint e szent királyok által féltett szent helyen. Vezető-világosító feladata mellett meg volt a maga gyógyító tulajdonsága is. Ha felkeresték a betegek a Pilis sűrűjében lévő otthonát, ő készségesen megmutatta azt a forrást vagy azt a patakot, aminek a vizéből merítve gyógyulást kaphat az arra rászoruló.

Nem beszéltünk még a tündérruháról. Arról a csodaszép fehér és soha be nem piszkolódó ruháról, amit a néphit tündérgúnyának nevez. Már korábban említettük, hogy az az egyetlen magyar férfi szerzetesrend, aminek a szülőhelye a Pilis rengetege és Pálosnak hívatott - maga is fehér ruhát viselt. Említettük azt is, hogy a néphit úgy tartja, hogy ez a fehér csuha nem piszkolódik be soha. Tehát olyan tulajdonságokkal bír, mint az előbb említett tündérgúnya. Nem lehet véletlen, hogy a pálos fehérbarátoknak és a fehér ruhás pilisi forrás-tündérnek ugyanolyan színű és ugyanolyan tulajdonságokkal rendelkező ruhája van. Annál is inkább, mert a magyar hagyomány össze is hozza őket. Arról van szó, hogy valamikor réges-régen a világból kivonult, életüket a magasabb hatalmaknak szentelt emberek keresték fel ezt az öröktől fogva (?) szent helyet. Világi gúnyájuk a járatlan erdőket, hegyeket járva egyre csak szakadozott, piszkossá lett és férgenek adott otthonot. A forrás-tündér meglátva őket hozzájuk sietett és megosztotta velük az ő fehér és soha nem piszkos tündérruháját. Megmutatta nekik a Pilis rejtelseit. A régi elhagyott szenthelyeket és azt mondta nekik:

„Itt vannak őseitek őseinek szent birodalma. Itt a hegyek és erdők között van az a hely, ahol a ti régi időtök pihen már a kezdetektől fogva. Átadom nektek ezt a helyet. Vigyázzatok rá és tiszteljétek ezeket a köveket.”

Ettől az időtől kezdve a fehér csuhások otthon lettek ezen a pilisi vidéken. Kitisztították az ősök útját ott a rengetegben. Tisztelték a föld, a víz, az erdő, a kövek és madarak birodalmát. A helyet, ami az elődöké volt és most ők uralják. Végezetül a tündér a külső és belső tisztaságra intette őket. A szent víz tisztává teszi a lelket és a testet. Lehetőséget ad arra, hogy a jó elválasztható legyen a rossztól. De minden, ami e helynek árt, az ember lelkének is árt, fejezte be beszédét a tündér. Ettől a perctől kezdve a fehér barátok a forrás-tündér és a szent hely barátaivá váltak. Ezért mondja a hagyomány azt, hogy a fehér barát tündér barát, a tündér pedig barát barát...

E legenda talán legfontosabb mondanivalója az, hogy a tündér az istenkeresőket beavatta. E beavatás során az ő ruháját nekik átadta. Ezzel a ruhaátadási rítussal nemcsak az otthonát ajánlotta fel a „barátoknak”, hanem saját tulajdonságát is. Mintegy a szakrális „vizesség” tulajdonságának az átadásával megkapták a külső-belső újjászületés lehetőségét. Magát a szakrális tisztaságot. Azt a valamit, amit maga a szakrális fehér jelent a szent úton járóknak. Itt e beavatás során a barátságunk egy olyan jelentése került átadása a mitikus lény és az istenkeresők között, aminek örök folytatása a jelenben is megtalálható. Hiszen ezért szent mind a mai napig is az a hely, ahol erre sor került.

A magyar „fehér rend”, a pálosok későbbi üldöztetésére is éppen e miatt az átadott fehér tradíció miatt került sor. Ezt a fehér hagyományt megkaphatta Özséb a fénylátomás által éppen úgy, mint ahogy a Pilisben töltött meditációk során, vagy a pilisi „öregek” elmondása alapján. Az átadás formája többféle lehetett. Létrejöhethet akár a magyar mese, a magyar legenda nyelvén fogalmazva akár a forrás-tündér által is. Ahol a víz feminin spirituális ereje segített az átadásban. A lényeg abban van, hogy maga ennek, a szellemi hagyománynak az átadása itt történt meg a Pilisben. S hogy ezt a spirituális tradíciót a Pilisben megszületett pálos rend kapta meg. Nem véletlen, hogy a magyarok első „egyháza”, első temploma a Fehéregyház is itt volt ezen a vidéken. Nevében is utalva arra a fehérségre, ami fehérre festette a forrás-tündér ruháját éppen úgy, mint a pálosok csuháját.

59, Kehely, mi a Nap felét példázza

„A Grál hívó, tisztító és megváltó ereje újra meg újra ellenállhatatlan vonzerővel hat a kereső emberre. Amikor a Grálról van szó, előjön az ősemlékezés és elnyomhatatlan, fájdalmas vágyakozás nyugtalanítja az embert: a bukott. Istentől eltávolodott lélek vágyakozása a megváltás után.”

(Pentagrami1977.)

„...akkor válik az szent titkokat felfogó edénnyé, ha maga is titokká válik Mammon világa előtt. Ez a Grál megtalálásának egyetlen nagy titka...”

(ti. I.)

A kehelyről, mondhatjuk úgy is, a Grálról, ami a „szent vérét felfogja”, az örök világosság (nap)fényét őrzi, számtalan legenda maradt reánk. Mielőtt ezekre rátérnénk és a Pilis összefüggésében tárgyalnánk a dolgot, röviden foglaljuk össze a Grálról szóló fontosabb írásos emlékeket:

1.

Az írásos emlékek a Grálról Chrétien de Troyes tollából származik. Aki a Grál keresése c. művét (Conte du Graal) az 1100-as évek végén írta, és pontosan 1182-ben befejezetlenül hagyott. Ebben igen érdekes módon meg sem említi, hogy maga a Grál nem más, mint egy szent serleg. Sőt magáról Jézus vévéről, sem a korai kereszténységnek a Grállal igencsak összefüggő vérmisztériumáról sincs említés benne. Ellenben többször is utalás esik egy bizonyos „halászkirályra”, akinek nagyon régi, híres birodalmában játszódik maga az egész Troyes-féle Grál-cselekmény.

2.

Mindezt a történelemben való Grál-felbukkanást nem is sok idővel mindezek után követi Wolfram von Eschenbach Parszifál c. elbeszélő költeménye. Ennek a különös költeménynek sokkal nagyobb híre maradt, mint a Troyesféle Grál-verzióknak. Ez a híres költemény 1195-1210 között íródott. Ami igen fontos itt a Grál, mint tárgy már egyértelműen meg van nevezve, mégpedig úgy, hogy a Grál itt ebben az Eschenbach-i verzióban egyértelműen egy misztikus tulajdonságokkal rendelkező különös kő. Sőt, ami igen fontos és megemlékezésre méltó tény, ebben a variánsban a szent ereklyét itt egy szűz viszi magával, akinek testi-szellemi tulajdonságai és a kő „szellemi energiája” között sajátos, belső kapcsolat van.

3.

A szintén ismert és híres Grál-variáns, ami időben az Eschenbach Parszifálja után jóval később íródott, Sir Thomas Malorytól származik. Szintén feltűnik benne ez a bizonyos „különös erővel rendelkező, isteni kegytárgy”, vagyis a Grál-kehely. Malory munkája a XV. század közepéről való. Ez a munka már egyértelműen a hivatalosabbá váló kereszténység szellemében készült, és benne egyre kevesebb ősvallási elem köszön vissza. Itt az ereklye nem más, mint egy aranyedény. Itt már ebben a Grál-verzióban egyértelműen hivatkoznak Jézus örökké tiszta és megváltó véérére. És amin már talán meg sem lepődünk, az Eschenbach verziójához hasonlóan itt is feltűnik egy „tiszta szűz”, aminek ezoterikus jelentése, „alkímiai ereje” egyértelműen nyilvánvaló. Tehát summa summárum, ezt a „Grál-kincset” is egy tökéletesen tiszta „érintetlen” szűz vitte magával, mintegy indította el a maga rejtett égi-földi útján.

Egy nagyon fontos dolog egyértelműen kihámozható magából az itt közölt dióhéjnyi európai Grál-történelemből is. Az idők folyamán, mintegy áttették, átformálták a Grál-hagyományt és kultuszt a maga régi archaikus talapzatáról, spirituális fundamentumából kiszakítva egy új vallás, a kereszténység oldalhajlásának tekintett keresztény apokrif világ bizonytalan eredetű legendájává rejtve azt. Majd egy huszárvágással beemelték az új vallás hivatalos hagyományai közé. De mivel voltak ennek a hagyománynak különösebb kapcsolódásai a kereszténység hivatalos verziójával, szépen lassan ejtették az egészet, és az feledésbe vészett több más eretneknek tekintett hagyománnyal egyetemben, riem szabad arról sem megfeledkeznünk, hogy ennek a nem éppen keresztény tradíciónak a keresztény-nyé formálását nem kisebb

személyiség, mint maga Szent Bernát, a cisztercita rend alapítója segítette, ahogy Hancock fogalmaz „támogatta anyagilag”. Ezt a különös „szellemi térítő” munkát a XIII. sz. ciszterci szerzetesei és azok mai modern szóval mondva szimpatizánsai végezték. Még pontosabban az egyház a Grált szimbolikusan a Szűzanyával azonosította. Úgy gondolkodtak, hogy Szűz Mária Jézus Krisztus szent vérént mintegy a méhében hordozta mielőtt megszülte Öt. Ezáltal maga a Grál vált a keresztény Szűz Mária jelképévé, hiszen magát az Istenembert hordozta magában.

Ami a dolog logikájából fakadóan így is van, csak ezzel a mesterséges, mondjuk úgy átváltoztatással elveszett valami nagyon fontos dolog. Valami, ami itt a magyar Pilisben is bizonyítékként jelenik meg a szent helyen „természetarcán”. Mégpedig az a nagyon fontos tény, hogy a Grál ún. pogány történetében éppen úgy, mint annak kereszténnyé varázsolt változatában is jelen kell lennie a szakrális tájnak, mint égi tulajdonságokkal bíró földi otthonnak. Vagyis mindannak ellenére, hogy Mária magában hordta az Isten gyermekét, Ő maga megmaradt régi valóságában Földanyának. Egy olyan istenanyának, ami ugyan Istentől kiválasztva az Ő gyermekét hordta, de tulajdonságait tekintve maga volt a „föld”, ami a mennyei világosságot befogadta. De úgy, hogy ő maga soha nem vezett el egy percig sem a föld számára is anyának lenni, megtestesítve azt az égitestet, amire eljött a „Jóisten fia”, ahogy arról a magyar hagyomány mindmáig beszél. Erről a földanyai jelenlétről azonban Jézusnak csak az apokrif, másként eretnek világa tud. Az elfeledett, eltakart világ, ahol az ősi elemek a maguk valóságában háborítatlanul tovább élnek. Ahol a tűznek, mint szent átváltoztató elemnek megmaradt a maga „világító” hagyománya. Ahol a szélnek, mint az isteni pneuma élő otthonának megvan a maga ősi gyógyító szerepe. Ahol a földet az Ő anya tartja a maga ciklikus természeténél fogva tisztán. Ahol a fa kitüntetett helyet foglal el az élők csendes, néma növényi világában. Az emberi élet befejezésekor ezért készül belőle „fejfa”. Ezért Ő a világokat összekötő halhatatlan életfa és így tovább. De ezzel már mélyen benne vagyunk a magyar ősvallás mára igencsak rejtekező világában.

Nem is beszélve akkor, ha a néphagyomány és a töredékesen fennmaradt magyar ősvallási nyomok és a serleg, kupa, kehely magyar szavak összefüggései után eredünk. Ismerjük azt a magyar kifejezéseket: - „kupán váglak”, „kevés van a serlegedben (fejdedben)” vagy az „egy fejből két kehely” stb.

Ezek a kifejezések mind az ember szellemi zónájának, gondolatainak fizikai központjára, a fejre utalnak. Forray Zoltán, korábban Nagy Jenő és Balogh Endre is utalt arra a tényre, hogy a magyar ősvallásban a kupának az őseredeti, archaikus alakja maga az emberi koponya. Így hát a Grál, mint kehely a régi magyar hagyomány archaikus arca szerint egy olyan kupa, amiben a „test szerint” a szellem lakik.

Érdekes asszociációkra ad alkalmat az a mára igen csak megkopott régi őskeresztény tradíció, hogy Mária, az Úr édesanyja az Úr „vérző szívét” kapta meg, József, a férfi, akit az Úr választott ki az Ő egyetlen Fiának az apjának, a Krisztussá vált Jézus fáradt testét vette magára, és Mária Magdolna megkapta a rejtett kincset, Krisztus fejének és Krisztus testének együttes ajándékát: „fejében vért, vért a fejében”. Mint olvassuk ez a furcsa Grál-hagyomány arról beszél nekünk, hogy Mária Magdolna az úr vérént kapta meg az ő fejében. Ami egy igen szokatlan és látszólag értelmetlen megfogalmazás. De mindjárt értelmet kap az egész, ha visszanyúlunk a magyar őshagyományhoz, ahol mint írtuk, a kupa, a serleg, a kehely ősi elsődleges alakja nem volt más, mint maga az emberi koponya. És az ősi rítus szerint az ősök ezt az emberi koponyát, mint az ember szellemi tárházának otthonát választották a vérnek, mint az embert életben tartó misztikus folyadéknak a tárául, a szertartás folyamán. Ez a rítus a népi hagyományban fennmaradt és szoros kapcsolódásra talált a korai magyar keresztény hagyományban is.

Majd később, amikor a már egyre szilárduló és hivatalossá váló kereszténység egyre távolabb került a hazai hagyományoktól ennek a régi magyar tradíciónak az emlékét fokozatosan ledobta magáról és a népi vallásosságba szorította. Majd az idők múlásával onnan is kiszorította, mint „pogány emlékeket”. Csak egyes, viszonylag zárt területeken maradt meg belőle valami a mai ember számára értelmezhetetlen unikummá válva. Még a magyar szakrális néphagyományok kiváló kutatója Bálint Sándor sem vállalta fel e régi hagyományok csokorba szedését „nehogy az megzavarja a mai ember amúgy is megtépzott keresztény világgépét”. Dacára annak, hogy mindezekre többször is rábukkant igencsak alapos kutatásai kapcsán.

Pedig mindezen fontos kapcsolódások csak igen kis részét képezik a „régiben nagy és eltakart egykori egésznek”, vagyis a régi magyar hagyománynak és annak a kereszténységnek, amitől az a valóban csodálatos Árpád-házi kereszténység szárba szökött és bevilágította az akkori Európát. A dolog azért izgalmas, mert maga Jézus történetének ez a magyar hagyományokhoz kötődő apokrif világa és benne Mária Magdolnával való máig nem tisztázott kapcsolata (itt nem a fizikai, testi kapcsolatról beszélek), valamint a Grál történetek igen komolyan összekapcsolódnak. Sőt nem várt helyeken még egymást ki is

egészítik. Tehát ez a kapcsolat többszörösen is létezik, annak ellenére, hogy a hivatalos egyház ezt a vonalat nem ismeri, nem beszél róla, s ha megemlíti, akkor egyértelműen tagadja.

Létezik, mert az apokrif emlékezés írott vagy csak verbális úton megőrzött, reánk maradt hagyományának egymástól térben és időben is távol lévő számai egyformán utalást tesznek minderre a letakart kapcsolatra. És mindezen szálak egymást kiegészítve egy nagy és teljes képet adnak a régi világ szellemi arcáról, ami minden bizonnyal nem lehet véletlen. Éppen úgy nem lehet véletlen a kelta hagyomány kincset tartalmazó aranyedényének és a keresztény tradíció kiemelkedő eseményeinek az összefonódása sem. Ezzel mintegy a régi hagyománynak az új tradícióba való átvezetésének a bizonyítékára bukkantunk rá. Talán éppen ezért, mint egy a régi hagyománynak a fundamentális jelenléte miatt nem akar erről a spirituális vonalról tudomást venni a hivatalos kereszténység. Ennek a régi hagyománynak az új vallásba való megjelenéséről, mint egy régi szellemi örökségnek az új vallásban való ezoterikus megjelenéséről így ír Cerinotti:

„A kelták kincset tartalmazó edénye és az Utolsó vacsora kapcsolata (vagyis a kehely, amelyből Krisztus, miután megáldotta a bort, inni adott az apostoloknak; valamint a tál, amelyből a húsvéti áldozatot, a bárányt ették) két mély spirituális igény találkozásaként fogható fel: a keresztény prédikációé, mely az eredetétől egyre távolabb fejt ki erős hatását, és az igény, hogy megőrizzék a helyi hagyományok gyökereit. Ezek már eltűntek, Jung azt mondaná, hogy a „kollektív tudattalanba süllýedtek.”

Nos, a helyi hagyományok vannak itt a kulcsponthoz már az, ami az eltűnt vagy eltüntetett kapcsolódási vonalat illeti. A régi hagyományok megtartása, mégpedig úgy, hogy szépen ráfűződjön az új misztériumra. Persze, ha az megerősödött, akkor ezeket a régi összetartó szálakat le szokták vágni. Finoman kifejezve elejtik, elfelejtetik. Így van ez a karácsony, a Nagyboldogasszony napja és sok más keresztény ünnepnap esetében is. Ki gondol manapság arra, hogy ezek az ünnepek nagyon régen, a régi magyar vallásban mit is jelenthettek.

Miután az új vallás ráült a régi hagyományra, mindezek elfelejtődtek. Ennek tökéletes példáját tapasztalhatjuk a „boldogasszonyok” tökéletes beemelésére a keresztény egyházi évbe. Ha meg is maradt mindebből valami, ha sejtethetővé vált valamilyen bizonyosság a régmúltból és az megjelent valamilyen formában az új vallás rekvizitumaként, fogalmazzunk árnyaltan, mintegy ahhoz tartozóan, akkor mindazt hagyták, hogy belecsobbanjon az eretnkségek kellőképpen ellentmondásossá tett, roppant hiányos világképének felkavart, zavarossá tett állóvízébe. Ha elfogadjuk a hagyomány manapság már igen elvékonyodott, de még kézbe vehető szálát, azt, ami még itt-ott megmaradt a múltból, akkor igen csak csodálkozni fogunk.

Itt van a Pilis, mint a magyar archaikus hagyomány szent vidéke. Ez a sajátos kisugárzású és sokáig agyonhallgatott különös királyi vidék. Innen, erről a környékről való a legenda, hogy a magyarok kelyhét itt őrzik valahol az idő a hegyek, völgyek, erdők, barlangok csodás birodalmában. Ez kehely, úgy tartják róla, már nagyon régen velünk volt és velünk is maradt. Ott volt az „Árpádok előtt és után”, „ott volt, ahol felfogták ama Krisztus vérének. Ez az ismeretlen történetű misztikus kegytárgy a nap aranyából készült. A hagyományok ebben találkoznak, és meg is egyeznek. Ez a különös, csodás égi kehely, ami egyértelműen a „nap felét példázza”, ahogy a régi magyar hagyomány megemlékezik róla. Vagyis a napnak az alsó része, alsó anyagba hullott fele, ahogy az orfikus hagyomány tartja mintegy:

„nyitva van az ég felé, hogy behulljon annak mindent és mindenkit megvilágosító fénye.”

Ez a valóban bizarr és máig rejtett történetű - örök napkehely - igen mély vallástörténeti párhuzamoknak, az anyagi világ által rejtett történéseknek a különös főszereplője. Emlékezzünk csak! Róbert De Boron és a sokkal később a kehely nyomába szegődött magyar Kiss Antal egyaránt úgy adják hírül (mindketten a hagyomány útján gyűjtöttek emlékeket, mai szóval élve információkat), hogy a temetés után József megmosta a mester kinszenvedéseikor kapott sebeit és a vért egy kehelybe gyűjtötte össze. Ez az a bizonyos „átváltoztató” komoly spirituális tulajdonságokkal rendelkező kehely, amelyben Jézus az Utolsó Vacsorán a bort szentelte meg. A hagyomány szerint ez a kehely segítette őt abban a hihetetlen és csodálatos szökésben, amiben része lehetett. Ez a segítő kehely nem volt más, mint maga a Grál. Hogy aztán később hová került a Grál, abban a legendák közel sem egységesek és a hátra hagyott töredékes információk is egymásnak ellent mondanak. Mi most a kehely három útját kövessük nyomon! S azokat is csak addig járjuk be”, ameddig azokat a valóban nagyon vékony információk útján a lehető leghitelesebben megtehetjük. A már előbb említett három Grál-út, vagyis a három földi irány az alábbi három országba vezet:

1. Anglia

2. Dél-Franciaország

3. Magyarország

Számunkra most itt ebben a könyvben természetesen a legvékonyabbnak tűnő szál, vagyis a magyar Grál-út vár felgöngyölítésre annál is inkább, mert ebben a kapcsolatban jelenik meg a sokat emlegetett Pilis a maga rejtélyes történelmi szerepével együtt. Kövessük hát a Grál legendás útját megtalálva benne azt a szálát, ami a magyar Pilishez vezet minket. Már említettük Róbert de Boron a Franca Conteából származó kevésbé ismert költő nevét.

Ő az Arimateai József, művéhez különböző, már a VI. századtól ismert megdöbbentő történeteket gyűjtött össze a Jézussal egy időben élt „szent vérfelfogó” Józsefről. Mielőtt folytatnánk a történet útját, azt a közbevetést tesszük, hogy már az is furcsa, hogy mindazon kevesek, akik e szent vér útját, annak különös, legendás történetét követni próbálták oly ismeretlenek lettek a jövő nemzedék előtt. Róbert de Boronhoz hasonlóan így járt a magyar Kiss Antal is, aki megpróbálta fellelni a megmaradt történeteket Józsefről, a Jézusi kehelyről”, ama „szent vért őrző aranylő ivópohárról”. Ő különböző népi legendákban, imádságokban, fohászokban, ráolvasásokban próbálta követni ennek a különös helynek a különös történeteit.

Folytatva a Grál történetet a legenda szerint Józsefnek éppen ennek a csodás arany pohárnak a segítségével sikerült, ahogy mondják „csodálatosan megszöknie” az őt üldözők elől. Természetesen ez a menekülés azt is jelentette, hogy el kellett hagynia a szülőföldjét, mégpedig a családjával együtt, nehogy a bosszú az ottmaradt családtagokon teljesedjen ki. Logikus lépésnek tűnik, hogy Jézus hazájától minél távolabb telepedjen le, mert ott a távolság miatt a biztonság nagyobb. A Grál történet angol variánsa Glastonbury-be vezet, a francia pedig a katar vidékre, dél-Franciaországba, magyar pedig a Pilis vidékére. Kiss Antal szerint a Pilis barlangjai adtak otthont olyan keresztényeknek, akik a hivatalos és elfogadott kereszténységgel szemben nagy súlyt fektettek a lelkek testben való vándorlására, a természet egyfajta panteisztikus szemléletére.

Ez utóbbi ugyan nem volt idegen az európai kereszténység korai szakaszában megjelenő vallásos misztikusokra, de a lélek vándorlás tanának a kereszténységben való jelenléte és annak túlzott dominanciája viszont finoman szólva szokatlan és Rómából nézve eretnektanítás.

Már írtam ebben a könyvben több helyen is a pilisi barlangrendszerekről és annak a Pilis titkaival nagyon is összefüggő jelenlétéről. Nem lehet véletlen, hogy a Grál magyar legendájával milyen szorosan összefügg ez a rejtélyes barlangvilág. Arról van szó, hogy több egymással nagyon is összefüggő legendafoszlány arról értesít minket, hogy egy különös szent ereklyét őriznek a Pilis barlangjaiban. Hogy kik, arról nagyon ködös képek maradtak hátra. Mindenesetre a magyar történelem nagyon is viharos napjaiban rendre visszatér, pontosabban a felszínre kerül a népi legendárium spirituális mélységeiből feltörő különös szerepkör, már ami a Pilist és közvetlen környezetét illeti.

Ez a különös spirituális védelem, amivel a népi legenda a Pilisről beszél, talán nem lehet minden alap nélküli. De fogalmazzunk konkrétan! Már az 1848-as eseményeket követően a 48-as honvédek nagy része a Pilisben bujkált, hogy az életét menteni tudja. Ez bujkálás megismétlődött 1919-ben, majd a második világháború végének kaotikus, pusztító napjaiban is. Ami érdekes az egészben, hogy a reánk maradt legenda arról beszél, hogy a Pilisben őriznek egy különös kelyhet, ami a nap színében tündököl, ami a „nap felét példázza”. Ez a különös kehely, ami ki tudja, hogy hogyan került az országba igen szoros kapcsolatban van azzal az Utolsó vacsorán is használt „vér átváltoztató” misztikus kehellyel.

Vagy egyes „szóbeszéd” szerint nem hogy kapcsolatban van vele, hanem a kettő egy és ugyanaz. A kehely idekerüléséről nagyon keveset tudunk. De a pilisi kehely-hagyomány igen érdekes összefüggést mutat a katar vidék hasonló hagyományával. Itt van mindjárt az a tény, hogy a katarokkai összefüggésbe hozott kehely helye éppen úgy egy ismeretlen, barlangrendszerben van, mint pilisi kehely-hagyomány esetében. A kehely mindkét hagyomány esetében egy ma már sajnos ismeretlen vallási rítusban kapott egykor főszerepet. Tovább kutatva a dolgokat, mindkét kehely-hagyomány esetében is azzal szembesülünk, hogy a vallás, aminek egykor része volt ez a bizonyos kehely kitöröltetett a történelmi emlékezetből.

A katarok esetében is oly jól működött Róma cenzúrája, hogy szinte alig tudunk valamit a katar vallásról, és amit tudunk, az is roppant töredékes, sőt némely esetben egyenesen egymásnak ellentmondó,

de tagadhatatlanul izgalmas vallási misztériumokat őriz. Minden bizonnyal nem lehetett véletlen a katarok indokolatlanul kegyetlen lemészárlása és vallási hagyományuk teljes felszámolása. Ami a magyar őshagyomány pilisi „erdei papjairól” való tudásunkat illeti, róluk még kevesebbet tudunk, mint a katarokról. Irodalmi művekben és történelmi tanulmányokban egy-két mondat erejéig ugyan feltűnnek a Pilist lakó „erdei papok”, „hegyi emberek”. Azt is tudjuk róluk, hogy valamilyen formában ezek a pilislakók kötődtek a régi magyar valláshoz, és hogy ugyanúgy fűvel-fával gyógyítottak, mint egykori elődeik. Sőt azt is tudjuk, hogy tisztelték a természetet. Hiszen nagyra becsülték az eget, a földet, a levegőt, a fákat és a testbe zárt „élő lelket” is. Ami az embert uralta onnan legbelülről.

Azt is tudjuk, hogy Özséb ezek hatására vonult be a Pilis rengetegébe és közvetlen, de az ők hatására lett a pálos rend otthona, a rend szíve maga a Pilis. Vajon ezek a különös pilisi remeték milyen kapcsolatban voltak a Grállal, ha egyáltalán a hagyománynak ez a szála igaznak mutatkozik. S miért ne lenne az, hiszen a hagyomány oly sok esetben sokkal jobban ragaszkodott a történelmi valósághoz, mint maga a történelem. Hiszen már a középkorban is tudták, hogy a történelmet az uralkodók diktálják, és nem az élet jegyzi.

Maga a Grál-örzök közötti vékony szál az a tény, hogy a katarok és templomosok között sokan mind a mai napig titkos összefüggést, rejtett kapcsolatot feltételeznek. Mint tudjuk, a régi Magyarországon pedig szívesen fogadtak templomosokat, akik igen nagy szeretettel időztek az esztergomi várban, valamint a vár és Buda közötti „igen régi erdős-hegyes vidéken”, ami minden bizonnyal nem lehetett más, mint a Pilis és közvetlen környéke. Az a hely, ami annyi barlangot, komplett barlangrendszeret őriz és rejt el az emberi szemek elől. Ezen a templomosok által közkedvelt vidéken „sok volt a vad, a remete és a titkos rejtekút”, ami persze levezetett a föld mélyébe. S itt ennél a megfogalmazásnál már helyben is vagyunk. Ugyanis itt együtt említetik meg a „remete” és a föld mélyébe levezető „rejtekút” is. S ez a fogalmazás nem takar más, mint azt a tényt, hogy itt bizony összefüggő barlangok sora vezet le a mélybe, akár ama messzi franciaföldön, ott a Pireneusokhoz közel, amit nem neveztek másnak, mint katarbirodalomnak. Minden bizonnyal nem véletlen, hogy e legendás kehely útja egyben a „barlangok útja” is.

De ne szaladjunk ilyen előre. Nézzük meg, hogy mire is alapozzák a katarok és a templomosok kapcsolatát, mert ezek megerősítő függvényében állhat össze az a valós, de még rejtett kapcsolat, ami a Grál-kehely két útját, a franciát és a magyart érintkezésbe hozza egymással. Természetesen a katarok és a templomosok sajátos kapcsolatára rávilágítva ott, ahol az éppen tetten érhető megemlíthetjük ennek a különös kapcsolódásnak az esetleges magyar, konkrétan pilisi összefüggéseit is.

1. A templomosrend kilenc rendalapítója Languedoc-ból származott. Ne felejtjük el, hogy maga a provancei gróf is oda „való” volt. Hiszen az ő tartománya is szintén Languedoc-hoz tartozott. Ennek a tartománynak egyes részei földrajzilag (és itt a földrajzi meghatározás alatt a középkorban még ismert szakrális földrajzot is értjük) erősen hasonlítanak a magyar Pilishez és közvetlen környékéhez. Itt ezeken a szent helyeken „ott van” az ember három dimenziójának megfelelő, ha kell, akkor beavatást is adó hármasság út. Az égi, a földi és a sokszor elfelejtett és az antagonisztikus dualizmus spirituális fundamentumát analógiákban is példázó föld alatti, ún. alvilági, sötét útja. A magyar hagyomány erről nem feledkezett meg még akkor sem, ha néphagyományát más nemzetiségek vették át. A pilisi „tót”-nak nevezett, vagyis a szlovák hagyomány adja tudunkra, hogy a Pilisnek nemcsak magassága, hanem bizony hosszú földalatti, ún. „poklos” útjai is vannak. De nem kell félni, mert azt az „égiek tartják rendben”, és oda nem kerülhet akárhogyan az emberfia.

2. Maga a katar vallás közismertebb felfogás szerint a katar eretnekség Languedocból és közvetlen környékéről terjedt el. S milyen érdekes a templomosok vagyonának nagy része is éppen ezen a területen volt. Oly annyira, hogy amikor megkezdődött a pálos rend teljes fizikális és nyugodtan mondhatjuk spirituális felszámolása Róma részéről, akkor a „pápai” csapatok módszeresen és semmit és senkit sem kímélve dúlták fel ezt a vidéket, amit az ott lakók már a templomosok előtt is kincses földnek, aranyos vidéknek neveztek. Talán nem véletlen az a párhuzam, hogy a Pilis környékét a középkorban gyakran nevezték kincses vadsparknak, aranyos királyi birtoknak.

3. A templomosok nemcsak, hogy nem vettek részt az „eretnekek” üldözésében, legyilkolásában, az elbigensek elleni keresztes hadjáratban, hanem az inkvizíciós, ún. vallatasi jegyzőkönyvek megdöbbenő tanúsága szerint mindkét vallásos irányzat tagjai megdöbbenően gyakran egyazon családnak tartoztak. Továbbá többszörös bizonyíték van arra, hogy a templomosok a katarok kapcsán igen gyakran szembe helyezkedtek Római Szentszékekkel. Ami igen nagy bátorságra és a katarokkal kapcsolatban pedig azonos világgépre vagy legalábbis szellemi hasonlóságra utal. Nem egyszer bizonyosodott be, hogy templomosok

szökevény katarokat bújtattak, pénzzel, információval és ruhákkal látták el a menekülőket. Sőt, ami Róma haragját és kikerülhetetlen bosszúját csak táplálta a templomosokkal szemben nem egyszer tetten érték a templomosokat, hogy azok fegyvereket szállítottak a kiközösített katarok élet-halál harcához.

4. Mind a katarok, a templomosok és a „boldogasszonyos” ún. magyar fehérkereszténység hívei - (ennek a sajátos kora-középkori keresztény felfogásnak a magyarországi központja milyen „véletlen” éppen a Pilis és környéke volt. A fehér- és fekete Madonna kultuszhelye. Erről ma igen keveset beszélnek. Minden bizonnyal nem véletlen ez a különös hallgatás.) – igen nagy fontosságot tulajdonítottak magának az igen erős spirituális gyökerekkel rendelkező „női princípiumnak”. Vagyis a „nőnek”, mint az élet egyik, a létezését tovább vivő fontos párjának. Tudjuk, hogy a hivatalossá lett keresztény felfogásban a férfi archetípus a domináns, a nő fölé helyezett uralkodó. Nem véletlen, hogy ebben a vallási felfogásban ez a túlzott dominanciával rendelkező vallási elv a természet spirituális és erősen szimbiotikus kapcsolatának az összefüggésében igen sajátos rugalmatlanságot eredményez.

Ez a nyilvánvaló merevség, kozmikus-szagrális, természetes értelemben vett hiányosság feloldására, finoman fogalmazva pótlására, konkrétan ebben a vallási felfogásban tapasztalható egyoldalúság megszüntetésére hagyták meg benne a régi vallásokból átemelt istenanya kultusznak a sajátos keresztény módosítását a Mária-kultuszt. A kelta világkép (ami igen fundamentális hatással bír a Grál-hagyományban) szentháromságában a nőiesség és annak különböző megnyilvánulásai (a Szűz, a „Fele”-ség, az Anya, a már-már kozmikus-karizmatikus dominanciával rendelkező égi-földi szerető, az Öregasszony) elválaszthatatlan részei az isteninek. Mint ahogy ezek tulajdonságai is egymást kiegészítik, teljessé teszik. Pl. szeretet, szerelem, féltés, őrzés, a világból való ritualisztikus távozás vagy éppen az életbebukás.

5. „Hol az ég a földdel egyesül és legyőzi az alvilág sokak által láthatatlan világát - ott mindig emelkedik egy vár, hogy az ég könnyebben tudjon az ott lakókra vigyázni.” Ez az európai ezoterikus, misztikus, ne féljünk a szótól okkult hagyomány olyan erős, hogy a régi európai mesehagyományban is igen fontos helyet kapott. Mégpedig kitörölhetetlen. S milyen érdekes a manapság oly sokat emlegetett pilisi Attila-vár is ilyen spirituális, legendás fundamentumokkal rendelkező hegyek-dombok, „régik utak” őrizte eltűnt magyar fellegrvár, az a magyar királyi vár, ami ugye ott volt, ahol a hagyomány szerint egy különös csodatévő kehely van elrejtve, mégpedig a legenda szerint a „földnek alatta”. De a kehely legendáját követve több várral is találkozunk Európa-szerte.

Itt van ugye Montsalvaesche vára, ami Wolfram von Eschenbach Parsifaljában szerepel és az európai Grál-hagyomány útját illetően igen fontos szereplőnek bizonyul. Róla viszonylag többet olvashatunk az irodalomban. De menjünk tovább, s ne álljunk meg az Eschenbach által megírt várnál. Annál is inkább, mert ami ezeket a megfeleléseket illeti, van itt egy harmadik igen érdekes vár is. S ez Montségurel vára, ami a katarok utolsó és igen fontos fellegrvárának bizonyult. Hogy szorosabbra fűzzük ezen utóbbi két vár különös kapcsolatát meg kell említenünk, hogy a Parsifal költője Perillának nevezte a Grál vár urát. Montségur ura a költő életében pedig nem volt más, mint Ramon de Perreille, aki, nem is csodálkozunk azon, hogy egy katar prédikátornő fia. Ez az azonosság több mint különös.

Mint ahogy az is megdöbbentő és megválaszolatlan kérdés, hogy amikor Róma lesújtott a Templomosokra és a legképtelenebb vádakkal illette őket. Sőt igen gyakran még a vádak megválaszolására sem hagyott időt. Akkor miért nem használta fel vádként a templomos kapcsolatukat. Dacára annak, hogy még több mint harminc év után is kiásatta a katarok holttesteit a templomosok temetőjéből, hogy elégesse őket, mint veszélyes eretnekeket. Hogy a katarokra milyen nagy Róma általi pusztítás zúdult arra elég megemlíteni T. Ravenscroft sorait, amit a thébai légió lemeszárulásának kapcsán írt.

.... a thébai légió mártírhalálának véres jelenetét csak a toulouse-i

katarok és albigensek, manicheusok hatalmas római katolikus inkvizíciója múlta felül ezer évvel később, amikor 60,000 passzív ellenállót - férfiakat, nőket és gyermekeket - vetettek máglyára és hánytak kardélre egyetlen nap leforgása alatt." Igen sokan vannak, akik úgy vélik, hogy ez a „ráolvasás” azért nem történt meg a Szentszék részéről, mert a katarok és a templomosok közös titka nagy veszélyt jelentett az egyház számára, ahogy A. Cerinotti fogalmaz:

.....még utalni sem akartak rá azokban az aktákban és jegyzőkönyvekben, amelyek alapján halálra ítélték őket."

Nagy Ferenc egy igen érdekes megjegyzést tesz a Pilissel, konkrétan a Pilis romvilágának közvetlen közelével kapcsolatban. Arról gondolkodik, hogy hajdanán akkor, amikor még a pilisi romok nem voltak romok, de még jóval azok rommá válása után is (különösen ama régi nagy vár környékén!) különös erdei emberek éltek. Ott a pilisi erdőkben „különös hitben éltek ők”, akik csodás nyájasságuk, természet-, ember-

és állatszeretük folytán a környéken lakó emberek előtt igen nagy tiszteletben álltak, mint papok és gyógyítók. Habár tudtak róluk a közeli településeken élő bírók, papok és borbélyok, róluk soha nem beszéltek, őket nem bizony szerették. Bár közöttük is voltak kivételek, akik ezeket soha szájukra nem vették, életüket, hitüket nem bírálták, őket soha nem üldözték.

Mindezek az összefüggések igen sajátos színben tüntetik fel és kapcsolják össze azokat a vidékeket, ahol a Grált megtalálni véli a hagyomány. A Pilis-lakó pálosok, mint egyetlen magyar alapítású férfi szerzetesrend tudjuk jól, hogy közeli kapcsolatba került a Pilis szellemével. Az ő erős Mária tiszteletükről sokat hallottunk. De arról hogy egykoron miképpen viseltettek Mária Magdolnáról, arról nagyon keveset tudunk. Illetve a néphagyomány megőrizte számunkra azt, hogy a pálosok „igen nagy megértéssel viseltettek Mária Magdolna iránt is, akit az Úr haláláig nagyon szeretett”. Mondjuk ebben a kijelentésben látszólag nincsen semmi különös. Mária Magdolna valóban szerette nagyon Jézust, és miért ne szerethette volna Jézus is Magdolnát. Az evangéliumok is tudunkra adják aényt, hogy Jézus igen is kedvelte ezt a bűneiből őszintén megtért nőt.

De ettől függetlenül nem szokták őt Kovács Endre szavaival élve „oly nagyon emlegeti”. Mária Magdolna apokrif hagyományáról később bővebben is foglalkozunk. A néphagyomány szerint „két nő kétféle módon élte meg, illetve élte át az Úr megfeszítését. Ez a két nő kétféle módon, de nagyon szerették Jézust.” Lám csak milyen véletlen a katarok és a templomosok a kevésbé ismert gnosztikus tradíció elveit vallva Mária Magdolnát „nagyon szerették és rajongásig tisztelték. Éppen úgy, amint azt tették a Pilist otthonuknak tekintő magyar pálosok a korai, mondjuk úgy a kezdeti időkben. Később aztán a körülmények és a máshonnan jött különböző hatások megváltoztatták a vallási tradíciót. Ez a hagyomány később elfelejtődött, és a népi hagyomány „csillagos-életfás” védő-örző-befogadó köténye mögé menekült.

A korábban emlegetett gnosztikus hagyomány úgy tartotta, hogy Mária Magdolna Jézus Jegyese", felesége volt. Mégpedig olyan rejtett, soha közé nem tett tanítások letéteményese ő, amelyeket az emberiség nagyobb része soha nem ismerhet meg. He felejtük, hogy Mária Magdolna legendáit lassan elfelejtette az egyre hivatalosabbá váló egyetemesnek nevezett egyház. Előbb a népajkára tette, majd a népi vallásosság folyamatos alákerülésével elmerült. Egyre szigorúbbá vált a tanítás: Jézusnak nem volt és nem lehetett kedvese! Még akkor sem, ha ez a „csodás szerető”, ahogy róla a néphagyomány vélekedett részévé vált a nagy misztériumnak és szerepe egyáltalán nem világi szerep volt. Ne felejtjük el, hogy a XII. sz. az újra megtalált „szentséges szellem” százada volt.

Fogalmazhatunk úgy is, hogy egyfajta szellemi ébredés kora volt a keresztény Európában. Ahol akkor még magát a kereszténységet illetően nagyon is sok „szellemi szál” indult el a mítoszi és világi irányban egyszerre. És ami nagyon-nagyon fontos ezek a szellemi útkeresések egyáltalán nem voltak központilag vezérelve. Mindegyik haladt a maga útján. Az egyik a keleti tradíció felé, a másik a kelta mítosz felé, a harmadik egyáltalán nem elhanyagolható irány pedig az őskereszténység szellemiségét, annak szimbolikáját ébresztette fel és vallotta magáénak. Ami később a Mária Magdolna hagyomány félretolását és határozott alámerülését okozta az nem volt más, mint az a tény, hogy e legendárium gyökere és spirituális gyújtópontja a „fazonra szabott” és később „egyetemesített” kereszténység tanításába egyáltalán nem fért bele. Sokkal inkább a fentebb vázolt és később már üldözött „eretnkségek” világából nőtt ki, ott volt otthon és ez volt a bűne is.

Ez a korszak volt az, amikor az egyre keresztényibb nyugat megismerkedett a régi tradíciókat még javában tartó, abban élő kelettel. A Szentföldről hazaérkező lovagok elhozták Európába a régi világok, az ismeretlen Kelet titkait. Ebben az időben bukkant fel látszólag minden szellemi előzmény nélkül egy különös, misztikus tárgyról szóló mítosz, amit a nyugati ember nyelvén Grálnak hívtak. Ez a Grál, mint ahogy már fentebb beszéltünk is róla egy „csodás edény, ami a krisztussá váló” Jézus vérére fogta fel a nagy misztérium óráiban. De erről a rejtélyes Grálról nemcsak úgy beszéltek, mint egy Jézus sorsával szorosan összefüggő mágikus edényről. A Grál nem más, mint a Nagy Fundamentum alapköve, A Vér Köve, az alkímiai tradíció titkos alapszere, a nő és a férfi mélyebb kapcsolatát bizonyító, arra utaló halhatatlan szív, a lovagi idea elrejtett nagy kincse és így tovább.

Egyszóval sok mindennek hitték, vallották a Grált. Többek között azt is megőrizte a „nagy emlékezet”, hogy Jézus alázatos, rossz asszonyból lett áldozatos Mária Magdolnája és az állandó rejtegetésben „élő” Grál között igen szoros a kapcsolat. Ma már ez igen furcsának tűnik, de abban az időben ezt és az ehhez hasonlatos „apokrif” teóriákat a hívő keresztény nem utasította el. Legfeljebb az idő haladtával egyre kevesebbet beszélt róla.

Ekkoriban a templomosok, a még igencsak élő „eretnek” kultuszok sodrában, a gótika hihetetlenül csodás korában egyszer csak beszélni kezdtek egy Róma szerint nem keresztény királyról és annak „családjáról”. Pontosabban egy a kereszténységet jóval megelőző gyökerekkel bíró ősi karizma le-téteményeséről. De az erről való hagyomány és „közbeszéd” valójában soha nem állt össze. Mindvégig periférikus és nehezen kibogozható formában szólt minderről a fáma. Mindezen királyi vérvonalnak, ősi királyi háznak a kapcsolata a Grállal, a Mária Magdolna-hagyománnyal, a magyar Árpádházzal és az ősi Melkizedek szerinti felkenéssel igen sajátos kapcsolódást mutat. Több irányból követhetően is remekül összekapcsolódik, másfelől közelítve viszont teljesen összerakhatatlannak. Sőt egymásnak ellentmondó. Mindezek ellenére a kapcsolat egyértelműen kimutatható, ha az ősi hagyományokat választjuk vezetőnknek.

A probléma ott van, hogy a régi hagyomány szálai, vegyük példának a Grál-hagyományt, közel sem egységes történetet tükröznek vissza. Az idővel is baj van. Mert egész egyszerűen a mindenkori történet is egy olyan misztikus síkba helyezi a mitológiai tradíció, hogy itt a hagyomány is idő, visszahullik egy „ősidőbe”. S ez az idő már teljesen más tulajdonságokkal bír, mint ama hagyományos. Ciklikussá válik és ezáltal a történetek egymásra rétegződnek.

A Grál esetében a kelta, a walesi és egy megnevezhetetlen, a régi ír tradícióval rokon vallási kultikus hagyomány keveredése jól kimutatható. Oly annyira, hogy még az ezektől vélhetően régebbi őshagyomány egy-egy a magyar ősvallással tökéletesen rokonítható vallási hagyomány is feltűnik a Grál-kultusz körbe járása kapcsán. Itt a természet ciklikus újjászületésének ismeretéről, a földanya-földistennő „holdas” arcáról, a halhatatlan napistenről, egy valamikori aranykor hőroszi emlékeiről egyaránt szó esik. A legendák többarcúsága a dolgok spirituális mélységét tekintve egy irányba mutat. Legyen szó itta „földből felköltözött, az égből leküldött” kehelyről, őskirályok hagyatékáról, Noé ajándékáról, antropomorf istenek üzenetéről, luciferi korona smaragdijából születő Grál-kehelynek. Más legendák szerint Egyiptom titkos hagyományát adták át vele. Azt is tudni vélik, hogy Sába királynő adta át Salamonnak, Semiramis ajándékozta Melkizedeknek, a föld királya kapta meg az Ég Úrnőjétől. Mindenesetre a szálak egyértelműen egy nagyon régi tradíció misztikus szálán futnak, és erről beszélnek mind a mai napig. És Mária Magdolna apokrif hagyományán keresztül a kereszténység egy igen sajátos, mára eltűnt, elfelejtett tradíciójához vezetnek. Éppen ezért érdemes ezt a vonalat is jól körbejárni hátha újabb megfelelésekre, kapcsolódásokra bukkanunk.

Az elfelejtett tradíció szerint Mária Magdolna szemben állt Péterrel és nem értett egyet „Szent Péter kulcsainak” a használatával. Egész egyszerűen azért, mert ő, Mária Magdolna máshogy látott, mást vallott, mint Péter. Ő maga volt az önmagára ébredő Sophia, a női spiritualitást, metafizikai bölcsességet magába foglaló „élő” bölcsesség, az Isteni Tudás. Olyan bölcsesség, ami halhatatlan, ha megismerik. És megismerésével örök fényt sugároz a megismerőre. Jézus vérében ő a vérré változott Mindenhatót látta, akinek ideiglenes teste immár a kehely, amiben Ő, a Mindenható felfogatott. Az a hely, ahol őrzik a misztikus kelyhet az a maga misztikus módján válik eggyé a rejtett természettel, annak a földnek a szakrális arcával, ahol azt „őrzik” a jövő számára. Így került közel egymáshoz a katarok, a templomosok földje a magyar Pilissel, a pálosok szent birodalmával.

Azzal a szent földdel, ami egykor az Árpádok királyi „aranyos” vadsparkja volt, ahol egyszer Attila kincses vára trónolt az örök erdők felett. Ott, ahol a legenda szerint a Grál pihen „földünknek fényes ölén”, a magyar föld dobogó szívének legmélyén, ott fent a Pilisben a Dobogókő alatt. Ahogy a hagyomány megőrizte: „szent vért őrizve az örök holnapnak - bizonyítékául az istenes múltnak ”.

60. Kőhegy és királyi szék

„...a felkent király széke a természet Isten-arcán nyugszik. Ez egy és örök. Elmozdíthatatlan, elpusztíthatatlan, világos és amint, mondtam tüzes és pótolhatatlan...”

(Tóth Lajos)

Többen megírták már (Kovács László, Nagy Endre, Hintalan László stb.), hogy a Pilis kövei, vagyis ama ősrégi magyar királyi központ közei egészen sajátos módon lyukacsos természettel bírnak. Fizikai és spirituális tulajdonságát tekintve is többarcú. S ami nagyon fontos egyáltalán nem mondható kemény kőnek. Akkor válik keménnyé, ha arra éppen szüksége van.

Sőt egyesek szerint egyfajta belső, meleg fűti, ad neki életet. Sőt, ha dobogunk a lábunkkal, akkor ő is „visszadobog”. Mindebből arra lehet következtetni, hogy a kő üreges. Legyünk egy kicsit romantikusak, lakott oldala is van. Az élő kövek legendájának nagy a földi irodalma, nagyon nagy. Sőt szimbolikus jelentése szinte átfolyik az emberiség teljes vallási hagyományán. Az igazi „istenes” sziklák tagadhatatlanul magunkon viselik azt a rejtélyes háromarcúságot, ami a teremtés titkával van szoros és letagadhatatlan összefüggésben. A Pilis sziklái élő kövekként, hol arról beszélnek, hogy levegőt, ama éltető pneumát őriznek, hol arról adnak hírt, hogy folyékony életformát, ama élővizeket csobogtatnak rejtett erőkben, földalatti birodalmaikban.

Nemcsak ama dél-amerikai napfő-nyakköve-istenembere szakrális megnyilvánulásra gondolunk itt, vagy éppen az „élő sziklaként” önmagát elfogadó szentpéter-i hagyományra - hanem arra a „szent valóságra”, hogy itt egy karizmatikus égi-földi valóság jelent meg a maga természetarcával és annak különös természetvilágával. Mindez azzal a kivételes hely szülte szokatlan valósággal jár együtt, amit csak kevesek, igen kevesek értenek meg és teszik magukban a megfelelő helyre. Annál is inkább, mert nemcsak az „élő szikla” változat létezik, hanem mindez kiegészül az egyház „földi” változatával, a templomokkal is. Amiről azonban nem szabad egy pillanatra sem megfeledkeznünk, kiegészül egy belső látás által megpillantott égi - örök ajándékkal is.

S ez az ajándék nem más, mint a természet rejtőzködő szent vidéke, amit mi itt a földön röviden szent helynek nevezünk. Ilyen a magyar Pilis is. S ennek a szent helynek a fundamentuma nem más, mint maga az „élő kő”, ami fenn- és megtartja mindazt, amit mi Pilisnek nevezünk. Az a kő, amiben egyértelműen benne rejlik a fentről a lefelé, az égből a földre lehatoló ősenergia éppen úgy, mint a Nap által a fény segítségével a kőbe behatoló „világosság”. Ahogy a régiek mondták, a szent vidék szent köveinek fénye és ereje van. Ehhez nem igen lehet mit hozzá tenni. Így igaz.

Ennek a fényes és erős, hegyes és völgyes szent vidéknek mindenképpen komoly belső kapcsolatban kell lennie az „eggyel”, az eredettel, a rajta, benne és közvetlenül mellette élő emberek eredetével. Azzal a valamivel, ami visszavezethet minket oda, ahonnan egyszer valamikor mi is elindultunk. Nem véletlen, hogy ide húzódtak vissza az Árpádok, ezek a szent királyi „turuli” vérből származó őskirályi dinasztia sarjai, ha azt akarták, hogy csak maguk lehessenek. Nem véletlenül található itt a magyarok Dobogókője. Itt található az a szent hely, amit a mindenkor uralkodó széke alá tesznek, mint mitikus dobogót.

Ez által válik a hely maga valóban királyivá, mágikus-misztikus természetből „való”, abból „lévő” uralkodó hellyé. Érdekes a Képes Krónika királykoronázási jeleneteit megörökítő képeket, a csodálatos miniatúrákat megnézni. Igen érdekes összefüggéseket találunk itt a témánkkal kapcsolatban. Látható az a szent hely, ami a Dobogókő által van meg- illetve kiemelve és a valóban „látó” embereknek a maga ezoterikus szintjén megmutatva, így válik Dobogókő olyan szent hellyé, ahol a Kárpát-medence szent „széke” jól láthatóan az égbe magasodik, örök jellé emelkedve a szent és a profán időben egyaránt. Tudjuk jól, hogy a király a nemzet első embere persze az égi-földi karizmat politikai, nemzeti erővé emelő magyar Szentkorona után. S ne felejtsük el, hogy a magyar királyság apostoli királyság. Önálló, szellemi és Fizikális értelemben is független. Valóban rendelkezik azzal az ősi gyökérrel, amit igen sok nemzet csak kreált magának, hogy legyen neki. De az ősi juss és jog alapján attól idegen.

Az Árpádok magyar királysága viszont saját magát az ősiség és az égből kapott szent „karizma” kapcsán, az égi Édesanya gyermekeiként egy szerves és tökéletes egységet képező hazában létezett, élt és

uralkodott. Egész Európában egyedülálló módon független volt Rómától. Adót annak nem fizetett, és ami szintén egy hatalmas kiváltsága volt a magyar uralkodónak zsinatot hívhatott össze. Az általa arra méltókat szentté avathatott és térítő tevékenységet folytathatott. Kereszténysége nem római katolikus, nem bizánci, nem bizánci katolikus, hanem olyan európai kereszténység, aminek a gyökerei a magyar ősiség szakrális alapján állnak és Jézus tanításában is azt „vette ki” - ahogyan azt a régiek mondták - ami a maga boldogasszonyos „fényes” hitének megfelelt. Ez a sajátos magyar fehér kereszténység adta a magyarságnak és az egész keresztény világnak azokat az Árpád-házi szenteket, amire azt mondta a középkor kiváló kutatója, hogy van ezekben a szentek valami különös, valami „ami erős, világító tisztaság, ami eléget körülöttük minden sötétet és zavarost”. Ezt a magyar kereszténységet pedig a Pilis kövei között, mintegy azon, mint fundamentumon állva formálta újjá az a magyar rend (a pálos rend), aminek éppen ezért kellett távoznia a lassan széthulló és idegen érdekeket szolgáló hazából. Ahogy mondták a Pilis erdeiben és annak kövein szilárdult meg a rend, ami milyen különös, épp olyan fehér rendi ruhát húzott magára, mint a katarok vagy a templomosok egykor. Tudjuk jól, hogy a fehér színnek milyen erős kultusza volt az ún. eretnek hitekben éppen úgy, mint a magyar kereszténységnek nevezett kereszténységben, ami gyökereitől lassan megfosztva az idők folyamán oly zökkenőmentesen belesimult a finoman fogalmazva római egyetemességbe.

Arról van szó, hogy a csodás karizmával és a mitológiában, valamint a történelemben egyaránt megtalált első őskirályal (Nimróddal), mint ősi gyökérrel rendelkező Árpád-háznak a régi „pilis kövekre támaszkodó szent hagyománya”, ahogy arról Kiss Antal beszélt odavesztett az Árpádok kihalásával. Ennek a magyar „királyi útnak” az elvesztéséről és a nemzet arculatától és habitusától idegen nyugati másik útra való „rátalálásról” vagy konkrétan ráterelésről és annak következményeiről többen is írtak már. Itt most idézzük a Hintalan Lászlót, a hozzánk időben a legközelebb állót azok közül, akik erre az igen nagy következményekkel járó váltásról oly frappánsan és lényeglátóan megnyilatkoztak:

.... a történelemben nem a szakrális királyság magyar 'modell'-je vált általánossá az Árpád-házi királyok után Európában, hanem az egyházi és világi hatalom szétválasztásának és egymás mellett élésének nyugati 'modell'-je. S ez az igazi oka az Élet-ellenes globalizációs és környezetpusztító folyamatoknak. A terápia útja a kettős-egység 'modelljéhez' való vissza találásban rejlik."

Várkonyi Nándor és vele majdnem egy időben író és gondolkozó Ferdinándy Mihály is a Hintalanhoz hasonló gondolatokhoz jutott az Árpád-házi kereszténység feladásával, pontosabban elvesztésével kapcsolatban. Csak míg Várkonyi megmaradt a mitológia gondolkodás szintjén való értelmezésnél, Ferdinándy meg a magyar történelemnek a középkori szellemiségénél és annak karakteres vizsgálatánál, addig Hintalan mindezeket figyelembe véve igen létszerű és pragmatikus következtetéseket vont le. Röviden és tömören.

Rámutatva így a probléma gyökerére és annak egyenes felszámolási lehetőségére is. Ezért is tartottam fontosnak tőle ezt a pár sort a könyvembe foglalni. Akár milyen furcsának is tunika pilisi Dobogón „álló”, a Pilist, mint szakrális egységet, mint királyi „trónvidéket” értelmező és annak is elfogadó szemlélet elvesztése valójában a mágikus kőről, mint a világ fundamentumáról való megfeledkezést jelentette. A szent helyen lévő kőről tudjuk, hogy a szent örökkévalóságnak a megidézői. Eliade jól látja, hogy a kő szakrális jelentését tekintve jóval túlmutat a létező világon. Isten örökkévalóságának, a Mindenható bizonyítékának is tekinthetjük a „követ”, ami a „szent helyen áll”. A szent kő az alap, a primordiális fundamentum. Maga az elmozdíthatatlanság. S ha ez az elmozdíthatatlanság történetesen egy „szikladobogó”, akkor itt az analógia és a jelkép szintjén maga a létezés szentségi karizmatikus alapja „kulminált” vagy mondjuk egyszerűbben őrződött meg. Itt van maga a mennyei trónszéknek a földi vetülete, a földi mása.

Az, ami ugyanúgy néz ki és ugyanolyan képességgel rendelkezik, mint maga az égi eredetije csak egy fontos dologban különbözik. Abban, hogy ezt a dobogót és rajta a láthatatlanul ott trónoló „istenszéket” a földi embereknek szánták és nem a „földfeletti, égi létezőknek”, hogy maradjunk a szent hagyománynál. Már Hamvast is aggasztotta az emberi létezés szakrális attribútumaitól való megfosztása. Nos az ezektől való megfosztás itt a magyarországi létezésben éppen a szakrális Pilis elfelejtésével vette kezdetét. Elfelejtették, hogy a Pilis kövei nem akármilyen kövek. A Pilis Dobogóköve nem pusztán egy természet-szülte különös alkotás, hanem maga a magyar szentségi karizma által kijelölt királyszek spirituális dobogója, alapja, örök fundamentuma.

Örök alapja annak a kettős keresztnek és hármasként halomnak, aminek a valós történetét oly tökéletesen elfeledtette az új szemléletű, magyar szellemiségtől megfosztott történettudomány.

Ettől függetlenül a „kő az marad” idézhetjük Wass Albert klasszikus sorait. Annál is inkább így van ez, mert az emberi emlékezet úgy tudja, hogy a szent kövek mindig az égből jönnek és csak hihetetlenül hosszú idők elteltével „egyesülnek a földi kövekkel”. A pilisi hagyomány úgy tartja, hogy a Pilis kövei végig vándoroltak az idők tengerén, még a Magyarok Istene erre a helyre nem szólította őket. Itt megteremtette az égi világ mását és kijelölte annak határait az ég felett a föld szintjén és a föld alatt. Mikor mindez megtörtént kijelölte itt a Szent Korona székét, hogy vigyázza azt a területet, ami annyira hasonlít az égi angyalok világára, hogy az már veszélyes lehet a tudatlan ember számára.

A régi hagyomány ismerői azonban tudják, hogy itt a Pilisben van az a „kőhely”, ami úgy dobog akár az emberek szíve. A régi magyar mese még ismeri azt a hegyes-völgyes területet, ahol ama kevesek által látható koronaszék pihen. Mégpedig egy olyan „dobogókőn”, ami az emberi szív életet adó legfontosabb tulajdonságával rendelkezik. Így vált a Pilis „Dobogókőve” a hagyomány és a szentség élő dobogójává. S az ma is

61. Szent kör Szent vidék

„ Az istenek nem akarják elpusztítani a rendezett mindenséget. A következőkben azt kell elmondani, hogy az istenség természete pusztíthatatlan.

(Sallustius: Az istenekről és a rendezett Mindenségről.- Pogány teológia I. szerkLautner Péter

„ Szent körökről, szent helyekről, szent ligetekről mindig az istenek jutnak az eszembe, akik összhangban , mennyei harmóniában tartják a mindenséget. A világot, önmagát pusztulásba döntő emberre gondolva csak abban reménykedhetünk, hogy az Istenek ott fenn elpusztíthatatlanok.

(Varga Endre: Kerényi Károly és istenei)

Már a Nimród gyűrűje c. könyvemben többször utaltam az ősi magyar templomok, mint egy prototípusára, a történelem által oly nagyvonalúan elfelejtett kis fehér körtemplomokra. Azokra az őskorból született és a mitikus teljességgel bíró szent épületek, amiket a magyar ősvallás templomaiként emlegetnek azok, akik egyáltalán tudnak róluk. Ezekből a magyar őstemplomokból azután kisebb-nagyobb átalakítások, leválasztások, befalazások segítségével a történelembe léptek a magyarság korai keresztény templomai. Nimród templomait azonban végleg soha nem lehetett eltüntetni, igen gyakran árulkodott azokról a félkör alakú szentély rész, a napbeocsátó, „ napformájú „ kör alakú sajátos templomablak. S persze az a sajátos tájolás, ami olyan gyakran meglepi a templomkutatókat.

Gondolom, hogy nem árulok el különösebb titkot azzal, hogy ezekről a „ kicsiny fehér kör alakú templomokról „ először itt, a Kárpát-medencében a Pilis kapcsán tesz említést a magyar emlékezet. Hogy hol vannak ezek manapság, azt többnyire csak sejteni lehet. Valahol itt, a gyönyörű Pilisben található különös romok közül jó néhány az ő emlékezetüket idézi. S ha már többször is megemlítettem e kötetben a magyarság fehér vallását, fehér hagyományát, említsük meg most magukat az oly régen élt fehér magyarokat is.

Őket több kutató is jó érzékkel a kései avarokkal azonosítja. Ez a máig teljesen fel nem fedezett nép pedig szakrális életét tekintve két igen különös tulajdonsággal bírt. A földről, magáról úgy vallott (bármily kicsiny területen élt is azon a maga konkrét valóságában), mint egy nagy és oszthatatlan egészről. A másik különösség, ami ezzel a felfogással minden bizonnyal szoros összefüggésben van az, hogy a kört életének szinte minden területén igen nagy szeretettel használta. A kört, mint egy önmagában teljes, valódi és oszthatatlan egészet a maga misztikus formájában birtokolt is. Ehhez hasonló szakrális-metafizikus elv és világkép (vagyis a körnek, mint 'egésznek' egy vallásos megközelítése és megélése a tűz átváltoztató hatásának felismerése és a vallási kultuszba való beemelése által) később a Róma által eretnekmozgalmaknak nevezett szerveződésekben is megjelent -majd azok kiirtásával el is felejtődött.

Visszatérve a Pilishez Kiss Antal Szent körrel teljes vidéknek nevezi a Pilist, bár ezt a kijelentését különösebben nem magyarázza. Minden bizonnyal ennek a megfogalmazásnak a háttérében azok a kicsiny és fehér körtemplomok állnak, amik itt emelkedtek egykoron. Minden teljesség úgy jellemzi önmagát, hogy körkörösén szervezi meg azt.

Erről a felismerésről már többen is írtak. De ennek a gondolatnak a lényegét a mitológiában és a vallási hagyományokban fellelni több, mint izgalmas dolog. Saurat, aki maga is a vallási hagyományok és általában véve a vallástörténet kutatója volt, magát a szakrális folytonosságot, a szent dolgok átadását is nagyjából hasonló módon képzelte el. Sőt, ha már belemegyünk a dolgok mélyébe, magát a rítust járjuk körbe és elemezzük - akkor szembe találjuk magunkat a „kör közepén állok" megjelenítéssel és annak igen mély jelentésével. Nem véletlen az, hogy a piliskutatók többsége komplex egységnek véli magát az „egész" Pilist. Minderről Nagy Endre mondott érdekes, ide illő gondolatokat:

„...bárhol állsz ott (a Pilisben) mindig úgy érzed magad, mintha valamilyen rejtélyes teljesség venne körbe. Nem tudom miért. Lehet, hogy ott a föld felett is van valami, ami máshol nincs, lehet, hogy a föld

alatt is van valami, ami máshol nincs. Egy biztos, ott benn a Pilisben úgy érzed, hogy te egy nagy elfeledett egész része vagy. Talán ezért ment oda a Dalai Láma is. Van ott valami, ami nincs felfedve és nem is lesz. S ez így van jól..."

Visszatérve a fehér magyar avarokra, ők maguk egy teljes „körvilágban” éltek. Horváth Endrének, László Gyulának és többeknek is feltűnt, hogy ezek a bizonyos avargyűrűk az avar élet egészét átfedték. Ezekben a mitikus körökben zajlott náluk az élet. Ebből nem léptek ki még halálukkor sem. Hiszen László Gyulát idézve:

„... a temető képe, mint látni fogjuk, az élet képe, amilyen a temető, olyan a település is.”

Nos az avar temetőkben is kör vagy tojás formájú tömbökben sorakoztak az egymás mellé ázott sírok. S már meg sem lepődünk azon a múlt századi híradáson, hogy a Pilisben egy nagyon korai temetőre bukkantak, ami meglepő módon kör alakú, vagyis „kört formázó” volt. Mint fentebb is említettük, ha a Pilis maga egy szakrális „egészvilág”, akkor nem lehet kétségünk az iránt, hogy ennek a kiváltságos magyar szakrális helynek a szent Körrel, mint a teremtett világban megnyilvánuló mitikus egésszel igen közeli kapcsolata van.

Ne felejtjük el, hogy a máig legrégebbinek talált ősi magyar templomaink alapja, körbe határolható fundamentuma nem más, mint egy szép kör vagy annak kissé tojásszerűen elnyújtott igen archaikus formája. Nem véletlenül mondta Nagy Ferenc, hogy ezek a nagyon-nagyon régi templomok úgy tűnek, mintha kis tornyok lettek volna. Kis kerek templomok vagy kis tornyok, mint szent helyek? Gondoljunk csak magára a nimródi hagyományra, ama „bábeli” toronyra vagy a legenda őrizte kis kerek templomokra ott a Pilisben. A dolgok, ha nagyon lassan is de kezdenek összeállni. Mit is mondtak azokról a Jó Özséb által oly rejtélyes módon megkedvelt pilisi temetőkről a környékeliek?

Igen sok mindent, és ezek nagy részéről már beszéltünk is ebben a könyvben. És ha még belegondolunk abba is, hogy a hosszú idők folyamán mennyi információ veszett el, esett ki abból a néphagyomány által megőrzött emlékezet-kosárból, akkor igen csak megdöbbenünk, hogy azok ott mit is tudhattak, milyen hagyományt is őriztek ott a „rengeteg erdők vadban gazdag rejtélyes vidékén”, ahogyan a régi időkben beszéltek a Pilisről és környékéről. Vegyük sorba azokat a mára megmaradt információkat, amiket ezekről az erdei remetékről tudunk. Tegyük mindezt úgy, hogy ne különböztessük meg az írott és íratlan emlékeket.

Hanem mindent, ami van, pontosabban mindent, amit mára még sikerült megtalálnunk fogjunk csokorba, hátha hasznunkra válik. Ne szelektáljunk, hanem keressünk, kutassunk! Itt van mindjárt a meghökkenítő információ ezekkel az erdei remetékkel kapcsolatban. Tóth Lajos helytörténeti kutatásai kapcsán felvetődött a mágikus kör tisztelete, amiről már beszéltünk, valamint egy első hallásra szokatlan farkas kultusz nagyon szerény nyomai. De ez legyen már egy újabb, nem kevésbé érdekes fejezete a Pilis titkainak.

62. Farkas-isten, ha tűzbe néz

„Idézzük fel Róma címerállatát az anyafarkast. Emlékezzünk az etruszkokra, az avarokra, a farkas-kultusz igen elterjedt különös hagyományára. S gondolkozzunk el azon, mit is tudunk mi a régi népek régi kultuszairól, azok jelképeiről...”

(Gönczi Tamás: Eliade mítosz-szemlélete)

Ha jól megnézzük a germán őshagyományban Loki-isten, mint harcos, mars-jellegű és igen karakteres „erős” isten, ha nem is látványosan, de igen fundamentális hatással rendelkezik. Ezt a túlzott, nevezzük úgy, hogy „wolfikus” hatást megfelelően kell a germánoknál ősbibb, komplexebb mitológiai hagyománnyal rendelkező népeknek ellensúlyozni.

Ennek az „ellensúlyozásnak” a szükségességére többen is rájöttek már - Kállay Ferencz, Juhász Vilmos, Fehér M. Jenő stb. Annál is inkább, mert a hun-török-mongol népeknél is jelen van ez a sajátos farkas kultusz, hogy a Rómát alapító etruszkokról, mint „rómaiakról” ne is beszéljünk. Lásd az ősi város jelképét a két testvért szoptató anyafarkast. Itt és most nekünk, akik a Pilis titkait faggatjuk, azt kell tapasztaljuk, hogy ezek a „különös „pilislakó” remeték, „erdei emberek” valamilyen máig ki nem bontott ősi hagyomány szerint egy bizonytalan eredetű farkas kultusszal állnak kapcsolatban. Tudjuk, hogy ez a hely az, ami bizonyítottan Attila várát és nem bizonyítottan Attila sírját is rejtja a manapság örvendős módon újra és nem véletlenül fel-felbukkanó hagyomány szerint. Ne feledjük az időben megjelenő dolgoknak, mint ahogyan azt már említettük is „szigorú idejük és rendjük van”.

Most kapcsoljuk össze ezt az itt megtalált farkas kultuszt Attilával és annak gyanúsán kevés mára megmaradt hagyományával, ismert történelmi múltjával. Maga Fehér Mátyás Jenő írja, hogy „Reynolds és tantársa” szerint Attila apjának a görög Priscos által megőrzött Mondiakus mellett volt egy nemzetségjelölő neve is, mégpedig Balambér vagy Balam-bér formában. Maga a Mondiakus név is igen sokatmondó különösen akkor, ha magának a szónak a mára elveszében lévő jelentésére gondolunk. Nem is beszélve a tőlünk távoli, de mégis bizonyos aspektusban oly közeli mandeus hagyományra gondolunk.

Hiszen Tóth Jenő a Mondiakus nevet mondeus, mandeus, mandeikus formáig vezeti vissza. Ami ugyan vitatható, de mindenképpen elgondolkoztató. A mandeusok az egyetlen máig megmaradt gnosztikus közösség, ami az ókortól napjainkig folyamatosan létezik. Vallásuk „fényben álló” vallás, ami az emlékezet, a tudás és a hitbeli bölcsesség alapján, vagyis a gnózion áll, arra épül. Ők az Irakban és az iráni Huzisztánban élnek, ottani ismert népcsoportnak számítanak. Szent könyveik kelet-arámi dialektusban íródtak és igen erős gnosztikus hatással rendelkeznek. Itt utalnunk kell arra, hogy a nevük maga is a gnózisra utal (Manda-gnózis). Szakrális szent Nagy Könyvük, „bibliájuk” a Qianza (ami szó szerint kincset jelent). Ez a könyv valójában egy olyan vallásos alapirodalom, ami a születéssel és a halállal foglalkozó szakrális dolgokat gyűjti egybe, valamint több igen érdekes mitológikus hagyományt is tartalmaz. Meg kell jegyeznünk, hogy bármilyen furcsán is hangzik a mandeus vallás irodalmát mind a mai napig igen kevésbé ismerjük.

A mandeusok jó néhány könyve a közösségen belül máig titkosnak számít és csak az arra hivatott papok tanulmányozhatják. Habár több mai vallásnak is van ún. zárt irodalma, de a mandeusok állítólagos zárt irodalma igen nagy. Quant és Eliade mindezekről csak nagyon felületesen nyilatkoznak, de megerősítik ezt a felfogást. Igen érdekes, hogy a lélek égi utazását a régi egyiptomiakhoz hasonlóan örökítik meg a mandeusok.

Többen úgy vélik, hogy az élet dolgainak a mindennapi aspektusait is a kora egyiptomi dinasztiák vallási kultuszához hasonlóan ítélik meg. Igen figyelemre méltó, hogy a hun-magyar hagyomány szerint Attila szellemi örökségét az ő betűivel (tehát hun-magyar rovásul írva) írva összegyűjtötték. Ennek a fogalmazunk úgy, hogy „táltoskönyvnek” a neve pedig nem volt más, mint Kincses Könyv. A hagyomány szerint maga a Nagy Úr (Attila) rendelkezett úgy, hogy - vigyázzanak a „Kincse”, hogy a múlt ne vesszen, és az át legyen mindig adva. A régi Pilis több helyét is a hagyomány szerint „Kincses”-nek nevezték. Sőt a múlt század elején még emlékeztek arra, hogy a Pilisben volt egykor egy Kincses Vár és egy Fénydomb is, a Kincses Várnak már akkor is csak romjait őrizte meg az „elvadult természet”. A Fénydomb helyéről meg a hagyomány nem hagyott ránk pontos információt. Ezért azt hol ide, hol oda tette a hagyomány és a korai helytörténet. Ami a Kincses Várát illeti, vajon nem ez a Kincses Vár volt hajdanán Attila vára is?

Az a hely, ahol a nagy uralkodó szellemi központja is lehetett egykor, őrizve ott az anyagiak mellett azt a szellemi kincset is, amit a nagy „Kincsből”, ama rejtélyes táltoskönyvben íratott le rovásul a nagy uralkodó, a nappajzos Attila Nagy Király. E „Kincskönyv” a régi táltosok „fényes és magas” vallását rőtta fel örök emlékezetül a jövőnek. Mert bizony a régi táltosok fényben „láttak”, a „Nagy Fény”, tudásának voltak a birtokosai.

Ezek a furcsa párhuzamok mind a véletlen művei volnának? Attila apjának a neve és maga a vallásnak a neve hasonló. A nagy „táltos-könyv” neve és a mandeusok vallásos alapkönyvének a neve egyaránt „Kincsként” nevezetik. A sajátos „fénybölcsesség”, a fénynek a szerepe a megismerésben stb. különös véletlenek, különös egyezések. Járatlan, ki nem kutatott nyomok. Elfogadom a véletlen hasonlóság teóriáját éppen úgy, mint a valamilyen szinten való még nem ismert kapcsolódást is. Nem is beszélve a nyelv és a hely őrizte máig ismeretlen rejtélyeket, talányokat. Hiszen a mandeusok vidéke nem más, mint a régi pártus vidék. Amihez a régi magyarságnak igen nagy köze volt. Továbbá a mandeus kultusz középpontjában a keresztelés szertartása áll az időben és térben igen mélyre visszavezethető vallási szimbólumok használatával együtt. A kereszténységgel viszont élesen szemben állnak. Tehát nem a keresztény gnosztikusok közé tartoznak. Voltak, akik egész egyszerűen a mandeusok korai zsidó eredetére teszik le a voksukat. A probléma csak az, hogy a mandeusok a zsidókkal szemben éppen olyan elutasítóak, mint a kereszténységgel szemben.

Tehát ebből következően ők minden bizonnyal nem lehetnek sem zsidók, sem keresztények. Mint látjuk a dolgok vizsgálatával a kérdőjelek csak szaporodnak, a szálak jobban összekuszálódnak. De ami számunkra itt fontos a hasonlóságok, a különös párhuzamok a dolgok egyre bonyolultabbá válásával sem vesznek el, hanem megmaradnak. Visszatérve az ősi hun névhez a Balam-bérhez és annak második tagjához ez minden bizonnyal ó-török, esetleg mongol eredetű (bér, béri, buri, bori, ború), mindezek jelentése egyértelműen a farkas szóhoz vezethetők vissza. Ahogy Fehér M. Jenő írja:

.... ezzel „díszített” nevek viselői csak szabad és nemes rétegből származhattak, elannyira, hogy a béri, bori stb. alakult szavakból formálódott ki a latinizált „bárones”, minden adózástól mentes nemesi rangú osztálya”.

Nagy Jenő szerint a „farkas” névvel és totemisztikus jegyekkel ruházták fel a hun-magyarok nagy „falkavezérét” Attilát is. Aki népe között a legnagyobb, a „legsabadabb”, az akkori felfogásban a „legnemesebb” vezető és hadvezér volt egyszerre. Az csak természetes, hogy népének jó értelemben vett „Nagy Farkasa”, falkavezére az arra kiszemelt, neki a legmegfelelőbb helyen lakhatott. Szó szerint értve farkasok lakta vidéken érezte jól magát. A Pilis pedig nem volt más egykor, mint „farkasok, medvék nagy paradicsomkertje. És itt már helyben is vagyunk. S oly sok idővel az Attila-idők után farkas kultusz nyomára bukkanunk a Pilis rengetegében. Mégpedig azoknál az erdei remetéknél, akik között a művelt és tanult Özséb, a magas rangú és jó katolikus pap, a későbbi pálosrend-alapító oly jól érezte magát.

Többek szerint miattuk ment ki Esztergom városából a vad rengetegbe, hogy megismerje őket és azok gondolatait. De időzzünk még egy keveset a farkasnál, mint totemállatnál. Az őseink esetében totemállatnak elfogadott farkas az éberség, a bátorság és a vakmerőség mitikus állata.

Jelen volt ő a legelőkelőbbek, a legbátrabbak nevéként. Sőt egyes keleti népek eredetmítoszaiban is fontos helyet kapott. A tűzkör körül álló farkasok a régiek elképzeléseiben a legtökéletesebb példáját adják a fényörzésnek, a „meleg” megtartásának, az idegenek elleni legtökéletesebb védelemnek. A pilisi öregek, mint arról már volt szó, ismerték és éltek is a kör misztikus analógiájával. Azzal a titkos tudással, amivel a máig oly rejtélyes avar-magyar nép is rendelkezett. A misztikus kör és a farkasok kultikus tisztelete egy nagyon ősi hagyomány megtartását jelentette ott a Pilis rengetegében. Vajon nem ennek az ősi vallásnak a megtartása-megőrzése kapcsán tették királyi vadászterületté a Nimród-utód Árpádok ezt az akkor még vadregényes tájat? Vajon nem kapcsolódik-e ez az ősi kultusz valamilyen, máig ki nem nyomozott ok-okozatok kapcsán ama fehér kereszténységhez, ami az Árpádokkal hanyatlott alá és tűnt vagy tüntették el a történelemből?

Az ősmese a tűzörző fehérfarkasról vajon nem itt, ezen a mágikus magyar fehér-hegyen realizálódott-e valamikor a mítoszok születésének ködös hajnalán, ama fehér kereszténység animisztikus, máig elfedett előképeként? Vannak nevek és dolgok, amiket az oly sokáig fennmaradt szómágia miatt nem ejtette ki a régi ember. Itt elég, ha a legnagyobbra, Istenre és annak nevére gondolunk. De a panteisztikus természet-mágiában élő régi magyarok magának a természet egészének is ilyen rejtett, kimondhatatlanságot, közölhetetlenséget tulajdonítottak. Nem különben azoknak a totemisztikus állatoknak, amiknek az emléke minden törés ellenére egészenjói megmaradt a magyar jövőendő számára.

Gondoljunk itt az igen közismert turulmadárra és annak számtalan „mesés”, rejtett megnevezésére. Vagy éppen arra a Magyarországon soha nem honos „királyi oroszlánra”, ami oly látványosan ledobta magáról a sok évszázados „vakolatot” ott az esztergomi régi várpalotában. Igen ott, abban a pilisi fölötti királyi városban, ahol a pilisi pálos Özséb élte egykor igen nagy tiszteletben és fölöttébb jómódban papi mindennapjait. Mind addig, amíg ki nem vonult a Pilisbe, az erdei remeték közé. Nos ennek az „esztergomi oroszlánnak” is több neve volt egykor. Ő volt a „királyi állat”, az aranyszőrű „fatartó négy lábú”, a királyi erő, a királyi vér „nagy állata”, az „őrző és vigyázó állat”. Az, aki kettőzött alakjában mintegy „égi egyenesen” tartja azt a bizonyos négy-gyökerű „pálosfát” ott a pálosok különös, ősi magyar analógiákra utaló címerében. Természetesen a farkasnak is kellett lennie a magyar hagyományban más nevének, más neveinek is. Olyannak, olyanoknak, amik néven nevezték, már ha éppen farkasként nem merték megnevezni. Annál is inkább, mert ahogy a hagyomány mondja:

*„ha farkas-isten tűzbe néz idegen isten, hamis erő
mind elvész...”*

Tehát, ha a Pilisben a magyar föld szent szakrális szívében azok a bizonyos remeték „látták” a farkas-istent ott a tűzbe nézni, vagyis ápolták és fenntartották ezt a rejtélyes és igen nagy múltú farkas kultuszt, akkor nem csoda, hogy még 1848-at követően is fennmaradt az a szóbeszéd, hogy a 48-as honvédek, mintegy bevetették magukat a Pilis sűrűjébe.

Híszén ott „idegen isten, hamis erő mind elvész”. Oda bizony a magyaron uralkodni akaró idegen erő, attól távoli, azzal ellentétes lelkület be nem hatol, oda el nem jut. Csak az a kérdés, hogy ez az igen régi hagyomány hogyan maradhatott meg hosszú-hosszú évszázadok alatt. A helynek és annak szellemiségének a nemzet lelkületére való hatása hogyan és milyen formában érvényesülhetett az idővel, a történelemmel és annak egyre fokozódó és a nemzeti hagyományokat maga alá gyűrő hatásával szemben.

Megvizsgálva azt, hogy a magyar hagyományban a farkasnak voltak-e ún. névpótló nevei egyből meg is találjuk azt, amit keresünk, bizonyítva azt, hogy feltételezésünk beigazolódik, és hogy jó nyomon járunk. Ahogy Fehér M. Jenő fogalmazott:

„Magyar nyelvünk toportyán, ordas, csikaszk jelzőkkel vagy önálló névszókkal jelöli a farkast. Ezek mindegyikéhez találunk az altáji népek történetében szereplő neveket és pedig rendszerint vezetői rangon. CHAVANNES az avarság ősi településhelyén említi a kínai adatok alapján egy TOPOK nevű kagánt, amely névnek az etimológiáját farkasban jelöli meg.”

A dolgok lassan összeállnak a pilisi erdei öregek különös farkas kultusza egy nagyon ősi hiedelemvilág igen erős fundamentális alapjához tartozott valaha. Következésképpen a magyar ősvallás eddig nem ismert, finomabban kifejezve körbe nem járt területéhez tartozik. Mégpedig az ősök születéséhez, azok eredetéhez szorosan kapcsolódik. De ez csak az egyik aspektusa a dolognak. A másik nehezebben felfejthető szál a tűzzel, az égi körrel, illetve annak földi köreivel kapcsolatos tűzörző szerep. Magának a farkasnak a tulajdonságaiból következtethetünk arra, hogy ez a bizonyos mitikus tűzörzés igen nehéz feladat lehetett.

Mindaddig, míg „fedelelet” nem kapott a tűzet őrző kör, vagyis mindaddig, míg meg nem jelentek a régi magyarság kerek tűztemplomai, a hajdani körtemplomok ősei, addig a falak nélküli tűzkörök őrzéséhez igen is nagyon fontos szerep jutott a farkasnak. S az, hogy a „farkasok farkasa” az első farkas, az a bizonyos farkavezér „egyetlen fehérfarkas” a maga mitikus analógiája kapcsán nem is lehetett más, mint a nemzet vezére, ahhoz kétség nem férhet. Mindezt megerősíti Tóth Jenő, aki szerint a régi magyarok fejedelmi zászlóján „fényes farkas” volt látható. De különböző „közzászlókon” is ott hagyta nyomát a farkas egy közönséges szürke farkas bunda formájában. Németh Gyula igen világosan ezt írja a türkökről a magyarokkal igen szoros rokonságban álló régi harcos népről:

„A türkök farkastól származtatták magukat...zászlaik végére aranyfarkast tettek”.

Az avar leleteken konkrétan az övcsat figurális díszítéseinél igen gyakran találkozunk farkas ábrázolással, farkas fej rajzolatokkal. Nagy István szerint a pilisi öregek botjait farkast ábrázoló faragások díszítették. „Habár természetük szerint ezek az erdőlakó remeték egyáltalán nem hasonítottak a farkasokra”. Minden bizonnyal egy nagyon régi a magyar őshagyományban is megtalálható kultusz nyomairól árulkodtak ezek a botfaragások. No meg arról, hogy a szakrális hely jelen esetünkben a Pilis minden esetben őrzi és élteni a kultuszt, amiben lényege és éltető-fenntartó ereje megnyilvánul.

63. Tündérösvények

„Utak vannak a földön... Kővel, földdel, vízzel jelölt, régen elfelejtett, hatalmas időtlen utak...Le- és fel-, ki- és bevezető ősi titkos utak. A halhatatlanság életutjai. Ezek az utak mindig a történelem és az ember titkos, leleplezetlen útjai...”

(Vörös Lajos)

„...a magyar Pilis Európa középvilágának lüktető szív-központja, használjuk a keleti terminológiát: - szívcsakrája. Mint ilyen úgy is működik mint egy szív, mint egy földszív...”

(Tóth László)

A régi népek az élő hagyomány bölcsessége által sok minden olyat megörököltek az elődeiktől, amikről a mai modern világ modern népeinek fogalma sincs. Pedig ahogy mondani szokták „benne él, rajta tapos”.

Tudták azt a maják, az inkák, a hopi indiánok, a kínaiak, az egyiptomiak, de az oly sokáig Európa közepén élt ősnépek így az avarok és a magyarok ősei is, hogy a táj él. S ez az élő táj szó szerint „útmutatóul” szolgál a fenti mennyei világhoz egész egyszerűen azért, mert annak a földi tükörképe, mágikus, de ugyanakkor a maga módján abszolút hiteles tükröződése. Nimród gyűrűje c. könyvem 33. fejezetében, ami a Nimród mindensége címet viseli erről már részletesen írtam. Ott közreadtam egy a babiloni mindenség rajzos ábráját, ahol mindez az égi karizma által hitelesített ősi világgép oly tökéletesen látható.

Tehát ez az égiektől meglelkesített földi mindenség, mint „élő föld” isteni attribútumokkal rendelkezik. Az hogy erről ma már igen kevesen tudnak, az ne vegye el a kedvünket, mert attól még a dolog hiteles és igaz. Ez a bizonyos fenti égi világ háromféleképpen adja bizonyosságát égi önmagának itt a földön:

1. - magában a táj formáiban, annak ismert és ismeretlen szimbolikájában
2. - magában az élő táj szerves működésében, annak mintegy teljes életében, ami tökéletes összhangban van a „mindenség szívének” ritmusával
- 3.- harmadik nagyon fontos megjelenési forma abban az analógiás gondolkodásban születik meg, válik valóra, amit a „Scientia Sacra”, a régi ember szellemi hagyománya őrzött meg számunkra.

Ebben az egész „égi-azonosság” hagyományban, ami közismerten Hermes Trismegistos-i Tabula Smaragdina-ban maradt fenn, az a nagyon érdekes, hogy konkrétan a tájban meglátható égi örökség, vagyis az a bizonyos szakrális földrajz kapta a legmostohább sorsot a régiek mágikus „örök-hagyományából”.

Mintha az élő föld hagyománya és annak karizmatikus égi kapcsolódása szinte szándékosan lett volna kitörölve az emberi emlékezetből. Minden más égi tudásnak többé-kevésbé nyomai maradtak itt az öreg földünkön. De a szakrális földrajz időtlennek tűnő bölcsességéről, annak tudományáról oly kevés maradt fenn számunkra, hogy az már elgondolkoztató.

Többen beszéltek az utóbbi időkben arról, hogy a földet, mint egy körül ölelő, azt behálózó energia „szöttes”, erőmintázat, erőút, vagy ahogy az ír, a magyar vagy éppen a kelta mesehagyomány és mítoszok azt megőrizte tündérösvény található. Ezeknek a rejtett utaknak az ismerete úgy tűnik nem volt soha a „plebs”-re, a tömegre bízva. S ez a tény rávilágít arra a tényre, hogy miért csak közvetett úton a mesében vagy éppen a mítoszban rejtve maradhatott fenn ezeknek az utaknak az ismerete. Nem is beszélve arról, hogy az őshagyomány többi tudományával ellentétben erről a tudásról miért is volt oly sokáig oly nagy csend és hallgatás. Már több könyvemben is említettem, hogy földünk szent helyei, teljes szakrális szerepkörrel bíró különös építményei a legtöbbször (egy-két kivételtől eltekintve) a nem homogén természetű tér kitüntetett, igen gyakran centrális pontjaira épültek.

Ezek működése a szent könyvek több szintű olvasatához hasonlatosan több szinten értelmezhetők. A lényeg az, hogy a földtestnek, mint élő, szerves lénynek az éltető erei, ahogy a középkori miszticizmus beszélt róla „élő útjai” az átlagember számára rejtetten behálózzák a földet. És ennek a különös élő térhálóznak vannak kitüntetett pontjai, vagyis a földtestnek olyan „szervei”, amik működtetik, mintegy koordinálják az egész éltető keringést. Ennek a „rejtett utakon”, „tündérösvényeken” való energia-hullámszállításnak egy sajátos pulzálás a feltétele. Ez a lüktetés, pulzáció adja a létezésnek azt a folyamatosságát, amit oly tökéletesen szemlélhetünk az emberi test működésének a vizsgálata által. Ennek

az erőhálóknak, rejtett „útvilág-nak" az alapszerkezete, mondjuk úgy, hogy szerves szövete vagy mintázata nem áll másból, mint erőközpontok (csomópontok, kulcspontok) és az őket összekötő erővonalak összességéből, azok tökéletes hálószerű rendszeréből.

Ezek az erővonalak a „mindenségből lehozott" kozmikus energiát fogadnak, tárolnak, illetve őriznek, ezek a föld máig kevésbé ismert magnetikus hatásával „nászba lépve" együtt hozzák létre azokat a rejtélyes sugárzásokat, amiket földsugárzásnak neveznek.

Ezeket a földsugárzásokat az azokra érzékeny emberek a megfelelő eszközökkel mérhetik és befolyásolhatják. Ezek a sugárzások hatásuk és feladatuk tekintetében alapvetően két csoportra oszthatók.

Az ember által befolyásolható, egy ember által is irányíthatóvá tehető sugárzásokra. Ezek a sugárzások nem kötődnek szent helyekhez és azok „nagy utakat bejáró", egy egész tájegységre, kollektívumra, ember csoportokra, esetleg egy nemzetre is kiható szellemi energiával rendelkeznek. Minket most természetesen ezen utóbbi sugárzások érdekelnek, azok, amik ezen raszterhálós erőhatások nagy és összefüggő energiahalmazát képezik és különböző látható és láthatatlan energia-utakon keresztül szent helyeken, mint spirituális erőközpontokban futnak össze.

E hálók (Szent Patrik-, Szent György-, Mária- vagy Krisztus-hálók, valamint ezek interferenciái az ún. delej-vonalak) kitüntetett és szakrális energiával megszentelt találkozási pontjai egyértelműen egy „szent működésben" egy szakrális térben valósulnak meg. Ezek égi-földi energiával rendelkező útjait Nyugat-Európában ley-vonalaknak nevezik és John Michell írt róluk egy remek alapkönyvet Atlantisz öröksége címen. Mi itt Közép-Európa úgymond mágikus közepén, szívében tündérösvénynek nevezzük ezeket a rejtett utakat. Ahogyan a magyar mese beszél róla, amiben az elveszett Jó Jancsit a rejték utak vezették vissza a királyi központba, ahová őt a jó szíve és cselekedetei vezették.

Távol-keleten sárkányáramoknak, sárkányutaknak nevezik ezeket a nagyon fontos „úttalan utakat" és azokat a hagyományok megélése folytán tisztán és szabadon tartják. Nem építik be, nem rombolják le azok találkozási pontjainak szent helyeit, nem gyengítik le azok energiáit - hanem benne és általuk élnek, mégpedig „egész"-ségesen, teljes életet élve. Az, hogy a komoly kutatóknak számolnia kell a régiek tudásával, arra remek példa Péter Tompkins két könyve, amit az Észak-afrikai és a Közép-amerikai piramisokról írt (Tompkins: Secrets of the Great Pyramid - Tompkins: Mysteries of the Mexican Pyramids). Az ősi hagyomány íme megkerülhetetlen.

Ezzel szembesülni fogunk a Pilis esetében is. Nincsenek egymástól teljesen független ősi romok, régi Attila-várak. A szent hely adott és attól bizony út vagy utak vezetnek a másik szent helyig és így tovább. Az a kultúra (ha egyáltalán kultúra), ami a „föld arcának" egy adott helyét pusztán csak egy spontán helynek tartja a föld bármelyik részének, bármelyik helyén az mindenképpen tudatlan. S mint ilyen soha nem lesz birtokában a hely szellemének és annak rejtett energiáinak.

Visszatérve a tündérutakhoz, annak vonalain helyezkednek el a szent hegycsúcsok, a pogánykövek, az ingó- és földbe temetett őskövek, ősi pogány templomok (aminek a helyén később megépültek az őshagyomány alapján álló „kerekablakos", „kerek-testű" stb. korai keresztény templomok). Mindezen helyeknek azok centrális, magszerű csomópontjaiban pedig ott találjuk magát a lényegét: - az ősi kultikus szent helyet, a „szent közepet", az ősmag azon megjelölt helyét, amiket az ég határozott meg a földön, s ezáltal az isteni törvények eljuthattak momentán az alsó világok kitüntetett egyikére - a földre. A föld e különös „idegáramainak" több tulajdonsága is van. Az egyik legfontosabb az, hogy nyílegyenesen haladnak. Továbbá nagyon-nagyon hosszú távolságokat futnak be, vagyis több ezer kilométer hosszúak. S ezek a nyílegyenes ösvények igen sajátos kapcsolatban vannak a térben megjelenő végtelenített körrel.

Még pontosabban a fizikális világban rejtetten megjelenő, a tündérösvények világának centrális, magszerű erői és a középkori misztikusok által mágikus körnek nevezett különös, végtelen és önmagába visszatérő időkígyónak igen bizalmas, máig ismeretlen „bensőséges" kapcsolata van egymással. Ez a centrális-primordiális magerőket rejtő szent közép akkor is megjelenik a tündérutak találkozó pontjaként, ha ez a pont történetesen egy járhatatlannak tűnő mocsár vagy egy erdős-hegyes-barlangos szűz terület. Az összefutó utaknál létrejött csomópontokhoz hasonlóan ezek a nyílegyenes tündérutak, mint rejtett mágikus-magnetikus áramlatok akkor sem változtatnak az útjukon, ha azokat geológiai akadályok próbálják meg eltéríteni. Röviden és tömören Clarson fogalmazott. „Ezek az utak nem ismernek akadályokat. Úgy tűnik, mintha ezek maguk irányítanák, tennék harmóniába az egész létrejött fizikai világot, valamilyen ismeretlen törvény, láthatatlan sugárzás által. S itt gondoljunk arra, hogy az emberi gondolat is egyfajta kisugárzás és máris átérezzük ezeknek az energiamezőknek a rejtett, de igen fontos jelenlétét."

Most nézzünk egy kicsit vissza és tekintsünk bele ezeknek a tündérösvényeknek a történelmébe! Pontosabban, dióhéjban tekintsük át ezeknek a szinte láthatatlanul jelenlévő energiamezőknek az európai felfedezését. Annál is inkább szükséges ez, mert majd később látni fogjuk, hogy mindez a Pilis esetében, mint „zárt királyvidék” kapcsán hogyan lett mindez „éltetve”, illetve egy szent királyi karizma által titokban működtetve, pontosabban egy ősi magyar hagyomány, illetve ösvallás fundamentumán nyugvó sajátos kereszténység otthonaként kialakítva. Már beszéltünk arról, hogy ezek a világot mondjuk úgy, hogy fenntartó-megtartó energiamezők, mintegy folyamatosan léteztek, működtek, annak ellenére, hogy a műveltnek és követendően tartott nyugati kultúrkör számára mindez elveszett, elfelejtődött. S tovább folytatva gondolatmenetünket ennek a szellemiségnek a nyugati kereszténység által való ide exportálása folytán itt Magyarországon is elfelejtkeztek ezekről az ősi szellemi-fizikai utakról, „pogány” tündérösvényekről. S annak minden töredékesen fennmaradt emlékét egy az egyben a „sötét és gonosz” pogány világ elfelejtendő emlékei közé sorolták. Így járt a legtöbbször megmaradt-ránkmaradt Csörsz-árka néven elhíresült ősi magyar tündérösvény is. De ez a szomorú sors várt a János-utak, a Sárkány-körök, Román-árok, a Csillagos-út, az Óriások-útja és még több olyan „örök-útra”, „tündérösvényre”, amikről már csak a legendák és ősmesék beszélnek.

Visszatérve arra, hogy a nyugati kultúrkör elfelejtette ezeket az utakat, bebizonyosodott az a tény, hogy az, ami „régte” van, az meg is marad”. Nem könnyű a múltat végleg eltörölni. Ugyanis két angol John Aubrey és W. Stukeley 1648-ban újra felfedezett valamit. Feltűnt nekik, hogy a régi tájban egy régi prehistorikus templom rejtőzik.

Jóval később A. Watkins és az őt követő kutatók egyre nagyobb hitelességgel bizonyították, hogy azok a bizonyos prehistorikus kőből emelt szakrális épületek (dolmenek, menhierek, rejtélyes kőkörök, ingó- és fektetett nagykövek) egy geometriailag precíz pontossággal felfektetett vonalhálózaton nyugszanak. Ez a rejtett, de igen szoros kapcsolat egy nagyon régi őstudásnak a bizonyítéka, mivel ezeken a vonalakon erő „halad”, erő áramlik, ami éppen úgy befolyásolja a madarak tájékozódását, mint a szenzitív emberek gondolkodását vagy éppen a természet harmonikus fejlődését. Ezek az egymásra hatások további kutatásokat igényeltek.

Most már azt is tudjuk, hogy mindezen az erővonalak áramlását a mobiltelefonok és egyéb a fejlett korral járó modern technikai eszközök megzavarják. Arra is felfigyeltek, hogy ezen ley-vonalaknak nevezett ősi tündérösvények mindegyikéhez, minden ösvényéhez külön-külön azonos földrajzi névanyag kapcsolódik. Igen érdekes lehet ezekhez a kapcsolódásokhoz és összefüggésekhez hozzácsatolni kutatási munkahipotézisként magát a Tamanát, ami az egész világon fellelhető magyarul olvasható ősi helynevekről beszél. Vajon miért ismétlődnek meg egymástól határtalan messzeségben ugyanazok a nevek, amik igen egyedi magyar ragozó nyelvünkhöz kötődnek kiejtésben és írásban egyaránt. Tálán ezen egyezések hátterében a „ minden egyes ley-vonalhoz külön-külön kapcsolódó azonos földrajzi névanyag” áll. Ezt az összefüggést ma még nem tudjuk biztosan. Egy biztos már Várkonyi Nándor is a birtokában volt valami hasonló sejtésnek, amit ő is összekapcsolt a madarak vonulásával, az „égi-földi utakkal”, az ősi szentélyek helyeivel és azok tájolásával. De mindennek a tisztázása még a jövő zenéje.

Visszatérve Angliába a tündérösvények kapcsán ott vizsgált hegyek, dombok, legelők, dűlők, mezők neveiben igen gyakran feltűnt a ley-kifejezés, amit mi itt most jobb híján ugarnak fordítunk. Ezért Watkins, aki igen sokat foglalkozott ezekkel a különös vonalakkal - azokat ley-vonalaknak nevezte el. Ennek időközben igen nagy, főleg angol nyelvű irodalma támadt. Itt Magyarországon viszont alig beszéltek minderről. A kutatóknak feltűnt, hogy igen gyakori a vizsgált vidékeken a fehér, a vörös, a fekete színvilág. Ezeket a különös „szerteszét futó” utakat először nagyon régi kereskedelmi utaknak, majd megpróbálták úgy magyarázni a dolgot, hogy ezek valamilyen mezsgyéek, régi határok jelölései. A hipotézisek azonban rendre megbuktak, hiszen ezeknek az utaknak a nagy része igen „lehetetlen” földrajzi helyen halad át - magas hegycsúcsokon, nagyon meredek hegyoldalakon, tófenéken vagy éppen erdő rengetegen.

Szerencsésebbnek bizonyult a gyakran ismétlődő színek ezoterikus „beszédéből” kiindulni. Már korábban beszéltünk a sárkányokról és azoknak okkult, „rejtett szemmel” való vizsgálatáról. Szeretnék itt utalni a Fehér Sárkány legendájára és magának a sárkánynak a fehér színére. Hiszen a Fehér Sárkány legendája egyértelműen a Pilishez kötődik. Itt kell megjegyezni, hogy magának annak az oly sokáig agyonhallgatott fehér kereszténységnek is itt a bölcsője ezen a szent vidéken. Tehát a fehér színnek, mint spirituális tényezőnek a többszörös megjelenése itt ezen a kiválasztott helyen nem lehet véletlen. Oly annyira nem lehet véletlen ama „kénkövet-fújás” sem, ami egyértelműen bevezet minket az alkímia királyi, de máig hermetikus átváltoztató tudományába.

Ne feledkezzünk meg az itt lévő máig agyonhallgatott barlangvilágról és azok tündérösvényeiről. Hosszú évekkel ezelőtt történt, hogy valaki könyvet akart írni a Pilis barlang-útjairól. A terv máig csak terv maradt. Nem véletlenül. A romantikus lelkesültség túl sok mitológiát és hagyományt vegyített a dologba. S így ennek okáért nevetségesnek tartották a dolgot. Most nem azzal a szándékkal szólunk a Pilis barlangútjairól, hogy könyvet szándékozunk ezekről az utakról írni. Szó sincs róla. Mi most azért említjük meg őket, mert mindezek nem maradhatnak ki egy a Pilis titkairól szóló könyvből.

Ennek a pilisi barlangvilágnak igen régi, igen hiányos, de annál érdekesebb a története. Kezdjük azzal, hogy itt a Pilisben két világ találkozik egy harmadikkal. Mégpedig azzal a harmadikkal, ami abban a teljes emberben lakozik, aki nemcsak a test és a lélek emberének tartja magát, ahogyan azt a nagy térítések utáni keresztény egyházak tanítják, hanem a test a lélek és a szellem emberének is. Ezen utóbbi szellemi ember rendelkezik azzal a sajátos képességgel, hogy az időt nemcsak a maga primer lineáris formájában észleli és fogadja el, hanem a maga isteni vertikális megnyilvánulásában is. Ebből adódóan a régiek meséjét, mítoszait, legendáit egyfajta nem ismert valóság hiteles szeletének ismeri meg, amivel bátran kiegészíti a már többek által is elfogadott igencsak foghíjas történelmi valóságot. Ebben a megközelítésben már a „hely” nem pusztán egy része a földnek, hanem a nagy egésznek egy olyan szelete, amiben a nagy egész tökéletesen képviselteti és megmutatja magát.

Ez a látás nemcsak analogikus, hanem befogadja, és magáévá teszi azt a régen elhagyott szerves gondolkodást, ami alapján maga a táj is él. Nem szabad elfelejtenünk: - Az élő táj legendája valóság. Éppen úgy él, mint maga a rajta élő ember. Mindennek tökéletes birtokában volt az emberi szellem mindaddig még az ősi vallások kiirtásával, azok szándékos elfelejtésével le nem győzték az élő föld - az élő táj tudatát az emberben. A élő természet ciklikusan újraszülető mágikus varázsáról, annak szakrális életéről meg kellett feledkezni.

Ebből következik, hogy e két dolog szoros összefüggésére utaló és ezt a szimbiózist fenntartó tündérösvényeknek is vesznie kellett a köztudatból. A régi szent épületek és a természet „működése” közé jó magas és főleg tartós falat kellett építeni. Ami ugyan nem kis áldozatba került, de megtörtént. A cél egyértelműen ember- és természetellenes volt. El kellett érni, hogy az ember ne érezze meg a természet és a szentség ősi kapcsolatát, Ne gondoljon bele abba a kozmikus-karizmatikus kapcsolatba, ami az égi és földi teremtő szent ciklusokban megnyilvánul. Mert az bizony már pogány dolog. Igaz, hogy maga a pogány szó is értelmét veszti, ha a köztudatban megrekedt jelentését összevetjük a maga eredeti latin jelentésével. És egyúttal minket igazol, akik arról beszélünk, hogy a „pogány” az nem más, mint az, aki a természethez közeli vidéken él, átvitt értelemben a visszahelyezi magát természetbe, annak a teremtő őszinte körforgásába. Milyen érdekes Özséb is a természet szent magányába visszavonulva, a Pilis rengetegében érezte úgy, hogy közelebb került a mindenható Istenhez. De mielőtt tovább mennénk, nézzük csak meg, hogy mit is jelent a pogány szó, illetve annak latin eredetije, amiből a magyar pogány szó is megszületett.

Mos Györkösy Alajos remek latin-magyar szótára szerint a latin -paganus- szó nem jelent mást, mint vidékit, falusit, nem városban élőt. Várkonyi Nándor mind ezt még kibővíti az alábbi három meghatározással: természetben élő, természet isteneinek áldozó, természet körforgásában élő. Tehát helyben vagyunk és még csak véletlenül sem tértünk el a lényegtől.

Az élő tájban él és annak ciklikus égi-földi törvényeit elfogadja az bizony pogány. A szomorú tény az, hogy az élő táj nagy hirtelen halott eszközzé vált az önző ember „bölcs” felfogásának az eredményeképpen. S hogy mindennek az eredményét is konstatáljuk, veszélyben van és pusztul a természet. Oly annyira így van, hogy ezen a szörnyű tényen manapság meg sem döbbenünk. Esetleg sajnálkozunk vagy azt sem tesszük. Pedig az élő táj élete nélkül az ember nem élhetne egy percig sem. Mindaddig, amíg ezt a tényt nem tudatosítja magában a „teremtés koronája”, addig csak élősködője és pusztítója lesz a földnek. Pontosabban a föld életéből megszületett természetnek. Mert az élő táj ad az embernek vizet, ami nem más, mint a föld vére, levegőt, ami nem más, mint az Ő szívének az „életeleme”. S így tovább.

Mindezt itt a Pilis kapcsán, a Pilis útjait (mint az Ő testének az ereit) kutatva kell leírni és elmondani. Az a fenséges misztikus panteizmus, ami ott a Pilisben, mint a régi királyaink elzárt vadászterületén valósult meg erről az isteni karizma által a földre „leszületett” élő tájról beszél. Nem lehet véletlen, hogy így sokáig hallgatni kellett a szent Pilisről és jó darabig csak úgy jöhetett ez a tájegység szóba, mint a pestiek kedves kis kiránduló paradicsoma. Pedig ott fenn a Pilisben a Dobogókő és vidéke élő misztikus szívként folyamatosan életet pumpál az oly sokáig szakrális szempontból halottnak hitt természetbe. Mégpedig azokon a rejtett ösvényeken, amit a pilisi pálos remeték oly nagy gonddal megtisztítottak, újra felfedeztek. Ahogy Horváth Ferenc fogalmaz:

„...régii utakat keresve, azokon tisztán, fehérben járva”

Minden bizonnyal régi magyar kereszténységünk fenntartói-megtartói a fehér csuhás „magyar papok”, a pálosok minden bizonnyal több tündérösvényre is bukkantak a Pilis rengetegében. Erről közvetett úton tudunk. A velük és a Pilissel kapcsolatban oly gyakran emlegetett régi utak bejárása, imádságos rengetegjárása, keresése, régi szent helyek felfedezése mind-mind erre utalnak. Konkrétan, hogy mi is maradt mára mindebből igen nehéz megmondani, mivel a Pilis teljes feltárása, újra felfedezése várat magára. Máig nem találták meg az „Öreg Vörös Utat” ami ott a Prédikálószték mögött volt valahol. Nem tudjuk, hol volt igazán „Attila Útja”. Csak annyit tudunk, hogy valamikor valahol az Árpád-vár környékén lehetett. S lehet, hogy most is ott van, csak éppen a mi szemünk nem találja, nem látja. Igen bizonytalan, de annál érdekesebb információ, hogy a valamilyen „mélyen földbe vágott nagyon régi és messzire futó út nyomait találták” egykor az 1910-es évek környékén a pilisi Szőkeforrás völgyében. De mint oly sok más minket érdeklő információ esetében a pusztá említésen kívül konkrétumokkal nem igen találkozunk. Azt már nem is említem, hogy ezeknek a megtalált utaknak valamilyen szintű bejárásáról, bizonyos ideig való követéséről, netán ezen utaknak más utakkal való találkozásáról nem történik említés. A hagyomány a Pilisben ősi vörös és fehér utakról beszél. Mindkét szín az ősi hagyománnyal bíró régi népek tradíciójában kiemelkedő helyet foglal el.

Gondoljunk itt csak a vörös földből teremtett ember legendájára vagy a fehér színre, mint az igazság és a tisztaság színére. A mitológiai emlékek tudatában egyáltalán nem lehet véletlen a három színek (fehér, fekete, vörös) a tündérösvényeken való igen gyakori megjelenése. Ezeknek a színeknek az alkímával és a világ rejtett delej-vonalával való igen szoros összefüggéseiről már többen is beszéltek (Balogh László, Aradi Lajos, Nagy Mihály, Born Gergely stb.). Ezen előadók közül talán Born Gergely az, aki mindezt egy mondatban, igen summásan összefoglalta:

„...ezek ugyanis mind a nyugati alkímia hagyományban, mind a keleti (főként buddhista) tanításokban „beszédes” színeknek számítanak, és a szellemi megvalósulás beavatási fokozatai kötődnek hozzájuk.”

Itt van mindjárt a fehér, mint szakrális „égből hozott” összetett szín. Aminek több szinten, többszörös jelentését és alkalmazását találjuk meg nem máshol - mint a nekünk oly kedves Pilisben. Ott, ahol ama titokzatos magyar „fehér kereszténységnek” is van a bölcsője. Ahol a magyarság „fehér papjai” azok a bizonyos pilisi pálosok éltek a „régiben nagy tiszteletben. Ők voltak azok, akik „a régi utakat újra megnyitották”, a régiek tudását újra felelevenítették. Ők laktak „magasan és mélyen, mindig fehér keresztységben”. Ismerték azon régi utakat, amiket a felszínen a hivatalosak nem engedtek ismerni, annak ellenére, hogy ezekről az utakról a régi hagyomány egy percre sem feledkezett meg. A mítosz és a hagyomány soha nem „engedte el” ezeket az utakat. Sőt még azok őrzőiről is megemlékezett. Emlékezzünk csak a Fehér Sárkány legendájára. Ez a legenda egyértelműen a Pilis legendája. És milyen érdekes itt is visszaköszön a fehér szín. S ha már említettük az alkímia királyi tudományát nem lehet véletlen, hogy ez a sárkány bizony kénkövet fűjt. A „kénnek” és a „kőnek” igen fontos szerepe van a máig hermetikus, rejtett tudományként kezelt alkímiában. Királyi tudomány királyi helyen és valóban királyi szereplőkkel. Ez eddig stimmel. De ne felejtünk el még valamit! Ehhez a királyi szereplőkkel, legendás lényekkel rendelkező valós mesében, ami egy valóban „királyi zárt vidéken” a Pilisben játszódott le, kellett még egy királyi dolog, hogy mindez megtörténhessen. S ez nem más, mint az a bizonyos királyi út, amiről Hampel József így fogalmazott:

...a király, ha valóban fentről van, az Ő titkos útját félti a legjobban. Ez a kijelölt út az angyalok, lidércek, tündérek égtől fényes rejtekútja. Az útgombolyag, mint halászháló borítja be a földet, de csak ott fényes, ott világít, ott erős, ahol azok ereje titkon összetalálkozik. Az a hely szent hely, otthona a mindenség összetalálkozó erőinek...”

A Pilis is olyan hely, ahol a mindenség erői összetalálkoznak és egy olyan titkos alkímiai folyamatban egyesülnek, aminek az eredménye az a „király világozság”, ami ellensége itt a földön minden sötétségnek, minden halottá tevő erőnek. Ez a hely ellensége lesz minden olyan manifesztációnak, ami a természet örökké megújuló napos világa ellen támad.

Ez a hely, a Fehér Sárkány világa, mindig örökségként, testamentumként van jelen e világban. Hiszen már a kezdetektől van és mindig változva, de ugyanazokat az erőket adja a világnak, amikkel egykor nagyon régen életre hívták. Ezért van az, hogy a hely, a szent hely mindig ugyanaz. Az őskori kultikus helyek, az ókori templomok helye mindig ugyanaz. Mindig ugyanazt a barlangot őrzi a Fehér Sárkány. Mindig ugyanarra a helyre, a Szent Tiszta Tűz helyére épülnek az igaz templomok. Mert a hely ugyanaz marad, nem utazik, nem vándorol. Ugyan ott és ugyanaz marad.

Valamikor nagyon régen az emberi emlékezet hajnalán a beavatottak tudatosan azt a helyet választották meg a szentség és a hit helyének, ahol a különleges kisugárzás, a tündérösvény csomópontjai hozzá segíthették őket azokhoz a különleges tudatállapotokhoz, amik által a Mindenható megszólítható-vá, elérhetővé vált. A Pilisben, ebben a hajdani „zárt királyi vadászterületen” az Árpád-ház felkentjei nagyon is jól tudták, hogy itt urai lehetnek a kevesek által ismert a tündérenergiáknak és ezáltal irányíthatják az egész országot.

A föld ezen kiválasztott csomópontjába „állva”, mintegy onnan látva a hazát a király (mint az ég letéteményese itt a földön) uralhatta, irányíthatta a birodalmat „szent agy és szent kéz” misztikus egyensúlya által. Mégpedig abban a karizmatikus tisztaságban, „szent fehérségben”, ahol a fehér valóban az ég fehérje, a fekete valóban a föld feketéje, a vörös valóban az ember vöröse volt. A föld feletti és a föld alatti Magyarország itt egyesült, itt vált eggyé, itt lett éggé és földdé egyszerre. Itt dobogott és dobog ma is a magyar világ szíve.

Itt volt a hagyomány szerint az a mennyei tükör, amiben láthatóvá vált az egész magyar birodalom, mégpedig úgy ahogy az „volt”. Megláthatóvá vált benne minden jó és minden rossz, minden rontás és a jó szándék, minden emelkedés és süllyedés. A váratlan rossz és a kiszámíthatatlan jószág egyaránt. A hagyomány arról beszél, hogy a „nagy utak a Pilis közepén álló nagy szent fához vezettek, amin láthatóvá vált az a hatalmas „naptükör” (Napnak hasonmása), amit országtükörnek neveztek a régiek.

Ez az „országtükör” akkor veszett el, amikor a régi vallás, a régi hagyomány már nem tudta értelmezni a múltat. Az öregek öröksége úgy tűnik végleg elveszett. Varga Mihály szerint ennek a középen álló szentfának a „magasában” lévő nap(tükör), mintegy magához hívta a régi utakat. Vagyis ez a spirituális-centrális közép, ami szent helyen, a szent Pilisben volt, azon kitüntetett helyen állt, hogy itt, ezen a helyen a régi hit földi napja alatt futottak össze ezek a különös utak, rejtélyes tündérösvények. A hipotézis a mítosz szintjén igazolta magát azzal, hogy a magyarok régi napvallásának minden rekvizituma megtalálható ebben az elgondolásban.

Itt van a középen álló szent fa, az égis éró táltosfa, a napnak a földre leküldött mása, ami a mi esetünkben, egy hun-szkíta-avar-magyar őshitet alapul véve egyben a lelkiismeret aranytükre is. És azt sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy földünk szent erővel rendelkező ma még ismeretlen energiamezői itt találkoznak, hogy az erejük és hatásuk itt ezen a szent helyen adódjon össze. Vajon a régiek mire is használták ezeket a különös ősi ösvényeket, „rejteki utakat”?

Ezeket a Pilisben összefutó tündérösvényeket a népi hiedelem szerint gyógyításra is használták. Emlékezzünk csak a Balogh Endre által a Pilisben gyűjtött népi emlékezet egy részére. Azokra, amik bizony erről beszélnek:

„Betette kicsinyét azon régi út göröngyébe. Ott a sötét erdő majdnem közepébe. Betakarta, várta, hogy ki az utat csinálta, ki az utat használja az ad neki egészséget, teljességet.”

„Kevesen tudják, hogy utak vannak itt, mik itt találkoznak és futnak hegyen völgyön át, ki tudja merre, ki tudja hová. De a gyermek bizony egészséget kap, ha nem az útnak ellen, hanem az útba beleteszik és figyelnek rá.”

„Nem csak a fű és fa és virág gyógyít. Hanem a helynek a lelke, már ha van neki. De itt (Pilis) ez lelkes világ ezért kell rejteni. A lélek, mint erő fut szerte szét az régi utakon. Ezekből jött hát erő az erdőlakóba, a tisztába. Akit nem fogott be a sokaság prése, asszonyoknak kedvtelése.”

„napnak ereje végtelen utakban, Holdnak vére pedig feneketlen kutakban.”

„Ősök utak mentén igen jó lakni, rossz sebeket tisztogatni. Ezek egybekelésénél pedig napot, holdat, szelet, vizet szépen tisztelni, nekik hálát adni.”

A szent helyek természetes formái mögött valóban felsejlik valamilyen „örök-állandó”, „örök-gyógyító” égi szent minta. A Pilis kapcsán ez az égi minta tökéletesen tetten érhető, úgy a mítosz és a legenda szintjén, mint a spirituális földrajz kitüntetett pontjain. Az „ég küldte - föld befogadta” erők szent szálláshelyén olyan energiák találkoznak, amik valóban szent helyé, az ősi vallás templomává avatják a helyet.

A rejteki utak felfedése által összeáll a kép. Annak ellenére, hogy a látszat gyakran csal. A hely szelleme megköveteli az alaposágot. Látnunk kell, hogy a régi ismeretlennek hazudott romok milyen

fontos kulminált helyen épültek egykor. Már az is gyanakvásra ad okot, hogy ez a „pilisi térség”, ahogy azt hivatalosan nevezik folyamatosan lakott, és mégis oly kevésbé ismerjük. Vajon miért? Túl sok itt az ismeretlen rom. Mintha egy rejtélyes kéz mindent rommá tett volna ezen a földrajzi viszonylatban igen kicsinyke, ám történelmileg igen fontos helyen. Mindaddig, míg a teljes, az „egész” Pilis megismerése, ez a valóban „királyi” feladat nem teljesül járjuk körbe a magyar mítosz, a legenda, a „nagy emlékezet” oly sokáig eltakart, lefedett, meggyalázott csodálatos naparcát, különös tekintettel a Pilisre!

S látni fogjuk, hogy ezek a titokzatos tündérösvények minduntalan a felszínre kerülnek, és egymást kiegészítve világosítanak fel minket régi dolgainkról és mai feladatainkról - egy nagyon régi ősi királyi hagyatéék újonnan megtalált kincseiként.

64. Szent korona és pilismadár

„Pilismadár, vakító nagymadár régi romok fölött otthont talál...”

(Pilisi magyar néphagyomány)

„A napmadár mindig az övéihez száll, ama napnépekhez, kikre manapság nehéz sors vár...”

(kecsua indián hagyomány-töredék)

„A napmadár, a Halhatatlan, levette mindent, ami földi, oda száll, ahová akar.”

(Brhadaranyaka Upanisad)

Mekünk magyaroknak van egy mesésen szép, csodálatos mitikus madarunk. Egy elpusztíthatatlan totemállat - a turul. Már meg sem lepődünk azon, ha őt is itt találjuk a helyén, a Pilisben. Az ősök hite szerint minden, ami a földön nekik adatott az égből jött le ide a földre madárszárnyon.

Az ősi szülőföld, az anyaföld is átvette a „melegszívű” szárnyaival az égen közlekedő madár alakját. A régi mese arról szól, hogy nagyon-nagyon régen még a magyarok egész földjét egy hatalmas madár testesítette meg. Ami folyamatosan „utazott” az ég és föld között, a nap és a kiválasztott föld között. Mindaddig még egy addig ismeretlen más világból, más "földről" jött égitest meg nem jelent a földön. Ekkor ennek a hatalmas mitikus madárnak a naptól kapott szíve meggyengült. Egyre fáradtabb lett, hova tovább már nem bírta el a testét. Ekkor lezuhant, és ahogy földet ért a Nap magához hívta a testet. Mégpedig úgy, hogy az meggyulladt, elégett, és ami benne a Napból származott az visszatért a Naphoz. Onnan, ahonnan vétetett. Nem sok idővel ezek után a Nap úgy döntött, hogy újra leküldi kedves népéhez a napmadarat az égből. Újra életre keltette azt, de már nem országnyi méretű, hatalmas turul képében, hanem a magyarok földjéből kiválasztott egy vidéket, neki a legkedvesebbet, aminek a lelke a Nap lelke, gondolatái a Nap gondolatai. Erre a neki kedves vidékre elküldte hát az ő madarát az égből. E vidéket a napmadár alakjára formázta, és odaültette a turult, hogy őrizze azt.

Mivel e napvidék formája is maga a madár formája volt, a madár teljesen eggyé vált a neki kiválasztott vidékkel. S ha odaszállt a hegy tetejére az ő árnyéka teljesen „lefedte” a vidéket. Ha védőleg kiterjesztette fölötte a szárnyát éppen addig ért a szárnya, ameddig e vidék határa húzódott.

Ez a mitologikus mese sok mindent elmond az őt meghallgatónak. Minden bizonnyal az újonnan jött égitest nem volt más, mint a Hold. A napnak madár alakjában való megtestesülése egy igen régi egészen Egyiptomig érő mitológiai hagyományt őriz. Ez a mese többszörösen is érdekes számunkra. A „kiválasztott vidék” egy máig megmaradt mese-analógia kapcsán nem más, mint a Pilis.

Arról van szó, hogy ha töredékesen is, de él a hagyomány egy hatalmas madárról, ami a Pilisben lakik és őrzi a Pilist. Olyan változat is reánk maradt, hogy ez a mesés madár egy barlangot őriz, ami nem máshova, mint a föld alatti világba vagy más verzió szerint a föld középpontjába vezet. Természetesen ezekről a verziókról is beszélünk, de most maradjuk a „Pilis őrzésénél”. Az analógiás gondolkodás szerint mivel az agy és a szív egyben az egész test "mindenségét" irányítja, uralja, fenntartja ezért mindkettőben „benne létezik” maga az egész test is.

Akik ebben a szemléletben élnek, azoknak nem mondunk újat azzal, hogy a szent Pilis Magyarország agy-, illetve szívországa. Kicsiben mutatja azt, amit nagyban a teljes ország. Függetlenül attól, hogy most a történelmi Magyarországot értjük-e ez alatt vagy a sokkal későbbi trianoni képződményt, mivel a tájak élete a szakrális földrajz elfelejtett, de máig élő törvényei szerint nem politikai döntések következményei szerint létezik, hanem a táj szelleméhez, annak lelkéhez kapcsolódik figyelembe véve a rajta és vele együtt élő emberek szellemiségét, lelki milyenségét és nemzeti karakterét.

A madár-örizte hely a régi hagyomány szerint égi hely, amit az ég madara őriz. Eliade nem véletlenül veszi komolyan a népek eredetének fonalát a szentmadár-kultusszal kapcsolatban. Itt egy nagyon szoros, de rejtett megfelelést találunk. Arról van szó, hogy az égi karizma fenntartója, vulgárisabb megfogalmazásban „örzője” madártermészetű. A természet isteni harmóniáját a régi magyar tradíció szerint az életfa és a madárlélek adja. A szent hely valahol mindezeket őrzi és bizonyos ciklikus teremtés kapcsán önmagát erősítve meg is mutatja. Itt most felesleges újra rátérnünk a fák különös kultuszára, a madarak és a szellem, a madarak és a lélek igen komoly szerves kapcsolatára rámutató népi hagyományra, mert erről már itt ebben a könyvben többször is szó esett.

A Napnak, a helynek és a levegőben „élő” madaraknak a mítosz szintjén való igen szoros összefűzésére azonban utalnunk kell, mert itt lapul egy igen ritkán magyarozott különös kapcsolat, elvarratlan szál. A Pilisnek, mint az ország szakrális „tetőországának és szívbirodalmának” valamilyen ki nem mondott, de ismert és tudatosított információ szerint „középen és fenn” kell, hogy legyen. Hiszen ez a pozíció avatja a helyet szent kultikus helyé. Itt és nem másutt van a helye a Pilismadárnak, más néven koronamadárnak vagy királyi madárnak. Itt az ország szakrális szempontból abszolút teremtő „közepén” és „királyi magason” van ennek a mitikus madárnak a mítoszbeli, mondjuk ki nyugodtan a hagyománybeli helye, otthona.

Hogy ez a madár egy napmadár, ahhoz kétség sem férhet. A napkultusz kultikus közepén van az otthona. És mint koronázó, koronás, koronát vigyázó, koronát őrző stb. jelzőkkel rendelkező „uralkodó madár” nem csak a Pilissel van komoly spirituális kapcsolatban, hanem magával a Magyar Szent Koronával is. A helyi mítosz úgy tudja, hogy maga a Szent Korona egy aranytojásban volt elrejtve sokáig és a kettőskereszt alakú fa tetején vigyázta azt egy „koronás madár”. Ennek a bizonyos „koronás madárnak” igen közel volt a fészke a nap Templomához. Maga a madár kéttermészetű lény volt, akár maga az ember. Lelki és testi lényként él mai napig a mítosz paradicsomában. „Felsőbb” lelki, pontosabban égi természete szerint a napteremtés belőle él és azt is sugározza ki. Mindennek nagyon szép egyiptomi megfelelésre bukkanunk a fáraók földjének mitológiájában. Ennek a napnak a fénye által volt Ő mindenlátó, „szabad” és erős.

Másik igencsak földi természete szerint kemény ragadozó természettel rendelkezett. És ahogy a hagyomány reánk hagyta „soha nem gondolkozott azon, hogy lecsapjon az Ő ellenségeire és azokat maradéktalanul meg is semmisítette. A probléma akkor keletkezett, amikor ennek a napmadárnak az „életvilágát” a mitológia szerint más bolygó (tehát nem a nap) népe hódította meg. Ekkor történt meg az a mitológiai esemény, hogy a napmadár útját „beárnyékolta” a sötét világ. Ekkor a napmadár megpróbálta mintegy megkerülni a sötétséget, de útja olyan hosszúra sikerült ezáltal, hogy napteste majdnem áldozatává vált a világosság nélküli sötét világnak. Ekkor döntött, illetve döntöttek úgy a napmadár, illetve annak önmagától többszörösen is földre született naptestvérei, hogy mindannyian „örök fészkeket” keresnek maguknak a napnépek otthonaiban. Hogy így a sötét világ ne tudja őket elemészteni, ne állhasson az ő útjaikba. Hiszen a nap fénye, mint örök életető energia úgy is lejut hozzájuk ide a földre anélkül, hogy Őt ott fenn felkeresnék.

S ha itt „lenn” is az ő gyermekei, tehát a nap gyermekei között lehetnek, mégpedig azon napföldek szent dobogó szívében (mi esetünkben éppen ott a Pilis „Dobogóköve” körül), akkor valóban megvalósult a többszörös szellemi védelem és a naptudás, íme „fényes a madara élete által” megvalósulhatott itt a földön. Ez a mitológiai-szellemi hagyomány, ami itt történetesen a pilismadárral, mint napmadárral került megemlítésre óhatatlanul is összekapcsolódik a „szent haza, szent jogi méltóságával” - a magyarok Szent Koronájával. Így válik teljessé az a már fentebb említett ősrégi tradíció, hogy egy napkultusz ősiségéből, mintegy annak az új hit által meghagyott gyökereiből, szimbólum megőrzött hagyományából a Szent Korona tudása „szent” jog és „szent” hatalom lehetett a történelmi Magyarországon. Ennek a szellemi hatalomnak, spirituális erőnek ősi animisztikus hatásokkal, táltos erővel bíró mitológiai megnyilvánulása ez a bizonyos pilisi „koronamadár”. S ha minden elfogultság nélkül követjük ennek a madárnak a magyar szellemi hagyományban, a magyar nemzet szakrális néprajzában megjelenő csodálatos útját, akkor annak otthonát egyértelműen a Pilisben, mint a magyarok első számú szent helyén találjuk meg. E „koronamadárnak” a Szent Koronával való mélygyökerű kapcsolata több olyan a régi múltban történt fontos szakrális dolgot is megvilágít, amit eddig nem tisztáztak, vagy nem is akartak tisztázni.

Csak mostanság a mitológiai hagyomány felgombolyítása által kezdtek a dolgok lassan fénybe kerülni. Ilyen esemény az égi-földi karizma kiteljesedését, egy nemzetre való átruházását, pontosabban nimródni, mint a „világ első királyának” a hagyatékát egyfajta „égi világosság” szerinti átadását egy a Szent Korona által megvilágosított hiteles király útján a nemzet első emberének a bölcsességében megjeleníteni. Röviden

a Szent Korona tudásával valakit felkenni, ezzel a nemzet élére tenni, megkoronázni, mint szakrális uralkodót.

Ez a mélyen spirituális és a nemzet életében talán a legnagyobb hatással bíró cselekedet - csak itt a Pilisben történhetett meg. Bár nincs kizárva, hogy e cselekedet rituális megjelenítése a nagyközönség számára mintegy megismétlésre kerülhetett. De ez az égi energiák által megvalósított szent égi-földi kapcsolódás először csak itt az ősi magyar totemállatnak, mint szent koronázó madárnak az otthonában, a szent Pilisben történhetett meg. Ennek a hiteles első koronázásnak (aminek okkult alkímiai párhuzama éppen úgy van, mint ahogy a megkoronázandó esetében tudattágító, „fénybeborító”, megvilágosító ereje is) csak kiválasztott személyek lehettek a tanúi ezen a kiválasztott helyen. Természetesen a későbbi, a nagyközönségnek, a tömegnek szánt ismétlésnek minden bizonnyal úgy szintén megvolt a maga feladata, a maga rítusa. Hiszen így vált teljessé maga az egész koronázás. Horváth Lajos minderről szűkszavúan, de sokat sejtetően így fogalmaz:

„nem vitatom azt a tényt, hogy egykor valamikor a Szent Koronával való felkenés rítusa nem volt igazán publikus és hatalmas súllyal bírt. De azt teljes meggyőződéssel állítom, hogy létezett egy hatalmas hírveréssel és szín pompás koreográfiával véghez vitt koronázás, amiről még mind a mai napig van híradásunk. Ez mind a mai napig benne van a nemzet tudatában vagy inkább tudatalattijában...”

A hagyomány a „Pilismadárnak, a „nagymadárnak”, a Koronamadárnak” egyértelműen nemzet- és koronavédő funkciót tulajdonít. Persze van egy archaikusabb, mélyebb gyökerekkel rendelkező funkció is, ami összerosódik magával a Pilissel, mint a mitikus madárnak az otthonával, és ez a szentség őrzése, a szent hely őrzése és megtartása azok számára, akik itt otthon vannak. Elvégre maga a nagy madár, maga a szent hely éppen úgy a nap gyermeke, mint azok a magyarok, akik ezt a földet lakják. A hagyomány ezt a nap fókuszába állított őrző-védő funkciót számtalan alakban bizonyítja.

„Védi a helyét, mint az a nagymadár”

„A Koronának van keresztje,

van népe, van madara és van hazája”

„Vakítóan szép az a madár,

az a koronát őrző szép turulmadár”

„nézz az égbe, napnak mezejébe

onnan jött koronád, onnan jött

madarad”

„Pilisnek sziklás mélyén,

pálos templom szélén

él a haza nagymadara,

él a haza napmadara”

„Napot vesztett,

hazát vesztett madár

búsul egymagában.

Tollát tépi, fészket nézi.

Jön-e még nap mi megtartja,

jön-e még Hold mi szavát

tartja fekete sötétségből

őt kikaparja"

„Világ tengelyébe, ország pilisébe

Fénylő hegyességbe ott él

a Nap, ott él a madár, ott él

a magyar"

Egyik legérdekesebb, a régi magyar hagyományban a nagymadárról reánk maradt régi „beszédet" egy öreg juhász hagyta az utókorra. Ezt az igen érdekes hagyomány-töredéket én közöltem is a nimród gyűrűje c. könyvem 7. fejezetének elején, ami a Hagymányok elágazó kertje címet viseli. Itt egyértelműen a múlt erejére való hivatkozás kapcsán kerül szóba a nagymadár. Mégpedig akkor, amikor a szógaságról (szolgaságról) tesz említést az autentikus „beszédmondó". Itt egyértelműen kijelenti, hogy ez a nagymadár, ez a bizonyos ősrégi totemállat, pilismadár, koronamadár stb. szabadsághozó madár is:

„...a magyar pedig ne legyen szóga, hanem csak szabad , mint a rígiek. Mint azt a nagymadár, akkor rígen hozta."

Ezzel a „szabadsághozással" egyértelműen fixálva van az a gondolat, hogy a szentség, az ősi karizma, a Szent Korona jelenléte a nagymadárral való kapcsolata által nem csak ősi jogot, „szentséges hatalmat", hanem az ősök szabadságát is magával hozza. Ennek az ősi szabadságot adó szent ősi jognak, nyugodtan mondhatjuk koronás, szent kultikus helye a Pilis. Benne azzal a nagymadárral, ami Árpád-házi szent királyaink karizmatikus szent állataként jelent meg ebben a világban. S „tőle támadott ama szent királyok nemzedéke, mi Árpád nagykirálytól kapta szentséges nevét.

65. Boldogasszony aranyága

*„Boldogasszony aranyága, Szent György vitéz
virága Pilisbe erdejébe lakozik csak ott virágozik...”*

*(magyar néphagyomány-töredék Balogh
Endre gyűjtéséből)*

*„A kolostori belső kertek tengelyébe ültetett boróka
Azonban egyidejűleg Mária jelkép is volt. Ennek
Mai napig élő bizonyítéka a Boldogasszony ága elnevezés.*

(Stirling János: Boldogasszony ága, Szent György virága)

*„A magyar hagyomány éppen úgy tiszteli az Ő Boldogasszonyát, mint magát azt a fát,
ami szent. Hiszen azt ültetik el, amikor megszületik, abból lesz annak halottas fejfája is, mikor innen
elköltözik. S mi más is adhat neki boldog húst élete delén....*

*... a Boldogasszonynak is ott kell lennie a magyarok szent helyén, szent hegyén akár a
nemzet életét végig kísérő szent faként, ágként, bokorként, akár a nemzetnek szánt égi látomásként, de
ott kell lennie. S ott is van, ebben biztosak lehetnek...”*

(Horváth Sándor) - részlet a hagyomány arcai c. előadásból -

A magyar őshagyományból, ősvallásból mai napig megmaradt talán legerősebb vallási tradíciónk a Boldogasszony-kultusz. Csodálatos vallási hagyaték ez. Ami minden bizonnyal nem véletlenül, de oly tökéletesen bele emelődött a római katolikus egyházi évbe, hogy mára már csak igen kevesen gondolkoznak el azon a tényen, hogy itt egy egyáltalán nem keresztény, hanem annál sokkal ősbibb és magyarabb vallási tradíció emlékével állunk szemben.

Való igaz, hogy a boldogasszonyok őseink máig élő vallási hagyományának halhatatlan fenntartói. Minderről tanúságot tesz az a csodaszép ősi magyar vallásos ének, ami megvallja mindennek a szellemi összetartozásnak a fundamentális lényegét, amikor őszintén megvalljuk már az ének legelején, hogy Boldogasszony anyánk, régi nagy patrónánk. Azt most ne keressük, ne vitassuk, hogy a római egyház tüzelt-vassal való térítése közepette, hogyan maradt ránk a maga teljességében a Boldogasszony-kultusz. Minden bizonnyal nem lehetett elvenni a magyarságtól, oly nagy volt a hozzá való szellemi kötődés. Ne vitassuk a dolgot már csak azért sem, mert a téma külön könyvet igényelne.

A tisztánlátáshoz, azonban szükséges azt megemlíteni, hogy a régi vallások és az új hit viszonya azokban a régi időkben nem volt annyira ellenséges, mint azt manapság hisszük. Már csak azért sem, mert a nyugatról jött idegenek által oly „keményen exportált” nyugati kereszténység, ami egyértelműen nem szívlelte a régi népek nemzeti vallásait, nem volt egyedüli itt Európában. Legfeljebb ő volt a legnagyobb, a leghatározottabb, a legerősebb, a legerőszakosabb. Ott voltak azok a nemes egyszerűséggel eretnekeknek nevezett, Rómához mérten valóban kicsinek mondhat keresztény közösségek, akikről mára már hírmondó sem maradt a történelem sajátos forгатókönyvéből kifolyólag. Így jártak a katarok, az albigenek, a bogumilok és ki tudja még kik és hol kerültek bele a történelem süllyesztőjébe.

Visszatérve a Kárpát-medencébe ne felejtjük el, hogy a magyaroknak annak ellenére, hogy megvolt a maguk komplett „régitől ragyogó” ősi vallása a kereszténység sem állt tőlük messze. Oly annyira nem, hogy a számunkra oly kedves és az Árpádok által hitt és vallott magyar „fehér kereszténység” élt és virágzott és adta a szenteket az országnak Róma minden óvatos távolságtartása és döbbenete ellenére.

Ez a kereszténység finoman beemelte a régiek Jóistenes, panteisztikus hitelveit és többek szerint szkíta eredetű szeretetkultuszát a Krisztussá vált Jézus hasonlóan szeretet-központú vallásába. Ez a még fiatalnak nevezhető jézushit akkor még nem ismert semmilyen világi-birodalmi hierarchiát, száraz hivatalosságot, inkvizíciót, nem vágyott világi, politikai előnyökre, katonás szervezetségre, minden eszközökkel való térítésre csak magának a názáreti Megfeszítettnek a szeretetvallását kívánta továbbadni.

Nem tagadva meg a korábbi hitek szellemi gyümölcseit az orfizmust, a gnóvizist, az alexandriánusok hozományát és így tovább. Ezért is sikerült az a különös fúzió, a régi magyar vallásnak és ama új krisztusnak a termékeny és egymást kiegészítő egyesülése egy igen sajátos, nemzeti kereszténységen belül. S ezzel önkéntelenül is válaszoltunk arra a kérdésre, amire fentebb úgy reagáltunk, hogy annak gyökerét ne is vitassuk, ne is keressük, mert az igen messzire vezetne. Talán a két hit különös és csodás egymásra hatása volt az oka annak, hogy a magyar katolikusok mind a mai napig ismerik az ősi magyar „Boldogasszony anyánkat” és hogy a teljes római katolikus egyházi évben ott található a magyar boldogasszonyok a maguk kozmikus-karizmatikus évkörben elhelyezett megfelelő helyein. Mindannak dacára, hogy a kereszténység is akár az ember változott és ennek a változásnak a gyümölcse képpen a kereszténységbe beolvadt ősi magyar hagyományok a népi vallásosságba szorultak vissza, hogy idővel onnan is kikopjanak, eltűnjenek és csak töredékes, elvarratlan nyomok maradjanak utánuk.

S mindezek felvázolása után most jutottunk el oda, hogy megvizsgáljuk a Boldogasszony-kultusznak, mint a régi magyar hit fontos tartóelemének van-e valamilyen kapcsolódása a Pilissel, mint ősi magyar szenthellyel. Minden bizonnyal nem fogunk megdöbbsenni azon a tényen, hogy a néphagyomány szerint a történelmi Magyarország több helyén is „ott lakik” a Boldogasszony. És hogy e helyek egyike nem más, mint maga a Pilis. Elvégre:

„...Esztergom alatt, Buda fölött ottan van otthona a Boldogasszony.”

A népi emlékezet szerint nem egy vadász találkozott már Nagyboldog-asszonnal ott a rengetegben. Mégpedig olyan romok közelében „aminek az idejét csak maga az idő tudja”, mert az emberi emlékezet már nem is emlékszik rá, hogy azok bizony mikor épültek, és hogy azokat akkor régen kik is építették. Még a XIX. sz. elején is úgy tartották, hogy ezek a különös romok, amiknek egy része már a „földbe kívánczolt”, az jóval az Árpádok előtt épültek.

Itt ezen az oly ritkán bolygatott „királyi” helyen, szakrális központban ott „aranylik Boldogasszony ága. Úgy hírlik, hogy ez az örökké zöld levelekkel pompázó, arany gallyakkal a Nap felé törő kultikus növény csak itt él. Megtalálni csak az tudja, akinek az „rendeltetett”, fia a Boldogasszony vagy az ő papjai (pálosok?) azt akarják, akkor megmutatja magát. Csak „úgy” rábukkanni nem lehet. A földből kirángatni nem lehet. A legszokatlanabb helyeken bukkan rá a kiválasztott. Pl. sziklafalból nő ki vagy barlang bejáratoknál bukkan rá az ember. A hagyomány úgy tartja, hogy volt olyan is az 1848-as időkben, hogy a Pilis sűrű erdeibe menekült 48-as honvédeknek a „Boldogasszony ága” mutatta meg, hogy mit egyenek, hol aludjanak és így tovább. Azt is tartják a különös „ágról”, hogy elveszett gyermekeket „talál meg” és vezet vissza az otthonukba. Szerelmi bánatukban a Pilisbe futott „szüzeket” ment meg az erdő vadjaitól, a kóbor csavargóktól. Mintegy számon tartja a környéken lakókat és a gonoszokat, a közösség ellen vétőket elzavarja.

Tudjuk azt is, hogy ez az „aranyág egyetlen égből jött fény a nagy sötétségben”. A sötét erdőkben, mint „szép világosság” mutatja az utat. De ezt a szellemi gyökerű fizikai tulajdonságot meghatározhatjuk úgy is, mint abszolút spirituális megvilágosító erőt. Hiszen ehhez kétség sem fér, a boldogasszonyi tulajdonságok egyik legfontosabbika a felvilágosítás, a megvilágítás, a „mennyei fénynek a szelíd átadása”, a szellemi világossággal való megajándékozás.

A betegség a régi ember számára a test elsötétedése, a sötét erőknek a testbe való behatolása. Így hát a betegségnek a kiűzése csak is a „tisztá fénynek” a testbe vitelével történhet meg. Ha a Boldogasszony tisztaságával, világosságával, az Ő „aranyos ágával” a hagyomány szerint minden gonoszt el lehet űzni, történetesen meg lehet gyógyulni. Így hát ez a bizonyos napszínű aranyos ágacska, ami sohasem hal meg, mindig „egészséges”, mert örökzöld és már a meglátása is „mennyei ajándék”, egyértelműen gyógyító erővel rendelkezik. S az a hely, ahol Ő lakik egyértelműen kiválasztott hely.

Tehát a Boldogasszony aranyágának a kapcsán is bebizonyosodott az a már korábban is sokszor igazolt tény, hogy a Pilis szent hely. Szent erőkkel rendelkező ősi magyar kultikus hely, amit méltán nevezhetünk az ősök elvehetetlen, szent hagyatékának.

66. Bolondok útja

„...a bolondok útja itt vezetett keresztül. Tiszteld hát e helyet és a bolondot, mert földedért, miattad és érted bolond ő...”

(Dr. W. A.)

„...a bolondok pedig köztünk vannak, nekik is megvan a maguk szent évkorhoz kötött égi-földi szent ünnepek. Ez a mára titokká vált bolond búcsú, a természet titokzatos szent helyein vezet keresztül. A természet templomából a kézzel emelt templomokba, majd újra vissza a természet templomába. Ez maga az igazi Bolond Búcsú. Szent misztérium...”

(Hagy András László)

„... a Bolondok vagy Bölcsék Ünnepe, egy körmenettel összekötött hermetikus búcsú, amely a templomtól indult pápájával, magas rangú tisztségviselőivel, buzgó híveivel, népével...”

(Eulcanelli: A katedrálisok misztériuma)

Ismerjük a mondást - a bolond többet tud mindenről, mint a nem bolond. Hiszen éppen ezért bolond. A régi világban tisztelet övezte a bolondot, és bizonyos szentség lengte körbe. Ami persze idővel megkopott, eltűnt és a tisztelt bolondból haszontalan, bezárandó örült lett. Pedig csak az ember változott, mégpedig nem is keveset. Valami azért rémlik még a természetet is büszkén maga alá gyűrő embernek a „bolond misztériumából”. Hiszen a természeti népek (lásd az indiánokat) szentként tisztelik a bolondot.

De ez az ő bolondságuk vonta le a végkövetkeztetést a haszonelvű modern ember. De régen ez az ember, mint ahogy már írtuk is „más” ember volt. Volt érzéke, viszonyulása a szakralitáshoz. Érezte és tudta azt, hogy ebben a nagy mindenségben ő csak egy kicsi pont, aki felsőbb kegyelem jóvoltából kis mikrokozmosza a nagy makrokozmosznak. És ez a szent kapocs világosságot és látást adott neki. Nem hitte azt, hogy mindent, ami nem ő, azt le kell győzni, meg kell hódítani. Tudta azt, hogy ha a természet ellen támad, önmaga ellen támad, s a nagy mindenséggel vívott abnormális harcában a vesztes önmaga lesz még akkor is, ha legyőzi a „nagyvilágot”. Tudta azt, hogy hitet erőszakkal nem lehet terjeszteni, mert gyűlölet marad utána. Úgy tisztelte az embert, hogy minden mást is tisztelt, ami vele vált egésszé. Tisztelte a levegőt, a földet, a vizet, a fát, az erdőt, a gyermeket, a bolondot...

A bolondok tisztelete nagyon ősi vallási hagyományokhoz nyúlik vissza. A magyar táltos hagyomány az „istenek lakának” nevezte azt az embert, akit ma oly könnyedén bolondnak és emberalattinak, embertől „kevesebbnek” bélyegeznek. Még a középkor is bírta ezt a régi őstudást-táltostudást és nem alázta a „bolondot” emberalattivá csak azért mert mástudatú, más hogyan gondolkodik. Megnyilvánulásai szokatlanok, konvenciókat nem tűrők és így tovább.

Már igen régen történt, amikor Horváth Mihály egy igen szokatlan összefüggésben utal a bolondbúcsúra, megemlítve magát a Pilist is. Rhédey Lászlóra hivatkozva közölte, hogy valamikor nagyon régen igen különös búcsúk színhelye volt a Pilis hegyes-völgyes vidéke. Az a szokatlan romokkal teleszórt hegyes-völgyes vidék, amiről ma igen csak keveset tudunk. Egyszer egy évben, hogy mikor, azt, már nem tudjuk, szokatlan bolondbúcsú vette kezdetét itt ezen a nekünk oly kedves vidéken. Ilyenkor messziről eljöttek ide a „szomorú és víg bolondok” és a persze a némák is, akik csak a „szemükkel beszéltek”. De jöttek ide olyanok is, akik igencsak sokat beszéltek, de hogy mit azt nem igen értette senki, mert nyelvüket csak ott az égi magasban értették meg igazán. Vagy ha itt lent is értette valaki, akkor azok nagyon kevesen lehettek. Ez a búcsú felvezetett a hegyekbe úttalan utakon keresztül, fel a templomos-várig, ami már akkor is nagyon romos volt.

E búcsúsok útba ejtették a pálosok szokatlan formavilága kis templomait is és azokat a számunkra igen nagy fontossággal bíró régi romokat is, amikről úgy szólt a fáma, hogy ezek már „az idők legelején is

romok voltak". E búcsú igen erős, ma úgy mondanánk pogány elemeket tartalmazott, mintegy „meglelkesített természetben” élte világát. Ez az igen erős panteisztikus és e mellett igen erős dualisztikus vonásokat tartalmazó világgép, később szinte teljesen elveszett a történelem számára, akár csak maga a bolondbúcsú is.

A hegyapa, völgyanya füves-fás barlangos „ruhájának” a tiszteletét, e természet-testet mindig frissen és életben tartó patakoknak, forrásoknak, mint erecskéknak a mágikus tiszteletét elfedte az a világgép, ami egyre messzebb került a természettől, egyre messzebb az ember természetes világától. Ebben az egyre kiteljesedő világgépben a természet már nem volt „a Mindenható temploma”. Ellenkezőleg. Csak „föld”, aminek lelket a dogma,

a hivatal adott. Hiába rázta fejét a bolond fején csörgős sapkájával, hogy a föld és annak teremtményei (bele értve az embert is) egy hatalmas lélek. Bolond volt ő, embernél alattibb...

De a remény az megmaradt. Beköltözött a kézzel, hittel emelt templomokba, mint magába az ember szent világába, az által hitt és megvallott szent térbe. Eliade ezért is hasonlítja a korai templomokat magához a „berendezett” szent és teljes mindenséghez, a látható és láthatatlan kozmoszhoz. No meg azért, mert itt a korai keresztény templomok esetében is konkrétan megfigyelhető az az igyekezet, ami a mindenséghez akarta szabni ezt az emberi akarat által teremtett szent világot. Hiszen ezeket a szent épületeket nem a világhoz, hanem a mindenség teremtő energiáihoz alakították, így tájolták, így tettek bele ablakot (kicsit, kereket, a fény teremtő üzenetét befogadót), így készítettek neki kaput. Mégpedig olyat, hogy abban és azáltal felismerhetővé válik a többretegű, több ruhájú, de örökké élő „lelkes” kozmosz. Ebből az aspektusból vizsgálva válik érthetővé maga a templom mérete is. A szent számoknak az arányokkal való életre keltése és a világi időben való megtartása, még jobb szóval felmutatása.

Térjünk vissza a bolondok búcsújához, annak különös menetéhez. Egy olyan helyen, mint a Pilis, ahol a természet maga az egész alsó és felső szent világot mutatja meg itt a földön (mégpedig úgy, ahogy azt a régi magyarok hitték és vallották) nem döbbenünk meg azon, hogy ott ún. időtlen romokat találunk. Hiszen itt az idő máshogy Játsszik”, mint bárhol másutt a földön, kivéve a szent helyeket. A búcsú persze mindig templomhoz kötődik.

Ennek a különös pilisi búcsúnak az útján is lesznek majd templomok. De itt az érdekesség abban van, hogy mindez tudatosan, afféle „bolond módra” az élő természetben, mint élő világmindenségben, mint annak testén vezet keresztül. Ez a tény maga egy hatalmas misztérium. Ha mindez egy régi hit (orfizmus, gnoszticizmus stb.) beavató rítusa lenne - ezeken nem igen döbbennék meg. De mindez akkor történik, amikor ezeket a vallásokat lassan megemészti egy új hit, egy új vallás. De mint látjuk, mindez csak külsőségeiben történik meg, van így. S majd csak az idők haladtával kopik ki mindez az új hitből és felejtődik el az a bizonyos inkulturális hatás, ahogyan manapság mondják. Ekkor még végigjárták a „bolondok útját”, ismerték és tisztelték azok ünnepét, részt vettek azok búcsúján, a természet és a hit közös tartópillérei szorosan és láthatóan „együttálltak”.

Még akkor is, ha azok meg- és fenntartói bolondok, remeték, a régi vallás véletlenül még megmaradt vajákos asszonyai, erdőkben bujkáló „rongyos táltosai”, a régi írást még ismerő „rovok”, a „fűben, fában orvosság hirdetői”, a titokban források mellett áldozók és így tovább. De nem szabad megfeledkeznünk azokról a keresztényekről sem, akik mint „eretnek”-ek hullottak ki a történelem inkvizíciós sütővasainak szorítása által, sem azon „csodaszép fehér kereszténységről” sem amit „azon magyarok vallottak oly mély hittel és sok szenttel”, akik magukat az Árpádok Szent Családjához tartozónak tartották magukat.

Ezek a magyar keresztények hitükben és hitbeli cselekedetük által nem álltak messze a magyar őshit vallási meggyőződésének fontosabb alapvonalaitól (sajátos panteizmus, a természet egyfajta mágikus meglelkesítése, a szeretetnek egy ma már nem igen ismert forrásoknak áldozó „tisza víz tisztaságú”, „szentmargiti” mélységekben lévő megvallása stb.), amit az idő és a történelem, mint írtuk is, oly szépen maga alá temetett.

Nos, amikor az élő természet lélegző testén kezdetét veszi a „bolondok útja”, ének, öröm és csendes „magába szállás” lesz úrrá a tömegben. Hogy honnan indult ez a bizonyos pilisi bolondok által végrehajtott búcsújárás, azt nem tudjuk. Csak azt, hogy igen közel volt az a hely a megbolygatlan természettől, ahol a búcsújárás a kezdetét vette. Hiszen a búcsú, mint ahogy megemlékeztek róla „az erdőhöz, a királyi rengeteghez közel vette kezdetét”.

Majd lassan behatol a természet testébe ez a különös menet. Beérve oda azon az úton haladtak, ahol már nagyon régen is út volt, és azt a „természet sosem vette el”. Ez az út „mindig is út volt az erdőben” és

csak azok ismerték ezeket az utakat, akik benne (mármint az erdőben) éltek és ismerték, tudták és használták annak a titkait, régi emlékeit. Ezek a ritkán használt, sokak által elfelejtett utak valóban a természettől igazán „soha el nem vett” utak voltak. Ezeket a régen járt „úttalan utakat” tisztogatták ki a pilisi pálosok ott az őskirályi Árpád dinasztia égtől-földtől áldott magyar rengetegében. S valószínűleg használták is azokat a - maguk rendje és módja szerint(!) - mindaddig, amíg a Habsburgok őket nem tisztogatták ki a magyar történelemből alattomos rágalomokkal és alapos precizitással. Mindennek távlati eredményeként könyvelhető el az a tény, hogy jóval később, amikor már a karizmatikus örökség áldott emléke, az alapítás misztériuma, a pilisi öregek tudása a múltba veszett - újra megjelenhetett Magyarországon a magyar pálos rend immár nem magyar csak pálosnak nevezett rendi „utódja”.

A több száz évig a magyar szellemi világosságot, az Árpád-házi fehér kereszténységet fenn tartó, a nemzet által „hazás papoknak”, „fehér atyáknak” nevezett magyar rend megsemmisítése, „feloszlátása”, ahogyan a történelmi szakzsargon nevezi ezt a gyalázatot elérte célját. A magyar pálos rend sorsa beteljesedett.

A világi időnek a magyarság számára oly sokszor amnéziát hozó felhője és oly sok áldozatot kívánó vaskereke elvégezte a számára kiosztott feladatott. Jól fogalmazott Pámer atya, a derék jezsuita honfiú, az éles látású publicista: ha ezt a rendet tartósan kiűzik az országból és feladatát, születésének célját elfeledtetik vele és a nemzettel, akkor egyszer majd talán vissza is engedik majd őket magyar földre. De azok már csak nevükben, esetleg nyelvükben lesznek már csak pálosok, lesznek már csak magyarok. De könnyen meglehet hogy abban sem...” A történelem igazolta e látnoki sorokat. Számunkra nem maradt más, mint szomorúan konstatálni a tényeket...

Térjünk vissza a bolondbúcsú pilisi útjára. Vajon hol is vezetett ez a különös út ott a rengetegben, az Árpádok tiltott vadászparadicsomában. Azt hiszem, hogy nem igen tévedünk, ha ezeket a természettől „soha el nem vett utakat” ama sárkányösvényekben, tündérutakban találjuk meg, amikről már e könyvben külön fejezet is született. Hogy mindezek a rejtélyes utak miért is váltak a bolondbúcsú kapcsán amolyan bolondutakká, az már viszont egy mélyebb összefüggést, egy spirituális látást, pontosabban és árnyaltabban fogalmazva egy szentitív szellemi megközelítést igényel.

Az ezeken a szellemi utakon való Járás” a világ, a természet és maga az ember mélyebb összefüggéseinek megismeréséhez vezetett, nem lehetett véletlen a néphit azon meggyőződése, hogy a bolond, mint irtuk is, azért bolond, mert a többlet tudás terhe nyomja. Vagyis jóval többet tud, többet lát meg, mint az a bizonyos átlagember. Tehát elindult a búcsús bolondnép ezeken a különös erdei utakon és ezek az utak afféle időtlen romokhoz vezették őket. Kik és mikor építették ezeket az építményeket, erről nem nagyon van forrás.

Oly annyira nincs, hogy manapság a felvilágosodott és a modern kor szellemi vívmányaként ma már azt is kétlük, hogy ezek a romok emberkéz alkotta romok. Ugyanis úgy véli az arra hivatottak igen nagy része egy-két elenyésző kivételtől eltekintve, hogy ezeket a romokat csak úgy a természet hordta össze, rakta egymásra és rombolta szét a természet afféle szeszélyes játékeként. Hát igen. El kell fogadnunk, hogy hatalmas a fejlődés. A múlt tárgyi emlékeire és az emberi szellem ajándékának tekinthető emlékezésre, múlt idézésre nincs szükség. Egyszerűen azért, mert azok csak megbonyolítanak a modern világ modern dolgait. Milyen igaz az a mondás, hogy a múlt nélküli jövőt csak a néma múlt szolgálja hűséggel és maradéktalanul.

nos e búcsús sokadalom útja nem csak romokon át vezetett holmi ismeretlen romokhoz, hanem még ép és egzisztáló templomoknál is levizitáltak. Az igazán megdöbbentő számunkra csak az, hogy ezen akkor még ép szakrális építményekről megdöbbentően kevés információ maradt meg a jövőre, az utókor számára. Mintha a Pilis építményeiről való emlékeket valamilyen rejtélyes erő kitörölte volna a nemzet emlékezetéből oly annyira, hogy magát az épületeket sem hagyta meg a jövő számára.

Milyen jó lett volna, egy-két megbízható utalás, hivatkozás, komoly támpont, ami alapján mi akár manapság is rekonstruálhattuk volna e bolondbúcsú útját, és persze a Pilis régi szent épületeit. Sajnos nincs ilyen szerencsénk. De ahogy mondani szokták semmi sem múlik el végleg és nyomtalanul. Az idő arcán minden nyomot hagy, akár tetszik akár nem.

Pálos templomok, templomosvár, különös tündérutak, rejtélyes barlangok, szokatlan egymást igazoló legendák és így tovább. Mindezek az emlékek, tények, feljegyzések azt bizonyítják, hogy itt a mi Pilisünkben pálos templomok álltak. Valahol ott templomosvár magasodott és rejtett energiák, szent erők különös tündérútjainak adott otthont a Pilis.

A legendák meg mindazt megőrizték számunkra a hálátlan utókor számára, amit a világi történelem oly nagy igyekezettel akart elfedni, letakarni a jövő elől. Azt, hogy itt a nemzeti szellem, a hazafias lélek és a régiek ősi vallása egy erőben, egy „istenes energia” által valósította meg az égi mítoszvilág maradék nélküli mását. A maga szent hegyével és barlangjaival, erdőben rejtett járatlan útjaival, különös építményeivel, Dobogókővel, föld alatti és föld feletti Feketemadonnájával. Örökre és elvehetetlenül.

67. Rézvilág - „szer”világ

„... Anonymus krónikájában is szerepel a Szer elnevezés. Szerinte a magyarok első közös gyűlésüket a Szernél tartották. Ez a megnevezés a környék tüzetesebb megjelölése nélkül arra vall, hogy Anonymus egy olyan „Szer” nevet említett, amelynek hollétét szerinte mindenki ismerte. Ez pedig a központi királyi szállás hely közelében kellett, hogy legyen. Ezért nem jelölte meg a „Szer” fekvését.”

(Noszlopi Németh Péter: Az Árpád-kori Buda nyomai a Pilisben)

„A rezet pedig azok bányászták, használták és viselték, akik a napot tisztelték és szerették. A réz napfém, a napnak és fémének az aranynak spirituális tekintetben vett földi „helyettese”.

(Gönczi Tamás-Tóth László: A szimbólumokról és az analógiákról)

„...a nap vérét arany tálba fogták. Mikor már az arany az égbe vetett s földbe temetett, akkor jött a réz az arany szegény, de igen közeli rokona...”

(Ottó Berdier)

„A Pilisben egy igen magas kultúrával rendelkező nép élt egykor. Ők voltak azok, akik igen magas spiritualitású szellemiségükhöz formálták ezt a gyönyörű vidéket. A napkultusz és egy lenyűgöző természetmágia nyomai itt egyértelműen bizonyíthatók e beszélő táj által. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a tényt, hogy itt az egymást követő lakottság nyomai már nagyon régóta és folyamatosan bizonyíthatók. A Pilis már nagyon régóta a nap jegyében áll és őrzi titkait...”

(Tóth László)

Talán nincs olyan Pilissel foglalkozó könyv, ami ne említene meg, hogy azon a területen, ahol a Pilis-hegy mészkőalapjai kiemelkednek a környező vidékre oly jellemző andezittömegből igen sok volt a rézlelőhely. Feltételezések szerint ezeken a találkozási vonalakon a legkezdetlegesebb eszközökkel is igen könnyen lehetett rezet bányászni. Sokakat meglepett már, hogy a Pilis-hegytől északra és keletre e vulkanikus csoportosulás szélén rézbányák és kohók nyomait lehet fellelni.

Több szakember egybehangzó véleménye szerint már a legkorábbi kultúr korszak idején is folytathattak itt rézbányászatot. Maga Noszlopi Németh Péter is azt veti papírra, hogy e környék rézbányászata talán már hozzájárult a magyarországi önálló rézkor kifejlődéséhez is.”

Ez a megállapítás pedig igen nagy fontossággal bír. Hiszen nem akárhol alakulhatott ki önálló (!) rézkor Európában. Hiszen ennek igen komoly feltételei vannak. C. Schmith-re hivatkozva Balogh Endre írja, hogy az arany- és a rézbányászatnak sajátos kultikus háttere van. S ez a „sajátos kultikus háttér” jóval összetettebb és mitológiai is igen mélyre és messzire vezethető, mint arra C. Q. Jung is rájött. Igaz, hogy egész más irányú kutatások közepette kapott erről bizonyosságot, de kapott és ez a fontos. Rájött a fémeknek a vallási kultuszokhoz kapcsolható fontos analógiáira. Így az arany, mint legfőbb fémnek és a réznek, mint a „kisarany” igen sajátos, mintegy egymást kiegészítő kapcsolatára, a kozmikus-karizmatikus „királyi” energiák földre jövetelében játszott domináns szerepükre. Ennek a két puhafémnek a szellemi értelemben vett puhasága, alakíthatósága mögött a szellemvilág finomságát, érzékenységét véljük megtalálni. Ez a finomság, puhaság mintegy ráöntődik a lélekre és napsárga fényévei-fémével mintegy beborítja azt. Mindennek teljes és totális ellentétét képezi a vas a maga ridegségével, keménységével.

Itt a Pilisben úgy tartják, hogy egészen a törökvilágig komoly bányászati tevékenység folyt. Igen nagy mennyiségben és nagyon régóta bányásztak rezet. A hagyomány szerint aranyat is, de ennek konkrét bizonyítható nyomai mára nem maradtak. Az 1800-as évek elején még úgy tudták, hogy a Pilis „aranyos-

rezes" vidék. De valahogy a Pilis összefüggésében aranyról csak kultusz szinten történik említés. Konkrét aranybányászatról nem.

Többen megemlégték már (Tóth László, Noszlopi Németh Péter, Balogh Endre stb.), hogy Dömös környékén ismert Ram-hegy például rézhegyet

jelent. N. N. Péter szerint ennek a fém-bányászatkodásnak nyomát jelzi a

„szert” szó is, amelyet a Szerkövek néven ismert sziklacsoport tartott fenn.” Való igaz, hogy a magyar hagyományban, történelemben és igen fontos kijelenteni, hogy vallásban is megjelenő „szer” szavunk a fém-bányászat egyik legrégebbi-legfontosabb szakkifejezése. Mégpedig azt a mesterségesen létesített vagy ritka, kivételes esetben azt a természetes tájon kiválasztott lejtőt jelenti, ahol a fémtartalmú kövek különválasztása megtörtént. Már említettük e fejezet idézetében Anonymust a szer szavunk kapcsán. Valóban fontos tény az, hogy Anonymus írásából következtethetően a „szer” helyét a királyi központ vagy szálláshely közelében, afféle mindenki által ismert és kitüntetett, kultikus helyen kell keresni. S ha ez így van, akkor magának a „szer” helyének egy vitathatatlan kultikus helynek kellett lennie. Tovább menve, hogy ha mindez így van, akkor már nem is csodálkozunk azon, ha a „szer” fogalma megjelenik a régi magyar vallásban és annak kultikus rituális végrehajtásában.

Itt viszont már összeértek a dolgok és egyértelművé vált az a tény, hogy a kiválasztott mitologikus eredettel bíró fémek bányászata és azoknak a „szer”-rel és „szer”-kövekkel való kapcsolata milyen nagy súllyal bír. Hiszen ez a hely többszörösen is kiválasztott hely.

Kiválasztott maga a vallási kapcsolódása miatt. Kiválasztott, mivel a vallási, hitbeli alapokon nyugvó és karizmatikus tudattal rendelkező birodalom legfőbb szakrális uralkodójának - vagyis nagyvezérének (az ég és a föld ura) a földi székhelye nem máshol van, mint a „szer” közvetlen közelében. Ezért feltételezte azt a kutatók egy része, hogy ha a Szer nevű helyet megtalálják, akkor nyomára bukkannak magának a nagyvezérnek a központi „székhelyére is. Vagyis megtalálják azt a várost, amely a krónikák szerint a jóval korábbi időkben magának Attila nagyvezérnek, a hun Isten Ostorának a város-„széke” is volt. Hiszen a szer szavunk, mint írjuk ősi, bányászattal kapcsolatos műszó. Hangsúlyozzuk, hogy miután egy Árpád-kori elnevezésről van szó, magától értetődik, hogy olyan területekre kell korlátozni a kutatást, amelyeken valamikor ősi bányászat folyhatott. Vagyis ismerték és élt a „szer” fogalma!

Ez a felettébb el nem hanyagolható történelmi és spirituális következtetés már csak azért is nagyon fontos, mert Attila sírját máig homály fedi. Mint ahogy azt a tény is homályban van, hogy a vallásos, mondjuk úgy a szakrális alapon való fém-bányászat szerepe és annak helye miért volt központi helye egy ősi karizmatikus égi-földi konstelláción, mint isteni égi-földi egyezésen-egységen nyugvó uralkodóháznak.

E különös, a Pilisben zajlott kultikus fém-bányászat kapcsán csendesen megjegyezzük a következő érdekességeket, amelyek talán ezen összefüggéseken keresztül kapnak egy kis fényt a sok évszázados homály és elfedtettség után:

- A Pilis hagyományban és legendáriumában a „Szer” egy olyan központban lévő várnak, vártemplomnak a neve, amit csak a „régiek útján” (!) lehet megtalálni. Itt található a régiek varázs „szere”, amit egy ősi recept kapcsán a Pilisben található növényből lehet elkészíteni. Ez a „szer” a régiek szerint megvilágosítja a tudat számára a múltat. És általa az ősök újra köztünk lehetnek.

- „Szer” vára olyan szerkövek-fémkövek fölött van (!), amik a várat ősi erővel és láthatatlan védelemmel látják el. Ezekből a szerkövekből építették föl magát Szer várát is. Ezeken a köveken semmilyen fegyver nem hatolhat át és a színük, akár a nap színe olyan „komoly sárga”.

E két igen érdekes és sokatmondó mitológiai morzsa után, ami a hagyomány útján reánk maradt, most következzen egy nem igazán mitológiai, hanem annál jóval konkrétabb, kézzel foghatóbb valóság. Arról van szó, hogy a pálosokkal foglalkozó kutatók többször és több helyen is reflektálnak arra a hivatalos tudomány által is elfogadott tényre, hogy a pálosok egy szokatlan és számunkra igen figyelemre méltó tevékenységet is folytattak a Pilisben.

Mégpedig ércköveket, a hagyomány szerint „színes, különböző színű köveket” kerestek-kutattak, gyűjtöttek. Mégpedig Tóth László szerint „...nagyon jól ismerték a kövek titkait. Tudták, hogy bizonyos kövek milyen érceket rejtenek magukban, mire képesek”. Minderről maga a néphagyomány is megemlékezik, mégpedig a maga direkt és konkrét módján:

„Azok a pilisi barátok köveket, növényeket ismerő fehér csuhások (pálosok) voltak...”

„...fák, növények, kövek beszédt ki ismerné más, mint a jó pálos barát.”

.... föld köveit, virágok szirmai, fák hajtásait tiszteld, mint régen a fehér csuhás”.

Miután maga a tradíció is megerősített minket abban, hogy az ércköveket valóban kibányászták itt a Pilisben, próbáljuk meg a dolgot konkretizálni. Vajon hol is folyt ez a nagyon régi fémbányászat? Pilismarót kb. 200 éve ismert 1700-as évek végén, pontosabban 1789-ben készített térképén igen jól körül határolható nyomokra bukkanunk ebben az üggyben.

Arról van szó, hogy e térkép tanúsága szerint, Noszlopi Németh Péter ezen felfedezésére utalva - már ismert volt a szerző és a jelzett térképen már „szörkö” néven fel is tüntették, ami a szerző régies neve. Ez már nem közvetett vagy megsejtett kapcsolódás, hanem a lehető legkonkrétabb. Annál is inkább, mert 1862-ben a fém bányászatra utaló leletek kerültek a felszínre a környéken, pontosabban a sok talányt őrző Árpád-hegy közvetlen közelében, mondhatjuk úgy is, hogy az Árpád-hegy tövében. Ezt a tényt Nedetzky Gáspár dömösi plébános 1880-ban kiadott könyvében dokumentálta is.

Azt tudjuk, hogy az Árpád-hegy a szerkövek közelségében található. A helyszínre többször is kiszállt hivatalosság (bányászati bizottság) egyértelműen megállapította, hogy valamikor nagyon régen (!) rezet bányásztak ezen a helyen. S nemcsak bányásztak, hanem fel is dolgoztak, hiszen ugyan itt rézkohók nyomaira is bukkantak. Mindez megerősít minket abban a kapcsolódásban, amit ebben a fejezetben fejtegetünk. A korai időkre tehető „kultikus” rézbányászat nyomai bizonyítottak. Így hát nem volt afféle kitaláció az, hogy „a régi harcosok itt sárga fémből készült „aranyos pajzsokkal védték egymást és azt emelték a nap felé a tisztelet jeléül”.

Most eredjünk nyomába a „bánya” és a „szer” szavunknak, mégpedig a korabeli írott hagyományban, már amennyi mindebből maradt! Ne hagyjuk kétséget az iránt, hogy jó nyomon, jó úton járunk! A Pilis területének sokat emlegetett részén valóban több helyen is megtalálható a bánya és a szer szó. A kétségtelenül hitelesnek és alapos, komoly kutatónak számító Bártfai Szabó László oklevelekben fellelt adatokra hivatkozik. Ezek a papírra vetett dokumentumok kétségtelenül bizonyítják, hogy ALBA ECCLESIA - FEHÉR EGYHÁZ, vagyis Buda és vele a magyarok ősi (legelsőnek tekintett) egyháza Bana földjén volt.

Itt meg kell említenünk az Alba Ecclesia kapcsán, hogy ez a magyar földön a legelső, legkorábbi magyar keresztény kultushely, momentán egész egyértelműen a nevében is viseli annak a magyar „árpádi” fehér kereszténységnek a hajdani valóságát, amit oly egyértelműen elutasít az egzakt történelemkutatás. Teszi mindezt azért, mert ez a sajátosan magyar, fundamentumát tekintve igen mély gyökerekkel rendelkező kereszténység szellemiségét tekintve semmilyen közösségben nem volt az őt finoman fogalmazva nem egészen korrekt eszközökkel felváltó rómainak nevezett, hivatalossá lett „páli” latin kereszténységgel, sem a tőle ugyancsak szellemében idegen, erős szláv gyökerekkel bíró ortodox kereszténységgel. Mindezek ellenére a latin kereszténység több az ősi magyar hagyományból, a régi „magyar kereszténységből” átvett vallási fundamentummal bír. Itt elég, ha a római katolikus egyházi évben egyértelműen tetten érhető és igen fontos elemként jelenlévő, az egyházi évet mintegy „fenntartó” boldogasszonyok kultuszára gondolunk. Tovább menve az ősi magyar kultikus orvoslás nyomaira is rá-bukkanunk a római katolikus egyházi évben. Itt is elég egy a nem hívők által is ismert példát hoznunk - a torokgyík betegsége elleni balázsolás szertartására gondolva.

Most visszatérnénk az ősi Buda Bana földjére, ahol ott állt egykor a Szűz Máriáról elnevezett Fehér Egyház temploma. Mi már ebben a könyvben külön fejezettel adóztunk a magyarok első keresztény templomának. Ami a legenda szerint Árpád sírja felett áll. Arra is utaltunk már, hogy ez a templom bizony nem pálos templom, hanem jóval korábbi.

Hiszen a pálos barátok csak „használatba kapták”. Tehát mikor ők megkapták, akkor már állt a templom, ami egy fontos momentum. Idéztük Béla királyunk névtelen jegyzőjét, amivel azt bizonyítottuk, hogy a korabeli legenda igaz! És Árpád sírja fölé magasodik ama legendás a Szűz Máriáról, mint a Magyarok Nagyasszonyáról elnevezett Fehér Egyház temploma. Arról is beszéltünk, hogy ezen „első magyar keresztény templom” helye máig erősen vitatott. Szóba kerül a templom neve az 1300-as évek közepén is, amikor Nagy Lajos király új-Budát Ó-Budától szétválasztja. A Fehér Egyház utáni kutatásunk esetében szóba került a pilisi Árpád-völgy és az a sokat emlegetett rómaiak által épített vízvezeték-rendszer is. Többször is kiemelve azt a tényt, hogy a magyar fehér kereszténység kultikus temploma, az első Szűzanya kegyhely pálos kézbe adatott. Ami több, egymást alátámasztó bizonyítékkal lett megerősítve.

Sajnos magáról a templom építésének koráról és „első használóiról” nem sokat tudunk. Szándékosan nem írtunk ebben a fejezetben Bana földjéről sem, mivel ezt a megközelítést a kultikus rézbányászattal való összefüggésben akartuk a felszínre hozni.

Amit most meg is teszünk. Bártfai Szabó László pilisi kutatásai közepette arra következtetésre jutott, hogy az Árpád-korban oly sokat szereplő -Banai Egyház - azonos az Alba Ecclesia-vai.

Mínderre akkor jött rá, amikor az oklevélszótárban kutakodva megpillantotta, hogy a bana szó nem mást, mint bányát jelent. Györffy György, Papp László és több más kutatónak is az a véleménye, hogy Bártfai Szabó lelkiismeretes és szinte kínosan precíz szakember, aki a régi Budára vonatkozó okiratokat szinte egy egész életen áttanulmányozta. Így azokban való alapos jártassága vitathatatlan. Bártfai többször is kijelentette, hogy ezer évvel ezelőttről (!) való elnevezéseknél a bana egyértelműen só- vagy ércbányát jelentett. Ez a szóazonosítás, valamint a többi egymást kiegészítő összefüggések arról tanúskodnak, hogy a Pilis kultikus rézbányászata, a „szer szavunk jelentése, a magyarok első keresztény temploma, alatta Árpád sírjával nem minden ok nélkül került közös „konstellációba”.

Annál is inkább nem, mivel a magyarok fehér kereszténységének a kultikus központjaként megnevezett Alba Ecclesia arról a Szűz Máriáról lett elnevezve, akinek oly sok tulajdonsága ráillik a magyar mítoszban fellelhető Földanyára. Arra, aki „a fénytől született földet és hajnali gyermekét égi ereje által tartja földi ölében.” Kinek lelke és egyháza fehér, mint az angyalok ruhája. Arca fájdalmasan sötét, mint a föld nehéz teste. Fekete Madonna néven nevezi őt a latin egyház, aki múltját nem kutatva őt befogadta.

68. Zsivány-szikla és az elveszett város

„...a nyelv, a hely, a szellem, mi más adhatna otthont és hazát itt a földön az embernek.”

(Ratkó József)

„Régi naptemplomok romjait látva egyszerre találsz heroikus örömré és tragikus pusztulásra. Tiszteld mindkettőt, hogy tudj élni és emlékezni!”

(Tóth László: Píapúton - Egy új könyv Csontváryról)

„A romok némasága beszélő magány”

(Yeats)

„A föld ugyanis nem talaj. A föld - ezt a modernia szállásának szolgáin kívül minden nép pontosan tudja - a kozmikus lét része.”

(Vass Csaba: Míg élő közt leszel élő...)

Ritkán találkozunk az ember olyan romokkal főleg Magyarországon, ahol a legenda szerint egy város tűnt el. Már megszoktuk, hogy a Pilis különös romok helyszíne. Azt is tudjuk, hogy azokon a bizonyos tündérvényeken olyan „isteni erők” haladnak, népiesen mondva „járnak-kelnek”, amelyeket nyugodtan mondhatjuk a természet máig ismeretlen életenergiáinak.

Ezek az égi-földi energiák a Kárpát-medence életét és benne a Kárpátmedence kultikus közepén, a történelmi Magyarországon - mint „agyországban” élő magyarság szellemi és fizikai potenciáira voltak folyamatos hatással.

Itt a Pilisben, ebben a sűrített spirituális világban, ami oly nagyon kötődik a „szent királyok” (Árpádok) régi birodalmához valóban él a legenda egy ősi, a természetben megbúvó, rejtett városról. Ebben a természetvilágban, elrejtett, a természet mágikus köveiből ősi tudással megépített városról több egymástól időben és térben távol eső és valljuk meg igen nehezen összerakható információ-töredékeink vannak.

Kezdjük mindjárt azzal, hogy azt sem tudjuk, hogy ez a rejtélyes város mikor épült, és hogy kik is építették, ha egyáltalán város létezett valamikor ezen a különös romvidéken. Jómagam nem kétlem, hogy a hagyomány őrizte legendának van igazság magva. Mint ahogy arról sincs kétségem, hogy a múlt sokkal többet őriz a jelen számára, mint amit most hisz felőle a múltat végleg eltörölni szándékozó új világ új hite. Azon is el lehet gondolkozni, hogy az egész Pilisben, mintha egy negatív értelemben vett nagytakarítást végeztek volna. Szinte minden csak rom. Az embernek az az érzése, mintha a Pilis egész múltját valakik, valamikor „eltakarították”, hogy a múlt végleg vak és néma maradjon. De tegyük félre a romantikus és pesz-szimista merengést, hiszen a legenda itt él köztünk, mégpedig halhatatlanul. Tehát valami mégis megmaradt ebből a nagytakarításnak nevezett ro-mosításból. A Zsivány-sziklának nevezett romvilág és közvetlen környéke egykor egy virágzó kis város volt a hagyomány szerint. Mind az, ami minderről fennmaradt nem sok, de nem is kevés.

Itt van mindjárt az, hogy ennek a városnak több kicsi kis temploma volt, amik fehér színűek voltak és kerek ablakkal rendelkeztek. Mindezek a tulajdonságok egybeesnek a Nimród Gyűrűje c. könyvemben is publikált ősi nimród-templomokkal, amik itt álltak valamikor a Pilisben. Ezek a templomok voltak az ősei azoknak a bizonyos kora Árpád-kori kerek templomoknak, amiknek Gondos Béla az egyik ismert és megszállott kutatója.

Ő az, aki a Csallóköz és a Felvidék kora Árpád-kori magyar templomainak terület-összefüggéseiben bizonyos szerves rendszert - elfeledett titkos utakat vett észre, mondjuk ki - fedezett fel. Minden valószínűség szerint ilyen „tündérösvények” voltak és vannak a mai napig is a Pilisben. És ezek mentén épültek hajdanán azok a bizonyos „kis kerek templomok” vagyis a nimródi őshagyomány kusita örökségű, igen „kicsiny tornyos templomai”. Ezek a nimródi templomok a mai templomokhoz mérten jóval kisebb és természetbe szervesen belesimuló alkotások voltak. Olyan építmények voltak, amik még számoltak a láthatatlan energiák erejével és ezek tulajdonságaival. Nem uralni akarták a „hites” embert és a „természetes” természetet, hanem egyfajta karizmatikus gyökerű szimbiózis által „élni és éltetni” akarták a mindenséget. Az embert ennek a mindenségnek csak parányi, de a mindenség istenes jelét magán hordó eszes-lelkes lényként fogadták be az épített égi hajlékukba, kerek templomukba.

E pilisi kerek templom „embere” a mai emberrel ellentétben nem vallotta magát önhitt kizárólagossággal a teremtés koronájának és a természet ellen sem támadt olyan nagy közönnyel és lelketlen pusztítással. Egyszerűen azért, mert tudta a helyét és a feladatát e természetborította, csodaszép bolygón. És esze ágában sem volt leuralni a természetet, mert tudta, hogy azzal önmaga és Jóistene, Boldogasszonya ellen támad. Követte évről-évre a természet útját és nem tért le róla egy percre sem. Egyik évről a másikra a meghaló és feltámadó, újjászülető természet égi-földi rítusát követte. Kereknek, teljesnek és halhatatlannak látta a világot, úgy ahogy azt a templomművészetében is őszintén megvallotta.

Ismerte a teremtő mértékeket, tudta és használta az égi harmóniák megtartó energiáit, annak földi útjait. Az „aranyos” földi elemeket tisztán és becsületben tartotta. A szentség erejét és gyógyító tulajdonságait használta, de nem kihasználta. Nem lopta meg azokat, hanem visszavezette azokat égi otthonába. Megadta a földnek, a tűznek, az égnek, a „lélekző” légnek a tiszteletet és a királyi tekintélyt. Azt a valamit, ami lassan de biztosan kikopott az emberből és ezáltal önmagát kezdte felszámolni a természettel való eleve reménytelen és öncélú, gonosz harcának közepette.

Feladta és eladta az ismeretét a természet isteni „természetes” dolgai felől. Megfeledezett szent helyeiről, azok beavató útjairól, megtagadta az ősök rítusát. A múltat halottnak hitte, a jövőt nem ismerhette csak a végletekig kizsákmányolt jelennek él.

Ebbe a jelenben természetesen nem fér bele a szent Pilis. Sem az ott található Dobogókő, sem a hely „állókövei, sem barlangjai, sem a Zsivány-szikla és közvetlen környéke. Az a hely, ami manapság rideg jelenkorunkban igen mélyen benn az erdőben található és igazi unikumként elmondhatjuk, hogy maga a „rejtett város”. A romjaiban is döbbenetes, különös világ ott az erdő közepén. Többen azt mondják olyan a hely, mintha valamikor nagyon régen felrobbantottak volna valamilyen erődvárost, aminek úgy összeragasztották a köveit, hogy azok itt-ott még most is állnak - legyőzve a zöld természet lassú, csendes, de mindig sikeres rombolását. Itt a hely szinte hullámozik alattunk.

Buckákra fel, buckákról le. Itt-ott úgy tűnik, mintha mélybe vezető járatokat tömött volna be a zöldvilág. De legérdekesebbek maguk a kövek. Kicsik, nagyok, még nagyobbak egymáshoz lapulva őrzik a múltat magukon viselve a világi idő mindent megrohasztó leheletét.

A hagyomány csak a legfontosabbat hagyta ránk. Mégpedig azt, hogy itt az ember valamiféle várost emelt. Többet nem tudunk. E különös városhoz utak vezettek, amiket még az épületek elpusztítása után sem nőtt be sokáig az erdő. A romok maguk igen kevésnek bizonyulnak ahhoz, hogy itt valaha is város épülhetett volna. Bár azt se felejtjük el, hogy azok a nagyon régiek egykoron mit is neveztek városnak. Sokkal inkább hihető, hogy itt egy sajátos építésű vár, erdei erőd nyomait őrzi a természet.

Többen is beszélnek valamiféle sáncszerű romokról a környéken, talán ezek lennének ennek az erdőbe rejtett városnak a határai. A hivatalosság sokáig a természet építményeinek vélte ezeket a romokat, mára inkább hallgat róla, és nem nyilatkozik. S arról, hogy itt egykor egy város veszett el igen határozottan beszél a hagyomány. S ugye nem zörög a haraszt, ha a szél nem fújja, fújdogálja. Bár az is lehet, hogy a természet volt olyan játékos kedvében, hogy összegyűjtött egy hatalmas mennyiségű követ. Azokat úgy rakta egymásra, hogy a kicsik a nagyokkal és a nagyok közepes méretűekkel olyan tökéletes fedésbe kerültek, mint azok az inkák által épített földregés biztos „inkafalak”, amiknek nem nagyon ártott az idő. Talán e pilisi építményeknek sem ártott volna az idő vasfoga, ha nem segítettek volna neki.

Hiszen többen és talán joggal is úgy vélik, hogy nem a természet rombolta szét ezeket a különös romokat. S ha igen, akkor bizony nagyon „zsivány” kedvében lehetett a természet itt a Zsivány-szikláknál, hogy előbb egy szinte tökéletesen megépített falat emel összeválogatott, összeillesztett kövekből, igen alapos munkával, majd merő úri szeszélyből lerombolja keze munkáját. Olyan nyomot hagyva maga után, mint azt a háborúk szoktak. Hiába csodálatos a természet kár lenne tagadni.

69. Napisten feltámadása

„...a mi Krisztusunk aranyos-fehér tollas koronyájú, arcán a csendes boldogság világol, karjait nagy szépen széttárva várja Napatyját és anyját azt a szép Bódogot, a Mi Asszonyunkat, a magyarok Bódogasszonyát. Elég erről enyiket is mondni, ma már erről ennyi is sok, nagyon sok és a maiaknak persze minék is...”

(Tóth Ilonka néni, 1946)

„...laktam én ottan fenn a Pilisben is, mondták ottan, már régről hogy sokféle ott a pusztulás (rom). Mondták, hogy a fehér csuhások kis templomokat laktak, keresztet állítottak. Úgy tisztelték az Urat, mi zöddé tette a világot, nem akartak onant ők (a Pilisből) kijebb jönni, lia kijebb jöttek nép miatt jöttek. Azok nagyon szerették őket. Nem akarták az Úr fényét ők csak ottan dicsérni. Tárt karokkal várták ők Áztat. Hát a Krisztusunk soha meg nem pusztuló Atyját, a Naposistenyt. Mert miatta látom én is magát, mert Az világít, pedig nem érdemejjük. Nem ám...”

(Kovács „zsákos” Lajos, 1947)

„A „nem kanonizált” népi hiedelemben és vallási képzetvilágban azonban egészen napjainkig tovább él a nap pályáját feje fölött kifeszítő, széttárt karú, sugár-olykor tollkoszorús istenség - későbbi változatoknál a nappályával koronázott keresztre utólagosan, halott figuraként rászögezett töviskoszorús istenség.”

(Kátay Mihály: Napisten színeváltozásai)

„...legyen az fára rótt „körösisten”, legyen az sziklába vésett „napüdvözlet”, legyen az tollkoronás, napját váró magyar Jézus kit halottá szegeztek a latrok keresztjén, legyen az egy „örült magyar, aki gyógyszerész”, aki napfénybe borított gigantikus képpel tartott óriástükröt a leendő áldozat a kifosztásra, szétszedésre, történelmének elvételére ítelt nemzete elé.... mindezekben az örök útját járó Napisten-atyánk üzen. Aki ha ott marad, ahol van és vigyáz ránk fényes hazájának, fényes palotájából figyelve minket, akkor talán megmaradunk. Ha közelebb jön hozzánk megnézve mindazt, amit tettünk magunkkal és fényes hitével - akkor elégünk, tűzzé, fénnyé, hamuvá válunk mindannyian. Ha meg itt hagy minket megunva számtalan gonoszságunkat, amit a melege és fénye által született természet-világa ellen cselekedtünk, akkor a hideg sötétség válik majd koporsónkká.”

(Tóth László: Napúton - Egy új könyv Csontváryról)

„A Napisten feltámadása itten tollal gyün meg, tárt karokkal így látja meg ű magát benniink, meg így látja meg üt az ű Jóistene is”.

(Papp János, 1957)

Krisztus naptulajdonságokkal való felruházása egy igen érdekes mozzanata a magyar népi vallásosságnak. Annál is inkább mert igen jól fókuszálhatók azok a helyek, ahol a nép vallásosságában ezek az igen mélyre nyúló naptulajdonságok újra és újra feltűnnek. A Pilissel, illetve a pálosokkal kapcsolatban is tetten érhető ez a furcsa kapcsolódás, amit a népi emlékezet egyértelműen a rend születését követő „korai időkre” tesz. Az előző fejezetben hosszan elemeztük a fehér szín szakrális jelentését és ebből adódó tulajdonságait. Itt most a pálosok fehér rendi ruhája és a Napkrisztus fénytulajdonságai kapcsán teszünk újabb észrevételeket. A magyar hagyomány úgy tartja, hogy a fekete szín „megeszi, elnyeli-Jenyeli” a fényt és a világosságot. A fekete szín összeszedi a „világ világosságát”. Vajon miért kedvelték a pálosok a fehér színt, és miért választották azt rendi ruhájuk színének?

- így a Világosság Atyja egyből ráismert fiaira,

- az éggel való színharmónia égi erőket hív le a lélekhez,

- a fehérség egyben utal a belső tisztaságra (sötét lélek nem „bírja” a világosság királynői színét) és így a nép, az emberek könnyebben közelednek hozzájuk,

- a természetben megnyilvánuló „világos tisztaság”, vagyis a fehér szín a természeti erők egyensúlyban lévő belső elfogadására utal („ki a természet világát éli a zöldbe vagy barnába öltözik vagy mindezek urát, a tiszta fehéret veszi magához),

Jóisten katonájának az egyenruháját - klasszikusan egyenes szabású, tiszta fehér gyolcs „szoknyásruha” nagy kapucnival - öltik magukra,

- a tiszta fehér szín „felfelé” az „ég felől kapott fényvel” töri át az anyagi, földi hierarchiát, földi „hivatalosság” a tiszta fekete pedig a sötét fény befogadásával teszi ugyanazt,

- kétféle színű és közel azonos természetű „fenti” fény a Napisten ajándéka. Az egyik a napsárga - aranyfény-, a másik a napvilág otthonainak színét képviselő - angyalszín. Ezért mondják, hogy a pálosok „angyali ruhát” kaptak a Jóistentől.

A pálos rend születésének idején Özséb fénylátomását követő időkben a belső spirituális megvilágosodás - mintegy megvilágosító szellemi parancs - felszínre hozta azt a fehérekultuszt, ami igen sajátos folyását adta a dolgoknak itt a Pilis világában. Itt Özséb fénylátomásánál álljunk meg egy kicsit, annál is inkább, mert ez a látomás már többször is szóba került ebben a könyvben és igen nagy horderejű esemény, mintegy a pálos rend életre születésének fényjele. Az a hatalmas fény és annak fényszikrái, mint a szellemi világosság fizikai megjelenései váltak láthatóvá Özséb számára. Mindez remekül lett ábrázolva azon az 1600-as végén készült képen, amit be is mutatunk. Itt remekül látszik, hogy Özséb tonzúrája alól hogyan világlik ki ama szellemi világosság. Éppen úgy az is látszik, ahogy ama tüzlátomás fényes tüzeiből kiszikrázó lélek-fényszikrák hogyan is szállnak az ég felé...

18. kép: Boldog Özséb 1690 körül)

Forráshely: Török József: A magyar föld szentjei Tulipán Kiadó Képmelléklet: XXXV. kép

A magyar néphagyomány úgy tartja, hogy egy „aranyos, napként tündöklő égi Nagyasszony, ki ura és gyermeke (?) napos arcát sugározta a lélekbe és a szívbe”, segítette a rend elindulását és annak az „áldott magyar természetben” való létrejöttét. A népi emlékezet azt is tudni véli, hogy az idő eljöttével Özséb Mária szent nevével az ajkán vett búcsút ettől a világtól és lehelte ki a lelkét.

„S mikor ezen lélek elment öbelőle fényesség és boldog öröm áradt szét a földön”.

Az egyházi hagyomány mit sem tud erről a „napként tündöklő égi nagyasszonyról, aki ura és gyermeke napos arcát sugározta a szívbe és lélekbe” ott és akkor. Viszont egyházi írók többször és több helyen is utalást tesznek arról a roppant egyszerűen megfogalmazott, de kétség kívül fontos tényről, hogy jó Őzséb bizony Mária nevével az ajkán lehelte ki lelkét. Ama különös fényességről és boldog örömről nem tesznek említést. A dolgok hitelességéhez hozzátartozik, hogy Őzsébnek ezt a Mária nevével való búcsúzását az élettől úgy kommentálják, hogy mindez a „hagyomány szerint” történt így és így. Ami igaz is. A Pilishez erősen köthető tradíció szerint a fehér csuhá-sok ott ezen a szent vidéken „a napnak fenti útját járják”. Azt is tudni vélik, hogy ez az „égi út” ugyanaz az út, amit itt lenn a földön a „Jóisten fia” a Megváltó Úrjézus járt végig. Csak az a különbség (és itt szinte százfelé törik a hagyomány), hogy míg ott „fent” akadálytalan a napisten útja, addig itt „lent” „korbács, tövisszörű, ecetes víz és kereszt” állja útját az igazság útjának. De hiába minden, mert ahogy a nap „mindéig feltámadik” és fényének gyermeke a földi természet folyamatosan újrászületik halált nem ismerve - éppen úgy nem halhat meg:

- Istennek Krisztussá lett szép fia,
- nagyasszonyunk gyermeke,
- égi édesanyánk legkedvesebbje,
- az Úr élő, halhatatlan fényes gyermeke itt közöttünk,
- Mária Magdolna megkínzott legkedvesebbje,
- ki keresztet vivő útját is fényes erejét adta az embernek,
- ki a napba nézett mielőtt lehajtotta fejét a latrok keresztjén,
- ki a fényt oly mélyre lehozta, és oly magasan tartotta azt,
- ki széttárt kezekkel köszöntötte az Igét őrző napot,
- ki eldobta magától a sötétséget és világítója lett az igazságnak.

Az egyháztörténet úgy tartja, hogy 1341-ben a Szűzanya iránti tiszteletből váltotta fel a rend a régi szürke szerzetes ruháját fehérre. A néphagyomány nem emlékszik szürke ruhára, neki úgy tűnik csak a fehér ruha volt a fontos, amiről kiemelkedő fontossággal beszél. M. Eliade és részben Juhász

Vilmos is reflektál arra az igen fontos néplélektani-valláslelektani „felejtésre”, ami akkor következik be, amikor a vallásos lélek valami olyannal szembesül, amire már mintegy tudatalatt már régen várt. Ekkor mintegy „elejti”, elfelejti azt, ami számára már korábban sem volt megfelelő és túldimenzionálja azt, amit e helyett kapott és már nagyon régóta várt is. Ilyen a pálosok szürke ruháról való hallgatása, illetve azok fehér rendi ruhájának a túlhangsúlyozása. Ez érthető is.

Hiszen a fehér ruha a napisten színeváltozásának, a nagy természet-istenség mágikus újjászületésének a színe. Ez a mágikus alapszín, amire mintegy csillagos köntösként ráterítődik a Szűzanya kék ruhája. A szent helyek „fehér köde”, „aranyos pókhálója”, „éles világossága” is tőle jön, és hozzá megy vissza. Ezért „napos-fehér” vagy máriakék oly gyakran a pilisi ég. Vagy a napisten gyermekének a színét ölti fel vagy Mária kék köpenyét kapja magára a:

„kiválasztott hely, hol ősök ott azt ősök csarnoka, hol ott van Árpád vára és az Árpádok labirintusának földalatti birodalma”.

Most térjünk vissza egy igen fontos spirituális mozdulatra! Itt most a pálos rendiek fehér ruhája és a napkrisztus fénytulajdonságai kapcsán tegyünk egy számunkra fontos és kikerülhetetlen észrevételt. A magyar hagyomány azt hagyta ránk, hogy a fekete szín „megeszi”, „elnyeli-Ienyeli” azokat a mennyei világosságot alkotó „istenyi fényszikrákat, amiből Ő maga e világra született”. A fehér szín viszont „összehozza” a világosságot a világossággal” és láthatóvá teszi a fentiek igazságát a lentiek számára. Mintegy „házat ad” az isteni világosságnak és ezt az isteni fehérséget „belülről fehériti és tartja tisztán”.

Mindennek a tudatában járjuk körbe azt, hogy ezek a „különös magyar szerzetek” a nép által oly hően szeretett fehér csuhások miért is ragaszkodtak ehhez a szent színhez. Azt ugyan tudjuk az egyetemessé vált és e valóban fontos tény magával a nevével is bizonyító katolikus egyház feljegyzéséből, hogy a rendi ruha felvétele a -Szűzanya iránti tiszteletből történt -, ez minden bizonnyal így is igaz. Hiszen a keresztény magyarságot és a Szűzanyát akkor még több igen fontos „mennyei szakramentum” fűzte össze, amiről aztán később egyre kevesebb említés történik. Majd az idők nagy léptékű haladásának mintegy „egyetemessé” válásának köszönhetően ez a kapcsolat szinte elfelejtődik. Pontosabban megmarad, de mélyen a tudat alá süllyed és csak egy-két anekdota vagy ősi egyházi ének kapcsán kerül a felszínre, hogy aztán újra a mélybe hullhasson. A magyar „Jóisten” aranyos, fényes fiának Boldogságos Édesanyja, aki a magyarok „rég és őrző Istenes Édesanyja” lassan elfeledtetik.

A nemzet nagyasszonyaként ugyan megmarad emléke, de ezen emlékek spirituális motivációi, igen mélyről a felszínre hozott és sokáig ott is világló fundamentumai úgy tűnik, hogy végleg elsüllyedtek és csak azok morzsái maradtak a felszínen. A Nagy Emlékezet darabokra hullott a modern világ ateista súlya és szigora alatt. Ezen emlékezet valóban isteni csoda folytán megmaradt fényes emlékezet szerint az Istenszüdő „boldog” Édesanya „gyönyörű kék égszínű palástja” éppen akkora és éppen olyan méretű, mint maga a történelmi Magyarország. Ezen szándékosan a tudat alá nyomott népi emlékezet szerint Nagyasszonyunknak az égiektől kapott égszínkék palástját ellopták, és ezért nem tudta ráteríteni a vérző hazára. És a meztelenül hagyott vérző haza ezért vesztett el két szörnyű nagy háborút, és ezért is tudták testét oly kegyetlenül és máig példátlan módon széjjelszedni, Koppány testeként felnegyelni, „négy égtájnak” odadobni.

Az sem elhanyagolható mozzanat, hogy a Pilis ott van azon utolsó helyek lustrumában, ahol a hagyomány szerint az Istenanya égből lehullott-le-dobott köpenyét őrizték a magyarok kiválasztottjai. Ez nem is lehet véletlen. A Napisten anyjának ruháját hol is rejthették volna el máshová, mint magának a Napistennek a mágikus természet-birodalmában.

Sajnos e hagyományőrzete misztikus köpenyőrzés nem érte el célját. A hagyomány rejtett köre csak akkor zárul tökéletesen, akkor valósítja meg a köz által soha meg nem ismerhető tetteit, akkor működik tökéletesen, ha a legbelső hermetikus szálát nem „ejti el”, nem kerül, ahogy a középkor fogalmazta „idegen testbe - idegen lélekbe”. Mert ha így van, akkor kihuny belőle a fény, és bele zuhan a világok felszínén örvénylő nagy sötétségbe.

A pálosokat minden bizonnyal mély és bensőséges spirituális kapcsolat fűzte a Megváltó Úrjézus Édesanyjához, a magyarok és a haza „Jó Édesanyjához, aki ott fenn lakik égi nagyapja az Öregisten otthonában”. De mivel ez utóbbi már mélyen belenyúlik a magyar hagyomány oly sokáig kidobott és mostohán kezelt ősi legendáriumába, ne hagyjuk el veszni az odavezető utakat sem. Annál is inkább, mert e fehér csuhás magyar atyák, a nép által „hazás papoknak” nevezett pálosok minden bizonnyal nem temették el ezeket az utakat. Sőt a feltárt nyomok szerint éppen hogy kiásták, felfedték őket ott „ama nagy pilisi rengetegben”. Ismételjük meg hát az oly fontos kérdést, vajon milyen magyar őshagyomány szerinti aprópóól öltöztek fehérbe a „hazás papok”:

- ezáltal a Világosság Atyja egyből ráismerhetett a fiaira,
- a fehér szín védetségét adott minden sötét praktika ellen (fehér mágia),
- a fehér szín egyaránt a „színe”, a „ruhája” a keresztre Feszítettnek és a több ég felett lakozó Öregistennek, aki a régi magyarok istenei között ama legfelsőbb Nagyisten pozícióját foglalja el a magyar istenségek panteonjában,

- a fehér a természet nagy Alkotójának a színe, hiszen minden „zöld mögött a hófehér teremtés tiszta-szűz fehér színe húzódik meg”,

- a fehér a tiszta lelkűek színe, ezért makulátlan, és ami nagyon fontos csak „egyszer hordható”.

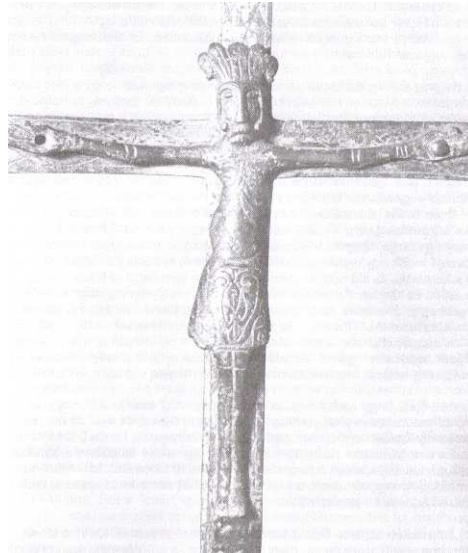
Nagyon sokáig makacsul tartotta magát az a legenda, hogy a Pilis északi határán, a Keszthőc környéki erdőségben valamikor „nagyrege” olyan fából faragott korpuzokra letek, amiknek az „arca pedig igen furcsa volt” és szokatlan módon tollkorona ékeskedett a különös krisztusfejekben. Ettől az igen „makacs” legendától maga Dr. Gallus Sándor sem tudott szabadulni még akkor sem, amikor már több ezer km távolságra Ausztráliában kezdett új életet. Ami igazán különös a kereszt, amire a kezek voltak rászögezve mindkét végén ovális fakörben végződtek.

Ezen ovális „fakörökben” két magyaros férfialak volt belefáragva különös kéztartással, egy bunda-szerű valamivel a ruháján. Tovább a hagyomány úgy tartja, hogy e „tollaskrisztusok” faragott ábrázolásain „forgó erők, növényi indák egyformán láthatók voltak. Annál is inkább érdekes ez, mert ez a keresztfa, és aki rajta és „benne” van, az a természet, a fák, a növények, az erdők és Minden Életek Ura, ahogy azt a néphagyomány tartja Róla. Pontosabban „...nemcsak az emberé, nemcsak az állaté, hanem az élő növényeké és köveké...”. Ennek a hagyomány útján fennmaradt „tollkoronás, különös arculatú Krisztus-ábrázolásnak, aminek a merőleges keresztfájának a végein bajszos magyarok láthatók igen kevés nyoma maradt fenn a népi műveltség hatását markánsan magán viselő magyar egyházművészetben.

Való igaz, hogy igen kevés az erről valló „nagy emlékezet”, vagy ahogy szoktuk mondani néphagyomány, de azért van. Kevés, de van. Itt van mindjárt az oly keveset emlegetett Ludas-pusztai körmeneti kereszt. Erről a Művészet c. folyóiratban Kátay Mihálynak volt egy kiváló és ebben a témában

valóban kikerülhetetlen fejtegetése. Mielőtt erre rátérnénk idézzük Kovács Évának a limoges-i zománcokról írt könyvéből azt a részt, amit a Ludaspusztai körmeneti keresztről írt:

„Körmeneti kereszt. Kettős kereszt, alsó haránti szárain karéjos táblák. A szárazon vésett szalagfonat, mely a hátoldalon, a szárvégeken ágakra bomlik. Korpuszán díszes korona és ágyékkendő, hosszabb haránti szárain papi ornátusban öltöztetett szentalakok. Aranyozott, vert, vésett, poncolt. Kissé sérült. Mag.: 41 cm.- Nagykőrös, Arany János Múzeum, ltsz.: 61.1.49. -Nagykőrös határában, Ludas elpusztult középkori falu templomának romjai között találták 1961-ben. Limoges-i hatásra készült magyar munka. 1270 körül.”

19. kép: Megfeszített Krisztus magyar körmeneti kereszten **Lelőhely:** Ludas-pusztá, 1961.

Forráshely: Kovács Éva: Limoges-i zománcok Magyarországon Corvina Kiadó, 1968. Képtár: 19. kép, fekete-fehér fotó.

Ezen keresztről való rövid informálás látszólag teljesnek és maradéktalannak tűnik. De ez a tájékoztatás nagyon szűkszavú, és ami a legszomorúbb, hogy a nem éppen a keresztény kultúrkörbe való különös jegyeket, amit ez a különös kereszt magán visel, azt a szakember sajnos meg sem említi. Ennek ellenére e felettébb rövid ismertetőből is kiolvashatjuk a kapcsolatot a nagykőrös mellett talált furcsa „körmeneti kereszt” és a pilisi legendáriumban megőrzött Kesztlőc környéki különös „pálos korpuszok” között. Kezdjük azzal, hogy e ludasi korpusz egyik legkülönösebb ismertetőjegyről, a koronáról mindössze csak annyi közöltek, hogy az „díszes korona”. Arra nem történik utalás, hogy ez a toll- vagy lángkorona, ami itt a Jézusból lett Krisztus fején található a magyar népi hagyomány által megőrzött ősi örökség. Röviden fogalmazva a régi magyar őshitben gyökerező szent testamentum „tollas” bizonyítéka. A szent tollnak és a szent tűznek a közös tulajdonságára való ráfigyelés és annak megőrzése, hagyománnyá tévése a föld régi népeinek a szent öröksége. Az a szellemi és fizikai bizonyítéknak egyaránt felfogható, a régi időkből hozzánk érkező tény, hogy Krisztus fejét tollkorona ékesíti, az perdöntő jelentőségű. Az Úristen egyszülött Fiának, a Kereszten áldozattá vált Megváltónak a fejét, mintegy gondolatainak „élő tárházán” tollkorona van, az minden anyagi világ fölé emelte annak viselőjét. Hiszen a régi nagy kultúrákban is a toll mindig az emberi létezés és a szellemvilág mezsgyéjén, az érzelmek megméretésénél volt jelen, nem is beszélve a tollnak a régiek viseletében való többretekű, szellemi fundamentummal bíró jelenlétéről. Jómagam minderről már írtam a Csontváry könyvemben (Gönczi Tamás: napúton, Ősvallás, mítosz, tradíció Csontváry művészetében), hiszen a szellemi dolgok fénylő útján a toll kikerülhetetlen és isteni bizonyosság:

„Talán nem is olyan meglepő, hogy Csontváry szerette a tollat, mivel a „toll könnyű, mint a lélek”. A tollnak, mint szakrális rekvizitumnak a használata az ősmúltba nyúlik vissza. A piramisépítő, egyiptomi napnép a tollat eszközként használta a túlvilági bíraskodásnál, mivel a toll könnyű, mint a fény”. Az új lét legnagyobb próbája a lélek megméretése. A lélekpróba, az ítékezés a Kettős Igazság Termében zajlik. Itt

áll a fő helyen, középen, a „megmérés epicentrumában” a mérleg, aminek az egyik serpenyőjében a halott szíve pihen, a másikban Maat hieroglifája, a (strucc)toll vagy az ülő istennő kerül. Mindezt megelőzve a terem bejárata előtt Hathor-tehén fogadja a túlvilágba érkezettet. A kapuk előtt démonörök állnak, és az érkezőnek tudnia kell mindegyik nevét. A lények és dolgok megnevezése - beavatás, így a szónak el kell hangzania, ismernie kell az új világ örét, mert ha nem ismeri fel a démon, allegorikusan a benne lévő hasonló szellemet, nem juthat be a másik világba. Az égbejutásnak komoly feltételei vannak. Ismerni kell, de úgy, ahogy a korai gnózis tanítja - könnyűvé kell válnia, olyan könnyűnek kell lenni, akár egy tollnak. S ez a lényeg.

Könnyűvé akkor válik a lélek, ha könnyebb lesz a tollnál. Erre kell hát e lélekmérleg. Ha a szív könnyebb a tollnál, a lélek jó feleletet adott, ha nem, akkor a köztes létbe kerül. Ott bolyong mindaddig, amíg tollkönnyűvé nem válik a lélek... A szívnek és a tollnak az okkult tudás szerint belső fénye van. A szív „ládája” a léleknek és zárjának kulcslyuka a szemgödör: a test lámpásának az ágya. Mindez a korai Egyiptomban hagyománya A szembe belenézve a szív ládájába látunk egyenesen. A szem fénye az ember fénytudatának bizonyítéka. Nemcsak a vallástörténet, a mitológia őriz kapcsolódást a fény-toll analógiára, hanem a néprajz is. A magyaroknál, akár a többi nép esetében a ruházaton, fejfedőn lévő toll - az ősi szakrális tudás emléke a „fényről, ami könnyű, mint a toll”.

Ha a magyar hagyomány „napos-tüzes” tollkoronát helyez a Megváltó korpuszára, akkor a hagyomány mintegy a szakrális, primordiális fényből készített tollkorona által naptulajdonságú Fényes Istenséggé ruhazza fel a keresztre feszített istenséget. Hiszen a fénytulajdonságokkal rendelkező toll egytulajdonságú a világosságot sugárzó nappal. Az egyiptomi misztériumban a szív megmérése is erről beszél. Ha az ember szív olyan belső tulajdonságokkal rendelkezik (napos, világos, fényes, tiszta és tollkönnyű érzelmekkel bír), hogy olyan könnyűvé válik, mint a „toll”, akkor a megmérésjói sikerült. A magyar néphagyomány a sötétet „rútnak és pokoli nehéznek” tartja, míg a világosságot olyan könnyűnek, mint a „napos tollnak pilléje” és ez a kijelentés a „napos tollnak” ad igazat.

Ebből a „napos tollból” volt és van fonva ama elfelejtett-eltüntetett magyar Krisztus tollkoronája is. Azé a Krisztusé, aminek a korpuszát egykor oly nagyon régen fából faragták ki ott a Kesztlőc környéki pilisi vadonban azok a „hazás” fehér atyák és a történelem számára máig ismeretlen erdei öregek, akiktől a pálosok vették a hagyomány szerinti „kincses tudásukat”. Ők azok, akiknek az emlékét oly kurtán-furcsán elmosta, eltüntette az idő. De nemcsak a magyar pálos atyák hullottak ki a történelemből, kiknek elveszett vagy romhalmazzá lett templomromjait, s azok csodásan faragott köveit ma is oly folyamatosan és csendes szorgalommal rothasztja az idő és pusztítja az elmúlás szele, hanem eltűntek azok a különös korpuszok is, amikről manapság csak a hagyomány beszél. Eltűntek, mert nem illettek bele a történelem „hivatalos folyásába”. Majdnem a kesztölci korpuszok sorsára jutott a Nagykőrös környékén fellelt, mívesen elkészített Ludas-pusztai „körmeneti kereszt” is, ami mint látjuk komoly rokonságot, és azonosságot mutat azokkal a történelmünkben oly furcsa módon kidobott, elvesztett pilisi tollas korpuszokkal.

Kezdjük az elején. 1961-ben Nagykőrös határában, Ludas elpusztult középkori falu templomának romjai között találtak valamit. Egy 41 cm magasságú, állítólag „Limoges-i hatásra készült, aranyozott, vert, poncolt, kissé sérült körkeresztet.” Ez a kereszt kb. 1270-es években készülhetett. Dr. Balanyi Béla a ludasi templom feltárójának közléséből tudomásunkra jutott, hogy ez a bizonyos kereszt a templom kőtörmelék rétegének az alján feküdt és a romok között semmiféle más anyag a kőtörmeléken kívül nem volt. Kátay Mihály barátom a kiváló festő, aki avatott szakértője a mitológiai és vallási hagyományoknak is mindebből azt a következtetést vont le a Napisten színbeváltozásai (Kísérlet egy középkori kultikus tárgy komplex elemzésére címmel) megjelent tanulmányában, amire már utaltam is ebben a fejezetben, hogy:

„A templom ezek szerint nem erőszakos rombolás, hanem tervszerű bontás következtében szűnt meg. Az épület felhasználható részeit nyilván elhordták, a kegytárgyakkal együtt. S miután keresztünk aranyozott, minőségi munka, alig sérült a földben töltött évszázadok dacára: „kiselejtezése” nem elhasználódása miatt történhetett. Az ok magában a tárgyban, ill. a tárgyon felsorolt motívumokban kereshető, ezek jelképrendszere lehetett az egyetlen indok, ami miatt egyedül ezt a tárgyat hagyták veszni a templombontás értelmi szerzői. Míg, ismétlem minden elhordhatót elhordták, az utolsó szögig. A kereszt erősen eltér a szokott formáktól, és ebben az eltérésben véljük megtalálni tárgyunk „bűnét”.

Ez egyenes és világos megfogalmazása a tényeknek. Minden bizonnyal egyazon „bűnök” vezettek a Kesztlőc környéki korpuszok eltűnéséhez, mint a Ludas-pusztai keresztnek a romok alá rejtéséhez. Ezen utóbbi kereszt vizsgálatánál egyet kell, hogy értsünk Kátay Mihállyal abban, hogy itt nem elégedhetünk meg azzal, hogy e kegytárgyat a Limoges-i vagy annak vélt ötvös-tárgyakhoz hasonlíttjuk össze és itt meg is állunk. Már csak azért sem, mert itt egyértelműen jelen vannak olyan az ősi magyar hiedelemvilágba vezető

szimbólumok és allegorikus képi utalások, amik valóban unikumnak számítanak. Itt van mindjárt az a feltűnő tollkorona, amit bátran nevezhetünk lángkoronának is. Amit, mint írtuk is egy igen semmitmondó kifejezéssel „díszes koronaként” írnak. Ennek igen frappáns meghatározását Nagy József adja meg azzal, hogy e tollkoronát „tollas fejéknék” nevezi és igen egyértelműen a népi műveltség máig megfejtetlen dokumentumaként kezeli.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a lélek testi otthonának nevezett fej tetejéből „kiszülető” lélektulajdonságú „tollbokrétnak”, hogy maradjunk nép nyelvénél, milyen fontos spirituális jelentése van. Fentebb utaltam a lélek megméretésének egyiptomi misztériumára és azon belül a „szív és a toll”, szakrális kapcsolatára. Akik még ismerték a toll okkult, a régi kultúrák örökségeként még sokáig élő, a „nagy szellemhez” (pl. az indiánok látványos és egyértelműen spirituális kapcsolatát a tollhoz) és a „testbe zárt” lélekhez való igen mély kapcsolatát - azok nem véletlenül tettek az „Új Isten” korpuszára tollkoronát. És természetesen nem véletlenül emelték pontosabban avatták ezeket a „Tollaskrisztusokat” kultikus tárgyá ott a pilisi erdőkben. Mintahogy az sem lehetett véletlen, hogy ezt a bizonyos keresztet ott Nagykörös mellett finoman fogalmazva nem véletlenül „hagyták hátra” ott a romok alatt. De nemcsak a tollkorona az, ami elgondolkodtat ezen a keresztben minket, hanem sok minden.

Itt van mindjárt a kereszt tövével az az egyenlőszárú körbe helyezett forgókereszt, aminek a keresztjei befelé keskenyednek és egy belső körre vannak úgymond ráfektetve, amint azt több kelta eredetű kőkeresztben is vitathatatlanul ott találunk. Nem is beszélve arról, hogy ez a kereszt mintegy balra van elmozdulva. Pontosabban meghatározva „balra forog”, az óramutató járásával ellentétesen olyan irányt vesz amilyen irányban a régi rítusok járták körbe a „szakrális epicentrumot”, azt az abszolút közepet, amiről Eliade remek meglátással azt írja, hogy „az a hely, ahol a földi világ összekapcsolódik a föld feletti szakrális világgal.”

Tagadhatatlan, hogy ezt a balra forgó szent örvénylést vette át és ismétli meg a keleti kereszténység azzal, hogy a rítust végző pap balról jobbra „kerüli meg” az oltárt, vagyis a rítus szent központját. Tovább menve ebből a forgó szent középből, mint szent fának az élő-forgó (népies mondva: élve-mozgó, pörgő-forgó, finnyé-szaladó, pörgve-születő stb.) tövéből kihajtó szent fa pontosabban „szent keresztfa” úgy indul meg, úgy kezd magasodni az ég felé, a világosság irányába, hogy ebből a szent pörgésben lévő „világító töből” két egymásba fonódó inda kezd felfelé futni a keresztfán. Ami végig is fut rajta. Sőt e kettős kereszt kisebb felső merőleges „keresztágán” is végig fut, mégpedig úgy, hogy egymásba hajolva vissza is fordul rajta. Majd ezt a végig futást és visszafordulást meg is ismétli „a kettős kereszt kisebbik keresztjének felső égbe kapaszkodó részén is. De hogy teljes legyen az összkép ugyanezt az indás „befutást” megtaláljuk a kereszt hosszabb haránti szárán is, ott, ahol a korpusz kezeit találjuk, mégpedig egyenes vonalban kifeszítve és felszögezve. Hogy is fogalmaztak a pilisi eltűnt tollas korpuszok kapcsán: „Forgó erők, növényi indák” találhatóak azon a keresztben, amire e korpuszokat rátették. A dolog több, mint elgondolkodtató.

Akár csak a magyar népmese, ami így örökítődött meg: „ott túl minden országokon, ott magasodik az Öregisten hatalmas fája törzsére két nagy inda csavarodik. Törzse felnyúlik, egyenest fel az egekig. S ami táplálja örökkön-örökké ezt a csodafát az nem más, mint a Nap, amiből életét veszi minden élő, még maga a magyarok Öregistene is tőle kap lámpást, erőt és folytatást. E fának legalján ott vannak a nehéz bőrűek és bőr nélküliek, míg a tetején nagyon közel a világító sárga Naphoz ott vannak a tollasok. Mert a toll mit ruhául kaptak ezek a fenti lények a legfentebbről való könnyű, fényes és igazságmondó”.

Mint olvashatjuk a magyar mitikus alapokkal rendelkező, minden bizonnyal ősmesében a nagy és halhatatlan égigérő fa legtetején ott találjuk a tollat, a tollasokat, mint ahogy az a magyar hagyományt és a keresztény tradíciót „eggyé tevő” különös korpuszokon is ott található, mégpedig a keresztfára tett Megváltó „legtetején”. A test szellemi otthonának „magasán”, vagyis a Napkrisztus fejének tetején. Így lesz az analógia tökéletesen teljes és letagadhatatlan.

Nos már beszéltünk a „szárakon vésett szalagfonatról”, ami igen karakteres módon még a hátoldalon is megjelenik és a „szárvégeken ágakra bomlik”. Most beszéljünk egy kicsit a „hosszabb haránti szárain papi orná-tusba öltöztetett szentalakokról” is. Emlékezzünk csak, amikor azokról a bizonyos „kesztölci korpuszokról” volt szó, említettük, hogy a kereszt, amire ezek a korpuszok voltak felrakva a kezét tartó szárvégein különös ovális fa-körök voltak láthatók, amiben „két magyar bajszos férfialak volt belefარagva egy bunda-szerű valamivel a ruháján.” Ezen a megfogalmazás jobban odafigyelve kísértetiesen hasonlít azokhoz a „papi ornátusba öltöztetett szentalakokhoz”, akik történetesen egy sajátos szakrális pózban vannak, különös kéztartással és úgy is mondhatnánk, hogy egy bundaszerűen szinte mindent elfedő

„ornátusban”. És pont azon a keresztszár végén lévő kitüntetett helyen, ahol a Limoges-i zománcok esetében nem kis személyiségek, mint az Úr édesanyja, Mária és az úrnak „oly kedves” János figurájának kellene lennie. De nem így van és ez fontos és elkerülhetetlen momentum. Oly annyira, hogy megkérdőjelezi magát a Limoges-i hatást is. Szabó Lajos a Mária és János helyett jelenlévő különös alakokról így nyilatkozik:

....ezekről csak annyit tudok mondani, hogy mindenképpen a népi műveltségéből jöttek... mégpedig abból az elfedett és nagyon mélyre száműzött vallási hagyományból, aminek nyomait elfedte, letakarta az emberi szándékosság és részben a múltó idő is”.

Ha megmaradnánk a Limoges-i hagyománynál, akkor vajon miért nem Mária és János alakja van ott, ahol a limoges-i munkák esetében azoknak lennie kell. Kátay Mihály jogosan jelenti ki, hogy: „Máriát püspökre felcserélni, már nem naivítás, hanem olyan durva hiba, amit mester nem követ el.” Sokkal inkább azon inkulturális hatások egyikével találkozunk itt a Ludaspusztai kereszten, vagy láthattuk volna azt ott a Kesztölc környéki erdőben, ha ott hagyták volna, ami egyértelműen bizonyítja, hogy a régi magyar hagyomány hogyan „keresztényesedett”, alakult stílusjeggyé a keresztre feszített Úrjézus ezen ábrázolásainál. Hogy idővel miért is kopott el, veszett el, hullott ki a művészetből ez a régít az újjal ötvöző stílus, arra is megválaszol Kátay Mihály a kiváló művész:

„De mint tudjuk, egy-egy megtúrt keresztényesített „pogány” hittétel vagy jelkép egy idő után, az egyházban beállott változások következtében, „eretnekséggé”, üldözötté vált, és akkor menthetetlenül elpusztították.”

Vagy úgy is fogalmazhatunk főleg a jelképek esetében, hogy vagy eltüntették a régi hagyomány szimbólumait vagy átváltoztatták és csak egy rövid, átmeneti ideig hagyták a két vallás dolgait „összebékülni”. Jómagam Gondos Bélával együtt többször is megpróbáltuk már nyomon követni a templomművészetben azt a nem könnyű utat, amin végig haladva a korai kereszténység „krisztuspárduca” kezes báránnyá szelídült és szimbólum szinten több igen karakteres, az eredeti szimbólumhoz képest teljesen eltérő jelentésformát (zászlósbárány, áldozati bárány stb.) vett fel.

A probléma ebben a különbözőségben van. A krisztuspárduc lassú majd egyre gyorsabb metamorfózisai következtében megszülető új lény (bárány) az eredeti párduci tulajdonsághoz egyáltalán nem hasonlatos tulajdonságokkal rendelkezik, ami végül is a célja lehetett a krisztuspárduc báránnyá válásának. Ezzel a folyamattal teljesen ellentétes átváltozás az a nagyon ősi metamorfózis, amikor az a bizonyos koronás táltos mellén szétszakítja a füles griff bőrét és kiszáll belőle. Itt a madárból, mint égi állatból úgy jön át az égi karizma, hogy önnön magából egy táltos lép ki, mégpedig koronával a fején, ami egyértelműen az égből kapott karizmának a biztos „koronás” jele. Erről az igen fontos mitológiai alakváltozásról is tudunk képet mutatni, mégpedig Kiszely István remek könyvéből.

20. Kép: „Koronás táltos: mellén szétszakítja füles griff bőrét és kiszáll a griffből” (K.I.)

Forráshely: Kiszely István: Honnan jöttünk?

Hatodik Síp Alapítvány, Új Mandátum Könyvkiadó, 1992, 255. oldal, jobb felső kép

Míg a griffből kilépő táltos a karizmát lehozza, mintegy kiveszi magát az égi állat testéből, és a földre helyeződik a koronás táltos által, addig a krisztuspárducnak, mint a karizma tüzes, harcos állatának báránnyá alakulásával elvész a karizma tüze. Ennek elvesztésével természetesen a hit mélyebb gyökereiben is tudatos és igen szomorú jelentős változás ment végbe. Ez a bizonyos változás temette a föld alá azt a bizonyos Ludas-pusztai keresztet éppen úgy, mint azokat a különös tollas korpuszokat ott a Pilis mélyében. Ezen pilisi „pálos keresztet” eltűnésének az ideje éppen úgy a múltba vész, mint a Ludas-pusztai templom lebontásának az ideje és az oka. Talán nem lepődnek meg az ebben a témában kutatók azon, hogy ez a templom bizony körtemplom volt. Igen ritka négykaréjos rotunda. Ami nagyon egyedi forma a magyarországi templomok között. Ezzel kimondtuk azt is, hogy itt egy igen-igen ritka és ősi hagyományokat őrző templom lehetett ez a Ludas-pusztai egykoron. Ez az egyedi jelleg Q. Molnár Verának is feltűnt. Annak a kutatónak, aki több évtizeddel ezelőtt a magyarországi rotundákról írt egy kihagyhatatlan alapkönyvet. Ő írja hogy:

„egyedi alaprajzára való tekintettel az sem lehetetlen, hogy más célt is szolgált, mint a kisalföldi falu plébániatemplomáét.”

Ez a megállapítás minden bizonnyal igaz, hiszen már maga a mérete (5,60 m belső átmérőjű), ami kis méretével, ahogy Kátai Mihály fogalmaz: „a római egyház szertartásaihoz alkalmatlan, mert a hívők nem férhettek be és a római egyház soha nem végezte szertartásait a hívőktől elzárta”. De nemcsak Kátai Mihálynak, hanem többeknek is feltűnt (Nagy József, Horváth István), hogy ez a templom igen kicsinyke és szokatlan méretű. Felvetődik a kérdés talán egy korai „magyar kereszténység” kis temploma volt-e ez a bizonyos alföldi templom. Talán a nimródi hagyományokat őrző régi tűztemplom korai keresztény változata, amiről már beszéltem a Pilis kapcsán a Nimród gyűrűje c. könyvemben? Tudjuk jól, hogy az egykori kerek templomoknak el kellett tűnniük vagy meg kellett változniuk. Így ír Kátay Mihály a Ludas-pusztai templom elpusztítása kapcsán:

„Nyitott kérdés, hogy kik, mikor és miért bontották le véglegesen a ludasi templomot? A kerek templomoknak mindenesetre el kellett tűnniük, mert naptemplomszerű ősi formájuk a pogány múlt emlékét idézte. A ludasi templom lebontása a gótikával beállott vallási változás és szigorú központosítás miatt történhetett, s vele együtt a falu is megszűnt, népe betelepült Kör-Ős-re (Nagykörös XIV. sz.-i neve). Az összevonás biztosította az egyház számára a nagyobb ellenőrzés lehetőségét, és a korábbi „nemzeti” vallási hagyományok eredményesebb elpusztítását, ami a kis falvakban szinte lehetetlen lett volna. Mivel pedig történelmünk tanúsága szerint a hivatalos egyház mindenkor csak azt pusztította el, amit nem tudott felhasználni a maga céljaira, és ami nyilvánvalóan a számára káros ősi múlt emlékeinek továbbélését jelezte, bizonyosak lehetünk abban, hogy maga a kerek templom is ehhez az „ellenséges” hagyománykörhöz tartozott.”

Ezen magyar kerek templomok csak és kizárólag kerekességük, égi-földi teljességük, kozmikus-karizmatikus „megfeleltethetőségük” feladásának az árán maradhattak meg a jövő számára. Naptulajdonságuk feladására szükség volt, mivel ősi kerek formájuk a régi pogány magyar múlt emlékét mutatta fel a történelmi időkben. És itt és most elgondolkozhatunk azon a tényen, hogy miért csak templomromokat találunk a Pilisben. Annál is inkább különös ez a tény, mert ez a vidék úgy tudjuk, hogy mindig is elzárt „királyi” vidék volt, ahol a nemzet szakrális eseményei történtek. Ez a vidék az, ahol már az ősidőktől fogva „egy folyamatos lakottság” nyomait bizonyítja a régészet. Ez a különös hely az, ahol a pálos „fehér atyák” különös méretű, kis fehér templomai épültek egykor. Ez az a hely, ahol a máig ismeretlen „erdei öregek” kozmikus tulajdonságokkal bíró „tündérútjai” bújnak meg. Ezek a régi utak voltak azok a régi ösvények, amiket a pálosok újra „megtisztítottak”, „működésbe hoztak”. Talán éppen ezért rom itt minden, amit emberkéz alkotott. De a romok megszólalnak „ha a honfi szív és akarat” megnyitja némaságuk.

70. Fény és por

„S ennek a csodás transzfigurációnak két bizonyítéka van, az itt járt fény és amit az meghagyott egy kevéske por....”

(N. A. Siebert)

„...kik segédeimül választottak az égiektől azok fénnel - nagy fénnel távoznak, hogy a sötétség gonosz ösvényén nektek egy utolsó jelet adhassanak”.

(János Mester)

„...íme a nemes élet elején és végén ott a csoda. A letagadhatatlan nagy misztérium. Az életbebukást és az onnan való távozást soha sem esetleges véletlen szülte dolgok határozzák meg. Éppen ellenkezőleg, szigorú vállalás van mögötte. Ennek a mindenségéből jött vállalásnak pedig rendje van. Aki ezt nem tudja az nem ismeri az időtlenség ciklikusan újra és újra feltámadó, elpusztíthatatlan pogány arcát, annak örök rítusát. Azt az arcot, ami a nagy természetben újra és újra reánk köszön. Ez a Nagy Valóság tiszta fényt és a testek esetében némi anyagi maradékot, hamut vagy kemény port hagy hátra.”

(N. S.)

„A hagyomány őrizte dolgok nem véletlenül maradnak ránk bármilyen különös is legyen azok mondandója. Mélységük hatalmas, érdek nem köti őket. Éppen ezért világosak és elpusztíthatatlanok....ez a mi nagy szerencsénk barátaim ebben a nagy éjszakában...”

(E. Stoll)

Már régtől fogva nehezen tudják hova tenni a régi magyar hagyomány „fénnel jöttek, fénnel mentek” kijelentését. Ez a mondás igen sok összefüggésben felbukkan és nem nagyon értelmezik azt. Elfogadják, hogy van, hogy mondogatják, de nyomába nem igen eredt senki. Ha valaki valami jót tapasztal és ennek a jónak nem tudja megnevezni forrását, az okozóját igen gyakran főleg az idősebbek részéről ezzel a mondással szembesül. Ha Árpád-házi csodás szentjeink kerülnek szóba - rájuk is ezt mondják.

Ha valaki „nagy áldozatot” tett akár egy mozdulattal vagy akár egész életével és különös módon, gyorsan távozik az életből, rá is azt mondják -fénnel jött fénnel ment. Jómagam először Csontváry könyvem írásakor szembesültem ezzel az ezoterikus, minden bizonnyal a korai középkor „eretnek-hagyatékának” tekinthető, fénymisztikához erősen kapcsolódó különös mondással, mégpedig többször is egymás után. Leginkább az volt rám nagyhatással, amikor egy festőművész könyvem bemutatóján, amikor Csontváry halála és tömegsírral való „megajándékozása” került szóba az alábbiakat közölte velem:

....nem baj, úgy is a fénnel jött, a fény útján haladt és a fénnel ment is el. Ha a nemzet bír majd a világosság adományával, akkor úgyis találkozik velem, ha nem, akkor meg úgy sem lesz rá szüksége. Mivel egyszerűen másvilági lesz a számára...Ott abban a sírban úgy is már csak csont és por. Inkább nehéz por...a fény már hamarabb elment...és ez a lényeg”.

Mi tagadás a dolog megfogott, ott motoszkált bennem jó sokáig, annál is inkább, mert már igen régóta érdekel minden, ami a spirituális fénnel, az azt kiváltó szellemi ébredéssel és annak „fenti és lenti” történetével összefügg. Amit az öreg mondott valóban telitalálat, amit Csontváry könyvem címe példáz a legjobban - Napúton.

Több évvel e találkozás után, amikor a Pilissel kapcsolatban gyűjtöttem anyagot újra szembe találtam magam ezzel a mondással, ami újabb megdöbbenést okozott. Éppen azután keresgéltem, hogy vajon miért éppen a Pilist választották a pálosok e magyar rend otthonául. Hiszen ez a hely „any-nyi pogányságnak adott már otthont oly régóta már”. S akkor egyszer csak ott és nem másutt, mintegy „isteni fénylátomás (!) segítségével megalakul ott egy magyar rend és nyolc rövid időn belül:

„otthon lesznek ott a Pilisnek mondott erdős-hegyes vidék fehér hegye (!) környékén és a hely is otthonául válassza őket igen hamar”.

Nagyon is igaza van Horváth Lászlónak, igen hangsúlyosan tetten érhető itt a hely és a szellem kapcsolata a rend és a Pilis összefüggésében. Ráadásul megjelenik itt valami régről hozott tudás töredékes, a magyar lélek mélyéről való felszínre hozása. Egy nagyon mélyről felemelt szellemi hagyaték keresztény köntösben való óvatos, de igen karakteres felemelése. Látszatra igen meglepő módon egy egyiptomi szentet

„...vesznek azok istenes vezetőül maguknak és úgy is hívatták magukat a tanult világ nagy megdöbbenésére”

Erről az igen sajátos és szokatlan, többeket meglepő névválasztásról már írtunk ebben a könyvben, de most sem hagyhatjuk ki Remete Szent Pálnak a rend nevével védőszentjéül való választását. Annál is inkább, mert ezen thébai remete által egy már igen régóta lefedett, ha úgy tetszik agyonhallgatott ősi spirituális hagyaték került újra „terítékre”. Ha igen vékony szálon is, de még emlékszik a magyar hagyomány arra, hogy egykor a magyarok mielőtt:

....kör alakú templomokat emeltek volna a tűznek, víznek, szélnek, égi nagyerőknek barlang volt az ő templomuk, melyben az égi fény tüzét őrizték a külső tüzekkel szemben”.

Nem vitatható Kandra és Ipolyi fáradtságos gyűjtése, ami által a magyar mitológia rámaradhatott az utókorra. De - és ezzel Nagy Ferencnek kell igazat adnunk, még jobban oda kellett volna figyelni a „hagyomány folyójának a medrére, oly lassan de biztosan kidobott ősi emlékezetnek”. Ezt a tényt a fenti idézet is remekül példázza.

A magyar pálosok által magukhoz emelt Remete Szent Pál-féle szellemiségben benne van a barlangnak, mint egy ősi „nimródi kerek templomok előtti” szent helynek a meg- és felmutatása. Amint az meg is történt a pilisi barlangvilágnak a pálosok által való belakása és szószserinti újraszentalése által:

„Nem kétlem, hogy e helyen két világ egy földi és egy égi találkozik egyfajta szent egyesülésben. Ez a rend (pálos) mindkettőt használta és ismerte úgy és hasonló módon, mint azok a régiek tették egykor. Kereszténységük ott világított abban az önmaguk által újra felismert, a legendákban, a mesékben oly frappánsan meghatározott kerek világban. Abban a szent körben, amin belül ott világolt a nemzeti régi és új hite, a honfiúi szeretet és az Igaz Isten által a tenyerén hordott, füves-fás-virágos természetnek a misztikus szeretete, amit a magyarok Boldogasszonyanyjának az élő és örökké kedves, mindiglen újjászülető ruhájának tartottak. Ahogy a hagyomány tartotta róluk megszentelték ők ott a barlangokat, az erdei utakat, a fákat, az erdei kis virágokat és a Magasságostól küldött tiszta világosságot is, ami fény alakjában hatolt bele a természet sötét vadonába...”

Nagy József ihletett gondolataihoz nem igen lehet semmit sem hozzá tenni, de elvenni sem. Máig nagy misztérium és gyarló értetlenség veszi körül a pálosok egyáltalán nem véletlen szülte névválasztását. És ezzel összefüggésben persze azokat a „hivatalos mezsgyén belül” megmagyarázhatatlannak tűnő vallás- és művészettörténeti hasonlóságokat, mintegy „egytről fakadást”, amit remekül példáz a tehetséges magyar egyiptológus, Vörös Győző felfedezése körül kavart vita. Ennek a történetnek külön fejezetet is szántunk e könyv lapjain, a Pilis Titkaiban. Azzal, hogy a pálosok ezt a barlanglakó egyiptomi szentet választották „nevükként magukénak”, egyúttal a barlangban őrzött szellemi világosságot is magukhoz emelték. Azt a belső égi fényt, mint égi fentről kapott világosságot, amit a régi magyar vallás tűzkultusza rituálisan elválasztott és megkülönböztetett a külső „füzeektől”. Ez a belső világosság és primordiális fény a bölcsesség és a teremtés egy itt a földön ajándékba kapott „fénydarabja”.

Az isteni jelenlétnak ez a fajta szellemi megközelítése egyaránt megjelenik az eretneknek nevezett középkori vallási mozgalmakban éppen úgy, mint a korai pálos misztikában, amit a hagyomány az utókorra hagyott. Tudjuk, hogy a „fehér pálosok” a tűzben Isten lelkét látták és kapták. Tudjuk, hogy útnak indulásokat mintegy megszületésüket tüzlátomás okozta. Ez utóbbi egyébként a hivatalosnak tekinthető egyházi hagyományban is elég karakteresen jelen van. Maga a rendi ruha eredetét a tradíció összekapcsolja a Boldogasszonyanyánk, mint Szűzanya iránti tisztelettel és annak a vallásos, tiszta lelket előntő „fehér világosságával”.

Már említettük ebben a könyvben a pálosoknak azt a népi hagyomány által fennmaradt különös tulajdonságát, hogy ott a Pilisben „egyszerre itt is, ott is megjelentek, pedig nem látták őket ide-oda menni.

Nos ennek az első hallásra rejtvénynek tűnő jövés-menésnek az oka minden bizonnyal az a tény, hogy a pálosok a pilisi barlangvilág kiváló ismerői voltak. S a föld alatt, a barlangokban „hosszan közlekedtek”, vagyis bejárták a pilisi alatti egész barlangvilágot és hol itt, hol ott jöttek a felszínre. Az viszont már nem a fizikai jelenségek közé tartozik, hogy a másvilágra költözésük a népi „nagy emlékezet” szerint nem éppen hétköznapi események között folyt le. A dolgok egyfajta vallásos-idealisztikus emlékezete szinte természetes is egy olyan rend esetében, akik „túlzottan közel kerültek a nép mindenféle régi emlékeket őrző vidéki rétegével. Ráadásul remete életet folytattak.

Isten minden teremtményének (fák, növények, állatok, „élő kövek (?) lelkét „ott (Pilisben) pedig tisztelték”. De mindezen természetesnek tűnő idealizáláson túl különös és szokatlan egyezéseket találunk a hagyomány már-már teljesen elfeledett, múltban hagyott emlékei között. Arról van szó, hogy a „minden jó lelket oly nagyon szerető pálos atyák” halálakor két egymásnak teljesen ellentmondó körülmény történt. És ez a két nevezük úgy, hogy körülmény makacsul és következetesen ismétlődik a magyar hagyományláncon belül. Oly annyira így van, hogy egyes extrém esetekben mintegy egymást ki is egészíti a két egymással teljesen ellentétes emlékkincs.

Egy régi ezoterikus feltételezés szerint úgy haltak meg e derék pálosok, hogy testüknek „bizony nyoma veszett. Csak szép fény és földfogadta por maradt utánuk”. Kiss Ferencz nem kommentálja, hogy mindez miért is volt így, ha így volt. Mindenesetre ez az igen réginek tűnő emlékezet igen makacsul fel-felbukkan különböző nem várt helyeken. János Mestertől tudjuk, hogy akiket segedelemül választottak az égiek, azok fénnel távoznak.

És ő meg is mondja, hogy miért. Azért mert „hogy a sötétség gonosz ösvényén” nekünk jelet adhassanak. Itt már azért van egy kis fogódzónk. Ha ez bizonyos sötét ösvény a világi életre vonatkozik, akkor itt egy igen erős demiurgosz hagyomány sejlik fel egy nem éppen pozitív tulajdonságokkal bíró teremtővel kapcsolatban. És ebben az esetben a testelhagyással megjelenő szépnek és tisztának tartott fény valóban egy jel lehet földi éjszakában.

Ama „földfogadta” por esetében már jóval kevesebb sejtésünk, információnk van. Annyit azért tudunk, hogy a vallási hagyományok kutatói Eliade, Driver, Gibson, Cambell, mind úgy tudják, hogy az amit a test a másvilágra nem tud átvinni önmagából az föld, por, homok, hamu formájában válik teljesen a földdé. Azt is tudni véljük a hagyomány örökségének a jogán, hogy akiben „minél kevesebb a föld, az annál fehérebb, annál jobb, annál bölcsőbb”. Ezért fehér a főpap, a nagyvezér, nagy öreg, a mindenkori „magasan látó, magasról néző, a földtől a legtávolabb látó” ruhája, nem véletlenül mondja a hagyomány a pilisi pálosok esetében azt, hogy:

„Lesznek azok testben és lélekben pedig világos fehérek, laknak pedig azok a természetben, mit az Úr teremtett a világosoknak”.

„...a fehér színt a fénytől kapták, amiből a jólélek megszületik és fenntartja önmagát.”

„Milyen lehetne más azoknak (pálosoknak) a ruhája, mint a helynek a színe, ahol az ő bölcsőjüket kijelölte az Úr, hogy megmutassa magát nekik.”

„a Pilis fehérsége okán akarta őket odaszületni. Oda is születtek. És miután megerősödtek felemelték a hazát oda, ahol annak a helye van”.

„az isteni akarat olyan földön jelenik meg, ahol közel az ég és közel a földnek mélye. Ahol fel- és lejárás van. De a fel- és lejáráshoz világosság kell, belülről jövő, őrzött világosság. Ezt a világosságot viselik magukon fehér fényként (a pálosok)...”

Mint látjuk minduntalan az utunkba kerül a pálosok kapcsán a jó szellem fény természete. A világosság, a fehér és persze az a természetes közeg, ahol maga az „istenadta fény a maga otthonába világít”, vagyis a természetben. Majd több száz esztendő elteltével épp olyan hirtelen, ahogyan az megszületett épp oly hirtelenül és hihetetlen módon ki is tiltatnak a szép magyar hazából. Dacára annak, hogy ők oly közel voltak a „hites népiélekekhez” mint egyetlen más rend sem. Mi ennek a csodás és gyors „felfénylésnek” és ez a hirtelen szinte az egyik napról a másikra való kitiltásnak az oka. Az máig titok. És a helyzeten az sem segít, ha szinte rutinból misztifikálásnak nevezik azt, amire nincs magyarázat.

Most miután foglalkoztunk a „fénnel és porral” való távozással, említsük meg az ezzel teljesen ellentétes „haláltalan halált”, amit szintén a pálosokkal és a Pilissel, mint helyszínnel szoktak emlegetni.

Arról van szó, hogy a hagyomány igen erős emlékezete szerint a pálosok csak „elalszanak”, de bármikor, amikor az Úr úgy akarja, akkor felébrednek és teszik a dolgukat, vagyis „segítik a magyart és annak hazáját, hogy büszke lehessen rá annak égi édesanyja”. A legenda arról beszél, hogy gyönyörű márvány koporsókban ott alusznak ők a pilisi pálos barátok valahol, valamelyik barlang mélyén. Önmaguk belső fényétől „világoltan” és várják a felébredést. Ez a legenda vagy mese attól válik egy kicsit megdöbbentővé, hogy ennek a mesének a száalai nagyon messzire vezetnek. Összefonódnak máig körbe nem járt templomos legendákkal, a messzi Dél-Franciaország katar hagyományával és egy olyan lovagkultusz tudatalatti és erős dualisztikus hatást mutató, máig ható és jelenlévő emlékeivel, aminek a nyomai nagy kört leírva, de ide Magyarországra, a középkori magyar birodalomba vezetnek vissza.

Tegyük fel az önkéntelenül is megfogalmazódó kérdést vajon miért?

Miért ide Európának a szakrális földrajz szerinti mitikus közepére, a szent magyar Pilisbe vezetnek olyan nyomok, amiket egy ideig, ha nem is könnyen de követhetünk, de egyszerűen csak, mintha elvágták volna a hagyomány szálait és a valóságból minden a népi emlékezetbe, a mesékbe, a legendákba szorul vissza. Csak ott kapott jogosultságot vagy most már talán ott sem? Hiszen új mesék, új legendák fedik le a régit, az eredetit.

Mindezen „újdonságok”, új legendáriumok, új történelmek ellenére létezik egy lefedett, eltakart szellemi hagyománya az európai középkornak, aminek a központja ide fókuszálódik a mi magyar Pilisünkbe. A Pilis romvilága talán ennek a rommá tett, elfedett hagyománynak az elpusztított fizikai bizonyítéka. Vagy csak mi kapaszkodunk bele olyan csak látszólag összefüggő dolgokba, amivel jobb lenne nem foglalkozni. A már csak emlékekben sem élő bolondbúcsú kapcsán felemlített templomosvár ott a Pilisben valahol, ami már „akkor is romos volt”, csak felmenőink kitalációja lenne?

Csak lázalom és fantázia? Akárcsak Isten fénye és a föld pora, ami a kiválasztott „tiszták”, többek között a pilisi pálos atyák „fényel és porral” távozásának a spirituális okának mondanak. Reméljük mindez a régvolt egy elfelejtett vagy elfelejtetett valóságának a mára már nehezen körvonalazható, rejtett, de igaz része. Hinni kell hát a múltnak. Tisztelve a régmúlt emlékeit még akkor is, ha azok már csak romokként léteznek a jelen számára. Egyszerűen azért, mert tanúságuk nélkül az ember elvész a földről. Ne feledkezzünk meg arról, hogy a múlt soha nem hazudik. Akárcsak Isten és a Föld sem.

71. Hol páva száll lélekre

„ Hol páva száll lélekre
annak is a legmélyibe „
(Balogh Endre gyűjtéséből)

„ Páva fedi pecsétetes közepit
ott is isteni rejtekit „
(Oláh István)

„...aranyos ott a szarvas és a páva,
mi régi leiködre végleg rája szála „
(Tóth Ferenc Mihály)

„... a páva száll, pedig valójában nem tud szállni, vizet visz és
beszél is! Nyilvánvaló, hogy mint jelképes madár szimbolikus
ereje lévén képes ennyi mindenre „
(Móser Zoltán : Az ősök udavrában)

„ A páva pedig csodaszép napmadár. Az ő otthona a napisten
otthona főleg, ha ez az otthon napos és közepen van...s miért
van olyan kardinális helyen ez a csodamadár a magyarok
népművészetében, és száll fel mindig oda fel a magasba,
holott neki ez köztudottan nem erőssége? Hát azért, mert
egy napnépet mi is emelhetne oly közel az istenéhez, mint az ő
istenének az ezerszínű büszke nagy madara, amit úgy hívnak,
hogy páva...”
(Tóth László : Egyről és másról)

A magyar hagyomány Árpád-házi királyaink „királyi vadsparkjában” élő igen különös állatokról őrzött meg számunkra érdekes híradást. Mányoki szerint szent királyainknak a Mindenhatótól kijelölt „istenes vadászparadicsomában ott Esztergom alatt” a szivárvány ezer színével „pávázó pávák” és a pánosok derék címerállata a lomha léptű, de fejedelmi kinézésű, „aranyos oroszlán” is otthonra talált, hogy az aranyszarvasról ne is beszéljünk.

A pilisi vagy Pilis környéki „aranyoroszlánról” már az „esztergomi oroszlán” újra megtalálása óta igen közeli kép alakult a magyarság újra megtalált mitikus történelmében, mint az égi szakrális királyság egyfajta szimbólumállatáról. Az, hogy valójában éltek-e oroszlánok egykor a „királyi” Pilisben, még nem derült ki. Mindennek a konkrét elutasítását már csak azért is megkérdőjeleznénk, mert túl sokszor tűnik fel, ha más hogy nem, hát jelképi szinten itt a középkori Magyarország egykori fővárosában és annak alatta, a szent Pilisben is, mégpedig a „nagy emlékezet emlékezetében”. Ami úgy tűnik kitörölhetetlenül jelen van a nemzet gondolkodásában.

Habár minket inkább a jelképi jelenlétük érdekel inkább, mint a tényleges egykori ottlétük. Ezzel nemcsak az oroszlánok esetében vagyunk így, hanem a pávák kapcsán is.

Annál is inkább, mert mindkét madár napállat - és lévén a magyar is napnép - nem lehet véletlen e két furcsa, első hallásra nem oda való állatnak a jelenléte a magyarok szakrális központjában, ott a szent Pilisben. Ez a különös hármasság spirituális nap-kapcsolódás és jelképiség több, mint figyelemre méltó. A napemanációk ezen igen erős vallásos tartalommal telített megjelenése és egyfajta a régi hagyományhoz kapcsolódó szoros kötődése több, mint jelzés értékű. Különösen akkor, ha e két különös állathoz még hozzávesszük a magyar őshagyomány „fénytartó vezérállatát” az aranyszarvast, ami szintén ezen a területen élt és „legelészett”, mert akkor végképp bizonyosságot kapunk arról, hogy nem járunk tévúton.

A páva, mint jelkép a történelem mélyére vezet minket. A páva égi-földi életét követve eljutunk ahhoz a bizonyos aranykorhoz, ami mai jelenünktől sajnos igen távol van. Olyanok is vannak, akik Kelet-Indiáig követték a nyomát, ahonnan valószínűleg Nagy Sándor révén került Görögországba. Sokkal izgalmasabb az

a megközelítés, hogy a páva nem másnak, mint Buddhának a Felébredtnek a jelképes szent madara. Ugyanígy Hérának (Junónak) is a szent szárnyasának vélik a büszke pávát. Mindenesetre érdekes, hogy az analogikus gondolkodást, a szimbólum szinten való megértést és azok mondjuk úgy, hogy használatát a jelenünknel ezerszer jobban értő magyar középkorban és annak szent területén (a Pilisben) ott találjuk Buddha madarát, ami történetesen „fényállat”, pontosabban tündöklő napmadár. Ez a tény hatalmas, „napvilágosságot” sugárzó dokumentum és megtalált újabb bizonyítéka egy napkultúrának itt a Kárpát-medencében.

Ami nem máshol van, mint Európa szellemi és történelmi középpontjában, a magyar Boldogasszony „fényes vidékén”.

S hogy itt a Pilisben miért éltek egykoron napállatok (aranyszarvas, páva, naporoszlán), miért volt e szűk vidék tele „napimádó növényekkel” és a napot gallyaikkal követő ősfákkal, miért találtak itt egykoron olyan „pálosi” Krisztus-korpuszokat, amik a Ludas-pusztai „körmeneti” kereszthez hasonlóan furcsa tollkoronát viseltek? Ezekre a kérdésekre a választ abban a Kárpát-medencei napkultuszban találjuk meg, amit oly sokáig és oly sikeresen elfedtek a keresők elől. A legenda arról beszél, hogy nagyon régen, amikor a jégkorszak „megfagyasztott mindeneket”, a föld egyes kiválasztott helyei ez alól a megfagyás alól mentesülve voltak. Ilyen kiválasztott hely volt maga a Kárpát-medence is. Itt az emberek szerencsésen túléltek azt az időt, amikor a jeges „sötétség istene” kegyetlenkedett a földön.

Az emberiség egyetemes hagyománya egyértelműen arról beszél nekünk, hogy a „valamikori régi”, mondhatjuk úgy is, hogy a jégkorszak előtti emberiség ősvallása egy olyan napkultusz volt, aminek a nagyistene a „nap jegyében” egyaránt „szeretettel sugárzott rá mindenekre és nem akarta az isteneket rabságba tartani, vagyis egyáltalán nem gyakorolta a mono-teista egyeduralmat, bár az ő fénye, melege és szeretete nélkül ez a hit nem állhatott volna fenn. Ennek a szinte időtlenül régi szeretetet sugárzó „fényes ősvallásnak”, aminek a nyomait itt találjuk a Pilisben, minden üldöztetés ellenére halhatatlannak kell lennie. Hiszen az egész természet az Ő „fényes melegétől kap életet”.

Az ő ciklikusan újjászülető „feltámadásától” kap életet. Ez a meglelkesített „pogány nap” az ő kisugárzó fényes melege által teszi folyamatossá az életet itt a földön.

Éppen ezért „testált rá” a régi hagyományban élő hites régi magyar lelkiség az önmagát a világnak feláldozó Krisztus testére is napjegyeket. Hiszen ahogy azt a Pilis élő organikus „egésze” is példázza, a napból jött fény szüli meg és tarja fenn az életet és áll szüntelen, antagonisztikus harcban a sötétséggel, ha úgy tetszik a napnélküliséggel. Azzal, hogy ezeket a „napjegyekkel”, napos rekvizitumokkal (tollkoronával, napváro pozitúrával, keresztre fel nem szegezett kezekkel, életfás kereszttel, növényi indázatot takaró korpuszokkal, „napszemes” krisztusfejjel stb.) megtisztelte Jézust, azzal egyúttal Napkrisztussá is avatta Őt.

Sajnos nem sokáig tartott a napjegyek „érvényesítése” a keresztfán. Ugyanis a hivatalosított, vagyis a természettől eltávolított és magát az embert ebből a körforgásból mesterségesen kiemelt, az ember ősi hármasságából (szellem, test, lélek) kettősséget („csak” testet és lelket) csinált az új kereszténység. Ennek megerősödésével ezeknek a napjegyeknek le kellett hullniuk a keresztről. Ekkor történt meg az a fordulat, amikor a Napkrisztus a nagybetűs vallásból a kisbetűs és igen gyakran eltakart, leminősített népi valóságba szorult vissza, vagyis a hitből a néphitbe költözött vissza.

Ez a „visszaköltözés” azonban nem ment egyszerűen, igen sok mindent hátra kellett hagyni, mert ha nem, akkor jött az üldöztetés, kirekesztés, megbélyegzés, és akkor még nem is a legrosszabbat említettük. Ahogy a hagyomány fogalmazott a „fényes dolgok” már csak fényes természetüknél fogva sem mehettek veszendőbe, nem halhattak el. Nem győzhette le a primordiális fényt, a világos természetzöld élővilágot a mesterséges világosság sápadt fénye. Az a fény, ami a középkori eretnekhagyomány, a bo-gumil tradíció szerint már keveredett a sötétséggel és „nem volt az igazi”. Vagyis ahogy „Gerendás Tóth Mihály mondta:

„páva tollának feltámadt koronáját - győzhetetlen Nap örökös világát nem győzi le soha a mostoha. Ő marad, ami volt - nincs rajta soha folt. Tamaszt és elvisz, majd visszahoz. Nincs hát tőle miért féljetelek...”

Ez igen summás beszéd. Benne van minden, aminek benne kell lennie. Jelen van a büszke naptollas páva. Ott settenkedik a gonosz mostoha. Jelen van a folttalan „fehér-fényes” tisztaság. Jelen van maga a sokat vitatott reinkarnáció. S végül de nem utolsó sorban ott, hogy „ne féljetelek”. Mert aki magát őszintén, jó szándékkal adja - minden érdek nélkül, az soha nem bánthat, és mindig veled van.

Tehát a néphagyomány jól vizsgázott, megőrzött minden fontosat, ami rá lett bízva. Tehát az egyház által kiebrudalt napos fényhagyomány visszaszorult a néplélekbe, abba az „emlékektől fényes szellemi-

lelki birodalomba", ahonnan már nem hagyta magát soha többé kilökni. K. Grandpierre Endre ezt a szellemi harcot remekül végig követte. Tudta, hogy ez a napvallás, ami a Pilisben konkrétan megmutatta magát, az a néplélekben, ha áttételesen is, de mindig is otthon volt. Magáról erről a fényes ősi magyar hitről, mint a hitek legtisztább ősi naphitéről, Nimród királyunk naptornyos ősvallásáról maga is azt vallotta, hogy halhatatlan, elpusztíthatatlan:

„A jégkorszakok kegyetlen megrázkódtatásait átélte aranykori emberiség istene a Napisten, egyetemes hite a napistenhit volt. Ennek nyomai az évezredek üldöztetés dacára számos régi népnél fennmaradt. Így hát nem lehet vitás, hogy magának az aranykori ősnépnek egyeneságú közvetlen maradékánál a napistenhitnek a legmostohább körülmények és ezerévi üldöztetés ellenére is különös erővel kell élnie, tekintve, hogy a napistenhit évmilliókig állt fenn és a későbbi vallásokat évek millióival előzte meg.”

Ez így igaz. Azt azonban még most nem tudjuk, hogy miért a Pilis az a kiválasztott hely, ami (és ezt már oly sokszor elmondtuk, de még mindig nem elégszer), hogy egészen megdöbbentő módon folyamatos lakottságról tesz tanúságot. Ahogy arról oly frappánsan és lényegre törően Dr. Mészáros Gyula fogalmazott: Pilist már ősidők óta lakják. És ennek a ténynek nagyon nagy a súlya...” Van itt minden viszonylag kis területen belül. Hegy és völgy, domb és rét és van bizony egy máig fel nem tárt barlangvilág. Nem is beszélve arról a tényről, hogy itt a táj - élő táj. Úgy viselkedik, mint egy gondolkodó élőlény. Mielőtt még misztifikálással bélyegeznének meg, utalok itt a „Dobogókőre”, a táj sajátos sugárzásra, a föld alatti „erekként futó” vizekre, az „állókövek” különös fejlődésére, a „talpas” erdőkre és akkor még nem is beszéltünk azokról a rejtélyes romokról, ami a „pávás-vidék” kulminált pontjain fekszenek el, nem véletlenül.

A páváról mondják, hogy ha belenézünk a Napisten tükrében magunkat látjuk. Magyar Adorján remek ráérzéssel igen fontos és szép madárnak tartotta a pávát. Azt a madarat, ami égi tollzatát széttárva olyan „szépen büszke”. Nem véletlenül van pávatollal „az legyező módján körbe kerítve” a nekünk oly kedves Pilis-vidék. A hagyomány azt tartja, hogy azért volt oly kedves „vadas” környéke az Árpádoknak a Pilis, mert ott „büszke madár szivárványos tollában látták meg azok büszke őseiket, kik a Naptól büszkén fognak egykor az ősidőkben”. A Szent Királyok Nemzetségének a „Naptól való jövése”, nekünk már nem annyira újdonság. Gondoljunk itt Ferdinándy Mihály, Nagy Endre következtetéseire és magára a „nimródi” eredetre. A büszke madár (páva) tollában való „öslátásról” azonban még nem beszéltünk. Maga Grandpierre K. Endre írja, hogy:

„Szkítamagyar őshagyományok szerint régidőben a magyar őskirályok a Napisten földi képmásai voltak, a Napisten nevében, földi helytartóként uralkodtak és ugyanazt a szeretetteljes uralmat valószínűleg meg a földön, amit a Napistenként tisztelt Nap odafönt az égen”.

Nos a Napisten földi képmásainak, akik a Napisten nevében gyakorolták a földön azt a bizonyos „szeretteljes”, „napos” uralmat, szükségük volt arra, hogy beavatás formájába egyfajta önmegismerést, önazonosítást cselekedjenek meg. Hogy lássák meg az arcukat, hogy az olyan-e, mint a Nap. Azt a szakrális tükröt, amibe ők belenézve látták naplelkű önmagukat pávatükröknek nevezte a magyar hagyomány. Innen a mondás, hogy:

„Pávatoll király tükre”

„Levágta a páva tollát, ellopták a király arcát”

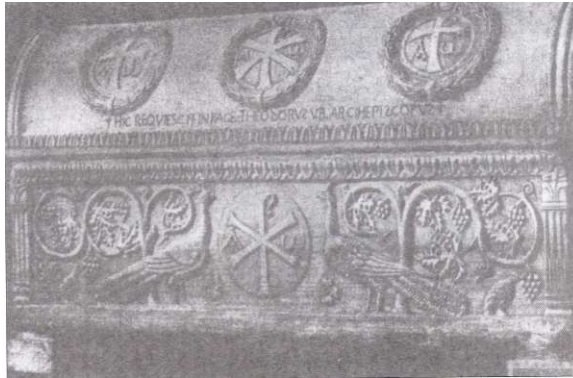
Ismerünk olyan virágéneket és szólást, amikben reánk marad az a hagyományból megörökölt tény, hogy a páva sétájára, járására a nap fénye „megáll” vagy éppen „felér” vele:

„Ha páva-módra sétálsz, Piap fénye rajtad megáll s némán úgy csodál...”

„Olyan a járása, mint a farkasnak, Sétálása, mint a pávának...”

„Ha a páva lassan sétál a Nap fénye rajta megáll” „Páva tolla felér a nappal”

Arról is maradt emlék, hogy a pilisi rengetegben „az régi királyokat” két páva kísérte. Egy jobbról, egy pedig azok balja felől. Körülöttük pedig buja erdő „füvek, indák, levelek és az erdőnek hangos zaja”. A két páva „kísérésének” igen komoly rejtett jelentése van. A művészettörténet több ilyen „páros-pávát”, kettős páva-ábrázolást tud felmutatni. Itt most elég a Ravennai templom-csodára utalnunk. Maximianus érsek trónja, amit finoman megmunkált elefántcsontlapokkal díszített a készítője, mondjuk úgy, hogy a mester éppen egy sokatmondó Krisztus-monogramot vesz közre két büszke páva. Ennek a ravennai érseki palotában található mestermunkának az a külön érdekessége, hogy még a pávák mögött ott találjuk a kanyargó szőlőindákat. Éppen úgy, amint a magyar hagyomány emlékezetében azt ott találjuk, ahogy „füvek indák, levelek” között halad a két nemes állat - a büszke páva ott a Pilis rengetegében, ahol éppen a magyar királyt fogják közre jobb és bal felől. A dolog szakrális értelmét kiolvasni nem nehéz. Hiszen tudjuk, hogy ha két napállat fog közre valamit, azt a „Nap úgy védi, hogy azon a sötétség nyomot nem hagyhat. Éppen úgy, mint azon a bizonyos ravennai „krisztusjegyen”, ami a szimbolika törvényei szerint nem jelent mást, mint a „név nyomán” magát azt, aki azt a bizonyos nevet viseli. Vagyis a Krisztussá lett Jézust.

21. kép: Theodorusz érsek szarkofágja (VI. : Ravenna: Sant' Apollinare in Classe

Forráshely: Móser Zoltán: Az ősök udvarában Fekete Sas Kiadó, Bp., 2001, 4. fejezet, 3. kép

22. kép: Maximianusz érsek elefántcsontlapokból kirakott trónjából Ravenna: Érseki Palota

Forráshely: Móser Zoltán: Az ősök udvarában, Fekete Sas Kiadó, Bp., 4. fejezet, 5. kép

De hogy ne maradjunk egyetlen példánál a kettős pávaábrázolás keresztény művészetben való jelenlétének a megmutatásakor, említsük meg a Szent Márk bazilikát, a szicíliai Monreale (II. Vilmos alapította) székesegyházat és nem utolsó sorban a római Szent Kelemen bazilikát, ezek mindegyikében találunk kettős páva mozaik-ábrázolásokat, mégpedig igen sokatmondó környezetben. Ezek megemlékezésével teljesebb képet kapunk arról, hogy a kereszténység sem feledte, sőt tudott arról, hogy ha két páva fog közre valamit „ott a sötétség be nem mehet”.

A hagyomány tengerén, mint tudjuk rengeteg szándékos hajótörés történt. Ennek ellenére annak titkos vizein még számtalan hajó himbálózik. Ezek egyikének a rakományából kimentettünk egy olyan információt mi szerint a régi öregek azt beszéltek, hogy ahol „a páva lakik, ott a Nap fényét az aranyat mindig ünneplik.” Nagyon régen a Pilisben is megülték az Arany Napját, amikor a „Nap állatait aranyos szekérbe ültették” és körbe vitték a pilisi szűz erdőségben. Ez a rítus nagyon régi emlékeket hoz a felszínre.

A szent hely körbejárása minden valószínűség szerint az óramutató járásával ellentétesen a rítus folytán megtöri a profán idő „útját” és lehozza az égből az örök időt, amiben mindenkinek nyoma marad és „úgy halad, hogy el sem mozdul”. Itt viszont visszaérkeztünk már az egyiptomi tradíciónak ahhoz a szeletéhez, aminek az európai „keskeny útját” éppen a pilisi fehér barátok vitték tovább addig, ameddig azt tudták, ameddig azt hagyták nekik.

De most térjünk vissza fejezetünk főszereplőihöz, a büszke pávához, a napmadárhoz. S ha már a pávának, mint napmadárnak külön fejezetet szántunk, ne kerüljük ki magát a Szentírást sem - vajon az mit is mond erről a gyönyörű „aranyadáról”. Ott bizony egyetlen hely kivételével szóba sem jön a büszke állat. Ha az egyházatyák néha-néha megemlítik azt, akkor sem szólnak róla analogikus-szimbolikus összefüggésben, amit igencsak megérdemelne. Kevesen, de vannak olyanok, akik szűkszavúan, de utalnak arra, hogy a „pávaállat” a régi időkben milyen nagy tisztelet tárgya volt és arra is utalnak, ha töredékesen is, hogy milyen tulajdonságokkal ruházták fel ezt a madarat.

Tóth Lajos igen aprólékosan sorba szedte azokat a dolgokat már a korai középkortól fogva, hogy magának a pávaszimbolikának milyen összetett és feltehetőleg nagy múltú jelentéstartalma volt. A régi ember életében és holtában is egy berendezett világban élt. Éppen abból az okból, hogy maga a „nagy természet”, az élő kozmosz is a szakrális tudat szempontjából be volt rendezve. Ennek a ténynek a fontosságát remekül észrevette M. Eliade és az ember vallásos világképének megfelelő szegmenseinél utalt is erre az egyértelműen fundamentális tényre.

A régi „lelkes jóember” számára az élet itt a földön éppen úgy, mint az égben egy nagy „természetes kert volt”, éppen olyan, mint maga a Pilis is a maga rejtett organikus élővilágával. Ezért is nevezték ezt a szent helyet „királyi vadaskertnek, „nagy királyok, nagy kertjének”. Ha egyszer csak eljött az idő és az ember „menni készült”, akkor a jövő világát is édeni kertnek képzelte el. Ebben az isteni világosságú, fényes kertben aztán kecses és szép állatok sétáltak „emberszerető szelídséggel és minden jó iránti tisztelettel”. Ahogy Móser Zoltán fogalmaz: „A kereszténység megtartotta ezt az ártatlan szokást” - mindaddig még ezt a hagyományt is addig-addig faragta, míg nem végleg elejtette, és a múltban hagyta.

De még élt ez a „szép kertés túlvilág”, amit a régi vallások ajándékként megőrzött az egyház, mindaddig ezt szép természetes édent, ezt a kerti idillt az égi örömei kertjének a szimbólumává avatta. Ebben az eszmeiségben még élt annak a távoli, de még jelenlévő természetes hagyománynak az emléke, hogy a nagy természet égi-földi ciklusai közepette mindig természet díszbe öltözteti a világot. A Nagy Pánnak, a természet pogány újra és újra élni akaró, a természet színeiben pompázó halhatatlan istenségének a kereszténységbe való átmentésének a büszke madara lett a páva.

Ő volt az, aki szépségét, természetközelségét, büszke „földi varázsát” és egyben a szellemi bölcsesség legyőzhetetlen pompázó színeit soha nem vette le magáról. Így került fel a keresztelő kápolnákra és a szarkofágokra egyaránt. Míg a keresztelő kápolnán, mint a szellemi megújulás és az isteni „színes” kegyelem felmutatója, addig az elmúlás köldékjében, a szarkofágon egyértelműen az örök élet, a mindig megújuló örök tavasz és ama szent periódusonként újra és újra színes „életes” szárnyait széttárá halhatatlanság madár tűnik fel. S mit is szimbolizálhatott ott a régi Pilisben ez a napmadár, mint a születést és az elmúlást örök újjászületéssel összekapcsoló halhatatlanságot. A karizmatikus királyság Naptól való kiválasztását és annak a földre való leszületését mutatta fel oly nagy csodálatos színpompával, mintegy a Nap színeibe öltözött ez a büszke és a Pilis „párban járó”, királykísérő napmadár”...

72. Jóisten keresztje

„...Jóisten keresztje élő kereszt, a magyarok keresztje. Akkortól fogva mikor még az idő se úgy folyott, ahogy ma folyik. Akkor még nem volt az ember ellensége. Ezt mondta nekem az öregmama mielőtt elment oda, ahová mi is Elmegyünk, ha szólítanak.”

(Kiss Istvánné) Kató néni

„...Azt mondják, hogy hol a pálosok megszülettek élő volt a kereszt, nem gyökerek nélküli. Nem halott. És, és Aki azon volt az is él, mint annak az Atyja is él. Boldog Anyjának feketeföld méhéből jött világosba, liúta is az Ő az Atyját mikoron bajba lett. Szólt is neki ^{na}QU igazságot - Éli! Éli! Ami anyit tesz - élő, élő. Csak az emberek se akkor, se most erre nem figyelnek. Sötét van köztük. Kevés a világos. Ezért is hazudgálnak és ölnek is. Azt mondják odafent róluk csak hiszik azt, hogy élnek...”

(Kovács Istvánné „váradi” néni) 1944 - A budai ostrom idején

„A Jóisten birtokán élő ott a kereszt, mert élő vagyon rajta. Nem árthat senki, senki a jónak ez az üzenet rajta...”

(Tóth László gyűjtéséből -1957)

„A magyar kereszt - élő kereszt, örökzöld életfa...
Az, amit a magyar néplélek tartott meg, mert belőle nőtt ki és maradt fenn...”

Abból az örökségből való, ami az Égből jött és megszülte azt a boldog virág-világot, amit mi a Boldogasszony kertjének neveztünk el egykor és oly ridegséggel hagytuk elsüllyedni, elpusztítani, hogy - az példanélküli...

(Horváth Zoltán)

A népi hagyomány „napos” Krisztusa soha nem lehelte ki a lelkét azon a bizonyos Koponyák Hegyén felállított „latorkereszten”. Hiszen mint ahogy azt a természet példázza a Fényes Isten, a halhatatlan „örök Napatya” gyermeke mindig „visszajön” a természet örök megújulása, ciklikus újjászületése által. Gyermekeit soha nem hagyja az idegenek, a lélek és szellem nélküliek sötét világban:

....abban a hideg veremben, ahol a test elsenyed. A test lelke pedig magába szívja a világosító, látó és gondolkozó lelket (a szellemet), majd megöli azt”.

A „Világos Isten” a hagyomány szerint soha nem halhat meg, míg él benne a fény. Pontosabban mindaddig él, amíg az élő fény életben tartja. Ez a tulajdonsága teszi Fényhozóvá, Jóistenné, Tollasistené. S ha már itt tartunk, ez a belső tartalom teszi őt hasonlóvá az indiánok tollas-fényes Nagyszelleméhez. S ez a fény Oláh István eszmefuttatása szerint:

„...a fényes, tollkoronás Krisztus megvidámítja a természetben élő, hogy az elmúlás csak látszat. A létező mindig kap „tollat” ha a magasban utazik a lelke. Csak a sötét, aljas csúszómászók csupaszak. Azok, akik mindig gonoszak és úgy vélik a világosságot, mint a bűnbe esett lélek...a helynek fontos szerepe van. A tollaskrisztus sem városban lakik, ahogy a pogány szó is vidéket jelent. S itt elérkeztünk a „pogány Krisztus” legendájához. A régi magyar vallás fehérlova is olyan helyen szeretett járni, ahol fehér maradhatott. A rítus szent áldozatának tiszta kellett maradni. Csak így érheti el célját, a rítus. így hatolhat bele a kimondhatatlan misztérium gyógyító és felemelő mélységébe.”

A magyar hagyomány „fehérlovas” kultusza, a korai magyar kereszténység „tündöklő fehér tisztaságban, örök égi szentségben fürdő” magyar kereszténysége nem látta halottnak soha az új vallás Megváltóját. A nagy áldozat értelmetlenné válik egyből, ha magával az áldozattal együtt a „nagy természet” is sírba szállna. Ahogy azt Nagyházy Lajos megfogalmazta:

„nem a valamikori visszajöve te lére vártak, hanem mindig is feltámadni látták Őt, ott az égen fent, mint nagytermészetben idelent - akkor, amikor a nagytermészet is feltámadott és újra élettel és fénnel töltötte be a világot...”

Már írtunk arról, hogy tollkoronával ékesített a népi vallásosság ennek a „napos” istennek a „csodás fejét” és széttárt kezeit napváró pozíciónak látta és láttatta. Most járjuk körbe magát azt a „kereszt alakú élőfát”, amin teste megpihen egészen addig, míg belső fénye által újra életre kell, hogy feltámadjon és „életet terítsen a halandó földre. A magyar népi tradíció igen régi emlékezete kétséget nem hagyóan úgy tudja, hogy ez a kereszt „leveles” kereszt.

Levelek és indák futnak szét rajta. Sőt gyökere is van, ami oly mélyre „lemegy”, hogy a legsötétebb sátáni sötétségbe is fényt teremt. Ezek a gyökerek ugyan nem látszanak vagy csak nagyon ritkán a népi hagyomány egy-egy még fellelhető dokumentumán vagy egyes naív ún. népi festő képén tekinthetjük meg azt. A legtöbb ábrázoláson azonban azért nem látszanak ezek a „sötétségbe is világosságot hozó” gyökerek, mert elfedi őket az a „kereszdomb”, amit viszont igen gyakran láthatunk. Igen érdekes tény, hogy magán a pálosok régi címerén „emléképén”, ahol az életfa nem élő keresztként van jelen, hanem önmagát mutatja meg egy hatalmas, dús lombosított fa képében, amit két oroszlán tart, hogy a világ „el ne döntse azt”.

Milyen érdekes egybeesés az, hogy a pálos, ez a Pilis, mint a szűkebb otthon, mint a „Születés Házát” felmutató és azt a maga rejtett, mágikus értelmében is használó egyetlen magyar alapítású férfi szerzetesrend címerében magát a „gyökeres fát” emblémizálja. S nem magát azt a növényi indás „növény lelkű” élő keresztet rajta a tollkoronás Krisztussal, amire oly makacs következetességgel hivatkozott a „nagy emlékezet”. Hátrahagyván azt az emléket, hogy ott a Pilisben oly furcsa korpuszok voltak egykor. Sem az általánosnak elkönyvelt kereszt, sem a hagyomány keresztjét nem választja. Pedig mindkettőt ismeri. Sőt a magyar hagyományhoz ki tudja miért, de igen közel is került. Talán ez a nyitja is annak, hogy viszonyult az időben. Jelének választja azt a dús lombosított négy-gyökerű fát, ami a magyar hagyomány élő életfája. Azt, ami négy gyökérrel, mint a négy világtáj ékével belekapaszkodik ama teremtő, de lefelé igen csak sötétlő világba és ráhelyez egy madarat is - a „léleknek azt a furcsa állatját”.

Magát a „választás” mélységét csak akkor érthetjük meg, ha a legfontosabb jelző és tulajdonság az „élő” nyomába eredünk. És az életnek nem csak a földi megnyilvánulását vesszük figyelembe, hanem annak végtelen egészét. Sőt ehhez az „egészhez” még hozzá kell vennünk azt a középkorban még ismert spirituális tény, hogy a szent hely maga, mint „égi-földi teljesség” is működik. Ebből a különös teljességből, ebből az égi-földi, mindenképpen kozmologikus gyökerű felismerésből született meg magának a pálos rendnek is a rejtett útja. Ami aztán a pilisi rengetegben, ama régi tündérutak bejárásához vezet.

A régi tudáson való Járás” elengedhetetlen feltételül szabta azt, hogy a kereszt, ami maga az új vallás jelképe is lett - élő kereszt legyen. Elvégre egy halott fára felfeszített, az emberért önmagát feláldozó, de a keresztfához hasonlatosan halottá vált megváltó nem hozhatott élő megváltást a halál pecsétjével megbélyegzett élők számára. Ha viszont az égen-földön egyaránt „élő” isten felvállalja a földi nehéz anyagi világba beleszületett lelkek spirituális vezetését, akkor az egyúttal megadja egy kozmikus-karizmatikus égi vezetés földre való leszületését, itt a földön való „feltámadását”. Ami itt a magyarok esetében nem lett más, mint ama a Szent Királyok nemzetsége - az Árpád-ház.

Ez a különös és máig fel nem tárt kapcsolódás áll a pálosoknak a magyar spiritulitáshoz, a magyar néplélekhez és a magyar ősvallás fundamentumaihoz és annak örökségéhez való sajátos affinitásának a miértje mögött. Emlékezzünk a mondásra: „régii gyógyír lehet reménységed, fehér barát nem lesz ellenséged”. Ennek az igen sajátos és mindenképpen az ősi hagyományhoz való kötődésnek azonban van egy másik oldala is. Ami minden bizonnyal fényt vethet Remete Szent Pál-i névválasztás sokakat megdöbentő aktusára is. És ez a remeteséghez, a szellemi klauzúrához, az elvonuláshoz való kötődése. Tudjuk róluk, hogy születési helyük a „vad Pilis, a remeték, az erdei emberek, a különcök rejtélyes birodalma”. El kell vonulni az embertől. El kell vonulni a nemzettől, hogy mindezekről teljes képet lehessen kapni. „Rájuk kell látni” és ez által beléjük lehet látni, meg lehet őket ismerni, meg lehet őket szeretni vagy gyűlölni. Mint tudjuk a pálosok esetében az előbbi - a szeretet érvényesült. Mégpedig maradék nélkül.

Úgy, hogy ők lettek a nagybetűs Ember barátai és persze a „hazás papok” is. Ami mindent elmond erről a valóban őszinte kozmikus-karizmatikus szeretetről. Amit a Szent Királyok nemzetsége - az Árpádok gyakoroltak a nemzett felett. Mindaddig még fölöttébb furcsa körülmények között ki nem hullottak a magyar nemzet történelméből, hátra hagyva azt a kereszténységet, amivel ma se nagyon tud mit kezdeni sem Európa, sem az a kereszténység, ami mindennek a „szentséges szellemi örökségnek” a gazdájának tartja magát.

Ami az Árpádok kihullását jelenti a történelemből, arról elég Qrandpierre K. Endrének az idevonatkozó megdöbbentő könyvét elolvasni. Ami pedig a kereszténység sajátos változását illeti elég, ha magunk elé idézzük a „sötét középkor” izzó istenkeresésének „eretnekvilágát”, a korai kereszténységnek az anyagi világgal folytatott nagy heroikus küzdelmét korunk „letisztult” modern világának anyagi birodalmába oly tökéletesen belecsiszolt modern kereszténységével és látni fogjuk a különbséget. De ne csak magát a régi hitet hasonlítsuk össze a maival. Vegyük észre a régi világ szellemi emberének a spirituális világhoz való csodálatos ragaszkodását és őszinte kíváncsiságát a mai rohanó világ emberének pénzvadászataival és az iránti mondjuk úgy, hogy mohó kíváncsiságával. A ma emberének ez a különös vadászata és kíváncsisága teljesen elfedi a spirituális örök valóságot és ebből a szánalmas önmaga által felpörgetett mókuskerékből úgy tűnik nincs kiszállás.

De térjünk vissza a pálosokhoz, nagy szerencsénk, hogy őket nem úgy ebrudalták ki a hazából, hogy egyúttal a földi világból is elküldték őket. Velük „irgalmasak” voltak. Őket csak a földi hazából zavarták ki, de itt hagyták őket a földön. Csak éppen más hazában, más nyelvben, más lelkiségben hagyták őket tovább élni. A cél több mint egyértelmű: el kellett felejtetni a rendnek azt a pilisi magyar pálos lelkiséget, ami fölött fel virradt egykor az Úr jele, mint örök fényüzenet. El kellett hagyniuk „hazájukat a Boldogasszony Szentséges Országát, ott kellett hagyniuk az ősök újra felkeresett, újra fellelt tündérútjait, ott kellett hagyniuk az ősök barlangjait, hegyeit, erdőségeit és nem utolsó sorban azt a „népséget”, aki őket „hazás papoknak” nevezte és választotta és oly sok száz évig oly hősiezen örködött felettük „lelkét és vérének soha nem kímélve”.

Ott kellett hagyniuk örökre a magyar néplélek féltett-védett legmélyén és a pilisi tájban örökké benne élő fényes „élő keresztet”, mint napkeresztet rajta a tollkoronás napváró Istengyermekkel. Azzal az istenlénnyel, aki míg élet és fény van a földön mindig újjászületik a Teremtő dicsőségére és a „hites” ember segítségére. A letett és oda hagyott kereszt helyett, a hagyományban élő kereszt helyett fel kellett venniük egy másikat, egy nagyon nehezet és „egyetemeset”.

A latrok szégyenteljes és nehéz halott fakesztjét rajta a kiszenvedett megváltó Úrjéussal, aki magára véve az ember szenvedéseit hiába szólott az hozzá a latrok keresztjén felveszítve. És hiába tett tanúságot szavával az élő Isten felől. Csak a szenvedését látták meg, de a beszédjét nem értik meg a mai napig sem. Az „élő keresztől”, a fényvel, a napmeleggel mindig visszatérő „teremtő szeretet” tanításáról, a Jóisten földi szép kertjéről, ama ragozó magyar ősbé-szédéről, mint a népek ősnyelvéről, A Boldogasszony hagyatékáról csak a magyar néphagyomány szakrális testamentuma, „örök” öröksége beszél. Az a tradíció, aki a Jóisten hagyományának tekinti mindezt, és úgy emlékezik meg a pálosokról, mint azokról a „rendesekről”, aki a Jóisten színét, Boldogasszony féltett tiszta-fehér ruháját magukra vették és ott voltak, mint a Jóisten szolgálói a mieink (a magyarok) között, addig míg azt megtehették.

A Jóisten ruháját magukra öltő pálosok magyar rendje tehát felszámoltatott, hogy hosszú-hosszú idők elmúltával, mint lengyel rend jöhessen vissza az a rend, ami egykor a magyar ősiség „négyes gyökerét”, a magyarság elpusztíthatatlan „nagy lombú életfáját” választotta a rend címeréül, mégpedig az Árpádok két nagy oroszlánjával, mint „megtartó napállatokkal” az életfa két oldalán. A pálos rend életfás magyar lelkisége, felvállalt címerénekjelképes beszéde, a hajdani szellemi fundamentum éppen úgy a múltba veszett, mint maguk az Árpádok és azok csodálatos kereszténysége a magyar középkor fényes emlékezetével együtt. De a múlt mindig az élők által válik halottá. Mint ahogy a hagyomány élő keresztfáját is csak az élők tehetik élettellenné. Erre remekül rárimel az „Esztergom alatti”, a magyar verbális hagyomány által megőrzött beszéd:

„nővényes élő keresztünket csak mi tehetjük csupasz gerendává. Mindenki-jévé és senki-jévé. Jóisten adta az életet, növényt, madarat és az ő Fiát is. De ő Jóisten nem hagyja sötét sötétségbe se Fiát, se minket. Mert Ő világos és Jóisten. Ezért boldog is a Boldogasszony. Nem lakozik bennük semmi sötét. Világost és életet ad. Mem kell neki halott keresztben halott Isten. A jó nem halhat meg soha. Még ha keresztfára teszik is Azt, akkor sem halhat meg. Még a keresztfa is életet lesz az Ő jóságától és szeretetétől”.

Mindezekhez csak annyit fűzünk hozzá, hogy ez a magyar hagyományban benne élő „növényes élő kereszt" egyszer majd valamikor ott a Pilisben valahol újra virágba borul hirdelve a világos Jóisten hatalmát minden sötétség felett. Pálosaink emlékét őrizve minden rom és elmúlás felett.

73. Pogány Krisztus, ősi Krisztus

*„Pogány Krisztus, ősi Krisztus fényes köpködése világot tartó istenes merészsége
Pilist világító középkori fénye Isten fényét szórta gazdagon e
vidékre...*

*Pogány Krisztus, ősi Krisztus Fehér koronája csillagnyi lelket dobott a földi nagy
éjszakájába, népek, világok örvénylő hatalmas malmába..."*

(Balogh János László)

„A Pilisben pedig ottan, ottan van otthon az ősi Krisztus. Hogy az milyen? fiát olyan. Ott van a virágban, a bogárban, a hegyben, a barlangban, a vízben, a szélben meg mindenütt, nem csak az emberben. Hatalmas, világos, jó... Ott él a természet, mert az adta az életet...csendesesen és szépen, fíem bántott az senkit, soha kérem. Pedig sokáig üldözték Őt. Még sikerült megfogni Őt. Véglegesen úgyi elérni...Aztán mivé is lettünk, mert Őtet elfeledtük..

A csillagnyi lelket az égi éjszakába és a földre lehívó „köpködő”, sajátos teremtést végrehajtó és a világot fenntartó-megtartó pogány Krisztusról a népi hagyomány igen régi máig megmaradt szeletéből értesültünk. Ez az első olvasatra igen nehezen érthető és a hagyományban járatlanok számára egyértelműen zavarosnak látszó megfogalmazás mögött rátalálunk arra a mitikus eredetre, amire a maga áttételes módján Platón Timaiosza is mindig vissza-visszatér. Emlékezzünk arra, hogy amikor Timaiosz Demiorgusza megalkottott egy bizonyos „keretet”, amit szkambhának nevezett el.

Ezt a keretet a maga planetárius hatásából kifolyólag az egyenlítő és az ekliptika uralja. Nem véletlenül írja Santillida és Dechend remek könyvükben (Hamlet malma) azt a tényt, hogy ez a különös teremtés egy planetárium készítéséhez hasonlít. Ebből az igen fontos tényből következtethetünk arra, hogy vajon miért is vesztettük el az idők folyamán a szakrális geográfia egykori komplex és ma oly annyira hiányzó tudását. S ezzel kapcsolatosan a szent helyek mitikus teremtésének, fogalmazzunk úgy, hogy a jegyzőkönyvét. A szent hely (jelen esetünkben a Pilis) már születésénél fogva magán viseli a teremtő kozmosz minden karakteres megnyilvánulását, minden rejtett és megnyilvánult tulajdonságát.

Ennek a teremtő kozmosznak a földre leküldött Úra pedig nem más, mint az a „Pogány Krisztus”, amiben a földi természet „minden munkájában benne van”. Ő ennek a sokak számára oly ismeretlen és a szakrális geográfia szerint egy „szent örvénylésből fényként kihullott” teremtésnek a természetben mindig visszatérő „feltámadó” megváltója. Éppen úgy magán viseli a régiek ősi vallását, mint az új hit, vagyis a kereszténység minden fontos üzenetét. Az ő „virágos-világos” teremtése a látható világot éppen úgy lefedi, mint annak a láthatatlan, de annak nagyon fontos titkos világát. Csak az analógiás gondolkodás egymást visszaigazoló örök igazságaiban válik teljesen láthatóvá és megérthetővé mindez.

Ez az egyszerre látható és láthatatlan „teremtés aktus” igen erős gnosztikus tulajdonságokkal bír, és nyugodtan mondhatjuk azt is fénytermészetű és éppen ez okból megvilágosító erővel is rendelkezik. Teremtő igaz erejét „égi szent arányainak” és az ebből adódó rejtett harmóniájának, misztikus egyesüléséből származó „teljes fényének” köszönheti, ami ahogy a Hamlet malmában olvashatjuk:

..... megfelelően beszabályozta a bolygók pályáit, „lelkeket” készített (a magyar hagyományból vett példa szerint „köpdösött”). Előállításukhoz ugyanazokat az összetevőket használta föl, mint az Univerzum Lelkének elkészítéséhez, az összetevők azonban már nem voltak olyan tiszták, mint korábban. A Demiorgusz - a csillagokkal azonos számú lelket készített (Psychas isarithmous tois astrois) - majd szétszította őket mindegyik lelket az ő csillagához”.

Az analogikus gondolkozást követve megállapíthatjuk, hogy az a hely az, ahol „pogány Krisztus fényes köpködése által” mintegy az Isten fénye szó-ratott szét. Ráadásul ezzel - mintegy csillagnyi lelket dobva

bele a föld nagy éjszakájába - egyúttal helyet is kijelölt, mintegy fentről kiválasztott. Ez a hely az égi-földi „lelkes csillagfények” beavató rítusa által szentheilyé vált. Olyan „világgá”, ahol a Teremtő:

„a csillagokkal azonos számú lelket készített, majd szétesztva őket mindegyik lelket az ő csillagához rendelt hozzá.”

Így valóban „lelkes csillagok fényes birodalmává vált a hely”, amit Pilisnek hívnak. És anno valamikor, amikor Özséb annak a bizonyos fénylátomásnak a részesévé vált, akkor nem látott mást, mint azon „csillagokkal azonos számú lelkek fényként való feltűnését” a Pilis középkori egén.

És a Pilis megkapta azt az égi kegyelmet, hogy földje fölött történt a lelkek és csillagok egymáshoz rendelése e különös eggyéválás. És itt érkezünk el a Pilis asztrálmitoszi gyökeréhez, valamint a sokat emlegetett fehér hagyománynak a Világ Lélekhez és annak „lelkes csillagaihoz” való sajátosan mély kapcsolatához. Ezek a fényes csillagok tűnnek fel a pogány Isten ruháján éppen úgy, mint a Boldogasszony „fényes csillagokkal teleszórt” köntösén. Amit a magyar templomművészetben és a néplélek mélyén egyaránt otthon találunk. Sokatmondó érdekességnek számít az a tény, hogy a Pilis paraszt-hagyományában ott találjuk azt az Eliade által „kozmosz struktúrájának” nevezett asztrális hatást, ami azt bizonyítja, hogy ez a hit kozmosz fundamentumokkal rendelkezik. Következésképpen az ő istene is eget és földet egyszerre „formáz”. Sőt ez a láthatóan dualista kozmosz keretekben gondolkozó hit jóval megelőzi a keresztény hagyományt. És sok mindenben többet vár el és kap meg Krisztusától, mint azt a hagyományos mai kereszténység krisztusképétől megszoktuk. Olyan tulajdonságokkal ruházva fel őt, ami a nagyon ősi múltba nyúlik vissza. Erre a magyar szakrális hagyományban remek példákat találunk (tollkorona, napváró pozíció, „fényes” tekintet stb.).

Ezt a vallástörténeti unikumot nemcsak itt a Pilisben és közvetlen környékén mutatja fel a szakrális hagyomány, hanem az európai parasztfolklor több területén is megjelenik. Éppen ezért írja Eliade a „Szent és a Profán”-ban hogy:

„Az európai parasztek szokásai és képzetei sok esetben ősbibb kultúrfo-ko-ket képviselnek, mint az, amelyik a klasszikus görög mitológiában tükröződik. Noha Európában a paraszti népesség nagyobb része több mint ezer éve áttért a kereszténységre, ebbe a kereszténység előtti vallásörökség nagy része is bele van szöve. Nem szabad azonban azt hinnünk, hogy az európai parasztek emiatt nem keresztények; vallásosságuk azonban nem korlátozódik a kereszténység történelmi formáira, hanem őriz még olyan kozmosz struktúrákat is, amely a keresztény városiakok élményvilágából szinte teljesen eltűnt. Óseredeti, nem történelmi kereszténységnek nevezhetnénk ezt a vallásosságot.”

Igen meglepődött volna a kiváló vallástörténész, ha a magyar Pilis verbális hagyományában a tőle itt idézett, az európai paraszti vallásossággal kapcsolatos megállapításainak esszenciális, szinte archaikus mélységű bizonyítékaival szembesült volna. Való igaz, hogy ez a bizonyos pogány Krisztus hagyomány a „keresztény városiakok élményvilágából teljesen eltűnt”, és csak a pogány „vidéki” (latinul a pagan szó vidékit jelent) Krisztusként maradt fenn, akkor is csak egy rövid ideig. Addig, míg azt megtűrték, hogy később végleg eltüntethessék. Erre példa a pilisi pálos tollaskrisztusok „legendája”, vagy éppen a Ludas-pusztai körkereszt nagyon is valóságos jelenléte. Milyen igaz, a történelemben semmi sem múlik el nyomtalanul. A tollko-ronás pogány Krisztusok is köztünk vannak, mindaddig, míg az élő nap útját követve: „lelkük mindig feltámad és velünk vala, magyarokkal”.

74. Piliscsillag, napcsillag

*„Piliscsillag, napcsillag
forogj körülöttem,
kilenc szép szárával járjál Te előttem...*

(Tóth Lajos gyűjtéséből) 1936

„Kilences-csillag, piliscsillag hozzon boldogságot hipp-hopp, itt-ott amott...

Kilenc a csillag, páloscsillag hozzon reménységet hipp-hopp, itt-ott amott...

(Pilisi mondóka)

„...kilenc nagy lejárata van a pálosok földalatti országának, ott az ő Birodalmukban, amit a régiektől kaptak birtokukba, kilenc ágas-bogas napos csillag világít ám abban az országban a nagy éggel együtt lakván...”

(Bíró Mihály)

„Kilences csillagnak kilenc vagyon ága helyet, lelket, embert így vigyázza. Kilenc csillag, kilenc világ, kilenc annak útja, kilenc égi vár annak minden titka”

(Balogh Endre gyűjtéséből)

„ 9 napig böjtölj te úgy menj fel a fehér hegyre te. üajojj a kőoltárra, gyújcsál tüzet az ősök tűzét és álmod ottan a zódtengerben kiadós lesz, az ősök álma lesz...”

(„Erdőjáró” Molnár Lajos)

A pilisi hagyomány mély rétegeinek a felszínre hozásában igen nagyot lépnénk előre, ha sikerülne megfejtenünk az ennek a térségnek a tradíciójában oly dominánsan jelenlévő, csillagalakba öltöztetett kilencesség szakrálisjelentőségét. Azért, hogy ehhez az igen fundamentális rétegekből a felszínre hozott és minden bizonnyal asztrálmítoszi kapcsolódással bíró dolog lényegéhez elérkezessünk, tisztában kell lennünk e hely igen régi lakóinak az égről vallott felfogásával. Varga Zsigmond az ősmagyar mitológiáról írt alapkönyvében a régi magyarok ég-világáról azt írta, hogy ott a három- és a hétrétegűség nagyon határozottan jelen van.

Ez a felfogás tükröződik vissza többek között az égigérő fa magyar hagyományában is. Ebben a megállapításban különösen, ami a hetesség „égi uralását” illeti, az ősmagyar mitológiában nem sok kétségünk lehet.

De Varga Zsigmond nem tudott róla vagy nem követte azt a mítoszi szálat, ami arról értesít minket, hogy a „turuli királok” szent helyei fölött „kilences égi világ” trónol, ami valójában a héteget rejti magába csak két olyan köztes világot is meghatároz. Varga remekül látja az ősmagyar ég hetességét, de e hetességbe úgy lehet bekerülni, illetve abból kihullani, hogy meg kell ismerni egy elő- és egy utóvilágot is. Hogyan is beszél erről a magyar mesehagyomány Dél-Erdélyben máig fennmaradt gyöngyszeme:

„Mikor Ferkót elszóltották az itteni árnyékvilágból közölték vele álmában, hogy hét égi világ vár rá. Hét égi várat kell meglátogatnia lelkinék ott a magasságos égben. De mielőtt ide eljutna megmérettetik. Megmérettetik ő egy olyan világban, ami ott magasodik felettünk, és ott van, ahol a nagy fényes út leledzik odafenn (tejút). Ha itt megfelelt mindennek Ferkó bejuthat ám ama első nagy várba. De ha nem, akkor egy lélegzet alatt átsuhan mind a hét felett és kiesik ama kilencediken. Azon a kilencediken, ami azért kilenc, mert van a hét égi előtt is egy és ez, ami utol marad, ezt nevezik ama kilencediknek”.

És ez az utolsó mondat világít rá a régi magyar hagyomány égi „világainak”, rétegeinek a valós számára és azok elhelyezkedésére. Ezért van hát a kilenc csillagnak oly nagy hagyománya a pilisi „teljes magyar ég” felett. Magától értetődik, hogy a kultikus hely alatt és fölött a „szent égi teljességnek” kell honolnia. Hiszen a rítus, az „elvégzett dolgok” belső szellemi történése azt megköveteli. E nélkül nem

történhetne meg az a szellemi átlé-nyegülés, misztikus transzfiguráció, ami minden rítus, minden szentségbe való beavatás lényegét adja.

Varga Zsigmond kiterjesztve kutatását a Kalevalára is ott szembe találkozott a kilenc ég teóriájával a nagy tudós ugyan nem ismerte a magyar mesehagyománynak azt a minden bizonnyal vékony szeletét, ami szintén a kilenc eget mutatja fel, de a Kalevala kapcsán lelkiismeretesen utal az ott talált kilenc égre, amit ő indogermán hatásnak vél. Szerintem a Kalevala kilenc ege egy nagyon ősi és a magyar őshagyománnyal közös valamikori ősidők naptradíciójából maradt vissza. Vagy annak forrásközelségében lévő, a Mappái analóg égi őstűz kultuszából öröklődött meg és maradt reánk. Ezt a véleményemet maga Varga Zsigmond is megerősíti, amikor a „nagyságos Nap Fiúcskáról” és „tűz sziporkáról” beszél:

„A Kalevala is számos helyen tükrözi a felső, a legfelső ég és a legalsó földanya fogalmát, de 9 égről tud, ami világosan indogermán hatás. Pl. a 48. ének 323 ks. így szól: „A nagyságos Nap fiúcska...A piros pamacsban ottan. A tűz sziporkára bukkan, Amely jött volt az egekből. Aláhullt a fellegekből. A 8.menny mögéből. Kilencedik ég színéből.”

A Pilis és a kilences szám misztériuma kapcsán különféle, a magyar mítosz hagyományban igencsak szélre sodródott párhuzamok kerültek a felszínre a két háború között. Pl.: „Van a Pilisnek kilenc kapuja fel az égbe és kilenc le a föld alá.” Arról is beszéltek, hogy kilenc erő uralja e vidéket. Vagy hogy kilenc páva, kilenc oroszlán, kilenc szarvas őrzi ezt az égi tulajdonságokkal felruházott és a magyaroknak ajándékozott szent vidéket. Magával a kilences számmal kapcsolatban különféle teóriák merültek fel a numerológusok között, lévén a kilences maga a „legnagyobb szám az egy -a mindenség száma után. A kilences így az egyből hermetikus úton megszületett legnagyobb „gyermek”. Hiszen utána már csak az egy és a nulla összevonásából keletkezett kéttagú ún. „kettévált szám” a 10-es létezik.

Egy ritkán szóba hozott, de az ezoterikus hagyományban erősen benne élő tradíció szerint a kilences számnak már nincsen az analógiák törvénye szerint megfelelő „fenti” bolygója. Valamikor volt, de az aranykor, a „napos idők” alámerülésével ez a bolygó az istenek által feláldoztatott, megsemmisült. Mintegy kiszabadulva fénylő nagy Atyja, a Nap hatása alól, annak vonzóköréből. De ennek a bolygónak a Rózsási Alexander fogalmazását használva „rezgés-sugárzása” még most is érezhető afféle kései utósugárzásként. S az érdekes csak most jön! Ennek az általunk már a nevét sem ismert és a kilences bűverejében létezett bolygónak a kései rezgése csak a napnépekre van hatással.

Azokra, akik az egyes, tehát az analogikus rendet tekintve a Nap jegyében állnak. A kozmikus ciklusok szerinti távozás-visszatérés függvényében az egy (az első) örök kapcsolatban, misztikus nászban van az utolsóval (a kilencessel) - a farkába harapó misztikus kígyó okkult köre így teljesül be, valósul meg. Tehát az egyes és a kilences bolygó „rezgés-sugárzása” azokra a népekre és azok szent helyeire van máig nagy hatással, akik az emberiség örök kincse, a mítosz hagyomány szerint a nap Gyermekai voltak és vannak a mai napig.

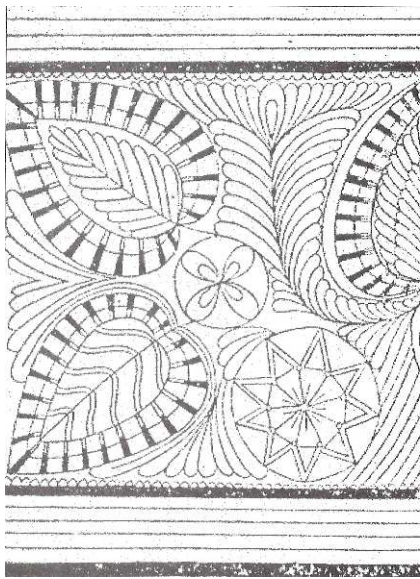
Már utaltam a Csontváry könyvemben arra, hogy manapság a napnépek egyfajta alászállásban vannak itt a földön. Hogy úgy mondjam, most nem az Ő világuk van. A maják, az inkák, az egyiptomiak, egyes mára már elfeledett Észak-Afrikai népek mára inkább történelmi népek, mint a jelen népei, így van ez a németh László által nagy középkori nemzetnek nevezett és a Kárpát-medence és az „európai Európa” mitikus közepén élő ragozónyelvet beszélő ősnappéppel, velünk, magyarokkal is. Kis népek lettünk nagy múlttal és az ősi naptradícióig elérő-leérő mítosz hagyománnyal. Megörökölve a Pilist, egy olyan kultusz helyet, aminek a fontosságára és jelenlétére csak most kezdünk újra rádöbbenni. A magyar mese, az asztrálmítoszi gyökerek és az őshagyomány vallása egybecsengően ránk hagyta azt, hogy itt az „szent Ég maga költözött le a földre”.

És itt akár csak az ember esetében, ahol a testbe zárt lélek ura és parancsolója lett a testnek, úgy e táj esetében a „szent ég” is ura és parancsolója lett a Pilisnek, e magyar mitikus tájnak, szent helynek. Az élő táj egyiptomi legendája, akár csak a messzi Egyiptomban itt is visszaköszön - csak észre kell venni. Újra egy kapcsolódás Egyiptommal és annak ősiségével. Lám-lám még sem voltak azok a pálosok olyan buták. És nem volt véletlen annak a távoli egyiptomi szentnek a rend által való kiválasztása és felvállalása. Mintahogy a Pilis sem lett véletlen otthona a rendnek. Véletlenek nincsenek, illetve csak azok számára vannak, akik nem ismerik a dolgok mélyebb összefüggéseit.

A kilenc napig való böjtölés sem véletlenül maradt benne a hagyományban. Elvégre „ahány világ, annyi nap böjt”. Tehát egy spirituális felkészülésről van szó. A test tudatos szellemi felkészítéséről. Mintegy kinyitva a test „kilenc csillagát” az ég kilenc világa felé. Emlékezzünk csak a Pilis kilenc le-és kilenc

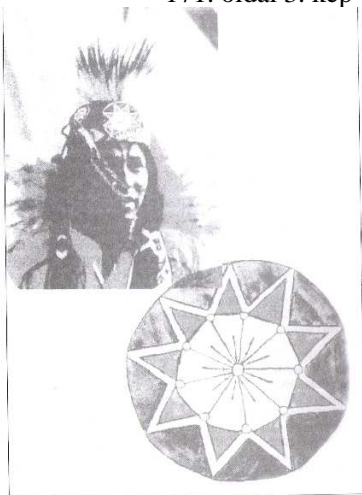
felvezető „úttjáról”. A klasszikus hétvilág nyitó és záró két köztes világának a számai itt is szépen összeadódnak. Ennek a különös „kilences” hagyománynak az útja a Kárpát-medencétől igen távoli helyeken is felbukkan. Simon Péter szokatlan témájú, érdekes könyvében (Aki őelőtte jár) az Észak-amerikai indiánok szakrális világának és a magyar őshagyományának a megdöbbentő egyezéseiről publikált. Talán már meg sem lepődünk azon, hogy itt is szembe találkozzunk a „kilences csillaggal” és annak szellemiségével - ezt írja róla:

„Kilences csillag motívum mindkét népnél megőrzött neve és a most már középben nem érintkező, tehát számolható 9 ága bizonyítja a szakrális 9-es megjelenését. Ennek a szimbólumnak a jelentését az ADVENTI GONDOLATOK-ban szereplő Égbolt főnök magyarázta nekem: a középső kör, a kötelező sárga színével magát a nagy Szellemet jelképezi. Belőle nővünk ki mi, isteni vonásokat is hordozó emberek (9 kicsi sárga kör), hogy életünk útját járva újra visszatérjünk a teremtő Forráshoz (9 kicsi, a központ felé irányuló nyíl). Mindebből következik, hogy nem a szülők adják a gyermeknek az életet, csak eszközül szolgálnak arra a Teremtő nagy Szellem ajándékozási aktusánál.”

23. kép: Kilences-csillag a magyar népművészetben a közepén „nap sugárzással”.

Forráshely: Simon Péter: Aki Őelőtte jár P-E Kiadó, évszám nélkül.
171. oldal 3. kép

24. kép: Észak-amerikai indiánok kilences-csillaga használatban és kinagyítva.

Forráshely: Simon Péter: Aki Őelőtte jár
P-E Kiadó, évszám nélkül.
170. oldal 1-2. kép

Itt egyértelmű utalást találunk a Nagy Szellem-Nap szellem azonosságára, aminek valóságát a kilences-csillag „középső kör” jeleníti mintegy „kötelező” sárga színnel, vagyis a nap aransárga színével. Ez a sárga kör magát Nagy Szellemet jeleníti meg, amiből mi emberek „kinövünk” magunkban hordozva a teremtő Nap isteni tulajdonságait. Hogy aztán a napútját megjárva itt a földön hozzá, mint teremtő forráshoz térhessünk vissza. Ez a gondolatiság eszünkbe juttatja Csontváry szellemiségét és azt a Pilis-világot, ahol a „fehér papok a napos fénykrisztust elrejtették a sötétség egyre csak terjedő világa elől”.

Természetesen nemcsak a tollaskrisztus jelenítődött meg, „rejteztetett el” ezen a szent helyen és egyéb a történelmi Magyarország szentségtől kiválasztott helyein, hanem maga a „magyar Mária” is megjelent a hagyományban. Ő, aki szent gyermekét érintetlenül méhében hordta. Ő maga, aki a hagyomány szerint „fényektől kapott magas üzenetet”. Ő a tiszta fehér Mária, aki az „Ég sátorát itt láthatóvá tette”. A nagyon erős és a magyar őshagyományból átemelt Boldogasszony-kultusz itt a mennyei palást által maradéktalanul védetté tette ezt a vidéket. Arról is megemlékezett itt a népi emlékezet, hogy „a Mária Magdolna igen közel állt az Úrhoz nagy szeretetével”, de ezt az igen sajátos magyar hagyományt igen hamar elfeledtette a népi hagyományokat magáról sietve letevő új kereszténység.

Dacára annak, hogy a jó pálosok a hagyomány szerint nem botránkoztak meg a régiek dolgain és elfogadták azt a különös hagyományt, ami a Nap arcában, annak melegében az Úr éltető szeretetére ismert. Azt a Magdolnát pedig, akit az emlékezet Mária Magdolnaként ismer „igen tisztelték, mint a régi magyarok is ezen a vidéken”. Varga Ferenc említést tett arról, hogy „ennek a Máriának” a befedett homlokán a pálos atyák csillagos jele „oly gyakran feltűnik”. És ez a „majdem tízágú” csillagos jel igencsak kötődik ehhez a vidékhez. Felragyogott egykor tűzcsillagként Özséb előtt is éppen úgy, mint a pálos barlangok mélyén a különös korpuszok fölött. Ennek a csillagos jelnek az ága-boga pedig éppen annyi, amennyi a magyar mítoszban a világok száma hét, de valójában kilenc, mert: - „van ottan egy világ a hét előtt, ami fogadja Ferkót és van ottan a héten túl még egy, ami pedig őt útjára látja mielőtt elengedi”, ahogy arról a magyar mese megemlékezik.

Ez a magyar őshagyomány ég-kultuszáról megőrzött tételes információkat feltáró „mese” a „nagy emlékezet” és a szent hagyomány részéről igen komoly és hiteles valóság. A szent Pilisben a pálosok éppen úgy feltárták, és hitük igazságává tették az ott lévő tündérutak bölcsességét, mint a régi hagyomány ott még élő asztrálmítoszi valóságát, mitológiai gyökereit, a hajdani fénykultusz Krisztusban megtalált „fényes valóságát”. Ehhez a mitológiai gyökerekhez hozzá tartozik az ég kilenc-csillagos öröksége. Maga hétrétegűség a két köztes világgal, mint „égi fogadóval” és „égi útraengedővel”. Eliade-nek nem voltak kétségei a „szent kozmosznak” az ősnépek hitéletében való igen erős hatásáról. Sőt Cambell, Jones és a magyar Juhász Vilmos is megegyezik abban, hogy a „szent égi fedél több, mint mesés takaró”. Hiszen a világok útvesztőjének, a lakott világoknak és az igen ősi buddhiztikus az égről vallott elképzeléseknek remek bizonyítékát adja.

Azt is tudjuk, hogy az ég hétrétegűsége a régi kozmológiákban a sumé-reknél jelenik meg a legelőször. Az, hogy erről miért éppen a reánk maradt magyar mese- és legendahagyomány világosít fel minket, igen nagy súllyal esik itt latba. Annál is inkább, mert a mesehagyomány szabatos, tényszerű felvilágosítását kikerülni, arról megfélekezni több, mint hiba. Az e világtól búcsúzó emberkének ugyanis bizonyosságot kell kapnia arról, hogy „ama nagy, a világokat összekötő égigérő fának a tudása valóban „hétrét”, hét út bejárása után kapható csak meg. De nem szalad megfélekezni arról, hogy e hét útnak két próbautja van ám. "Egy azok megtalálása előtt és egy azok elhagyása után." így válik a hét út, a hét világ, a hét csillag, kilenc úttá, kilenc világgá, ama kilences-csillaggá.

Az eget a régi sumér felfogás egy a föld fölött lévő, élő szilárd állagú, félgolyó alakú formációnak gondolta benne a bizonyos hét éggel, hét szinttel, jelkép szinten fényes hét csillagvilággal. E világok egésze, a „berendezett kozmosz”, hogy maradjunk Eliade frappáns megfogalmazásánál folyamatosan és mindig utazik, úton van akárcsak a lélek és a szellem az ember testében. És az ember „világos” állapotának a szintjétől függ az, hogy éppen merre jár. E világok melyik szintjét világítja be az elme fénye. Az analógiás gondolkodás mélysége és valósága ennél teljesebb formában nem is kerülhetne a felszínre. Hiszen itt a kozmosznak és az embernek egy igen mély szimbiózisára reflektál rá magán a vallásos hagyományon belül. És így gondolkozva, ha maga a föld teste is épp olyan test, mint magának az embernek a teste, akkor a földtest esetében is igaz az, ami az embertest esetében.

Vagyis önmagában őrzött, a Teremtő Fényétől adományként kapott primordiális fénye által éppen annyi világot, annyi csillagot tud azzal megvilágítani és bejárni, amennyi annak a fényétől telik. Mivel maga a Pilis is egy élő organikus egység, ami a maga szakrális fényétől lett azzá ami, már nem is csodálkozunk azon, hogy az égi utak, mint napvárták kozmikus bejárásakor bejárta az utak teljességét.

Átjárta, átvilágította és megismerte a magyar kozmosz hétvilágát és az előtte és utána lévő két köztes világot is. Vagyis birtokába került, örökségévé vált mind a kilenc csillagnak a tudása, ismerete. Jelkép és analógia szintjén megjelent felette „ ama kilences-csillag, hogy végleg az övé lehessen, és e szent hely beavató jellege örökre el ne vesszen.

Ahogy a hagyomány mondja:

„ hogy fénye ott fellirradjon és Özséb hite örökre megmaradjon „

75. Fehér kígyó átváltozásai

A fehér kígyó egy nagyon régi hagyomány szakrális védő állata, a szent helyek őrzője. A Kelet-európai néphitben sokszor feltűnik, mint az égiek földön hagyott házőrzője..."

(A. Holps)

„...az a fene nagy fehér kígyó aztán kitekeredik abból a mélységből ahová a fehér papok is oda leköltöztek. És kérem körbe járja a vidéket, mert lába is van annak, ha éppen akarja. Fentről jött le ide és csak ide. És mert régen oda van ne gondolja azt, hogy ő már nincsen e világon... Ne gondolja azt maga...ne csapja be magát..."

(Kiss Lajos, 1965)

*„Fehér kígyó ki gyere gonosz ide ne gyere...
Fehér kígyó gyereke Erdők, hegyek gyermeke
Fehér vidék, fehér kígyó Itt rejtekezik minden jó
Fehér forrás ősi erő Benne ébred a Teremtő*

(Balogh Endre gyűjtéséből, 1962)

*„A fehér kígyó nyomában annak láthatatlan tüze lobog, ami elkeríti a jót a rossztól, addig míg tudják az emberek, hogy mi a jó és mi a rossz.”
(Tóth Irén - Irénke néni, 1947*

A kígyók történetéről, a kígyókultuszokról és azok igen meghatározó jelentéséről a néphagyományban és a vallástörténetben sokat írtak már. Könyvtáryi anyag van róluk, nem is beszélve az élő hagyományban máig meglévő igen szerteágazó jelentéseiről. Hogy csak a minket érintő legközvetlenebb analógiákat említsük: az idő, illetve az időtlenség, a szellemi út, szellemkör, androgün-állat, mint misztikus duál-lény, mint a saját farkába harapó kígyó szinte egyetemes jelentése és nem utolsó sorban, mint a szentség, a karizma őrző-védő állata. Ebben a megnyilvánulásában találtunk rá a kígyóra, mint szent fehér állatra itt a számunkra oly kedves Pilisben.

Szándékosan nem utaltam az előbb a kígyó spirituális jelentései között magára a kísértésre, amit a legfiatalabb vallás, a kereszténység terjesztett el. Cambell külön felhívja a figyelmet arra, hogy a hívő ember számára a kígyó, mint kísértés csak a „kígyó felső ruhája”, ami alatt ott van a világos kígyó, mint beavatott állat. Természetesen a kísértő-állat megjelenésének is van alapja, csak attól függ, hogy a „szent tudás” szerepének milyen szerepet szánunk. Megmaradunk a zsidó-kereszténység felfogásában és a tudás-fájára feltekeredő, a tudást megmutató megvilágosító-állatnak (a kígyónak) negatív szerepet adunk, vagy a régebbi mára elveszöben lévő és a nagyon régi ősi hagyományt őrző és arról tanúságot tevő világos, vagy ahogy a magyar hagyomány mondja „fejérlő” gnosztikus kígyó verziót választjuk, ami a tudást nem elveszi, hanem bölcs ajándékként „fenntartja és megmutatja” az egy testből immár kettővé vált első ember párnak. A hagyománybeli „a Paradicsom közepén” fénylő és égigérő fát meglátó első férfinak és első nőnek, akik

„meglátják szemükkel és szívükkel azt a csodafehér kígyót és a tudás almáját, ami valójában nem más, mint eme szép kígyó almává tekeredett párja, aki tudásörzőnek, fénykígyónak hívatik.”

Erről a „két kígyóról” a borboriánus gnózis úgy emlékezik, mint a földet fénybeborító világosságglényről. Ugyanennek a verzióknak egy jóval elken-tebb formáját megtalálják a korai alexandriánus tradícióban is. Bár ott már az ősi hagyomány hígul és lassan lelép a régi fundamentum oly biztonságos alapzatáról. A pilisi hagyományban a fehér kígyó meghatározott ciklusokban felkészik

földalatti birodalmából és körbekeríti a Pilist, mint a magyarok szent helyét. Fényes nyálával, mint „védőfényel” körbe zárja a spirituális magot, azt a forrást, ahol a primordiális erők közvetlenül megjelennek a föld felszínén. Ehhez a megjelenéshez egy kozmikus-karizmatikus „szent emlékezet” tapad. Mégpedig ama Szent Királyok nemzetségének (az Árpádoknak) azon emlékezete, ami egy isteni geneológiából származott le a földre.

Ne felejtsük meg Nimródról, mint eme dinasztia első őskirályáról, aki metamorf tulajdonságát az égiektől kapta. Ugyanerre az ajándéokra utal az „Emese Álma” történet is a maga teremtő fény-mag „madárhozta” álomban való befogadásával, rejtett táltos hagyományával, sámánisztikus attitűdjével. Hiszen az álom útján való születésnek, mintegy az égi birodalomból való Ieszületésnek igen komoly isteni háttere van. Ez az isteni háttér viszont közös a nagykulturák ősi vallási hagyományával. Így az egyiptomi napkultusz fénytradíciójával és a korai dinasztiai halottkultuszában fellelhető isteni teremtéssel.

Tovább menve ennek a Ieszületésnek, valamint a Pilisnek, mint szenthelynek és az Árpádi „szent dinasztának” igen szoros mitikus kapcsolódása van. Az ugyan tény, hogy az Árpád-házi királyok uralkodásával, ahogyan múlik az idő, úgy múlik ennek a karizmatikus vérségi kapcsolatnak az emléke is. Ennek ellenére bármilyen töredékesen is, de a szimbólumok sűrített spirituális információinknak a szintjén még az Árpád-házi pénzekben is jelen van a négy égtáj közepén a szent központtal, azzal a szent helyel, amit az a bizonyos fehér kígyó fénynyálával, mint „világos kerítéssel” kerített körbe, hogy itt a rítus érvényes, a beavatás folyamatossága adott lehessen. Az őskirály és magyar nemzetsége az égi tudás birtokába lehessen.

Szimbólum és analógia szintjén a mitikus fa és a beavató oroszlán jelenléte volt az a pecsét, amit a pálosok a címerükben éppen úgy tovább vittek, mint az ősi Esztergom urai, amikor az ősi kápolna falaira rávésték ama mitikus égi fát - ama mitikus égi oroszlánnal - ama mitikus kerekvilágba behelyezve azt. A hagyomány arról beszél, hogy a fehér szent kígyó erejét az égtől veszi. Mégpedig úgy, hogy a szent hely alatt lévő kiválasztott barlangjából minek utána kilencszer bizonyos ciklikus idő alatt körbe keríti azt spirituális védelem céljából. A tizedik alkalomkor nem a szent helyet keríti körbe, hanem felkúszik az égbe, és végig fekszik ama „égi fehér úton”, amit tejútnak neveznek és onnan újra erőt merít a földi dolgaihoz.

A magyar hagyomány úgy tudja, hogy ott a tejúton „azok vároknak, akik a láthatatlan törvény miatt a női és férfi örömeiből itt a földön majdan újraszületnek”. Ez egyáltalán nem egy keresztény egyisten hit, hanem sokkal inkább egy Kárpát-medencei erősen buddhiztikus gyökerű ősvallás szellemi öröksége. Santallida és Dechend remek könyvében a „Hamlet malmaiban” minderről így ír: „A régiek szerint az emberek szellemei a Tejúton laktak megtestesülésük közötti időszakokban. Csak abban tévednek, hogy ezt az elképzelést orfikus és pitagoreus hagyományként adták tovább, „ami beleillett a lélek-vándorlás kereteibe”.

Ez utóbbi iránt ugyan nincsenek kétségeink. De az orfikus és pitagoreus tradíciónál sokkal régebbi keletű magyar vallási hagyománynak éppen úgy birtokában volt ez a tudás. Oly annyira, hogy az említett magyar ősvallás komplex asztrálmítoszi hagyományt és annak a magjában pedig egy kozmikus-karizmatikus eredetmítoszt őrzött meg. Ami így együtt igen ritka és a régi kultúrhordozó ősnépek sajátja. A fehér kígyó hagyományát követve ne feledkezzünk meg arról, hogy ez a kígyó is része az androgün hagyománynak és éppen úgy van párja, mint magának az embernek. A lények kettéválasztásának a „története” pedig igen nagy súllyal bír. Oly annyira, hogy Eliade a Kelet-európai népek mitológiai hagyományát feltérképezve rátalált az éggel való azonosság feladására, mint a misztikus kettéválás egyik fontos okára. Mos a fehér kígyó párja egy példátlan transzfigurációt hajtott végre az „elsötétedés előtti utolsó időkben”.

A hagyomány igen látványos képekben őrizte meg ezt a példátlan átváltozást, ami archaikus gyökerét tekintve sokkal-sokkal régebbi keletű, mint az oly sokszor etalonnak tekintett görög mitológia. Nem véletlen, hogy maga Kerényi Károly a görög mitológiakutatás nagy doyenje sem tudott mit kezdeni ezzel a példátlan és időtlennek tűnő archaizációval. Arról van szó, hogy a fehér kígyó „asszonykígyója” összetekeredett, mégpedig „almake-rekre”, majd átlátszó kristállyá válva „az országnak királyi almája léssen belőle”. Ezt a mesehagyomány őrizte meg mégpedig igen plasztikus formában. De hogy tovább gyanakodjunk afelől, hogy itt egy nagyon régi mítosz lett mesévé süllyesztve, még arról is beszél a mese, hogy „kígyótulajdonságát maga mögött hagyva isteni királyságot alapító nőtényoroszlánképét hagyta azon királyi kerek-kristályon.”

A kristálygömb pedig oroszlánok, pávák és fehér menyétek között őriztetik „a magyarok volt királyi városa alatt és a mostani királyi városa fölött”. Vagyis Esztergom alatt és Buda fölött. Ez a hely pedig nem más, mint az a földrajzi terület, amit mi a Pilisnek nevezünk.

Milyen érdekes vagy talán egy rejtekező, de természetes egybeesés ez. Nem is beszélve arról, hogy a Pilis hajdani tündérútjait a néphagyomány a Fehér Kígyó Útjának nevezi. Amiből az is következik, hogy az a bizonyos spirituális védelem nemcsak egy külső körbejárásból állt, hanem át- meg átvezettek magán a Pilis élő földtestén, mint ahogy a „fény útja átjárja a testek rejtekeit”. Ez a hely a mítosz szerint az „Ország Almájának az otthona. Az országalma tökéletes kerekése, teljessége, keménysége és átláthatósága az ország szellemi közepén lehet csak otthon. Bártfai László erre reflektálva már hosszú évtizedekkel ezelőtt megjegyezte, hogy egy olyan ország

„ami ilyen tökéletes földrajzi egységben leledzik egy Szent Korona alatt, annak a koronának szent tana szerint éli életét, nem szabad elhanyagolnia a palátnak, a jogarnak és az országalmának az isteni hatását. Ezen királyi uralkodást elősegítő tárgyaknak a földrajzi otthonát sem.”

Ez a „földrajzi otthon” kifejezés pedig nem másra, mint magára a szakrális földrajzra utal. Ebből kifolyólag a Pilis, mint a fehér kígyó, a fehér kereszténység sajátos birodalma a „berendezett” kozmosz magyar paradicsomát valósítja meg a haza földjén. Ez a nevezzük úgy, hogy szakrális berendezkedés okkult középpontjából kifolyólag egyszerre vezet fentre és lentre, közelre és túlra. Élőtáj önmagán, saját testén mutatva fel az egymást követő szférák „éigigérfán” végig húzódó magyar kozmoszát. A megismerő léleknek ezek mindegyikén át kell majd kelnie, mégpedig az átlényegülés Santillana szerinti „csöndes ígéretével” és a maga gnosztikus felismeréseivel. Ez a megismerés egyszerre lesz majd „égi és földi, nemzethez és annak Istenéhez egyaránt ragaszkodó, ahogy arról Tóth Ferencz szól ihletett hangon.

Arról se feledkezzünk meg, hogy a néphagyomány koronát tesz a „világos” kígyó fejére, még a sötét testű kígyót undok denevérszárnyakkal ábrázolja és a sötét anyagi világ háttérben élő, mindenható urának nevezi. A pilisi fehér kígyó a szentséget, égi karizmáját állandósítja, addig a fekete kígyó a rontást, a kísértést teszi állandóvá.

A fehér kígyó az igazság őre:

- tisztaság fejedelme,
- szüzesség védelmezője,
- szent helyek őre,
- küszöbblakó házórzó,
- tejút küldötte,
- fény háza,
- emlékek védelmezője,
- szellemi világ hírnöke,
- végtelenség, időtlenség háziállata,
- fényzikra harcos őre, annak újjáélesztője.

A fekete kígyó a sötétség láthatatlanul jelenlévő fejedelme:

- állandó kísértés ördögi állata, -tudás rosszként való felmutatója, -minden bűn elpalástolója, -bűbájosság háziállata, - kétszínűség védelmezője, -férfihűség ellensége, -gonoszság halhatatlan királya.

A régi magyar hagyomány a pálosok „első otthonait”, a pilisi barlangokat „a fehér kígyó lakainak” tartotta. A néphit úgy tartotta, hogy a koronás fehér kígyó adta át fehér ruháját a „magyar barátoknak”, a „hazás papoknak”. Ezért úgy tartották, hogy a barlanglakó fehér barát igen közeli kapcsolatban van a fehér kígyókkal, gyíkokkal, mert tőlük kapta a ruháját és a ruhán keresztül azok „tudását” is. Úgy tudták, hogy a pilisi fehér barátok igen bensőséges kapcsolata a természettel és az ott élő állatokkal a magyarok jóistenének az adománya.

A belső tisztaságra utal az a hagyomány, hogy a pálosok soha nem mossák a ruhájukat és a fehér rendi ruha mégis tiszta marad. A fehér kígyó égből hozott ruhájának nem árthat a „sötétség” és az elmúlás. Éppen úgy, ahogy a fehér kígyó pilisi legendájának sem árthat az idő a maga sötét, látszatra mindent megemésztő undok árnyékával. Annál is inkább, mert a pálosokat kiűzhették ebből a magyar világból, de a fehér kígyó otthonát, a pilisi barlangokat, hegyeket, erdősegeket, a Pilis dobogó szívét nem sikerült száműzni. Az mindig velünk marad, örökre és elvehetetlenül.

Mert igaza van az öreg fafaragónak, hogy azért, mert valaki „régén oda van” az nem azt jelenti, hogy már nincs is. Azért, mert a Pilis ma némának tűnik, és romjaiba burkolódik, az nem azt jelenti, hogy nincs mit mondania. Ő némán beszél. A néma beszédnek pedig nagyobb a súlya bármilyen üvöltésnél. S ez a néma beszéd, a pilisi romok beszéde, ama misztikus magyar örökséget, az élő Pilis földtestét védő fehér kígyó hangja. Ez a néma hang, néma örökség hozza majd vissza a hely és a táj, a haza napcsillagát.

*„Ősi emlék, múlt romja támaszt magyarcsillagot, néma
beszédük hoz újra fénylő magyar hont...”*

(Varga László: Ősi emlék)

Ennek a néma hangnak a bűvöletében élt, erről a napos csillagról volt tudomása nagy költőknek, Sinka Istvánnak is. Aki tudta, hogy egyszer majd újra eljön Magyarország szép napos csillaga „és fénylik Magyarország”.

76. Tejútvilág, Tejútország

„A Pilis tejútuHágában megőriztetnek azok, akik majd a csillagok fehér útjára kerülnek”

(„Tóth” riagy Lajos)

„Innen messze délre Argo, a titokzatos hajó és a Kormányos-csillag őrizte a múlt mélységeit, a Tejút pedig az időből emelt híd volt...”

*(Santallida-Dechend: Hamlet malma)
bevezetés*

.... a Tejút pedig azzal a földdel tart igen szoros kapcsolatot, ami az ősök szent és beavató helye. Ahol a Naptest és annak égi világossága megőrződik, és tovább adódik. Itt van a Nap szent kultushelye az a hatalmas áldozati sziklaoltár, aminek a fénye a Nap fénye, égi útja pedig nem más, mint maga a Tejút. Az a fehér égi ösvény, aminek útján ott világlik a Köröscsillagzat és a tündérutak csillagzata, amit Tündérek Fordulójának nevez a magyar népi csillagbölcslet...”

(Tóth László: Ég felettünk, ég alattunk)

.Véletlen lenne a Pilisvilág napkultuszának, a pálosok fehér kereszténységének és annak a fehérén ködlő tejútvilágnak az igen szoros spirituális kapcsolata a magyar hagyományban? Ne felejtsük a Tejúton „támad” az a bizonyos köröscsillagzat is, ami funkcióját és tulajdonságát tekintve is oly nagyon hasonlít a magyarok ősi „napos” keresztjéhez, az Árpádok által oly nagy becsben tartott ősi napkereszthez...”

(Gönczi Tamás: Aranykútban, aranykorsó, A magyar mítosz időképe)

„Magyarország Itália mellett az az ország, ahol a legtöbb Mithras- emléket találták.”

(F. Cumont: Mithras- emlékek Magyarországon)

Az égből kiszakított szent föld aranykori legendájára igen sokatmondó utalás történik a Tejútnak a népi hagyományban reánk maradt emlékezete által. A régi napnépek hagyományának a „földi” gerince, mintegy annak égi asztrálmítoszi fundamentuma viszonylag jól rekonstruálható. Dacára annak, hogy magának az asztrálmítoszi háttérnek a felderítése igen nagy csorbát szenvedett azzal a ténnyel, hogy az asztrológia, mint annak legfontosabb ősi tudománya időközben súlyosan prostituálódott. Így maga mögött hagyta, mintegy elvesztette azt a csillagbölcséleti szintézist, amiből az asztrálmítoszi háttér tökéletesen kifejthető lehetne. Ez az önmagáról való roppant hiányos kép azt eredményezte, hogy hatalmasra nyitotta a sötétségbe és káoszba nyíló nagy égi kaput. S onnan csak úgy hömpölyög a világba a minden alapot nélkülöző, az asztrálmítosza, mint fundamentumra hivatkozó spekulációk tömege. Tisztelet a gyökereket-tisztító ritka kivételeknek.

A népi vallásosság és a főleg szóhagyomány útján megmaradt emlékezet azonban erről is őriz tiszta és világos emlékeket, mondjuk inkább úgy emlékfoszlányokat. Tehát maradt valami ezügyben is, amit lehet és kell is keresni, kutatni. A Pilisben valahol félúton a régi magyar és az újabb keletű és oda betelepített szlovák néphagyományban Balogh Endre felfigyelt erre a megnevezésre, hogy -Tejútvilág -. Ezt a megnevezést csak megerősíti a Tejút régi, a magyar csillagvilágban ismert neve - a Kerekudvar. Tehát ezzel az égi Kerekudvarral van igen szoros spirituális kapcsolata a Pilisnek.

Összegezve a dolgokat a Pilisnek egy igen sokatmondó neve volt a valamikori magyar mítoszahagyományban, ami a Tejút életéhez, annak szakrális világához kötődik. Mégpedig egy olyan tradícióban, ami semmi esetre sem öregedett együtt a világi idővel, hanem attól folyamatosan egyre messzebb kerülve igen eltérő tulajdonságokat vett fel és őrzött meg egy a „világi világtól” jóval különböző, primordiális tulajdonságokkal bíró teremtésben elhelyezve azt. Ahhoz hogy eljuthassunk oda a világi időn és teremtésen túlra, ahol a Pilis, mint Tejútország létezik, tisztában kell lennünk azzal, hogy a „nagy

emlékezet" szerint, mit is jelent maga a világi idő, a világi teremtés, röviden a profán mindenség a maga nehéz anyagi világával.

Mindenek előtt azt jelenti, hogy ez a világi világ nem másból, mint köl-csönfényből létezik, és úgy világol, ebben a földi létezésben. Ez egy mindenképpen orfikus gyökerű és magában az eretneknek bélyegzett bogumil hagyományban is benne lévő szellemi hagyomány igen fundamentális része. Ezért is találtunk bogumil kapcsolatra mutató nyomokat azon a bizonyos pilisszántói Keresztes kövön. Ez a világ úgy létezik, hogy megvilágítja azt a szellemi-isteni világosság. Ez a „megviláglás” azonban egy másodlagos megjelenést takar. Mert az elsődleges a primordiális megnyilvánulás az, amikor valami önfényével világol, nem kölcsönkapott fényből „él”. Itt a primordiális fogalma alatt az ősi, az eredeti, a kezdeti, az alapvető, - elvonatkoztatva pedig a nagyon lényeges, az elsőrendűen fontos, a fő fontosságú, a hiteles jelentéstartalmat értjük. Amit valójában jelent ez, a mai világunkban nagyon is hiányolható, eltűnni látszó fogalom. Ezért mondta erre az anyagi „világi világra” a magyar néphagyomány, hogy ez bizony csak „tűnékeny és sötétbe hulló”, mint maga a földi emberi létezése.

Mi is fénylik valójában önmaga fénye által, önmaga ereje folytán „elsődlegesen” ott az égi magasságokban? Melyik is az a mindent megvilágító-megvilágosító, hatalmas élő és lüktető csillag, amitől „minden élet élet marad és nem lesz halott, hanem élő”, ahogy erről a népi emlékezet beszél?

Ez az önmagától fényes élő, pulzáló hatalmas fényes csillag nem más, mint maga a Nap. A távoli és mégis oly közeli Egyiptom, Peru, Szíria és a többiek Élő Napja. És mondjuk ki, hogy a Kárpát-medence Élő Napja is. Azé a székelykapus, csángó napvörös Erdélyé és azé a pilisi Mithrász-szentélyes Magyarországé, aminek az egész néphagyománya és naphagyománya, a virág-világos napos népművészete a Nap jegyében állt és áll ma is a maga megtépzottságában, elejtettségében. A Pilis ennek a Kárpát-medencei naphagyománynak, napkultusznak az egyik, talán legfontosabb kultushelye. Nem véletlen, hogy ennek a Tejútvilágnak-Tejútországnak nevezett és Pilisnek hívott ősi magyar kultushelynek szinte folyamatos élete, folyamatos lakottsága volt az emberi történelem hatalmas, hömpölygő folyamán.

Ez a világ pedig a Nap önnön fényétől kapta örök világosságát, annak megtartó és beavató erejét. Ennek a Napnak az önnön „napdarabjai”, szikrázó, megvilágosító fénytestei voltak ott abban az Őzsébi hatalmas fénylátomásban is, aminek maga a magyar pálos rend köszönheti a megszületését itt a Pilisben, a Nap földi otthonában. Grandpierre K. Endre magát a magyar Árpád-ház által őrzött és megtartott Árpád-házi karizmát, a nimródí, a turulmadaras fényes szellemet az élő Napban fogantnak vélte. A hagyomány szerint itt a Pilisben fészkelte-fészkel az a Turulmadár, ami az Árpád-háznak, a Szent Királyok Nemzetségének a lélekmadara, totemállata. Ahogy a régiek mondták róla „vala pedig az a fényes napmadár”. Ennek a fényes mitológiai napmadárnak az otthona pedig a Pilis. Az a hely, amit a hagyomány Tejútvilágnak, Tejútországnak nevez. Ennek a földi tejútvilágnak fenn a magasban ott az „égbrosz nagy fehér útján” találjuk meg égi eredetijét, földi előképét, vagyis azt a csodálatos utat, amit Tejútnak nevezünk. Ezen van rajta az Égi Kocsma csillagzata éppen úgy, mint a magyar mitológiában és ősi vallásbölcseletben oly nagy fontossággal bíró Köröscsillagzat, nem különben a Tündérek Fordulójának rejtélyes csillagzata. Az, ami minden rejtett útnak, tündérutaknak a megvilágítója és az idegenek, nemkívánatosak elől való elrejtője, elsötételője egyúttal.

leegyszerűbb kifejezésében az a jelenet, mely a legtöbb mithraikus áldozati kép központját képezi s mely mindennemű emlékeken unalomig ismétlődik."

Persze igen sok helyen már csak a napáldozati rítus hatalmas sziklaoltárai állnak mindenféle relief nélkül - írja Jones. Vagy csak olyan sziklaoltárt sejtető romokat találunk, amik a hajdani Mithrász-kultusz nyomaira utalnak, mint ahogy azt a Pilis esetében több helyen is tapasztaljuk. Számunkra ennek ellenére igen sokatmondó a Mithrász-kultusz klasszikus reliefjeinek a fentebb leírt képi megjelenítése és annak szimbolikája. Annál is inkább, mert az a bizonyos kígyó, aki nyaldossa a leölt áldozati állat véré, az nem más, mint fehér kígyó a hagyomány emlékei és egyes visszaemlékezések szerint. Nagy Ferenc szerint az 1800-as évek végén még több különös és furcsa „szobortöredék” volt található a Pilisben. Köztük olyan is, ami „egy furcsa sapkájú különös ifjút ábrázolt, aki éppen egy nagy bikát szúrt le. Ott tekergőzött mellette egy nagy fehér kígyó is, aki mohón itta annak a leölt nagy bikának a véré.”

Ez a hasonlóság több, mint érdekes. Annál is inkább, mert a térség roppant töredékes hagyománya szerint a fehér kígyó nem mást, mint magát a Tejutat jelképezi és annak az „útját formázza”. De ne csak a kígyóról beszéljünk, hanem arról a skorpióról is, ami a mithraikus emlékeken, a kígyóval, mint a Tejút-állat szimbólumával együtt volt jelen. S ott egy a dolgok szimbolikus értelmét véve igen fontos dolgot cselekedett. Skorpió ugyan még véletlenül sincs jelen a maga fizikai valóságában, a Pilisben ennek ellenére egyértelműen asztrálmítosz megfelelőessel bír. Vagyis ha a Pilis földjén nincs is ott, de annak egén meg kell, hogy jelenjen. Ez a skorpió, aki az áldozati állat heréjét csipkedi, valójában azt a helyet irritálja, ahol az állatnak a magja található. S ahogy a dolgok szimbolikus oldalát kezdjük körbejárni egyértelműen fókuszba kerül a skorpió és annak asztrális tulajdonsága és jelentése, valamint ennek a mithraikus rítusnak a célja - benne a „mag helyét” támadó, az asztrológiában jól ismert és annak egyik kulminált jegyét is megjelenítő állattal. Már korábban igen alaposan kitértünk a pilisi pávákat és azok rejtett jelentését. Nos Vargha Mihály az első világháborút követő években rövid reflektálást tesz a Pilis mitikus állatvilágára, és azt írja, hogy a „díszes pávák mellett gyilkos nagy bogarak is lakják e vidéket” S megjegyzi, hogy ezen „nagy bogarak” halálos mérget tartalmazó fullánkkal rendelkeznek. Talán mégis lakták az egykori Pilist skorpiók vagy ahhoz hasonló „nagy bogarak”, vagy Vargha Mihály fantáziája volt nagyon színes. Mindenesetre az biztos, hogy ez a napcsillagos Pilisvilág-Tejútvilág a Nap jegyében állt és „örökké élt”, vagyis ahogy már azt többször is említettük folyamatos lakottsággal rendelkezett.

Itt ebben a pilisi Tejútvilágban tehát nem véletlenül kapott oly nagy hangsúlyt a Napisten és annak „világos ereje”, napos, szent vadasparkja. Mivel a tökéletes „napáldozat” csakis a napvilágban valósulhat meg maradéktalanul. Éppen így a „napos karizma” is ott őrződhet csak meg „öröktől fogva örökösen”, vagyis a legtökéletesebben, ahol a Nap valóban otthon van, vagyis a szoláris szakralitás központjában. Ott, ahol az a bizonyos karizma a legteljesebben megnyilvánulhat az élő táj szent védettsége által. Ahol a napáldozat magát az élő tájat, mint napvilágot ajánlja fel a Napnak, hogy megőrizhesse magát az égi tűz által. S ennek az égi tűznek, ami fehéren izzik ott fent, nem csak otthona, hite, nemzete, hanem ember által látható útja is van a csillagok között. És c-zL .1/ utat kerekudvarnak nevezi a magyar hagyomány.

Ez az a hely, ahol a szent tűz, mint egy nagy és világos udvarban körbe jár. Körbejár a maga ciklikus isteni útján. Ennek a Kerekudvarnak-Tejútnek a földi szent világát pedig Tejútvilágnak-Tejútországnak hívják. Ami nem más, mint maga a Pilis, a fehér kígyó birodalma, annak otthona. Ez a hely pedig a magyar fehér barátoknak, a pálosok az agyonhallgatott, de máig köztünk lévő és velünk élő örök kultuszhelye itt Európa eltitkolt közepén. Ez a Kerekudvar által védett szent és teremtő középvilág az, ahol a Nap élő fényes lelke, teremtő magja egy isteni karizmával megbélyegzett Turulnemzetséget adott a világnak. És ez a nimródi nemzetség a Szent Királyok Nemzetsége pedig ismerte és őrizte a Szent Kör világának, a Kerekudvar Birodalmának - vagyis a Pilisnek a titkát mindaddig, míg el nem merült a világi idő szennyes sodrában. De a Pilist, a turuli szent erő helyét nem vitte magával, hanem reánk az utódokra hagyta - örök ajándékként, szent hagyatékként. A hagyatéket megőrizni pedig szent kötelesség.

77. Pilis Genius Loci

„...a rómaiak hitében élő Genius Locijut az eszembe. Ez az is lenség, a hely szellemének a megtestesítője, ott bujkál minden...rom omladécai között. A Genius Loci felfedi magát az előtt, aki hossz-szabb ideig él a közelében, és a szívébe lopakodik annak, aki meg is szeretne a helyet...”

(Sulák Béla)

„Eza hely a mi múltunk helye... Ennél szebbet nem tudok és nem is akarok mondani...”

(V. Gy.)

„A föld, mint alap: a hely, ahol a lét elrejtetik, ahol az ember az istenivel érintkezik.”

(Vass Csaba: *Míg élők közt leszel élő*) fiármaskönyv a globalizációról

....A hely szellemének elpusztításával elpusztul maga a nép is, amely egy szellem nélküli hely fölött él. Vakon, minden gyökerek és kötődés nélkül. Ezért van szükség helytörténetre, a hely ismeretére és ennek az ismeretnek a továbbadására, a múlt emlékeinek minden szinten való megőrzésére. A Genius Loci hely- és emberszerető istenség. Őt csak az nem szereti vagy üldözi, aki nem szereti a helyet, és nem szereti az embert, akit a hely tart életben és a hely földje temet el, ha eljön annak az ideje.”

(E. Mazer)

É könyvben végig jártuk a mára ismeretlen rejtett Pilist. A hagyományban és a mítoszban megőrzött ősi magyar kultusz hely égi-földi világát, annak fontos, de elfedett égi-földi kapcsolódásait. Kutattunk az elveszett, eltüntetett Ósbuda és hagyománya után, míg nem elérkeztünk a mai Budához. Megpróbáltunk közelférközni a Pálosok „nemes tervéhez”, ami itt fogant a Pilis élő földjén. Azon a földön, ami visszatükrözte, mintegy leképezte az ég földjét itt a magyar földön. Ezért is lett az kiválasztott és szent hely. Útjába eredtünk azon tűzlátomásnak, amiből, mint égi jel formájában „földre küldte a magyarok fehér csuhásait”. Az analógiás gondolkodás felvállalásával, mintegy annak a szellemi hagyományban való kibontásával bejártuk „ennek a földnek, mint égi testnek” minden általunk megtalált titkát. Útjába eredtünk a rejtett pilisi magyar útnak és azt egészen addig kísértünk, amíg csak tehattük.

Körbejártuk a pilistestet, az Insula Pilist és az analógiák útján bejártuk a gondolkozó ember világos arcát, úgy ahogy azt a Pilis földje megformázta nekünk. Éppen úgy utána jártunk a „szent sólyomnak”, mint lélekmadár-nak-fénymadárnak, hogy azt hol és milyen formában mutatja-formázza meg nekünk a Pilis élő földje. Megtaláltunk a Pilis dobogó élő szívét, a kőbe zárt életet és annak „szívbeli” útjait. A kőbe zárt szívnek azt a sajátos működését „ami étellel tölti el e magyar világot”. Kerestük azt a pálos-várost, amiről a legendák beszélnek. Rácsodálkoztunk a szent idő titkaira, ami itt a Pilisben oly megdöbbentően tettenérhető. Utaltunk arra az időtörésre, ami Stonehenge kapcsán is megtapasztaltak már.

Szinte reveláló az a szellemi megismerés, ami abból született meg, hogy rádöbbentünk arra a tényre, hogy a pálosok tudták azt, hogy egyszer majd törés lesz az időben. És ennek a változásnak köszönhetően a szent idő őrizte karizmatikus ősi hagyomány alámerül. Elvész a nemzet dicső emlékezte abban a „piszkos örvénylésben”, amit mi történelemnek nevezünk és rá oly nagyon büszkék is vagyunk. Pedig a szép múlt fénye egyre csak halványult, míg annak csak pislákoló fényeit a történelem kereké végleg el nem taposta, hogy azt kis idő múltával hamis fényekre, tölünk idegen múltra cserélhesse.

„nemzetünket „önmagától oly messzire elvihesse” és így szép múltját elfelejtse.

Nyilvánvaló, hogy ebből a nagy horderejű felismerésből született meg az a pálos küldetéstudat, amit a mai napig sem tudott megmagyarázni az egyháztörténet. Mi lehetett az a titokzatos aranyszál, ami oly

erősen tartotta és fogta össze a magyar nemzetet és a magyarok egyetlen „rendjét” a pálos rendet, azt csak sejteni lehet. Sorba szedtük a Pilis-pálos világ kitüntetett helyeit és azoknak a legendákban és a népi vallásosságban reánk maradt titkait.

Utána eredtünk egy vers üzenetének és annak máig ható következményeinek. Megpróbáltunk mindezt a hely emlékei kapcsán szóra bírni és ennek az elrejtett üzenetnek a lényegét a történelem folyásában fellelni. Magát a Pilis-rendszert, mint komplex egészet megkíséreltük megfeleltetni azzal a keleti tradícióval, ami összehasonlíthatatlanul teljesebben maradt fenn a jelen számára, mint maga a pilisi hagyomány. A szakrális földrajz analóni. is Döl< scsségevel kísérletet tettünk arra, hogy megtaláljuk az ország „fejtetejét”, azt a bizonyos országtetőt itt a Pilis „magaspontján”. És sikerrel jártunk. Tudtuk azt, hogy a munkahipotézisként választott analogikus őstudás szerint minden kultuszhelynek bírnia kell a látás „magas és mély”, égi és földi tudását. Meg is győződünk róla, hogy a Pilis az „az ősi magyar koronázóhely, ahol a magyar Szent Korona beavató rítusa által megnyílik az a bizonyos harmadik szem”, s ezáltal láthatóvá válik mindaz, ami a Jó királyt itt a Jó király „helyén” megvilágosodva seghtheti azt a jó döntések meghozatalában.

Körbe jártuk az Árpád-házi totemállat reánk maradt szent titkait. Azok összefüggései által a fehér sólyom nyomába eredve megtaláltuk azt, amit kerestünk. S eljutottunk a fehér barátokhoz és azok birodalmához a középkori magyar Pilishez. Az Axis Mundi, az abszolút spirituális centrum mélyen a világi földrajz alá temetve, annak szakrális testvéreinek a legfontosabb helyén leledzik, és onnan sugárzik „bele a világba”. Mindennek a helynek a pontos fixálása elkerülhetetlennek látszott, ha a hagyomány analogikus világosságában akartunk maradni. Ezért meg is határoztuk azt, és nyomába eredtünk, mégpedig úgy, hogy ennek a nyom keresésnek a fókuszában a Pilis legyen. Tudtuk jól, hogy a három kozmikus sík: a Föld, az Ég, az Alvilág birodalma itt, csakis itt található. Ami azt jelenti nekünk, akik a mítosz és a vallástörténet mélységeiben járunk, hogy itt van az a kiválasztott hely, a „más lét-más idő”, ahol a múlt-jelen-jövő állandó jelenné válik. Erről konkrét bizonyosságot is kaptunk azáltal, hogy a világi idő és az egzakt történelem nehéz materiális világa itt ezen a szent helyen elvesztette egyeduralmát...

Beléptünk hát azon az időkapun, ami az Ég fölé és a Föld alá vitt minket. A múlt helyi emlékei csak megerősítettek minket abban, hogy helyes úton, örök fundamentumon járunk. A fentről jött „jó fényesség” által ugyanabban a bölcsességben részesültünk, amiben egykor a „jó pálosaink”. Megláttuk és megtudtuk az okát annak, hogy miért is vesztettük el a Pilis titkait, miért is parancsolták ki a magyar világból a pálosainkat. A Demiorgusz anyagba süllyesztő, megdermesztő, elsötétítő és megkövesítő világa „előbb-utóbb kioltja a „világ világosságát”, és akkor a fényes múlt elsötétedik, elnehezül. Erről beszél nekik a Szent Koronánk rekeszszománc-világának az üzenete is.

Megtaláltuk magát a Fekete Madonnát és annak rejtélyes kultuszát ott a Pilis zöldfényes, természetvilágának a méhében. Ennek a nem véletlenül elfelejtett Madonnának a rejtélye íme benne foglaltatik ebben a sokat sejtető kijelentésben: „Isisnek avagy a Szűznek, akitől a Fiú megszületik”. Lámlám a múlt nem tüntethető el végleg és visszavonhatatlanul. Egyszerűen azért, mert a múlt él és emlékezik. Él, akár maga a természet és a természet pedig a Jóistentől van, és elvehetetlen. Erre a titkos bölcsességre figyelmeztet minket maga a Pilis is. Beszéltünk a pilisi hegyek és barlangok világáról is. Arról az alvilágról, aminek üzenete van a mindenkori „felvilág” számára. S nem véletlenül soroltuk fel ott abban a fejezetben a Pilis ismert barlangjait. Tettük ezt azért, mert a barlangok kapuk és üzenetek egyszerre. A hét ember egy keresztjének a bölcsességét pedig csak azok érthetik meg, akik tisztában vannak a számok spirituális titkaival és azzal, hogy a kereszt az örök, mintahogy a helye is az. Olyan jel, amit az idő néha felemel majd látványosan visszaejt a múltba. Választhatják egy vallás szimbólumának is, de jelképes jelentése mélyen túlmutat önmagán. Éppen ezért biztosak lehetünk benne, hogy teljes jelentése és mondanivalója Jézus Krisztus rá feszítésével csak közelebb került az emberi lélekhez, de a maradéknélküli megismerésétől még nagyon messze vagyunk...

A „hely” keresése közben rátaláltunk Klastrompusztára. Ott, ahol a templomos jelenlét ugyan nehezen, de a pálos egyértelműen kimutatható. A néphagyomány éppen úgy beszél itt pálos, mint templomos jelenlétről. Számunkra mindkét rend jelenléte nagyon izgalmassá válik, hiszen a helynek, mint a „kereszt alatt is megjelenő” kultuszhelynek a rejtett úgynevezett fehér kereszténységhez való kapcsolatát erősíti. Az Alba Ecclesiae-hoz, a Fehér Egyházhoz elérkezve megtaláltuk ennek az oly sokáig lefedett és eltüntetett kereszténységnek a spirituális központját, mit a magyarok legelső Mária-templomát. A nyomok mára már igencsak elkentek és elvarratlanok ez ügyben, de léteznek. És éppen ezért érdekes számunkra ez a dolog, mert a mai napig elvarratlanok ezek a bizonyos szálak, feltáratlanok vagy megtalálhatatlanok azok az építmények, amik egykor őrizték azt a bizonyos mennyei világosságot. Éppen ennek a furcsa magára hagyatottságnak a kapcsán újra egy kicsit mélyebb merítéssel, de elkezdtünk újra foglalkozni azzal a bi-

zonyos pálos-terwel egy kicsit mélyebben. És ekkor mondhatjuk úgy is, hogy titkos csoda folytán újra rátaláltunk az elveszett ösvényre. A hely szelleme és néphagyományban reánk maradt korábban érthetetlennek tűnő cmlékfoszlányok kezdtek újra összeállni. Az Árpádok fénye újra megtaláltatott. A régi- régi karizma itt a Pilisben újra felemeltetett, hogy aztán újra a mélybe hullhasson, elfelejtődjön.

A kékesi kolostor legendája is utunkba került és igazán nem bántuk meg, hogy időt és energiát fektettünk bele a kutatásába. A kikerülhetetlen kérdés újra megfogalmazódott. Vajon hol volt egykor a magyar fehér rend otthona ama kevésbé ismert kezdetek idején?

A néphagyomány a kékesi kolostor legendáját a Szent László-mítossszal köti össze. Ez nem véletlen. Az Árpád-házi lovagkirálynak és szentnek a kultusza igen mély gyökerű és kikerülhetetlenül elvezet minket a régi magyar ősvallás dolgaihoz. Éppen úgy a kékesi kolostor legendájában is keverednek a magyar ősvallás és a korai kereszténység mára elfelejtett különös dolgai. Keresni és kutatni kell ezekben még akkor is, ha oly gyakori bennük az ellentmondás és a látszólagos következetlenség. Elvégre minden adalék közelebb hoz a teljességhez.

A holló, ez a különös fekete lélekmadár is otthont kapott a könyvünkben. Annál is inkább, mert mint madár égi állat. Mivel fekete ezért „testének sötétje elnyeli a fényt, míg a benne lévő szellemet fehérén őrzi”. Ráadásul a pilisi túlvilághoz és a Jóisten királyához, az igazmondó és jó Mátyás királyhoz és annak Fekete Seregéhez is igen sok köze van. Sort kerítettünk könyvünkben a pálosok beavatási szokásaira és az ezzel igen szorosan összefüggő és a mai keresztény hagyományba nehezen behelyezhető reinkarnációra és arra a különös pálos panteizmusra. Ez utóbbinak igen egyértelmű mai dokumentumai azok a romok, amik „az élő természetben kaptak otthont. Távol a városoktól, az emberektől. Isten csendjére vágyva, annak élő természetvilágát választva a korai templomok helyéül”. Írtunk arról a Magyar Bibliáról is, amit ama derék Báthori László atya írt meg, de hogy-hogy nem úgy elveszett, hogy máig nem találják. Ez a Pálos írás ugyan egy darabig része volt Mátyás könyvtárának, de mára csak legenda maradt belőle. Semmi nem lehet véletlen, ahogy a kiváló régész László Gyula mondogatta oly gyakran.

Nem feledkeztünk meg aztán a Mennyeknek Fényes Nagy Kövéről, arról a különös pantokrátor ábrázolásról, ami oly nagy port kavart, ahogy szokták mondani tudományos körökben. Kitértő munkával nagy csokorba szedtünk pálosmondásokat, a Nagy Emlékezet által reánk maradt gondolatokat a pálosokról, a Pilisről... Aztán saját jegyzeteimből is mentettem át e könyvbe jó pár olyan dolgot, amiről úgy gondoltam, hogy jó teszek azzal, ha azokat a nagyközönség, az érdeklődők számára is hozzá férhetővé teszem. Az agyonhallgatott pálos szerzetesről „Pálos Vazulról” és munkásságáról is külön fejezetben emlékeztem meg, remélem nem hiába. A mítoszi legendás ösvényeken járva nem feledkeztem meg a tüzes keresztes-csillagról, az aranyos vizekről, Pilis hegyeinek legendájáról, Attila fényes palotájáról, az aranyfolyóról és sok más dologról sem.

Nagy felfedezésnek tartom a pilisszántói kereszteskő megtalálását, a csodaszarvasnak és a nyilas-sárkánynak a megtalálását a régi magyar művészetben. Chatres és a Pilisben emelt régi magyar templom művészeti azonossága, sajátos kapcsolata pedig új távlatokat nyithat a művészettörténet számára. Nem feledkeztem meg Sashegyi Sándorról sem a Pilis fáradhatatlan kutatójáról, akiről senki sem feledkezhet meg, aki a Pilis után érdeklődik, és azt kutatja.

A Napisten feltámadásáról, a pogány Krisztusról írva megmutattam a hagyománynak azt a „napos istenét”, ami a régiek hiteként élt tovább az újban. De úgy, hogy az élő természet és az élő táj az ő részeként világolt fel az ősi hit emlékeként. Megvallom ennél csodálatosabb hagyatéokra nem is bukkanhattam volna, mert ez a testamentum egyszerre ajándékoz meg az ősök szellemével és a Megfeszített embernek adott szeretetével.

Az sem véletlen, hogy a Génus Loci-t, e korunkban magára hagyott és megtagadott római istenség nevét választottam ki ennek a summázatnak szánt utolsó fejezetnek a címéül. Mindez azért történt, mert nélküle ez a könyv nem készülhetett volna el. Múltat s vele hagyományt pusztító világunkban csak ő lehet a segítség. Ő, aki mindig a hely mellett és mögött áll, és az emberi szem fókuszába emeli azt, és megismerttet vele. A Pilis kapcsán is ez történt velem. A Pilis után keresve-kutatva találkoztam a Génus Loci-val, aki megfogta a kezem és világosságot adott a gondolataimnak. Megmutatta a helyet és szívet adott hozzá, hogy minél közelebb kerülhessek hozzá...

A forrás-tündérrel, a Grállal, a Boldogasszony aranyágával, a szent körökkel és tündéruutakkal foglalkozva, arról írva azt szerettem volna bizonyítani, hogy az élő hagyomány, a helytörténeti emlékek és a mítosz tudása nem egymást kizáró kutatási területek, hanem egymást kiegészítő és megerősítő, mintegy máig élő valósága annak a „Nagy Emlékezetnek”, amit már régóta halotti máglyára küldött az új világ új gondolkodása. Meg is rakták szép módszeresen ezt a bizonyos máglyát, majd a kellő időben meg is gyúj-

tották azt, hozzáadva egy kis látványosságot, egy jó adag amnéziát és egy káoszra fokozott szellemi zűrzavart.

Csak itt ebben a tűzben történt valami váratlan dolog. Reinkarnálódott ott valami, amire nem gondoltak a tűzgyújtók. Ebben a máglyatűzben főnixként született újjá a régiek emlékezete és a hagyományok bölcsessége. És ebben az újraszületett csodaállat- emlékezet- és hagyomány-madárban, mint lélekmadárban lakozó halhatatlan szellem immár nagyobb fényel világított, mint ott akkor a hajdani elítéltetése és máglyára hurcolása idején. Ez az újjászületés vagy a régiek szóhasználatával mondva „lejövés” nem más, mint a Nagy Emlékezet feltámasztása, annak a felébresztése. E gyönyörűséges ébredés által kapott teljes élet pedig nem más, mint a Jóisten legcsodálatosabb ajándéka. Az, ami „ha elvész, elvész hát az is, akit meg akart vele ajándékozni”.

Ez a fentről lejött ajándék vezetett el a Pilis élő földjének, ennek a csodálatos magyar kultuszhelynek a megismeréséhez. Ezen az Európa közepén létező, ott élő szent földön, valaha Mitrasz-szentélyek álltak, szent tüzek égtek, „körös” templomok épültek...Ne legyünk hát hálátlan, vak örökösei ezeknek a csodálatos pilisi tüzeknek! Ne felejtsük el, hogy ez a hely volt a szakrális központja az Árpádok nimródi fehér hagyományának és annak az Árpád-házi magyar kereszténységnek, ami ma talán jobban hiányzik, mint valaha bármikor is hiányzott...

Ezt a tüzet azonban a hely istensége, annak szelleme élteti. Ennek a szellemnek a tüzét pedig csak és egyes egyedül a hálás utókor táplálhatja. Az, aki ismeri és szereti azt a helyet, ahová ő „leszületett”, és nem hagyja azt magára soha, semmilyen körülmények között sem. Megtartva így a Jóisten hagyatékát, az Árpádok szent örökségét, a magyarok égből jött ősi hagyatékát.

Utószó

Ma a huszonegyedik században élve elmondhatjuk, hogy magunk mögött hagyunk egy roppant arrogáns, kegyetlenségben és emberirtásban igazán jeleskedő elmúlt századot. És mindezt letudva ma az elején vagyunk egy olyan századnak, ami ha nem is irtja és pusztítja az embert oly direkt módon, mint az elmúlt század, de érezhetően összetöri és felgyorsított világa alá temeti a népek hagyományait, vagy szándékosan összekavarja, gyökereitől és a hely szellemétől megfosztja azokat. Az emléktelen és embertelen iramú világ nem tud megbirkózni az ősök éghez-földhöz, a lelkes kozmosz életéhez szabott hagyatékával, a létezés szellemi útra valójával, annak szerves, és Fentről kapott rendszerével. Így hát megpróbálja azt elfelejteti vagy úgy összekeverni, hogy azok egymást semlegesítve hatástalanok legyenek. Halott emlékeket gyárt belőle, ami már holtában nem tud segíteni. Röviden fogalmazva, sehogy sem hagyja az égből kapott rend szellemi hagyományát az élet részévé tenni. Erre jó példa a magyar Szentkorona hagyományának, a Magyar Szentkorona Tannak az elsüllyesztése, hatástalanítása.

Ebben a nagy és múlttalan tülekedésben a kis népek a dolgok és események aljára kerülnek, ez vitathatatlan. S mindaz, ami megtartaná őket ebben a békében vívott háborúban, a hagyomány és a nemzeti emlékezet valahogy még sincs képből az emberek nagy többsége előtt. De ennek ellenére a baj mégsem olyan nagy, mint amilyennek látszik.

Egyszerűen azért, mert ennek az őseinktől kapott szellemi hagyománynak igen nagy szerencsénkre roppant sok arca van. És ennek az archaikus, karizmától fényes arcnak az otthona nagyon mélyen benne lakik az ember lelkében és onnan kitörölhetetlen. Ezért is nehéz elpusztítani, elfelejtetni, vagy éppen félretenni. Nem mondunk titkot azzal, hogy a legtisztább, legfényesebb, vagyis az eredeti, a primordiális, a hiteles arc, az van a legmélyebben. Ebből a helyzetből kifolyólag az maradt meg máig a legérintetlenebb-bül, manipulálatlanul. Ennek a régi magyar fényes arcnak a megtartója a magyar vallásos néphagyomány szerint nem más, mint maga a Jóisten és az a Boldogasszonya, akiről akkor sem feledkezett meg a nemzet, amikor vallást, de nem hitet cserélt. Nem is csoda, ha ehhez a fényes hithez a „hites hitben élők” a népi vallásosságot vallók voltak és maradtak a legközelebb. A verbális átörökítés tiszta útját máig nem sikerült összesározni, annak ellenére, hogy azt számtalanszor megpróbálták. A hites hitnek, mint a „nagy emlékezetéről” vallott istenes tudásnak a folyamatos átadása, világos útja máig töretlen és nem ismer semmilyen célzatos ködösítést, cenzúrát vagy ellenőrzést. Csak azt és úgy adja tovább, amit hallás útján - élő beszédben - egykor megkapott. Minderről remek összefoglalást adott a szerző a fentebb említett korábbi művének bevezetőjében.

Itt ebben a könyvben akárcsak a Nimród gyűrűjében ez az említett fényes és világos - hites hit- a népi vallásosság hite lép frigyre azzal a magyar mitológiai hagyománnyal és legendáriummal, aminek a föld alá süllyesztése és meghamisítása valljuk meg nem volt egy könnyű feladat. De megtörtént. Erről a szomorú tényről többen is így vélekedtek a nemzet nagyjai közül. Kós Károly, Benedek Elek, Tisza István, Jókai Mór, Gárdonyi Géza, Ratkó József és így tovább. Igen hosszan folytathatnánk a világosan látók nemes névsorát. Ennek a különös házasságnak a gyermeke az a felismerés és megismerés hagyomány, ami ennek a könyvnek a summázatát adja. Felmutatva a magyar őshagyomány mélyre temetett, de máig fényes arcát, elvezetve így az olvasót az ő régi otthonához, égi és földi birodalmához. Aminek földi birodalma nem más, mint maga a „fénylő Pilis”, ahogy a pálosok fogalmaztak róla. Ez a fénylő Pilis pedig nem más, mint egy ősi magyar kultuszhely. Itt rejtőzik a nemzet örökké élő és halhatatlan tüzes teste-lelke. Annak feje és szüntelenül dobogó szíve. Röviden mindene, ami az égi szent dolgokhoz köti. Ott van az a misztikus test, ami a jó és a rossz harcában egyértelműen a Jóisten mellett, annak gyermekében ismeri fel önmagát és kiválasztott helyét a magyar teremtésben. Ő az, akinek az édesanyja az a „világló” örök Boldogasszony, akinek aranyága itt rügyezik ki „minden Nap” folyamatosan a Pilis életkertjében, csodás és varázslatos természetvilágában. Itt van az a föld, amit a Jóisten Nagyasszonya boldog otthonának tart és onnan mintegy „nézve” mindig segíti, mindig Figyeli és megőrzi az időben oly gyakran mostoha sorsú gyermekeit.

A hagyomány szinte teljessé kerekedik itt ebben a könyvben a népi vallásosság, a mítosz és a hely emlékezte és ezek összetalálkozása által. Nem véletlenül zárta a kötetet a szerző a Genius Loci megidézésével. Hiszen a hely szellemének tisztelete, annak emlékezte és tisztelete nagyon fontos dolog. Nem hiába kezdik a népek emlékezetének a törlését mindig a hely szellemének a kiirtásával azok, akik számára bűn az emlékezés és a múlt mindig gonosz és elfödendő. A könyvet elolvasva ennek éppen az ellenkezője derül ki. A múlt, a régiekre való emlékezés szent és hasznos kötelesség és része annak a kozmikus szeretetnek, ami minden földi élőlényt, „lelkes világot” át kell, hogy hasson. Ez a szeretet sohasem lehet öncélú, mert természetétől fogva örök. És ebből a szeretet-örökségből nem zárhatunk ki

senkit sem. A múlt szellemét, a múlt emberét meg végképpen nem. Hiszen azok örökségéből létezünk mi itt a mindenkori jelenben. Nem is beszélve arról, hogy jelen cselekedetünk mily nagy hatással fog bírni majdani létezésünkben. Tehát a múlt egyáltalán nem halott, hanem nagyon is él, és hatással van.

Gondoljunk itt a tibeti buddhizmus igazság-gyöngyeire vagy Arpád-házunk fényes kereszténységére, ami bírta és használta is ezt a tudást, ezt az emlékezetet. Azok, akik egykor itt Pilisben éltek a Napisten feltámadásában, az örök világosság boldog hagyományában élték világukat. Ebben a napos szeretet-tűzben, mint a jó világosságban hittek és éltek itt a Jóisten és Boldogasszonyánk szent és kiválasztott földjén a magyar Pilisben, mint misztikus, élő és organikus földtestben, ami az égi világot mintázta le ide a magyar földre. A Piliscsillag, Napcsillag-ban a Pilisnek a hagyomány „nagy emlékezetében”, a népi vallásosságban és a mítoszban megőrzött szakrális világát ismerhetjük meg. Már kezdjük megszokni, hogy a szerző érdekes és hiánypótló könyveket ad a kezünkbe, ami igazán üdítő és hasznos szellemi ajándék ebben a globálissá tágult szellemi sivatagban, itt Európa hajdani kultikus közepén. Az írónak a hagyományban, a mítoszban és a népi vallásosságban való jártassága, analogikus gondolkodásmódja, valamint az ehhez társuló asszociatív képessége megdöbbentő. Mélység és magasság, mítosz és hagyomány egy könyvben. Gratulálok!

Összefoglalás

A „Piliscsillag, napcsillag” elvezet minket a Pilisnek, ennek az ősi magyar kultuszhelynek a magyar mítoszban és a vallási hagyományban elrejtett titkaihoz. Feltárja a mítosz és a néplélek emlékezetét arról a Pilisről, ami a szakrális időben megmaradva öröknek és szentnek mutatkozik. A szerző akárcsak a többi könyveiben (különösen a Nimród gyűrűjében) itt is a mítosz teremtő erejét választja segítségül. Ebben a teremtő örvénylésben villan fel a Pilis ősi napkultusza és annak hagyománya, mint a hely ősvallása. Ebben a „napos” vallásban találjuk otthon a magyarok Jóistenét. A magyar vallási néphagyományban karakteresen megjelenő Jóisten-hagyomány egy mára már elfelejtett világosság-kultuszról ad hírt. S ennek az ősrégi kultusznak égi-földi közepe úgy tűnik, hogy nincs máshol, mint a Pilisben, a magyarok fehér szent hegyénél és annak közvetlen környékén. Mindez a magyar őshagyomány itt Európa mitikus közepén, a Kárpát-medencében nagyon szépen megőrződött, megjelenítődött a középkor analogikus nyelvén szólva „megvilágolt” a magyar Boldogasszony-kultuszban is. Abban a kozmikus -karizmatikus ósanya-kultuszban, ami oly szép helyet kapott magában a magyar katolikus egyházi évben is, mintegy keretet adván annak. A népi vallásosság igen mély, mondhatni időtlen hagyománya szerint a Boldogasszony aranyága is itt rügyezik ki „Buda fölött” a Pilisben.

Gönczi Tamás a magyar néphagyomány „nagy emlékezetét” és a már-már alámerült mítoszi hagyományt emelte fel és mutatta meg általuk azt a Pilisvilágot, amit az egzakt történelem nem akart vagy nem tudott megmutatni. Egy nagyszerű kísérlet összegzése ez a munka. A szerző alaposága és kivételes asszociatív képessége valóban lenyűgöz minket. Elvárásol és beledob minket az idő feneketlen kútjába. Ennek mélységében más idő és más teremtés lakik. Ez az idő, és ez a teremtés, ami a mítosz és a mese földjét uralja - ez lakja a Pilis titkos világát is. Ennek az időtlen időnek és fényes teremtésnek gnosztikus arca van és egyértelműen a magyar népi vallásosság archaikus rétegét uralja, ott van igazán otthon. Ennek a titkos világnak a földrajzi valósága, a szakrális földrajz szerinti központi helye nem más, mint a magyar Pilis. Itt ezen a legendás élő tájon van a „jó” magyar kultuszhelye, annak fehér világa, a Jóisten földi otthona. A könyvben gyakran történik utalás a magyar író, mitológus Várkonyi Nándorra és a román származású amerikai vallástörténészre Mircea Eliade-re. Tagadhatatlan az a szellemi közelség és érdeklődés, ami e két gondolkodó és a könyv szerzője között fennáll. Azzal a különbséggel, hogy míg Várkonyi Nándor okkultmitológikus érdeklődése igen széles ívű, addig Gönczi Tamásé ahhoz képestjővel lokalizáltabb, de mindenképpen figyelemreméltó és hiánypótló.

Elisabeth von Egressy

RESUME

par Elizabeth von Egressy

Le lecteur de ce livre, intitulé «Le Soleil, étoile de Pilis» est conduit à connaître les secrets de la montagne Pilis, lieu de culte magyar très ancien, secrets que recèlent les mythes hongrois et la tradition religieuse des Hongrois. Il met en lumière la mémoire des mythes et l'âme populaire par rapport à cette montagne qui, demeurée dans le temps sacralisé, apparaît comme éternelle et sainte. A l'instar de ses autres ouvrages, comme en particulier «L anneau de Memrod», l'auteur a choisi de s'appuyer ici sur les mythes, dotés de la force de création. Dans le tourbillonnement de création luit le culte du Soleil de Pilis préhistorique, lieu de la religion de temps immémorial. Le bon Dieu des Hongrois est bien aise de voir apparaître la religion „solaire". La tradition dite du bon Dieu des Magyars, présente et très caractéristique de l'héritage religieux du peuple hongrois, nous renseigne sur le culte pour la lumière, dont on ne se souvient plus à présent. Or, ce culte ancestral semble avoir Pilis pour centre céleste et terrestre, montagne-blanche sainte des Magyars, ainsi que son voisinage immédiat.

Le culte pour la Bienheureuse Motre-Dame de Hongrie a parfaitement évoqué, ou pour employer des termes analogiques du Moyen-Age, a mis „en lumière naturelle" toute la tradition séculaire magyare ici, au milieu mythique de l'Europe, dans le Bassin des Carpates. Ce culte pour la Bienheureuse, aïeule cosmique et charismatique occupe une place d'honneur dans l'année liturgique de l'Église catholique hongroise, en lui servant d'un certain cadre. Une tradition bien reculée, dite intemporelle, relevant de la religiosité populaire veut que la branche d'or de la Bienheureuse notre Dame bourgeoise ici, „au-dessus de Buda", dans la montagne Pilis.

Tamas Qónczi a révélé la „grande mémoire" de la tradition du peuple hongrois, la tradition mythique qui allait être submergée, en présentant une facette de Pilis, que les scientifiques de l'histoire humaine exacte ne veulent pas, ou ne peuvent pas présenter. Son oeuvre est le sommaire d'un essai magnifique. Le souci de précision et la capacité associative exceptionnelle de l'auteur sont vraiment fascinants. Il nous enchante et nous jette dans le puits du temps infini, dans la profondeur duquel résident un autre Temps et une autre Création. Ce Temps et cette Création viennent dominer la terre des mythes et des contes, viennent garder le monde mystérieux de Pilis. Ce Temps intemporel et cette Création lumineuse ont un aspect gnostique et rappellent clairement la couche archaïque de la religiosité hongroise. Pour qui s'occupe de la géographie sacralisée, la montagne Pilis constitue la

réalité géographique, le centre même de ce monde mystique. C'est dans ces parages - réalité vivante - que l'on trouve le lieu de culte des „bons Hongrois", leur Monde Blanc, le domicile terrestre du bon Dieu.

L'auteur se réfère souvent à Nándor Várkonyi écrivain, mythologue et à Mircea Eliade, historienne de la religion, une Américaine d'origine roumaine. On ne saurait nier la parenté intellectuelle et l'intérêt commun qui existent entre ces deux penseurs et l'auteur du présent ouvrage, mais à la différence de Nándor Várkonyi et de Mircea Eliade, qui s'intéressent largement aux sciences occultes et mythologiques, l'intérêt de Qónczi s'avère assez localisé, circonscrit, et pourtant son livre est tout à fait remarquable et propre à combler une lacune.

Traduit du hongrois par Lajos Bacsi professeur de langue

Magyarok szent hegyén

(Ütik a rézdobod dallamára)

Az Isten tenyerén, magyarok szent hegyén

Dobog az ősi kő, dalol az ősidő

Amíg Nap ragyag, a szíve itt dobog

Amíg föld forog, őrzik a táltosok

Ez a kő kegyelet, végtelen szeretet

Behunyom szememet, ráhajtom fejemet

Érzem a lüktetést, várom az ébredést

Magyarok szent hegyén, az isten tenyerén

(Szőke István Atilla)

Térképvázlatok a Pilisről és környékéről:

1. térképvázlat: Pilis és csoportja
forráshely: Mezei-Páli: Pilis útikalauz

2. térképvázlat: Csikóvár csoportja
forráshely: Mezei-Páli: Pilis útikalauz

3. térképvázlat: Dobogókő csoportja
forráshely: Mezei-Páli: Pilis útikalauz

4. térképvázlat: Maróti hegyek csoportja
forráshely: Mezei-Páli: Pilis útikalauz

5. térképvázlat: Szentendrei hegyek csoportja
forráshely: Mezei-Páli: Pilis útikalauz

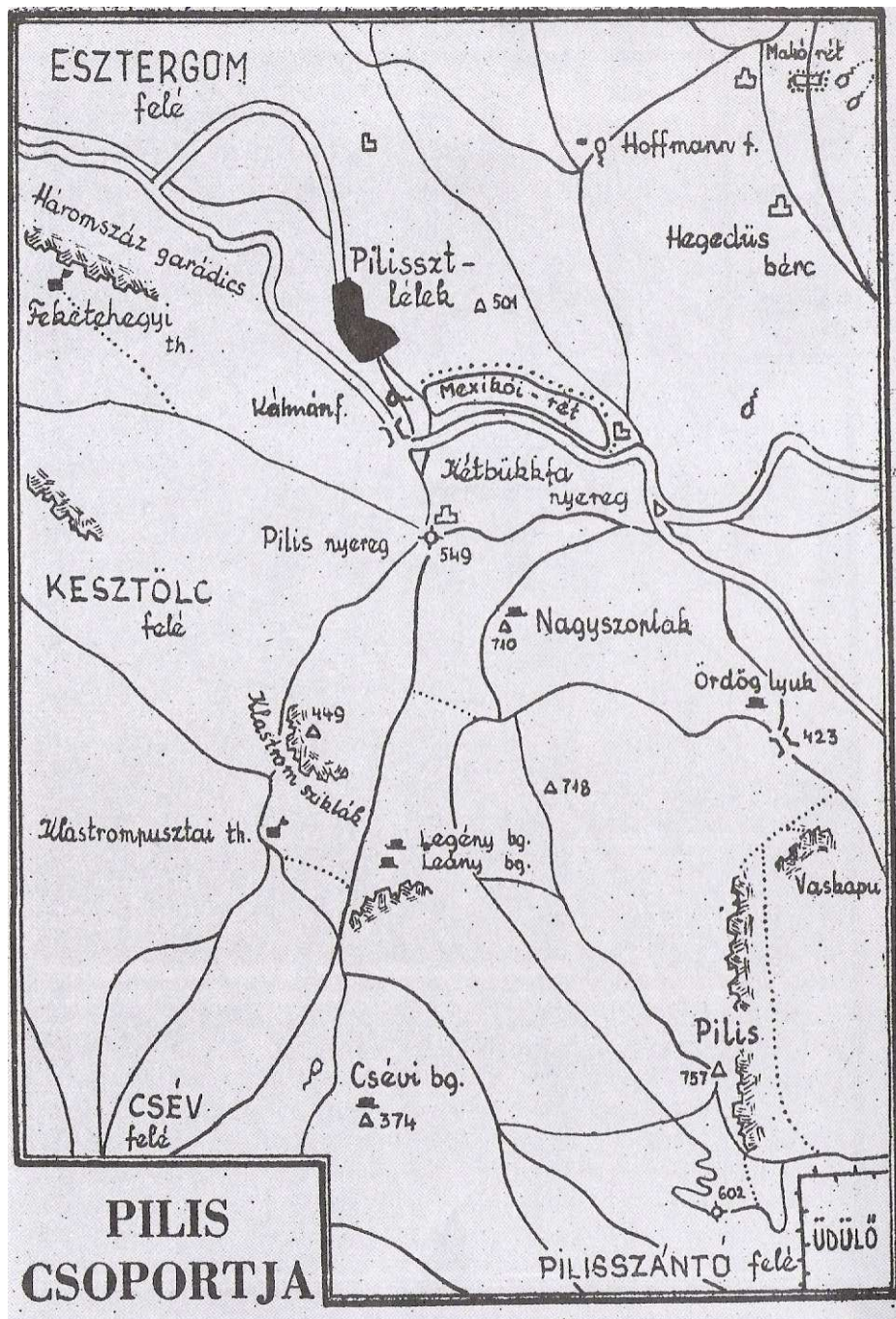
6. Jelmagyarázat az egyes hegycsoportok vázlataihoz
(lépték: 1: 50.000)

Forrásmegjelölés:

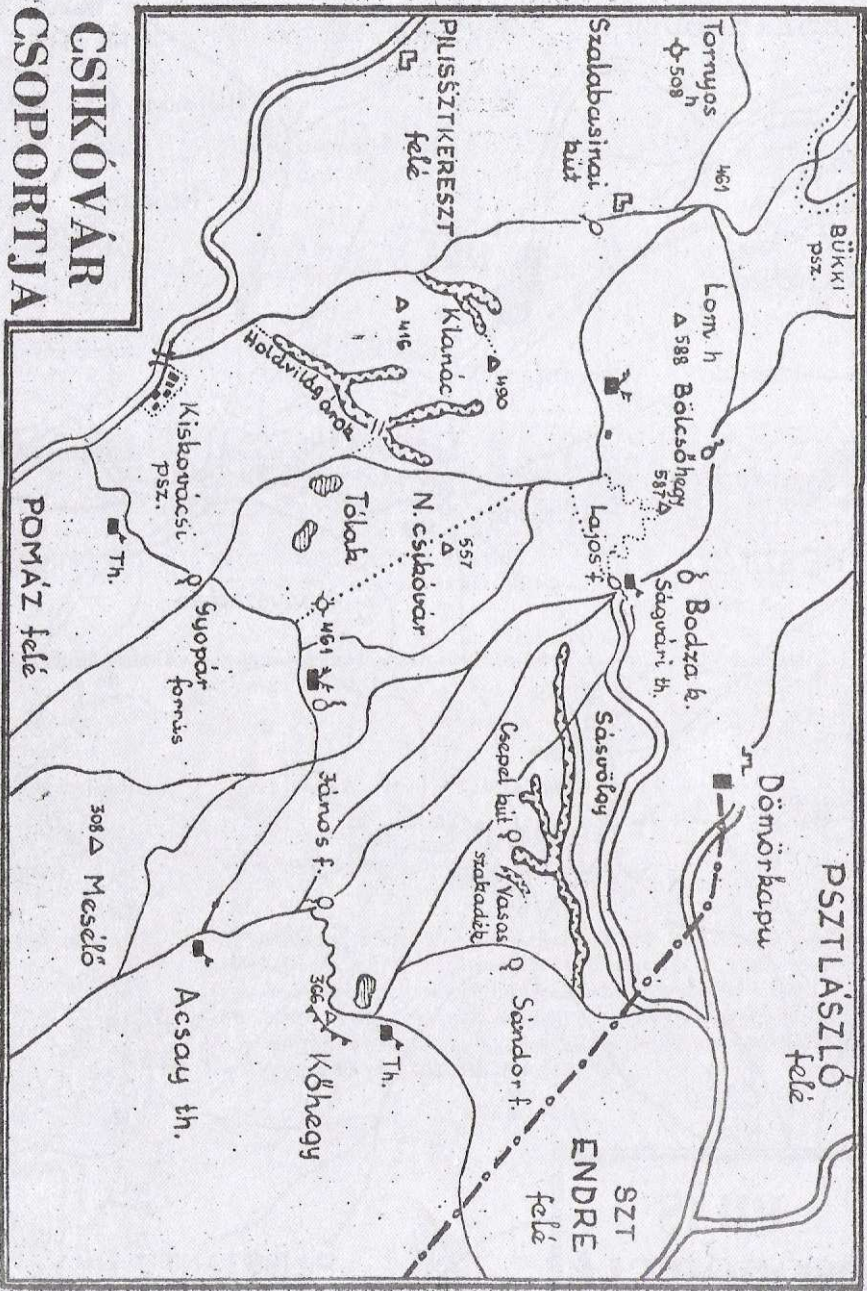
Mezei Iván Dr. - Páli Tivadar: Pilis útikalauz Második, bővített kiadás, Sport Lap- és Könyvkiadó, 1955 Egyetemi Nyomda, Budapest

Megjegyzés:

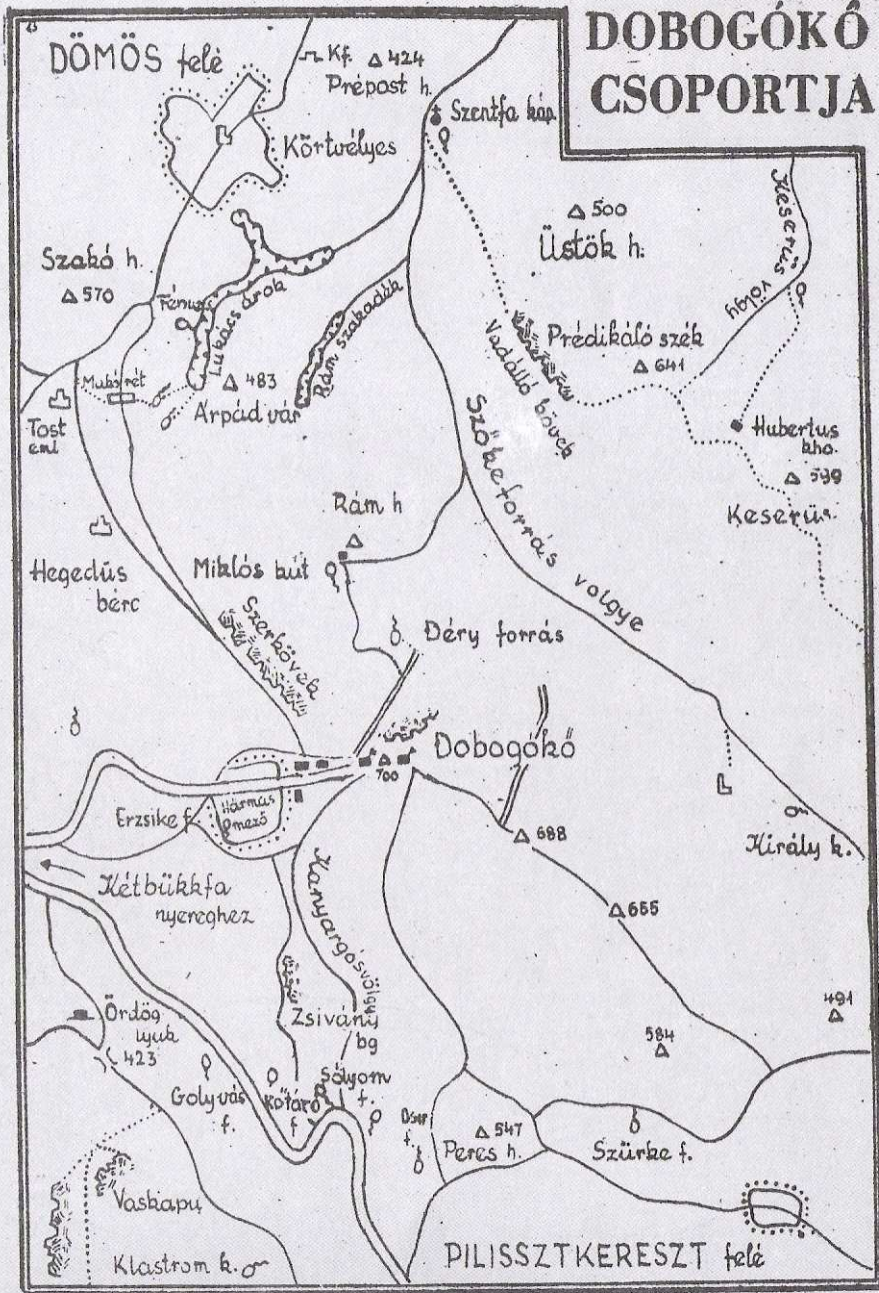
Azért választottuk e könyv térképmellékletének ezeket a kis híján félévszázada publikált térképvázlatokat, mert jól átlátható, egyszerű megjelenítésük nem véletlenül tették őket közkedvelté a Pilis szerelmesei előtt. Ezt a praktikusságot és közkedveltséget szeretnénk most megosztani önökkel, annál is inkább, mert a könyv már igencsak a könyvészeti unikumok közé tartozik. (G.T.)

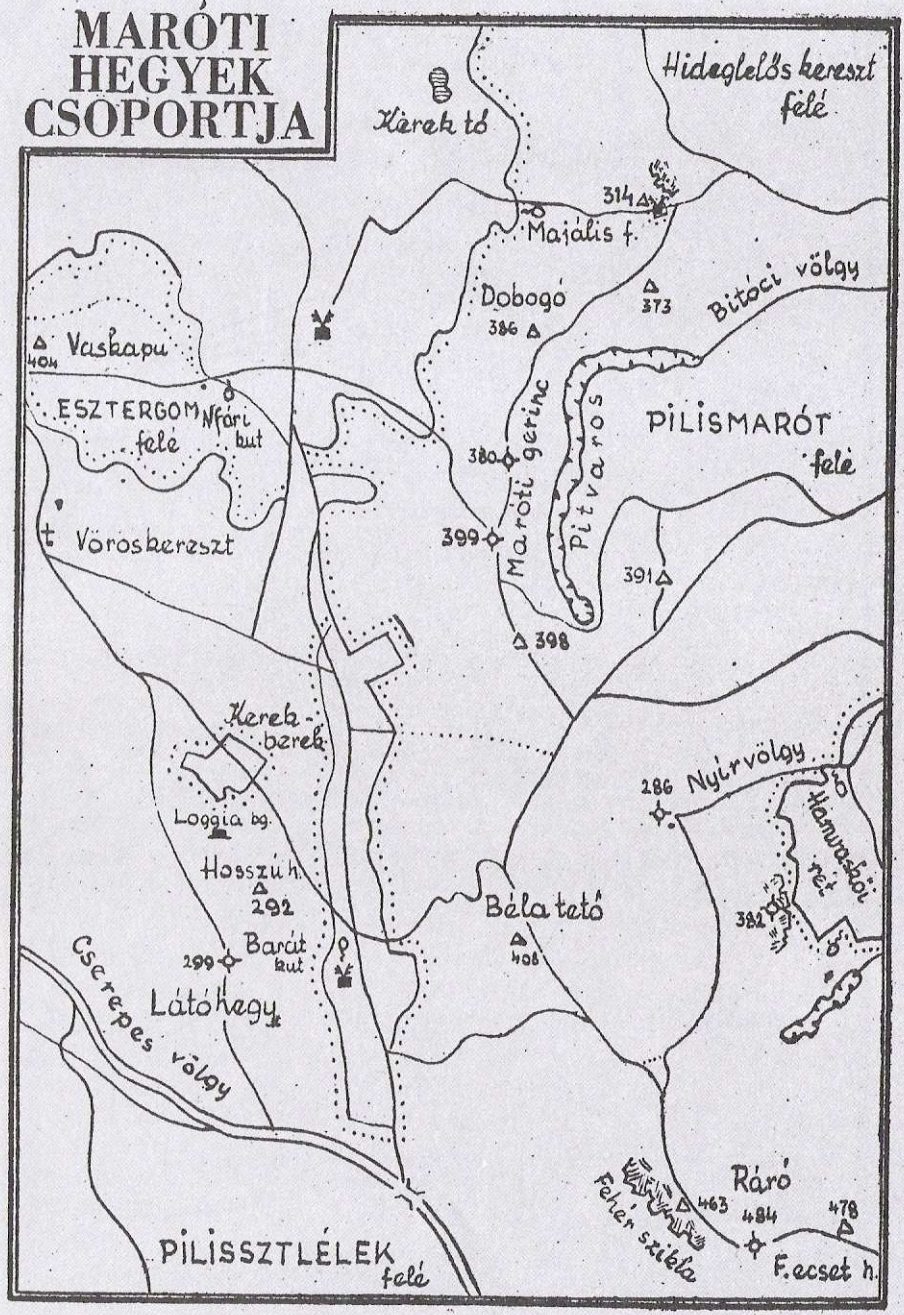
**CSIKÓVÁR
CSOPORTJA**

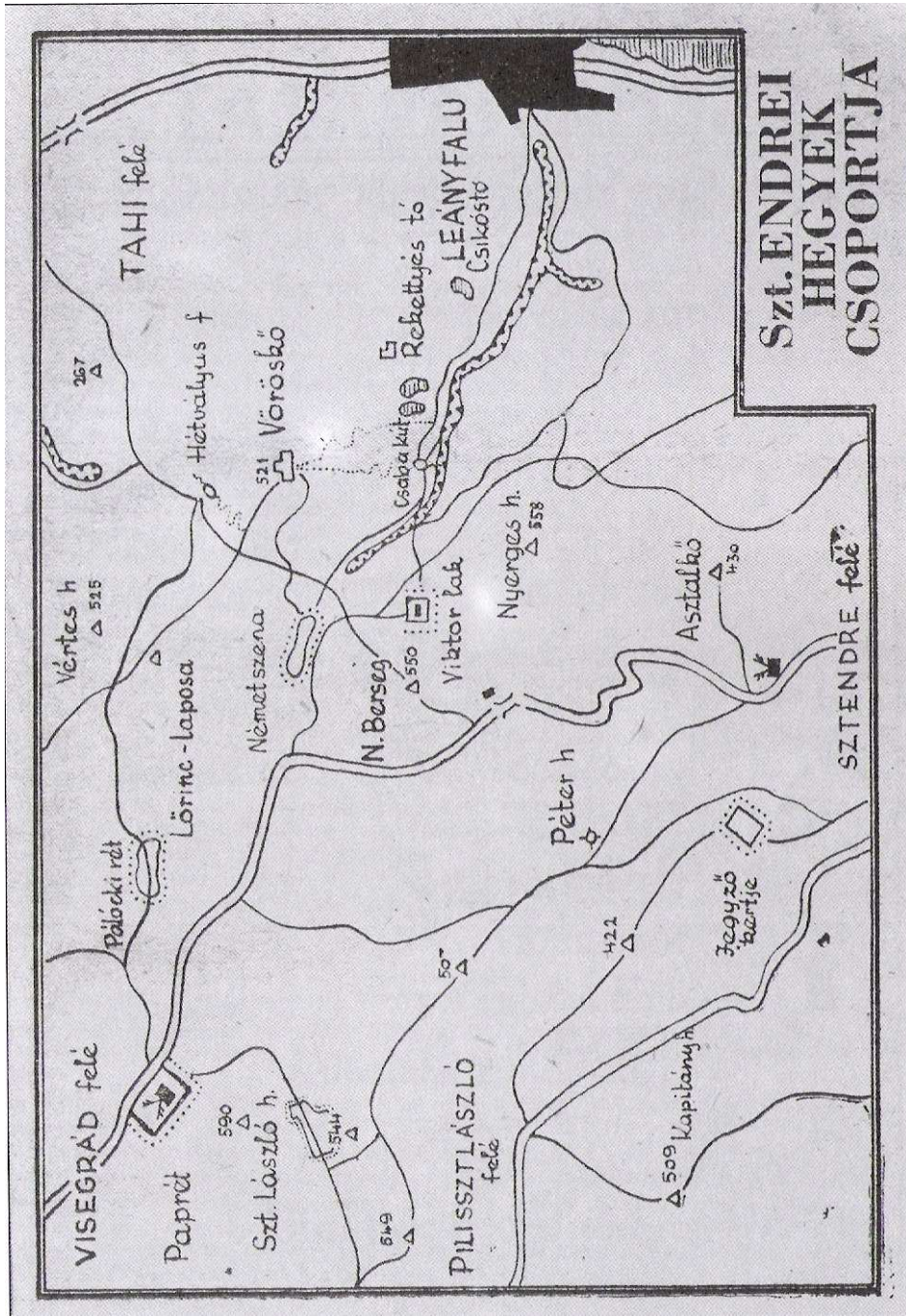

DOBOGÓKÓ CSOPORTJA

MARÓTI HEGYEK CSOPORTJA

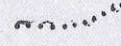

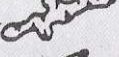

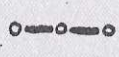

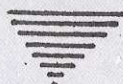
**Szt. Endrei
Hegyek
Csoportja**

JELMAGYARÁZAT

az egyes hegycsoportok vázlataihoz

	műút		kunyhó
	kocsiút		rom
	gyalogösvény		emlékmű
	barlang		kilátótorony
	kőfejtő		magassági pont
	ret, tisztás		háromszögelesi -"-
	erdőszegély		szikla
	kerítés		vizmosás
	erdővágás		szakadék
	kápolna		forrás
	útszéli kereszt		tó
	turistaház		hid
	erdő őrház		drótkötelpálya
	hajóállomás		

hajóállomás

Lépték: 1:50 000

Bibliográfia

- A magyarság és a Mária-kultusz egy töről fakad, Magyar Nemzet, 2004. 08. 27 (pénteki szám)
- Acsády Ignác:** Magyarország Budavár visszafoglalásának korában, Bp., én.
- Ákos Károly:** Vasárnap, Istenek nyomában, Móra Ferenc Könyvkiadó, Bp., 1961.
- Álföldi A. :** A kereszténység nyomai a népvándorlás korában. Szent István Emlékkönyv. Budapest, 1938.
- Andrássy Kurta János:** Holtak völgye - Holdvilágárok. IKT., 2000.
- Angelov, D.:** Das Bogumilentum in Bulgarien, Sofia, 1947.
- Arkhé II. APXH.** Nyíregyháza, Kötet Kiadó.
- Badinyi Jós Ferenc:** Káldeától Ister-gamig I, A sumir őstörténet, Magyar Máz, 2003.
- Baigert-Leigh-Lincoln:** Az Abbé vétke. General Press, Budapest, 1994.
- Bakos Ferenc:** Idegen szavak szótára, Terra Budapest, 1954.
- Balanyi György:** A szerzetesség története. Budapest, 1923.
- Bálint Sándor:** A hagyomány szolgálatában (összegyűjtött dolgozatok), Magvető, Bp., 1981.
- Bálint Sándor:** Ünnepi kalendárium 1-11. Szent István Társulat, Bp., 1977.
- Balkányi Szabó Lajos:** Debrecen helynevei. Debrecen, 1865.
- Balogh Endre** szíves szóbeli közlései.
- Balogh László** szíves szóbeli közlései.
- Bárczy G.-Benkő L.-Berrár J.:** A magyar nyelv története, Budapest, 1967.
- Bárczy Géza:** A magyar nyelv életrajza, Budapest, 1963.
- Bártfai Sz. L.:** Pest megye történetének okleveles emlékei, Bp., 1938.
- Bártfai Sz. L.:** Miért nem találták meg eddig Árpád sírját, Magyar Kultúra, 1934/5.
- Bártfai Sz. L.-Szabó L.:** Óbuda egyházi intézményei a középkorban, Bp., 1935.
- Bátori Sigrái Pál:** Boldog Báthory László méltatása. Századok, 1911.
- Baude, Jane/Fiaisz Endre:** Inkvizíció, rettegett középkori egyházi bíróság, Nemzetőr/Afasárnapi Újság, 2004. szeptember 15., 4. oldal.
- Bédier, J. :** Les Légendes Epiques, Paris, 1929.
- Béke fi Reming:** A pilisi apátság története, I. kötet, Pécs, 1891.
- Belitzky J.-Sashegyi S.:** Pomáz, a magyar föld és az emlékei, Anonymus Könyvek, Bp., 1939.
- Bellinger, G. J.:** Nagy valláskalauz. Akadémia Kiadó, Budapest, 1990.
- Benedek Elek:** Erdélyi népmondák, A Magyar Nép Könyvtára, Minerva, Cluj-Kolozsvár, 1926.
- Benger, Nicolaus:** Annales Eremi-Coenobiticorum Ordinis Fratrum S.
- Benkő Loránd:** A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára, I. A-Gy, Budapest, 1967, II. 11-ó, 1970.
- Berecz Sándor:** Magyarország művelődésének története, Gyoma, 1905.
- Berkovits Ilona:** Magyar kódexek a XI-XVI. században, Bp., 1965.
- Berze Nagy János:** Égigérő fa, Pécs, 1958.
- Bibó István Dr.:** A számok jelentése és a gondolkodás alapformáinak története, Metrum, 1989.
- Biedermann, flans:** Szimbólumlexikon, Corvina, Budapest, 1996.
- Bóna István:** Avar lovassír Iváncsáról, Archeológiai értesítő, 71. sz. 1971.
- Bongard-Levin:** Szkítiától Indiáig, Gondolat, Budapest, 1981.
- Born Gergely:** Ősi szakrális központunk: a Pilis, Magyar Jelen, V. évf. 37. sz.
- Born Gergely:** Tündérvényen, Magyar Jelen, 5. évf. 25. sz. 2004. június 17.
- Borovszky Sámuel:** Magyarország Vármegyéi, (Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vm.) Budapest, én.
- Bosnyák Sándor:** A moldvai magyarok hitvilága, Folklor Archívum 12. MTA, 1980.
- Bökönyi Sándor:** Táltoslovak avar sírokban, Szegedi Régészeti Közlemények, 1965.
- Bradák Károly:** Fehér vár - fehér folt, Püski, Budapest, 1999.
- Brender Mihály:** A magyarok pálosairól, 1923, füzet, szerző kiadása.
- Buzinkay Géza:** Kő se mutatja helyét (a királysírok pusztulása), Corvina, Bp., 1986.
- Cambell, J.:** The Masks of Qod, Penguin, 1976.
- Cerinetti, Angéla:** A Grál (Artúr király, Parsifal és a lovagok - Legendák Atlasza - Alexandra, Bp., én.
- Cerinotti, A.:** A Grál, Artúr király, parsifal és a lovagok, Alexandra, én.
- Cooper, J.:** The Illustrated Encyclopaedia of Traditional Symbols, Thames and ttudson, 1978.
- Cozzi, S.:** Planets in Locality, Llewellyn, 1988.
- Czakó Ferenc:** Fehérvilág, 1995. (kézirat)
- Csánky Dezső-Gárdonyi Albert:** Budapest történetének okleveles emlékei, I. Bp., 1936.
- Császár Elemér:** A Pálos-rend feloszlata. Budapest, 1901.
- Cseke László:** Visegrád, Útikönyv, Budapest, 1958.
- Csillag Gyula:** A pálosok Buda-Szent-Lőrinczi főmonostoráról. Religio, 1866.
- Csőrgő Zoltán:** Hagymányszótár: Fehér, Javaslap, VII. évf. 9./81. sz.
- Daczó Árpád, P. Lukács O.F.M.:** népünk hitvilága, Glória nyomda, Kolozsvár, 1991.
- Daczó Árpád, P. Lukács O.F.M.:** Találkozásom Babba Máriaival, Hargita Kalendárium. 1996.
- Daleth-GwyddbwyllhTündérek** hagyatéka, Wicca, Édesvíz Kiadó, Bp., 1994.
- Dáné Tibor:** Háromemeletes túlvilág, Ifjúsági Könyvkiadó, Bukarest, 1964.
- Devereux, P.:** Earth Lights, Turnstone, 1982.
- Devereux, P:** Symbolic Landscapes, Gothic Image, 1992.
- Devereux, P:** When is a Ley Mot a Ley?, Ley Hunter No. 119, 1993.
- Diculescu, C:** Die Gépiden, Leipzig, 1923, (fordítástördék, ford.: Magy Lajos, 1972)
- Diószegi Vilmos (Szerk.):** Az ősi magyar hitvilág, Gondolat, Budapest, 1971.
- Dirk, J. :** Frisian in the Dark Ages, Speculum, 1955.
- Dunlop, D.M. :** The History of the Jewish Khazars, n.Y.

Dümmerth Dezső: A titkos jelbeszéd, A magyar szent királyok nemzetsége, Panoráma, Bp., 1989.

Eco, Umberto, A tökéletes nyelv keresése, Budapest, 1998.

Eliade, M. : Le Vol mystique, Mumen III. 1956.

Eliade, M.: La Terre-Mère et les hiérogamies cosmiques, Eranos-Jahrbuch XII. 1954.

Erdélyi István: Az honfoglaló magyarság régészeti emlékényaga. Archeológiai Értesítő, 87. sz. 1960.

Erdélyi János: népköltészetünkről, népdalok és mondák, II. Pesten, 1847.

Erdélyi László: Árpád-kor , A magyar állam, társadalom és művelődés legrégebb története 1301-ig, Budapest, 1922.

Erdélyi Zsuzsa (szerk.): Boldogasszony ága (Tanulmányok a népi vallásosság köréből, Szent István Társulat, Az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Budapest, 1991.

Erdélyi Zsuzsanna: Adatok a magyar népköltészet színszimbolikájához I. közlemény, Ethnographia, LXXII. évf. 2. sz.

Erdélyi Zsuzsanna: Hegyet hágék, lőtöt lépek, Archaikus népi imádságok, Magvető, Bp.,1978.

Erdész Sándor: Kígyókultusz a magyar néphagyományban, Debrecen, 1984.

F. Mihály-Lócsy-fióll: A középkori Buda és Pest, Bp., 1955.

Farkas Henrik: A Biblia rejtélyei, Móra Könyvkiadó, Bratislava, 1988.

Fehérné Walter Anna: Az ékírástól a rovásírásig, Buenos Aires, 1975.

Fejérpataky László: A királyi kancellária az Árpádok korában, Budapest, 1857.

Fejérpataky László: Kálmán király oklevelei, Budapest, 1892.

Fejős Zoltán: Hiedelemrendszer, szöveg, közösség, Budapest, 1985.

Ferenczi Géza: Utazások Udvarszéken, Erdélyi Gondolat Könyvkiadó, Székelyudvarhely, 2001.

Ferenczy Endre: A magyar föld népeinek története a honfoglalásig, Stúdium Könyvek, Bp., 1958.

Fidler, J. H.: Ley Lines - Their nature and Properties, Turstone, 1983.

Fodor László: Az almár-völgyi pálos kolostor régészeti... Egyházak a változó világban, Esztergom, 1991.

Forstner, Dorothea: Die Welt der Symbole, Tyrolia Verlag, Innsbruck-Wien-München, 1967.

Fraknói Vilmos: Mátyás király oklevelei II. Bp., 1895.

Fraknói Vilmos-Lukács Jenő: A veszprémi püspökség római oklevéltára, II.

Frankfort, Henry: Kingships and the Gods, University of Chicago Press, Chicago, 1948.

Franki Vilmos: Adalékok a Szűz Mária-ról nevezett Fehéregyház történetéhez. Magyar Sión, 1863.

Frazer, G.: The Golden Bough, Macmillan, 1922.

Frick József: Középkori magyar himnusz-költészet, Kolozsvár, 1910.

Frölich R.: A pilis-maróthi római tábor, Archeológiai Értesítő, 1893.

Fülöp Kálmán: Pálos lélek. Katolikus Szemle, 1937. november.

Galambos Kálmán: A Pálos rend szelleme. Papi lelkiség, 1943/9.

Gardner, Laurence: A Grál-királyok eredete, Ádám és Éva Pendragon-öröksége, Gold Book.

Gárdonyi A.: Az óbudai Fejéregyház problémája, Történetírás, 1937/1.

Gárdonyi Albert: Buda és Pest a tatárjárás előtt, Budapest, 1941.

Genthon István: Magyarország műemlékei, Bp., 1951.

Gerevich László: Középkori kövek (Pilis és dömösi ásatások. A korai gótika első emlékei. Magyarország IX.évf. 50. (463. sz.) 1972/dec. 10. 46-47. old.

Gerevich Tibor: Magyarország románkori emlékei, Bp., 1938.

Gerő László: Magyarországi várépítészet, Bp., 1955.

Gondán Felicián: A középkori magyar Pálosrend és nyelvmélekei, Pécs, 1916.

Gönczi Tamás- Tóth László: Jelkép és analógia a néphagyományban, kézirat, 2000.

Gönczi Tamás: Hely és lélek a keleti tradícióban., Mítosz II., Debrecen.

Gönczi Tamás: A fehér hagyománytól a Fehér Egyházig. Budapest, 1998.

Gönczi Tamás: A fény hatalma, Debrecen, 1996.

Gönczi Tamás: A Grál legenda és ami mögötte van. Mítosz III., Debrecen.

Gönczi Tamás: A kétlelkű kozmosz legendája. Mítosz II., Debrecen

Gönczi Tamás: A kígyó útja. Pendragon Füzetek III, Debrecen.

Gönczi Tamás: A napba öltözött város, Országépítő, 1991/4.

Gönczi Tamás: A pálos eszmény, Debrecen, 1992.

Gönczi Tamás: Alexandria - Egyiptomi szent a Pilis erdejében - IX. fej.

Gönczi Tamás: Alexandria - Föld alatt és föld felett - XI. fej., Debrecen.

Gönczi Tamás: Alexandria, az élő könyvtár, Debrecen, 2000.

Gönczi Tamás: Alkímia és az európai szellemi hagyomány, Debrecen, 1995.

Gönczi Tamás: Az Árpádok kereszténysége, Mítosz III., Debrecen.

Gönczi Tamás: Az eredet élménye HI., Mítosz III-IV., Debrecen.

Gönczi Tamás: Baalbeki mítosz és a kusita hagyomány. Debrecen, 1996.

Gönczi Tamás: Bogumil emlékek a történelmi Magyarországon. Debrecen, én.

Gönczi Tamás: Csontváry útja, kézirat, 1996.

Gönczi Tamás: Csontváry, az elfelejtett, Bp. 2001.

Gönczi Tamás: Egyiptom, Melkizedek és a magyar koronázási hagyomány. Mítosz IV., Debrecen, én.

Gönczi Tamás: Fehérvilágnak rejtett nagy útjáról, Debrecen-nagyerdő, 1992, (kézirat)

Gönczi Tamás: Fény és dicsőség. Adalékok a fény és a szakralitás kapcsolatához. Liget, II.évf. 1989.

Gönczi Tamás: Főnix, avagy egy ősvallás töredékei I—III. füzet, Budapest, 1998.

Gönczi Tamás: Kopt hagyomány és az Árpádok, Mítosz II, Debrecen.

Gönczi Tamás: Mosztár, egy híd két világ fölött, kézirat, 1994.

Gönczi Tamás: napúton: Ósvallás, mítosz, tradíció Csontváry írásaiban, művészetében. Uránusz Könyvek 12., Uránusz Kiadó, Budapest, 2002.

Gönczi Tamás: nevek, jelek, rítusoka magyar középkorban, Mítosz II.

Gönczi Tamás: Ózséb és a magyar fehér hagyomány. Budapest, én

Gönczi Tamás: Pálos hagyomány és az időtlenség mítosza, Budapest, 2001, kézirat.

Gönczi Tamás: Pálos művészet és időtlenség I—11. Debrecen, Mítosz III-IV., Debrecen.

Gönczi Tamás: Sors és jellem a történelemben. 2001.

- Gönczi Tamás:** Tüzzről, vízről, földről, levegőről. Mítosz 111.
- Gönczi-Tóth:** Ősi nyelvek, elfelejtett ligatúrák I—II. Budapest, 1988.
- Gössmann, F. F.:** Planetárium Babilonycum, 1950.
- Grandpierre R. Endre:** Magyarok titkos története. Titokfejtő Kiadó.
- Grandpierre R. Endre:** Aranykincsek hulltak a Hargitára, Népszava Kiadó. Bp., 1990.
- Graves, R.:** The white Goddess, Faber and Faber, 1952.
- Graves, Róbert- Patai, Rafael:** Héber mítoszok, Budapest, 1969.
- Grexa János:** A Csaba-monda és a székely hun-hagyomány, Bp. 1922.
- Guzsik-Fejérváry:** A pálos rend építészeti emlékei a középkori Magyarországon. Bp., 1980.
- Gyenis András:** A Pálosrend múltjából. Kalocsa, 1930.
- Gyéressy Ágoston:** Boldog Özséb, Budapest, 1938.
- Gyéressy Ágoston:** Régi pálos kolostorok Erdélyben. Fehér Barát 1940/3.
- Gyéressy Ágoston:** Remete Szent Pál élete, Budapest, 1942.
- Gyéressy-Ilervay:** Documenta artis paulinorum I-111. Budapest, 1975-1978.
- Gyöngyösi Gergely:** Arcok a magyar középkorból, Budapest, 1983.
- Gyöngyösi Gergely:** Remete Szent Pál Remete Testvéreinek Élete. Varia Paulina III. Fráter György Alapítvány, 1998.
- Gyönyörű Bán Rata:** Régi magyar népballadák, Kolozsvár, 1973.
- Györffy György:** A honfoglaló magyarok települési rendjéről, Archeológiai Értesítő 97 sz. Bp. 1970.
- Györffy György:** István király és műve, Gondolat, Budapest, 1977.
- Györffy György:** Kurszán és Kurszán vára, Bp., 1935.
- Haardt, R.:** Die Gnosis., Salzburg, 1967.
- Hahn István:** A János-evangélium és a gnosztikus háttér, Világosság, 6. sz. 1981.
- Hahn István:** Az ismeretlen isten rajongói, Hermetizmus és gnoszticizmus, Világosság, 1967, 11. sz.
- Hamvas Béla:** A láthatatlan történet, Akadémiai Kiadó, 1988.
- Hamvas Béla:** Scientia Sacra. Az őskori emberiség szellemi hagyománya, Magvető, Bp., 1988
- Hankó Ildikó:** A magyar királysírok sorsa, Budapest, 1987.
- Haris Dzsohari:** Csakrák: Rejtett energiaközpontok, Édesvíz Kiadó, Budapest, 1993.
- Harmattá János:** The golden bow of the Huns, Acta Archeologia Hungarica 1. sz. 1951.
- Hartner Mór:** Az Árpádok családi története, Nagybecskerek, 1892.
- Hervay Ferenc:** A pálos rend elterjedése a középkori Magyarországon, Mályusz Elemér Emlékkönyv. Budapest, 1984.
- Hintalan László János:** Lucaszék, fényszék, szentszék, Főnix Könyvek 41., Debrecen, 2002.
- Hitching, F.:** Earth Magic, Cassel, 1976.
- Hóman-Szekfű:** Magyar Történet, I—II. Budapest, é. n.
- Horvát István** Mindennapja, ELTE A.Cs.J. Gyakorló Iskola Munkaközössége, Bp. 1967.
- Horváth C.-Sántha Gy.:** A harcok szentek bizánci legendái, Magyar-Görög Tanulmányok, 1943/No 22.
- Horváth Cirill:** Szent László legendáinak eredetéről, Budapest, 1928.
- Horváth Cyrill:** Középkori magyar verseink, Budapest, 1921.
- Horváth Ferenc:** Legendák a Pilis-hegység ismeretlen múltjából. Vác, é.n.
- Horváth István (íjf.):** A Gellért-legendák forrásértéke, MTA. 1. Oszt. Közi. 1958/NO.13.
- Horváth István:** A klastrompusztai rom eredete: Adatok a Pálos rend történetéhez. Esztergom Éviapja i, 1981.
- Horváth István:** Dömös és környéke. Vác, 1979.
- Horváth István:** Klastrompuszta - a Pálos rend bölcsője: Adatok a Pálos rend kialakulásához. Vigília, 1974/9.
- Horváth István:** Miénk a Pilis, Budapest, 2001. (kézirat)
- Horváth Lajos** szíves szóbeli közlései.
- Howard, M:** Earth Mysteries, Hale, 1990,
- Ijjas Antal:** Szentek élete I-11., Ecclesia Könyvkiadó, Budapest, 1968.
- Ipolyi Arnold:** Adalékul a pálosok magyar történetíróihoz. Magyar Sión, 1863.
- Ipolyi Arnold:** Magyar Mythologia, Zajti Ferenc kiadása, Bp., 1929.
- Ipolyi Arnold:** Magyar szentkorona és a koronázási jelvények, Budapest, 1886.
- Jankovics József:** Négy archaikus ima, Itk, Bp. 1981, 329-331.
- Jerney János** keleti utazása.(részlet), utánnomás, Lánchíd Kőri Füzetek, Budapest, 1995.
- Jerney János:** A magyarországi káptalanok és konventek története, Bp., 1885.
- Jóó Tibor:** A sajlóádi pálos kolostor. Miskolc, 1979.
- Jordanes:** The origin and deeds of the Goths (ed. Mierow), Princeton, 1909.
- Juhász Ferenc:** Imák, apokrif mámorok, Új írás, 1970, 73-74 p.
- Jung, C. G.:** Az alkímiai konjunktó. Kötet Kiadó, Nyíregyháza, 1994.
- Jung, Carl, Gustav:** Az ember és szimbólumai, Budapest, 1993.
- Kákosy László:** Fény és káosz, Kopt gnosztikus kódexek, Gondolat, Bp., 1984.
- Kalicz Nándor:** Agyagistenek: A neolitikum és a rézkor emlékei Magyarországon. Corvina, Hereditas, Budapest, 1980.
- Kallós Zoltán:** Balladák Könyve, Bukarest, 1971.
- Kálmán Béla:** A nevek világa, Gondolat Kiadó, Budapest, 1969.
- Kálmány Lajos:** Szeged népe, 1881.
- Kandra Kabos:** Magyar Mythologia, Hidfő Baráti Köre kiadása, 1978, USA.
- Karcsú Antal Arzén:** A szerzetes rendek egyetemes történelme. Pest, 1867.
- Kátay Mihály:** Napisten színváltozásai (Kísérlet egy középkori kultikus tárgy komplex elemzésére), Művészet, XIV. évf., 1973, 11-12. szám.
- Kazaly Imre:** Egyetemes Egyháztörténelem I. kötet. Vác, 1880.
- Kelényi B. Ottó:** A Buda melletti Szent Lőrinc Pálos kolostor történetének első irodalmi forrása, Budapest, 1936.
- Képes Krónika,** Magyar Helikon, Budapest, 1964.
- Kern, O.:** Orphicorum Fragmenta, 1963.
- Keuttsch:** Apokryphen und Pseudeepigraphen. Tübingen, 1900.

Kézai Simon Mester Magyar Krónikája (Fordította: Szabó Károly), Pest, 1862.

Kézai Simon: A magyarok viselt dolgai, (A magyar középkor irodalma - Szerk.: V. Kovács Sándor) Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1984.

Kisbán Emil: A magyar Pálosrend története 1338-1940. Budapest.

Kisbán Emil: A Pálosrend eltörlése, Regnum, 1937.

Kisbán Emil: A Pálosrend története I—II.

Kisbán Emil: Máriavölgy, a híres pálos kegyhely. A Fehér Barát, 1943/4.

Knauz Nándor: A budai káptalan regestái, Magyar Történelmi Tár, 1863.

Knauz Nándor: A Szent Lőrinczről nevezett Buda melletti Pálos zárda. Magyar Sión, 1865.

Kodolányi János: A holdvilág völgye. Athenaeum, Budapest, 1942.

Kolozsvári Grandpierre Endre: A magyarság őseredete. Titokfejtő Kiadó, Bp.,

Komáromy: Magyarországi boszorkányperek okirattára, Bp., 1910.

Kovács Éva: Limoges-i zománcok Magyarországon, Bp., Corvina Kiadó, 1968.

Kovács Mihály: A Kisbán-féle pálos rendtörténetéről, Budapest, 2000, kézirat.

Kovács Nagy Lajos: A Pilis középkori múltjáról, Bp. 1920,

Kovács Péter: Megjegyzések Székesfehérvár középkori topográfiájának kutatásához, Alba Regia, Székesfehérvár, 1972.

Kovalovszky Júlia: A pálos remeték Szent Kereszt-kolostora Klastrompusztán. Műemlékvédelem, 1992/2.

Közi-Horváth József: A pesti pálosok könyvtára. Katholikus Szemle, 1929. líramer,

S. N.: Sumerian Mythology, Harper Bros, New York, 1961.

Kramer. S. N.: History Begins at Sumer, Thames and Hudson, London, 1958.

Krénsz Géza: Krónikái őstörténet I. Túrán, új évf. 1/5.

Kumorovitz L. Bernát: A magyar címer kettős keresztje, Budapest, 1941.

Kürucz Antal: A magyar pálosrend története. Budapest, 1889.

Ladó János: Magyar utónévkönyv, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1972.

László Gyula: A honfoglaló magyar nép élete, Püski, Bp. 1944.

László Gyula: A népvándorlaskor művészete Magyarországon, Corvina, Bp., 1971.

László Gyula: Adatok az avarság néprajzához, Archeológiai Értesítő 86. sz. 1959.

László Gyula: Régészeti tanulmányok, Magvető, Budapest, 1977.

László Gyula: Újabb keresztény nyomok az avar korból, Dolgozatok 16. sz. 1940.

László, Gyula: The significance of the Hun golden bow, Acta Arceologica Mungarica, 1. 1959.

Lévy-Bruhl, L.: La mythologie primitive, Paris, 1935.

Limbacher Gábor: A népi kultúra becses emléke, Honismereti Híradó, Balassagyarmat, 1989.

Losontzi tfányoki István: Hármás Kis Tükkör, Irodalmi Ritkaságok 63., K.M.E.Ny.

Maclean, D.: To Hear the Angels Sing, Findhom, 1980.

Magyar Értelmező Kéziszótár, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1975.

Magyar Zoltán: A csángók mondavilága, Qyimesi csángó népmondák, Balassi Kiadó, Bp., 2003.

Magyarország Műemlékei Topográfiája IV. Budapest Műemlékei (szerk.: Pogány Frigyes), Bp., 1955-1962.

Magyarország Műemlékei Topográfiája V. Pest megye műemlékei (szerk.: Dercsényi Dezső), Bp., 1958.

Makkay János: A sárkány meg a kincsek, Szerző kiadása, Budapest, 1998. Tractata Minuscula 11.

Makkay János: A tempore regis Atile conservata , Új történetek Szent László királyról, Szerző kiadása, Bp. 1997, Tractata Minuscula 6-7.

Mályusz Elemér: A Pálosrend a középkor végén. Egyháztörténet, 1945/3.

Manselli, R.: La religion populaire au moyen age, Montreal-Paris, 1975.

Marczali Henrik: Magyarország története az Árpád-korban, in: Szilágyi S: A magyar nemzet története II. Budapest, 1896.

Margittay Rikárd: A budaörsi pálos kolostor ásatásai. A Fehér Barát 1942/2.

Márki Sándor: Szent Paulinus és az avarok, Századok 1904.

Marosi Ernő: Magyar falusi templomok, Corvina, Budapest, 1975.

Medvigy Endre (szerk.): Anyám balladát táncol, In memóriám Sinka István, Nap Kiadó, 1999.

Melchizedek, Drunvalo: Az életvirág ősi titka, Mandala Veda Könyvkiadó, Budakeszi, 1999.

Mezei-Páli: Pilis útkalauz. Sport Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 1959

Michell, D.: A Little History of Astro-archeology, Thames and Hudson, 1977.

Michell, D.: The Earth Spirit, Thames And Hudson, 1975.

Michell, J.: City of Revelations, Qarnstone, Press, 1972.

Michell, J.: The Old Stones of Lands End, Qarnstone, Press, 1974.

Michell, John.: Atlantisz öröksége, Édesvíz Kiadó, Bp., 1992.

Molnár Ernő: A nagyjenőtskevári pálos kolostor. Budapest, 1936.

Molnár István: Az összehasonlító myhtologia lélektani törvényei, Debrecen, 1905.

Moravcsik Gyula Emlékkönyv (Görögnyelvű monostorok Szent István korában) I. én.

Moravcsik Gyula: A magyar szent korona görög feliratai, Ért. a Nyelv- és Széptud. Oszt. Köréből 1935/25/5.

Moravcsik Gyula: Szent László leánya és a bizánci Pantokrator-monostor, Konstantinápolyi Magyar Tudományos Intézet Közleményei, 1923/7-8.

Morisson, T.: Pathway to the Qods, Michael Russel, 1978.

Móser Zoltán: Az ősök udvarában, Feketesas Kiadó, Budapest, 2001.

Nádeczky Gábor: Dömös története és újabb leírása, Esztergom, 1880.

Nagy Emese: Kutatások a budaörsi pálos kolostorban, Budapest Régiségei, Bp., 1959.

Nagy Gyula: A grállovagok, Parszival, Artusz,..., CRC Kiadó, Debrecen, 2001.

Nagy Iván: Magyarország családai címerekkel és nemzékrendi táblákkal, Pest, 1857, Nyomatott Beiméi J. és Kozma Vazulnál, Kiadja Friebeisz István, Első kötet A-B, Helikon Kiadó, 1987, Reprint.

Nagy József: Miért dobog Dobogókó, Budapest, 1990 (előadás-vázlat)

Nagy Lajos szíves szóbeli közlései.

Nagy Lajos: Ley-vonalak és időlagút, Bp., 2000, kézirat

Nagy Lajos: Pest város eredete. Tanulmányok Budapest Múltjából, III. évf. Bp., 1934.

Nagy Lajos: Pilis-ösvényektől a Csörsz-árkáig, kézirat, 2001.

Nagy László: A népköltészet ismeretlen öröksége, Bp., 2001, (kézirat)

Nagy László: Táj és fény, Bp., 2000, (kézirat)

- Napmadár Füzetek** - A Pilis - Budapest, én.
- Németh Péter:** Ismeretlen romoka Pilisben (Új történelmi feltételezések) M.T.Sz., Buenos Aires, 1967/7.
- Németh Péter:** Miért volna csak romantika Attila és Árpád sírjának kutatása? M.T.Sz., Buenos Aires, 1971/4.
- Németh Péter:** Pilis. Pannon Front, I. évf. 3. sz. 28-31. oldal
- Noszlopi Németh Péter:** Az Árpád-kori Buda nyomai a Pilisben. Püski, 1998.
- Ó-keresztény írók 2.** (szerk.: Vanyó László) Apokrifek, Bp., 1980.
- Oláh Miklós:** Hungária et Athila, Vindobonae, 1763, 6.§ 22.
- Olson, Carl (ed.):** The Book of the Goddess-Past and Present, Crossroad, New York, 1989.
- Pál-Újváry:** Szimbólumtár. Budapest Kiadó, 1977.
- Pámer László S. J.:** Remete Szent Pál és a pálosok. Katholikus Szemle, 1907/9.
- Pauler Gyula:** A magyar nemzet története az Árpád-házi királyok alatt, I—II. Budapest, 1899.
- Pauli Primi Eremitae** (1663-1727). Posonii, 1743.
- Pelzo:** Az igaz hit útja az életfa által, Péli és Társa Bt, 2003.
- Pogány teológia I.** (szerk.: Bugár József) Kultusz és Logosz, Kairosz Kiadó, 2004.
- Polgár Iván:** A székesfehérvári pálosok. Fejérmegyei napló, 1936. február 15.
- Prohászka Ottokár:** A Pilis hegyén, Országépítő, 1990/2.
- Ravenscroft, Trevor:** A végzet lánzsája, Édesvíz Kiadó, Budapest, 1993.
- Kózsási, Alexander:** Sorsunk és a számjegyek, Ridgewood, New York, USA, 1973.
- Runciman, S.:** The Medieval Manichee, A Study of the Christian Dualist Heresy, 1947.
- Sashegyi Sándor:** A szentkeresztii pálos kolostor a Pilisben, Túrán, 1998. november.
- Sashegyi Sándor:** Holdvilágárok-holtvilágárok, Designe/Quality, 1998.
- Saurat, Denis:** A vallások története, Cserépfalvi kiadás, 1931.
- Schmidt, L.:** Gestaltheiligkeit im bäuerlichen Arbeitsmythos, Wien, 1952.
- Schroeder Attila:** Remete Szent Pál életrajza hazánkban, A Fehér Barát, 1941/4.
- Schuman, Martin.:** A globalizáció csapdája. Perfekt Kiadó, 1998.
- .Sebestyén György:** Avar-szekely kapcsolat emlékei, Ethnographia, 10. sz. 1901.
- Sebestyén Gyula:** A magyar honfoglalás mondái, Bp., 1905.
- .Sebestyén Gyula:** Regösök, Bp., 1902.
- Sebestyén Gyula:** Rovás és rovásírás, New York, 1969, (Hungárián Historical Interpretation Sources and Studies - Edited by: Ferenc Veress - Orientalia I.
- Séde, Gerard:** Templiers sont parmi nous, Paris, 1962.
- Simon Péter:** Aki öelötte jár, P-E kiadó, én.
- Solymossy Sándor:** Léi vezér kürt-mondája, Ethnographia, 1929/No 40.
- Somogyi Ágnes:** A Limoges-i zománcainkról, Iparművészeti Múzeum Évkönyvei, VII/1964.
- Stefanovszky Dezső:** Udu-Udu - Idő (Szómisztika) Hunnia Kiadó Kft., Bp., 1995.
- Stevenson, S.:** The Rites of the TWice-Born, Oxford, 1920.
- Sykes, Egerton:** Everymans Dictionary of Non-Classir. Mythology, Denlth'Soiis, London.
- Szabó György:** Sötétben tündöklőbb a fény. Római szállóigék és aloi/m.ik. Kairos/ Ki.ul«» I«>97.
- Szabó László:** Pilis, a magyar Szent hegy. Vigília, I«iM(/1
- Szántai Lajos:** A két Hollós, Mátyás király és .i pálos u n d li|'on.i ívm H I l|p« I »OOI
- Szent László és törvényei.** Kcflktoi IOOM/M
- Szentpétery Imre:** Az Árpád-házi királyok okleveleinek kritikai jegyzéke l./I 001-1270, Budapest, 1923.
- Szőnyi György Endre:** Titkos tudományok és babonák, Bp., 1978.
- Szörényi Levente:** Az eltűnt Óbuda nyomában. Designe/Quality, 1996.
- Szörényi Levente:** Moldvilágárok. Túrán, új évf. 11/5.
- T.E.:** Régészeti kincsek a Duna-kanyarban (Beszélgetés Gerevich Lászlóval), Magyar Nemzet XXXI. évf., 1975/ 67. sz.
- Tibeti dalok,** Budapest, 1984.
- Timkó Imre, Dr.:** Keleti kereszténység, keleti egyházak, Szent István Társulat, Bp., 1971.
- Toldy Ferenc:** A magyar nemzeti irodalom története, Pest, 1851.
- Tormay Cecilé:** Magyar legendárium, Singer és Wolfner kiadása, Budapest, 1939.
- Tóth János:** Alig ismert nagyjaink I. / Östörténetünk írói II., / Bp., Tájékoztató 2004.
- Tóth László mesél.** Magyar mese-gyűjtemény Dél-Erdélyből (Varga Ferenc gyűjtése, én.)
- Tóth László:** Európa és a régi Magyarország (kézirat, 1990)
- Török József:** A magyar pálos rend liturgiájának forrásai (1225-1600). Budapest, 1977.
- Török József-Legeza Féter-Szacsvey László:** Pálosok. Budapest, 1996.
- Varga Csaba:** Jel, jel, jel. Az ABC harmincezer éves története, Frig Könyvkiadó, én.
- Varga Zsigmond, Dr.:** Általános vallástörténet. Bevezetés a vallástörténetbe, II. a vallásos élet jelenségvilágának átnézete, Debrecen, 1932.
- Varga Zsigmond:** Az ősmagyar mitológia sumir és ural-altáji öröksége, Hidfő Baráti Köre. USA, 1956.
- Várkonyi Nándor:** Az elveszett paradicsom, Pannónia Könyvek, 1998.
- Várkonyi Nándor:** Szíriát oszlopai, Magvető, Budapest, 1972.
- Várkonyi Nándor:** Szíriát oszlopai. MKKE, 1939. (I. kiadás)
- Vass Csaba:** Míg élők közt leszel élő, Hármaskönyv a globalizációról, Ökotáj, Bp., 2000.
- Vécsey Gyula:** A Csíkrákosi műemlék jelképei, Hargita Kalendárium, 1974.
- Vértessy György:** Fehéregyháza kérdése I-IV. Dunakanyar Tájékoztató, 1974-1977.
- Vértessy György:** Gondolatok Árpád fejedelem sírjáról, Földmérő XXIV. 1978/7-8 sz., 10-17.
- Vértessy György:** Történelmi barangolások Fehéregyháza körül, Valóság, 1976/6. sz., 67-80.
- Villányi Szaniszió:** Néhány lap Esztergom város és megye múltjából. Esztergom, 1891.
- Vincze Gábor:** A pálosok irodalmi munkássága a XIV-XVII. században. Budapest, 1978.
- Virágok vetélkedése,** Régi magyar népballadák, Bukarest, 1986.
- Watkins, A.:** Early British Trackways, Simpkin Marsall, 1922.
- Watkins, A.:** The Ley Hunters Manuel, Simpkin Marsall, 1927.
- Watkins, A.:** The Old Straight Track, Methuen, 1925.

Wenzel Gusztáv: Árpád-kori új okmánytár, Codex diplomaticus Arpadianus continuatus, Bp., 1860-1874.
Zákonyi Mihály: A Buda melletti Szent-Lőrincz pálos kolostor története. Századok, 1911.
Zolnay László: A budaszentlőrinci pálos főmonostor emlékezete. Vigília, 1973/8.
Zolnay László: A középkori Esztergom. Budapest, 1983.
Zolnay László: Az elátkozott Buda - Buda aranykora, Magvető, Budapest, 1982,
Zolnay László: Fény és árnyék a középkori Magyarországon, Kozmosz, Bp., 1983.
Zolnay László: Ünnepek és hétköznapok Budán, Gondolat, Budapest, 1975.
Zolnay Vilmos: A művészetek eredete, Budapest, 1983.